EUROOPAN UNIONI

EUROOPAN PARLAMENTTI **NEUVOSTO**

Strasbourg, 11. joulukuuta 2018
(OR. en)

2016/0288 (COD)
LEX 1853

PE-CONS 52/1/18
REV 1

TELECOM 212
COMPET 495
MI 510
CONSOM 201
JUSTCIV 174
CODEC 1210

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI EUROOPPALAISESTA SÄHKÖISEN VIESTINNÄN SÄÄNNÖSTÖSTÄ (UUDELLEENLAADITTU)

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON
DIREKTIIVI (EU) 2018/…,

annettu 11 päivänä joulukuuta 2018,

eurooppalaisesta sähköisen viestinnän säännöstöstä
(uudelleenlaadittu)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 114 artiklan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon[1],

ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon[2],

noudattavat tavallista lainsäätämisjärjestystä[3],

---

1 EUVL C 125, 21.4.2017, s. 56.
2 EUVL C 207, 30.6.2017, s. 87.
3 Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu 14. marraskuuta 2018 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä), ja neuvoston päätös, tehty 4. joulukuuta 2018.

sekä katsovat seuraavaa:

(1) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivejä 2002/19/EY[1], 2002/20/EY[2], 2002/21/EY[3] ja 2002/22/EY[4] on muutettu huomattavilta osin. Koska niihin on määrä tehdä uusia muutoksia, mainitut direktiivit olisi selkeyden vuoksi uudelleenlaadittava.

[1] Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/19/EY, annettu 7 päivänä maaliskuuta 2002, sähköisten viestintäverkkojen ja niiden liitännäistoimintojen käyttöoikeuksista ja yhteenliittämisestä (käyttöoikeusdirektiivi) (EYVL L 108, 24.4.2002, s. 7).

[2] Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/20/EY, annettu 7 päivänä maaliskuuta 2002, sähköisiä viestintäverkkoja ja -palveluja koskevista valtuutuksista (valtuutusdirektiivi) (EYVL L 108, 24.4.2002, s. 21).

[3] Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/21/EY, annettu 7 päivänä maaliskuuta 2002, sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen yhteisestä sääntelyjärjestelmästä (puitedirektiivi) (EYVL L 108, 24.4.2002, s. 33).

[4] Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/22/EY, annettu 7 päivänä maaliskuuta 2002, yleispalvelusta ja käyttäjien oikeuksista sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen alalla (yleispalveludirektiivi) (EYVL L 108, 24.4.2002, s. 51).

(2) Komissio tarkastelee säännöllisesti viiden direktiivin, jotka ovat osa nykyistä sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen sääntelyjärjestelmää eli direktiivit 2002/19/EY, 2002/20/EY, 2002/21/EY, 2002/22/EY sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/58/EY[1], toimivuutta erityisesti ratkaistakseen, onko niitä tarpeen muuttaa tekniikan alan ja markkinoiden kehityksen valossa.

(3) Komissio totesi 6 päivänä toukokuuta 2015 antamassaan tiedonannossa "Digitaalisten sisämarkkinoiden strategia Euroopalle", että televiestintäalan sääntelykehyksen uudistuksessa keskityttäisiin toimenpiteisiin, joilla tarjotaan kannustimia investointiin nopeisiin laajakaistaverkkoihin, sovelletaan yhdenmukaisempaa sisämarkkinalähestymistapaa radiotaajuuspolitiikkaan ja radiotaajuuksien hallinnointiin, luodaan edellytykset todellisia sisämarkkinoita varten puuttumalla sääntelyn hajanaisuuteen, huolehditaan kuluttajien tehokkaasta suojelusta, kaikkien markkinatoimijoiden tasapuolisista toimintaedellytyksistä ja sääntöjen johdonmukaisesta soveltamisesta sekä tehostetaan sääntelyn institutionaalista kehystä.

[1] Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/58/EY, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2002, henkilötietojen käsittelystä ja yksityisyyden suojasta sähköisen viestinnän alalla (sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi) (EYVL L 201, 31.7.2002, s. 37).

(4) Tämä direktiivi on osa sääntelyn toimivuutta koskevaa toimintaa (Regulatory Fitness, REFIT), jonka soveltamisalaan kuuluu neljä direktiiviä eli direktiivit 2002/19/EY, 2002/20/EY, 2002/21/EY ja 2002/22/EY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1211/2009[1]. Jokaisessa näistä direktiiveistä on toimenpiteitä, joita sovelletaan sekä sähköisten viestintäverkkojen että sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajiin johdonmukaisesti alalla tähän saakka sovelletun sääntelyn kanssa, jossa yrityksiä pidetään "vertikaalisesti integroituneina" eli sekä verkkojen että palvelujen tarjoajina. Tarkistuksessa on mahdollisuus laatia kaikki neljä direktiiviä uudelleen nykyisen rakenteen yksinkertaistamiseksi, jotta sen johdonmukaisuus ja käytettävyys paranisivat REFIT-tavoitteen mukaisesti. Samalla voidaan myös mukauttaa rakennetta uuteen markkinatodellisuuteen, jossa viestintäpalvelujen tarjoaminen ei välttämättä enää ole sidoksissa verkon tarjoamiseen. Kuten säädösten uudelleenlaatimistekniikan järjestelmällisestä käytöstä 28 päivänä marraskuuta 2001 tehdyssä toimielinten välisessä sopimuksessa[2] määrätään, uudelleenlaatimisessa hyväksytään uusi säädös, jonka tekstiin sisällytetään sekä sillä aikaisempaan säädökseen tehtävät sisältömuutokset että aikaisemman säädöksen muuttumattomana pysyvät säännökset. Uudelleenlaadintaa koskevassa ehdotuksessa tehdään sisältömuutoksia aiempaan säädökseen ja kodifioidaan aikaisemman säädöksen muuttumattomina säilyvät säännökset näiden sisältömuutosten kanssa.

---

1 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1211/2009, annettu 25 päivänä marraskuuta 2009, Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimen (BEREC) ja viraston perustamisesta (EUVL L 337, 18.12.2009, s. 1).

2 EYVL C 77, 28.3.2002, s. 1.

(5) Tällä direktiivillä luodaan oikeudelliset puitteet sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen tarjoamisen vapauden varmistamiseksi siten, että sitä rajoittavat yksinomaan tässä direktiivissä säädetyt ehdot ja Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEUT', 52 artiklan 1 kohdan mukaiset rajoitukset, erityisesti yleisen järjestyksen tai turvallisuuden taikka kansanterveyden perusteella toteutettavat toimenpiteet, jotka ovat sopusoinnussa Euroopan unionin perusoikeuskirjan, jäljempänä 'perusoikeuskirja', 52 artiklan 1 kohdan kanssa.

(6) Tällä direktiivillä ei rajoiteta kunkin jäsenvaltion mahdollisuutta toteuttaa tarvittavia toimenpiteitä yleisen järjestyksen ja turvallisuuden takaamiseksi sekä rikosten tutkinnan ja paljastamisen ja niistä syytteeseenpanon mahdollistamiseksi, ottaen huomioon, että perusoikeuskirjassa ja erityisesti sen 7, 8 ja 11 artiklassa tunnustettujen oikeuksien ja vapauksien harjoittamisen rajoituksista, kuten tietojen käsittelyä koskevista rajoituksista, on säädettävä lailla, niissä on kunnioitettava kyseisten oikeuksien ja vapauksien sisältöä ja niissä on noudatettava suhteellisuusperiaatetta perusoikeuskirjan 52 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

(7) Televiestinnän, tiedotusvälineiden ja tietotekniikan lähentymisen vuoksi kaikkien sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen tulisi kuulua mahdollisimman pitkälti samaan, yhdellä direktiivillä vahvistettuun eurooppalaiseen sähköisen viestinnän säännöstöön, lukuun ottamatta seikkoja, joita voidaan käsitellä paremmin asetuksilla vahvistettavilla sellaisenaan sovellettavilla säännöillä. On välttämätöntä, että sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen sääntely erotetaan sisällön sääntelystä. Tästä syystä tämä direktiivi ei koske sähköisissä viestintäverkoissa sähköisten viestintäpalvelujen avulla tarjottujen palvelujen sisältöä, kuten ohjelmasisältöä, rahoituspalveluja ja tiettyjä tietoyhteiskunnan palveluja, eikä sillä rajoiteta tällaisia palveluja koskevia, unionin tai jäsenvaltioiden tasolla unionin oikeuden mukaisesti toteutettavia toimenpiteitä kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden edistämiseksi ja tiedotusvälineiden moniarvoisuuden varmistamiseksi. Televisiolähetysten sisältöön sovelletaan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2010/13/EU[1]. Audiovisuaalialan politiikan ja sisällön sääntelyllä pyritään sellaisiin yleisen edun mukaisiin tavoitteisiin kuin sananvapaus, tiedotusvälineiden moniarvoisuus, puolueettomuus, kulttuurinen ja kielellinen monimuotoisuus, sosiaalinen osallisuus, kuluttajansuoja ja alaikäisten suojelu. Sähköisen viestinnän sääntelyn ja sisällön sääntelyn erottaminen toisistaan ei merkitse sitä, ettei niiden välisiä yhteyksiä olisi otettava huomioon erityisesti tiedotusvälineiden moniarvoisuuden, kulttuurisen monimuotoisuuden ja kuluttajansuojan varmistamiseksi. Toimivaltaisten viranomaisten olisi toimivaltansa puitteissa osaltaan varmistettava näiden tavoitteiden edistämiseen tähtäävien politiikkojen täytäntöönpano.

[1] Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2010/13/EU, annettu 10 päivänä maaliskuuta 2010, audiovisuaalisten mediapalvelujen tarjoamista koskevien jäsenvaltioiden tiettyjen lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta (audiovisuaalisia mediapalveluja koskeva direktiivi) (EUVL L 95, 15.4.2010, s. 1).

(8) Tämä direktiivi ei vaikuta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/53/EU[1] soveltamiseen radiolaitteisiin, mutta se kattaa autoradiovastaanottimet sekä kuluttajille tarkoitetut radiovastaanottimet ja digitaalitelevisiolaitteet.

(9) Jotta kansalliset sääntely- ja muut toimivaltaiset viranomaiset pystyisivät saavuttamaan tässä direktiivissä asetetut tavoitteet erityisesti päästä päähän -yhteentoimivuuden osalta, direktiivin soveltamisalan olisi katettava radiolaitteisiin, sellaisina kuin ne on määritelty direktiivissä 2014/53/EU, sekä digitaalitelevisiotoiminnassa käytettäviin kuluttajalaitteisiin liittyvät tietyt näkökohdat saatavuuden helpottamiseksi vammaisten loppukäyttäjien kannalta. On tärkeää, että kansalliset sääntely- ja muut toimivaltaiset viranomaiset rohkaisevat verkko-operaattoreita ja laitteiden valmistajia toimimaan yhteistyössä, jotta helpotetaan vammaisten loppukäyttäjien mahdollisuuksia käyttää sähköisiä viestintäpalveluja. Tässä direktiivissä olisi säänneltävä myös radiotaajuuksien yksinoikeudetonta käyttöä silloin kun kyseessä on radiopäätelaitteiden henkilökohtainen käyttö, joka ei liity taloudelliseen toimintaan, jotta varmistetaan yhdenmukainen lähestymistapa niiden lupajärjestelmään.

[1] Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/53/EU, annettu 16 päivänä huhtikuuta 2014, radiolaitteiden asettamista saataville markkinoilla koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistamisesta ja direktiivin 1999/5/EY kumoamisesta (EUVL L 153, 22.5.2014, s. 62).

(10) Tietyt tämän direktiivin mukaiset sähköiset viestintäpalvelut voivat myös kuulua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2015/1535[1] 1 artiklassa säädetyn 'tietoyhteiskunnan palvelun' määritelmän soveltamisalaan. Tietoyhteiskunnan palveluja koskevia kyseisen direktiivin säännöksiä sovelletaan myös kyseisiin sähköisiin viestintäpalveluihin siltä osin kuin tässä direktiivissä tai muissa unionin säädöksissä ei ole niitä tarkempia sähköisiin viestintäpalveluihin sovellettavia säännöksiä. Tämä direktiivi kattaa kuitenkin sähköiset viestintäpalvelut kuten puheensiirtopalvelun, sanomanvälityspalvelut ja sähköpostipalvelun. Sama yritys, esimerkiksi internetpalveluntarjoaja, voi tarjota sekä sähköisen viestintäpalvelun, kuten internetyhteyden, että tämän direktiivin soveltamisalaan kuulumattomia palveluja, kuten internetsisältöjen ja viestintään liittymättömien sisältöjen toimittamisen.

(11) Sama yritys, esimerkiksi kaapelioperaattori, voi tarjota sekä sähköistä viestintäpalvelua, kuten televisiosignaalien siirtämistä, että tämän direktiivin soveltamisalaan kuulumattomia palveluja, kuten ääni- tai televisiolähetyssisältöjen kaupallista tarjontaa, ja siksi tällaiselle yritykselle voidaan muiden kuin tämän direktiivin säännösten mukaisesti asettaa lisävelvollisuuksia, jotka liittyvät sen toimintaan sisällön tarjoajana tai jakajana, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän direktiivin liitteessä säädettyjen ehtojen soveltamista.

[1] Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2015/1535, annettu 9 päivänä syyskuuta 2015, teknisiä määräyksiä ja tietoyhteiskunnan palveluja koskevia määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä (EUVL L 241, 17.9.2015, s. 1).

(12) Sääntelykehyksen olisi katettava radiotaajuuksien käyttö kaikissa sähköisissä viestintäverkoissa, mukaan lukien yleistyvä radiotaajuuksien henkilökohtainen käyttö sellaisissa uuden tyyppisissä verkoissa, jotka koostuvat yksinomaan sellaisten mobiilien radiolaitteiden autonomisista järjestelmistä, jotka liittyvät langattomien yhteyksien kautta ilman keskitettyä hallintoa tai keskitettyä verkko-operaattoria eikä välttämättä minkään tietyn taloudellisen toiminnan yhteydessä. Tällaisia verkostoja syntynee 5G-langattoman viestintäympäristön kehittämisen yhteydessä erityisesti rakennusten ulkopuolelle ja kaduille liikennettä, energiaa, tutkimusta ja kehittämistä, sähköisiä terveyspalveluja, väestönsuojelua, katastrofiapua, esineiden internetiä, laitteiden välistä viestintää ja verkkoon liitettyjä autoja varten. Sen vuoksi silloin kun jäsenvaltiot soveltavat radiotaajuuksien tehokkaaseen käyttöön ja haitallisten häiriöiden välttämiseen direktiivin 2014/53/EU 7 artiklan perusteella kansallisia lisävaatimuksia, jotka koskevat tällaisten radiolaitteiden käyttöön ottamista tai käyttöä tai sekä käyttöön ottamista että käyttöä, olisi otettava huomioon sisämarkkinaperiaatteet.

(13) Sähköisten viestintäverkkojen valmiuksia koskevat vaatimukset lisääntyvät jatkuvasti. Kun aiemmin keskityttiin lähinnä kasvattamaan yleisesti ja kunkin yksittäisen käyttäjän saatavilla olevaa kaistanleveyttä, nykyään yhä tärkeämpiä ovat muut muuttujat, kuten vasteaika, saatavuus ja luotettavuus. Nykyään tähän kysyntään vastataan tuomalla valokuitu yhä lähemmäs käyttäjää, ja tulevat "erittäin suuren kapasiteetin verkot" edellyttävät suorituskykyä, joka vastaa sitä, jonka vähintään paikassa, jonne palvelu suoritetaan, olevaan jakelupisteeseen asti ulottuva valokuituelementteihin perustuva verkko voi tarjota. Tämä vastaa kiinteiden yhteyksien osalta sellaista verkon suorituskykyä, joka voidaan saavuttaa valokuituasennuksella monen asunnon kiinteistöön, jota pidetään paikkana, jonne palvelu suoritetaan. Langattomien yhteyksien osalta tämä vastaa verkon suorituskykyä, joka voidaan saavuttaa valokuituasennuksella tukiasemaan, jota pidetään paikkana, jonne palvelu suoritetaan. Loppukäyttäjien erilaisia kokemuksia, jotka johtuvat siihen välineeseen erottamattomasti liittyvistä eri ominaisuuksista, jolla verkko lopulta yhdistyy verkon liityntäpisteeseen, ei olisi otettava huomioon määriteltäessä, voidaanko langattoman verkon katsoa tarjoavan vastaavan verkon suorituskyvyn. Teknologiariippumattomuuden periaatteen mukaisesti muita teknologioita ja siirtovälineitä ei saisi sulkea pois, jos ne vertautuvat kapasiteetiltaan tähän perusskenaarioon. Tällaisten "erittäin suuren kapasiteetin verkkojen" käyttöönotto lisää todennäköisesti verkkojen valmiuksia entisestään ja raivaa tietä tuleville langattomien verkkojen sukupolville, jotka perustuvat parannettuihin radiorajapintoihin ja tiheämpään verkkoarkkitehtuuriin.

(14) Määritelmiä on tarkistettava, jotta varmistetaan, että ne ovat sopusoinnussa teknologiariippumattomuuden periaatteen kanssa ja pysyvät teknologian kehityksen tasalla, mukaan lukien verkonhallinnan uudet muodot, kuten ohjelmistoilla emuloitujen tai ohjelmisto-ohjattujen verkkojen avulla toteutettavat verkonhallinnan uudet muodot. Verkoissa on teknologian ja markkinoiden kehityksen myötä ryhdytty käyttämään internetyhteyskäytäntöteknologiaa, joten loppukäyttäjillä on mahdollisuus tehdä valintansa kilpailevien puhelupalveluntarjoajien välillä. Sen vuoksi ilmaisu "yleisesti saatavilla oleva puhelinpalvelu", jota käytetään yksinomaan direktiivissä 2002/22/EY ja jonka yleisesti ajatellaan viittaavaan perinteisiin analogisiin puhelinpalveluihin, olisi korvattava tuoreemmalla ja teknologisesti neutraalilla ilmaisulla "ääniviestintäpalvelu". Palvelun tarjoamisen ehdot olisi erotettava tekijöistä, joilla varsinaisesti määritellään ääniviestintäpalvelu, toisin sanoen yleisesti saatavilla oleva sähköinen viestintäpalvelu, jonka avulla voidaan ottaa ja vastaanottaa joko suoraan tai välillisesti kotimaanpuheluja tai kotimaan- ja ulkomaanpuheluja kansallisessa tai kansainvälisessä numerointisuunnitelmassa olevan numeron tai numeroiden avulla riippumatta siitä, perustuuko kyseinen palvelu piirikytkentäiseen vai pakettivälitteiseen tekniikkaan. Tällaiselle palvelulle on luonteenomaista, että se on kaksisuuntaista eli kumpikin osapuoli voi osallistua viestintään. Palvelu, joka ei täytä kaikkia näitä ehtoja, esimerkiksi asiakaspalvelusivustolla oleva "linkki" (click-through), ei ole tällainen palvelu. Ääniviestintäpalveluihin sisältyvät myös erityisesti vammaisille loppukäyttäjille tarkoitetut viestintävälineet, joissa hyödynnetään tekstipuhelinpalveluja tai eri viestintämuotojen täydellistä interaktiivisuutta ("total conversation").

(15) Viestintätarkoitukseen käytettävät palvelut ja niiden tekniset toimittamiskeinot ovat kehittyneet huomattavasti. Loppukäyttäjät käyttävät yhä enemmän perinteisten puhelinpalvelujen, tekstiviestien ja sähköpostin siirtopalvelujen sijasta toiminnallisesti vastaavia verkkopalveluja, kuten IP-puhepalvelu, sanomanvälityspalvelu ja verkkopohjaiset sähköpostipalvelut. Sen varmistamiseksi, että loppukäyttäjiä ja heidän oikeuksiaan suojataan tehokkaasti ja tasapuolisesti toiminnallisesti vastaavia palveluja käytettäessä, tulevaisuuteen suuntautuvan sähköisten viestintäpalvelujen määritelmän ei olisi perustuttava yksinomaan teknisiin muuttujiin vaan toiminnalliseen lähestymistapaan. Tarvittavan sääntelyn soveltamisalan olisi oltava asianmukainen sääntelyn yleisen edun mukaisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Vaikka "signaalien siirtäminen" on jatkossakin tärkeä muuttuja tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvien palvelujen määrittelemiseksi, määritelmän olisi katettava myös muut viestinnän mahdollistavat palvelut. Loppukäyttäjän kannalta ei ole olennaista, siirtääkö tarjoaja signaalit itse vai tapahtuuko viestintä internetyhteyspalvelun kautta. Sähköisten viestintäpalvelujen määritelmän olisi sen vuoksi sisällettävä kolme palvelutyyppiä, jotka voivat olla osittain päällekkäisiä, toisin sanoen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2015/2120[1] 2 artiklan 2 alakohdassa määritellyt internetyhteyspalvelut, tässä direktiivissä määritellyt henkilöiden väliset viestintäpalvelut sekä kokonaan tai pääasiallisesti signaalien siirtämisestä koostuvat palvelut.

[1] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2015/2120, annettu 25 päivänä marraskuuta 2015, avointa internetyhteyttä koskevista toimenpiteistä ja yleispalvelusta ja käyttäjien oikeuksista sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen alalla annetun direktiivin 2002/22/EY sekä verkkovierailuista yleisissä matkaviestinverkoissa unionin alueella annetun asetuksen (EU) N:o 531/2012 muuttamisesta (EUVL L 310, 26.11.2015, s. 1).

Sähköisen viestintäpalvelun määritelmän olisi poistettava ennen tämän direktiivin hyväksymistä olemassa olleen määritelmän täytäntöönpanon yhteydessä havaitut ristiriitaisuudet ja sallittava tiettyjen sääntelykehykseen sisältyvien oikeuksien ja velvollisuuksien kohdennettu säännöskohtainen soveltaminen eri palvelutyyppeihin. Sähköisten viestintäpalvelujen joko korvausta vastaan tai muutoin suorittaman henkilötietojen käsittelyn olisi oltava Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679[1] mukaista.

[1] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus) (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 1).

(16) Jotta palvelu kuuluisi sähköisen viestintäpalvelun määritelmän soveltamisalaan, se on tavallisesti tarjottava korvausta vastaan. Digitaalisessa taloudessa markkinatoimijat yhä enemmän katsovat käyttäjiä koskevilla tiedoilla olevan rahallista arvoa. Sähköisten viestintäpalvelujen toimittamisessa loppukäyttäjälle vastikkeena käytetään usein rahan lisäksi yhä enemmän ja erityisesti henkilötietojen tai muiden tietojen antamista. Korvauksen käsitteen olisi sen vuoksi katettava tilanteet, joissa palvelun tarjoaja pyytää ja loppukäyttäjä tietoisesti antaa tarjoajalle suoraan tai välillisesti asetuksen (EU) 2016/679 tarkoitettuja henkilötietoja tai muita tietoja. Tämän olisi katettava myös tilanteet, joissa loppukäyttäjä tietoja aktiivisesti antamatta myöntää käyttöoikeuden tietoihin, esimerkiksi henkilötietoihin, mukaan lukien IP-osoite, tai muihin automaattisesti generoituihin tietoihin, kuten evästeen keräämiin ja siirtämiin tietoihin. Euroopan unionin tuomioistuimen, jäljempänä 'unionin tuomioistuin', SEUT 57 artiklaa koskevan oikeuskäytännön[1] mukaan kyse on SEUT-sopimuksen mukaisesta korvauksesta myös silloin kun maksun palveluntarjoajalle suorittaa kolmas osapuoli eikä palvelun vastaanottaja. Korvauksen käsitteen olisi sen vuoksi sisällettävä myös tilanteet, joissa loppukäyttäjä joutuu seuraamaan mainoksia vain saadakseen pääsyn palveluun tai joissa palvelun tarjoaja muuttaa asetuksen (EU) 2016/679 mukaisesti keräämiään henkilötietoja rahaksi.

[1] Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 26.4.1988, *Bond van Adverteerders ym*. v. *Alankomaiden valtio*, C-352/85, ECLI:EU:C:1988:196.

(17) Henkilöiden väliset viestintäpalvelut ovat palveluja, jotka mahdollistavat henkilöiden välisen interaktiivisen tietojenvaihdon, ja niihin kuuluvat muun muassa kahden henkilön väliset perinteiset puhelut ja kaiken tyyppiset sähköpostit, sanomanvälityspalvelut tai ryhmäverkkojuttelut. Henkilöiden väliset viestintäpalvelut kattavat viestinnän luonnollisten henkilöiden välillä siten, että henkilöitä on rajallinen eli ei potentiaalisesti rajaton määrä ja että viestin lähettäjä määrittelee tämän lukumäärän. Oikeushenkilöiden välisen viestinnän olisi kuuluttava määritelmän soveltamisalaan silloin kun luonnolliset henkilöt toimivat kyseisten oikeushenkilöiden puolesta tai liittyvät ainakin toisen viestinnän osapuolista. Interaktiivinen viestintä tarkoittaa, että tiedon vastaanottaja pystyy palvelussa vastaamaan. Palveluja, jotka eivät ole näiden vaatimusten mukaisia, kuten lineaarinen lähetystoiminta, tilausvideopalvelu, verkkosivut, sosiaaliset verkostot, blogit tai koneiden välinen tietojenvaihto, ei olisi pidettävä henkilöiden välisinä viestintäpalveluina. Palvelua ei olisi poikkeuksellisissa olosuhteissa pidettävä henkilöiden välisenä viestintäpalveluna, jos henkilöiden välisen interaktiivisen viestinnän toiminto on vähäinen ja pelkästään toiseen palveluun olennaisesti liittyvä liitännäistoiminto, jota ei puolueettomien teknisten syiden vuoksi voida käyttää ilman pääpalvelua ja jonka integrointi ei ole keino kiertää sähköisiä viestintäpalveluja koskevien sääntöjen soveltamista. Määritelmää koskevan poikkeuksen osina termit 'vähäinen' ja 'pelkästään liitännäis-' olisi tulkittava suppeasti ja loppukäyttäjän objektiivisesta näkökannasta. Henkilöiden välisen viestinnän toiminto voitaisiin katsoa vähäiseksi, jos sen objektiivinen hyödyllisyys loppukäyttäjän kannalta on hyvin rajallinen ja jos loppukäyttäjät todellisuudessa vain harvoin käyttävät sitä. Esimerkkinä henkilöiden välisten viestintäpalvelujen määritelmää koskevan poikkeuksen soveltamisalan ulkopuolelle jäävästä ominaisuudesta voisi periaatteessa olla verkkopelin viestintäkanava, joka on riippuvainen palvelun viestintätoiminnon ominaisuuksista.

(18) Kansallisista tai kansainvälisistä numerointisuunnitelmista tulevia numeroita käyttävät henkilöiden väliset viestintäpalvelut yhdistyvät yleiseen käyttöön osoitettuihin numeroalueisiin. Tällaisiin numeroihin perustuviin henkilöiden välisiin viestintäpalveluihin kuuluvat sekä palvelut, joihin loppukäyttäjien numerot osoitetaan päästä päähän -liitettävyyden varmistamiseksi, että palvelut, joiden avulla loppukäyttäjät saavat yhteyden henkilöihin, joille tällaiset numerot on osoitettu. Numeron käytön pelkästään tunnisteena ei saisi katsoa vastaavan numeron käyttöä yleiseen käyttöön osoitettuihin numeroihin yhdistymiseksi, minkä vuoksi sitä ei itsessään tulisi pitää riittävänä perusteena palvelun määrittelemiseksi numeroihin perustuvaksi henkilöiden väliseksi viestintäpalveluksi. Numeroista riippumattomiin henkilöiden välisiin viestintäpalveluihin olisi sovellettava velvoitteita vain, jos yleinen etu vaatii tiettyjen sääntelystä johtuvien velvoitteiden soveltamista kaiken tyyppisiin henkilöiden välisiin viestintäpalveluihin riippumatta siitä, käyttävätkö ne palvelujensa tarjoamiseksi numeroita vai eivät. On perusteltua kohdella numeroihin perustuvia henkilöiden välisiä viestintäpalveluja eri tavalla, koska ne osallistuvat julkisesti varmistettuun yhteentoimivaan ekosysteemiin ja näin myös hyötyvät siitä.

(19) Verkon liityntäpiste muodostaa sääntelytarkoituksia varten rajan sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen sääntelykehyksen ja televiestinnän päätelaitteiden sääntelyn välille. Verkon liityntäpisteen sijaintipaikan määrittely on kansallisen sääntelyviranomaisen tehtävä. Kansallisten sääntelyviranomaisten käytännön perusteella ja ottaen huomioon kiinteiden ja langattomien topologioiden kirjon Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimen, jäljempänä 'BEREC', olisi tiiviissä yhteistyössä komission kanssa annettava suuntaviivat yhteiselle lähestymistavalle verkon liityntäpisteen yksilöintiin tämän direktiivin mukaisesti erilaisissa konkreettisissa olosuhteissa.

(20) Tekniikan kehityksen ansiosta loppukäyttäjät voivat käyttää hätäpalveluja paitsi puhelujen myös muiden henkilöiden välisten viestintäpalvelujen kautta. Hätäviestinnän käsitteen olisi sen vuoksi katettava kaikki henkilöiden väliset viestintäpalvelut, joilla tällaisia hätäpalveluja on mahdollista käyttää. Sen perustana ovat unionin lainsäädäntöön jo kirjatut hätäjärjestelmän elementit eli Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2015/758[1] määritellyt hätäkeskus ja sopivin hätäkeskus sekä komission delegoidussa asetuksessa (EU) N:o 305/2013[2] määritellyt hätäpalvelut.

(21) Kansallisilla sääntely- ja muilla toimivaltaisilla viranomaisilla olisi oltava työssään yhdenmukaiset tavoitteet ja periaatteet, ja niiden olisi tarvittaessa sovitettava toimensa yhteen muiden jäsenvaltioiden viranomaisten ja BERECin kanssa hoitaessaan tämä sääntelykehyksen mukaisia tehtäviään.

(22) Tämän direktiivin nojalla toimivaltaisille viranomaisille annetuilla tehtävillä edistetään osaltaan laajempaa toimintapolitiikkaa kulttuurin, työllisyyden, ympäristön, sosiaalisen yhteenkuuluvuuden sekä kaupunki- ja aluesuunnittelun alalla.

---

[1] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2015/758 annettu 29 päivänä huhtikuuta 2015, hätänumeroon 112 perustuvan ajoneuvoon asennettavan eCall-järjestelmän käyttöönottoa koskevista tyyppihyväksyntävaatimuksista ja direktiivin 2007/46/EY muuttamisesta (EUVL L 123, 19.5.2015, s. 77).

[2] Komission delegoitu asetus (EU) N:o 305/2013, annettu 26 päivänä marraskuuta 2012, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/40/EU täydentämisestä yhteentoimivan EU:n laajuisen eCall-hätäpuhelujärjestelmän yhtenäisen tarjonnan osalta (EUVL L 91, 3.4.2013, s. 1).

(23) Sääntelykehyksessä olisi nykyisten kolmen päätavoitteen eli kilpailun edistämisen, sisämarkkinoiden kehittämisen ja loppukäyttäjien etujen suojelemisen lisäksi oltava verkkoyhteyksiä koskeva tavoite, joka ilmaistaan tuotoksina: erittäin suuren kapasiteetin verkkojen laaja saatavuus ja käyttöönotto kaikkien unionin kansalaisten ja unionin yritysten keskuudessa kohtuullisten hintojen ja vaihtoehtojen, tehokkaan ja oikeudenmukaisen kilpailun, avoimen innovoinnin, radiotaajuuksien tehokkaan käytön, sisämarkkinoiden yhteisten sääntöjen ja ennustettavissa olevien sääntelytapojen ja unionin kansalaisten etujen turvaamiseksi tarvittavien alakohtaisten sääntöjen pohjalta. Jäsenvaltioiden, kansallisten sääntely- ja muiden toimivaltaisten viranomaisten ja sidosryhmien kannalta verkkoyhteyksiä koskeva tavoite edellyttää toisaalta pyrkimystä taloudellisesti kestäviin suurimman kapasiteetin verkkoihin ja palveluihin tietyllä alueella ja toisaalta pyrkimystä maantieteelliseen yhteenkuuluvuuteen lähentämällä eri alueilla saatavilla olevat kapasiteetit.

(24) Edistymistä tämän direktiivin yleisten tavoitteiden saavuttamisessa olisi tuettava vankalla järjestelmällä, jossa komissio arvioi ja vertailee jäsenvaltioita jatkuvasti tarkastelemalla erittäin suuren kapasiteetin verkkojen saatavuutta kaikille keskeisille sosioekonomisille vaikuttajille, kuten oppilaitokset, liikenteen solmukohdat ja keskeiset julkisten palvelujen tarjoajat, ja pitkälle digitalisoitunutta liiketoimintaa, keskeytymätöntä 5G-kattavuuden saatavuutta kaupunkialueilla ja keskeisillä maaliikenneväylillä sekä sellaisten sähköisten viestintäverkkojen saatavuutta kaikille kotitalouksille kussakin jäsenvaltiossa, jotka pystyvät tarjoamaan vähintään 100 Mb/s:n nopeuden ja ovat nopeasti nostettavissa gigatavunopeuksiin. Tätä varten komission olisi edelleen seurattava jäsenvaltioiden toimia, mukaan lukien esimerkiksi indeksit, joissa esitetään yhteenvetona unionin digitaalisen suorituskyvyn asiaankuuluvat indikaattorit ja seurataan jäsenvaltioiden kehittymistä digitaalisessa kilpailukyvyssä, kuten esimerkiksi digitaalitalouden ja -yhteiskunnan indeksi, ja määritettävä tarvittaessa uusia menetelmiä sekä uusia objektiivisia, konkreettisia ja mitattavissa olevia kriteerejä jäsenvaltioiden tehokkuuden vertailua varten.

(25) Periaate, jonka mukaan jäsenvaltioiden olisi sovellettava unionin lainsäädäntöä niin, että vältetään sitoutumista yksittäisiin tekniikoihin, mikä merkitsee, ettei kansallinen sääntelyviranomainen tai muu toimivaltainen viranomainen saisi edellyttää tai suosia tietyn tyyppisen tekniikan käyttöä, ei sulje pois oikeasuhteisia toimenpiteitä tiettyjen yksittäisten palvelujen, kuten radiotaajuuksien käyttöä tehostavan digitaalitelevision, edistämiseksi perustelluissa tapauksissa sääntelykehyksen tavoitteiden saavuttamiseksi. Mainittu periaate ei myöskään estä ottamasta huomioon, että joillakin siirtovälineillä on fyysisiä ominaisuuksia ja arkkitehtuuriin liittyviä piirteitä, jotka voivat olla parempia palvelun laadun, kapasiteetin, ylläpitokustannusten, energiatehokkuuden, hallinnoinnin joustavuuden, luotettavuuden, häiriönsietokyvyn ja skaalattavuuden sekä viime kädessä suorituskyvyn suhteen, mikä voidaan huomioida eri sääntelytavoitteiden saavuttamiseksi toteutetuissa toimissa.

(26) Tehokkaita investointeja ja kilpailua olisi edistettävä rinnakkain talouskasvun, innovoinnin ja kuluttajien valinnanvaran lisäämiseksi.

(27) Kilpailua voidaan edistää parhaiten varmistamalla, että investoinnit uuteen ja olemassa olevaan infrastruktuuriin ovat taloudellisesti tehokkaalla tasolla ja että niitä täydennetään tarvittaessa sääntelyllä todellisen kilpailun saavuttamiseksi vähittäispalveluissa. Infrastruktuuriin perustuvan kilpailun tehokas taso saavutetaan sellaisella infrastruktuurien päällekkäisyyden asteella, jolla investoijien voidaan markkinaosuuksien kehitykseen kohdistuvien asiallisten odotusten perusteella kohtuudella odottaa saavan kohtuullisen tuoton.

(28) On tarpeen antaa asianmukaisia kannustimia investoinneille uusiin erittäin suuren kapasiteetin verkkoihin, jotka edistävät innovointia sisällöltään rikkaissa internetpalveluissa ja vahvistavat unionin kansainvälistä kilpailukykyä. Nämä verkot tarjoavat suunnattomia mahdollisuuksia hyödyttää kuluttajia ja liiketoimintaa kaikkialla unionissa. Näin ollen on hyvin tärkeää edistää kestäviä investointeja kyseisten uusien verkkojen kehittämiseen siten, että samalla turvataan kilpailu, sillä markkinoille pääsyssä on vielä pullonkauloja ja esteitä infrastruktuuritasolla, ja tuetaan kuluttajien valinnanvaraa sääntelyn ennustettavuuden ja yhdenmukaisuuden avulla.

(29) Tämän direktiivin tavoitteena on vähitellen vähentää alakohtaista ennakkosääntelyä sitä mukaa kun kilpailu markkinoilla kehittyy sen varmistamiseksi, että lopulta sähköistä viestintää säännellään ainoastaan kilpailulainsäädännöllä. Koska sähköisen viestinnän markkinat ovat viime vuosina osoittaneet voimakasta kilpailudynamiikkaa, on ensisijaisen tärkeää, että ennakkosääntelyvelvoitteita määrätään ainoastaan siinä tapauksessa, että asianomaisilla markkinoilla ei ole todellista ja kestävää kilpailua. Ennakkosääntelytoimien tavoitteena on tuottaa hyötyjä loppukäyttäjille tekemällä vähittäismarkkinoista sellaiset, että niillä vallitsee kestävästi todellinen kilpailu. Tukkutasolla olisi asetettava velvoitteita tapauksissa, joissa yhdellä tai useammalla vähittäismarkkinalla ei muuten todennäköisesti saataisi aikaan todellista kilpailua kyseisten velvoitteiden puuttuessa. On todennäköistä, että kansalliset sääntelyviranomaiset voivat vähitellen markkina-analyysiprosessin avulla katsoa vähittäismarkkinat kilpailumarkkinoiksi jopa ilman tukkutason sääntelyä, erityisesti kun otetaan huomioon odotetut parannukset innovoinnin ja kilpailun alalla. Tällaisessa tapauksessa kansallisen sääntelyviranomaisen olisi pääteltävä, että tukkutasolla ei enää tarvita sääntelyä, ja arvioitava vastaavat merkitykselliset tukkumarkkinat ennakkosääntelyn poistamiseksi. Kansallisen sääntelyviranomaisen olisi näin tehdessään otettava huomioon mahdolliset tukkumarkkinoiden ja niihin liittyvien vähittäismarkkinoiden väliset vipuvaikutukset, jotka voivat edellyttää infrastruktuuritasolle pääsyn esteiden poistamista, jotta voidaan varmistaa pitkän aikavälin kilpailu vähittäistasolla.

(30) Sähköisen viestinnän merkitys kasvaa entisestään yhä useammilla aloilla. Esineiden internet on esimerkki siitä, miten sähköiseen viestintään liittyvä radiosignaalien siirto kehittää ja muovaa yhteiskunnan ja liiketoiminnan realiteetteja. Jotta tällaisesta kehityksestä saataisiin mahdollisimman suuri hyöty, on olennaisen tärkeää ottaa käyttöön ja hyödyntää radiotaajuuksien hallinnoinnissa uusia langattomia viestintäteknologioita ja -sovelluksia. Koska myös muiden radiotaajuuksiin perustuvien teknologioiden ja sovellusten kysyntä kasvaa ja koska kasvua voidaan edistää integroimalla tai yhdistämällä ne sähköiseen viestintään, radiotaajuuksien hallinnassa olisi tapauksen mukaan sovellettava monialaista lähestymistapaa radiotaajuuksien käytön tehokkuuden parantamiseksi.

(31) Strateginen suunnittelu, unionin tason koordinointi ja tarvittaessa yhdenmukaistaminen voivat auttaa varmistamaan, että radiotaajuuksien käyttäjät saavat sisämarkkinoista täyden hyödyn ja että unionin etuja voidaan puolustaa tehokkaasti maailmanlaajuisesti. Näitä tarkoituksia varten olisi voitava tarvittaessa hyväksyä monivuotisia radiotaajuuspolitiikkaa koskevia ohjelmia. Ensimmäinen tällainen ohjelma vahvistettiin Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksellä N:o 243/2012/EU[1], jossa vahvistetaan poliittiset suuntaviivat ja tavoitteet radiotaajuuksien käyttöä unionissa koskevaa strategista suunnittelua ja yhdenmukaistamista varten. Poliittisissa suuntaviivoissa ja tavoitteissa olisi voitava viitata sisämarkkinoiden toteuttamisen ja toiminnan kannalta tarpeelliseen radiotaajuuksien saatavuuteen ja tehokkaaseen käyttöön tämän direktiivin mukaisesti.

[1] Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 243/2012/EU, annettu 14 päivänä maaliskuuta 2012, monivuotisen radiotaajuuspoliittisen ohjelman perustamisesta (EUVL L 81, 21.3.2012, s. 7).

(32) Kansalliset rajat menettävät jatkuvasti merkitystään radiotaajuuksien optimaalisen käytön kannalta. Kansallisten politiikkojen tarpeeton pirstaloituminen aiheuttaa radiotaajuuksien käyttäjille lisäkustannuksia ja markkinatilaisuuksien menetyksiä ja hidastaa innovointia sisämarkkinoita haittaavasti ja on vahingoksi kuluttajille ja koko taloudelle.

(33) Tämän direktiivin radiotaajuuksien hallinnointia koskevien säännösten olisi oltava sopusoinnussa radiotaajuuksien hallinnoinnin alalla toimivien kansainvälisten ja alueellisten organisaatioiden, kuten Kansainvälisen televiestintäliiton (ITU) ja Euroopan posti- ja telehallintojen konferenssin (CEPT), tekemän työn kanssa, jotta varmistetaan radiotaajuuksien käytön tehokas hallinnointi ja yhdenmukaistaminen koko unionin alueella sekä jäsenvaltioiden ja ITU:n muiden jäsenten kesken.

(34) Sääntelytehtävien ja toiminnallisten tehtävien erottamisen periaatteen mukaisesti jäsenvaltioiden olisi taattava kansallisen sääntely- ja muiden toimivaltaisten viranomaisten riippumattomuus niiden päätösten puolueettomuuden varmistamiseksi. Tämä riippumattomuuden vaatimus ei rajoita jäsenvaltioiden institutionaalista itsemääräämisoikeutta, niiden perustuslaillisia velvollisuuksia eikä puuttumattomuuden periaatetta suhteessa jäsenvaltioiden omistusoikeusjärjestelmiin, siten kuin SEUT 345 artiklassa määrätään. Kansallisilla sääntely- ja muilla toimivaltaisilla viranomaisilla olisi niille määrättyjen tehtävien hoitamiseksi oltava käytössään tarpeelliset voimavarat henkilöstön, asiantuntemuksen ja rahoituksen osalta.

(35) Tietyt direktiivin mukaiset tehtävät kuten markkinoiden ennakkosääntely, mukaan lukien käyttöoikeus- ja yhteenliittämisvelvoitteiden määrääminen sekä yritysten välisten riitojen ratkaiseminen, ovat tehtäviä, joiden toteuttamisen olisi kuuluttava ainoastaan kansallisille sääntelyviranomaisille eli elimille, jotka ovat riippumattomia sekä toimialasta että ulkopuolisesta väliintulosta tai poliittisesta painostuksesta. Jollei toisin säädetä, jäsenvaltioiden olisi voitava osoittaa muita tässä direktiivissä säädettyjä sääntelytehtäviä joko kansallisille sääntelyviranomaisille tai muille toimivaltaisille viranomaisille. Saatettaessa direktiivi osaksi kansallista lainsäädäntöä jäsenvaltioiden olisi edistettävä kansallisten sääntelyviranomaisten toimivallan vakautta suhteessa unionin sähköisen viestinnän sääntelykehyksen, sellaisena kuin se on muutettuna vuonna 2009, osaksi kansallista lainsäädäntöä saattamisen yhteydessä osoitettuihin tehtäviin, erityisesti kilpailuun markkinoilla tai markkinoille pääsyyn liittyvien tehtävien osalta. Kun tehtäviä osoitetaan muille toimivaltaisille viranomaisille, näiden olisi pyrittävä kuulemaan kansallisia sääntelyviranomaisia ennen päätöksen tekemistä. Hyvän yhteistyön periaatteen mukaisesti kansallisten sääntely- ja muiden toimivaltaisten viranomaisten olisi vaihdettava tietoja tehtäviensä hoitamiseksi.

(36) Tämä direktiivi ei sisällä aineellisia säännöksiä avoimesta internetyhteydestä eikä verkkovierailuista eikä sillä rajoiteta toimivallan osoittamista kansallisille sääntelyviranomaisille Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 531/2012[1] ja asetuksessa (EU) 2015/2120. Tässä direktiivissä säädetään kuitenkin lisäksi siitä, että kansalliset sääntelyviranomaiset ovat toimivaltaisia arvioimaan ja seuraamaan tiiviisti markkinoille pääsyä ja kilpailua koskevia kysymyksiä, jotka mahdollisesti vaikuttavat loppukäyttäjien oikeuteen avoimeen internetyhteyteen.

[1] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 531/2012, annettu 13 päivänä kesäkuuta 2012, verkkovierailuista yleisissä matkaviestinverkoissa unionin alueella (EUVL L 172, 30.6.2012, s. 10).

(37) Kansallisten sääntelyviranomaisten riippumattomuutta lujitettiin vuonna 2009 loppuunsaatetussa sähköisen viestinnän sääntelykehyksen tarkistuksessa sääntelyjärjestelmän tehokkaamman soveltamisen varmistamiseksi, viranomaisten määräysvallan lisäämiseksi ja viranomaisten tekemien päätösten ennakoitavuuden parantamiseksi. Tätä varten kansallisessa lainsäädännössä oli nimenomaisesti varmistettava, että kansallinen sääntelyviranomainen on tehtäviään suorittaessaan suojattu ulkopuoliselta väliintulolta tai poliittiselta painostukselta, joka voisi vaarantaa sen käsiteltäväksi tulevien asioiden riippumattoman arvioinnin. Tällainen ulkopuolinen vaikuttaminen tekee kansallisesta lainsäädäntöelimestä soveltumattoman toimimaan kansallisena sääntelyviranomaisena sääntelyjärjestelmän mukaisesti. Tätä varten oli säädettävä etukäteen säännöistä, jotka koskevat kansallisen sääntelyviranomaisen johtajan erottamisen perusteita, jotta kyseisen elimen puolueettomuudesta ja sen taipumattomuudesta ulkoisten tekijöiden edessä ei jäisi järkevää epäilystä. Mielivaltaisten erottamisten estämiseksi erotetuilla jäsenillä olisi oltava oikeus pyytää toimivaltaista tuomioistuinta tarkistamaan, onko erottamiselle tässä direktiivissä säädettyä pätevää perustetta. Erottaminen saisi liittyä ainoastaan johtajan tai jäsenen henkilökohtaiseen tai ammatilliseen pätevyyteen. On tärkeää, että kansallisilla sääntelyviranomaisilla on oma budjetti erityisesti sen vuoksi, että ne pystyvät palkkaamaan riittävästi pätevää henkilöstöä. Tämä budjetti olisi julkaistava vuosittain avoimuuden varmistamiseksi. Niillä olisi budjettinsa rajoissa oltava itsenäisyys henkilöresurssien ja taloudellisten resurssien hallinnoinnissa. Puolueettomuuden varmistamiseksi jäsenvaltioiden, joilla on omistusosuuksia tai päätäntävaltaa sellaisissa yrityksissä, jotka suorittavat kansallisen sääntelyviranomaisen tai muiden toimivaltaisten viranomaisten budjettiin hallinnollisia maksuja, olisi varmistettava, että omistajuuteen tai päätäntävaltaan liittyvä toiminta ja budjetin valvontaan liittyvä toiminta erotetaan rakenteellisesti tehokkaasti toisistaan.

(38) Kansallisten sääntelyviranomaisten riippumattomuutta on tarpeen vahvistaa entisestään sen varmistamiseksi, että kansallisen sääntelyviranomaisen johtaja ja jäsenet ovat taipumattomia ulkoisten tekijöiden edessä, ja säätää vähimmäispätevyysvaatimuksista ja toimikauden vähimmäiskestosta. Jotta lisäksi voitaisiin vähentää sääntelyloukun riskiä, varmistaa jatkuvuus ja lisätä riippumattomuutta, jäsenvaltioiden olisi harkittava, että rajoitetaan mahdollisuutta uusia kollegiaalisen elimen johtajan tai jäsenten toimikausi ja otetaan käyttöön asianmukainen kiertojärjestelmä kollegiaalisen elimen jäsenille ja ylimmälle johdolle. Tämä voitaisiin järjestää muun muassa nimittämällä kollegiaalisen elimen ensimmäiset jäsenet eri ajanjaksoiksi, jotta jäsenten ja näiden seuraajien toimeksiannot eivät pääty yhtä aikaa.

(39) Kansallisilla sääntelyviranomaisilla olisi oltava vastuu- ja selontekovelvollisuus tehtäviensä hoidon suhteen. Tätä varten niiden olisi tavanomaisesti raportoitava vuosittain eikä yksittäisten raportointipyyntöjen perusteella, koska jos tällaisia pyyntöjä esitettäisiin suhteettoman paljon, viranomaisten itsenäisyys voisi kärsiä ja tehtävien hoito estyä. Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön[1] mukaan laaja tai ehdoton raportointivelvollisuus voi epäsuorasti vaikuttaa viranomaisen itsenäisyyteen.

(40) Jäsenvaltioiden olisi annettava komissiolle tiedoksi kansalliset sääntely- ja muut toimivaltaiset viranomaiset. Kun kyseessä ovat toimivaltaiset viranomaiset, joilla on valtuudet myöntää asennusoikeuksia, olisi oltava mahdollista täyttää ilmoitusvelvollisuus viittaamalla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/61/EU[2] nojalla perustettuun yhtenäiseen tiedotuspisteeseen.

---

[1] Erityisesti unionin tuomioistuimen tuomio 16.10.2012, Euroopan komissio v. Itävallan tasavalta, C-614/10, ECLI:EU:C:2012:631.

[2] Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/61/EU, annettu 15 päivänä toukokuuta 2014, toimenpiteistä nopeiden sähköisten viestintäverkkojen käyttöönoton kustannusten vähentämiseksi (EUVL L 155, 23.5.2014, s. 1).

(41) Käyttöön olisi otettava mahdollisimman yksinkertainen valtuutusjärjestelmä sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen tarjontaa varten, jotta voidaan edistää uusien viestintäpalvelujen sekä yleiseurooppalaisten viestintäverkkojen ja -palvelujen kehittymistä sekä antaa palvelujen tarjoajille ja kuluttajille mahdollisuus hyötyä sisämarkkinoiden tuomista mittakaavaeduista.

(42) Sisämarkkinoista palvelujen tarjoajille ja loppukäyttäjille koituvat hyödyt saadaan parhaiten sähköisiä viestintäverkkoja ja sähköisiä viestintäpalveluja, jotka ovat muita kuin numeroista riippumattomat henkilöiden väliset viestintäpalvelut, koskevalla yleisvaltuutuksella, ilman kansallisen sääntelyviranomaisen nimenomaista päätöstä tai hallinnollista toimenpidettä, ja rajoittamalla mahdolliset menettelyjä koskevat vaatimukset ainoastaan vahvistusilmoitukseen. Jos jäsenvaltiot vaativat sähköisten viestintäverkkojen tai -palvelujen tarjoajilta ilmoituksen niiden aloittaessa toimintansa, tällaisesta ilmoituksesta ei saisi aiheutua tarjoajille hallinnollisia kustannuksia, ja se voitaisiin asettaa saataville toimivaltaisten viranomaisten verkkosivustolla olevan yhteyspisteen kautta. Jotta voidaan tukea tehokasta rajatylittävää yhteistyötä erityisesti yleiseurooppalaisten toimijoiden osalta, BERECin olisi otettava käyttöön tällaisia ilmoituksia koskeva tietokanta, joka perustuu toimivaltaisten viranomaisten antamiin tietoihin, ja pidettävä sitä yllä. Toimivaltaisten viranomaisten olisi toimitettava BERECille ainoastaan täydelliset ilmoitukset. Jäsenvaltiot eivät saisi estää verkkojen tai palvelujen tarjoamista millään tavalla, myöskään ilmoituksen puutteellisuuden perusteella.

(43) Ilmoituksissa olisi oltava kyse vain siitä, että tarjoaja toteaa, että se aikoo aloittaa sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen tarjonnan. Tarjoajaa olisi voitava vaatia liittämään ilmoitukseensa ainoastaan tässä direktiivissä säädetyt tiedot. Jäsenvaltiot eivät saisi asettaa ylimääräisiä tai erillisiä ilmoitusvaatimuksia.

(44) Päin vastoin kuin muut tässä direktiivissä määritellyt sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen luokat, numeroista riippumattomat henkilöiden väliset viestintäpalvelut eivät hyödynnä julkisia numeroalueita eivätkä osallistu julkisesti varmistettuun yhteentoimivaan ekosysteemiin. Sen vuoksi tämän tyyppisiin palveluihin ei olisi sovellettava yleisvaltuutusjärjestelmää.

(45) Myöntäessään radiotaajuuksia ja numeroalueiden käyttöä koskevia oikeuksia tai oikeuksia asentaa järjestelmiä toimivaltaisten viranomaisten olisi ilmoitettava asianomaisista ehdoista yrityksille, joille ne myöntävät tällaisia oikeuksia. Jäsenvaltioiden olisi voitava asettaa tällaisia ehtoja radiotaajuuksien käytölle yksittäisissä käyttöoikeuksissa tai yleisvaltuutuksessa.

(46) Yleisvaltuutusten olisi sisällettävä ainoastaan erityisesti sähköisen viestinnän alaa koskevia ehtoja. Niihin ei olisi liitettävä muun voimassa olevan kansallisen lainsäädännön mukaisesti jo sovellettavia ehtoja, erityisesti kuluttajansuojaa koskevia ehtoja, jotka eivät koske erityisesti viestinnän alaa. Toimivaltaisten viranomaisten olisi voitava esimerkiksi tiedottaa yrityksille sovellettavista ympäristöön sekä maankäytön suunnitteluun liittyvistä vaatimuksista. Yleisvaltuutuksen nojalla määrätyt ehdot eivät vaikuta sovellettavan lain määrittämiseen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 593/2008[1] nojalla.

[1] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N: o 593/2008, annettu 17 päivänä kesäkuuta 2008, sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista (Rooma I) (EUVL L 177, 4.7.2008, s. 6).

(47) Yleisvaltuutuksiin liitettäviin ehtoihin voisi sisältyä erityisehtoja, jotka koskevat esteettömyyttä vammaisten loppukäyttäjien kannalta sekä viranomaisten ja hätäpalvelujen tarvetta tiedottaa toisilleen ja yleisölle ennen suuronnettomuuksia, niiden aikana ja niiden jälkeen.

(48) Yritysten yleisvaltuutukseen perustuvat oikeudet ja velvollisuudet on tarpeen sisällyttää selkeästi tällaisiin valtuutuksiin, jotta voidaan varmistaa tasavertaiset toimintamahdollisuudet koko unionissa ja jotta rajat ylittäviä neuvotteluja yleisten sähköisten viestintäverkkojen yhteenliittämisestä voidaan helpottaa.

(49) Yleisvaltuutus oikeuttaa sähköisiä viestintäverkkoja tai -palveluja yleisölle tarjoavat yritykset neuvottelemaan yhteenliittämisestä tämän direktiivin ehtojen mukaisesti. Muut kuin sähköisiä viestintäverkkoja tai -palveluja yleisölle tarjoavat yritykset voivat neuvotella yhteenliittämisestä kaupallisin ehdoin.

(50) Liittäessään ehtoja yleisvaltuutuksiin ja soveltaessaan hallinnollisia maksuja toimivaltaisten viranomaisten olisi otettava asianmukaisesti huomioon tilanteet, joissa luonnolliset henkilöt tarjoavat sähköisiä viestintäverkkoja tai -palveluja voittoa tavoittelematta. Jos sähköisiä viestintäverkkoja ja -palveluja ei tarjota yleisölle, on asianmukaista asettaa vähemmän ehtoja sekä ehtoja, jotka ovat lievempiä kuin ne, jotka ovat perusteltuja silloin kun sähköisiä viestintäverkkoja ja -palveluja tarjotaan yleisölle, jos mitään ehtoja asetetaan.

(51) Erityisvelvoitteet, jotka asetetaan unionin oikeuden mukaisesti yrityksille, jotka tarjoavat sähköisiä viestintäverkkoja ja sähköisiä viestintäpalveluja, sen vuoksi, että niillä katsotaan olevan tässä direktiivissä määritelty huomattava markkinavoima, olisi asetettava erillään yleisvaltuutuksen mukaisista yleisistä oikeuksista ja velvoitteista.

(52) On mahdollista, että sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen tarjoajat tarvitsevat vahvistuksen yleisvaltuutuksen mukaisista oikeuksistaan, jotka liittyvät yhteenliittämiseen ja asennusoikeuksiin, varsinkin helpottamaan neuvotteluja muiden, alue- tai paikallistason, hallintotasojen tai muiden jäsenvaltioiden palveluntarjoajien kanssa. Toimivaltaisten viranomaisten olisi toimitettava tätä tarkoitusta varten yrityksille lausunto joko pyynnöstä tai vaihtoehtoisesti ilman eri pyyntöä vastauksena yleisvaltuutuksen mukaiseen ilmoitukseen. Tällaisen lausunnon ei sellaisenaan olisi merkittävä oikeuksien saamista eivätkä mitkään yleisvaltuutuksen mukaiset oikeudet tai käyttöoikeudet tai tällaisten oikeuksien käyttö saisi edellyttää lausuntoa.

(53) Sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajille olisi voitava asettaa hallinnollisia maksuja, joilla rahoitetaan kansallisen sääntely- tai muun toimivaltaisen viranomaisen toiminta, joka liittyy yleisvaltuutusjärjestelmän hallinnointiin ja käyttöoikeuksien myöntämiseen. Tällaiset maksut saisivat kattaa ainoastaan tästä toiminnasta aiheutuvat todelliset hallinnolliset kustannukset. Tämän vuoksi kansallisten sääntely- ja muiden toimivaltaisten viranomaisten varainkeruun ja -käytön avoimuus olisi varmistettava tekemällä vuotuinen selvitys kerättyjen maksujen kokonaismäärästä ja aiheutuneista hallinnollisista kustannuksista, jotta yritykset voivat varmistua siitä, että ne ovat tasapainossa.

(54) Hallinnollisten maksujen järjestelmät eivät saisi vääristää kilpailua eivätkä luoda markkinoille pääsyn esteitä. Yleisvaltuutusjärjestelmässä ei ole mahdollista kohdentaa hallinnollisia kustannuksia eikä siten maksuja yksittäisille yrityksille, paitsi myönnettäessä numeroalueiden ja radiotaajuuksien käyttöoikeuksia ja järjestelmien asennusoikeuksia. Sovellettavien hallinnollisten maksujen olisi oltava yleisvaltuutusjärjestelmän yleisten periaatteiden mukaisia. Esimerkki vaihtoehtoisesta maksujen määräytymisperusteesta, joka on oikeudenmukainen, yksinkertainen ja avoin, voisi olla liikevaihtoon liittyvä jakautumisperuste. Hallinnollisten maksujen ollessa hyvin alhaiset kysymykseen voisivat tulla myös kiinteät maksut tai maksut, joissa kiinteämääräinen perusmaksu yhdistyy liikevaihtosidonnaiseen tekijään. Siltä osin kuin yleisvaltuutusjärjestelmää sovelletaan myös yrityksiin, joilla on hyvin vähäiset markkinaosuudet, kuten yhteisölliset verkkopalvelujen tarjoajat, tai palveluntarjoajiin, joiden liiketoimintamalli tuottaa hyvin vähän tuloja vaikka markkinaosuus olisi määrällisesti merkittävä, jäsenvaltioiden olisi harkittava mahdollisuutta vahvistaa hallinnollisten maksujen määräämiselle asianmukainen vähimmäiskynnys.

(55) Jäsenvaltiot saattavat joutua muuttamaan yleisvaltuutuksiin ja käyttöoikeuksiin liittyviä oikeuksia, ehtoja, menettelyjä, hallinnollisia maksuja ja muita maksuja silloin, kun se on objektiivisesti perusteltavissa. Tällaisista ehdotetuista muutoksista olisi ilmoitettava asianmukaisesti ja hyvissä ajoissa kaikille asianomaisille osapuolille, jotta niillä olisi riittävät mahdollisuudet esittää näkemyksensä tällaisista muutoksista. Olisi vältettävä tarpeettomia menettelyjä, jos nykyisiin järjestelmien asennusoikeuksiin tai radiotaajuuksien tai numeroalueiden käyttöoikeuksiin tehdään vähäisiä muutoksia, jotka eivät vaikuta kolmansien osapuolten etuihin. Oikeuksien ja velvoitteiden muutoksia pidetään vähäisinä, kun ne ovat pääasiassa hallinnollisia, eivät vaikuta yleisvaltuutusten ja yksittäisten käyttöoikeuksien keskeiseen sisältöön eivätkä siten voi antaa kilpailuetua muihin yrityksiin nähden.

(56) Kun otetaan huomioon, että on tärkeää taata oikeusvarmuus ja parantaa sääntelyn ennustettavuutta turvallisen investointiympäristön luomiseksi erityisesti uuden langattoman laajakaistaviestinnän osalta, nykyisten radiotaajuuksien tai numeroalueiden käyttöoikeuksien tai järjestelmien asennusoikeuksien rajoituksiin tai peruutuksiin olisi sovellettava ennustettavissa olevia ja avoimia perusteita ja menettelyjä. Sen vuoksi voitaisiin edellyttää tiukempia vaatimuksia tai ilmoitusmekanismia erityisesti silloin, kun käyttöoikeudet on jaettu kilpailuun perustuvalla tai vertailevalla menettelyllä ja kun kyseessä ovat yhdenmukaistetut radiotaajuusalueet, joita käytetään langattomissa sähköisissä laajakaistaviestintäpalveluissa, jäljempänä 'langattomat laajakaistapalvelut'. Radiotaajuuksien tosiasiallista ja tehokasta käyttöä ja tekniikan kehitystä koskevat perusteet voisivat pohjautua Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 676/2002/EY[1] nojalla hyväksyttyihin teknisiin täytäntöönpanotoimenpiteisiin. Kun yleisvaltuutuksia ja yksittäisiä oikeuksia radiotaajuuksien käyttämiseksi on rajoitettava tai muutettava tai ne on peruutettava ilman oikeudenhaltijan suostumusta, tämä voidaan tehdä asianomaisten osapuolten kuulemisen jälkeen, paitsi kun ehdotetut muutokset ovat vähäisiä. Koska yleisvaltuutusten tai oikeuksien rajoituksilla tai peruutuksilla voi olla merkittäviä seurauksia niiden haltijoille, kansallisten toimivaltaisten viranomaisten olisi toimittava erityisen huolellisesti ja arvioitava ennalta mahdollinen haitta, jota tällaiset toimenpiteet voivat aiheuttaa, ennen kyseisten toimenpiteiden hyväksymistä.

[1] Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 676/2002/EY, tehty 7 päivänä maaliskuuta 2002, Euroopan yhteisön radiotaajuuspolitiikan sääntelyjärjestelmästä (radiotaajuuspäätös) (EYVL L 108, 24.4.2002, s. 1).

(57) Voidakseen hoitaa tehtäviään tehokkaasti kansallisten sääntelyviranomaisten, muiden toimivaltaisten viranomaisten ja BERECin kerättävä tietoja markkinatoimijoilta; tähän voi sisältyä arviointi siitä, ovatko yleiset ehdot tämän direktiivin mukaisia, keskeyttämättä noiden ehtojen sovellettavuutta arvioinnin aikana. Poikkeuksellisesti voi olla myös tarpeen kerätä tietoja muilta yrityksiltä, jotka toimivat sähköisen viestinnän palvelujen alaan läheisesti liittyvillä aloilla, kuten sisällöntuottajilta, joiden hallussa on tietoja, joita ne saattavat tarvita hoitaakseen unionin lainsäädännön mukaisia tehtäviään. Voi myös olla tarpeen kerätä tällaisia tietoja komission puolesta, jotta se voi täyttää unionin lainsäädännön mukaiset velvollisuutensa. Tietojensaantipyyntöjen olisi oltava oikeasuhteisia, eivätkä ne saisi aiheuttaa kohtuutonta taakkaa yrityksille. Kansallisten sääntely- ja muiden toimivaltaisten viranomaisten keräämien tietojen olisi oltava yleisesti saatavilla, paitsi siltä osin kuin ne ovat luottamuksellisia tietojen julkista saatavuutta koskevien kansallisten sääntöjen mukaisesti ja jollei liikesalaisuuksia koskevasta unionin ja kansallisesta lainsäädännöstä muuta johdu.

(58) Sen varmistamiseksi, että kansalliset sääntelyviranomaiset voivat hoitaa sääntelytehtävänsä tehokkaasti, niiden keräämiin tietoihin olisi sisällyttävä kirjanpitotietoa vähittäismarkkinoista, jotka liittyvät sellaisiin tukkumarkkinoihin, joilla jollakin yrityksellä katsotaan olevan huomattava markkinavoima ja joita kansallinen sääntelyviranomainen siten sääntelee. Näihin tietoihin olisi sisällyttävä myös sellaista tietoa, jonka avulla kansallinen sääntelyviranomainen voi arvioida käyttöoikeuksiin liitettyjen ehtojen noudattamista sekä verkkotopologian suunniteltujen uudistusten tai muutosten mahdollisia vaikutuksia kilpailun kehittymiseen tai muiden osapuolten saataville asetettaviin tukkutuotteisiin. Tiedot, jotka liittyvät radiotaajuuksien käyttöoikeuksia koskevien kattavuusvelvoitteiden noudattamiseen, ovat olennaiset tärkeitä verkkojen käyttöönottoa koskevien maantieteellisten kartoitusten perinpohjaisuuden varmistamiseksi. Toimivaltaisen viranomaisen olisi voitava tätä varten edellyttää, että tiedot esitetään paikallisella tasolla eriteltyinä sellaisella tarkkuudella, että niitä voidaan hyödyntää verkkoja koskevassa maantieteellisessä kartoituksessa.

(59) Verkkojen ja palvelujen tarjoajille sekä kyseessä olevalle toimivaltaiselle viranomaiselle kuuluvien raportointi- ja tiedonantovelvollisuuksien taakan keventämiseksi tällaisten velvollisuuksien olisi oltava oikeasuhteisia, objektiivisesti perusteltavissa ja rajoituttava ehdottoman välttämättömään. Olisi erityisesti vältettävä sitä, että toimivaltainen viranomainen ja BEREC esittävät päällekkäisiä tietopyyntöjä ja että yleisvaltuutuksen tai käyttöoikeuden kaikkien ehtojen täyttymisestä vaaditaan selvitys järjestelmällisesti ja säännöllisesti. Yritysten olisi tiedettävä, mihin tarkoituksiin niiltä pyydettäviä tietoja aiotaan käyttää. Tietojen toimittaminen ei saisi olla markkinoille pääsyn edellytys. Tilastollisia tarkoituksia varten sähköisten viestintäverkkojen tai -palvelujen tarjoajilta voidaan vaatia ilmoitus, kun ne lopettavat toimintansa.

(60) Jäsenvaltioiden velvoitteisiin toimittaa tietoja unionin kansainvälisten sopimusten mukaisten etujen valvomiseksi tai sellaisen oikeudenalan, kuten kilpailuoikeuden, mukaisiin raportointivelvoitteisiin, joka ei koske erityisesti sähköisen viestinnän alaa, ei saisi kohdistua vaikutuksia.

(61) Tietoja, joiden toimivaltainen viranomainen katsoo liikesalaisuuksia ja henkilötietojen suojaa koskevien unionin ja kansallisten sääntöjen mukaisesti olevan luottamuksellisia, olisi voitava vaihtaa komission, BERECin ja muiden kansallisten sääntelyviranomaisten kanssa silloin, kun se on välttämätöntä tämän direktiivin täytäntöönpanemiseksi annettujen kansallisten säännösten soveltamiseksi. Vaihdettavat tiedot olisi rajattava tiedonvaihdon tarkoituksen kannalta merkityksellisiin ja oikeasuhteisiin tietoihin.

(62) Koska sähköisten laajakaistaviestintäverkkojen kirjo kasvaa jatkuvasti teknologian, topologian, käytetyn välineen ja omistajuuden suhteen, sääntelyn perustana on oltava yksityiskohtaista tietoa verkkojen käyttöönotosta, jotta se voisi olla tehokasta ja kohdistua niille alueille, joilla sitä tarvitaan. Tällainen tieto on olennaista investointien edistämiseksi, verkkoyhteyksien lisäämiseksi kaikkialla unionissa ja tietojen toimittamiseksi kaikille asiaankuuluville viranomaisille ja kansalaisille. Siihen olisi kuuluttava kartoituksia, jotka koskevat sekä erittäin suuren kapasiteetin verkkojen käyttöönottoa että merkittäviä parannuksia tai laajennuksia nykyisiin kupariverkkoihin tai muihin verkkoihin, jotka eivät välttämättä kaikilta osin suorituskykyominaisuuksiltaan vastaa erittäin suuren kapasiteetin verkkoja, kuten kuidun vetäminen jakomoon yhdistettynä vektoroinnin kaltaisiin aktiivisiin teknologioihin. Asiaankuuluvien ennusteiden olisi koskettava enintään kolmen vuoden ajanjaksoja. Niiden tietojen yksityiskohtaisuus ja alueellinen tarkkuus, jotka toimivaltaisten viranomaisten olisi kerättävä, olisi määriteltävä kyseisen sääntelytavoitteen mukaan, ja niiden olisi oltava riittäviä asianomaisen sääntelytarkoituksen kannalta. Sen vuoksi alueyksiköiden koot vaihtelevat myös jäsenvaltioittain kansallisten erityisolosuhteiden mukaisten sääntelytarpeiden ja paikallisten tietojen saatavuuden mukaan. Tilastollisten alueyksiköiden nimikkeistön (NUTS) taso 3 ei useimmissa tapauksissa todennäköisesti ole riittävän pieni alueyksikkö.

Kansallisten sääntely- ja muiden toimivaltaisten viranomaisten olisi tällaisia tehtäviä suorittaessaan otettava huomioon parhaita käytäntöjä koskevat BERECin suuntaviivat, ja tällaisissa suuntaviivoissa voidaan hyödyntää kokemuksia, joita kansalliset sääntely- ja/tai muut toimivaltaiset viranomaiset ovat saaneet tehdessään verkkojen käyttöönottoa koskevia maantieteellisiä kartoituksia. Toimivaltaisten viranomaisten olisi tapauksissa, joissa tiedot eivät ole vielä saatavilla markkinoilla, annettava tietoa suoraan saataville avoimessa tietomuodossa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/98/EY[1] mukaisesti ja ilman uudelleenkäyttöä koskevia rajoituksia kyseisissä kartoituksissa kerätyistä tiedoista sekä olisi saatettava palvelun laatua koskevia välineitä loppukäyttäjien saataville, jotta näiden tietämys saatavilla olevista yhteyspalveluista paranisi, sanotun kuitenkaan rajoittamatta liikesalaisuuksien suojaa koskevia vaatimuksia. Kaikkien asianomaisten viranomaisten olisi mitä tahansa tällaisia tietoja kerätessään noudatettava luottamuksellisuuden periaatetta ja vältettävä asettamasta mitään yritystä epäedulliseen kilpailuasemaan.

[1] Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/98/EY, annettu 17 päivänä marraskuuta 2003, julkisen sektorin hallussa olevien tietojen uudelleenkäytöstä (EUVL L 345, 31.12.2003, s. 90).

(63) On välttämätöntä kuroa umpeen digitaalinen kuilu unionissa, jotta kaikilla unionin kansalaisilla olisi mahdollisuus saada internet- ja digitaalipalveluja. Tätä varten asiaankuuluvilla viranomaisilla olisi yksittäisten ja tarkasti määriteltyjen alueiden osalta oltava mahdollisuus pyytää yrityksiä ja viranomaisia ilmaisemaan aikomuksensa ottaa käyttöön erittäin suuren kapasiteetin verkkoja näillä alueilla antaen niille riittävästi aikaa antaa perinpohjaisesti harkittu vastaus. Ennusteisiin sisältyvissä tiedoissa olisi otettava huomioon sähköisten viestintäverkkojen alan taloudelliset näkymät ja palveluntarjoajien investointiaikeet tietojen keruuhetkellä, jotta voidaan määritellä saatavilla olevat verkkoyhteydet eri alueilla. Jos yritys tai viranomainen ilmaisee aikomuksensa ottaa käyttöön verkkoja alueella, kansallisen sääntely- tai muun toimivaltaisen viranomaisen olisi voitava vaatia muita yrityksiä ja viranomaisia ilmoittamaan, aikovatko ne ottaa alueella käyttöön erittäin suuren kapasiteetin verkkoja tai tehdä merkittäviä parannuksia tai laajennuksia, joilla niiden verkon suorituskyky nostetaan vähintään 100 Mbps:n latausnopeuteen. Tämä menettely luo avoimuutta yrityksille ja viranomaisille, jotka ovat ilmaisseet kiinnostuksensa ottaa käyttöön verkkoja tällä alueella siten, että laatiessaan liiketoimintasuunnitelmiaan ne voivat arvioida todennäköisen kilpailun, joka niillä tulee olemaan muiden verkkojen taholta. Tällaisen avoimuuden myönteinen vaikutus on riippuvainen markkinatoimijoista, jotka vastaavat totuudenmukaisesti ja vilpittömässä mielessä.

(64) Vaikka markkinatoimijat voivat muuttaa käyttöönottosuunnitelmiaan ennakoimattomista, objektiivisista ja perusteltavissa olevista syistä, toimivaltaisten viranomaisten olisi puututtava asiaan, myös silloin, jos julkiseen rahoitukseen kohdistuu vaikutuksia, ja tarvittaessa määrättävä seuraamuksia, jos yritys tai viranomainen on antanut niille tarkoituksellisesti tai törkeästä huolimattomuudesta johtuen harhaanjohtavia, virheellisiä tai puutteellisia tietoja. Seuraamuksia koskevaa asiaankuuluvaa säännöstä sovellettaessa törkeän huolimattomuuden olisi viitattava tilanteeseen, jossa yritys tai viranomainen antaa harhaanjohtavia, virheellisiä tai puutteellisia tietoja sellaisen toimintansa tai sisäisen organisointinsa vuoksi, jossa laiminlyödään vakavasti asianmukainen huolellisuus annettujen tietojen osalta. Törkeä huolimattomuus ei saisi edellyttää, että yritys tai viranomainen tietää, että annetut tiedot ovat harhaanjohtavia, virheellisiä tai puutteellisia, vaan että se olisi tiennyt, jos se olisi toiminut tai ollut organisoitunut asianmukaista huolellisuutta noudattaen. On tärkeää, että seuraamukset ovat riittävän varoittavia ottaen huomioon kielteinen vaikutus kilpailuun ja julkisesti rahoitettuihin hankkeisiin. Seuraamuksia koskevat säännökset eivät saisi rajoittaa oikeuksia vaatia korvausta vahingoista kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

(65) Jotta investointiedellytykset olisivat ennustettavissa, toimivaltaisten viranomaisten olisi voitava jakaa sellaisten yritysten ja viranomaisten kanssa, jotka ovat ilmaisseet kiinnostuksensa ottaa käyttöön erittäin suuren kapasiteetin verkkoja, tietoa siitä, tehdäänkö tai aiotaanko asianomaisella alueella tehdä verkkojen parannuksia, mukaan lukien verkot, joiden latausnopeus on alle 100 Mb/s.

(66) On tärkeää, että kansalliset sääntely- ja muut toimivaltaiset viranomaiset kuulevat ehdotettavien päätösten osalta kaikkia asianomaisia osapuolia, antavat näille riittävästi aikaa huomautusten esittämiseen ottaen huomioon asian monitahoisuus ja ottavat näiden näkemykset huomioon ennen lopullisen päätöksen tekemistä. Jotta kansallisen tason päätökset eivät vaikuttaisi haitallisesti sisämarkkinoiden toimintaan tai perustamissopimuksen muihin tavoitteisiin, kansallisten sääntelyviranomaisten olisi ilmoitettava tietyistä päätösehdotuksista myös komissiolle ja muille kansallisille sääntelyviranomaisille, jotta niillä olisi mahdollisuus esittää niistä huomautuksensa. Toimivaltaisten viranomaisten on syytä kuulla tässä direktiivissä määritellyissä tapauksissa asianomaisia osapuolia kaikista toimenpide-ehdotuksista, jotka vaikuttavat jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

(67) Kilpailuympäristössä olisi otettava huomioon asianomaisten osapuolten, mukaan lukien käyttäjät ja kuluttajat, näkemykset. Jäsenvaltioiden olisi otettava käyttöön asianmukainen kuulemismekanismi, jotta kansalaisten edut voitaisiin ottaa asianmukaisesti huomioon. Tällainen mekanismi voisi olla muodoltaan elin, joka tekisi kansallisesta sääntelyviranomaisesta ja palveluntarjoajista riippumattomia selvityksiä kuluttajiin liittyvistä kysymyksistä, kuten kuluttajakäyttäytymisestä ja palveluntarjoajan vaihtamiseen liittyvistä menettelyistä, ja joka toimisi avoimesti ja antaisi oman panoksensa nykyisiin sidosryhmien kuulemismekanismeihin. Lisäksi voitaisiin kehittää mekanismi asianmukaisen yhteistyön tekemiseksi asioissa, jotka liittyvät laillisen sisällön tukemiseen. Tällaisen mekanismin yhteydessä hyväksytyissä yhteistyömenettelyissä ei kuitenkaan pitäisi sallia internetin käytön järjestelmällistä valvontaa.

(68) . Tuomioistuimen ulkopuoliset riitojenratkaisumenettelyt voivat olla nopea ja kustannustehokas tapa, jolla loppukäyttäjät, erityisesti kuluttajat ja komission suosituksen 2003/361/EY[1] liitteessä määritellyt mikroyritykset ja pienyritykset, voivat puolustaa oikeuksiaan. Jäsenvaltioiden olisi annettava kansalliselle sääntelyviranomaiselle tai muulle toimivaltaiselle viranomaiselle, joka vastaa loppukäyttäjien oikeuksien käsittelystä, tai ainakin yhdelle riippumattomalle elimelle, jolla on toteen näytettyä kokemusta loppukäyttäjien oikeuksien käsittelystä, mahdollisuus toimia riitojenratkaisuelimenä. Tällaisissa riitojenratkaisuissa viranomaisille ei olisi annettava mitään ohjeita. Koska monilla jäsenvaltioilla on riitojenratkaisumenettelyjä myös loppukäyttäjille, jotka eivät ole kuluttajia ja joihin ei sovelleta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2013/11/EU[2], on järkevää säilyttää alakohtaiset riitojenratkaisumenettelyt sekä kuluttajia varten että muita loppukäyttäjiä, erityisesti mikroyrityksiä ja pienyrityksiä, varten silloin kun jäsenvaltiot ovat laajentaneet menettelyjen soveltamisalaa. Tuomioistuimen ulkopuolisessa riitojenratkaisussa jäsenvaltioiden olisi voitava pitää voimassa tai ottaa käyttöön sääntöjä, joissa mennään direktiivissä 2013/11/EU säädettyjä sääntöjä pidemmälle korkeatasoisemman kuluttajansuojan varmistamiseksi.

---

1 Komission suositus 2003/361/EY, annettu 6 päivänä toukokuuta 2003, mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten määritelmästä (EUVL L 124, 20.5.2003, s. 36).

2 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/11/EU, annettu 21 päivänä toukokuuta 2013, kuluttajariitojen vaihtoehtoisesta riidanratkaisusta sekä asetuksen (EY) N:o 2006/2004 ja direktiivin 2009/22/EY muuttamisesta (vaihtoehtoista kuluttajariitojen ratkaisua koskeva direktiivi) (EUVL L 165, 18.6.2013, s. 63).

(69) Jos samassa jäsenvaltiossa toimivien yritysten välille syntyy tämän direktiivin kattamilla aloilla riitaa, joka koskee esimerkiksi käyttöoikeus- ja yhteenliittämisvelvollisuuksia tai loppukäyttäjäluettelojen siirtämistapoja, riidan sen osapuolen, joka on käynyt neuvotteluja vilpittömässä mielessä, mutta ei ole päässyt sopimukseen, olisi voitava pyytää kansallista sääntelyviranomaista ratkaisemaan riita. Kansallisten sääntelyviranomaisten olisi voitava määrätä osapuolet noudattamaan tiettyä ratkaisua. Kansallisen sääntelyviranomaisen olisi yksittäisen jäsenvaltion sähköisten viestintäverkkojen tai -palvelujen taikka liitännäistoimintojen tarjoajien välistä riita-asiaa ratkaistessaan pyrittävä varmistamaan tämän direktiivin mukaisten velvollisuuksien noudattaminen.

(70) Unionin oikeudessa tai kansallisessa oikeudessa annettujen riitojenratkaisukeinojen lisäksi tarvitaan jommankumman osapuolen pyynnöstä vireille pantava yksinkertainen menettely rajat ylittävien riitojen ratkaisemiseksi sellaisten yritysten välillä, jotka tarjoavat tai joilla on valtuutus tarjota sähköisiä viestintäverkkoja tai -palveluja eri jäsenvaltioissa.

(71) Yksi BERECille annettavista tärkeistä tehtävistä on rajat ylittäviä riitoja koskevien lausuntojen antaminen tarpeen vaatiessa. Kansallisten sääntelyviranomaisten olisi sen vuoksi tällaisissa tapauksissa otettava BERECin lausunnot täysimääräisesti huomioon toimenpiteissään, joilla määrätään yritykselle velvollisuus tai ratkaistaan riita muulla tavoin.

(72) Jos jäsenvaltioiden väliltä puuttuu koordinaatio niiden järjestäessä radiotaajuuksien käyttöä omilla alueillaan, siitä voi syntyä laajoja häiriöitä, jotka haittaavat vakavasti digitaalisten sisämarkkinoiden kehitystä, jos tällaista koordinaation puuttumista ei ratkaista kahdenvälisillä jäsenvaltioiden neuvotteluilla. Jäsenvaltioiden olisi toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet rajatylittävien haitallisten häiriöiden estämiseksi välillään. Komission päätöksellä 2002/622/EY[1] perustetulle radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevälle ryhmälle olisi annettava tehtäväksi tukea tarvittavaa rajatylittävää koordinointia, ja sen olisi oltava nimetty foorumi rajatylittäviä kysymyksiä koskevien riitojen ratkaisemiseksi jäsenvaltioiden välillä. Joissakin tapauksissa voidaan radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevän ryhmän ehdottaman ratkaisun perusteella vaatia täytäntöönpanotoimenpidettä, jotta voidaan korjata lopullisesti rajatylittävät häiriöt tai panna täytäntöön unionin oikeuden mukaisesti kahden tai useamman jäsenvaltion kahdenvälisissä neuvotteluissa aikaansaama koordinoitu ratkaisu. Jäsenvaltioiden ja unionin naapurimaiden välisen koordinaation puuttumisesta voi myös syntyä laajoja häiriöitä. Jäsenvaltioiden olisi toteutettava asianmukaiset toimenpiteet välttääkseen rajatylittävät haitalliset häiriöt unionin naapurimaiden kanssa ja tehtävä keskenään sitä varten yhteistyötä. Unionin olisi jäsenvaltioiden, joihin kohdistuu rajatylittäviä häiriöitä kolmansista maista, pyynnöstä annettava täysi tukensa näille jäsenvaltioille.

[1] Komission päätös 2002/622/EY, tehty 26 päivänä heinäkuuta 2002, radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevän ryhmän perustamisesta (EYVL L 198, 27.7.2002, s. 49).

(73) Radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevä ryhmä on komission korkean tason neuvoa-antava ryhmä, joka perustettiin päätöksellä 2002/622/EY. Ryhmän tarkoituksena on edistää sisämarkkinoiden kehittämistä ja tukea unionin tason radiotaajuuspolitiikan kehittämistä ottaen huomioon teknisten tekijöiden ohella myös taloudelliset, poliittiset, kulttuuriset, strategiset, terveyteen liittyvät ja sosiaaliset seikat. Siinä olisi oltava sellaisten elinten johtajia, joilla on yleinen poliittinen vastuu strategisesta radiotaajuuspolitiikasta. Sen olisi avustettava ja neuvottava komissiota radiotaajuuspolitiikassa. Tämän pitäisi lisätä entisestään radiotaajuuspolitiikan näkyvyyttä unionin eri politiikkojen aloilla ja auttaa varmistamaan alojen välistä johdonmukaisuutta unionin tasolla ja kansallisella tasolla. Sen olisi myös annettava neuvoja Euroopan parlamentille ja neuvostolle näiden pyynnöstä. Lisäksi radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevän ryhmän olisi oltava foorumi, jossa koordinoidaan toimia, jotka jäsenvaltiot panevat täytäntöön tästä direktiivistä johtuvien radiotaajuuksiin liittyvien velvoitteiden täyttämiseksi. Sen olisi myös toimittava keskeisessä roolissa sisämarkkinoiden kannalta olennaisilla aloilla, joita ovat esimerkiksi rajatylittävä koordinointi tai standardisointi. Voidaan myös luoda teknisiä tai asiantuntijaryhmiä avustamaan täysistunnoissa, joissa jäsenvaltioiden ja komission johtotason edustajat hahmottelevat strategista politiikkaa. Komissio on ilmoittanut aikeestaan muuttaa päätöstä 2002/622/EY kuuden kuukauden kuluessa tämän direktiivin voimaantulosta, jotta päätöksessä otetaan huomioon radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevälle ryhmälle tässä direktiivissä annetut uudet tehtävät.

(74) Toimivaltaisten viranomaisten olisi valvottava yleisvaltuutuksen ja käyttöoikeuksien ehtojen noudattamista ja varmistaa niiden noudattaminen sekä erityisesti varmistaa radiotaajuuksien tosiasiallinen ja tehokas käyttö sekä palveluvelvoitteiden kattavuuden ja laadun noudattaminen soveltamalla hallinnollisia seuraamuksia taloudelliset seuraamukset sekä käyttöoikeuksien kielto ja peruuttaminen mukaan lukien, jos ehtoja rikotaan. Yritysten olisi annettava toimivaltaisille viranomaisille mahdollisimman tarkat ja täydelliset tiedot, jotta nämä voivat suorittaa valvontatehtävänsä.

(75) Yleisvaltuutuksiin ja yksittäisiin käyttöoikeuksiin olisi liitettävä ainoastaan sellaisia ehtoja, jotka ovat ehdottoman välttämättömiä kansallisen lainsäädännön ja unionin oikeuden mukaisten vaatimusten ja velvollisuuksien noudattamisen varmistamiseksi.

(76) Kaikilla osapuolilla, joita toimivaltaisen viranomaisen päätös koskee, olisi oltava oikeus hakea siihen muutosta elimeltä, joka on riippumaton asian osapuolista sekä sellaisesta ulkopuolisesta väliintulosta tai poliittisesta painostuksesta, joka voisi vaarantaa sen käsiteltäväksi tulevien asioiden riippumattoman arvioinnin. Tämä elin voi olla tuomioistuin. Lisäksi jokaisella yrityksellä, joka katsoo, että sen asennusoikeuksia koskevia hakemuksia ei ole käsitelty tässä direktiivissä vahvistettujen periaatteiden mukaisesti, olisi oltava oikeus hakea muutosta sellaisten päätösten osalta. Tämä muutoksenhakumenettely ei saisi vaikuttaa kansallisten tuomioistuinjärjestelmien toimivallan jakoon eikä kansallisen lainsäädännön mukaisiin oikeushenkilöiden tai luonnollisten henkilöiden oikeuksiin. Jäsenvaltioiden olisi joka tapauksessa varmistettava tällaisten päätösten tehokas tuomioistuinvalvonta.

(77) Oikeusvarmuuden takaamiseksi yrityksille muutoksenhakuelinten on hoidettava tehtävänsä tehokkaasti. Etenkään muutoksenhakumenettelyjen ei tulisi kestää tarpeettoman kauan. Väliaikaistoimenpiteitä, joilla lykätään toimivaltaisen viranomaisen päätöksen vaikutuksia, olisi määrättävä vain kiireellisissä tapauksissa sen estämiseksi, että toimenpiteitä pyytävälle osapuolelle aiheutuu vakavaa ja peruuttamatonta haittaa, ja jos etujen tasapaino sitä edellyttää.

(78) Tavoissa, joilla muutoksenhakuelimet ovat soveltaneet väliaikaistoimenpiteitä kansallisten sääntely- tai muiden toimivaltaisten viranomaisten päätösten soveltamisen keskeyttämiseksi, on ilmennyt huomattavia eroja. Jotta lähestymistavan yhdenmukaisuutta voitaisiin parantaa, olisi sovellettava yhteisiä normeja unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti. Muutoksenhakuelinten olisi myös voitava pyytää BERECin julkaisemaa saatavissa olevaa tietoa. Kun otetaan huomioon muutoksenhaun merkitys sääntelykehyksen koko toiminnan kannalta, kaikissa jäsenvaltioissa olisi luotava mekanismi, jolla kerätään tietoa muutoksenhauista ja toimivaltaisten viranomaisten tekemien päätösten soveltamisen keskeyttämistä koskevista päätöksistä ja jolla nämä tiedot ilmoitetaan komissiolle ja BERECille. Kyseisellä mekanismilla olisi varmistettava, että komissio tai BEREC voi saada jäsenvaltioilta päätösten ja tuomioiden tekstit tietokannan kehittämistä varten.

(79) Unionin mekanismia sähköisen viestinnän sisämarkkinoiden vakiinnuttamiseksi olisi sovellettava entistä avoimemmin kansalaisten ja sidosryhmien hyväksi sekä siksi, että asianomaiset osapuolet voisivat esittää näkemyksensä, myös velvoittamalla kansalliset sääntelyviranomaiset julkaisemaan toimenpide-ehdotukset samaan aikaan kuin ne ilmoitetaan komissiolle, BERECille ja muiden jäsenvaltioiden kansallisille sääntelyviranomaisille. Tällaiset toimenpide-ehdotukset olisi perusteltava, ja niihin olisi sisällyttävä yksityiskohtainen analyysi.

(80) Komission olisi voitava BERECin lausunnon mahdollisimman tarkkaan huomioon otettuaan vaatia kansallista sääntelyviranomaista perumaan toimenpide-ehdotuksen silloin, kun se koskee merkityksellisten markkinoiden määrittelyä tai sen toteamista, onko yrityksillä huomattava markkinavoima, ja kun tällaiset päätökset loisivat esteen sisämarkkinoille tai olisivat yhteensopimattomia unionin oikeuden ja erityisesti niiden toimintapoliittisten tavoitteiden kanssa, joihin kansallisten sääntelyviranomaisten olisi pyrittävä. Tämä menettely ei rajoita ilmoitusmenettelyä, josta säädetään direktiivissä (EU) 2015/1535 eikä SEUT-sopimuksen mukaisia komission oikeuksia ryhtyä toimiin tapauksissa, joissa unionin oikeutta rikotaan.

(81) Asianomaisten osapuolten kansallinen kuuleminen olisi suoritettava ennen kuulemista unionin tasolla sähköisen viestinnän sisämarkkinoiden vakiinnuttamiseksi ja korjaavien toimien johdonmukaiseksi soveltamiseksi käytettävän menettelyn mukaisesti, jotta kuulemisessa unionin tasolla voitaisiin ottaa huomioon asianomaisten osapuolten näkemykset. Tällöin toista kuulemista unionin tasolla ei tarvittaisi, jos kansallisen kuulemisen tulokset saavat aikaan suunnitellun toimenpiteen muuttamisen.

(82) On tärkeää, että sääntelyjärjestelmän täytäntöönpano on nopeaa. Kun komissio on tehnyt päätöksen, jolla kansallista sääntelyviranomaista vaaditaan perumaan suunniteltu toimenpide, kansallisen sääntelyviranomaisen olisi peruttava suunnittelemansa toimenpide tai toimitettava komissiolle muutettu toimenpide-ehdotus. Komissiolle muutetusta toimenpide-ehdotuksesta toimitettavalle ilmoitukselle olisi vahvistettava määräaika, jotta markkinatoimijat saavat markkina-analyysin kestosta tiedon ja jotta lisätään oikeusvarmuutta.

(83 Unionin mekanismi, jonka avulla komissio voi vaatia kansallisia sääntelyviranomaisia perumaan markkinoiden määrittelyä ja huomattavan markkinavoiman omaavien yritysten määrittämistä varten suunniteltuja toimia, on yhdenmukaistanut huomattavasti lähestymistapaa niiden olosuhteiden määrittämiseen, joissa voidaan soveltaa ennakkosääntelyä, ja niiden, joissa yritykset ovat tällaisen sääntelyn kohteena. Direktiivin 2002/21/EY 7 ja 7 a artiklan menettelyistä saadut kokemukset ovat osoittaneet, että epäjohdonmukaisuudet kansallisten sääntelyviranomaisten tavoissa soveltaa korjaavia toimia samankaltaisissa markkinaolosuhteissa heikentävät sähköisen viestinnän sisämarkkinoita. Sen vuoksi komission ja BERECin olisi osallistuttava omilla vastuualueillaan sen varmistamiseen, että korjaavia toimia sovelletaan entistä johdonmukaisemmin kansallisten sääntelyviranomaisten esittämiin toimenpide-ehdotuksiin. Lisäksi komission olisi voitava vaatia kansallista sääntelyviranomaista perumaan toimenpide-ehdotus, kun toimenpide-ehdotuksessa on kyse velvollisuuksien laajentamisesta ensimmäisen keskittimen tai jakelupisteen ulkopuolelle yrityksiin riippumatta siitä, katsotaanko niillä olevan huomattava markkinavoima, kun se on tarpeen toisintamiseen liittyviin suuriin ja pysyväisluonteisiin taloudellisiin tai fyysisiin esteisiin vastaamiseksi, tai erittäin suuren kapasiteetin verkon osien sääntelykohtelusta, kun BEREC on yhtä mieltä komission kanssa. Kansallisten sääntelyviranomaisten markkina-analyysiä koskevan asiantuntemuksen hyödyntämiseksi komission olisi kuultava BERECiä ennen päätöstensä tekemistä tai suositustensa antamista.

(84) Kun otetaan huomioon unionin tason kuulemismekanismin lyhyet määräajat, komissiolle olisi siirrettävä toimivalta hyväksyä suosituksia tai suuntaviivoja niiden menettelyjen yksinkertaistamiseksi, joilla vaihdetaan tietoja komission ja kansallisten sääntelyviranomaisten välillä esimerkiksi tapauksissa, jotka koskevat vakaita markkinoita tai vähäisiä muutoksia aiemmin ilmoitettuihin toimenpiteisiin. Komissiolle olisi myös siirrettävä toimivalta ottaa käyttöön ilmoitusta koskeva vapautus menettelyjen yksinkertaistamiseksi tietyissä tapauksissa.

(85) Kansallisten sääntelyviranomaisten olisi toimittava keskenään sekä BERECin ja komission kanssa yhteistyössä avoimesti, jotta varmistetaan tämän direktiivin yhdenmukainen soveltaminen kaikissa jäsenvaltioissa.

(86) Kansallisten sääntelyviranomaisten harkintavalta on tarpeen sovittaa yhteen yhdenmukaisten sääntelykäytäntöjen kehittämisen ja sääntelyjärjestelmän yhdenmukaisen soveltamisen kanssa, jotta sisämarkkinoiden kehittämistä ja toteuttamista voitaisiin edistää tehokkaasti. Kansallisten sääntelyviranomaisten olisi sen vuoksi tuettava komission ja BERECin sisämarkkinatoimia.

(87) Toimenpiteet, jotka voivat vahingoittaa jäsenvaltioiden välistä kauppaa, ovat toimenpiteitä, joilla voi olla suoraa tai epäsuoraa, tosiasiallista tai mahdollista vaikutusta jäsenvaltioiden välisen kaupan muotoihin niin, että ne saattavat muodostaa esteitä sisämarkkinoille. Ne käsittävät myös toimenpiteet, joilla on merkittävä vaikutus muiden jäsenvaltioiden yrityksiin tai käyttäjiin, ja joihin kuuluvat toimenpiteet, jotka vaikuttavat kuluttajahintoihin muissa jäsenvaltioissa, toimenpiteet, jotka vaikuttavat toiseen jäsenvaltioon sijoittuneen yrityksen kykyyn tarjota sähköisiä viestintäpalveluja, ja erityisesti toimenpiteet, jotka vaikuttavat mahdollisuuteen tarjota valtioiden rajat ylittäviä palveluja, sekä toimenpiteet, jotka vaikuttavat markkinoiden rakenteeseen ja markkinoille pääsyyn heijastuen siten muiden jäsenvaltioiden yrityksiin.

(88) Valintamenettelyjen osatekijöiden ja radiotaajuuksien käyttöoikeuksiin liitettyjen ehtojen, jotka vaikuttavat merkittävästi markkinaolosuhteisiin ja kilpailutilanteeseen, mukaan lukien markkinoille pääsyä ja toiminnan laajentamista koskevat ehdot, yhdenmukaisempaa käyttöä ja määrittelyä voitaisiin edistää koordinointimekanismilla, jossa radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevä ryhmä kansallisen sääntely- tai muun toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä tai poikkeuksellisesti omasta aloitteestaan kutsuu koolle vertaisarviointifoorumin tarkastelemaan toimenpide-ehdotuksia ennen kuin jokin jäsenvaltio myöntää käyttöoikeuksia, jotta voidaan vaihtaa parhaita käytäntöjä. Vertaisarviointifoorumi on vertaisoppimisen väline. Sillä olisi edistettävä parhaidenkäytäntöjen vaihtoa jäsenvaltioiden välillä ja lisättävä asiaan kuuluvien kilpailuun perustuvien tai vertailevien valintamenettelyjen avoimuutta. Vertaisarviointimenettely ei saisi olla kansallisten lupamenettelyjen muodollinen edellytys. Näkemystenvaihdon olisi perustuttava vertaisarviointifoorumia pyytäneen kansallisen sääntely- tai muun toimivaltaisen viranomaisen toimittamiin tietoihin, ja sen olisi oltava osa sellaista laajempaa kansallista toimenpidettä, joka voi laajemmin koostua käyttöoikeuksien myöntämisestä, myymisestä ja vuokraamisesta, kestosta, uusimisesta tai muuttamisesta. Sen vuoksi kansallisen sääntely- tai muun toimivaltaisen viranomaisen olisi myös voitava antaa tietoa muista radiotaajuuksien käyttöoikeuksien rajoittamista koskevaan asianomaiseen valintamenettelyyn liittyvistä kansallisista toimenpide-ehdotuksista tai niiden näkökohdista, jotka eivät kuulu vertaisarviointimekanismin piiriin. Hallinnollisen rasitteen vähentämiseksi kansallisen sääntely- tai muun toimivaltaisen viranomaisen olisi voitava esittää tällaiset tiedot yhteisessä raportointimuodossa, jos sellainen on käytettävissä, toimitettavaksi radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevän ryhmän jäsenille.

(89) Jos radiotaajuuksien yhdenmukaisesta jakamisesta tietyille yrityksille on sovittu unionin tasolla, jäsenvaltioiden olisi tarkasti noudatettava tällaisia sopimuksia myöntäessään radiotaajuuksien käyttöoikeuksia kansallisesta taajuussuunnitelmasta.

(90) Jäsenvaltioiden olisi voitava harkita yhteisiä valtuutusprosesseja yhtenä vaihtoehtona myöntäessään käyttöoikeuksia silloin kun odotettu käyttö kattaa rajatylittävät tilanteet.

(91) Komission tekemissä päätöksissä tämän direktiivin yhtenäistetyn soveltamisen varmistamiseksi olisi rajoituttava sääntelyn periaatteisiin, lähestymistapoihin ja menetelmiin. Selvyyden vuoksi ne eivät saisi sisältää yksityiskohtaisia määräyksiä asioista, joita yleensä vaaditaan kansallisten olosuhteiden kuvastamiseksi, eikä niissä saisi kieltää vaihtoehtoisia lähestymistapoja, joiden voidaan kohtuudella odottaa olevan vaikutukseltaan vastaavia. Tällaisten päätösten olisi oltava oikeasuhteisia, eivätkä ne saisi vaikuttaa kansallisten sääntely- tai muiden toimivaltaisten viranomaisten tekemiin päätöksiin, jotka eivät muodosta estettä sisämarkkinoille.

(92) Unioni ja jäsenvaltiot ovat tehneet standardeihin sekä televerkkojen ja -palvelujen sääntelyyn liittyviä sitoumuksia Maailman kauppajärjestössä.

(93) Standardoinnin olisi jatkossakin oltava pääasiassa markkinalähtöistä. Tietyissä tapauksissa saattaa kuitenkin olla tarpeen edellyttää, että unionin tasolla noudatetaan tiettyjä standardeja yhteentoimivuuden parantamiseksi, käyttäjien valinnanvaran lisäämiseksi ja yhteenliitettävyyden edistämiseksi sisämarkkinoilla. Kansallisella tasolla jäsenvaltioihin sovelletaan direktiiviä (EU) 2015/1535. Tämän direktiivin mukaisilla standardointimenettelyillä ei rajoiteta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 2014/30/EU[1] ja 2014/35/EU[2] sekä direktiivin 2014/53/EU soveltamista.

[1] Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/30/EU, annettu 26 päivänä helmikuuta 2014, sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistamisesta (EUVL L 96, 29.3.2014, s. 79).

[2] Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/35/EU, annettu 26 päivänä helmikuuta 2014, tietyllä jännitealueella toimivien sähkölaitteiden asettamista saataville markkinoilla koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistamisesta (EUVL L 96, 29.3.2014, s. 357).

(94) Yleisten sähköisten viestintäverkkojen tai yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen taikka molempien tarjoajat olisi velvoitettava toteuttamaan toimenpiteitä verkkojensa ja palvelujensa turvallisuuden varmistamiseksi ja turvapoikkeamien estämiseksi tai niiden vaikutuksen minimoimiseksi. Kyseisillä toimenpiteillä olisi uusin tekniikka huomioon ottaen varmistettava verkkojen ja palvelujen asianmukainen turvallisuuden taso suhteessa riskeihin. Turvallisuustoimenpiteissä olisi otettava huomioon vähintään seuraavien seikkojen kaikki asiaankuuluvat näkökohdat: verkkojen ja laitteiden turvallisuuden osalta: fyysinen turvallisuus ja ympäristön turvallisuus, toimitusvarmuus, verkkoihin pääsyn valvonta sekä verkkojen eheys; turvapoikkeamien käsittelyn osalta: käsittelymenettelyt, turvapoikkeamien havaitsemisvalmius, turvapoikkeamista raportoiminen ja tiedottaminen; toiminnan jatkuvuuden hallinnan osalta: palvelun jatkuvuutta koskeva strategia ja varautumissuunnitelmat sekä palautumiskyky; seurannan, tarkastusten ja testausten osalta: seuranta- ja lokinpitomenettelyt, varautumissuunnitelmien läpiviennit, verkkojen ja palvelujen testaus, turvallisuusarvioinnit ja vaatimustenmukaisuuden seuranta; sekä kansainvälisten standardien noudattaminen.

(95) Koska numeroista riippumattomien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen merkitys kasvaa jatkuvasti, on tarpeen varmistaa, että myös niihin sovelletaan asianmukaisia turvallisuusvaatimuksia niiden erityisen luonteen ja taloudellisen merkityksen mukaisesti. Tällaisten palvelujen tarjoajien olisi sen vuoksi varmistettava myös asianmukainen turvallisuuden taso suhteessa riskiin. Koska numeroista riippumattomien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen tarjoajat eivät yleensä tosiasiallisesti valvo signaalien siirtoa verkoissa, tällaisten palvelujen osalta riskiä voidaan joiltakin osin pitää perinteisiä sähköisiä viestintäpalveluja alhaisempana. Sen vuoksi numeroista riippumattomien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen palveluntarjoajien toteuttamien toimenpiteiden olisi oltava lievemmät silloin kun se on asiaankuuluvien turvallisuusriskien tosiasiallisen arvioinnin mukaan perusteltua. Samaa lähestymistapaa olisi sovellettava soveltuvin osin numeroihin perustuviin henkilöiden välisiin viestintäpalveluihin, joissa ei tosiasiallisesti valvota signaalien siirtoa.

(96) Yleisten sähköisten viestintäverkkojen tai yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajien olisi ilmoitettava käyttäjille erityisistä ja merkittävistä turvallisuusuhkista ja toimenpiteistä, joita nämä voivat toteuttaa viestintänsä turvallisuuden suojelemiseksi esimerkiksi käyttämällä erityisiä ohjelmisto- tai salaustekniikoita. Vaatimus tiedottaa käyttäjille tällaisista uhkista ei saisi poistaa palveluntarjoajalta velvoitetta ryhtyä omalla kustannuksellaan asianmukaisiin ja välittömiin toimiin turvallisuusuhkien poistamiseksi ja palvelun normaalin turvallisuustason palauttamiseksi. Tällaiset turvallisuusuhkia koskevat tiedot olisi annettava käyttäjälle maksutta.

(97) Jotta voidaan taata verkkojen ja palvelujen turvallisuus, olisi edistettävä salauksen, tapauksen mukaan esimerkiksi päästä päähän -salauksen, käyttöä ja tarvittaessa määrättävä salaus pakolliseksi siten, että noudatetaan turvallisuuden ja yksityisyyden periaatteita järjestelmällisesti ja kaikissa tapauksissa. Tämä ei kuitenkaan vaikuta jäsenvaltioiden valtuuksiin varmistaa keskeisten turvallisuusetujensa ja yleisen järjestyksen suojelu sekä sallia rikosten tutkinta, paljastaminen ja niihin liittyvät syytetoimet.

(98) Toimivaltaisten viranomaisten olisi varmistettava, että yleisten sähköisten viestintäverkkojen eheys ja saatavuus säilyvät. Euroopan unionin verkko- ja tietoturvaviraston, jäljempänä 'ENISA', olisi myötävaikutettava sähköisen viestinnän tietoturvan parantumiseen muun muassa tarjoamalla asiantuntemustaan ja neuvontaa sekä edistämällä tiedonvaihtoa hyvistä käytännöistä. Toimivaltaisilla viranomaisilla olisi oltava tarvittavat keinot suorittaa tehtävänsä, mukaan lukien toimivalta saada riittävät tiedot arvioidakseen verkkojen ja palvelujen turvallisuuden tason. Niillä olisi myös oltava toimivalta pyytää kattavia ja luotettavia tietoja tosiasiallisista turvapoikkeamista, joilla on ollut huomattava vaikutus verkkojen tai palvelujen toimintaan. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä (EU) 2016/1148[1] perustettujen tietoturvaloukkauksiin reagoivien ja niitä tutkivien yksiköiden, jäljempänä 'CSIRT-toimijat', olisi tarvittaessa avustettava niitä. CSIRT-toimijoita voidaan erityisesti vaatia antamaan toimivaltaisille viranomaisille tietoa riskeistä ja turvapoikkeamista, jotka vaikuttavat yleisiin sähköisiin viestintäverkkoihin ja yleisesti saatavilla oleviin sähköisiin viestintäpalveluihin, sekä suosittamaan, miten niitä olisi käsiteltävä.

[1] Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/1148, annettu 6 päivänä heinäkuuta 2016, toimenpiteistä yhteisen korkeatasoisen verkko- ja tietojärjestelmien turvallisuuden varmistamiseksi koko unionissa (EUVL L 194, 19.7.2016, s. 1).

(99) Kun sähköisen viestinnän tarjoaminen perustuu julkisiin resursseihin, joiden käyttöön sovelletaan erityisvaltuutusta, jäsenvaltioiden olisi voitava antaa sen myöntämisen osalta toimivaltaiselle viranomaiselle oikeuden määrätä maksuja kyseisten resurssien optimaalisen käytön varmistamiseksi tässä direktiivissä säädettyjä menettelyjä noudattaen. Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti jäsenvaltiot eivät voi periä verkkojen ja sähköisten viestintäpalvelujen tarjoamisesta muita kuin tässä direktiivissä säädettyjä maksuja. Tätä varten jäsenvaltioilla olisi oltava johdonmukainen lähestymistapa kyseisten maksujen vahvistamiseen, jotta sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen tarjoajille ei aiheutuisi yleisvaltuutusmenettelyyn tai käyttöoikeuksiin liittyvää perusteetonta taloudellista rasitetta.

(100) Resurssien mahdollisen tehokkaan käytön varmistamiseksi maksuissa olisi otettava huomioon kyseessä olevien markkinoiden taloudellinen ja tekninen tilanne sekä mahdolliset muut niiden arvoon merkittävästi vaikuttavat tekijät. Lisäksi maksut olisi määritettävä siten, että varmistetaan radiotaajuuksien tehokas jakaminen ja käyttö Tällä direktiivillä ei rajoiteta tarkoituksia, joihin käyttöoikeuksista ja järjestelmien asennusoikeuksista perittäviä maksuja käytetään. Näitä maksuja olisi esimerkiksi voitava käyttää kansallisten sääntely- ja muiden toimivaltaisten viranomaisten sellaisen toiminnan rahoittamiseen, jota ei voida kattaa hallinnollisin maksuin. Jos kilpailuun perustuvissa tai vertailevissa valintamenettelyissä radiotaajuuksien käyttöoikeuksista perittävät maksut muodostuvat kokonaan tai osittain kertamaksusta, maksujärjestelyissä olisi varmistettava, etteivät tällaiset maksut käytännössä johda siihen, että valinta perustuu kriteereihin, jotka eivät liity radiotaajuuksien optimaalisen käytön varmistamista koskevaan tavoitteeseen. Komission olisi voitava julkaista säännöllisesti vertailututkimuksia ja tarvittaessa muita ohjeita, jotka koskevat parhaita käytäntöjä radiotaajuuksien jakamisessa, numeroalueiden jakamisessa tai asennusoikeuksien myöntämisessä.

(101) Yrityksille radiotaajuuksien käyttöoikeuksista määrättävät maksut voivat vaikuttaa tällaisten oikeuksien hakemista ja radiotaajuusresurssien käyttöä koskeviin päätöksiin. Radiotaajuuksien optimaalisen käytön varmistamiseksi jäsenvaltioiden olisi näin ollen vahvistettava rajahinnat tavalla, joka johtaa näiden oikeuksien tehokkaaseen jakamiseen riippumatta käytetystä valintamenettelystä. Jäsenvaltiot voisivat myös ottaa huomioon mahdolliset kustannukset, joita aiheutuu toimintapoliittisten tavoitteiden edistämiseksi asetettujen valtuutusehtojen täyttämisestä. Tässä yhteydessä olisi otettava huomioon myös kyseisten markkinoiden kilpailutilanne, mukaan lukien resurssien mahdolliset vaihtoehtoiset käyttötarkoitukset.

(102) Radiotaajuusresurssien optimaalinen käyttö edellyttää asianmukaisten verkkojen ja liitännäistoimintojen saatavuutta. Siksi jäsenvaltioiden olisi pyrittävä varmistamaan, että kun kansalliset sääntely- tai muut toimivaltaiset viranomaiset soveltavat radiotaajuuksien käyttöoikeuksista ja järjestelmien asennusoikeuksista perittäviä maksuja, ne ottavat huomioon tarpeen helpottaa infrastruktuurin jatkuvaa kehittämistä resurssien mahdollisimman tehokkaan käytön saavuttamiseksi. Jäsenvaltioiden olisi pyrittävä varmistamaan se, että sovelletaan mahdollisimman laajasti radiotaajuuksien käyttöoikeuksista perittävien maksujen suorittamisjärjestelyjen yhdistämistä resurssien tosiasialliseen saatavuuteen tavalla, joka tukee tällaiseen infrastruktuurin kehittämiseen tarvittavia investointeja ja liitännäispalvelujen tarjoamista. Nämä maksujärjestelyt olisi täsmennettävä puolueettomasti, avoimesti, oikeasuhteisesti ja syrjimättömästi ennen radiotaajuuksien käyttöoikeuksien myöntämismenettelyjen aloittamista.

(103) Olisi varmistettava, että on olemassa nopeita, syrjimättömiä ja avoimia menettelyjä järjestelmien asennusoikeuksien myöntämiseksi, jotta oikeudenmukaisen ja tehokkaan kilpailun edellytykset voivat täyttyä. Tällä direktiivillä ei rajoiteta omaisuuden pakkolunastusta tai käyttöä koskevia kansallisia säännöksiä, omistusoikeuden normaalia käyttöä ja hyödyntämistä, julkisten tietojen normaalia käyttöä eikä puuttumattomuuden periaatetta omistusoikeusjärjestelmiä koskevien jäsenvaltioiden sääntöjen osalta.

(104) Sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen tarjoajille myönnettävät luvat käyttää julkisessa tai yksityisessä omistuksessa olevaa omaisuutta ovat keskeisiä tekijöitä sähköisten viestintäverkkojen tai uusien verkkoelementtien perustamiselle. Asennusoikeuksien myöntämiseen liittyvien menettelyjen tarpeeton monimutkaisuus ja hitaus voivat siten muodostaa huomattavia esteitä kilpailun kehittymiselle. Tämän johdosta olisi yksinkertaistettava tapaa, jolla valtuutetut yritykset hankkivat asennusoikeuksia. Toimivaltaisten viranomaisten olisi koordinoitava asennusoikeuksien hankkimista asetettava merkityksellistä tietoa saataville verkkosivustoillaan.

(105) On tarpeen lujittaa jäsenvaltioiden valtuuksia suhteessa asennusoikeuksien haltijoihin, jotta varmistetaan uuden verkon käyttöönotto tai kehittäminen oikeudenmukaisella, tehokkaalla ja ympäristön kannalta vastuullisella tavalla ja riippumatta siitä, onko yrityksellä, jolla katsotaan olevan huomattava markkinavoima, velvoite myöntää oman sähköisen viestintäverkkonsa käyttöoikeutta. Järjestelmien yhteiskäytön parantaminen voi alentaa ympäristökustannuksia, joita koituu sähköisen viestinnän infrastruktuurin käyttöönotosta, sekä edistää kansanterveyttä ja yleistä turvallisuutta sekä maankäytön suunnittelun tavoitteiden toteuttamista. Toimivaltaisilla viranomaisilla olisi oltava toimivalta vaatia, että yritykset, jotka ovat hyötyneet oikeuksista asentaa järjestelmiä julkisessa tai yksityisessä omistuksessa olevan omaisuuden yhteyteen, myöntävät tällaisten järjestelmien tai tällaisen omaisuuden yhteiskäyttömahdollisuuden (fyysinen rinnakkain sijoittaminen mukaan lukien) erityisillä alueilla, joilla yhteiskäyttö tällaisten yleistä etua koskevien syiden vuoksi on tarpeen, sellaisen asianmukaisen julkisen kuulemisvaiheen jälkeen, jonka aikana kaikille asianomaisille osapuolille olisi annettava mahdollisuus esittää näkemyksensä. Tämä voi tulla kyseeseen esimerkiksi, jos pohjamaa on erittäin kuormittunut tai on ylitettävä luonnollinen este. Toimivaltaisten viranomaisten olisi erityisesti pystyttävä määräämään verkkoelementtien ja niihin liittyvien toimintojen, kuten kaapelikanavien, tyhjien putkien, mastojen, kaapelikaivojen, jakomojen, antennien, tornien ja muiden tukirakennelmien, rakennusten tai rakennusten sisääntulojen yhteiskäytöstä sekä yhdyskuntarakentamisen paremmasta koordinoinnista ympäristöön tai muuhun yhteiskuntapolitiikkaan liittyvistä syistä.

Sen sijaan kansallisten sääntelyviranomaisten olisi laadittava säännöt järjestelmien tai omaisuuden yhteiskäytöstä aiheutuvien kustannusten jakamisesta sen varmistamiseksi, että asianomaiset yritykset saavat niille aiheutuvasta riskistä asianmukaisen korvauksen. Direktiivissä 2014/61/EU säädetyt velvollisuudet huomioon ottaen toimivaltaisten viranomaisten, erityisesti paikallisviranomaisten, olisi myös vahvistettava yhteistyössä kansallisten sääntelyviranomaisten kanssa julkisia töitä sekä muita asianmukaisia julkisia järjestelmiä tai omaisuutta koskevat asianmukaiset koordinointimenettelyt, joihin olisi voitava kuulua menettelyjä sen varmistamiseksi, että asianomaiset osapuolet saavat tietoja asianmukaisista julkisista järjestelmistä tai omaisuudesta ja käynnissä olevista tai suunnitelluista julkisista töistä, että heille ilmoitetaan hyvissä ajoin kyseisistä töistä ja että yhteiskäyttöä helpotetaan mahdollisimman suuressa määrin.

(106) Silloin kun matkapuhelinoperaattorien edellytetään ympäristösyistä käyttävän yhteisiä torneja tai mastoja, tällainen pakollinen yhteiskäyttö voi johtaa kullekin operaattorille myönnettyjen enimmäissiirtotehojen pienentämiseen kansanterveyteen liittyvistä syistä, ja tämä voi vuorostaan pakottaa operaattorit asentamaan lisää siirtoasemia maanlaajuisen kattavuuden varmistamiseksi. Toimivaltaisten viranomaisten olisi pyrittävä sovittamaan yhteen asiaan liittyvät ympäristö- ja kansanterveysnäkökohdat ja otettava asiaankuuluvasti huomioon neuvoston suosituksessa 1999/519/EY[1] esitetty varovainen lähestymistapa.

(107) Radiotaajuudet ovat rajallinen julkinen resurssi, jolla on huomattavaa julkista arvoa ja markkina-arvoa. Ne ovat olennainen tekijä radioviestintään perustuvissa sähköisissä viestintäverkoissa ja -palveluissa, ja silloin kun taajuudet liittyvät tällaisiin verkkoihin ja palveluihin, kansallisten sääntely- tai muiden toimivaltaisten viranomaisten olisi varattava taajuudet ja jaettava ne tehokkaasti käyttäjille toimiaan säätelevien yhdenmukaistettujen tavoitteiden ja periaatteiden sekä puolueettomien, selkeiden ja syrjimättömien perusteiden mukaisesti ottaen huomioon radiotaajuuksien käyttöön liittyvät demokraattiset, sosiaaliset, kielelliset ja kulttuuriset etunäkökohdat. Päätöksessä N:o 676/2002/EY luodaan puitteet radiotaajuuksien käytön yhdenmukaistamiselle.

(108) Unionin radiotaajuuspolitiikka ei saisi rajoittaa unionin tasolla tai kansallisella tasolla unionin oikeuden mukaisesti toteutettavia toimenpiteitä, joilla pyritään yleisen edun mukaisiin, erityisesti julkisiin hallinnon ja puolustuksen verkkoihin, sisällön sääntelyyn sekä audiovisuaali- ja media-alan politiikkaan liittyviin tavoitteisiin, eikä jäsenvaltioiden oikeutta järjestää ja käyttää radiotaajuuksiaan yleisen järjestyksen ja turvallisuuden sekä puolustuksen tarkoituksiin.

---

[1] Neuvoston suositus 1999/519/EY, annettu 12 päivänä heinäkuuta 1999, väestön sähkömagneettisille kentille (0 Hz–300 GHz) altistumisen rajoittamisesta (EYVL L 199, 30.7.1999, s. 59).

(109) Verkkoyhteyksien laajan kattavuuden varmistaminen kussakin jäsenvaltiossa on välttämätöntä talouden ja yhteiskunnan kehittymiselle, yhteiskuntaelämään osallistumiselle sekä sosiaaliselle ja alueelliselle yhteenkuuluvuudelle. Verkkoyhteyksien ja sähköisen viestinnän käytön tullessa erottamattomaksi osaksi eurooppalaista yhteiskuntaa ja hyvinvointia jäsenvaltioiden olisi pyrittävä varmistamaan unionin laajuinen kattavuus langattomalle laajakaistalle. Tällainen kattavuus olisi toteutettava siten, että jäsenvaltiot asettavat asianmukaisia kattavuusvaatimuksia, jotka olisi mukautettava kulloinkin kyseeseen tulevaan alueeseen ja joista aiheutuvat rasitteet olisi kohtuullistettava siten, että ne eivät estä palveluntarjoajia toteuttamasta käyttöönottoa. Koska langattomien lähiverkkojen (RLAN) kaltaisilla järjestelmillä on suuri merkitys nopean langattoman laajakaistan tarjoamisessa sisätiloissa, toimenpiteillä olisi pyrittävä varmistamaan riittävien radiotaajuuksien vapauttaminen taajuuskaistoilla, jotka ovat erityisen arvokkaita resursseja yleisesti kattavien langattomien verkkojen kustannustehokkaaksi käyttöön ottamiseksi erityisesti sisätiloissa. Lisäksi olisi koko unionin korkealaatuisesti kattaviin maanpäällisiin langattomiin järjestelmiin tähtäävillä johdonmukaisilla ja koordinoiduilla toimenpiteillä, jotka perustuvat operaattorien toimilupiin liittyviä velvollisuuksia koskeviin parhaisiin kansallisiin toimintatapoihin, pyrittävä saavuttamaan radiotaajuuspoliittisen ohjelman tavoite, jonka mukaan vuoteen 2020 mennessä kaikilla unionin kansalaisilla olisi oltava saatavilla sekä sisä- että ulkokäytössä nopein laajakaista, jonka nopeus on vähintään 30 Mb/s, ja niiden tavoitteena olisi oltava gigabittitason laajakaistayhteyksien yhteiskuntaa koskevan kunnianhimoisen tavoitteen saavuttaminen unionissa. Tällaiset toimenpiteet auttavat edistämään innovatiivisia digitaalisia palveluja ja varmistamaan pitkän aikavälin yhteiskunnalliset ja taloudelliset hyödyt. Koko alueen aukoton kattavuus ja verkkoyhteydet kautta jäsenvaltioiden olisi maksimoitava ja tehtävä luotettavaksi siten, että voidaan edistää palveluja ja sovelluksia, kuten verkkoyhteyksin varustetut autot ja sähköiset terveyspalvelut, sekä rajojen sisällä että niiden yli.

(110) On välttämätöntä varmistaa, että kansalaiset eivät altistu sähkömagneettisille kentille siinä määrin, että siitä olisi haittaa kansanterveydelle. Jäsenvaltioiden olisi käsiteltävä tätä asiaa johdonmukaisesti kaikkialla unionissa siten, että otetaan huomioon erityisesti suosituksessa 1999/519/EY esitetty varovainen lähestymistapa, jotta voidaan pyrkiä varmistamaan johdonmukaisemmat käyttöönottoehdot. Jäsenvaltioiden olisi tapauksen mukaan sovellettava direktiivissä (EU) 2015/1535 säädettyä menettelyä, jotta voidaan myös toteuttaa avoimuus sidosryhmiin nähden ja mahdollistaa muiden jäsenvaltioiden ja komission toimet.

(111) Radiotaajuuksien yhdenmukaistaminen ja koordinointi sekä laitteita koskeva sääntely, jota tuetaan standardoinnilla, ovat toisiaan täydentäviä, ja niitä on koordinoitava tiiviisti, jotta niiden yhteiset tavoitteet voidaan saavuttaa tehokkaasti radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevän ryhmän tuella. Euroopan radio-, tele- ja postihallintojen yhteistyökonferenssin päätöksen N:o 676/2002/EY mukaisten toimeksiantojen sekä standardointielimille, kuten Euroopan telealan standardointilaitokselle, tehtyjen, esimerkiksi radiovastaanottimien parametreja koskevien standardointipyyntöjen sisällön ja ajoituksen koordinoinnin pitäisi helpottaa tulevaisuuden järjestelmien käyttöönottoa, tukea radiotaajuuksien yhteiskäyttömahdollisuuksia ja varmistaa radiotaajuuksien tehokas hallinnointi.

(112) Yhdenmukaistettujen radiotaajuuksien kysyntä ei ole samanlainen unionin kaikissa osissa. Jos yhdenmukaistetulle taajuusalueelle kokonaisuudessaan tai sen osalle ei ole alueellista tai kansallista kysyntää, jäsenvaltiot voisivat poikkeuksellisesti sallia taajuuskaistan vaihtoehtoisen käytön, esimerkiksi tiettyjen käyttötarkoitusten markkinatarjonnan puuttumisen huomioon ottamiseksi, niin kauan kuin kysyntää ei ole ja edellyttäen, että vaihtoehtoinen käyttö ei rajoita muiden jäsenvaltioiden kyseisen taajuuskaistan yhdenmukaistettua käyttöä ja että se päättyy heti, kun yhdenmukaistetulle käytölle ilmenee kysyntää.

(113) Radiotaajuuksien hallinnoinnin ja radiotaajuuksien käyttömahdollisuuksien joustavuus on saavutettu teknologiasta ja palvelusta riippumattomien valtuutusten kautta, jotta radiotaajuuksien käyttäjät voisivat valita parhaat teknologiat ja palvelut käytettäviksi kansallisissa radiotaajuussuunnitelmissa unionin oikeuden mukaisesti sähköisille viestintäpalveluille avoimiksi julistetuilla radiotaajuusalueilla, jäljempänä 'teknologia- ja palveluriippumattomuuden periaatteet'. Teknologioihin ja palveluihin olisi sovellettava hallintopäätöksiin sovellettavaa lähestymistapaa vain, kun kyseessä on yleinen etu, ja tällainen lähestymistapa olisi perusteltava selkeästi ja sitä olisi tarkasteltava säännöllisesti uudelleen.

(114) Teknologiariippumattomuuden periaatteen rajoitusten olisi oltava asianmukaisia, ja ne olisi perusteltava tarpeella välttää haitallisia häiriöitä esimerkiksi määräämällä läheterajoituksia ja tehotasoja, varmistaa kansanterveyden suojelu rajoittamalla yleisön altistumista sähkömagneettisille kentille, varmistaa palvelujen moitteeton toiminta palvelun teknisen laadun asianmukaisella teknisellä tasolla, estämättä kuitenkaan välttämättä mahdollisuutta käyttää useampaa kuin yhtä palvelua samalla radiotaajuudella, varmistaa radiotaajuuksien asianmukainen yhteiskäyttö erityisesti silloin, kun niiden käyttöön tarvitaan vain yleisvaltuutus, turvata radiotaajuuksien tehokas käyttö tai saavuttaa yleisen edun mukainen tavoite unionin oikeuden mukaisesti.

(115) Radiotaajuuksien käyttäjien olisi voitava vapaasti valita palvelut, joita ne haluavat tarjota radiotaajuuksilla. Toisaalta olisi sallittava toimenpiteitä, jotka edellyttävät tietyn palvelun tarjoamista selkeästi määriteltyjen yleisen edun mukaisten tavoitteiden saavuttamiseksi, kuten elämän turvallisuuden takaamiseksi, sosiaalisen, alueellisen ja maantieteellisen yhteenkuuluvuuden edistämiseksi tai radiotaajuuksien tehottoman käytön torjumiseksi, ja ne olisi sallittava silloin kun se on välttämätöntä ja oikeasuhteista. Näihin tavoitteisiin olisi sisällyttävä kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden ja tiedotusvälineiden moniarvoisuuden edistäminen jäsenvaltioiden unionin oikeuden mukaisesti määrittelemällä tavalla. Lukuun ottamatta tilanteita, joissa on tarpeen taata ihmishengen turvallisuus tai poikkeuksellisesti saavuttaa jäsenvaltioiden unionin oikeuden mukaisesti määrittelemiä muita yleisen edun mukaisia tavoitteita, poikkeukset eivät saisi johtaa tietyille palveluille varattuun yksinomaiseen käyttöön vaan näille palveluille olisi pikemminkin myönnettävä etuoikeus siten, että muutkin palvelut tai teknologiat voivat mahdollisuuksien mukaan toimia samalla radiotaajuusalueella. Jäsenvaltioilla on toimivalta määritellä kaikkien sellaisten poikkeusten soveltamisala ja luonne, jotka liittyvät kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden ja tiedotusvälineiden moniarvoisuuden edistämiseen.

(116) Koska radiotaajuuksien varaaminen tiettyjä teknologioita tai palveluja varten on poikkeus teknologia- ja palveluriippumattomuuden periaatteista ja vähentää vapautta valita tarjottava palvelu tai käytettävä teknologia, tällaisia taajuuksien varauksia koskevien ehdotusten osalta olisi noudatettava avoimuutta ja niistä pitäisi järjestää julkinen kuuleminen.

(117) Jos jäsenvaltio poikkeuksellisissa tapauksissa päättää yleisen järjestyksen tai turvallisuuden tai kansanterveyden vuoksi rajoittaa vapautta tarjota sähköisiä viestintäverkkoja ja -palveluja, sen olisi ilmoitettava syyt tällaiselle rajoittamiselle.

(118) Radiotaajuuksia olisi hallinnoitava siten, että vältetään haitalliset häiriöt. Haitallisten häiriöiden peruskäsite olisi sen vuoksi määriteltävä asianmukaisesti sen varmistamiseksi, että sääntelytoimet rajoittuvat siihen, mikä on välttämätöntä tällaisten häiriöiden estämiseksi, pitäen mielessä myös tarve ottaa huomioon edistyneet menetelmät haitallisilta häiriöiltä suojaamiseksi, jotta näitä teknologioita ja radiotaajuuksien hallintamenetelmiä voidaan soveltaa häiriöttömyyden ja suojaamattomuuden periaatteen soveltamisen välttämiseksi mahdollisuuksien mukaan. Liikenteeseen liittyy vahvasti rajat ylittävä piirre, ja sen digitalisointi aiheuttaa haasteita. Kulkuvälineistä (kuten metro, linja- ja henkilöautot, kuorma-autot, junat) on tulossa entistä itsenäisempiä ja verkkoyhteyksiä hyödyntäviä. Niiden liikkuminen kansallisten rajojen yli on helpottunut sisämarkkinoilla. Luotettavalla viestinnällä ja haitallisten häiriöiden välttämisellä on kriittinen merkitys kulkuvälineiden ja niissä olevien viestintäjärjestelmien turvalliselle ja moitteettomalle toiminnalle.

(119) Koska radiotaajuuksien kysyntä kasvaa ja uudet sovellukset ja teknologiat edellyttävät joustavampaa radiotaajuuksien käyttöoikeutta ja käyttöä, jäsenvaltioiden olisi edistettävä radiotaajuuksien yhteiskäyttöä määrittelemällä sopivimmat valtuutusjärjestelyt kullekin skenaariolle sekä vahvistamalla niille asianmukaiset ja läpinäkyvät säännöt ja ehdot. Radiotaajuuksien yhteiskäyttö auttaa varmistamaan niiden tosiasiallisen ja tehokkaan käytön siten, että useat toisistaan riippumattomat käyttäjät tai laitteet voivat saada käyttöoikeuden samaan radiotaajuuskaistaan erilaisilla oikeudellisilla järjestelyillä, mikä tuo käyttöön lisää radiotaajuusresursseja, tehostaa käyttöä ja tekee radiotaajuuksien käyttöoikeuden saamisen helpommaksi uusille käyttäjille. Yhteiskäyttö voi perustua yleisvaltuutuksiin tai toimiluvista vapaaseen käyttöön, jolloin useat käyttäjät voivat tietyin yhteiskäyttöehdoin saada käyttöoikeuden samoihin radiotaajuuksiin ja käyttää niitä eri maantieteellisillä alueilla tai eri aikoina. Se voi myös perustua yksittäisiin käyttöoikeuksiin esimerkiksi toimiluvanvaraisen yhteiskäytön järjestelyillä, joiden mukaan kaikki käyttäjät (sekä nykyiset että uudet) sopivat yhteiskäytön ehdoista toimivaltaisten viranomaisten valvonnassa siten, että voidaan taata radiolähetysten vähimmäislaatu. Kun jäsenvaltiot sallivat yhteiskäytön erilaisilla valtuutusjärjestelyillä, niiden ei pitäisi asettaa tällaiselle käytölle merkittävästi toisistaan poikkeavia kestoja eri valtuutusjärjestelyissä.

(120) Radiotaajuuksien käyttöä koskevat yleisvaltuutukset voivat helpottaa radiotaajuuksien mahdollisimman tehokasta käyttöä ja edistää innovointia joissakin tapauksissa ja ne edistävät kilpailua, kun taas radiotaajuuksien yksittäiset käyttöoikeudet joissain muissa tapauksissa voivat olla sopivin valtuutusjärjestely tietyissä erityisolosuhteissa. Yksittäisiä käyttöoikeuksia olisi harkittava esimerkiksi silloin, kun radiotaajuuksien hyvät peitto-ominaisuudet tai suunniteltu lähetyksen tehotaso tarkoittaa, että palvelun vaadittu laatu estää häiriöihin liittyvien ongelmien käsittelyn yleisvaltuutusten avulla. Tekniset toimenpiteet kuten vastaanottimien häiriönsietokykyä parantavat ratkaisut saattaisivat mahdollistaa yleisvaltuutusten käytön tai radiotaajuuksien yhteiskäytön, ja niiden avulla voitaisiin mahdollisesti välttää häiriöttömyyden ja suojaamattomuuden periaatteiden järjestelmällinen käyttö.

(121) Ennakoitavuuden turvaamiseksi sekä oikeusvarmuuden ja investointivakauden säilyttämiseksi jäsenvaltioiden olisi vahvistettava ennalta aiheelliset kriteerit, joilla määritetään oikeudenhaltijoiden tehokasta radiotaajuuksien käyttöä koskevan tavoitteen noudattaminen pantaessa täytäntöön yksittäisiin käyttöoikeuksiin ja yleisvaltuutuksiin liitettyjä ehtoja. Asianomaisten osapuolten olisi osallistuttava tällaisten ehtojen määrittelyyn, ja niille olisi tiedotettava avoimesti, miten niille asetettujen velvollisuuksien noudattamista arvioidaan.

(122) Jotta markkinoille pääsylle ei luotaisi esteitä erityisesti kilpailunvastaisen taajuuksien varastoon keräämisen kautta, jäsenvaltioiden radiotaajuusoikeuksiin liittämien ehtojen noudattamisen valvonnan olisi oltava tehokasta, ja kaikkien toimivaltaisten viranomaisten olisi osallistuttava siihen tarvittaessa. Ehtojen noudattamisen valvontaan olisi sisällyttävä "käytä tai menetä" -lausekkeen soveltaminen. Jotta voidaan varmistaa oikeusvarmuus silloin kun radiotaajuuksien käyttämättä jättämisestä mahdollisesti aiheutuu seuraamuksia, olisi vahvistettava etukäteen käyttökynnykset muun muassa ajan sekä radiotaajuuden määrän tai luonteen osalta. Radiotaajuuksien myynnin ja vuokrauksen olisi varmistettava, että alkuperäinen oikeudenhaltija käyttää oikeuksia tehokkaasti.

(123) Jos radiotaajuusalueen edellytykset on yhdenmukaistettu päätöksen N:o 676/2002/EY mukaisesti, toimivaltaisten viranomaisten on päätettävä asianmukaisimmasta valtuutusjärjestelmästä, jota sovelletaan kyseisellä radiotaajuuskaistalla tai sen osissa. Jos kaikki jäsenvaltiot kohtaavat todennäköisesti samanlaisia ongelmia, joiden vuoksi toisistaan poikkeavat ratkaisut saattaisivat aiheuttaa hajanaisuutta laitteiden sisämarkkinoilla ja siten viivästyttää 5G-järjestelmien käyttöönottoa, voi olla tarpeen, että komissio, radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevän ryhmän lausunnon tarkasti huomioon ottaen, suosittaa yhteisiä ratkaisuja, joissa tunnustetaan voimassa olevat tekniset yhdenmukaistamistoimenpiteet. Tämä voisi tarjota jäsenvaltioille yhteisiä välineitä, jotka ne voisivat ottaa huomioon määrittäessään asianmukaisia yhdenmukaisia valtuutusjärjestelyjä, joita sovelletaan taajuuskaistaan tai taajuuskaistan osaan riippuen tekijöistä kuten väestöntiheys, taajuuskaistojen peitto-ominaisuudet, poikkeavuus kaupunki- ja maaseutukäytön välillä, mahdollinen tarve suojella olemassa olevia palveluja sekä seurauksena olevat vaikutukset valmistuksen mittakaavaetujen kannalta.

(124) Verkkoinfrastruktuurin yhteiskäyttö ja joissakin tapauksissa radiotaajuuksien yhteiskäyttö voi edistää radiotaajuuksien tosiasiallista ja tehokasta käyttöä ja turvata verkkojen nopean käyttöönoton etenkin harvaan asutuilla alueilla. Toimivaltaisten viranomaisten olisi radiotaajuuksien käyttöoikeuksiin liitettäviä ehtoja vahvistaessaan myös harkittava sellaisten yritysten välisten yhteiskäytön tai koordinoinnin muotojen valtuuttamista, joiden tarkoituksena on varmistaa radiotaajuuksien tosiasiallinen ja tehokas käyttö tai kattavuusvelvollisuuksien noudattaminen kilpailuoikeuden periaatteiden mukaisesti.

(125) Käyttöoikeuksia myönnettäessä noudatettavat teknologia- ja palveluneutraaliuden vaatimukset yhdessä oikeuksien siirtämistä yritysten välillä koskevan mahdollisuuden kanssa tukevat vapautta ja keinoja toimittaa yleisiä sähköisiä viestintäpalveluja ja siten myös helpottavat yleisen edun mukaisten tavoitteiden saavuttamista. Tällä direktiivillä ei ole vaikutusta siihen, jaetaanko radiotaajuudet suoraan sähköisten viestintäverkkojen tai -palvelujen tarjoajille vai näitä verkkoja tai palveluja käyttäville yksiköille. Tällaisia yksikköjä voivat olla radio- tai televisiotoiminnan sisällöntuottajat. Vastuun radiotaajuuden käyttöoikeuteen liitettyjen ehtojen ja yleisvaltuutukseen liitettyjen asiaankuuluvien ehtojen noudattamisesta olisi aina oltava yrityksellä, jolle radiotaajuuden käyttöä koskeva oikeus on myönnetty. Lähetystoiminnan harjoittajille asetetut tietyt audiovisuaalisten mediapalvelujen toimittamiseen liittyvät velvollisuudet voivat edellyttää erityisten kriteerien ja menettelyjen käyttöä radiotaajuuksien käyttöoikeuksia myönnettäessä jäsenvaltioiden unionin oikeuden mukaisesti asettaman yleisen edun mukaisen erityistavoitteen saavuttamiseksi. Tällaisen oikeuden myöntämismenettelyn olisi kuitenkin kaikissa tapauksissa oltava puolueeton, avoin, syrjimätön ja oikeasuhteinen.

(126) Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti SEUT 56 artiklassa taattuja oikeuksia koskevien kansallisten rajoitusten on oltava objektiivisesti perusteltavissa ja oikeasuhteisia eikä niissä saa ylittää sitä, mikä on tarpeen kyseisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Lisäksi radiotaajuuksia, jotka on myönnetty ilman avointa menettelyä, ei saisi käyttää muuhun tarkoitukseen kuin sen yleisen edun mukaisen tavoitteen saavuttamiseksi, jota varten ne on myönnetty. Tällaisessa tapauksessa asianomaisille osapuolille olisi annettava mahdollisuus esittää näkemyksensä kohtuullisen ajan kuluessa. Jäsenvaltioiden olisi osana oikeuksien myöntämistä koskevaa hakumenettelyä tarkistettava, pystyykö hakija noudattamaan näihin oikeuksiin liitettäviä ehtoja. Nämä ehdot olisi otettava huomioon kelpoisuuskriteereissä, jotka asetetaan puolueettomin, avoimin, oikeasuhteisin ja syrjimättömin perustein ennen kilpailuun perustuvan valintamenettelyn aloittamista. Tällaisten kriteerien soveltamiseksi hakijaa voidaan pyytää toimittamaan tarvittavat tiedot todistaakseen, että tämä pystyy noudattamaan näitä ehtoja. Jos tällaisia tietoja ei toimiteta, radiotaajuuden käyttöoikeutta koskeva hakemus voidaan hylätä.

(127) Jäsenvaltioiden olisi ennen oikeuden myöntämistä vaadittava ainoastaan niiden seikkojen tarkistamista, jotka hakija voi tavanomaista huolellisuutta noudattaen kohtuudella osoittaa, ottaen asianmukaisesti huomioon radiotaajuuksien merkittävän julkisen arvon ja markkina-arvon rajallisena julkisena resurssina. Tämä ei rajoita mahdollisuutta tarkistaa myöhemmin kelpoisuuskriteerien täyttyminen esimerkiksi välitavoitteiden avulla, jos kriteerejä ei ole aluksi pystytty kohtuudella täyttämään. Radiotaajuuksien tosiasiallisen ja tehokkaan käytön turvaamiseksi jäsenvaltioiden ei pitäisi myöntää oikeuksia, jos niiden tekemässä tarkastelussa käy ilmi, että hakija ei kykene noudattamaan ehtoja, sanotun kuitenkaan rajoittamatta mahdollisuutta helpottaa kokeellista käyttöä, joka on ajallisesti rajoitettu. Radiotaajuuksien käyttöä koskevien valtuutusten riittävän pitkän keston pitäisi lisätä investointien ennakoitavuutta verkon nopeamman käyttöönoton ja parempien palvelujen edistämiseksi sekä vakautta radiotaajuuksien myynnin ja vuokrauksen tukemiseksi. Ellei radiotaajuuksien käyttöön ole valtuutettu määräämättömäksi ajaksi, kestossa olisi otettava huomioon tavoitteet ja sen olisi oltava riittävän pitkä, jotta voidaan helpottaa tehtyjen investointien kattamista. Vaikka pitempi kesto voi turvata investointien ennakoitavuuden, toimenpiteillä radiotaajuuksien tosiasiallisen ja tehokkaan käytön turvaamiseksi, kuten toimivaltaisen viranomaisen valtuuksilla muuttaa oikeutta tai peruuttaa se, jos käyttöoikeuksiin liitettyjä ehtoja ei ole noudatettu, tai radiotaajuuksien myynnin ja vuokrauksen helpottamisella, voidaan ehkäistä radiotaajuuksien epäasianmukaista kasautumista ja tukea suurempaa joustoa radiotaajuusresurssien jakamisessa. Vuotuisten maksujen käytön lisääminen on myös keino varmistaa oikeudenhaltijan suorittaman radiotaajuuksien käytön jatkuva arviointi.

(128) Teknisen innovoinnin merkityksen vuoksi jäsenvaltioiden olisi voitava antaa radiotaajuuksien käyttöoikeuksia kokeilutarkoituksiin erityisin rajoituksin ja ehdoin, jotka ovat ehdottoman perusteltuja tällaisten oikeuksien kokeellisen luonteen takia.

(129) Kun toimivaltaiset viranomaiset päättävät, uusitaanko jo myönnettyjä yhdenmukaistetun radiotaajuuskaistan käyttöä koskevia oikeuksia, niiden olisi otettava huomioon, missä määrin uusiminen edistäisi sääntelykehyksen tavoitteiden ja muiden unionin tai kansallisen lainsäädännön tavoitteiden saavuttamista. Tällaisen päätöksen tekemisessä olisi sovellettava avointa, syrjimätöntä ja läpinäkyvää menettelyä, ja sen olisi perustuttava tarkasteluun siitä, miten kyseisiin oikeuksiin liitetyt ehdot on täytetty. Jäsenvaltioiden olisi käyttöoikeuksien uusimistarvetta arvioidessaan tarkasteltava annettujen oikeuksien uusimisen vaikutuksia kilpailuun suhteessa mahdolliseen käytön tehostamiseen tai uusien innovatiivisten käyttötapojen löytämiseen siinä tapauksessa, että taajuuskaista avattaisiin uusille käyttäjille. Toimivaltaisten viranomaisten olisi voitava tältä osin päättää myös sallia uusimisen vain rajoitetuksi ajaksi vakiintuneen käytön vakavan keskeytymisen estämiseksi. Päätöksissä ennen tämän direktiivin soveltamisen alkamista annettujen oikeuksien uusimisesta olisi noudatettava jo sovellettavia sääntöjä, ja jäsenvaltioiden olisi myös varmistettava, että ne eivät vaaranna tämän direktiivin tavoitteiden saavuttamista.

(130) Jäsenvaltioiden olisi olemassa olevia yhdenmukaistetun radiotaajuuskaistan käyttöoikeuksia uusiessaan oikeuden uusimistarpeen arvioinnin lisäksi tarkasteltava niihin liittyviä maksuja varmistaakseen, että maksuilla edistetään edelleen optimaalista käyttöä, ottaen huomioon muun muassa markkinoiden ja tekniikan kehityksen vaiheen. Oikeusvarmuuden vuoksi olemassa oleviin maksuihin tehtävien mukautusten on syytä perustua samoihin periaatteisiin kuin ne, joita sovelletaan uusien käyttöoikeuksien myöntämiseen.

(131) Radiotaajuuksien tehokas hallinnointi voidaan varmistaa helpottamalla jo jaettujen radiotaajuuksien jatkuvaa tehokasta käyttöä. Jotta voidaan turvata oikeusvarmuus oikeudenhaltijoille, käyttöoikeuksien uusimismahdollisuutta olisi tarkasteltava asianmukaisella aikavälillä ennen kyseisten oikeuksien voimassaolon päättymistä, esimerkiksi vähintään kaksi vuotta ennen oikeuksien voimassaolon päättymistä, jos oikeudet on myönnetty vähintään 15 vuodeksi, jollei uusimismahdollisuutta ole jakamisen ajankohtana nimenomaisesti suljettu pois. Resurssienhallinnan jatkuvuuden turvaamiseksi toimivaltaisten viranomaisten olisi voitava tarkastella tällaisia kysymyksiä niin omasta aloitteestaan kuin oikeudenhaltijan pyynnöstä. Käyttöoikeutta ei saisi uusia vastoin oikeudenhaltijan tahtoa.

(132) Radiotaajuuksien käyttöoikeuksien siirtäminen voi olla toimiva keino tehostaa taajuuksien käyttöä. Joustavuuden ja tehokkuuden nimissä ja jotta mahdollistetaan radiotaajuuksien arvon määräytyminen markkinoiden mukaan, jäsenvaltioiden olisi oletusarvoisesti annettava radiotaajuuksien käyttäjien siirtää tai vuokrata käyttöoikeuksiaan kolmansille osapuolille yksinkertaisella menettelyllä sekä noudattaen tällaisiin oikeuksiin liitettyjä ehtoja ja kilpailusääntöjä asiasta vastaavien kansallisten sääntelyviranomaisten valvonnassa. Tällaisen siirtämisen tai vuokraamisen helpottamiseksi ja sillä edellytyksellä, että noudatetaan päätöksen N:o 676/2002/EY mukaisesti hyväksyttyjä teknisiä täytäntöönpanotoimenpiteitä, jäsenvaltioiden olisi myös otettava käsiteltäväksi pyyntöjä, jotka koskevat radiotaajuuksien käyttöoikeuksien jakamista osiin tai erottelemista ja käytön ehtojen uudelleentarkastelua.

(133) Kansallisten sääntely- ja muiden toimivaltaisten viranomaisten olisi päätettävä toimenpiteistä, joiden tarkoituksena on erityisesti edistää kilpailua radiotaajuuksien käyttöoikeuksien myöntämisen tai uusimisen yhteydessä, koska niillä on tarvittava taloudellinen ja tekninen sekä markkinoiden tuntemus. Radiotaajuuksien jakamisen ehdot voivat vaikuttaa kilpailutilanteeseen sähköisen viestinnän markkinoilla sekä markkinoille pääsyn edellytyksiin. Radiotaajuuksien rajoitettu käyttöoikeus, erityisesti silloin kun niitä on niukasti saatavilla, voi estää markkinoille pääsyn tai haitata investointeja, verkkojen käyttöönottoa, uusien palvelujen tai sovellusten tarjoamista, innovointia ja kilpailua. Uudet käyttöoikeudet, myös siirrolla tai vuokrauksella saadut, ja radiotaajuuksien käyttöä koskevien uusien joustavien kriteerien käyttöönotto voivat myös vaikuttaa kilpailuun. Eräillä ehdoilla, jotka on tarkoitettu kilpailun edistämiseen, voi aiheettomasti sovellettuina olla muita vaikutuksia: esimerkiksi radiotaajuuskatot ja varaukset voivat luoda keinotekoista niukkuutta, tukkutason käyttöoikeusvelvollisuudet voivat aiheettomasti rajoittaa liiketoimintamalleja markkinavoiman puuttuessa, ja siirtojen rajoittaminen voi haitata jälkimarkkinoiden kehittymistä. Sen vuoksi tällaisten ehtojen asettaminen edellyttää johdonmukaista ja puolueetonta kilpailutestausta, jota olisi sovellettava johdonmukaisesti. Tällaisten toimenpiteiden käytön olisi sen vuoksi perustuttava kansallisten sääntely- ja muiden toimivaltaisten viranomaisten suorittamaan perusteelliseen ja puolueettomaan arviointiin markkinoista ja niiden kilpailuolosuhteista. Kansallisten toimivaltaisten viranomaisten olisi kuitenkin aina varmistettava radiotaajuuksien tosiasiallinen ja tehokas käyttö ja vältettävä aiheuttamasta kilpailun vääristymistä kilpailunvastaisen varastoon keräämisen kautta.

(134) Radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevän ryhmän lausuntojen perusteella voi olla tarpeen vahvistaa yhteinen määräaika, joka mahdollistaa päätöksen N:o 676/2002/EY mukaisesti yhdenmukaistetun radiotaajuuskaistan käytön, jotta voidaan välttää rajat ylittävät häiriöt ja hyötyä laitemarkkinoihin ja erittäin suuren kapasiteetin sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen käyttöönottoon liittyvien teknisten yhdenmukaistamistoimenpiteiden kaikista eduista. Kaistan käytön sallimiseen liittyy radiotaajuuskaistojen jakaminen yleisvaltuutusjärjestelyn tai yksittäisten käyttöoikeuksien nojalla, jotta radiotaajuuskaistojen käyttö on mahdollista heti kun jakamisprosessi on saatu päätökseen. Taajuuksien jakamiseksi saattaa olla tarpeen vapauttaa muiden käyttäjien käyttämä kaista ja antaa heille korvausta. Yhteisen määräajan täytäntöönpanoon sähköisen viestinnän palvelujen yhdenmukaistettujen kaistojen käytön mahdollistamiseksi, mukaan lukien 5G, saattavat kuitenkin yksittäisessä jäsenvaltiossa vaikuttaa ongelmat, jotka liittyvät ratkaisemattomiin rajatylittävää koordinointia koskeviin kysymyksiin jäsenvaltioiden välillä tai kolmansien maiden kanssa, vaikeuteen varmistaa kaistan olemassa olevien käyttäjien tekninen migraatio tai kaistan käytön rajoittamiseen yleisen edun mukaisen tavoitteen, kansallisen turvallisuuden ja puolustuksen turvaamisen tai ylivoimaisen esteen perusteella. Jäsenvaltioiden olisi joka tapauksessa toteutettava kaikki toimenpiteet vähentääkseen minimiin kaikki viiveet maantieteellisen kattavuuden, ajoituksen ja radiotaajuuksien kattavuuden osalta. Jäsenvaltiot olisi lisäksi voitava, jos se katsotaan tarpeelliseksi, pyytää asiaankuuluvista olosuhteista tekemänsä arvioinnin perusteella unionia antamaan oikeudellista, poliittista ja teknistä tukea radiotaajuuksien koordinointikysymysten ratkaisemiseksi unionin naapurimaiden, myös jäsenehdokasmaiden ja liittyvien maiden, kanssa niin, että jäsenvaltiot, joita asia koskee, voivat noudattaa unionin lainsäädännöstä johtuvia velvoitteitaan.

(135) Jotta varmistetaan lisätyt radiotaajuusalueiden koordinoidut käyttömahdollisuudet vuoteen 2020 mennessä erittäin nopeiden kiinteiden ja langattomien verkkojen aikaansaamiseksi 5G:n yhteydessä, radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevä ryhmä on määritellyt taajuusalueet 3,4-3,8 GHz ja 24,25-27,5 GHz ensisijaisiksi kaistoiksi, jotka soveltuvat 5G-toimintasuunnitelman tavoitteiden täyttämiseen vuoteen 2020 mennessä. Kaistat 40,5-43,5 GHz ja 66-71 GHz on myös määritelty tutkittavaksi tarkemmin. Sen vuoksi on tarpeen varmistaa, että kaistat 3,4-3,8 GHz ja 24,25-27,5 GHz ovat 31 päivään joulukuuta 2020 mennessä kokonaisuudessaan tai osittain saatavilla sellaisia maanpäällisiä järjestelmiä varten, jotka pystyvät tarjoamaan langattomia laajakaistapalveluja yhdenmukaistetuin edellytyksin, jotka on vahvistettu päätöksen N:o 676/2002/EY 4 artiklan mukaisesti hyväksytyillä teknisillä täytäntöönpanotoimenpiteillä, täydentäen Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöstä (EU) 2017/899[1], koska näillä kaistoilla on kattavuuteen ja tiedonsiirtokapasiteettiin liittyviä erityisominaisuuksia, joiden ansiosta niitä on mahdollista yhdistää riittävällä tavalla 5G-vaatimusten täyttämiseksi. Jäsenvaltiot saattavat kuitenkin kärsiä häiriöistä, joita todennäköisesti aiheutuu kolmansista maista, jotka ovat ITU:n radio-ohjesääntöjen mukaisesti määritelleet kyseiset alueet muita palveluja kuin kansainvälistä matkaviestintää varten. Tällä saattaa olla vaikutusta samaa täytäntöönpanopäivää koskevaan velvoitteeseen. Taajuusalueen 26 GHz tuleva käyttö maanpäällisiä langattomia 5G-palveluja varten kohdistuu todennäköisesti muun muassa kaupunkialueisiin ja lähiöiden hotspot-alueisiin, samalla kun sitä voidaan ennakoida otettavan jonkin verran käyttöön pääteiden ja rautateiden varsilla maaseutualueilla. Tämä tarjoaa tilaisuuden käyttää 26 GHz:n taajuusaluetta näiden maantieteellisten alueiden ulkopuolella muihin kuin langattomiin 5G-palveluihin, esimerkiksi yrityskohtaiseen viestintään tai sisätiloissa tapahtuvaan käyttöön, ja sen vuoksi jäsenvaltioiden on mahdollista suunnitella ja asettaa tämä taajuusalue saataville ilman yksinoikeutta.

[1] Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös (EU) 2017/899, annettu 17 päivänä toukokuuta 2017, 470–790 MHz:n taajuusalueen käytöstä unionissa (EUVL L 138, 25.5.2017, s. 131).

(136) Jos radiotaajuuskaistan kysyntä ylittää saatavilla olevien taajuuksien määrän ja jäsenvaltio päättää sen vuoksi, että radiotaajuuksien käyttöä koskevia oikeuksia on rajoitettava, tällaisten oikeuksien myöntämisessä olisi sovellettava tarkoituksenmukaisia ja avoimia menettelyjä, jotta voidaan välttää syrjintä ja varmistaa niukkojen voimavarojen mahdollisimman tehokas käyttö. Tällaisen rajoituksen olisi oltava perusteltu ja oikeasuhteinen ja sen olisi perustuttava markkinaolosuhteiden huolelliseen arviointiin, jossa otetaan asianmukaisesti huomioon yleiset edut käyttäjille sekä kansallisten markkinoiden ja sisämarkkinoiden tavoitteet. Mahdollisen rajoittamismenettelyn tavoitteet olisi vahvistettava ennakolta selvästi. Soveltuvinta valintamenettelyä harkitessaan, ja unionin tasolla toteutettujen koordinointitoimenpiteiden mukaisesti, jäsenvaltioiden olisi hyvissä ajoin ja avoimesti kuultava kaikkia osapuolia, joita asia koskee, menettelyn perusteista, tavoitteista ja edellytyksistä. Jäsenvaltioiden olisi voitava käyttää muun muassa tarjouskilpailuun perustuvia tai vertailevia valintamenettelyjä radiotaajuuksien tai taloudellisesti poikkeuksellisen arvokkaiden numeroalueiden jakamiseksi. Toimivaltaisten viranomaisten olisi kyseisiä järjestelmiä hallinnoidessaan otettava huomioon tämän direktiivin tavoitteet. Jos jäsenvaltio katsoo, että taajuuskaistalle voidaan antaa lisää oikeuksia, sen olisi aloitettava tätä koskeva prosessi.

(137) Radiotaajuuksien kysyntä samoin kuin loppukäyttäjien langattoman laajakaistakapasiteetin kysyntä ovat kasvaneet massiivisesti, ja se edellyttää ratkaisuja, jotka mahdollistavat vaihtoehtoiset, täydentävät ja taajuuksia tehokkaammin käyttävät järjestelmät, mukaan lukien langattoman yhteyden mahdollistavat matalatehoiset ja lyhyellä kantamalla toimivat järjestelmät kuten langattomat lähiverkot (RLAN) ja matalatehoisten piensoluliityntäpisteiden verkot. Tällaiset täydentävät langattomat liityntäjärjestelmät, erityisesti yleisesti saatavilla olevat langattomien lähiverkkojen liityntäpisteet, parantavat loppukäyttäjien internetyhteyksiä ja matkaviestinoperaattorien mahdollisuuksia purkaa mobiililiikennekuormaa verkoistaan. Langattomien lähiverkkojen liityntäpisteet käyttävät yhdenmukaistettuja radiotaajuuksia ilman yksittäistä valtuutusta tai käyttöä koskevaa oikeutta. Suurinta osaa RLAN-liityntäpisteistä ovat tähän mennessä hyödyntäneet yksityiset käyttäjät kiinteiden laajakaistaliittymiensä paikallisena langattomana jatkeena. Loppukäyttäjiä ei saisi estää jakamasta oman internetliittymänsä kapasiteetin rajoissa RLAN-liityntäpisteensä käyttöoikeutta muiden kanssa, jotta voidaan lisätä saatavilla olevien liityntäpisteiden määrää erityisesti tiheään asutuilla alueilla, maksimoida langaton tiedonsiirtokapasiteetti taajuuksien jälleenkäytön ansiosta ja muodostaa kustannustehokas täydentävä langaton laajakaistaverkkoinfrastruktuuri, joka olisi muiden loppukäyttäjien käytettävissä. Sen vuoksi RLAN-liityntäpisteiden käyttöönottoa ja yhteenkytkemistä koskevat tarpeettomat rajoitukset olisi niin ikään poistettava.

(138) Viranomaiset tai julkisen palvelun tarjoajat, jotka käyttävät RLAN-liityntäpisteitä tiloissaan henkilöstönsä, vierailijoiden tai asiakkaiden tarpeisiin, esimerkiksi helpottaakseen sähköisen hallinnon palvelujen käyttöä tai tiedon saamista julkisesta liikenteestä tai tieliikenteen tilanteesta, voisivat myös tarjota tällaisiin liityntäpisteisiin käyttöoikeuden yleisesti kansalaisille oheispalveluna palveluihin, joita ne tarjoavat yleisölle tiloissaan, jos se on sallittua kilpailua ja julkisia hankintoja koskevien sääntöjen mukaisesti. Lisäksi palveluntarjoajalta, joka tarjoaa tällaista paikallista käyttöoikeutta sähköisen viestinnän verkkoihin yksityistiloissa tai yksityistilojen lähellä tai rajoitetulla julkisella alueella muussa kuin kaupallisessa tarkoituksena tai sellaisen toisen toiminnan oheispalveluna, joka ei edellytä tällaista käyttöoikeutta (kuten langattoman lähiverkon hotspot-liityntäpisteiden antaminen muun kaupallisen toiminnan asiakkaille tai yleisölle kyseisellä alueella), voidaan edellyttää radiotaajuuksien käyttöä koskevien oikeuksien yleisvaltuutuksien noudattamista, mutta siihen ei olisi sovellettava ehtoja tai vaatimuksia, joita on liitetty yleisvaltuutuksiin, joita sovelletaan yleisesti saatavilla olevien viestintäverkkojen tai -palvelujen tarjoajiin taikka loppukäyttäjiä tai yhteenliitettävyyttä koskeviin velvollisuuksiin. Tällaiseen palveluntarjoajaan olisi kuitenkin edelleen sovellettava Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2000/31/EY[1] säädettyjä vastuusääntöjä. Tulevaisuudessa RLAN-liityntäpisteiden radiotaajuuksien käyttöä täydentävät uudet teknologiat, kuten LiFi, joka mahdollistaa näkyvään valoon perustuvat optiset liityntäpisteet ja johtaa hybridilähiverkkoihin, joissa on mahdollista myös optinen langaton viestintä.

[1] Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/31/EY, annettu 8 päivänä kesäkuuta 2000, tietoyhteiskunnan palveluja, erityisesti sähköistä kaupankäyntiä, sisämarkkinoilla koskevista tietyistä oikeudellisista näkökohdista (direktiivi sähköisestä kaupankäynnistä) (EYVL L 178, 17.7.2000, s. 1).

(139) Koska matalatehoiset pienalueen langattomat liityntäpisteet, kuten femtosolut, pikosolut, metrosolut ja mikrosolut, voivat olla erittäin pieniä ja huomaamattomia kotitalouksien langattomien liityntäpisteiden reitittimien kaltaisia laitteita eivätkä vaadi lupia, jotka eivät ole välttämättömiä radiotaajuuksien käytön kannalta, ja ottaen huomioon tällaisten liityntäpisteiden myönteinen vaikutus radiotaajuuksien käyttöön ja langattoman viestinnän kehittämiseen, kaikki niiden käyttöönottoon liittyvät rajoitukset olisi minimoitava mahdollisuuksien mukaan. Sen vuoksi, helpottaakseen pienalueen langattomien liityntäpisteiden käyttöönottoa ja rajoittamatta radiotaajuuksien hallintaa koskevien soveltuvien vaatimusten soveltamista, jäsenvaltiot eivät yleiseen turvallisuuteen liittyviä syitä lukuun ottamatta saisi edellyttää mitään erillisiä lupia tällaisten laitteiden käyttöönotolta rakennuksissa, jotka eivät ole virallisesti suojeltuja osana määrättyä ympäristöä tai niiden erityisen arkkitehtonisen tai historiallisen arvon vuoksi. Tätä varten niiden ominaisuudet – kuten enimmäiskoko, paino ja läheteominaisuudet – olisi määriteltävä unionin tasolla suhteessa paikalliseen käyttöönottoon, ja olisi varmistettava korkeatasoinen kansanterveyden suojelu suosituksen 1999/519/EY mukaisesti. Pienalueen langattomien liityntäpisteiden toimintaan olisi sovellettava direktiivin 2014/53/EU 7 artiklaa. Tämä ei rajoita unionin oikeudessa tai kansallisessa oikeudessa säädettyjen yksityisten omistusoikeuksien soveltamista. Lupahakemusten tarkastelumenettelyä olisi sujuvoitettava, ja kaikki siihen liittyvät hallinnolliset maksut olisi rajoitettava hakemuksen käsittelyyn liittyviin hallintokuluihin sanotun kuitenkaan rajoittamatta kaupallisia sopimuksia. Lupahakemuksen arviointimenettelyn olisi vietävä mahdollisimman vähän aikaa ja lähtökohtaisesti enintään neljä kuukautta.

(140) Julkisissa rakennuksissa ja muussa julkisessa infrastruktuurissa käy ja niitä käyttää päivittäin merkittävä määrä loppukäyttäjiä, jotka tarvitsevat yhteyksiä käyttääkseen sähköisiä viranomaispalveluja, sähköisiä liikennepalveluja ja muita palveluja. Muu julkinen infrastruktuuri, esimerkiksi katulamput ja liikennevalot, tarjoaa erittäin arvokkaita paikkoja mikrosolujen käyttöönottoon esimerkiksi sijoitustiheytensä ansiosta. Operaattoreilla olisi oltava oikeus päästä näihin julkisiin paikkoihin voidakseen vastata kysyntään asianmukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta toimivaltaisten viranomaisten mahdollisuutta edellyttää pienalueen langattomien liityntäpisteiden käyttöönotolta erillistä ennakkolupaa. Jäsenvaltioiden olisi sen vuoksi varmistettava, että tällaisia julkisia rakennuksia ja muuta julkista infrastruktuuria asetetaan saataville kohtuullisin ehdoin mikrosolujen käyttöönottoa varten direktiivin 2014/61/EU täydentämiseksi ja sanotun rajoittamatta direktiivin 2014/61/EU periaatteiden soveltamista. Mainitussa direktiivissä noudatetaan toiminnallista lähestymistapaa ja asetetaan fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeutta koskevia velvoitteita vain silloin, kun se on osa verkkoa, ja vain, jos sen omistaa tai sitä käyttää verkko-operaattori, jolloin sen soveltamisalan ulkopuolelle jää monia viranomaisten omistamia tai käyttämiä rakennuksia. Sen sijaan erityisvelvoitetta ei tarvita silloin, kun fyysistä infrastruktuuria, kuten kaapelikanavia ja pylväitä, käytetään älykkäissä liikennejärjestelmissä, jotka verkko-operaattorit (liikennepalvelujen tarjoajat tai yleisten sähköisten viestintäverkkojen tarjoajat) omistavat ja joihin on sijoitettu verkon osia, jolloin ne kuuluvat direktiivin 2014/61/EU soveltamisalaan.

(141) Tämän direktiivin käyttöoikeutta ja yhteenliitettävyyttä koskevia säännöksiä sovelletaan yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tarjoamiseen käytettäviin verkkoihin. Tässä direktiivissä ei aseteta muille kuin yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tarjoamiseen käytettäville verkoille käyttöoikeus- tai yhteenliittämisvelvoitteita, paitsi jos niillä on yleisten verkkojen käyttöoikeus, jolloin niitä saattavat koskea jäsenvaltioiden asettamat ehdot.

(142) Käsitteellä "käyttöoikeus" on useita merkityksiä, joten sen käyttö tässä direktiivissä on tarpeen määritellä tarkasti riippumatta siitä, kuinka sitä on käytetty unionin muissa säännöksissä. Operaattori voi omistaa perusverkon tai järjestelmät tai vuokrata ne osittain tai kokonaisuudessaan.

(143) Avoimilla ja kilpailluilla markkinoilla ei saisi olla rajoituksia, jotka estävät yrityksiä neuvottelemasta keskenään käyttöoikeus- ja yhteenliittämisjärjestelyistä ja erityisesti rajat ylittävistä sopimuksista, edellyttäen että SEUT-sopimuksen kilpailusääntöjä noudatetaan. Jotta voidaan saavuttaa tehokkaammat, todella Euroopan laajuiset markkinat, joilla on tosiasiallista kilpailua, enemmän valinnanvaraa ja kilpailukykyisiä palveluja loppukäyttäjille, yritysten, jotka saavat käyttöoikeutta tai yhteenliittämistä koskevia pyyntöjä muilta yrityksiltä, joihin sovelletaan yleisvaltuutusta, sähköisen viestinnän verkkojen tai palvelujen tarjoamiseksi yleisölle, olisi periaatteessa tehtävä tällaiset sopimukset kaupallisin perustein ja käytävä neuvottelut vilpittömässä mielessä.

(144) Markkinoilla, joilla on jatkuvasti suuria eroja yritysten välisten neuvotteluasemien vahvuudessa ja joilla jotkut yritykset ovat palvelujensa tarjonnassa riippuvaisia muiden tarjoamista perusrakenteista, on tarpeen luoda sääntelykehys markkinoiden tehokkaan toimivuuden varmistamiseksi. Kansallisilla sääntelyviranomaisilla olisi kaupallisten neuvottelujen epäonnistuessa oltava valtuudet varmistaa riittävät verkkojen käyttöoikeudet ja yhteenliittäminen sekä palvelujen yhteentoimivuus loppukäyttäjien etujen turvaamiseksi. Ne voivat erityisesti varmistaa päästä päähän -liitettävyyden asettamalla oikeasuhteisia velvollisuuksia yleisvaltuutuksen alaisille yrityksille, jotka määräävät yhteyksistä loppukäyttäjiin. Tällaiseen määräysvaltaan voi liittyä fyysisen (kiinteän tai matkaviestintäverkon) loppukäyttäjäyhteyden omistajuus tai hallinta tai valta vaihtaa tai poistaa käytöstä kansallinen numero tai numerot, joita tarvitaan yhteyden muodostamiseksi loppukäyttäjän liityntäpisteeseen. Tilanne olisi tämä esimerkiksi, jos verkko-operaattorit rajoittaisivat kohtuuttomasti loppukäyttäjien valinnanvaraa internetportaalien ja -palvelujen käytössä.

(145) Syrjimättömyyden periaate huomioon ottaen kansallisten sääntelyviranomaisten olisi varmistettava, että kaikilla operaattoreilla riippumatta koosta ja liiketoimintamallista ja siitä, ovatko ne verikaalisesti integroituneita vai erillisiä, on mahdollisuudet yhteenliittämiseen kohtuullisin ehdoin ja edellytyksin päästä päähän -liitettävyyden ja internetin käyttöyhteyden tarjoamiseksi.

(146) Kansalliset oikeudelliset tai hallinnolliset toimenpiteet, joilla käyttöoikeutta tai yhteenliittämistä koskevat ehdot kytketään yhteenliittämistä hakevan osapuolen toimintaan ja erityisesti sen osuuteen verkkorakenteisiin tehdyissä investoinneissa, eikä tarjottaviin yhteenliittämistä tai käyttöoikeutta koskeviin palveluihin, voivat aiheuttaa markkinoiden vääristymistä ja olla siten ristiriidassa kilpailusääntöjen kanssa.

(147) Verkko-operaattorit, jotka hallitsevat yhteyttä omiin asiakkaisiinsa, tekevät sen julkistetusta numero- tai osoitealueesta peräisin olevilla yksilöivillä numero- tai osoitetunnisteilla. Muiden verkko-operaattoreiden on kyettävä välittämään liikennettä näille asiakkaille, joten niiden on kyettävä liittämään verkkonsa yhteen suoraan tai välillisesti. Siksi on aiheellista säätää oikeuksista ja velvollisuuksista neuvotella yhteenliittämisestä.

(148) Yhteentoimivuus hyödyttää loppukäyttäjiä ja on tämän sääntelykehyksen tärkeä tavoite. Yhteentoimivuuden tukeminen on eräs kansallisille sääntely- ja muille toimivaltaisille viranomaisille asetetuista tavoitteista tässä kehyksessä. Tässä kehyksessä säädetään myös siitä, että komissio julkaisee sähköisen viestinnän yhdenmukaistamisen perustaksi luettelon standardeista tai eritelmistä, jotka koskevat palvelujen tarjoamista, teknisiä rajapintoja tai verkkotoimintoja. Jäsenvaltioiden olisi kannustettava julkaistujen standardien tai eritelmien käyttöön ainoastaan siinä määrin kuin se on välttämätöntä palvelujen yhteentoimivuuden varmistamiseksi ja käyttäjien valinnanvapauden parantamiseksi.

(149) Nykyisin sekä päästä päähän -liitettävyys että hätäpalvelujen käyttömahdollisuus edellyttävät loppukäyttäjiltä numeroihin perustuvien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen käyttöä. Kun teknologian kehittymisen myötä numeroista riippumattomien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen käyttö tulevaisuudessa lisääntyy, siitä voi seurata puutteita viestintäpalvelujen yhteentoimivuudessa. Tämä voi puolestaan johtaa merkittäviin markkinoille pääsyn ja uusien innovaatioiden esteisiin ja aiheuttaa merkittävän uhan tehokkaalle päästä päähän -liitettävyydelle loppukäyttäjien välillä.

(150) Jos tällaisia yhteentoimivuuskysymyksiä nousee esiin, komission olisi voitava pyytää BERECiltä raporttia, joka tarjoaisi tosiseikkoihin perustuvan arvion markkinatilanteesta unionissa ja jäsenvaltioissa. Ottaen tarkoin huomioon BERECin raportin ja muun saatavilla olevan aineiston ja ottaen huomioon vaikutukset sisämarkkinoihin komission olisi päätettävä, onko kansallisten sääntely- tai muiden toimivaltaisten viranomaisten tarpeen puuttua asiaan sääntelytoimilla. Jos komissio katsoo, että kansallisten sääntely- tai muiden toimivaltaisten viranomaisten olisi harkittava tällaisia sääntelytoimia, sen olisi voitava hyväksyä täytäntöönpanotoimenpiteitä, joissa täsmennetään kansallisten sääntely- tai muiden toimivaltaisten viranomaisten mahdollisesti toteuttamien sääntelytoimien luonne ja soveltamisala. Niihin voi erityisesti sisältyä myös velvoitteita, jotka koskevat viranomaisten ja muiden palveluntarjoajien antamien merkityksellisten tietojen julkaisemista, käytön sallimista, muuttamista ja levitystä, sekä toimenpiteitä, joilla määrätään standardien tai eritelmien käyttö pakolliseksi kaikille tai joillekin palveluntarjoajille.

(151) Kansallisten sääntely- tai muiden toimivaltaisten viranomaisten olisi arvioitava kansallisten erityisolosuhteiden valossa, onko tarpeen ja perusteltavissa toteuttaa toimia päästä päähän -liitettävyyden varmistamiseksi, ja jos näin on, asetettava kyseisille numeroista riippumattomien henkilöiden välisten, kattavuudeltaan ja käyttäjäkunnaltaan merkittävän tasoisten viestintäpalvelujen tarjoajille oikeasuhteisia velvoitteita komission täytäntöönpanotoimenpiteiden mukaisesti. Ilmaisua "merkittävä" olisi tulkittava siten, että kyseisen palveluntarjoajan maantieteellinen kattavuus ja loppukäyttäjien lukumäärä muodostavat kriittisen massan loppukäyttäjien välisen päästä päähän -liitettävyyden varmistamista koskevan tavoitteen saavuttamiseksi. Palveluntarjoajiin, joilla on vähäinen määrä loppukäyttäjiä tai joiden maantieteellinen kattavuus on rajallinen ja jotka edistäisivät vain vähäisissä määrin kyseisen tavoitteen saavuttamista, ei tavallisesti olisi sovellettava tällaisia yhteenliitettävyyttä koskevia velvoitteita.

(152) Tilanteissa, joissa yrityksillä ei ole toteutettavissa olevia vaihtoehtoja ei-toisinnettaville johdoille, kaapeleille ja niiden liitännäistoiminnoille rakennuksissa tai ensimmäiseen keskittimeen tai jakelupisteeseen asti, ja kilpailuun perustuvien tulosten edistämiseksi loppukäyttäjien etujen turvaamista varten kansallisilla sääntelyviranomaisilla olisi oltava valtuudet asettaa käyttöoikeusvelvoitteita kaikille yrityksille riippumatta siitä, katsotaanko niillä olevan huomattava markkinavoima. Tältä osin kansallisten sääntelyviranomaisten olisi otettava huomioon kaikki tekniset ja taloudelliset esteet verkkojen toisintamiselle tulevaisuudessa. Koska tällaiset velvoitteet voivat kuitenkin joissakin tapauksissa olla raskaita, heikentää kannustimia investointeihin ja johtaa siihen, että määräävässä asemassa olevien toimijoiden asema vahvistuu, niitä olisi asetettava vain silloin, kun ne ovat perusteltuja ja oikeasuhteisia kestävän kilpailun aikaansaamiseksi merkityksellisillä markkinoilla. Pelkästään sitä, että enemmän kuin yksi infrastruktuuri on jo olemassa, ei saisi ilman muuta pitää osoituksena sen omaisuuden toisinnettavuudesta. Yhdessä tällaisten käyttöoikeusvelvoitteiden kanssa yritysten olisi voitava tarvittaessa vedota velvoitteisiin tarjota fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeus direktiivin 2014/61/EU perusteella. Kaikkien kansallisen sääntelyviranomaisen tämän direktiivin nojalla asettamien velvoitteiden tulisi olla johdonmukaisia muiden toimivaltaisten viranomaisten direktiivin 2014/61/EU nojalla mahdollisesti tekemien päätösten kanssa, jotta varmistetaan pääsy rakennuksissa olevaan fyysiseen infrastruktuuriin tai fyysiseen infrastruktuuriin ensimmäiseen keskittimeen asti.

(153) Kansallisten sääntelyviranomaisten olisi voitava, siinä määrin kuin on tarpeen, asettaa yrityksille velvoitteita tarjota käyttöoikeus tämän direktiivin liitteessä tarkoitettuihin toimintoihin eli sovellusrajapintoihin (application programming interface, API) ja sähköisiin ohjelmaoppaisiin (electronic programme guide, EPG), jotta varmistetaan loppukäyttäjien oikeus käyttää paitsi digitaalisia radio- ja televisiolähetyspalveluja myös niihin liittyviä täydentäviä palveluja. Tällaisten täydentävien palveluiden olisi voitava sisältää ohjelmiin liittyviä palveluja, jotka on erityisesti suunniteltu parantamaan vammaisten loppukäyttäjien käyttömahdollisuuksia, ja ohjelmiin liittyviä hybriditelevisiopalveluja.

(154) On tärkeää, että kun kansalliset sääntelyviranomaiset arvioivat keskitintä tai jakelupistettä, johon saakka ne aikovat määrätä käyttöoikeuden, ne valitsevat BERECin suuntaviivojen mukaisen keskittimen tai jakelupisteen. Lähempänä loppukäyttäjiä olevan keskittimen tai jakelupisteen valitseminen hyödyttää enemmän infrastruktuurikilpailua ja erittäin suuren kapasiteetin verkkojen käyttöönottoa. Tällä tavoin kansallisen sääntelyviranomaisen olisi ensiksi tarkasteltava sellaisen keskittimen tai jakelupisteen valintaa, joka sijaitsee rakennuksessa tai aivan rakennuksen ulkopuolella. Voisi olla perusteltavissa ulottaa käyttöoikeusvelvoitteet koskemaan johtoja ja kaapeleita yli ensimmäisen keskittimen tai jakelupisteen siten, että tällaiset velvoitteet koskevat ainoastaan mahdollisimman lähellä loppukäyttäjiä olevia pisteitä, joihin voi muodostaa yhteyden riittävä määrä loppukäyttäjiä, jos voidaan osoittaa, että toisintamiseen liittyy suuria ja pysyväisluonteisia fyysisiä tai taloudellisia esteitä, jotka johtavat merkittäviin kilpailuongelmiin tai markkinoiden toimintapuutteisiin vähittäistasolla loppukäyttäjien haitaksi. Verkkoelementtien toistettavuuden arviointi edellyttää markkinakatsausta, joka ei ole sama kuin huomattavaa markkinavoimaa arvioiva analyysi, ja kansallisen sääntelyviranomaisen ei näin ollen tarvitse todeta huomattavaa markkinavoimaa näiden velvoitteiden asettamiseksi. Toisaalta tällainen katsaus edellyttää markkinaolosuhteiden riittävää taloudellista arviointia sen toteamiseksi, täyttyvätkö kriteerit, jotka ovat edellytyksenä velvoitteiden asettamiselle ensimmäisen keskittimen tai jakelupisteen jälkeen. Tällaiset laajennetut käyttöoikeusvelvoitteet ovat todennäköisemmin tarpeen niillä maantieteellisillä alueilla, joilla vaihtoehtoisen infrastruktuurin käyttöönotto on liiketaloudellisesti riskialttiimpaa, esimerkiksi alhaisen väestöntiheyden tai monen asunnon kiinteistöjen vähäisen määrän vuoksi.

Sitä vastoin kotitalouksien suuri määrä saattaa kertoa siitä, että tällaisten velvoitteiden asettaminen on tarpeetonta. Kansallisten sääntelyviranomaisten olisi myös tarkasteltava sitä, voivatko tällaiset velvoitteet vahvistaa sellaisen yrityksen asemaa, jolla katsotaan olevan huomattava markkinavoima. Kansallisten sääntelyviranomaisten olisi voitava määrätä sellaisten aktiivisten tai virtuaalisten verkkoelementtien käyttöoikeudesta, joita käytetään kyseisen infrastruktuurin palvelujen tarjontaan, jos passiivisten elementtien käyttöoikeus olisi taloudellisesti tehotonta tai fyysisesti mahdotonta toteuttaa, ja jos kansallinen sääntelyviranomainen katsoo, että ilman tällaista interventiota käyttöoikeusvelvoitteen tavoite kierrettäisiin. Johdonmukaisen sääntelykäytännön parantamiseksi kaikkialla unionissa komission olisi voitava vaatia kansallista sääntelyviranomaista perumaan toimenpide-ehdotuksensa, jotka koskevat käyttöoikeusvelvoitteiden laajentamista yli ensimmäisen keskittimen tai jakelupisteen, jos BEREC epäilee komission tavoin vakavasti toimenpide-ehdotuksen yhteensopivuutta unionin oikeuden ja erityisesti tämän direktiivin sääntelytavoitteiden kanssa.

(155) Tällaisissa tapauksissa voi olla suhteellisuusperiaatteen noudattamiseksi aiheellista, että kansalliset sääntelyviranomaiset vapauttavat tietyt omistaja- tai yritysryhmät tai molemmat ensimmäisen keskittimen tai jakelupisteen yli ulottuvista, kansallisten sääntelyviranomaisten määrittelemistä velvollisuuksista sillä perusteella, että käyttöoikeusvelvollisuus, joka ei perustu siihen, että yrityksellä katsotaan olevan huomattava markkinavoima, voisi vaarantaa niiden liiketoimintamallin äskettäin käyttöön otettujen verkkoelementtien osalta, erityisesti pienten paikallisten hankkeiden osalta. Ainoastaan tukkumarkkinoilla toimiviin yrityksiin ei olisi sovellettava tällaisia käyttöoikeusvelvollisuuksia, jos ne tarjoavat kaupalliselta pohjalta tosiasiallisen vaihtoehtoisen käyttöoikeuden erittäin suuren kapasiteetin verkkoon oikeudenmukaisin, syrjimättömin ja kohtuullisin ehdoin ja edellytyksin myös hinnan suhteen. Tämä poikkeus olisi myös voitava laajentaa koskemaan muita palveluntarjoajia samoin ehdoin. Poikkeusta ei ehkä ole asianmukaista soveltaa julkista rahoitusta saaviin palveluntarjoajiin.

(156) Langattomien sähköisten viestintäpalvelujen tarjoamiseen käytettävän passiivisen infrastruktuurin yhteiskäyttö kilpailuoikeuden periaatteiden mukaisesti voi olla erityisen hyödyllistä erittäin suuren kapasiteetin yhteyksien maksimoimiseksi kaikkialla unionissa ja varsinkin harvaan asutuilla alueilla, joilla toisintaminen ei ole käytännössä mahdollista ja loppukäyttäjät ovat vaarassa jäädä ilman yhteyksiä. Kansallisten sääntely- tai muiden toimivaltaisten viranomaisten olisi poikkeuksellisesti voitava velvoittaa tällaiseen yhteiskäyttöön tai paikalliseen verkkovierailupalvelujen käyttöoikeuteen unionin oikeuden mukaisesti, jos kyseinen mahdollisuus on selkeästi vahvistettu käyttöoikeuden myöntämistä koskevissa alkuperäisissä ehdoissa ja ne osoittavat tällaisen yhteiskäytön hyödyt sellaisten ylittämättömien taloudellisten tai fyysisten esteiden poistamisessa, joiden vuoksi pääsy verkkoihin tai palveluihin on erittäin puutteellinen tai olematon, ja kun otetaan huomioon erilaisia tekijöitä, mukaan lukien erityisesti tarve kattavuuteen tärkeimmillä liikenneväylillä, loppukäyttäjien valinnanvara ja palvelujen parempi laatu sekä tarve säilyttää kannustimet infrastruktuurin käyttöönottoon. Kun loppukäyttäjillä ei ole pääsyä verkkoihin tai palveluihin ja passiivisen infrastruktuurin yhteiskäyttö ei yksinään riitä tilanteen korjaamiseen, kansallisten sääntelyviranomaisten olisi voitava asettaa aktiivisen infrastruktuurin yhteiskäyttöä koskevia velvoitteita. Näin tehdessään kansalliset sääntely- tai muut toimivaltaiset viranomaiset voivat joustavasti valita asianmukaisimman yhteiskäyttö- tai käyttöoikeusvelvoitteen, jonka olisi oltava todetun ongelman luonteeseen nähden oikeasuhteinen ja perusteltu.

(157) Vaikka joissakin olosuhteissa on tarkoituksenmukaista, että kansallinen sääntelyviranomainen tai muu toimivaltainen viranomainen asettaa velvoitteita yrityksille riippumatta siitä, katsotaanko niillä olevan huomattava markkinavoima, saavuttaakseen sellaisia tavoitteita kuin päästä päähän -liitettävyys tai palvelujen yhteentoimivuus, on tarpeen varmistaa, että tällaisten velvoitteiden asettamisessa noudatetaan sääntelyjärjestelmää ja erityisesti sen ilmoitusmenettelyjä. Tällaisia velvoitteita olisi asettava vain, jos ne ovat perusteltuja tämän direktiivin tavoitteiden turvaamiseksi ja jos ne ovat objektiivisesti perusteltuja, avoimia, oikeasuhteisia ja syrjimättömiä, jotta voidaan edistää tehokkuutta, kestävää kilpailua, tehokasta investointia ja innovointia, ja jotta loppukäyttäjille voidaan antaa mahdollisimman suuret edut, ja ne on asetettava asiaankuuluvien ilmoitusmenettelyjen mukaisesti.

(158) Sellaisten ylittämättömien taloudellisten tai fyysisten esteiden poistamiseksi, jotka liittyvät radiotaajuuksia edellyttävien palvelujen tai verkkojen tarjoamiseen loppukäyttäjille ja kun mobiiliyhteyksien kattavuudessa on edelleen puutteita, niiden korjaaminen voi edellyttää passiivisen infrastruktuurin käyttöoikeutta ja yhteiskäyttöä tai, kun tämä ei riitä, aktiivisen infrastruktuurin yhteiskäyttöä tai paikallisia verkkovierailun käyttöoikeuksia koskevia sopimuksia. Kun kansalliset sääntelyviranomaiset tai muut toimivaltaiset viranomaiset aikovat toteuttaa toimenpiteitä määrätäkseen passiivisen infrastruktuurin yhteiskäytöstä tai, jos passiivisen infrastruktuurin käyttöoikeus ja yhteiskäyttö eivät riitä, aktiivisen infrastruktuurin yhteiskäytöstä tai paikallisia verkkovierailun käyttöoikeuksia koskevista sopimuksista, niitä voidaan kuitenkin myös kehottaa tarkastelemaan mahdollista riskiä markkinaosapuolille alueilla, joilla palveluja ei ole riittävästi, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän direktiivin muiden säännösten ja erityisesti kilpailun edistämistä koskevien toimenpiteiden perusteella käyttöoikeuteen liitettyjen yhteiskäyttövelvoitteiden soveltamista.

(159) Kilpailusäännöt eivät ehkä yksin riitä aina varmistamaan kulttuurista monimuotoisuutta ja tiedotusvälineiden moniarvoisuutta digitaalitelevisioalalla. Teknisen ja markkinoiden kehityksen takia velvollisuuksia tarjota ehdollinen käyttöoikeus oikeudenmukaisin, kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin on tarkasteltava säännöllisin väliajoin uudelleen jäsenvaltioissa kansallisten markkinoiden osalta erityisesti sen toteamiseksi, onko perusteltua laajentaa velvollisuuksia koskemaan sähköisiä ohjelmaoppaita (EPG) ja sovellusrajapintoja (API), siinä määrin kuin on tarpeen sen varmistamiseksi, että loppukäyttäjillä on oikeus käyttää tiettyjä digitaalisia lähetyspalveluja. Jäsenvaltioiden olisi voitava tarpeellisiksi katsomillaan laeilla, asetuksilla tai hallinnollisilla määräyksillä määritellä ne digitaaliset lähetyspalvelut, joiden osalta loppukäyttäjien käyttöoikeus on varmistettava.

(160) Jäsenvaltioiden olisi myös voitava sallia kansallisen sääntelyviranomaisensa tarkastella uudelleen digitaalisten lähetyspalvelujen ehdollisia käyttöoikeuksia koskevia velvollisuuksia arvioidakseen markkina-analyysin avulla, onko ehtoja poistettava tai muutettava niiden yritysten osalta, joilla ei ole huomattavaa markkinavoimaa merkityksellisillä markkinoilla. Tällaiset poistot tai muutokset eivät saisi haitata loppukäyttäjien oikeutta käyttää näitä palveluja eikä mahdollisuuksia todelliseen kilpailuun.

(161) Joissain olosuhteissa on asetettava ennalta velvollisuuksia kilpailun kehittymisen varmistamiseksi markkinoilla sellaisin edellytyksin, jotka edistävät erittäin suuren kapasiteetin verkkojen ja palvelujen käyttöönottoa ja yleistymistä ja loppukäyttäjille koituvien hyötyjen maksimointia. Tässä direktiivissä oleva huomattavan markkinavoiman määritelmä vastaa Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä määriteltyä määräävän aseman käsitettä.

(162) Kahden tai useamman yrityksen voidaan katsoa olevan yhteisesti merkittävässä asemassa, jos niiden välillä on rakenteellisia tai muita yhteyksiä, mutta myös siinä tapauksessa, että asiaankuuluvien markkinoiden rakenne johtaa yhteensovitettuihin vaikutuksiin eli edistää samansuuntaista tai yhdenmukaista kilpailun vastaista käyttäytymistä markkinoilla.

(163) On erittäin tärkeää, että velvollisuuksia asetetaan ennalta tukkumarkkinoilla ainoastaan, jos yhdellä tai useammalla yrityksellä on huomattava markkinavoima, jotta varmistetaan kestävä kilpailu ja jollei ongelmaa voida ratkaista unionin ja jäsenvaltioiden kilpailuoikeuden keinoin. Komissio on laatinut kilpailulainsäädännön periaatteiden mukaisesti unionin tason suuntaviivat, joita kansalliset sääntelyviranomaiset soveltavat arvioidessaan kilpailun toimivuutta tietyillä markkinoilla ja yritysten markkina-aseman merkittävyyttä. Kansallisten sääntelyviranomaisten olisi arvioitava, onko tietyillä tuote- tai palvelumarkkinoilla tosiasiallista kilpailua tietyllä maantieteellisellä alueella, joka voi muodostua kyseessä olevan jäsenvaltion koko alueesta tai sen osasta tai yhdessä tarkasteltavien jäsenvaltioiden alueiden rinnakkaisista osista. Todellisesta kilpailusta tehtävään arvioon olisi sisällyttävä analyysi siitä, onko markkinoilla tulevaisuudessa kilpailua ja siten siitä, onko todellisen kilpailun puute jatkuvaa. Näissä suuntaviivoissa olisi käsiteltävä myös syntymässä olevia uusia markkinoita, joilla tosiasiallisella markkinajohtajalla tulee todennäköisesti olemaan huomattava markkinaosuus, mutta joilla tälle yritykselle ei pitäisi asettaa tarpeettomia velvollisuuksia. Komission olisi tarkasteltava suuntaviivoja säännöllisin väliajoin uudelleen, erityisesti voimassa olevan lainsäädännön uudelleentarkastelun yhteydessä, ottaen huomioon unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön, taloustieteellisen ajattelun ja todelliset kokemukset markkinoilta, jotta se voi varmistaa niiden asianmukaisuuden nopeasti kehittyvillä markkinoilla. Kansallisten sääntelyviranomaisten on tehtävä keskenään yhteistyötä silloin, kun merkityksellisten markkinoiden todetaan ylittävän valtioiden rajat.

(164) Määritellessään, onko jollain yrityksellä huomattava markkinavoima tietyillä markkinoilla, kansallisten sääntelyviranomaisten olisi toimittava unionin oikeuden mukaisesti ja otettava huolella huomioon komission antamat suuntaviivat markkina-analyysista ja huomattavan markkinavoiman arvioinnista.

(165) Kansallisten sääntelyviranomaisten olisi määriteltävä merkitykselliset maantieteelliset markkinat alueellaan, ottaen mahdollisimman tarkkaan huomioon tämän direktiivin mukaisesti annetun komission suosituksen merkityksellisistä tuote- ja palvelumarkkinoista, jäljempänä 'suositus', sekä kansalliset ja paikalliset olosuhteet. Sen vuoksi kansallisten sääntelyviranomaisten olisi vähintään analysoitava suositukseen sisältyvät markkinat, mukaan lukien siinä luetellut markkinat, joita ei enää säännellä kyseisessä kansallisessa tai paikallisessa toimintaympäristössä. Kansallisten sääntelyviranomaisten olisi myös analysoitava markkinoita, jotka eivät sisälly suositukseen, mutta joita säännellään niiden lainkäyttöalueella aikaisempien markkina-analyysien perusteella, taikka muita markkinoita, jos niillä on riittävät perusteet katsoa tässä direktiivissä säädetyn kolmen kriteerin täyttyvän.

(166) Valtioiden rajat ylittävät markkinat voidaan määritellä, jos se on perusteltavissa maantieteellisten markkinoiden määrittelyllä, ottaen huomioon kaikki tarjonta- ja kysyntäpuolen tekijät kilpailulainsäädännön periaatteiden mukaisesti. BEREC on soveltuvin taho tällaisen analyysin tekemiseen, koska sillä on käytettävissään kansallisten sääntelyviranomaisten laaja kollektiivinen kokemus markkinoiden määrittelystä kansallisella tasolla. Kansalliset olosuhteet olisi otettava huomioon laadittaessa analyysia mahdollisista valtioiden rajat ylittävistä markkinoista. Jos määritellään valtioiden rajat ylittävät markkinat, ja se edellyttää sääntelytoimia, asianomaisten kansallisten sääntelyviranomaisten olisi tehtävä yhteistyötä asianmukaisten sääntelytoimien määrittelemiseksi, myös komissiolle ilmoitettaessa. Ne voivat myös tehdä samanlaista yhteistyötä, vaikka valtioiden rajat ylittäviä markkinoita ei ole määritelty, kunhan markkinaolosuhteet niiden alueella ovat riittävän yhdenmukaiset, jotta koordinoidusta lähestymistavasta sääntelyyn voi olla hyötyä, esimerkiksi samanlaisten kustannusten, markkinoiden rakenteen tai operaattorien osalta taikka valtioiden rajat ylittävän tai vastaavan loppukäyttäjien kysynnän tapauksessa.

(167) Joissakin olosuhteissa maantieteelliset markkinat määritellään kansallisiksi tai alueellisiksi esimerkiksi verkon käyttöönoton laajuuden kansallisen tai paikallisen luonteen vuoksi, mikä määrittää yritysten mahdollisen markkinavoiman rajat suhteessa tukkutoimituksiin, mutta yhden tai useamman loppukäyttäjäryhmän taholta esiintyy silti myös merkittävää valtioiden rajat ylittävää kysyntää. Tämä voi tulla kyseeseen erityisesti sellaisten yritysloppukäyttäjien tapauksessa, joilla on toimintoja useissa paikoissa eri jäsenvaltioissa. Jos tällaiseen ylikansalliseen kysyntään ei pystytä vastaamaan esimerkiksi toimintojen hajautuessa kansallisten rajojen läheisyydessä tai paikallisesti, seurauksena voi olla sisämarkkinoiden este. Sen vuoksi BEREC olisi valtuutettava antamaan kansallisille sääntelyviranomaisille suuntaviivoja yhteisistä lähestymistavoista sääntelyyn sen varmistamiseksi, että valtioiden rajat ylittävään kysyntään voidaan vastata tyydyttävällä tavalla siten, että tarjotaan perusta tukkutason käyttöoikeustuotteiden yhteentoimivuudelle kaikkialla unionissa ja mahdollistetaan mittakaavaedut tarjontapuolen hajanaisuudesta huolimatta. BERECin suuntaviivoilla olisi ohjattava kansallisten sääntelyviranomaisten valintoja sisämarkkinoiden tavoitteen saavuttamiseksi asetettaessa sääntelyyn perustuvia velvoitteita yrityksille, joilla katsotaan olevan kansallisella tasolla huomattava markkinavoima, samalla kun annetaan ohjeistusta sellaisten tukkutason käyttöoikeustuotteiden teknisten eritelmien yhdenmukaistamiseen, joilla voidaan vastata määriteltyyn valtioiden rajat ylittävään kysyntään sisämarkkinoiden eduksi.

(168) Mahdollisten ennakkosääntelytoimien lopullisena tavoitteena on tuottaa loppukäyttäjille etuja hinnan, laadun ja valinnanvaran suhteen tehostamalla vähittäismarkkinoiden kilpailua kestävältä pohjalta. On todennäköistä, että kansalliset sääntelyviranomaiset pystyvät vähitellen toteamaan, että monet vähittäismarkkinat toimivat kilpailumarkkinoiden tavoin jopa ilman tukkusääntelyä, erityisesti kun otetaan huomioon odotetut parannukset innovoinnin ja kilpailun alalla.

(169) Kansallisille sääntelyviranomaisille ennakkosääntelyn alaisiksi tulevien tukkumarkkinoiden määrittelyn lähtökohtana on vastaavien vähittäismarkkinoiden analysointi. Toimivan kilpailun analysointi vähittäis- ja tukkumyyntitasolla toteutetaan ennakoivasti tietyllä aikavälillä, ja sitä ohjaa kilpailulainsäädäntö, mukaan lukien tarvittaessa tuomioistuimen asiaa koskeva oikeuskäytäntö. Jos todetaan, että vähittäismarkkinoilla olisi toimiva kilpailu ilman vastaavien merkityksellisten tukkumarkkinoiden ennakkosääntelyä, kansallisen sääntelyviranomaisen olisi tältä pohjalta pääteltävä, että sääntelyä ei enää tarvita kyseisellä tukkutasolla.

(170) Siirryttäessä asteittain kohti sääntelyn purkamista markkinoilla operaattorien välisistä kaupallisista sopimuksista, myös yhteisinvestointi- ja käyttöoikeussopimuksista, tulee vähitellen yhä yleisempiä, ja jos ne ovat kestäviä ja parantavat kilpailudynamiikkaa, niidenkin vuoksi voidaan tulla siihen tulokseen, että tietyillä tukkumarkkinoilla ei tarvita ennakkosääntelyä. Vastaavasti samanlaista logiikkaa sovellettaisiin myös toisin päin eli kaupallisten sopimusten ennakoimattomaan irtisanomiseen sääntelystä vapautetuilla markkinoilla. Tällaisia sopimuksia analysoitaessa olisi otettava huomioon, että sääntelyn mahdollisuus voi kannustaa verkon omistajia kaupallisiin neuvotteluihin. Päätettäessä, onko ennakkosääntely tarpeen tietyillä markkinoilla, on tarpeen voida kunnolla tarkastella sääntelyn vaikutuksia niihin liittyvillä markkinoilla. Sen vuoksi kansallisten sääntelyviranomaisten olisi varmistettava, että markkinoita analysoidaan johdonmukaisesti ja, mikäli mahdollista, samaan tai mahdollisimman samaan aikaan.

(171) Kun kansalliset sääntelyviranomaiset arvioivat tukkutason sääntelyä ongelmien ratkaisemiseksi vähittäiskaupan tasolla, niiden olisi otettava huomioon se, että monet tukkumarkkinat voivat tarjota tuotantoketjun alkupään tukkupanoksia yksille vähittäismarkkinoille, ja toisaalta se, että joillakin yksillä tukkumarkkinoilla voidaan tarjota tuotantoketjun alkupään tukkupanoksia useille vähittäismarkkinoille. Lisäksi kilpailudynamiikkaan tietyillä markkinoilla voivat vaikuttaa niihin suoraan liittyvät markkinat, jotka eivät kuitenkaan ole vertikaalisessa suhteessa, kuten esimerkiksi eräiden kiinteiden verkkojen ja matkaviestinnän markkinoiden välisessä tapauksessa. Kansallisten sääntelyviranomaisten olisi tehtävä tällainen arvio kaikista yksittäisistä tukkumarkkinoista, joille sääntelyä harkitaan. Olisi aloitettava rakennusteknisen infrastruktuurin käyttöoikeuksiin liittyvistä korjaavista toimista, koska ne johtavat yleensä kestävämpään kilpailuun myös infrastruktuurin alalla. Sen jälkeen olisi analysoitava tukkumarkkinoita, joille ennakkosääntelyn voidaan harkita soveltuvan ottaen huomioon niiden soveltuvuus vähittäiskaupan tasolla todettujen kilpailuongelmien käsittelyyn. Päättäessään tietyn korjaavan toimen valinnasta kansallisten sääntelyviranomaisten olisi arvioitava sen teknistä toteutettavuutta ja tehtävä kustannus-hyötyanalyysi ottaen huomioon sen soveltuvuuden vähittäistasolla todettujen kilpailuongelmien ratkaisemiseen siten, että voidaan mahdollistaa eriyttämiseen ja teknologianeutraaliuteen perustuva kilpailu. Kansallisten sääntelyviranomaisten olisi tarkasteltava, mitä seurauksia voi olla jostakin sellaisesta korjaavasta toimesta, joka on toteutettavissa vain joissakin tietyissä verkkotopologioissa ja voisi siten haitata loppukäyttäjien intresseissä olevaa erittäin suuren kapasiteetin verkkojen käyttöönottoa.

(172) Kansallisten sääntelyviranomaisten olisi tarjottava kannustimia toteutetuilla korjaavilla toimilla ja mahdollisuuksien mukaan ennen infrastruktuurin käyttöönottoa joustavan ja avoimen verkkoarkkitehtuurin kehittämiseksi, mikä vähentäisi viime kädessä myöhemmässä vaiheessa toteutettujen korjaavien toimien aiheuttamaa rasitetta ja niiden monimutkaisuutta, sanotun rajoittamatta teknologianeutraaliuden periaatteen soveltamista. Arvioinnin kussakin vaiheessa ja ennen kuin kansallinen sääntelyviranomainen päättää, olisiko otettava käyttöön muita täydentäviä ja raskaampia korjaavia toimia suhteessa yritykseen, jolla katsotaan olevan huomattava markkinavoima, sen olisi pyrittävä määrittämään, vallitseeko kyseisillä vähittäismarkkinoilla todellinen kilpailu, ottaen huomioon myös mahdolliset asiaan liittyvät kaupalliset järjestelyt tai muut tukkumarkkinaolosuhteet, mukaan lukien muunlainen jo voimassa oleva sääntely, kuten esimerkiksi ei-toisinnettavaan omaisuuteen kohdistuvat yleisen käyttöoikeuden velvollisuudet tai direktiivin 2014/61/EU mukaisesti asetetut velvollisuudet, tai sellainen sääntely, jonka kansallinen sääntelyviranomainen on jo katsonut aiheelliseksi suhteessa yritykseen, jolla katsotaan olevan huomattava markkinavoima. Tällainen arviointi, jolla pyritään varmistamaan, että toteutetaan vain tarkoituksenmukaisimmat korjaavat toimet, jotka ovat tarpeen markkina-analyysissa todettujen ongelmien ratkaisemiseksi tehokkaasti, ei estä kansallista sääntelyviranomaista toteamasta, että tällaisten korjaavien toimien yhdistelmä yhdessä, silloinkin kun niiden voimakkuus vaihtelee, tarjoaa suhteellisuusperiaatteen mukaisesti lievimmän keinon ongelman ratkaisemiseksi. Vaikka tällaisista eroista ei seuraisi erillisten maantieteellisen markkinoiden määritteleminen, niiden olisi voitava olla peruste eriyttämiselle aiheellisissa korjaavissa toimissa eri tasoisten kilpailupaineiden vuoksi.

(173) Tukkutason ennakkosääntelyä, joka on lähtökohtaisesti lievempää kuin vähittäiskaupan sääntely, pidetään riittävänä torjumaan mahdolliset kilpailuongelmat niihin liittyvillä tuotantoketjun loppupään vähittäismarkkinoilla. Osoituksena kilpailun toimivuuden edistysaskelista sähköisen viestinnän sääntelykehyksen vahvistamisen jälkeen on vähittäismarkkinoiden asteittainen sääntelyn purkaminen kaikkialla unionissa. Lisäksi ennakolta asetettaviin korjaaviin toimiin, jotka kohdistuvat yrityksiin, joilla katsotaan olevan huomattava markkinavoima, liittyviä sääntöjä olisi mahdollisuuksien mukaan yksinkertaistettava ja niistä olisi tehtävä paremmin ennakoitavissa olevia. Sen vuoksi tukkumarkkinoilla olisi ensisijaisesti asetettava ennakkosääntelyä sen perusteella, katsotaanko yrityksellä olevan huomattava markkinavoima.

(174) Kun kansallinen sääntelyviranomainen kumoaa tukkumarkkinoiden sääntelyn, sen olisi määriteltävä asianmukainen irtisanomisaika varmistaakseen kestävän siirtymän sääntelystä puretuille markkinoille. Tällaista irtisanomisaikaa määritellessään kansallisen sääntelyviranomaisen olisi otettava huomioon käyttöoikeuden tarjoajien ja hakijoiden väliset sopimukset, joita on tehty sääntelyvelvollisuuksien perusteella. Tällaiset sopimukset voivat erityisesti tarjota käyttöoikeuden hakijoille sopimusperusteisen oikeussuojan tietyksi ajaksi. Kansallisen sääntelyviranomaisen olisi myös otettava huomioon markkinatoimijoiden tosiasialliset mahdollisuudet tarttua mahdollisiin kaupallista tukkutason käyttöoikeutta tai yhteisinvestointeja koskeviin tarjouksiin, joita markkinoilla voi esiintyä, sekä tarve välttää mahdollinen pitkään jatkuva sääntelyn katvealueiden hyväksikäyttö. Kansallisen sääntelyviranomaisen vahvistamissa siirtymäjärjestelyissä olisi otettava huomioon aikaisempien sopimusten valvonnan laajuus ja ajoitus irtisanomisajan alettua.

(175) Jotta markkinatoimijoille voitaisiin tarjota varmuus sääntelyolojen suhteen, markkinakatsauksille on tarpeen asettaa määräaika. On tärkeää suorittaa markkina-analyysi säännöllisesti ja kohtuullisen ja asianmukaisen aikataulun puitteissa. Jos kansallinen sääntelyviranomainen ei onnistu analysoimaan markkinoita määräajassa, sisämarkkinat voivat vaarantua eivätkä tavanomaiset velvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevat menettelyt tuota toivottua vaikutusta ajoissa. Vaihtoehtoisesti asianomaisen kansallisen valvontaviranomaisen olisi voitava pyytää BERECiltä apua markkina-analyysin päätökseen saattamisessa. Tällaista apua voitaisiin antaa esimerkiksi muodostamalla erityinen työryhmä muiden kansallisten valvontaviranomaisten edustajista.

(176) Sähköisen viestinnän alan korkean teknologisen innovaatioasteen ja erittäin dynaamisten markkinoiden vuoksi sääntelyä on voitava mukauttaa nopeasti unionin tasolla koordinoidulla ja yhdenmukaistetulla tavalla, sillä kokemus on osoittanut, että kansallisten sääntelyviranomaisten toisistaan poikkeava tapa panna sääntelyjärjestelmä täytäntöön voi luoda sisämarkkinoiden esteen.

(177) Sääntelytoimenpiteiden vakauden ja ennakoitavuuden lisäämiseksi markkina-analyysien välistä enimmäisaikaa olisi kuitenkin pidennettävä kolmesta viiteen vuoteen sillä edellytyksellä, että markkinoiden muutokset sillä välin eivät vaadi uutta analyysia. Määritettäessä sitä, onko kansallinen sääntelyviranomainen noudattanut velvollisuuttaan analysoida markkinat ja ilmoittanut vastaavasta toimenpide-ehdotuksesta vähintään joka viides vuosi, uuden viisivuotisen markkinasyklin aloittajana pidetään ainoastaan ilmoitusta, johon sisältyy uusi arvio markkinoiden määrittelystä ja huomattavasta markkinavoimasta. Pelkkää ilmoitusta uusista tai muutetuista korjaavista toimista, joita on toteutettu aikaisemman tarkistamattoman markkina-analyysin perusteella, ei katsota velvollisuuden täyttämiseksi. Sen, että kansallinen sääntelyviranomainen ei noudata velvoitetta laatia markkina-analyysi tässä direktiivissä vahvistetuin säännöllisin väliajoin, ei olisi itsessään katsottava olevan peruste mainitun sääntelyviranomaisen kyseisillä markkinoilla asettamien voimassa olevien velvoitteiden mitätöinnille tai soveltamatta jättämiselle.

(178) Tietyn velvollisuuden asettaminen yritykselle, jolla katsotaan olevan huomattava markkinavoima, ei edellytä ylimääräistä markkina-analyysiä, vaan pikemminkin perustelun, jolla osoitetaan, että velvollisuus on asianmukainen ja oikeassa suhteessa todetun ongelman luonteeseen kyseisillä markkinoilla ja niihin liittyvillä vähittäismarkkinoilla.

(179) Arvioidessaan asetettavien velvoitteiden ja ehtojen oikeasuhteisuutta kansallisten sääntelyviranomaisten olisi otettava huomioon jäsenvaltioiden eri alueilla vallitsevat vaihtelevat kilpailuolosuhteet ja erityisesti tämän direktiivin mukaisesti tehdyn maantieteellisen kartoituksen tulokset.

(180) Harkitessaan, olisiko asetettava korjaavia toimia hintojen valvomiseksi ja jos niin missä muodossa, kansallisten sääntelyviranomaisten olisi pyrittävä mahdollistamaan investoijille kohtuullinen tuotto tietystä uudesta investointihankkeesta. Riskejä voi liittyä erityisesti investointihankkeisiin, jotka koskevat sellaisia tuotteita tukevia uusia liityntäverkkoja, joiden kysyntä on investointihetkellä epävarmaa.

(181) Yrityksille, joilla katsotaan olevan huomattava markkinavoima, asetettujen velvollisuuksien uudelleentarkastelun, joka toteutetaan markkina-analyysin aikavälillä, olisi mahdollistettava se, että kansalliset sääntelyviranomaiset voivat ottaa huomioon uusien kehityssuuntien – esimerkiksi käyttöoikeus- ja yhteisinvestointisopimusten kaltaiset uudet vapaaehtoiset sopimukset yritysten välillä – vaikutuksen kilpailuedellytyksiin, mikä tarjoaa joustavuutta, joka on erityisen tarpeen pitkäkestoisemmissa sääntelyprosesseissa. Samanlaista logiikkaa olisi sovellettava kaupallisten sopimusten ennakoimattomaan rikkomiseen tai irtisanomiseen tai tilanteeseen, jossa tällaisella sopimuksella on markkina-analyysista poikkeavia vaikutuksia. Jos voimassa oleva sopimus irtisanotaan sääntelystä vapautetuilla markkinoilla, uusi markkina-analyysi voi olla tarpeen. Jos markkinoilla ei ole tapahtunut yksittäistä merkittävää muutosta, vaan markkinat toimivat dynaamisesti, voi olla tarpeen tehdä markkina-analyysi useammin kuin kerran viidessä vuodessa – esimerkiksi aikaisintaan kolmen vuoden välein, kuten toimittiin ennen tämän direktiivin soveltamispäivää. Markkinoiden olisi katsottava toimivan dynaamisesti, jos teknologia ja loppukäyttäjien kysyntämallit todennäköisesti kehittyvät siten, että analyysin päätelmät vanhenevat keskipitkällä aikavälillä merkittävän maantieteellisten alueiden ryhmän tai kansallisen sääntelyviranomaisen määrittelemillä maantieteellisillä markkinoilla ja tuotemarkkinoilla toimivien loppukäyttäjien ryhmän osalta.

(182) Käyttöoikeuksia ja yhteenliittämistä koskevien ehtojen, myös hintojen, selkeys edistää neuvottelujen nopeuttamista sekä riitojen välttämistä ja vakuuttaa omalta osaltaan yritykset siitä, että palveluja ei tarjota syrjivin ehdoin. Teknisten rajapintojen avoimuus ja selkeys voi olla erityisen tärkeää yhteentoimivuuden varmistamiseksi. Jos kansallinen sääntelyviranomainen asettaa velvollisuuksia julkistaa tietoja, sen olisi myös voitava myös määritellä tapa, jolla tiedot on julkistettava tai se, ovatko tiedot maksuttomia, ottamalla huomioon kyseessä olevien tietojen luonteen ja tarkoituksen.

(183) Vuoden 2002 jälkeen kehittyneiden erilaisten verkkotopologioiden, käyttöoikeustuotteiden ja markkinaolosuhteiden ansiosta direktiivin 2002/19/EY liitteessä II olevat tilaajayhteyksien eriyttämistä koskevat tavoitteet sekä digitaalitelevisio- ja radiopalvelujen tarjoajien käyttöoikeustuotteita koskevat tavoitteet voidaan saavuttaa paremmin ja joustavammin siten, että BEREC laatii suuntaviivat viitetarjouksen vähimmäisperusteista ja päivittää niitä säännöllisesti. Kyseinen liite olisi sen vuoksi kumottava.

(184) Syrjimättömyysperiaate varmistaa sen, että yritykset, joilla on huomattava markkinavoima, eivät vääristä kilpailua varsinkaan sellaisissa tapauksissa, joissa ne ovat tarjontaketjun monessa osassa toimivia yrityksiä, jotka tarjoavat palveluja sellaisille yrityksille, joiden kanssa ne kilpailevat loppukäyttäjää lähellä olevilla markkinoilla.

(185) Muun kuin hintoihin liittyvän syrjinnän ehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi tuotantopanosten vastaavuus EoI (Equivalence of Inputs) on periaatteessa varmin tapa suojautua tehokkaasti syrjinnältä. Toisaalta säänneltyjen tukkutason tuotantopanosten tarjoaminen EoI-pohjalta johtaa todennäköisesti korkeampiin velvollisuuden noudattamisen kustannuksiin kuin muissa syrjimättömyysvelvollisuuden muodoissa. Näitä korkeampia noudattamiskustannuksia olisi arvioitava suhteessa hyötyihin, joita saadaan kovemmasta kilpailusta tarjontaketjun loppupäässä ja syrjimättömyystakuiden merkityksestä tilanteissa, joissa yritykseen, jolla katsotaan olevan huomattava markkinavoima, ei kohdistu suoraa hintavalvontaa. Kansallisten sääntelyviranomaisten olisi erityisesti huomioitava, että tukkutason tuotantopanosten tarjoaminen uusissa järjestelmissä EoI-pohjalta auttaa todennäköisemmin saavuttamaan riittävät nettohyödyt ja olisi siten oikeasuhteista, koska velvoitteen noudattamiseen liittyvät lisäkustannukset, jotka aiheutuvat sen varmistamisesta, että hiljattain rakennetut järjestelmät ovat EoI-periaatteen mukaisia, olisivat suhteellisesti alhaisemmat. Toisaalta kansallisten sääntelyviranomaisten olisi myös pohdittava, ovatko velvoitteet oikeasuhteisia niiden yritysten kannalta, joihin asia vaikuttaa, esimerkiksi ottamalla huomioon täytäntöönpanokustannukset, ja otettava huomioon, että tarvittavat lisäpäivitykset voivat haitata uusien järjestelmien käyttöönottoa siinä tapauksessa, että edelliseen kohdistuu rajoittavampia sääntelyvelvollisuuksia. Jäsenvaltioissa, joissa on suuri määrä pieniä yrityksiä, joilla katsotaan olevan huomattava markkinavoima, saattaa olla kohtuutonta vaatia, että jokainen näistä yrityksistä soveltaa EoI-periaatetta.

(186) Erillisen kirjanpidon ansiosta sisäiset siirtohinnat saadaan tietoon ja kansalliset sääntelyviranomaiset voivat tarvittaessa tarkistaa syrjimättömyysvelvollisuuksien noudattamisen. Tähän liittyen komissio on julkaissut suosituksen 2005/698/EY[1].

(187) Rakennustekninen omaisuus, johon voidaan asentaa sähköisiä viestintäverkkoja, on ratkaisevassa asemassa uusien verkkojen yleistymisen kannalta, koska sen uudelleen rakentaminen on kallista, ja jo olemassa olevan omaisuuden uudelleenkäytöstä on saatavissa huomattavia säästöjä. Sen vuoksi direktiivissä 2014/61/EU säädettyjen fyysistä infrastruktuuria koskevien sääntöjen lisäksi tarvitaan erityinen korjaustoimi sellaisia tilanteita varten, joissa rakennusteknisen omaisuuden omistaa yritys, jolla katsotaan olevan huomattava markkinavoima. Jos rakennustekninen omaisuus on olemassa ja sitä voidaan käyttää uudelleen, sen tosiasiallisen käyttöoikeuden saamisella on hyvin positiivinen vaikutus kilpailevan infrastruktuurin käyttöön saamiseen, ja sen vuoksi on tarpeen varmistaa, että tällaisen omaisuuden käyttöoikeutta voidaan käyttää tuotantoketjun loppupään markkinoiden kilpailu- ja käyttöönottodynamiikkaa parantavana itsenäisenä korjaavana toimena, jota on syytä harkita ennen kuin arvioidaan tarvetta ottaa käyttöön mahdollisia muita korjaustoimia, eikä ainoastaan liitännäisenä korjaavana toimena muille tukkutason tuotteille tai palveluille tai korjaavana toimena, joka koskisi ainoastaan yrityksiä, jotka hyödyntävät itse tällaisia muita tukkutason tuotteita tai palveluita. Kansallisten sääntelyviranomaisten olisi määritettävä, mikä on uudelleen käytettävissä olevan aikaisemman rakennusteknisen omaisuuden arvo, käyttäen sääntelypoliittista kirjanpitoarvoa, josta on vähennetty laskenta-ajankohtaan mennessä kertyneet poistot ja joka on korjattu asianmukaisella hintaindeksillä, kuten vähittäishintaindeksillä, ja ottamatta huomioon omaisuutta, jonka kirjanpitoarvo on kokonaan poistettu vähintään 40 vuoden aikana mutta joka on edelleen käytössä.

---

[1] Komission suositus 2005/698/EY, annettu 19 päivänä syyskuuta 2005, sähköisen viestinnän sääntelyjärjestelmän mukaisista kirjanpidon eriyttämis- ja kustannuslaskentajärjestelmistä (EUVL L 266, 11.10.2005, s. 64).

(188) Kansallisten sääntelyviranomaisten olisi uusien tai parannettujen infrastruktuurien käyttöoikeuteen liittyviä velvoitteita asettaessaan varmistettava, että käyttöoikeuden ehdot heijastavat investointipäätöksen taustalla olevia olosuhteita, ottaen huomioon muun muassa rakennuskustannukset, uusien tuotteiden ja palvelujen odotettu käyttöönottovauhti ja odotettu vähittäishintojen taso. Jotta investoijille voidaan tarjota suunnitteluvarmuutta, kansallisten sääntelyviranomaisten olisi voitava tarvittaessa asettaa käyttöoikeudelle ehdot, joita voidaan soveltaa asianmukaisten tarkastelukausien ajan. Jos hintavalvonta katsotaan aiheelliseksi, näihin ehtoihin voivat kuulua hinnoittelujärjestelyt, jotka riippuvat määristä tai sopimuksen pituudesta, edellyttäen, että kyseiset järjestelyt ovat unionin oikeuden mukaisia ja syrjimättömiä. Kaikissa käyttöoikeuden ehdoissa olisi otettava huomioon tarve turvata todellinen kilpailu palvelujen tarjoamisessa kuluttajille ja elinkeinonharjoittajille.

(189) Velvollisuutta antaa käyttöoikeus verkkorakenteisiin voidaan perustella kilpailun tehostamiskeinona, mutta kansallisten sääntelyviranomaisten on tasapainotettava perusrakenteiden omistajan oikeudet hyödyntää niitä omaksi edukseen ja muiden palvelujen tarjoajien oikeudet käyttää järjestelmiä, jotka ovat olennaisia kilpailevien palvelujen tarjonnassa.

(190) Markkinoilla, joilla voi olla odotettavissa suurempi määrä liityntäverkkoja, loppukäyttäjille on infrastruktuuriin perustuvan kilpailun vuoksi luvassa parannuksia verkon laatuun todennäköisemmin kuin markkinoilla, joilla on vain yksi verkko. Kilpailun riittävä vaikutus muihin tekijöihin, kuten hintaan ja valinnanvaraan, riippuu todennäköisesti kansallisista ja paikallisista kilpailuolosuhteista. Arvioidessaan kilpailun riittävää vaikutusta näihin tekijöihin sekä tarvetta puuttua asiaan sääntelytoimin kansallisten sääntelyviranomaisten olisi otettava myös huomioon, onko tukkutason käyttöoikeus tarjolla mille tahansa asiasta kiinnostuneelle yritykselle kohtuullisin kaupallisin ehdoin, jotka mahdollistavat kestävät kilpailuun perustuvat tulokset loppukäyttäjille vähittäismarkkinoilla. Markkinoilla, joille on ominaista kestävä ja tosiasiallinen infrastruktuuriin perustuva kilpailu, yleisten kilpailusääntöjen soveltamisen pitäisi riittää.

(191) Jos yritykset velvoitetaan ottamaan huomioon verkkoelementteihin ja niihin liittyvien toimintojen käyttöoikeutta ja käyttöä koskevat kohtuulliset pyynnöt, tällaiset pyynnöt olisi voitava hylätä ainoastaan objektiivisten perusteiden kuten teknisen toteutettavuuden tai verkon turvallisuuden säilyttämisen tarpeen nojalla. Jos käyttöoikeus evätään, vahinkoa kärsineen osapuolen olisi voitava panna vireille riitojenratkaisumenettely tämän direktiivin mukaisesti. Käyttöoikeusvelvollisuuksien alaista yritystä ei voida vaatia tarjoamaan sellaisia käyttöoikeustyyppejä, joiden tarjoaminen ei ole sen määräysvallassa. Kansallisten sääntelyviranomaisten määräys käyttöoikeuden pakollisesta myöntämisestä, mikä lisää kilpailua lyhyellä aikavälillä, ei saisi vähentää kilpailijoiden halukkuutta investoida vaihtoehtoisiin järjestelmiin, mikä varmistaa kestävämmän kilpailun tai paremman suoritustason ja paremman hyödyn loppukäyttäjälle pitkällä aikavälillä. Kansalliset sääntelyviranomaiset voisivat, vähiten häiriötä aiheuttavaa sääntelykeinoa valitessaan ja suhteellisuusperiaatteen mukaisesti, esimerkiksi päättää tarkastella uudelleen velvoitteita, joita on asetettu yrityksille, joilla on katsottu olevan huomattava markkinavoima, ja muuttaa aiempia päätöksiä, myös peruuttamalla velvoitteita taikka asettamalla tai jättämällä asettamatta uusia käyttöoikeusvelvoitteita, jos tämä on käyttäjien ja kestävän palvelua koskevan kilpailun etujen mukaista. Kansallisten sääntelyviranomaisten olisi voitava asettaa palvelun tarjoajalle tai käyttöoikeusvelvollisuudesta hyötyville teknisiä ja toiminnallisia ehtoja unionin oikeuden mukaisesti. Erityisesti teknisiä standardeja koskevien määräysten olisi oltava direktiivin (EU) 2015/1535 mukaisia.

(192) Hintavalvonta voi olla tarpeen, jos markkina-analyysi paljastaa kilpailun olevan määrätyillä markkinoilla riittämätöntä. Erityisesti yritysten, joilla katsotaan olevan huomattava markkinavoima, olisi vältettävä hintapainostusta, jossa niiden vähittäishintojen ja samanlaisia vähittäispalveluja tarjoavilta kilpailijoilta veloitettavien yhteenliittämisen tai käyttöoikeuksien hintojen ero ei ole riittävä varmistamaan kestävää kilpailua. Kun kansallinen sääntelyviranomainen selvittää kustannuksia, jotka ovat aiheutuneet tässä direktiivissä säädetyn palvelutoiminnan perustamisesta, on aiheellista sallia kohtuullinen tuotto sijoitetulle pääomalle asianmukaiset työvoima- ja rakennuskustannukset mukaan lukien, jolloin pääoma mukautetaan tarvittaessa varoista ja toiminnan tehokkuudesta tehdyn ajantasaisen arvion mukaisesti. Kustannusvastaavuuden arviointimenetelmän olisi oltava asianmukainen olosuhteisiin nähden, ja siinä on otettava huomioon tarve edistää tehokkuutta, kestävää kilpailua ja erittäin suuren kapasiteetin verkkojen käyttöönottoa sekä siten maksimoida loppukäyttäjien edut, ja siinä olisi otettava huomioon tukkuhintojen vakauden ja ennakoitavuuden tarve kaikkien niiden operaattorien kannalta, jotka haluavat ottaa käyttöön uusia parannettuja verkkoja, komission suosituksen 2013/466/EU[1] mukaisesti.

[1] Komission suositus 2013/466/EU, annettu 11 päivänä syyskuuta 2013, kilpailua edistävistä ja laajakaistan investointiympäristöä parantavista johdonmukaisista syrjimättömyysvelvoitteista ja kustannuslaskentamenetelmistä (EUVL L 251, 21.9.2013, s. 13).

(193) Seuraavan sukupolven laajakaistapalvelujen kysynnän toteutumisasteen epävarmuuden vuoksi on tärkeää sallia uusiin tai parannettuihin verkkoihin investoiville operaattoreille tietty joustavuus hinnoittelussa, jotta voidaan edistää tehokasta investointia ja innovointia. Kansallisten sääntelyviranomaisten olisi voitava päättää pitää voimassa säännellyt tukkutason käyttöoikeushinnat seuraavan sukupolven verkoille tai olla asettamatta niitä, jos käytössä on riittävät kilpailua edistävät toimenpiteet. Tarkemmin sanottuna, jotta hinnat eivät kohoaisi kohtuuttomiksi markkinoilla, joilla on yrityksiä, joilla katsotaan olevan huomattava markkinavoima, hinnoittelun joustoon olisi liitettävä ylimääräisiä turvatoimia kilpailun ja loppukäyttäjien etujen turvaamiseksi. Tällaisia voivat olla esimerkiksi tiukat syrjimättömyysvelvollisuudet, toimenpiteet tuotantoketjun loppupään tuotteiden teknisen ja taloudellisen toisinnettavuuden varmistamiseksi sekä osoitettavissa oleva vähittäishintaan kohdistuva rajoitus, joka johtuu infrastruktuurikilpailusta tai muiden säänneltyjen käyttöoikeustuotteiden aiheuttamasta hinta-ankkurista taikka molemmista. Nämä kilpailun turvatoimet eivät estä kansallisia sääntelyviranomaisia yksilöimästä muita olosuhteita, joissa voisi olla aiheellista olla asettamatta säänneltyjä käyttöoikeushintoja tietyille tukkutason tuotantopanoksille, jos esimerkiksi loppukäyttäjien kysynnän korkean hintajouston vuoksi yrityksen, jolla katsotaan olevan huomattava markkinavoima, ei kannata veloittaa selvästi kilpailutason ylittäviä hintoja tai jos alhainen väestötiheys heikentää kannustimia kehittää erittäin suuren kapasiteetin verkkoja ja kansallinen sääntelyviranomainen toteaa, että tosiasiallinen ja syrjimätön käyttöoikeus voidaan varmistaa tämän direktiivin mukaisesti asetettujen velvollisuuksien avulla.

(194) Jos kansallinen sääntelyviranomainen asettaa velvollisuuksia, jotka koskevat kustannuslaskentajärjestelmän käyttöä hintavalvonnan tueksi, sen olisi itse voitava toteuttaa vuosittaisen arvioinnin varmistaakseen kyseisen kustannuslaskentajärjestelmän noudattamisen, jos sillä on siihen tarvittava pätevä henkilöstö, tai pyytää jotain muuta pätevää, kyseessä olevasta yrityksestä riippumatonta toimijaa toteuttamaan tällaisen arvioinnin.

(195) Unionin veloitusjärjestelmä laskevan puheliikenteen markkinoilla perustuu CPNP-malliin (Calling Party Network Pays, "soittajan verkko maksaa"). Kysynnän ja tarjonnan korvattavuuden analyysi osoittaa, että nykyisin tai lähitulevaisuudessa ei ole tukkutasolla korvikkeita, jotka rajoittaisivat terminointimaksujen asettamista tietyssä verkossa. Kun otetaan huomioon kohdeverkkomarkkinoiden luonne kaksisuuntaisena yhteenliittämistilanteena, mahdollisen kilpailuongelman muodostavat myös operaattorien väliset ristikkäissubventiot. Nämä potentiaaliset kilpailuongelmat ovat yhteisiä kiinteän verkon ja matkaviestintäverkon laskevan puheliikenteen markkinoille. Näistä syistä, ja kun otetaan huomioon kohdeverkon operaattorin mahdollisuus ja halukkuus nostaa hintoja huomattavasti yli kustannustason, voidaan kustannussuuntautuneisuusvaatimusta pitää toimivimpana keinona puuttua ongelmaan keskipitkällä aikavälillä. Tuleva markkinakehitys voi muuttaa näiden markkinoiden dynamiikkaa siinä määrin, että sääntelyä ei enää tarvittaisi.

(196) Tukkutason laskevan puheliikenteen kilpailuongelmien koko unionin tason johdonmukaisesta käsittelystä aiheutuvan sääntelyrasitteen keventämiseksi komission olisi vahvistettava delegoidulla säädöksellä unionin laajuisesti sovellettava puheliikenteen terminointimaksun yhtenäinen enimmäismäärä matkaviestinpalveluille ja puheliikenteen terminointimaksun yhtenäinen enimmäismäärä kiinteän verkon palveluille.

(197) Tässä direktiivissä olisi säädettävä yksityiskohtaisista perusteista ja muuttujista, joiden perusteella puheliikenteen terminointimaksujen arvot määritetään. Terminointimaksut ovat laskeneet unionissa jatkuvasti, ja niiden odotetaan vielä laskevan. Kun komissio määrittää terminointimaksujen enimmäismäärät ensimmäisessä delegoidussa säädöksessä, jonka se antaa tämän direktiivin nojalla, sen olisi jätettävä huomioimatta mahdolliset perusteettomat poikkeukselliset kansalliset poikkeamat tästä suuntauksesta.

(198) Erittäin suuren kapasiteetin laajakaistapalvelujen kysynnän toteutumisasteen nykyisen epävarmuuden samoin kuin yleisten mittakaavaetujen vuoksi yhteisinvestointisopimukset tarjoavat merkittäviä kustannusten ja riskien tasaamiseen liittyviä etuja, jotka auttavat pienempiä yrityksiä investoimaan taloudellisesti järkevin ehdoin, mikä edistää kestävää pitkäaikaista kilpailua, myös alueilla, joilla infrastruktuuriin perustuva kilpailu ei välttämättä olisi tehokasta. Tällaiset yhteisinvestoinnit voidaan toteuttaa eri muodoissa, mukaan lukien verkko-omaisuuden yhteisomistajuus tai pitkän aikavälin riskinjako yhteisrahoituksen tai hankintasopimusten kautta. Tässä yhteydessä hankintasopimukset, jotka ovat yhteisinvestointeja, sisältävät kapasiteettia koskevien erityisten oikeuksien hankinnan, ovat luonteeltaan rakenteellisia, niihin kuuluu jonkinasteista yhteistoimintaa ja niiden ansiosta yhteissijoittajat voivat tosiasiallisesti ja kestävällä tavalla kilpailla pitkällä aikavälillä tuotantoketjun loppupään markkinoilla, joilla yritys, jolla katsotaan olevan huomattava markkinavoima, toimii. Sitä vastoin kaupalliset käyttöoikeussopimukset, jotka rajoittuvat kapasiteetin vuokraamiseen, eivät johda tällaisiin oikeuksiin, minkä vuoksi niitä ei olisi pidettävä yhteisinvestointeina.

(199) Jos yritys, jolla katsotaan olevan huomattava markkinavoima, tekee tarjouksen, joka koskee yhteisinvestointeja oikeudenmukaisin, kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin erittäin suuren kapasiteetin verkkoihin, jotka koostuvat valokuituelementeistä loppukäyttäjän tiloihin tai tukiasemaan asti, tarjoten kooltaan ja rahoituskapasiteetiltaan erilaisille yrityksille mahdollisuuden ryhtyä infrastruktuuri-yhteissijoittajaksi, kansallisen sääntelyviranomaisen pitäisi voida olla asettamatta tämän direktiivin mukaisia velvollisuuksia uusille erittäin suuren kapasiteetin verkoille, jos vähintään yksi potentiaalinen yhteissijoittaja on tehnyt yhteisinvestointisopimuksen kyseisen yrityksen kanssa. Jos kansallinen sääntelyviranomainen päättää tehdä sitovan yhteisinvestointitarjouksen, joka ei ole vielä johtanut sopimukseen, ja päättää olla asettamatta ylimääräisiä sääntelyvelvoitteita, se voi tehdä niin edellyttäen, että tällainen sopimus tehdään ennen kuin sääntelyä purkava toimenpide tulee voimaan. Jos on teknisesti mahdotonta ottaa käyttöön valokuituelementtejä loppukäyttäjän tiloihin asti, erittäin suuren kapasiteetin verkkoja, jotka koostuvat valokuituelementeistä näiden tilojen välittömään läheisyyteen eli aivan niiden ulkopuolelle asti, olisi myös voitava kohdella lainsäädännöllisesti samalla tavalla.

(200) Päättäessään olla asettamatta velvoitteita kansallisen sääntelyviranomaisen olisi ryhdyttävä tällaisiin toimiin varmistettuaan, että yhteisinvestointitarjoukset täyttävät tarvittavat perusteet ja on tehty hyvässä uskossa. Uusien erittäin suurten kapasiteetin verkkojen erilaista sääntelykohtelua olisi tarkasteltava uudelleen myöhemmissä markkina-analyyseissä, jotka saattavat edellyttää mukautuksia sääntelykohteluun erityisesti, kun jonkin verran aikaa on kulunut. Asianmukaisesti perustelluissa olosuhteissa kansallisten sääntelyviranomaisten olisi voitava asettaa tällaisille uusille verkkoelementeille velvoitteita, kun ne toteavat, että eräillä markkinoilla syntyisi ilman sääntelytoimia merkittäviä kilpailuongelmia. Erityisesti kun on olemassa useita loppupään markkinoita, joilla ei ole saavutettu samaa kilpailuastetta, kansalliset sääntelyviranomaiset voisivat edellyttää tiettyjä epäsymmetrisiä korjaavia toimia edistääkseen tosiasiallista kilpailua, esimerkiksi – mutta ei pelkästään – vähittäistason erikoismarkkinoilla, kuten yritysloppukäyttäjille suunnattujen sähköisen viestinnän tuotteiden alalla. Markkinoiden kilpailukyvyn säilyttämiseksi kansallisten sääntelyviranomaisten olisi myös turvattava niiden käyttöoikeuksien hakijoiden oikeudet, jotka eivät osallistu tiettyyn yhteisinvestointiin. Tämä olisi toteutettava ylläpitämällä olemassa olevia käyttöoikeustuotteita tai, jos aikaisemmat verkkoelementit puretaan, määräämällä käyttöoikeustuotteista, jotka ovat toiminnoiltaan ja laadultaan vähintään aikaisemmassa infrastruktuurissa saatavilla olleita tuotteita vastaavat, soveltaen kummassakin tapauksessa asianmukaista mukautettavissa olevaa mekanismia, jonka kansallinen sääntelyviranomainen on validoinut ja joka ei heikennä yhteissijoittajille annettavia kannustimia.

(201) Jos kansalliset sääntelyviranomaiset toteavat, että yhteisinvestointitarjousten edellytykset täyttyvät, komission olisi johdonmukaisen sääntelykäytännön parantamiseksi kaikkialla unionissa voitava vaatia kansallista sääntelyviranomaista perumaan toimenpide-ehdotuksensa joko olemalla asettamatta velvoitteita tai asettamalla tietyissä olosuhteissa sääntelyvelvoitteita merkittäviin kilpailuongelmiin vastaamiseksi, jos BEREC epäilee komission tavoin vakavasti toimenpide-ehdotuksen yhteensopivuutta unionin oikeuden ja erityisesti tämän direktiivin sääntelytavoitteiden kanssa. Tehokkuuden vuoksi kansallisen sääntelyviranomaisen olisi voitava toimittaa komissiolle ainoastaan yksi ilmoitus toimenpide-ehdotuksesta, joka liittyy asiaan liittyvät vaatimukset täyttävään yhteisinvestointijärjestelyyn. Jos komissio ei käytä valtuuksiaan vaatia toimenpide-ehdotuksen perumista, olisi kohtuutonta, että kansallisen sääntelyviranomaisen yksittäisistä päätösehdotuksista saman järjestelmän perusteella myöhemmin toimittamiin yksinkertaistettuihin ilmoituksiin, joissa annetaan myös todisteet sopimuksen tosiasiallisesta tekemisestä vähintään yhden yhteissijoittajan kanssa, sovellettaisiin perumista edellyttävää päätöstä, kun olosuhteissa ei ole tapahtunut muutosta. Lisäksi velvoitteita, joita tämän direktiivin tai direktiivin 2014/61/EU nojalla sovelletaan yrityksiin riippumatta siitä, katsotaanko niillä olevan huomattava markkinavoima, sovelletaan edelleen. Yhteisinvestointisopimuksiin liittyvät velvoitteet eivät rajoita unionin lainsäädännön soveltamista.

(202) Toimintojen eriyttäminen tarkoittaa, että vertikaalisesti integroituneen yrityksen on perustettava operatiivisesti erillisiä liiketoimintayksiköitä, ja sen tarkoituksena on varmistaa täysin samanarvoisten käyttöoikeustuotteiden tarjonta kaikille ketjun loppupään operaattoreille, mukaan luettuna operaattorin omat vertikaalisesti integroituneet alaosastot. Toimintojen eriyttäminen mahdollistaa kilpailun lisäämisen useilla merkityksellisillä markkinoilla vähentämällä huomattavasti houkutusta syrjintään ja helpottamalla syrjimättömyysvelvoitteiden noudattamisen varmentamista ja valvontaa. Poikkeuksellisissa tapauksissa toimintojen eriyttäminen olisi oltava perusteltavissa korjaavana toimena, kun on toistuvasti epäonnistuttu todellisen syrjimättömyyden saavuttamisessa useilla kyseisistä markkinoista ja kun on hyvin vähän tai ei lainkaan merkkejä infrastruktuurien välisen kilpailun syntymisestä kohtuullisessa aikataulussa sen jälkeen kun on turvauduttu yhteen tai useampaan aiemmin tarkoituksenmukaisena pidettyyn korjaavaan toimeen. On kuitenkin tärkeää varmistaa, että sen määrääminen säilyttää kyseisen yrityksen kannustimet investoida verkkoonsa ja että siitä ei aiheudu mitään kielteisiä vaikutuksia kuluttajien hyvinvoinnille. Sen määrääminen edellyttää liityntäverkkoon liittyvien eri merkityksellisten markkinoiden koordinoitua analyysiä markkina-analyysimenettelyn mukaisesti. Markkina-analyysiä tehdessään ja tämän korjaavan toimen yksityiskohtia suunnitellessaan kansallisten sääntelyviranomaisten olisi kiinnitettävä erityistä huomiota tuotteisiin, joita erilliset liiketoimintayksiköt tulisivat hoitamaan, ottaen huomioon verkon rakentamisen laajuus ja teknologian kehityksen taso, jotka voivat vaikuttaa kiinteiden ja langattomien palvelujen korvaavuuteen. Sisämarkkinoiden kilpailuhäiriöiden välttämiseksi komission olisi hyväksyttävä etukäteen toimintojen eriyttämistä koskevat ehdotukset.

(203) Toimintojen eriyttämisen toteuttaminen ei saisi estää erillisten liiketoimintayksiköiden välisiä asianmukaisia koordinointimekanismeja sen varmistamiseksi, että emoyhtiön taloudelliset ja johtamiseen liittyvät valvontaoikeudet suojataan.

(204) Jos vertikaalisesti integroitunut yritys päättää siirtää koko paikallisverkko-omaisuutensa tai huomattavan osan siitä erilliselle oikeushenkilölle, jolla on eri omistaja, tai perustamalla erillisen liiketoimintayksikön käyttöoikeustuotteille, kansallisten sääntelyviranomaisten olisi arvioitava aiotun toimen, kyseisen yrityksen mahdollisesti tarjoamat käyttöoikeussitoumukset mukaan lukien, vaikutuksia kaikkiin vertikaalisesti integroituneelle yritykselle asetettuihin voimassa oleviin sääntelyvelvoitteisiin sen varmistamiseksi, että uudet järjestelyt ovat tämän direktiivin mukaisia. Kansallisen sääntelyviranomaisen olisi suoritettava uusi analyysi markkinoista, joilla eriytetty yksikkö toimii, ja asettaa, säilyttää, muuttaa tai poistaa velvoitteita vastaavasti. Tätä varten kansallisen sääntelyviranomaisen olisi voitava pyytää yritykseltä tietoja.

(205) Nykyisin joillakin markkinoilla on jo mahdollista, että yritykset, joilla katsotaan olevan huomattava markkinavoima, voivat tarjota markkina-analyysin osana sitoumuksia, joilla pyritään puuttumaan kansallisen sääntelyviranomaisen yksilöimiin kilpailuongelmiin ja jotka kansallinen sääntelyviranomainen ottaa sitten huomioon päättäessään asianmukaisista sääntelyvelvoitteista. Kaikki markkinoiden uudet kehityssuuntaukset olisi otettava huomioon päätettäessä aiheellisimmista korjaavista toimista. Tarjottujen sitoumusten luonne ei kuitenkaan sinällään rajoita kansalliselle sääntelyviranomaiselle myönnettyä harkintavaltaa määrätä yrityksille, joilla katsotaan olevan huomattava markkinavoima, korjaavia toimia, sanotun kuitenkaan rajoittamatta yhteisinvestointien sääntelykohtelun määräysten soveltamista. Avoimuuden lisäämiseksi ja oikeusvarmuuden takaamiseksi kaikkialla unionissa tässä direktiivissä olisi vahvistettava menettely, jolla yritykset tarjoavat sitoumuksia ja kansalliset sääntelyviranomaiset arvioivat niitä ottaen huomioon markkinatoimijoiden näkemykset markkinatestin avulla, ja jolla niistä tehdään tarvittaessa sitoumuksen antaneita yrityksiä sitovia ja kansallisen sääntelyviranomaisen kannalta täytäntöönpanokelpoisia. Ellei kansallinen sääntelyviranomainen ole tehnyt yhteisinvestointitarjouksia sitoviksi ja päättänyt olla asettamatta niille velvollisuuksia, tämä menettely ei rajoita markkina-analyysimenettelyn soveltamista eikä velvoitetta toteuttaa aiheellisia ja oikeasuhteisia toimia todettujen markkinoiden toimintapuutteiden korjaamiseksi.

(206) Kansallisten sääntelyviranomaisten olisi voitava tehdä sitoumuksista sitovia kokonaan tai osittain tietyksi ajanjaksoksi, joka ei saisi ylittää ajanjaksoa, jolle niitä tarjotaan, tehtyään markkinatestin sidosryhmien julkisen kuulemisen avulla. Jos sitoumukset on määrätty sitoviksi, kansallisen sääntelyviranomaisen olisi tarkasteltava markkina-analyysissään tämän päätöksen vaikutuksia ja otettava ne huomioon valittaessa soveltuvimpia sääntelytoimenpiteitä. Kansallisten sääntelyviranomaisten olisi tarkasteltava tehtyjä sitoumuksia kestävyyden ennakoivasta näkökulmasta, erityisesti valittaessa ajanjaksoa, jolle niistä tehdään sitovia, sekä otettava huomioon sidosryhmien julkisessa kuulemisessa markkinaolosuhteiden vakaudelle ja ennakoitavuudelle antama arvo. Sitovat sitoumukset, jotka liittyvät sellaisen vertikaalisesti integroituneen yrityksen suorittamaan vapaaehtoiseen eriyttämiseen, jolla katsotaan olevan huomattava markkinavoima yhdellä tai useammalla merkityksellisistä markkinoista, voivat lisätä menettelyn ennakoitavuutta ja avoimuutta esittämällä suunnitellun eriyttämisen toteuttaminen esimerkiksi etenemissuunnitelmalla, johon sisältyy selkeät välitavoitteet ja ennakoidut seuraukset, jos joitakin välitavoitteita ei saavuteta.

(207) Sitoumuksiin voi sisältyä valvonnasta vastaavan toimitsijan nimittäminen ja sitoumuksia antavan operaattorin velvollisuus raportoida säännöllisesti täytäntöönpanosta. Kansallisen sääntelyviranomaisen olisi hyväksyttävä sekä yritys että tälle osoitettava tehtävänanto.

(208) Verkon omistajista, joiden liiketoimintamalli rajoittuu tukkutason palvelujen tarjoamiseen toisille, voi olla hyötyä sellaisten menestyksekkäiden tukkumarkkinoiden luomisessa, joilla on positiivinen vaikutus ketjun loppupään kilpailuun vähittäismarkkinoilla. Lisäksi niiden liiketoimintamalli voi houkutella sijoittajia investoimaan vakaampaan infrastruktuuriin, joka voi mahdollistaa pitemmällä aikavälillä erittäin suuren kapasiteetin verkkojen käyttöönoton. Ainoastaan tukkumarkkinoilla toimiva yritys ei kuitenkaan välttämättä tarkoita tosiasiallisesti kilpailullisempia vähittäismarkkinoita, ja ainoastaan tukkumarkkinoilla toimivilla yrityksillä, joilla voidaan katsoa olevan huomattava markkinavoima tietyillä tuotemarkkinoilla ja maantieteellisillä markkinoilla. Ainoastaan tukkutoimintaan keskittyvää liiketoimintamallia noudattavien yritysten toiminnasta aiheutuva tietty kilpailuriski voi olla pienempi kuin vertikaalisesti integroituneiden yritysten tapauksessa, edellyttäen, että ainoastaan tukkutoiminnan harjoittamisen malli on aito, eikä ole olemassa kannustimia syrjintään tuotantoketjun loppupään palveluntarjoajien välillä. Sääntelytoimien olisi sen vuoksi oltava samassa suhteessa lievempiä, mutta niissä olisi säilytettävä erityisesti mahdollisuus ottaa käyttöön oikeudenmukaiseen ja kohtuulliseen hinnoitteluun liittyviä velvoitteita. Toisaalta kansallisten sääntelyelinten olisi voitava toteuttaa toimia, jos ilmenee loppukäyttäjille haitallisia kilpailuongelmia. Tukkumarkkinoilla toimiva yritys, joka tarjoaa vähittäispalveluja ainoastaan pieniä ja keskisuuria yrityksiä suuremmille yrityskäyttäjille, olisi katsottava ainoastaan tukkumarkkinoilla toimivaksi yritykseksi.

(209) Jotta siirtyminen aikaisemmista kupariverkoista seuraavan sukupolven verkkoihin loppukäyttäjien edun mukaisesti olisi helpompaa, kansallisten sääntelyviranomaisten olisi voitava seurata verkko-operaattoreiden omia aloitteita tässä asiassa ja vahvistaa tarvittaessa edellytykset asianmukaiselle siirtymisprosessille, esimerkiksi ennakkoilmoituksen, avoimuuden ja vähintään vastaavanlaatuisen vaihtoehtoisen käyttöoikeustuotteen saatavuuden avulla, kun verkon omistaja on osoittanut aikomuksensa ja valmiutensa siirtyä parannettuihin verkkoihin. Siirtymisen perusteettoman viivästymisen välttämiseksi kansalliset sääntelyviranomaiset olisi valtuutettava peruuttamaan kupariverkon käyttöoikeusvelvollisuudet, kun asianmukainen siirtymisprosessi on vahvistettu ja aikaisemmasta infrastruktuurista siirtymistä koskevien edellytysten ja menettelyjen noudattaminen on varmistettu. Verkon omistajien olisi kuitenkin voitava poistaa aikaisemmat verkot käytöstä. Käyttöoikeuden hakijoiden, jotka siirtyvät aikaisempaan infrastruktuuriin perustuvasta käyttöoikeustuotteesta kehittyneempään teknologiaan tai välineeseen perustuvaan käyttöoikeustuotteeseen, olisi niin halutessaan voitava parantaa minkä tahansa suuremman kapasiteetin säännellyn tuotteen käyttöoikeutensa, mutta niitä ei pitäisi velvoittaa tekemään niin. Parannuksen ollessa kyseessä käyttöoikeuden hakijoiden olisi noudatettava suuremman kapasiteetin käyttöoikeustuotteen käyttöoikeutta koskevia sääntelyperusteisia ehtoja, sellaisina kuin kansallinen sääntelyviranomainen ne markkina-analyysissaan määrittää.

(210) Telealan vapauttamiseen sekä yhä lisääntyvään kilpailuun ja viestintäpalvelujen valinnanvapauteen liittyy samanaikaisesti sellaisen yhdenmukaisen sääntelyjärjestelmän luominen, jonka avulla turvataan yleispalvelun tarjoaminen. Yleispalvelun käsitteen olisi kehityttävä rinnan tekniikan ja markkinoiden kehittymisen sekä käyttäjien taholta tulevan kysynnän muutosten kanssa.

(211) SEUT 169 artiklan mukaan unioni edistää kuluttajien suojaamista.

(212) Yleispalvelu on turvaverkko, jolla varmistetaan vähintään tiettyjen vähimmäispalvelujen saatavuus kaikille loppukäyttäjille ja kohtuulliseen hintaan kuluttajille, jos tällaisen käyttöoikeuden puuttumisesta seuraava sosiaalisen syrjäytymisen riski estäisi kansalaisilta täysimittaisen sosiaalisen ja taloudellisen osallistumisen yhteiskuntaelämään.

(213) Perustason laajakaistainternetyhteys on käytännössä yleisesti saatavilla kaikkialla unionissa, ja sitä käytetään hyvin laajasti eri tarkoituksiin. Yleinen käyttöaste on kuitenkin vähäisempi kuin saatavuus, sillä jotkut eivät yhteyttä käytä syistä, jotka liittyvät tietoisuuteen saatavuudesta, kustannuksiin, taitoihin tai henkilökohtaiseen valintaan. Kohtuuhintaisesta riittävästä laajakaistainternetyhteydestä on tullut ratkaisevan tärkeä yhteiskunnalle ja koko taloudelle. Se muodostaa perustan osallistumiselle digitaalitalouteen ja yhteiskuntaan välttämättömien verkkopalvelujen välityksellä.

(214) Yleispalvelua koskeva perusvaatimus on varmistaa, että kaikilla kuluttajilla on saatavillaan kohtuuhintaiset riittävät laajakaistayhteys- ja ääniviestintäpalvelut tietyssä sijaintipaikassa. Jäsenvaltioilla olisi myös oltava mahdollisuus varmistaa riittävien laajakaistayhteys- ja ääniviestintäpalvelujen kohtuuhintaisuus muualla kuin tietyssä sijaintipaikassa liikkuville kansalaisille, jos ne katsovat, että tämä on tarpeen kuluttajien täysimittaisen sosiaalisen ja taloudellisen yhteiskuntaelämään osallistumisen kannalta. Tässä yhteydessä olisi erityisesti pyrittävä varmistamaan vastaavat käyttömahdollisuudet vammaisille loppukäyttäjille. Kyseisen liittymän teknisessä tarjoamisessa ei saisi olla mitään rajoituksia, vaan sen olisi oltava mahdollista johtimien tai langattoman tekniikan avulla; mitään rajoituksia ei saisi myöskään olla sen suhteen, mitkä palveluntarjoajaryhmät tarjoavat yleispalveluvelvollisuuksiin sisältyviä palveluja kokonaan tai osittain.

(215) Yksittäisen käyttäjän yhteyden nopeus riippuu monista tekijöistä, muun muassa yhteydentarjoajan tai -tarjoajien internetkytkettävyydestä sekä sovelluksesta, jossa yhteyttä käytetään. Jäsenvaltioiden on, ottaen huomioon parhaita käytäntöjä koskeva BERECin raportti, määriteltävä kansallisten olojen mukaisesti riittävä laajakaistainternetyhteys ja vähimmäiskaistanleveys, joka on kuluttajien enemmistön käytössä jäsenvaltion alueella, jotta mahdollistetaan riittävä sosiaalinen osallisuus ja osallistuminen digitaaliseen talouteen ja yhteiskuntaan niiden alueella. Kohtuuhintaisella riittävällä laajakaistayhteyspalvelulla olisi oltava riittävä kaistanleveys vähintään sellaisen peruspalvelujen vähimmäismäärän käyttöoikeuden ja käytön tukemiseksi, joka vastaa useimpien loppukäyttäjien käyttämiä palveluja. Tätä varten komission olisi seurattava internetin käytön kehittymistä yksilöidäkseen tällaiset verkkopalvelut, joita suurin osa loppukäyttäjistä käyttää kaikkialla unionissa ja joita sosiaalinen ja taloudellinen osallistuminen yhteiskuntaan edellyttää, ja päivitettävä luetteloa vastaavasti. Kaikkiin riittäviin laajakaistayhteyspalveluihin olisi sovellettava avointa internetyhteyttä koskevia unionin oikeuden vaatimuksia, erityisesti asetuksen (EU) 2015/2120 vaatimuksia.

(216) Kuluttajien ei pitäisi olla pakko käyttää palveluja, joita he eivät halua käyttää, ja näin ollen palvelun käyttöön oikeutettujen kuluttajien olisi voitava pyynnöstä rajoittaa kohtuuhintainen yleispalvelu ääniviestintäpalveluun.

(217) Jäsenvaltioiden olisi voitava laajentaa kohtuuhintaisuuteen ja kulujen tarkkailuun liittyvät toimenpiteet koskemaan mikroyrityksiä ja pk-yrityksiä sekä voittoa tavoittelemattomia järjestöjä edellyttäen, että nämä täyttävät asiaa koskevat edellytykset.

(218) Muiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa yhteistyössä toimivien kansallisten sääntelyviranomaisten olisi voitava seurata yleispalveluvelvoitteiden soveltamisalaan kuuluvien palvelujen vähittäishintojen kehitystä ja tasoa. Tällainen seuranta olisi toteutettava siten, että siitä ei aiheudu liiallista hallinnollista rasitetta kansallisille sääntely- ja muille toimivaltaisille viranomaisille eikä tällaisten palvelujen tarjoajille.

(219) Kohtuuhinnalla tarkoitetaan jäsenvaltioiden kansallisella tasolla omien erityisolojensa perusteella määrittelemää hintaa. Jos jäsenvaltiot katsovat, että riittävien laajakaistayhteys- ja ääniviestintäpalvelujen vähittäishinnat eivät ole kohtuuhintaisia kuluttajille, joilla on pienet tulot tai sosiaalisia erityistarpeita, mukaan lukien vanhukset, vammaiset loppukäyttäjät ja maaseudulla tai maantieteellisesti eristyneillä alueilla asuvat kuluttajat, niiden olisi toteutettava asianmukaisia toimenpiteitä. Tätä varten jäsenvaltiot voisivat myöntää tällaisille kuluttajille viestintätarkoituksiin suoraa lisätukea joko sosiaaliturvaetuuksien osana tai arvoseteleinä tai kyseisille kuluttajille maksettavina suorina tukina. Tämä voi olla asianmukainen vaihtoehto, kun otetaan huomioon tarve minimoida markkinoiden vääristyminen. Vaihtoehtoisesti tai lisäksi jäsenvaltiot voisivat vaatia tällaisten palvelujen tarjoajia tarjoamaan kyseisille kuluttajille perushintavaihtoehtoja tai -paketteja.

(220) Kohtuuhintaisuuden varmistamiseen voi kuulua erityisiä hintavaihtoehtoja tai -paketteja pienituloisia käyttäjiä tai sellaisia käyttäjiä varten, joilla on erityisiä sosiaalisia tarpeita. Tällaisia tarjouksia olisi tehtävä tietyillä perusominaisuuksilla, jotta voidaan välttää markkinoiden toiminnan vääristyminen. Yksittäisten kuluttajien kannalta kohtuuhintaisuuden olisi perustuttava heidän oikeuteensa tehdä sopimus palveluntarjoajan kanssa, numeron saatavuuteen, palvelujen jatkuvaan käytettävyyteen ja heidän mahdollisuuksiinsa seurata ja tarkkailla menojaan.

(221) Jos jäsenvaltio vaatii palveluntarjoajia tarjoamaan kuluttajille, joilla on pienet tulot tai erityisiä sosiaalisia tarpeita, hintavaihtoehtoja tai -paketteja, jotka poikkeavat tavanomaisin kaupallisin ehdoin tarjotuista, kaikkien internetyhteys- ja ääniviestipalvelujen tarjoajien olisi tarjottava tällaisia hintavaihtoehtoja tai -paketteja. Suhteellisuusperiaatteen mukaisesti hintavaihtoehtojen tai -pakettien vaatiminen kaikilta internetyhteys- ja ääniviestipalvelujen tarjoajilta ei saisi aiheuttaa kyseisille palveluntarjoajille tai jäsenvaltioille liiallista hallinnollista tai taloudellista rasitetta. Jos jäsenvaltio osoittaa puolueettoman arvioinnin perusteella, että hallinnollinen tai taloudellinen rasite on liiallinen, se voi poikkeuksellisesti päättää asettaa erityisten hintavaihtoehtojen tai -pakettien tarjoamisvelvoitteen ainoastaan nimetyille palveluntarjoajille. Puolueettomassa arvioinnissa olisi otettava huomioon myös hyödyt, joita pienituloisille kuluttajille ja kuluttajille, joilla on erityisiä sosiaalisia tarpeita, aiheutuu vapaudesta valita palveluntarjoaja, ja hyödyt, joita kaikille palveluntarjoajille aiheutuu yleispalvelun tarjoajana toimimisesta. Jos jäsenvaltio päättää poikkeuksellisesti asettaa erityisten hintavaihtoehtojen tai -pakettien tarjoamisvelvoitteen ainoastaan nimetyille palveluntarjoajille, niiden olisi varmistettava, että kuluttajilla, joilla on pienet tulot tai erityisiä tarpeita, on vapaus valita palveluntarjoajia, jotka tarjoavat sosiaalista hinnoittelua. Tietyissä tilanteissa jäsenvaltiot eivät kuitenkaan välttämättä voi taata vapautta valita palveluntarjoajaa, esimerkiksi jos vain yksi yritys tarjoaa palveluja edunsaajan asuinalueella tai jos vaihtoehtojen tarjoaminen aiheuttaisi jäsenvaltiolle liiallisen organisatorisen tai taloudellisen lisärasitteen.

(222) Kohtuuhintaisuuden ei olisi enää oltava este sille, että kuluttajilla on käyttöoikeus vähimmäismäärään yhteyspalveluja. Oikeuden tehdä sopimus palveluntarjoajan kanssa pitäisi merkitä, että mahdollisesti evätyiksi tulevilla kuluttajilla, erityisesti pienituloisilla tai käyttäjillä, joilla on erityisiä sosiaalisia tarpeita, olisi oltava mahdollisuus tehdä sopimus kohtuuhintaisesta riittävästä laajakaistainternetyhteydestä ja ääniviestintäpalvelusta vähintään tietyissä sijaintipaikoissa minkä tahansa palveluntarjoajan kanssa, joka tarjoaa tällaisia palveluja kyseisessä paikassa, tai nimetyn palveluntarjoajan kanssa, jos jäsenvaltio on poikkeuksellisesti päättänyt nimetä yhden tai useamman palveluntarjoajan tarjoamaan kyseisiä hintavaihtoehtoja tai -paketteja. Taloudellisten riskien kuten laskujen maksamatta jättämisen minimoimiseksi palveluntarjoajilla olisi oltava vapaus tarjota sopimus ennakkomaksuehdoilla, jotka perustuvat kohtuuhintaisiin yksittäisiin ennalta maksettuihin yksikköihin.

(223) Sen varmistamiseksi, että kansalaiset ovat ääniviestintäpalvelujen tavoitettavissa, jäsenvaltioiden olisi varmistettava numeron saatavuus kohtuullisen ajan ja myös aikoina, jolloin puheliikennepalvelua ei käytetä. Palveluntarjoajien olisi voitava ottaa käyttöön mekanismeja, joilla voidaan tarkistaa, haluaako kuluttaja edelleen pitää numeron.

(224) Korvausten maksaminen kyseisiä palveluja tällaisissa olosuhteissa tarjoaville palveluntarjoajille ei välttämättä johda kilpailun vääristymiseen, edellyttäen että tällaisille palveluntarjoajille korvataan erityisesti tämän palvelun antamiseen liittyvät nettokustannukset ja että nämä kustannukset katetaan kilpailun kannalta puolueettomalla tavalla.

(225) Voidakseen arvioida, tarvitaanko kohtuuhintaisuuden osalta toimenpiteitä, kansallisten sääntelyviranomaisten yhteistyössä muiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa olisi voitava seurata kuluttajille, jotka ovat pienituloisia tai joilla on erityisiä sosiaalisia tarpeita, tarjottujen hintavaihtoehtojen tai -pakettien kehitystä ja yksityiskohtia.

(226) Jäsenvaltioiden olisi toteutettava toimia sellaisten kohtuuhintaisten tuotteiden ja palvelujen markkinoiden luomisen tukemiseksi, joihin sisältyy vammaisille kuluttajille tarkoitettuja toimintoja, mukaan lukien laitteet, joissa käytetään apuvälineteknologiaa. Tämä voidaan saavuttaa esimerkiksi eurooppalaisten standardien avulla tai tukemalla tuotteiden ja palvelujen esteettömyysvaatimukset yhdenmukaistavan unionin lainsäädännön mukaisten vaatimusten täytäntöönpanoa. Jäsenvaltioiden olisi otettava käyttöön aiheelliset toimenpiteet kansallisten olosuhteiden mukaisesti, mikä antaa jäsenvaltioille joustoa toteuttaa erityistoimenpiteitä esimerkiksi silloin, jos markkinoilla ei ole tavanomaisissa taloudellisissa olosuhteissa saatavilla kohtuuhintaisia tuotteita ja palveluja, joihin sisältyy vammaisille kuluttajille tarkoitettuja toimintoja. Kyseisiin toimenpiteisiin voisi kuulua suora taloudellinen tuki loppukäyttäjille. Vammaisille kuluttajille tarkoitettujen välityspalvelujen hinnan olisi vastattava ääniviestintäpalvelujen keskihintaa.

(227) Välityspalveluilla tarkoitetaan palveluja, jotka mahdollistavat kaksisuuntaisen viestinnän eri viestintämuotoja (esimerkiksi teksti, viittomakieli, puhe) käyttävien etäloppukäyttäjien välillä tarjoamalla näiden viestintämuotojen välistä muuntopalvelua tavallisesti ihmisen toteuttamana. Reaaliaikainen tekstitys määritellään tuotteiden ja palvelujen esteettömyysvaatimukset yhdenmukaistavan unionin lainsäädännön mukaisesti ja se tarkoittaa pisteestä pisteeseen (PP) -tilanteissa tai monipisteneuvotteluissa käytettävää eräänlaista tekstipohjaista keskustelua, jossa lisättävä teksti lähetetään merkki merkiltä siten, että käyttäjä kokee viestinnän jatkuvana.

(228) Tiedon siirtämiseen sellaisin siirtonopeuksin, jotka riittävät mahdollistamaan riittävän laajakaistainternetyhteyden, on lähes yleismaailmallisesti saatavilla kiinteitä yhteyksiä, ja suurin osa unionin kansalaisista käyttää niitä. Vakiomuotoisen kiinteän laajakaistan kattavuus ja saatavuus unionissa oli 97 prosenttia kotitalouksista vuonna 2015 ja käyttöönottoaste keskimäärin 72 prosenttia, ja langattomaan teknologiaan perustuvien palvelujen saatavuus on vieläkin laajempi. Jäsenvaltioiden välillä on kuitenkin eroja suhteessa kiinteän laajakaistan saatavuuteen ja kohtuuhintaisuuteen kaupunki- ja maaseutualueilla.

(229) Markkinoilla on keskeinen asema laajakaistainternetyhteyden saatavuuden varmistamisessa kapasiteetin kasvaessa jatkuvasti. Alueilla, joilla ratkaisua ei voida löytää markkinoilta, riittävän laajakaistainternetyhteyden saatavuutta tukevat muut toimintapoliittiset välineet ovat periaatteessa kustannustehokkaampia ja vähemmän markkinoita vääristäviä kuin yleispalveluvelvoitteet. Tällaisia ovat esimerkiksi rahoitusvälineet, joita on saatavilla vaikkapa Euroopan strategisten investointien rahaston tai Verkkojen Eurooppa -välineen kautta, julkinen rahoitus Euroopan rakenne- ja investointirahastoista, kattavuusvelvoitteiden liittäminen radiotaajuuksien käyttöoikeuksiin laajakaistaverkkojen käyttöönoton tukemiseksi harvaan asutuilla alueilla sekä julkiset investoinnit unionin valtiontukisääntöjen mukaisesti.

(230) Jos asianmukaisesti tehdyn arvioinnin jälkeen, jossa on otettu huomioon toimivaltaisen viranomaisen tekemän verkkojen käyttöönoton maantieteellisen kartoituksen tulokset tai jäsenvaltioiden käytössä olevat viimeisimmät tiedot ennen kuin ensimmäisen maantieteellisen kartoituksen tulokset ovat saatavilla, osoitetaan, että markkinoiden toiminnalla tai julkisilla toimilla ei todennäköisesti voida tuottaa loppukäyttäjille tietyillä alueilla yhteyksiä, joilla voitaisiin saavuttaa jäsenvaltioiden määrittelemät riittävät laajakaistayhteys- ja ääniviestintäpalvelut tietyssä sijaintipaikassa, jäsenvaltion olisi voitava poikkeuksellisesti nimetä eri palveluntarjoajia tai palveluntarjoajaryhmiä tarjoamaan näitä palveluja kansallisen alueensa niissä eri osissa, joita asia koskee. Maantieteellisen kartoituksen lisäksi jäsenvaltioiden olisi tarvittaessa voitava käyttää mitä tahansa lisänäyttöä osoittaakseen, missä määrin riittäviä laajakaistayhteys- ja ääniviestintäpalveluja on saatavilla tietyssä sijaintipaikassa. Kyseinen lisänäyttö voisi sisältää tietoa, joka on kansallisten sääntelyviranomaisten saatavilla markkina-analyysimenettelyn välityksellä, ja käyttäjiltä kerättyä tietoa. Jäsenvaltioiden olisi myös voitava rajoittaa riittävän laajakaistainternetyhteyspalvelun saatavuutta tukevat yleispalveluvelvollisuudet loppukäyttäjän pääasialliseen sijainti- tai asuinpaikkaan. Teknisiä keinoja, joilla tarjotaan riittäviä laajakaistainternetyhteys- ja ääniviestintäpalveluja tietyssä sijaintipaikassa ei olisi rajoitettava, vaan sen pitäisi olla mahdollista johtimien tai langattoman tekniikan avulla; mitään rajoituksia ei olisi myöskään oltava sen suhteen, mitkä yritykset tarjoavat yleispalveluvelvollisuuksiin sisältyviä palveluja kokonaan tai osittain.

(231) Toissijaisuusperiaatteen mukaisesti jäsenvaltioiden on objektiivisin perustein päätettävä, mitkä yritykset nimetään yleispalvelun tarjoajiksi, ottaen tarvittaessa huomioon yritysten kyvyn ja halukkuuden hyväksyä kaikkien tai joidenkin yleispalveluvelvollisuuksiin kuuluvien palvelujen tarjoaminen. Tämä ei sulje pois sitä, että jäsenvaltiot ottavat nimeämisprosessin kuluessa mukaan tehokkuussyillä perusteltuja erityisehtoja mukaan lukien maantieteellisten alueiden tai osatekijöiden ryhmittely tai nimeämisen vähimmäiskeston määrittäminen.

(232) Olisi arvioitava kustannukset, joita aiheutuu sellaisten yhteyksien saatavuuden varmistamisesta, joilla voidaan tuottaa tämän direktiivin mukaisesti määritelty riittävä laajakaistainternetyhteyspalvelu ja ääniviestintäpalvelut tietyssä sijaintipaikassa kohtuullisin hinnoin yleispalveluvelvollisuuden puitteissa. Tässä yhteydessä olisi erityisesti arvioitava odotettavissa olevat taloudelliset rasitteet palveluntarjoajille ja käyttäjille sähköisen viestinnän alalla.

(233) Nimeämismenettelyssä asetetut vaatimukset koko kansallisen alueen kattavuuden varmistamiseksi ovat omiaan sulkemaan lähtökohtaisesti tietyt yritykset yleispalvelun tarjoajaksi nimeämistä koskevan hakumenettelyn ulkopuolelle tai saamaan ne luopumaan hakumenettelyyn osallistumisesta. Nimeäminen yleispalveluvelvollisuuksien mukaiseksi palveluntarjoajaksi liian pitkäksi tai määräämättömäksi ajaksi voisi myös johtaa tiettyjen palveluntarjoajien jäämiseen lähtökohtaisesti ulkopuolelle. Jos jäsenvaltio päättää kohtuuhintaisuuteen liittyviä tarkoituksia varten nimetä yhden tai useamman palveluntarjoajan, näiden palveluntarjoajien olisi voitava olla eri palveluntarjoajia kuin ne, jotka on nimetty yleispalvelun saatavuutta varten.

(234) Kun palveluntarjoaja, joka on poikkeuksellisesti nimetty tämän direktiivin mukaisesti tarjoamaan hintavaihtoehtoja tai -paketteja, jotka poikkeavat tavanomaisin kaupallisin ehdoin tarjotuista, tai tämän direktiivin mukaisesti varmistamaan riittävän laajakaistainternetyhteyspalvelun tai ääniviestintäpalvelun saatavuus tietyssä sijaintipaikassa, aikoo luovuttaa koko yleispalveluvelvoitteen mukaisen ja jäsenvaltion alueella sijaitsevan paikallisliityntäverkko-omaisuutensa tai huomattavan osan siitä erilliselle oikeushenkilölle, jolla on viime kädessä eri omistaja, toimivaltaisen viranomaisen olisi arvioitava suunnitellun liiketoimen vaikutukset, jotta yleispalveluvelvoitteen jatkuvuus jäsenvaltion kaikilla alueilla voidaan varmistaa. Tähän liittyen palveluntarjoajan olisi ilmoitettava luovutuksesta etukäteen sille toimivaltaiselle viranomaiselle, joka asetti yleispalveluvelvoitteet. Toimivaltaisen viranomaisen arvio ei saisi haitata liiketoimen suorittamista.

(235) Vakauden turvaamiseksi ja vähittäisen siirtymän tukemiseksi jäsenvaltioiden olisi voitava edelleenkin varmistaa sellaisten yleispalvelujen, joihin ei kuulu riittävä laajakaistainternetyhteys ja ääniviestintäpalvelut tietyssä sijaintipaikassa, tarjoaminen alueellaan, jotka kuuluvat niiden yleispalveluvelvollisuuksien soveltamisalaan direktiivin 2002/22/EY perusteella tämän direktiivin voimaantulopäivänä, jos kyseisiä palveluja tai niihin verrattavissa olevia palveluja ei ole saatavilla tavanomaisissa kaupallisissa olosuhteissa. Jäsenvaltiot saisivat joustoa, jota tarvitaan erilaisten kansallisten olosuhteiden huomioon ottamiseen asianmukaisesti, jos sallitaan edelleen yleisesti käytettävissä olevien maksullisten yleisöpuhelimien, joiden käytön maksuvälineitä voivat olla kolikot, luotto- tai maksukortit tai puhelukortit, myös valintatunnuksella käytettävät kortit, puhelinluetteloiden ja numerotiedotuspalvelujen tarjoaminen yleispalveluvelvollisuuden mukaisesti niin pitkään kuin tarve niihin pystytään osoittamaan. Tähän voi sisältyä maksullisten yleisöpuhelimien tarjoaminen tärkeimmissä maahansaapumispaikoissa, kuten lentoasemilla tai rautatie- ja linja-autoasemilla, sekä paikoissa, joita ihmiset käyttävät hätätilanteissa, kuten sairaalat, poliisiasemat ja moottoriteiden hätäpysähtymispaikat, jotta voidaan täyttää loppukäyttäjien, mukaan lukien erityisesti vammaiset loppukäyttäjät, kohtuulliset tarpeet.

(236) Jäsenvaltioiden olisi seurattava kuluttajien riittävän laajakaistainternetyhteyden ja ääniviestintäpalvelujen käyttöä ja erityisesti niiden kohtuuhintaisuutta. Riittävän laajakaistainternetyhteyden ja ääniviestintäpalvelujen kohtuuhintaisuus liittyy tietoon, jota käyttäjät saavat käyttökustannuksista ja käytön suhteellisista kustannuksista verrattuina muihin palveluihin, ja se liittyy myös kuluttajien mahdollisuuksiin tarkkailla kulujaan. Näin ollen kohtuuhintaisuus merkitsee päätäntävallan luovuttamista kuluttajille siten, että palveluntarjoajille asetetaan velvollisuuksia. Tällaisiin velvollisuuksiin kuuluu eritellyn laskutuksen määritelty taso ja mahdollisuudet estää valikoivasti tietyt puhelut, kuten kalliit puhelut lisämaksullisiin palveluihin, hallita puhelinkuluja ennakkomaksujärjestelmien avulla ja suorittaa liittymämaksut ennakolta. Tällaisia toimenpiteitä on ehkä tarkasteltava uudelleen ja muutettava markkinoiden kehityksen perusteella. Internetyhteyden käyttöä koskevissa eritellyissä laskuissa olisi ilmoitettava vain kulutuksen aika, kesto ja määrä käyttöistunnon aikana mutta ei verkkosivustoja tai internet-päätepisteitä, joihin kyseisen käyttöistunnon aikana on muodostettu yhteys.

(237) Lukuun ottamatta tapauksia, joissa laskut toistuvasti maksetaan myöhässä tai jätetään maksamatta, kohtuuhintaisiin maksuihin oikeutettuja kuluttajia olisi suojattava välittömältä verkkoyhteyden katkaisemiselta maksamattoman laskun perusteella, ja heidän olisi erityisesti riitatapauksissa, jotka koskevat lisämaksullisten palvelujen käytöstä aiheutuneita korkeita laskuja, voitava keskeytyksettä päästä käyttämään olennaisia ääniviestintäpalveluja ja jäsenvaltioiden internetyhteyden osalta määrittämää palvelujen vähimmäistasoa, kunnes riita on ratkaistu. Jäsenvaltioiden olisi voitava päättää, että tätä mahdollisuutta puhelinpalvelujen käyttöön jatketaan ainoastaan sillä edellytyksellä, että tilaaja maksaa edelleen verkkovuokran tai internetliittymän perusmaksut.

(238) Jos riittävän laajakaistainternetyhteyden ja ääniviestintäpalvelujen tarjoamisesta tai muiden palvelujen tarjoamisesta tämän direktiivin mukaisesti aiheutuu epäoikeudenmukaisia rasitteita palveluntarjoajalle, ottaen asianmukaisesti huomioon kustannukset ja tulot sekä kyseisten palvelujen tarjoamisesta syntyvät aineettomat hyödyt, kyseiset epäoikeudenmukaiset rasitteet voidaan sisällyttää yleispalveluvelvollisuuksien nettokustannuslaskelmaan.

(239) Jäsenvaltioiden olisi tarvittaessa luotava järjestelmiä yleispalveluvelvollisuuksien nettokustannusten rahoittamiseksi, jos voidaan osoittaa, että kyseisiä palveluja voidaan tarjota ainoastaan tappiolla tai sellaisin nettokustannuksin, jotka poikkeavat tavanomaisista kaupallisista vaatimuksista. On tärkeää varmistaa, että yleispalveluvelvollisuuksien nettokustannukset lasketaan asianmukaisesti, että niiden rahoitus toteutetaan markkinoita ja yritysten toimintaa mahdollisimman vähän vääristävällä tavalla ja että rahoitus on SEUT 107 ja 108 artiklan mukaista.

(240) Yleispalveluvelvollisuuksien nettokustannusten laskennassa olisi otettava asianmukaisesti huomioon kustannukset ja tulot sekä yleispalvelun tarjoamisesta syntyvät aineettomat hyödyt, mutta laskentamenetelmä ei saisi estää toteuttamasta yleistä päämäärää, jonka mukaan hintarakenteiden on vastattava kustannuksia. Kaikki yleispalveluvelvollisuuksien nettokustannukset olisi laskettava selkeitä menettelyjä noudattaen.

(241) Aineettomien etujen huomioon ottamisella tarkoitetaan sitä, että kokonaiskustannusten määrittämiseksi olisi yleispalveluvelvollisuuksien välittömistä nettokustannuksista vähennettävä niiden välillisten etujen arvioitu määrä, jotka yritykselle koituvat sillä olevan yleispalvelujen tarjoajan aseman ansiosta.

(242) Jos yleispalveluvelvollisuudesta aiheutuu palveluntarjoajalle kohtuuton rasite, on aiheellista antaa jäsenvaltioille mahdollisuus ottaa käyttöön järjestelmiä nettokustannusten kattamiseksi tehokkaalla tavalla. Eräs keino kattaa yleispalveluvelvollisuuksien nettokustannukset on julkisten varojen käyttäminen. Toinen keino on yleispalveluvelvollisuuksien nettokustannusten jakaminen sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen tarjoajien kesken. Jäsenvaltioiden olisi voitava rahoittaa yleispalvelun eri osien nettokustannukset eri järjestelmistä tai rahoittaa joidenkin tai kaikkien osien nettokustannukset jommastakummasta järjestelmästä tai niiden yhdistelmästä. Riittävä laajakaistainternetyhteys hyödyttää paitsi sähköisen viestinnän alaa myös sähköistä taloutta laajemminkin sekä koko yhteiskuntaa. Laajakaistanopeuksia tukevan yhteyden tarjoaminen enenevälle määrälle loppukäyttäjiä mahdollistaa näille sähköisten palvelujen käytön ja aktiivisen osallistumisen sähköiseen yhteiskuntaan. Tällaisten yhteyksien varmistaminen yleispalveluvelvollisuuksien pohjalta palvelee niin yleistä etua kuin sähköisen viestinnän tarjoajien etua. Jäsenvaltioiden olisi otettava nämä seikat huomioon valitessaan ja nimetessään järjestelmiä nettokustannusten kattamiseksi.

(243) Tapauksessa, jossa kustannukset katetaan jakamalla yleispalveluvelvollisuuden nettokustannukset sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen tarjoajien kesken, jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että palveluntarjoajien välinen jakomenettely perustuu puolueettomiin ja syrjimättömiin kriteereihin ja on suhteellisuusperiaatteen mukainen. Tämä periaate ei estä jäsenvaltioita myöntämästä poikkeuksia uusille kilpailijoille, jotka eivät ole saavuttaneet merkittävää asemaa markkinoilla. Kaikissa rahoitusjärjestelmissä olisi varmistettava, että markkinatoimijat osallistuvat ainoastaan yleispalveluvelvollisuuksien rahoittamiseen eivätkä muihin toimiin, jotka eivät suoraan liity yleispalveluvelvollisuuksiin kuuluvien palvelujen tarjontaan. Kustannusten kattamiseksi perustetuissa järjestelmissä olisi noudatettava unionin lainsäädäntöön sisältyviä periaatteita, ja erityisesti kustannustenjakojärjestelmissä olisi noudatettava syrjimättömyyden ja oikeasuhteisuuden periaatteita. Kaikissa rahoitusjärjestelmissä olisi varmistettava, että yhden jäsenvaltion käyttäjät eivät osallistu yleispalvelun tarjoamisesta toisessa jäsenvaltiossa aiheutuneisiin kustannuksiin. Yleispalveluvelvollisuuksien nettokustannukset olisi voitava jakaa kaikkien tai tiettyjen määriteltyjen palveluntarjoajaryhmien kesken. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että kustannusten jakoa koskevassa jakojärjestelmässä noudatetaan avoimuuden, markkinoiden mahdollisimman vähäisen vääristymisen, syrjimättömyyden ja oikeasuhteisuuden periaatteita. Markkinoiden mahdollisimman vähäisellä vääristymisellä tarkoitetaan sitä, että maksut olisi perittävä tavalla, jonka johdosta loppukäyttäjien taloudellinen rasite on mahdollisimman vähäinen, esimerkiksi jakamalla maksut mahdollisimman laajalti.

(244) Yleispalvelua varten annettavaa rahoitustukea saavien palveluntarjoajien olisi esitettävä pyyntönsä perusteeksi kansallisille sääntelyviranomaisille riittävän yksityiskohtaisesti ne yleispalvelun osatekijät, joita varten ne tarvitsevat tätä rahoitusta. Yleispalveluvelvollisuuksien hinnoittelua ja rahoitusta koskevat jäsenvaltioiden suunnitelmat olisi annettava komissiolle tiedoksi, jotta se voi varmistaa, että ne ovat SEUT-sopimuksen mukaiset. Jäsenvaltioiden olisi huolehdittava yleispalveluvelvollisuuksien rahoittamiseksi perittyjä varoja koskevasta todellisesta avoimuudesta ja varojen tehokkaasta valvonnasta. Yleispalvelun tarjonnan nettokustannusten laskennan olisi perustuttava objektiiviseen ja läpinäkyvään metodologiaan, jotta voidaan varmistaa yleispalvelun mahdollisimman kustannustehokas tarjonta ja edistää markkinatoimijoiden tasavertaisia toimintaedellytyksiä. Läpinäkyvyyttä voitaisi lisätä siten, että metodologia, jota on tarkoitus käyttää yleispalvelun yksittäisten osatekijöiden nettokustannusten laskemiseen, olisi tiedossa jo ennen laskennan suorittamista.

(245) Jäsenvaltiot eivät saa määrätä markkinatoimijoille maksusuorituksia sellaisista toimenpiteistä, jotka eivät kuulu yleispalveluvelvollisuuksiin. Yksittäiset jäsenvaltiot voivat yhä vapaasti määrätä erityisistä toimenpiteistä (jotka eivät kuulu yleispalveluvelvollisuuksiin) ja rahoittaa ne unionin lainsäädännön mukaisesti, mutta ne eivät saa periä tätä varten maksuja markkinatoimijoilta.

(246) Jotta voidaan tehokkaasti tukea tavaroiden, palvelujen ja henkilöiden vapaata liikkumista unionissa, olisi voitava käyttää tiettyjä kansallisia numerovaroja, erityisesti eräitä muita kuin maantieteellisiä numeroita, oman alueen rajat ylittävällä tavalla eli numeron antaneen jäsenvaltion alueen ulkopuolella. Henkilöiden väliseen viestintään liittyvän huomattavan petosriskin vuoksi tällainen oman alueen ulkopuolinen käyttö olisi sallittava vain sellaisten sähköisten viestintäpalvelujen tarjoamiseksi, jotka eivät ole henkilöiden välisiä viestintäpalveluja. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava asiaa koskevan kansallisen lainsäädännön, erityisesti kuluttajansuojaa koskevien sääntöjen ja numerovarojen käyttöön liittyvien sääntöjen täytäntöönpanon valvonta riippumatta siitä, missä käyttöä koskevat oikeudet on myönnetty ja missä numerovaroja käytetään unionin alueella. Jäsenvaltiot ovat edelleen toimivaltaisia soveltamaan kansallista lainsäädäntöään alueellaan käytettyihin numerovaroihin, myös silloin, kun oikeudet on myönnetty jossain toisessa jäsenvaltiossa.

(247) Niiden jäsenvaltioiden kansallisilla sääntelyviranomaisilla tai muilla toimivaltaisilla viranomaisilla, joissa käytetään jostain toisesta jäsenvaltiosta tulevia numeroalueita, ei ole valtaa määrätä näistä numeroalueista. Sen vuoksi on erittäin tärkeää, että oman alueen ulkopuolista käyttöä koskevia oikeuksia myöntävän jäsenvaltion kansallinen sääntelyviranomainen tai muu toimivaltainen viranomainen varmistaa loppukäyttäjien tehokkaan suojelun myös jäsenvaltioissa, joissa kyseisiä numeroita käytetään. Tehokkaan suojelun aikaansaamiseksi kansallisten sääntelyviranomaisten tai muiden toimivaltaisten viranomaisten, jotka myöntävät oman alueen ulkopuolista käyttöä koskevia oikeuksia, olisi asetettava tämän direktiivin mukaisia ehtoja, joiden mukaan palveluntarjoajan on noudatettava kuluttajansuojasääntöjä ja muita sääntöjä, jotka liittyvät numeroalueiden käyttöön jäsenvaltioissa, joissa kyseisiä varoja käytetään.

(248) Niiden jäsenvaltioiden kansallisten sääntelyviranomaisten tai muiden toimivaltaisten viranomaisten, joissa numeroalueita käytetään, olisi voitava pyytää numeroalueiden käyttöoikeudet myöntäneitä kansallisia sääntelyviranomaisia tai muita toimivaltaisia viranomaisia tukemaan niitä sääntöjensä täytäntöönpanon valvonnassa. Käyttöoikeuden myöntäneiden kansallisten sääntelyviranomaisten tai muiden toimivaltaisten viranomaisten täytäntöönpanotoimiin olisi sisällyttävä varoittavia seuraamuksia ja, erityisesti vakavissa sääntöjenvastaisuustapauksissa, kyseessä olevalle yritykselle osoitettujen numeroalueiden oman alueen ulkopuolista käyttöä koskevan oikeuden peruuttaminen. Oman alueen ulkopuolista käyttöä koskevat vaatimukset eivät saisi rajoittaa jäsenvaltioiden valtuuksia estää tapauskohtaisesti pääsy numeroihin tai palveluihin petosten tai väärinkäytösten vuoksi. Numeroalueiden oman alueen ulkopuolinen käyttö ei saisi rajoittaa verkkovierailupalvelujen tarjontaa koskevien unionin sääntöjen soveltamista, mukaan lukien säännöt, jotka koskevat sellaisten verkkovierailupalvelujen poikkeavan tai vilpillisen käytön ehkäisemistä, joihin sovelletaan vähittäishintojen sääntelyä ja jotka hyötyvät säännellyistä verkkovierailupalvelujen tukkuhinnoista. Jäsenvaltioiden olisi edelleenkin voitava tehdä numeroalueiden oman alueen ulkopuolisesta käytöstä erityissopimuksia kolmansien maiden kanssa.

(249) Jäsenvaltioiden olisi edistettävä OTA-provisiointia (Over-The-Air) sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen tarjoajan vaihtamisen helpottamiseksi. OTA-provisiointi mahdollistaa televiestintälaitteiden tunnisteiden uudelleenohjelmoinnin ilman fyysistä kontaktia kyseisiin laitteisiin. Tällä on erityisen suuri merkitys laitteiden välisen viestinnän palveluissa eli palveluissa, joissa dataa ja tietoa siirretään automaattisesti laitteiden tai ohjelmistoihin perustuvien sovellusten välillä joko kokonaan tai osittain ilman ihmiskäyttäjien toimia. Tällaisten laitteiden välisten palvelujen tarjoajilla ei ole välttämättä fyysistä yhteyttä laitteisiin joko sijaintietäisyyden, käytettävien laitteiden suuren lukumäärän tai niiden käyttötapojen vuoksi. Laitteiden välisen viestinnän markkinoiden ja uuden teknologian kehittymisen vuoksi jäsenvaltioiden olisi kaikin keinoin pyrittävä varmistamaan teknologianeutraalius langattomassa palveluntarjonnassa.

(250) Selkeisiin, puolueettomiin ja syrjimättömiin ehtoihin perustuva numeroalueiden käyttömahdollisuus on keskeinen tekijä yrityksille, jotta ne voivat kilpailla sähköisen viestinnän alalla. Jäsenvaltioiden olisi voitava myöntää numeroalueiden käyttöä koskevia oikeuksia muille kuin sähköisiä viestintäverkkoja tai -palveluja tarjoaville yrityksille, kun otetaan huomioon numeroiden kasvavan merkityksen esineiden internetin eri palveluissa. Kansallisten sääntelyviranomaisten tai muiden toimivaltaisten viranomaisten olisi hallinnoitava kaikkia kansallisten numerointisuunnitelmien osia, myös verkkojen osoitejärjestelmissä käytettyjä pistekoodeja. Silloin kun numeroalueiden käyttöä on yhdenmukaistettava unionissa yleiseurooppalaisten palvelujen tai rajat ylittävien palvelujen ja erityisesti laitteiden välisiin yhteyksiin perustuvien palvelujen, kuten verkkoyhteyksillä varustettujen autojen, kehittämisen tukemiseksi ja jos kysyntään ei pystytä vastaamaan olemassa olevilla numeroalueilla, komissio voi BERECin avustuksella toteuttaa täytäntöönpanotoimenpiteitä.

(251) Vaatimus julkaista numeroalueiden käyttöä koskevien oikeuksien myöntämistä koskevat päätökset olisi voitava täyttää saattamalla nämä päätökset yleisön saataville verkkosivustolla.

(252) Koska kadonneiden lasten ilmoittamiseen liittyy erityisnäkökohtia, jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että kadonneiden lasten ilmoittamiseen on niiden alueella todella käytettävissä oleva ja hyvin toimiva palvelu numerossa 116 000. Jäsenvaltioiden olisi toteutettava riittävät toimenpiteet sen varmistamiseksi, että numeron 116 000 toiminnassa saavutetaan palvelujen laadun riittävä taso.

(253) Kadonneita lapsia koskevan vihjepuhelinnumeron 116 000 lisäksi useat jäsenvaltiot varmistavat myös, että lapsilla on mahdollisuus käyttää auttavaa puhelinta ylläpitävää lapsiystävällistä palvelua, joka auttaa hoivaa ja suojelua tarvitsevia lapsia numerossa 116 111. Näiden jäsenvaltioiden ja komission olisi varmistettava, että kansalaisille ja etenkin lapsille ja kansallisille lastensuojelujärjestelmille tiedotetaan numerossa 116 111 toimivasta auttavasta puhelimesta.

(254) Yhtenäismarkkinat merkitsevät sitä, että loppukäyttäjät voivat käyttää kaikkia muiden jäsenvaltioiden kansallisiin numerointisuunnitelmiin sisältyviä numeroita ja käyttää palveluja muiden kuin maantieteellisten numeroiden, ilmaisnumerot ja lisämaksulliset palvelunumerot mukaan lukien, välityksellä unionin alueella, paitsi jos puhelun vastaanottava loppukäyttäjä on kaupallisista syistä päättänyt rajoittaa pääsyä tietyiltä maantieteellisiltä alueilta. Loppukäyttäjien olisi myös voitava käyttää kansainvälisiä ilmaisnumeroita (Universal International Freephone Numbers, UIFN). Mahdollisuutta käyttää numeroalueita ja niihin liittyviä palveluja rajojen yli ei saisi estää muulloin kuin objektiivisesti perustelluissa tapauksissa, esimerkiksi tiettyihin erityismaksullisiin palveluihin liittyvien petosten tai väärinkäytösten estämiseksi, jos numero on määritelty ainoastaan kansalliseksi (esimerkiksi kansallinen lyhytvalintanumero) tai jos se ei ole taloudellisesti toteutettavissa. Asianomaisen jäsenvaltion ulkopuolelta soittavilta osapuolilta voidaan veloittaa eri hintoja kuin kyseisen jäsenvaltion alueelta soittavilta osapuolilta. Käyttäjille olisi tiedotettava etukäteen selkeästi kaikista ilmaisnumeroihin liittyvistä maksuista, kuten vakiomuotoisten kansainvälisten suuntanumeroiden kautta käytettävissä oleviin numeroihin sovellettavista ulkomaanpuhelumaksuista. Jos sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajat pidättävät yhteenliittämisestä tai muista palveluista saatuja tuloja petosten tai väärinkäytösten vuoksi, jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että pidätetyt palveluista saadut tulot korvataan mahdollisuuksien mukaan loppukäyttäjille, joihin kyseinen petos tai väärinkäytös vaikuttaa.

(255) Suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tiettyjä tämän direktiivin säännöksiä, jotka koskevat loppukäyttäjien oikeuksia, ei olisi sovellettava mikroyrityksiin, jotka tarjoavat ainoastaan numeroista riippumattomia henkilöiden välisiä viestintäpalveluja. Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan pienten ja keskisuurten yritysten määritelmää, joka sisältää myös mikroyritykset, on tulkittava suppeasti. Jotta huomioiduksi tulisivat ainoastaan yritykset, jotka ovat aidosti riippumattomia mikroyrityksiä, on välttämätöntä tutkia sellaisten mikroyritysten rakennetta, jotka muodostavat yksittäistä mikroyritystä vahvemman yhtymän, ja varmistettava, ettei mikroyrityksen määritelmää kierretä puhtaasti muodollisin keinoin.

(256) Sähköisen viestinnän sisämarkkinoiden toteuttaminen edellyttää esteiden poistamista siltä, että loppukäyttäjät voivat käyttää sähköisiä viestintäpalveluja yli valtioiden rajojen kaikkialla unionissa. Yleisen sähköisen viestinnän tarjoajat eivät saisi evätä tai rajoittaa loppukäyttäjien pääsyä tai syrjiä loppukäyttäjiä näiden kansallisuuden, tai asuinjäsenvaltion tai sijoittautumisjäsenvaltion perusteella. Eriyttämisen olisi kuitenkin oltava mahdollista, jos se perustuu objektiivisesti perusteltavissa oleviin eroihin kustannuksissa ja riskeissä, eikä se saisi rajoittua asetuksessa (EU) N:o 531/2012 säädettyihin toimenpiteisiin säänneltyjen vähittäistason verkkovierailupalvelujen poikkeavan tai vilpillisen käytön estämiseksi.

(257) Loppukäyttäjien suojelua koskevien sääntöjen vaihteleva täytäntöönpano on luonut sisämarkkinoille huomattavia esteitä, jotka vaikuttavat sekä sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajiin että loppukäyttäjiin. Näiden esteiden torjumista auttaisi se, että kaikkialla unionissa sovelletaan samoja korkeatasoisen suojelun turvaavia sääntöjä. Tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvien loppukäyttäjien oikeuksien tarkistetun täysimittaisen yhdenmukaistamisen pitäisi lisätä huomattavasti oikeusvarmuutta sekä loppukäyttäjien että sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajien kannalta ja lieventää merkittävästi markkinoille pääsyn esteitä sekä sääntöjen hajanaisuudesta aiheutuvaa noudattamisrasitetta. Täysimittainen yhdenmukaistaminen auttaa voittamaan sisämarkkinoiden toimivuuden esteitä, jotka ovat seurausta loppukäyttäjiä koskevista kansallisista säännöksistä, jotka suojelevat kansallisia palveluntarjoajia muista jäsenvaltioista tulevalta kilpailulta. Korkeatasoisen suojan toteuttamiseksi tässä direktiivissä olisi tehostettava kohtuullisesti monia loppukäyttäjiä koskevia säännöksiä jäsenvaltioiden parhaiden käytäntöjen perusteella. Oikeuksien täysimittainen yhdenmukaistaminen lisää loppukäyttäjien luottamusta sisämarkkinoihin heidän hyötyessään sähköisiä viestintäpalveluja käyttäessään korkeatasoisesta suojasta paitsi omassa jäsenvaltiossaan myös asuessaan, työskennellessään tai matkustaessaan muissa jäsenvaltioissa.

Täysimittaisen yhdenmukaistamisen olisi koskettava vain aihepiirejä, joihin sovelletaan tämän direktiivin loppukäyttäjien oikeuksia koskevia säännöksiä. Näin ollen se ei saisi vaikuttaa kansalliseen lainsäädäntöön kyseisten loppukäyttäjien suojelun näkökohtien osalta, mukaan lukien tietyt sellaisten avoimuuteen liittyvien toimenpiteiden näkökohdat, joihin kyseisiä säännöksiä ei sovelleta. Esimerkiksi muihin kuin tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluviin avoimuusvelvollisuuksiin liittyvät toimenpiteet olisi katsottava yhteensopiviksi täysimääräisen yhdenmukaistamisen periaatteen kanssa, kun taas tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvia avoimuuskysymyksiä koskevat lisävaatimukset, kuten tietojen julkistaminen, olisi katsottava yhteensopimattomiksi. Jäsenvaltioiden olisi lisäksi voitava pitää voimassa tai ottaa käyttöön sellaisia seikkoja koskevia kansallisia säännöksiä, joita tämä direktiivi ei koske, erityisesti uusien esiin tulevien asioiden käsittelemiseksi.

(258) Sopimukset ovat loppukäyttäjien kannalta tärkeä keino varmistaa tietojen saatavuus ja oikeusvarmuus. Useimmat kilpailluilla markkinoilla toimivat palveluntarjoajat tekevät sopimuksia asiakkaidensa kanssa, koska se on kaupallisesti toivottavaa. Sähköisen viestinnän verkkoihin ja palveluihin liittyviin, kuluttajia koskeviin liiketoimiin sovelletaan tämän direktiivin lisäksi sopimuksia koskevan voimassa olevan unionin kuluttajansuojalainsäädännön vaatimuksia ja erityisesti neuvoston direktiiviä 93/13/ETY[1] ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2011/83/EU[2]. Tiedonantovaatimusten sisällyttäminen tähän direktiiviin, mitä saatettaisiin edellyttää myös direktiivin 2011/83/EU nojalla, ei saisi johtaa tietojen päällekkäisyyteen sopimuksen tekoa edeltävissä asiakirjoissa ja sopimusasiakirjoissa. Tämän direktiivin mukaisesti annettujen asiaankuuluvien tietojen, mukaan lukien mahdolliset ohjailevammat ja yksityiskohtaisemmat tiedonantovaatimukset, olisi katsottava täyttävän vastaavat direktiivin 2011/83/EU mukaiset vaatimukset.

---

[1] Neuvoston direktiivi 93/13/ETY, annettu 5 päivänä huhtikuuta 1993, kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista (EYVL L 95, 21.4.1993, s. 29).

[2] Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/83/EU, annettu 25 päivänä lokakuuta 2011, kuluttajan oikeuksista, neuvoston direktiivin 93/13/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 1999/44/EY muuttamisesta sekä neuvoston direktiivin 85/577/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/7/EY kumoamisesta (EUVL L 304, 22.11.2011, p. 64).

(259) Osan lähtökohtaisesti vain kuluttajiin sovellettavista loppukäyttäjien suojelua koskevista säännöksistä, kuten sopimustietoja, sopimusten enimmäiskestoa ja palvelukokonaisuuksia koskevien säännösten, olisi hyödytettävä paitsi kuluttajia, myös mikroyrityksiä ja pienyrityksiä sekä kansallisessa lainsäädännöissä määriteltyjä voittoa tavoittelemattomia järjestöjä. Tällaisiksi luokiteltavien yritysten ja järjestöjen neuvotteluasema on verrattavissa kuluttajiin, ja niiden olisi sen vuoksi saatava samantasoinen suoja, elleivät ne nimenomaisesti päätä luopua kyseisistä oikeuksista. Tämän direktiivin sopimustietoja koskevia velvollisuuksia, mukaan lukien direktiivin 2011/83/EU mukaiset velvollisuudet, joihin tässä direktiivissä viitataan, olisi sovellettava riippumatta siitä, suoritetaanko maksua, ja riippumatta asiakkaan suorittaman maksun suuruudesta. Sopimustietoja koskevia velvollisuuksia, myös direktiiviin 2011/83/EU sisältyviä velvollisuuksia, olisi sovellettava automaattisesti mikroyrityksiin, pienyrityksiin ja voittoa tavoittelemattomiin järjestöihin, elleivät ne mieluummin neuvottele yksilöllisiä sopimusehtoja sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajien kanssa. Toisin kuin mikroyrityksillä, pienyrityksillä sekä voittoa tavoittelemattomilla järjestöillä, suurilla yrityksillä on tavallisesti vahvempi neuvotteluasema, minkä vuoksi ne eivät ole riippuvaisia samoista sopimusten tietovaatimuksista kuin kuluttajat. Muita säännöksiä, esimerkiksi numeron siirrettävyydestä, olisi sovellettava edelleen kaikkiin loppukäyttäjiin, sillä niillä on merkitystä myös suurille yrityksille. Voittoa tavoittelemattomat järjestöt ovat oikeushenkilöitä, jotka eivät tuota voittoa omistajilleen tai jäsenilleen. Voittoa tavoittelemattomat järjestöt ovat tavallisesti hyväntekeväisyysjärjestöjä tai muita yleishyödyllisiä järjestöjä. Verrattain samankaltaisen aseman vuoksi on täten perusteltua kohdella tällaisia järjestöjä tässä direktiivissä samalla tavoin kuin mikroyrityksiä ja pienyrityksiä loppukäyttäjien oikeuksien osalta.

(260) Sähköisen viestinnän alan erityispiirteet edellyttävät horisontaalisia sopimussääntöjä laajemmin eräitä lisäsäännöksiä loppukäyttäjien suojelemiseksi. Loppukäyttäjille olisi tiedotettava muun muassa palvelun tarjotuista laatutasoista, myyntikampanjoiden ehdoista ja sopimusten irtisanomisesta, sovellettavista hinnastoista sekä sellaisten palvelujen hinnoista, joihin liittyy erityisiä hinnoitteluehtoja. Nämä tiedot ovat olennaisia yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen, jotka eivät ole laitteiden välisen viestinnän palvelujen tarjontaan liittyviä siirtopalveluja, tarjoajille. Yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajaan ei olisi sovellettava sopimuksiin liittyviä tiedonantovaatimuksia koskevia velvoitteita, kun kyseinen tarjoaja ja tähän liittyvät yritykset tai henkilöt eivät saa minkäänlaista korvausta suoraan tai välillisesti sähköisten viestintäpalvelujen tarjoamisesta, sanotun kuitenkaan rajoittamatta henkilötietojen suojaa koskevia sovellettavia sääntöjä. Tällainen tilanne voisi esimerkiksi koskea yliopistoa, joka tarjoaa vierailijoilleen vapaan pääsyn WiFi-verkkoonsa kampuksella saamatta sähköisen viestintäpalvelunsa tarjoamisesta minkäänlaista korvausta käyttäjämaksuina tai mainostuloina.

(261) Jotta loppukäyttäjä voisi tehdä tietoon perustuvan valinnan, on välttämätöntä, että vaaditut merkitykselliset tiedot annetaan ennen sopimuksen tekemistä ja selkeässä ja ymmärrettävässä muodossa pysyvällä välineellä; jos tämä ei ole mahdollista ja rajoittamatta direktiivissä 2011/83/EU säädettyä pysyvän välineen määritelmää, palveluntarjoajan on annettava tiedot käyttäjän saataville asetetussa asiakirjassa, joka on helppo ladata, avata ja lukea kuluttajien yleisesti käyttämillä laitteilla ja josta palveluntarjoaja ilmoittaa käyttäjälle. Valinnanvaran parantamiseksi palveluntarjoajien olisi myös esitettävä tiivistelmä keskeisistä sopimusehdoista. Vertailun helpottamiseksi ja vaatimusten noudattamisesta aiheutuvien kustannusten vähentämiseksi komission olisi BERECiä kuultuaan hyväksyttävä malli tällaisille sopimustiivistelmille. Ennen sopimuksen tekoa annettavien tietojen ja tiivistelmän mallin olisi oltava erottamaton osa lopullista sopimusta. Sopimustiivistelmän tulisi olla ytimekäs ja helppolukuinen – ihannetapauksessa enintään yhtä yksipuolista A4-sivua vastaavan pituinen – tai jos useita eri palveluja on yhdistetty samaan sopimukseen, enintään kolmea yksipuolista A4-sivua vastaavan pituinen.

(262) Asetuksen (EU) 2015/2120 hyväksymisen johdosta tämän direktiivin säännökset, jotka koskevat tietoja palvelujen ja sovellusten käyttöoikeuden tai käytön rajoittamisen edellytyksistä sekä tietoja liikenteen rajoittamista, ovat vanhentuneet ja ne olisi kumottava.

(263) Päätelaitteiden suhteen asiakassopimuksessa olisi määritettävä mahdolliset ehdot, joita palveluntarjoaja asettaa laitteiden käytölle, kuten SIM-kortin lukitseminen, jos tällaisia ehtoja ei kielletä kansallisessa oikeudessa, sekä kustannukset, jotka peritään lopetettaessa sopimus ennen sovittua päättymispäivämäärää tai lopetettaessa se sovittuun aikaan, sekä laitteiden pitämisestä mahdollisesti perittävät kustannukset. Jos loppukäyttäjä sopimuksen päättyessä haluaa pitää itsellään sopimuksen tekemisen yhteydessä siihen liitetyn päätelaitteen, tästä mahdollisesti perittävä korvaus ei saisi ylittää laitteen arvoa, joka on laskettu sopimushetken arvon perusteella suhteutettuna kuluneeseen aikaan (*pro rata temporis*), tai jäljellä olevalta sopimusajalta perittävää palvelumaksua sen mukaan, kumpi näistä summista on pienempi. Jäsenvaltioiden olisi voitava päättää soveltaa muuta korvauksen laskentamenetelmää, jos sen mukainen korvaus on yhtä suuri tai pienempi kuin edellä esitettyyn tapaan laskettu korvaus. Palveluntarjoajan olisi poistettava mahdolliset rajoitukset, jotka koskevat päätelaitteiden käyttöä muissa verkoissa, maksutta viimeistään silloin kun kyseinen korvaus maksetaan.

(264) Sopimuksessa olisi määriteltävä, minkä tyyppisiin toimiin palveluntarjoaja voi ryhtyä turvallisuuteen liittyvien ongelmien, uhkien tai haavoittuvuuksien yhteydessä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta niiden palveluntarjoajaa koskevien olennaisten velvollisuuksien noudattamista, jotka liittyvät turvallisuuteen tämän direktiivin nojalla. Sopimuksessa olisi lisäksi määriteltävä saatavilla olevat mahdolliset korvaus- ja hyvitysmenettelyt, jos palveluntarjoaja ei reagoi riittävällä tavalla turvapoikkeamaan, mukaan lukien tilanteet, joissa turvapoikkeama, josta palveluntarjoaja on saanut tiedon, ilmenee sellaisten tunnettujen ohjelmiston tai laitteiston haavoittuvuuksien takia, joihin valmistaja tai kehittäjä on toimittanut korjauspäivitykset, mutta palveluntarjoaja ei ole ottanut käyttöön kyseisiä korjauspäivityksiä eikä toteuttanut muita asianmukaisia korjaavia toimia.

(265) Avointen, ajan tasalla olevien ja vertailukelpoisten tietojen saaminen tarjonnasta ja palveluista on kuluttajille olennaisen tärkeä tekijä kilpailuun perustuvilla markkinoilla, joilla toimii useita palveluntarjoajia. Loppukäyttäjien olisi voitava helposti verrata markkinoilla tarjottujen eri palvelujen hintoja helposti saatavilla olevassa muodossa julkaistujen tietojen perusteella. Jotta hintojen ja palvelujen vertaaminen olisi helppoa, toimivaltaisilla viranomaisilla olisi – tarpeen mukaan koordinoidusti kansallisten sääntelyviranomaisten kanssa – oltava mahdollisuus vaatia internetyhteyspalvelujen tai yleisesti saatavilla olevien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen tarjoajilta suurempaa tietojen (kuten hintojen, palvelun laadun, päätelaitteita koskevien ehtojen ja muiden asiaan liittyvien tilastotietojen) avoimuutta. Tällaisissa vaatimuksissa olisi otettava asianmukaisesti huomioon kyseisten verkkojen tai palvelujen ominaispiirteet. Niiden olisi myös varmistettava, että kolmansilla osapuolilla on oikeus käyttää palveluja tarjoavien yritysten julkaisemia yleisesti saatavilla olevia tietoja vertailuvälineiden tarjoamiseksi.

(266) Loppukäyttäjät eivät usein ole tietoisia kulutuskäyttäytymisensä kustannuksista tai heidän on vaikea arvioida sähköisiin viestintäpalveluihin käyttämäänsä aikaa tai datankulutusta. Avoimuuden lisäämiseksi ja jotta loppukäyttäjät voisivat paremmin hallita viestintäkustannuksiaan, on tärkeää antaa loppukäyttäjien käyttöön välineet kulutuksen seuraamiseksi reaaliajassa. Lisäksi jäsenvaltioiden olisi voitava pitää voimassa tai ottaa käyttöön kulutusrajoituksia koskevia säännöksiä, joilla loppukäyttäjiä suojellaan jättilaskuilta, myös erityismaksullisten palvelujen ja muiden sellaisten palvelujen osalta, joihin sovelletaan erityisiä hinnoitteluehtoja. Niiden avulla toimivaltaiset viranomaiset voivat edellyttää, että tällaisia hintoja koskevat tiedot annetaan ennen kyseisen palvelun tarjoamista, eikä tämä vaikuta jäsenvaltioiden mahdollisuuksiin pitää voimassa tai ottaa käyttöön erityismaksullisia palveluja koskevia yleisiä velvollisuuksia, joilla ne varmistavat loppukäyttäjien tehokkaan suojelun.

(267) Loppukäyttäjät voivat riippumattomien vertailuvälineiden, kuten verkkosivustojen, avulla tehokkaasti arvioida internetyhteyspalvelujen ja henkilöiden välisten viestintäpalvelujen tarjoajien ansioita, kun kyseisiä palveluja tarjotaan toistuvia tai kulutukseen perustuvia suoria rahallisia maksuja vastaan, ja saada puolueetonta tietoa erityisesti vertailemalla hintoja ja laatumuuttujia yhdessä paikassa. Tällaisten välineiden olisi oltava toiminnallisesti riippumattomia palveluntarjoajista, eikä mitään palveluntarjoajaa saisi suosia hakutuloksissa. Tällaisten välineiden avulla olisi saatava selkeää, tiivistä, täydellistä ja kattavaa tietoa. Niihin olisi myös pyrittävä sisällyttämään mahdollisimman paljon tarjouksia, jotta yhteenveto olisi edustava ja kattaisi merkittävän osan markkinoista. Tällaisissa välineissä annettavien tietojen olisi oltava luotettavia, puolueettomia ja avoimia. Loppukäyttäjille olisi annettava tietoa tällaisten välineiden saatavuudesta. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava alueellaan, että loppukäyttäjillä on vapaa käyttöoikeus vähintään yhteen tällaiseen välineeseen. Jos jäsenvaltiossa on vain yksi väline, joka lakkaa toimimasta tai lakkaa olemasta laatukriteerien mukainen, jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että loppukäyttäjillä on kohtuullisessa ajassa pääsy toiseen välineeseen kansallisella tasolla.

(268) Riippumattomia vertailuvälineitä voivat ylläpitää yksityiset yritykset tai toimivaltaiset viranomaiset tai niitä voidaan ylläpitää toimivaltaisten viranomaisten puolesta. Ne olisi kuitenkin toteutettava määriteltyjen laatukriteerien mukaisesti, mukaan lukien vaatimus antaa tiedot niiden omistajista, tarjota täsmällistä ja ajantasaista tietoa, mainita viimeisimmän päivityksen ajankohta, asettaa vertailun perustana olevat selkeät puolueettomat kriteerit ja sisältää laaja valikoima tarjolla olevia palveluja, jotka kattavat merkittävän osan markkinoista. Jäsenvaltioiden olisi voitava määritellä, miten usein vertailuvälineissä on tarkistettava ja ajantasaistettava loppukäyttäjille annettavat tiedot ottaen huomioon se, miten usein internetyhteyspalvelujen ja yleisesti saatavilla olevien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen tarjoajat yleensä päivittävät hintojaan ja laatutietojaan.

(269) Internetyhteyspalvelujen ja yleisesti saatavilla olevien numeroihin perustuvien henkilöiden välisten viestintäpalveluiden käyttöä koskevien yleiseen etuun liittyvien kysymysten käsittelemiseksi ja muiden oikeuksien ja vapauksien suojelun edistämiseksi jäsenvaltioiden olisi voitava tuottaa ja levittää tai antaa tällaisten palveluntarjoajien välitettäväksi tällaisten palveluiden käyttöä koskevaa yleiseen etuun liittyvää tietoa. Tällaisiin tietoihin olisi voitava sisältyä yleiseen etuun liittyviä tietoja yleisimmistä rikkomuksista ja niiden oikeudellisista seuraamuksista, joita ovat esimerkiksi ne, jotka koskevat tekijänoikeusrikkomuksia, muuta laitonta käyttöä ja haitallisen sisällön levittämistä, sekä neuvoja ja keinoja, joiden avulla voidaan suojautua henkilökohtaiseen turvallisuuteen kohdistuvilta riskeiltä, kuten riskeiltä, joita aiheutuu henkilötietojen ilmaisemisesta tietyissä olosuhteissa, sekä yksityisyyteen ja henkilötietoihin liittyviltä riskeiltä, ja saatavilla olevia helppokäyttöisiä ja konfiguroitavia ohjelmistoja tai ohjelmistovaihtoehtoja, joiden avulla voidaan suojella lapsia tai haavoittuvia henkilöitä. Tietoja voitaisiin koordinoida tämän direktiivin mukaisella yhteistoimintamenettelyllä. Tällaiset yleiseen etuun liittyvät tiedot olisi saatettava tarvittaessa ajan tasalle ja esitettävä helposti ymmärrettävässä muodossa kunkin jäsenvaltion määrittämällä tavalla sekä kansallisten julkisten viranomaisten verkkosivuilla. Jäsenvaltioiden olisi voitava velvoittaa internetyhteyspalvelujen ja yleisesti saatavilla olevien numeroihin perustuvien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen tarjoajat välittämään nämä vakiomuodossa olevat tiedot asiakkailleen kansallisten viranomaisten asianmukaiseksi katsomalla tavalla. Tällaisen tiedon antamisesta ei saisi kuitenkaan koitua liiallista rasitusta palveluntarjoajille. Mikäli näin tapahtuu, jäsenvaltioiden olisi edellytettävä tällaista tietojen antamista keinoilla, joita palveluntarjoajat hyödyntävät tavanomaisessa liiketoiminnassaan viestiessään loppukäyttäjien kanssa.

(270) Jos unionin oikeudessa ei ole asiaa koskevia sääntöjä, sisällön, sovellutusten ja palveluiden laillisuus tai haitallisuus määräytyy kansallisen aineellisen oikeuden ja prosessioikeuden mukaisesti. Jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten, ei sähköisten viestintäverkkojen tai -palvelujen tarjoajien, vastuulla on päättää asianmukaista menettelyä noudattaen, ovatko sisältö, sovellukset tai palvelut joko laillisia tai haitallisia. Tämä direktiivi ja direktiivi 2002/58/EY eivät rajoita direktiivin 2000/31/EY soveltamista, joka sisältää muun muassa siinä määriteltyä "pelkkää siirtotoimintaa" koskevan säännöksen, jota sovelletaan välityspalvelujen tarjoajiin.

(271) Muiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa yhteistyössä toimiville kansallisille sääntelyviranomaisille tai tarvittaessa muille toimivaltaisille viranomaisille yhteistyössä kansallisten sääntelyviranomaisten kanssa olisi annettava valtuudet seurata niiden palvelujen laatua, joita internetyhteyspalvelujen ja yleisesti saatavilla olevien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen tarjoajat tarjoavat, ja kerätä järjestelmällisesti tietoja näiden palvelujen laadusta siinä määrin, että näistä palveluntarjoajista jälkimmäiset pystyvät tarjoamaan palvelujen laadun vähimmäistason joko hallitsemalla vähintään joitakin verkon osia tai laatimalla asiaa koskevan palvelutasosopimuksen, myös vammaisille loppukäyttäjille tarjottavien palvelujen laadun osalta. Nämä tiedot olisi kerättävä sellaisin perustein, jotka mahdollistavat eri palvelujentarjoajien ja eri jäsenvaltioiden välisen vertailun. On todennäköistä, että kilpailluilla markkinoilla toimivat tällaisten sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajat asettavat yleisesti saataville riittävästi ajantasaista tietoa palveluistaan kaupallisten etujen vuoksi. Kansallisten sääntelyviranomaisten yhteistyössä muiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa, tai tarvittaessa muiden toimivaltaisten viranomaisten yhteistyössä kansallisten sääntelyviranomaisten kanssa, olisi kuitenkin voitava edellyttää tällaisen tiedon julkaisemista niissä tapauksissa, joissa voidaan osoittaa, ettei tieto ole käytännössä yleisön saatavilla. Jos yleisesti saatavilla olevien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen laatu on riippuvainen ulkoisista tekijöistä, kuten signaalien siirron hallinnasta tai verkkoyhteydestä, muiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa yhteistyössä toimivien kansallisten sääntelyviranomaisten olisi voitava edellyttää, että tällaisten palvelujen tarjoajat tiedottavat asiasta kuluttajille.

(272) Muiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa yhteistyössä toimivien kansallisten sääntelyviranomaisten olisi myös vahvistettava mittausmenetelmät, joita palvelun tarjoajien on sovellettava toimitettujen tietojen vertailukelpoisuuden parantamiseksi. BERECin olisi vertailtavuuden helpottamiseksi unionissa ja vaatimusten noudattamisesta aiheutuvien kustannusten alentamiseksi vahvistettava suuntaviivat palvelun laatua koskeville muuttujille, jotka muiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa yhteistyössä toimivien kansallisten sääntelyviranomaisten on otettava huolella huomioon.

(273) Jotta kuluttajat voisivat saada täyden hyödyn kilpailluista markkinoista, heidän olisi voitava tehdä tietoisia valintoja ja vaihtaa palveluntarjoajaa silloin, kun se on heidän parhaan etunsa mukaista. On olennaisen tärkeää varmistaa, että he voivat tehdä näin ilman oikeudellisia, teknisiä tai käytännön esteitä, jotka voivat liittyä muun muassa sopimusehtoihin, menettelyihin ja maksuihin. Tämä ei estä tarjoajia sisällyttämästä kuluttajasopimuksiin kohtuullisia sopimusaikoja, jotka voivat olla enintään 24 kuukauden pituisia. Jäsenvaltioilla olisi kuitenkin oltava mahdollisuus pitää voimassa tai ottaa käyttöön lyhyemmän enimmäiskeston vahvistavia säännöksiä ja sallia kuluttajien vaihtaa hinnoittelumallia tai irtisanoa sopimus ilman lisäkustannuksia sopimuskauden aikana kansallisten olosuhteiden perusteella, jollaisia ovat esimerkiksi kilpailun taso ja verkkoinvestointien vakaus. Kuluttajat saattavat haluta fyysisten yhteyksien osalta pidemmän korvausjakson ja hyötyä tällaisesta pidemmästä korvausjaksosta irrallaan sähköistä viestintäpalvelua koskevasta sopimuksesta. Tällainen kuluttajan sitoumus voi olla merkittävä tekijä, joka helpottaa erittäin suuren kapasiteetin verkkojen käyttöönottoa loppukäyttäjän tiloissa tai hyvin lähellä niitä, myös kysynnän yhdistämisjärjestelmien kautta, jolloin verkkoihin investoijien alkuperäiset käyttöönottoon liittyvät riskit pienenevät. Tässä direktiivissä vahvistettua kuluttajien oikeutta vaihtaa sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajaa ei kuitenkaan saisi rajoittaa tällaisilla korvausjaksoilla fyysisiä yhteyksiä koskevissa sopimuksissa, eivätkä tällaiset sopimukset saisi kattaa pääte- tai internetyhteyslaitteita, kuten puhelimia, reitittimiä tai modeemeja. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että erittäin suuren kapasiteetin fyysisen yhteyden käyttöönottoa loppukäyttäjän tiloissa rahoittavia yksiköitä, operaattorit mukaan luettuna, kohdellaan yhdenvertaisesti, myös silloin kun tällainen rahoitus toteutetaan osamaksusopimuksella.

(274) Sähköisiä viestintäpalveluja koskevien sopimusten automaattinen jatkaminen on myös mahdollista. Tällaisissa tapauksissa loppukäyttäjien olisi voitava irtisanoa sopimuksensa ilman kustannuksia sopimusjakson päätyttyä.

(275) Yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen, jotka ovat muita kuin numeroista riippumattomia henkilöiden välisiä palveluja, tarjoajien asettamiin sopimusehtoihin tehtävien loppukäyttäjälle epäedullisten muutosten, jotka koskevat esimerkiksi maksuja, hintoja, datamäärän rajoituksia, tiedonsiirtonopeutta, kattavuutta tai henkilötietojen käsittelyä, olisi annettava loppukäyttäjälle oikeus irtisanoa sopimus kustannuksitta, vaikka tällaisten muutosten yhteydessä tehtäisiin myös kuluttajaa hyödyttäviä muutoksia. Minkä tahansa tarjoajan sopimusehtoihin tekemän muutoksen olisi näin ollen oikeutettava loppukäyttäjä irtisanomaan sopimus, paitsi jos kukin muutos on sellaisenaan loppukäyttäjää hyödyttävä tai muutokset ovat puhtaasti hallinnollisia, esimerkiksi palveluntarjoajan osoitteen muuttuminen, eivätkä ne vaikuta epäedullisesti loppukäyttäjään taikka jos muutokset johtuvat yksinomaan lainsäädännön tai sääntelyn muutoksista, kuten unionin lainsäädännössä tai kansallisessa lainsäädännössä asetetuista uusista sopimustietoja koskevista vaatimuksista. Arvioitaessa sitä, onko muutos yksinomaan loppukäyttäjää hyödyttävä, olisi käytettävä objektiivisia perusteita. Loppukäyttäjän oikeus irtisanoa sopimus olisi evättävä vain, jos palveluntarjoaja pystyy osoittamaan, että kaikki sopimukseen tehdyt muutokset yksinomaan hyödyttävät loppukäyttäjää tai ne ovat puhtaasti hallinnollisia eivätkä vaikuta epäedullisesti loppukäyttäjään.

(276) Loppukäyttäjille olisi ilmoitettava sopimusehtojen muutoksista pysyvällä välineellä. Loppukäyttäjien, jotka eivät ole kuluttajia, mikroyrityksiä tai pienyrityksiä tai voittoa tavoittelemattomia järjestöjä, ei pitäisi saada irtisanomisoikeutta sopimuksen muuttamisen yhteydessä laitteiden välisen viestinnän palveluihin käytettävien siirtopalvelujen osalta. Jäsenvaltioiden olisi voitava säätää erityisistä loppukäyttäjien suojajärjestelyistä sellaisten tilanteiden varalta, joissa loppukäyttäjä irtisanoo sopimuksen vaihtaessaan asuinpaikkaa. Sopimusten irtisanomista koskevat säännökset eivät saa vaikuttaa unionin lainsäädännön tai kansallisen lainsäädännön muihin säännöksiin, jotka koskevat perusteita, joiden nojalla sopimus voidaan irtisanoa tai joiden nojalla palveluntarjoaja tai loppukäyttäjä voi muuttaa sopimusehtoja.

(277) Mahdollisuus palveluntarjoajan vaihtamiseen on kilpailuympäristössä tehokkaan kilpailun avaintekijä. Kun loppukäyttäjien saatavilla on palveluntarjoajan vaihtamisen osalta läpinäkyvää, täsmällistä ja oikea-aikaista tietoa, ne voinevat luottavaisemmin vaihtaa palveluntarjoajaa, mikä lisää niiden halukkuutta osallistua aktiivisesti kilpailuprosessiin. Palvelujen tarjoajien olisi varmistettava palvelun jatkuvuus, jotta loppukäyttäjät voivat vaihtaa palveluntarjoajaa ilman, että riski palvelun menettämisestä estää heitä, ja teknisten mahdollisuuksien mukaan sallittava vaihto loppukäyttäjän pyytämänä päivänä.

(278) Numeron siirrettävyys on keskeinen kuluttajan valinnanvaraa helpottava ja todellista kilpailua sähköisen viestinnän markkinoilla lisäävä tekijä. Sitä pyytävien loppukäyttäjien olisi voitava säilyttää numeronsa palveluntarjoajasta riippumatta ja rajoitetun ajan palveluntarjoajaa vaihdettaessa. Tämän toiminnon tarjonta yleisen puhelinverkon kiinteiden ja ei-kiinteiden sijaintipaikkojen välillä ei kuulu tämän direktiivin soveltamisalaan. Jäsenvaltioiden olisi kuitenkin voitava soveltaa säännöksiä numeroiden siirtämiseen tietyssä sijaintipaikassa palveluja tarjoavien verkkojen ja matkaviestinverkkojen välillä.

(279) Numeron siirrettävyyden merkitys vahvistuu huomattavasti, kun saatavilla on selkeitä hintatietoja sekä niille loppukäyttäjille, jotka siirtävät numeronsa, että niille loppukäyttäjille, jotka soittavat numeronsa siirtäneille loppukäyttäjille. Kansallisten sääntelyviranomaisten olisi siinä määrin kuin mahdollista helpotettava asianmukaista hinnoittelun avoimuutta osana numeron siirrettävyyden toteuttamista.

(280) Varmistaessaan, että numeron siirrettävyyteen liittyvän yhteenliittämisen hinnoittelu on kustannuslähtöistä, kansallisten sääntelyviranomaisten olisi myös voitava ottaa huomioon vertailukelpoisilla markkinoilla käytössä olevat hinnat.

(281) Numeron siirrettävyys on keskeinen kuluttajan valinnanvaraa helpottava ja todellista kilpailua sähköisen viestinnän kilpailumarkkinoilla lisäävä tekijä, ja se olisi toteutettava mahdollisimman nopeasti siten, että numero otetaan käyttöön yhden työpäivän aikana ja palvelu on loppukäyttäjältä poissa käytössä enintään yhden työpäivän ajan sovitusta siirtopäivästä alkaen. Oikeus siirtää numero olisi annettava loppukäyttäjälle, jolla on asiaankuuluva sopimus (ennakkoon tai jälkikäteen maksettavasta palvelusta) palveluntarjoajan kanssa. Jotta voidaan helpottaa sellaisen keskitetyn palvelupisteen perustamista, jonka ansiosta vaihtaminen käy loppukäyttäjän kannalta saumattomasti, vastaanottavan yleisen sähköisen viestinnän tarjoajan olisi johdettava vaihtamismenettelyä. Kansallisten sääntelyviranomaisten tai tarvittaessa muiden toimivaltaisten viranomaisten olisi voitava määrätä yleisestä vaihto- ja numeroiden siirtämisprosessista ottaen huomioon sopimuksia koskevat kansalliset säännökset ja teknologioiden kehityksen. Tähän olisi mahdollisuuksien mukaan sisällyttävä vaatimus, jonka mukaan siirtäminen saatetaan päätökseen käyttämällä OTA-provisiointia, jollei loppukäyttäjä toisin pyydä. Tietyistä jäsenvaltioista saadut kokemukset ovat osoittaneet, että loppukäyttäjien palveluntarjoajaa saatetaan vaihtaa ilman heidän suostumustaan. Asian hoitamisen olisi kuuluttava ensisijaisesti lainvalvontaviranomaisille, mutta jäsenvaltioiden olisi voitava ottaa vaihtoprosessia varten käyttöön riskien minimoimiseksi tarpeen olevia oikeasuhteisia vähimmäistoimia, myös asianmukaisia seuraamuksia, ja taata, että loppukäyttäjiä suojataan koko vaihtoprosessin ajan vähentämättä prosessin houkuttelevuutta kuluttajien kannalta. Oikeutta numeroiden siirtämiseen ei saisi rajoittaa sopimusehdoilla.

(282) Sen varmistamiseksi, että vaihtaminen ja siirtäminen toteutetaan tässä direktiivissä säädetyssä määräajassa, jäsenvaltioiden olisi säädettävä sellaisista palveluntarjoajien korvaustoimenpiteistä loppukäyttäjille, jotka voidaan toteuttaa helposti ja viipymättä, jos palveluntarjoajan ja loppukäyttäjän välistä sopimusta ei noudateta. Tällaisten toimenpiteiden olisi oltava oikeassa suhteessa sopimuksen noudattamisen viivästymisen kestoon. Loppukäyttäjien olisi saatava korvausta ainakin tilanteissa, joissa palvelun aktivointi tai numeron siirto viivästyy tai palvelu on poissa käytöstä yli yhden työpäivän ajan tai joissa palveluntarjoaja jättää saapumatta palvelua tai asentamista varten sovittuun tapaamiseen. Lisäkorvaus voitaisiin myöntää myös automaattisena maksujen alennuksena tilanteissa, joissa luovuttavan palveluntarjoajan on jatkettava palvelujensa toimittamista siihen asti, kun vastaanottavan palveluntarjoajan palvelut aktivoidaan.

(283) Paketeista, jotka koostuvat ainakin joko internetyhteyspalvelusta tai yleisesti saatavilla olevista numeroihin perustuvista henkilöiden välisistä viestintäpalveluista sekä muista palveluista, kuten yleisesti saatavilla olevista numeroista riippumattomista henkilöiden välisistä viestintäpalveluista, lineaarisista lähetyksistä, laitteiden välisen viestinnän palveluista tai päätelaitteista, on tullut yhä yleisempiä, ja ne ovat tärkeä osa kilpailua. Tässä direktiivissä palvelujen olisi katsottava muodostavan paketin, jos sen osat toimittaa tai myy sama palveluntarjoaja samalla sopimuksella taikka toisiinsa läheisesti liittyvillä tai kytketyillä sopimuksilla. Vaikka paketeista on usein hyötyä kuluttajille, palveluntarjoajan vaihto voi niiden takia olla vaikeampaa tai kalliimpaa, ja ne myös lisäävät sopimukseen riskiä joutua tilanteeseen, jossa sopimuksesta ei pääse eroon. Jos eri palveluihin tai pakettiin kuuluvien päätelaitteiden hankintaan liittyviin sopimussitoumuksiin sovelletaan erilaisia sopimusten irtisanomista ja vaihtamista koskevia sopimusvelvoitteita, kuluttajien on vaikea käyttää tästä direktiivistä johtuvia oikeuksiaan vaihtaakseen koko paketin tai sen osia kilpaileviin tarjouksiin. Tämän direktiivin tiettyjä keskeisiä säännöksiä, jotka koskevat sopimustiivistelmää, avoimuutta sekä sopimuksen kestoa, irtisanomista ja vaihtamista, olisi sen vuoksi sovellettava paketin kaikkiin osiin, myös päätelaitteisiin sekä muihin palveluihin, kuten digitaaliseen sisältöön tai digitaalisiin palveluihin ja niihin sähköisen viestinnän palveluihin, jotka eivät suoraan kuulu kyseisten säännösten soveltamisalaan. Kaikkia tämän direktiivin nojalla tiettyyn erillisenä palveluna toimitettavaan tai myytävään sähköisen viestinnän palveluun sovellettavia loppukäyttäjiä koskevia velvollisuuksia olisi voitava soveltaa myös silloin, kun tällainen palvelu on osa pakettia, johon kuuluu vähintään internetyhteyspalvelu tai yleisesti saatavilla oleva numeroihin perustuva henkilöiden välinen viestintäpalvelu.

Muihin sopimusnäkökohtiin, joita ovat esimerkiksi keinot, joita sovelletaan jos sopimus ei ole vaatimusten mukainen, olisi sovellettava asianomaiseen paketin osaan sovellettavia sääntöjä, esimerkiksi tavaroiden myyntisopimusten sääntöjä tai digitaalisen sisällön toimittamisen sääntöjä. Jos kuluttajalle kuitenkin muodostuu oikeus irtisanoa ennen sovitun sopimuskauden päättymistä mikä tahansa sellaisen paketin osa, johon kuuluu vähintään internetyhteyspalvelu tai yleisesti saatavilla oleva numeroihin perustuva henkilöiden välinen viestintäpalvelu, koska kyseinen paketin osa ei ole ollut sopimuksen mukainen tai sitä ei ole toimitettu, kuluttajan olisi oltava oikeutettu irtisanomaan paketin kaikki osat. Jotta palveluntarjoajan vaihtamisen tulisi edelleen olla helppoa, kuluttajia ei myöskään saisi estää vaihtamasta palveluntarjoajaa sen vuoksi, että alkuperäisen sopimusjakson voimassaolo jatkuu käytännössä automaattisesti.

(284) Numeroihin perustuvien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen tarjoajien on annettava mahdollisuus käyttää hätäpalveluita hätäviestinnän avulla. Poikkeuksellisissa olosuhteissa, erityisesti teknisen toteutettavuuden puuttumisen vuoksi, ne eivät välttämättä pysty antamaan käyttömahdollisuutta hätäpalveluihin tai soittajan sijaintitietoja tai molempia. Tällaisissa tapauksissa niiden olisi ilmoitettava asiasta asianmukaisesti sopimuksessa. Näiden palveluntarjoajien olisi annettava asiakkailleen selkeitä ja avoimia tietoja alkuperäisessä sopimuksessa ja pidettävä ne ajan tasalla, jos hätäpalvelujen käyttöoikeuden tarjoamiseen tulee muutoksia, esimerkiksi laskuissa. Näiden tietojen olisi käsitettävä kaikki alueellisen peiton rajoitukset, viestintäpalvelun suunniteltujen teknisten käyttöparametrien perusta sekä käytettävissä oleva infrastruktuuri. Jos palvelua ei tarjota sellaisen yhteyden kautta, jota hallinnoidaan tietyn palvelun laadun tuottamiseksi, tietoihin olisi sisällytettävä myös pääsyn luotettavuuden taso ja tiedot soittajan sijainnista verrattuna palveluun, joka tarjotaan tällaisen yhteyden kautta, ottaen huomioon tekniikan taso ja laatunormit sekä mahdolliset tässä direktiivissä määritetyt palvelun laatua koskevat parametrit.

(285) Loppukäyttäjien olisi päästävä käyttämään hätäpalveluja hätäviestinnän avulla maksutta ja tarvitsematta käyttää mitään maksutapaa, mistä tahansa laitteesta, joka mahdollistaa numeroihin perustuvan henkilöiden välisen palvelun, myös silloin kun he käyttävät verkkovierailupalveluja jäsenvaltiossa. Hätäviestintä on viestintäkeino, joka sisältää ääniviestintäpalvelujen lisäksi tekstiviestit, pikaviestit, videoviestinnän ja muun tyyppisen viestinnän, esimerkiksi reaaliaikaisen tekstityksen, nk. total conversation -palvelut ja välityspalvelut. Jäsenvaltioiden olisi hätäkeskusten valmiudet ja tekniset välineet huomioiden voitava määritellä, mitkä numeroihin perustuvat henkilöiden väliset viestintäpalvelut soveltuvat hätäpalveluihin, mukaan lukien mahdollisuus rajoittaa kyseiset vaihtoehdot koskemaan ääniviestintäpalveluja ja niiden vammaisille loppukäyttäjille tarkoitettua vastinetta tai lisätä muita vaihtoehtoja kansallisten hätäkeskusten kanssa sovitulla tavalla. Ajoneuvosta hätänumeroon tuleva hätäpuhelu eli asetuksessa (EU) 2015/758 määritelty eCall-puhelu voi käynnistää hätäviestinnän henkilön puolesta.

(286) Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että numeroihin perustuvien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen tarjoajat tarjoavat luotettavan ja täsmällisen mahdollisuuden käyttää hätäpalveluja, ottaen huomioon kansalliset eritelmät ja kriteerit sekä kansallisten hätäkeskusten valmiudet. Jäsenvaltioiden olisi tarkasteltava hätäkeskusten valmiuksia käsitellä hätäviestintää useammalla kuin yhdellä kielellä. Jos numeroihin perustuvaa henkilöiden välistä viestintäpalvelua ei tarjota sellaisen yhteyden kautta, jota hallinnoidaan palvelun tietyn laatutason tuottamiseksi, palvelun tarjoaja ei välttämättä pysty varmistamaan, että sen palvelun kautta soitetut hätäpuhelut reititetään yhtä luotettavasti sopivimpaan hätäkeskukseen. Tällaisten verkosta riippumattomien palveluntarjoajien eli palveluntarjoajien, jotka eivät ole osa yleisön saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajaa, ei aina ole teknisesti mahdollista antaa soittajan sijaintitietoja. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että standardit, jotka takaavat täsmällisen ja luotettavan reitityksen ja yhteydet hätäpalveluihin, pannaan täytäntöön mahdollisimman pian, jotta numeroihin perustuvien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen verkosta riippumattomat tarjoajat voivat täyttää velvollisuutensa, jotka liittyvät hätäpalvelujen käyttömahdollisuuteen ja soittajan sijaintitietojen antamiseen, vastaavalla tasolla kuin vaaditaan muilta tällaisten viestintäpalvelujen tarjoajilta. Jos tällaisia standardeja ja niihin liittyviä hätäkeskusjärjestelmiä ei ole vielä otettu käyttöön, verkosta riippumattomia numeroihin perustuvien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen tarjoajia ei pitäisi velvoittaa tarjoamaan hätäpalvelujen saatavuutta muuten kuin tavalla, joka on teknisesti toteutettavissa tai taloudellisesti kannattavaa. Tähän voi esimerkiksi sisältyä se, että jäsenvaltio nimeää yhden hätäkeskuksen vastaanottamaan keskitetysti hätäviestejä. Tällaisten palveluntarjoajien olisi silti tiedotettava loppukäyttäjille, kun pääsyä yhteiseen eurooppalaiseen hätänumeroon 112 tai soittajan sijaintitietoihin ei tueta.

(287) Jotta voidaan parantaa hätäpuheluihin vastaamista ja niiden käsittelyä koskevaa raportointia ja suorituskyvyn mittaamista jäsenvaltioissa, komission olisi joka toinen vuosi toimitettava Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomus yhteisen eurooppalaisen hätänumeron 112 toteuttamisen tehokkuudesta.

(288) Jäsenvaltioiden olisi toteutettava erityistoimenpiteitä varmistaakseen, että vammaisilla loppukäyttäjillä, erityisesti kuuroilla, kuulovammaisilla, puhevammaisilla ja kuurosokeilla käyttäjillä, on tasapuoliset mahdollisuudet käyttää hätäpalveluja, myös yhteistä eurooppalaista hätänumeroa 112, ja että nämä hätäpalvelut ovat tuotteiden ja palvelujen esteettömyysvaatimukset yhdenmukaistavan unionin lainsäädännön mukaisia. Tähän voivat sisältyä erityiset vammaisille loppukäyttäjille tarkoitetut päätelaitteet, jos muut viestintäkeinot eivät sovellu heille.

(289) On tärkeää lisätä yhteisen eurooppalaisen hätänumeron 112 tunnettuutta unionissa matkustavien kansalaisten suojelun ja turvallisuuden parantamiseksi. Tästä syystä kaikki jäsenvaltioissa matkustavat kansalaiset olisi saatettava tietoisiksi, tiedottamalla erityisesti kansainvälisen liikenteen bussiterminaaleissa, rautatieasemilla, satamissa ja lentoasemilla sekä puhelinluetteloissa, loppukäyttäjä- ja laskutusmateriaalissa, siitä, että he voivat käyttää yhteistä eurooppalaista hätänumeroa 112 yleisenä hätänumerona matkustaessaan unionissa. Tämä on ensisijaisesti jäsenvaltioiden vastuulla, mutta komission olisi edelleen sekä annettava tukea että täydennettävä jäsenvaltioiden aloitteita yhteistä eurooppalaista hätänumeroa 112 koskevan tietoisuuden parantamiseksi, ja sen olisi säännöllisesti arvioitava yleisön tietoisuutta numerosta.

(290) Kaikessa hätäviestinnässä hyödynnettävät soittajan sijaintitiedot lisäävät loppukäyttäjien suojaa ja turvallisuutta sekä auttavat hätäpalveluja suorittamaan tehtävänsä, edellyttäen että hätäviestien ja niihin liittyvien tietojen välittäminen hätäpalveluille taataan kansallisella sopivimman hätäkeskuksen järjestelmällä. Vastaanotettaessa ja käytettäessä soittajan sijaintitietoja, joihin sisältyvät sekä verkkoperusteiset sijaintitiedot että tapauksen mukaan mobiililaitteesta saatavat soittajan tarkemmat sijaintitiedot, olisi noudatettava henkilötietojen käsittelyä ja turvallisuustoimenpiteitä koskevaa unionin oikeutta. Yritysten, jotka antavat verkkoperusteisia sijaintitietoja, olisi käytetystä tekniikasta riippumatta annettava soittajan sijaintitiedot hätäpalvelujen käyttöön heti, kun palvelu on ottanut puhelun vastaan. Mobiililaitteisiin perustuvat paikallistamisteknologiat ovat osoittautuneet tarkemmiksi ja kustannustehokkaammiksi, koska käytettävissä olevat tiedot saadaan Euroopan geostationaarisesta navigointilisäjärjestelmästä ja Galileo-satelliittijärjestelmästä ja muista maailmanlaajuisista satelliittinavigointijärjestelmistä sekä langattomien verkkojen tiedoista. Sen vuoksi mobiililaitteesta saatavien soittajan sijaintitietojen olisi täydennettävä verkkoperusteisia sijaintitietoja myös silloin kun mobiililaitteesta saadaan sijaintitieto vasta sen jälkeen kun hätäviestintä on käynnistetty. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että kun mobiililaitteesta saatavat soittajan sijaintitiedot ovat saatavilla, ne toimitetaan sopivimmalle hätäkeskukselle. Tämä ei välttämättä ole aina mahdollista – sijaintitiedot eivät esimerkiksi ole saatavilla mobiililaitteesta tai henkilöiden välisen viestintäpalvelun välityksellä, tai niitä ei ole teknisesti mahdollista saada. Jäsenvaltioiden olisi lisäksi varmistettava, että hätäkeskukset pystyvät vastaanottamaan ja hallinnoimaan käytettävissä olevia soittajan sijaintitietoja, silloin kun se on toteutettavissa. Soittajan sijaintitietojen määrittelemisen ja siirtämisen olisi oltava maksutonta sekä loppukäyttäjälle että hätäviestiä käsittelevälle viranomaiselle riippumatta määrittelytavasta (mobiililaitteen vai verkon kautta) tai siirtotavasta (esim. äänikanavia pitkin, tekstiviestillä tai internet-protokollaan perustuen).

(291) Jotta voitaisiin vastata teknologian kehitykseen, joka liittyy soittajan sijaintitietojen tarkkuuteen, vammaisten loppukäyttäjien vastaaviin käyttömahdollisuuksiin ja puhelun reitittämiseen sopivimpaan hätäkeskukseen, komissiolle olisi annettava valtuudet hyväksyä delegoituja säädöksiä, joissa vahvistetaan toimenpiteitä hätäviestinnän johdonmukaisuuden, yhteentoimivuuden, luotettavuuden, laadun ja jatkuvuuden varmistamiseksi unionissa; tällaisiin toimenpiteisiin voi kuulua toiminnallisia säännöksiä roolien määrittelemiseksi viestintäketjun eri osapuolille, esimerkiksi numeroihin perustuvien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen tarjoajille, viestintäverkkojen operaattoreille ja sopivimmille hätäkeskuksille, sekä teknisiä säännöksiä, joilla määritellään tekniset keinot toiminnallisten säännösten täytäntöönpanemiseksi. Tällaiset toimet eivät saisi rajoittaa jäsenvaltioiden omien hätäpalvelujen järjestämistä.

(292) Yhdessä jäsenvaltiossa olevat kansalaiset eivät voi ottaa yhteyttä toisen jäsenvaltion hätäpalveluihin, koska hätäpalveluilla ei välttämättä ole muiden jäsenvaltioiden hätäpalvelujen yhteystietoja. Sen vuoksi olisi otettava käyttöön unionin laajuinen suojattu tietokanta, joka sisältää kunkin maan johtavan hätäpalvelun puhelinnumerot. Siksi BERECin olisi ylläpidettävä standardin E.164 mukaisten jäsenvaltioiden hätänumeroiden suojattua tietokantaa, jos mitkään muut organisaatiot eivät sellaista ylläpidä, jotta varmistetaan, että jäsenvaltioiden hätäpalveluihin voidaan ottaa yhteys muiden jäsenvaltioiden hätäpalveluista.

(293) Uhkaavia tai odotettavissa olevia suuria hätätilanteita ja katastrofeja koskevien julkisten varoitusten toimittamisesta sähköisten viestintäpalvelujen välityksellä on laadittu toisistaan eroavaa kansallista lainsäädäntöä. Tässä direktiivissä olisi lähennettävä alaa koskevaa lainsäädäntöä säätämällä, että julkisia varoitusjärjestelmiä käytettäessä numeroihin perustuvien henkilöiden välisten matkaviestintäpalvelujen tarjoajien olisi välitettävä julkiset varoitukset kaikille asianosaisille loppukäyttäjille. Asianosaisiksi loppukäyttäjiksi olisi katsottava toimivaltaisen viranomaisen määrittämät loppukäyttäjät, jotka ovat uhkaavan tai odotettavissa olevan suuren hätätilanteen tai katastrofin mahdollisena kohteena olevilla maantieteellisillä alueilla varoitusjakson aikana.

(294) Kun jäsenvaltiot ovat varmistaneet, että kaikki asianosaiset loppukäyttäjät riippumatta heidän asuinpaikastaan tai -jäsenvaltiostaan tavoitetaan tosiasiallisesti korkeinta tietoturvan tasoa noudattaen, niiden olisi voitava säätää julkisten varoitusten toimittamisesta muiden yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen kuin numeroihin perustuvien henkilöiden välisten matkaviestintäpalvelujen avulla, muiden kuin radio-ja televisiotoiminnassa käytettävien siirtopalvelujen kautta, taikka internetyhteyspalvelujen kautta välitettävien mobiilisovellusten avulla. Tällaisen saatavilla olevan julkisen varoitusjärjestelmän olemassaolosta tiedottamiseksi kyseiseen jäsenvaltioon tuleville loppukäyttäjille jäsenvaltion olisi varmistettava, että kyseiset loppukäyttäjät saavat ilman aiheetonta viivytystä ja maksutta automaattisesti tekstiviestillä helposti ymmärrettävät tiedot siitä, miten julkisia varoituksia vastaanotetaan, myös mobiilipäätelaitteella, jossa ei ole mahdollisuutta käyttää internetyhteyspalveluja. Muut kuin numeroihin perustuvien henkilöiden välisten matkaviestintäpalvelujen avulla välitettävät julkiset varoitukset olisi välitettävä loppukäyttäjille helposti vastaanotettavassa muodossa. Jos julkinen varoitusjärjestelmä toteutetaan sovelluksen avulla, se ei saisi edellyttää loppukäyttäjiltä sisäänkirjautumista tai rekisteröitymistä viranomaisille tai sovelluksen toimittajalle. Loppukäyttäjien sijaintitietoja olisi aina käytettävä direktiivin 2002/58/EY mukaisesti. Julkiset varoitukset olisi toimitettava loppukäyttäjille maksutta. Komissio voisi tämän direktiivin täytäntöönpanoa koskevan tarkastelun yhteydessä arvioida myös, onko unionin lainsäädännön mukaan mahdollista perustaa yksi unionin laajuinen julkinen varoitusjärjestelmä, jolla voitaisiin varoittaa kansalaisia uhkaavista tai kehittymässä olevista katastrofeista tai vakavista hätätilanteista eri jäsenvaltioissa, ja olisiko se toteutettavissa.

(295) Jäsenvaltioiden olisi voitava selvittää, vastaavatko vaihtoehtoiset järjestelmät eli muut kuin numeroihin perustuvat henkilöiden väliset matkaviestintäpalvelut tosiasiallisesti tällaisia palveluja ja otetaanko niissä mahdollisimman tarkasti huomioon niitä vastaavat BERECin suuntaviivat. Tällaisia suuntaviivoja laadittaessa olisi kuultava kansallisia hätäkeskuksista vastaavia viranomaisia, jotta varmistetaan, että pelastusalan asiantuntijat osallistuvat niiden kehittämiseen ja että eri jäsenvaltioiden viranomaisilla on yhteinen käsitys siitä, mitä tällaisten julkisten varoitusjärjestelmien toteuttaminen jäsenvaltioissa edellyttää; samalla olisi myös varmistettava, että unionin kansalaisia suojellaan tehokkaasti heidän matkustaessaan muissa jäsenvaltioissa.

(296) Perusoikeuskirjan tavoitteiden ja vammaisten henkilöiden oikeuksista tehdyssä Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimuksessa vahvistettujen velvoitteiden mukaisesti sääntelykehyksessä olisi varmistettava, että kaikki loppukäyttäjät, mukaan lukien vammaiset loppukäyttäjät, vanhukset ja henkilöt, joilla on sosiaalisia erityistarpeita, voivat helposti ja yhtäläisesti käyttää kohtuuhintaisia ja laadukkaita palveluja riippumatta asuinpaikastaan unionissa. Amsterdamin sopimuksen päätösasiakirjaan liitetyssä julistuksessa 22 määrätään, että unionin toimielimet ottavat huomioon vammaisten henkilöiden tarpeet suunnitellessaan SEUT 114 artiklan mukaisia toimenpiteitä.

(297) Jotta voitaisiin varmistaa, että vammaiset loppukäyttäjät hyötyvät kilpailusta ja mahdollisuudesta valita eri palveluntarjoajien välillä samalla tavalla kuin suurin osa loppukäyttäjistä, toimivaltaisten viranomaisten olisi täsmennettävä tarvittaessa ja kansallisten olosuhteiden perusteella sekä vammaisia loppukäyttäjiä kuultuaan, mitä vammaisten loppukäyttäjien kuluttajansuojaa koskevia vaatimuksia yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajien on noudatettava. Tällaisiin vaatimuksiin voi kuulua muun muassa, että palveluntarjoajat huolehtivat siitä, että vammaiset loppukäyttäjät voivat hyödyntää niiden palveluja samoin ehdoin kuin niiden muutkin loppukäyttäjät, mukaan lukien hinnat, maksut ja laatu, näille palveluntarjoajille aiheutuneista lisäkustannuksista riippumatta. Muita vaatimuksia voi liittyä palveluntarjoajien välisiin tukkutason järjestelyihin. Jotta palveluntarjoajille ei luotaisi liiallista hallinnollista rasitetta, toimivaltaisten viranomaisten olisi tarkistettava, voidaanko vastaavia käyttömahdollisuuksia ja valinnanvaraa koskevat tavoitteet saavuttaa ilman tällaisia toimenpiteitä.

(298) Tuotteiden ja palvelujen esteettömyysvaatimukset yhdenmukaistavan unionin lainsäädännön lisäksi tässä direktiivissä vahvistetaan uusia tiukempia vaatimuksia, jotka koskevat vammaisille loppukäyttäjille tarkoitettujen päätelaitteiden ja erityislaitteiden sekä -palvelujen kohtuuhintaisuutta ja saatavuutta. Sen vuoksi direktiivissä 2002/22/EY oleva vastaava velvollisuus, jossa jäsenvaltioiden edellytetään edistämään vammaisille loppukäyttäjille tarkoitettujen päätelaitteiden saatavuutta, on vanhentunut, ja se olisi kumottava.

(299) Numerotiedotuspalvelujen ja luettelojen tarjonnassa on kehittynyt todellista kilpailua muun muassa komission direktiivin 2002/77/EY[1] 5 artiklan nojalla. Tämän todellisen kilpailun säilyttämiseksi kaikkien loppukäyttäjilleen numerointisuunnitelmasta puhelinnumeroita jakavien numeroihin perustuvien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen tarjoajien olisi edelleen asetettava asiaankuuluvat tiedot saataville oikeudenmukaisesti, kustannuslähtöisesti ja ketään syrjimättä.

(300) Loppukäyttäjille olisi ilmoitettava heillä olevan oikeus päättää, mainitaanko heidät luettelossa. Numeroihin perustuvien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen tarjoajien olisi kunnioitettava loppukäyttäjien päätöksiä antaessaan tietoja luettelopalvelujen tarjoajille. Direktiivin 2002/58/EY 12 artiklassa turvataan loppukäyttäjien oikeus yksityisyyteen heidän henkilötietojensa julkisessa luettelossa ilmoittamisen osalta.

(301) Tukkumyyntiä koskevissa toimissa, joilla varmistetaan loppukäyttäjien tietojen lisääminen tietokantoihin, olisi noudatettava asetuksen (EU) 2016/679 mukaisia toimenpiteitä henkilötietojen suojaamiseksi sekä direktiivin 2002/58/EY 12 artiklaa. Näiden tietojen toimittaminen kustannuslähtöisesti palveluntarjoajille siten, että jäsenvaltioille annetaan mahdollisuus perustaa keskitetty mekanismi, jonka avulla voidaan antaa kattavia yhdistettyjä tietoja numerotiedotuspalvelujen tarjoajille, sekä verkon käyttöoikeuden tarjoaminen kohtuullisten ja avointen ehtojen mukaisesti olisi saatava alkuun, jotta loppukäyttäjät voisivat kaikilta osin hyötyä kilpailusta, joka on suurelta osin mahdollistanut vähittäiskaupan sääntelyn poistamisen näiltä palveluilta ja numerotiedustelupalvelujen tarjoamisen kohtuullisin ja avoimin ehdoin.

[1] Komission direktiivi 2002/77/EY, annettu 16 päivänä syyskuuta 2002, kilpailusta sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen markkinoilla (EYVL L 249, 17.9.2002, s. 21).

(302) Koska yleispalveluvelvollisuus on poistettu luettelopalveluilta ja niillä on toimivat markkinat, luettelopalvelujen käyttöoikeus ei ole enää tarpeen. Käyttöoikeuden ja kilpailun säilyttämiseksi kyseisillä markkinoilla kansallisten sääntelyviranomaisten olisi silti voitava edelleen asettaa velvollisuuksia ja ehtoja yrityksille, joiden määräysvallassa loppukäyttäjien käyttöoikeus on.

(303) Loppukäyttäjien olisi voitava olla varmoja radiolähetysten vastaanottoon uusissa M-luokan ajoneuvoissa ja digitaalitelevisiolähetysten vastaanottoon unionissa myytävien laitteiden yhteentoimivuudesta. Jäsenvaltioiden olisi voitava edellyttää tällaisia laitteita koskevia yhdenmukaistettuja vähimmäisstandardeja. Tällaisia standardeja voitaisiin ajoittain mukauttaa tekniikan ja markkinoiden kehityksen perusteella.

(304) Jos jäsenvaltiot päättävät toteuttaa direktiivin (EU) 2015/1535 mukaisia toimenpiteitä, jotka koskevat kuluttajille tarkoitettujen radiovastaanottimien yhteentoimivuutta, niiden olisi pystyttävä vastaanottamaan ja toistamaan digitaalisten maalähetysten tai internetin välityksellä tarjottavia radiopalveluja, jotta tämä yhteentoimivuus säilyy. Tämä voi myös parantaa yleistä turvallisuutta, kun käyttäjät voivat hyödyntää laajemmin eri teknologioita hätätilanteita koskevien tietojen käsittelyyn ja vastaanottamiseen jäsenvaltioissa.

(305) On suotavaa, että kuluttajille tarjotaan mahdollisimman laaja liitettävyys digitaalisiin televisiovastaanottimiin; yhteentoimivuus on dynaamisten markkinoiden kehittyvä periaate. Standardointielinten olisi tehtävä kaikkensa varmistaakseen, että asianmukaiset standardit kehittyvät rinnakkain kyseessä olevien tekniikkojen kanssa. Samoin on tärkeää varmistaa se, että digitaalisiin televisiovastaanottimiin on saatavilla liittimiä, jotka pystyvät välittämään kaikki tarvittavat digitaalitelevisiosignaalin osat kuten ääni- ja kuvavirrat, ehdollisen käyttöoikeuden (ehdollisen pääsyn) järjestelmien tiedot, palvelutiedot, API-tiedot ja kopiosuojaustiedot. Tämän vuoksi tällä direktiivillä olisi varmistettava se, että verkko-operaattorit, palvelujen tarjoajat tai laitteistojen valmistajat eivät rajoita liittimiin liitettyjä tai sisältyviä toimintoja ja että nämä kehittyvät jatkuvasti tekniikan kehittymisen mukaisesti. Hybriditelevisiopalvelujen levittämiseksi ja esittämiseksi olisi markkinoiden toimintaan perustuvan mekanismin avulla toteutettava yhteinen standardi, sillä siitä olisi kuluttajalle etua. Jäsenvaltioiden ja komission olisi voitava tämän kehityksen rohkaisemiseksi tehdä perustamissopimusten puitteissa aloitteita, jotka koskevat noudatettavaa politiikkaa.

(306) Kuluttajille tarkoitettujen radiovastaanottimien ja televisiolaitteiden yhteentoimivuutta koskevat säännökset eivät estä sitä, että uusien M-luokan ajoneuvojen autoradiovastaanottimet pystyvät vastaanottamaan ja toistamaan myös analogisten maalähetysten välityksellä tarjottavia radiopalveluja, eivätkä ne estä jäsenvaltioita asettamasta velvoitteita varmistaa, että digitaalisilla radiovastaanottimilla voidaan vastaanottaa ja toistaa maanpäällisiä analogisia radiolähetyksiä.

(307) Tällä direktiivillä ei estetä jäsenvaltioita hyväksymästä maanpäällisten lähetysten vastaanottamiseen tarkoitettuja digitaalisia televisiolaitteita koskevia teknisiä määräyksiä, joilla valmistellaan kuluttajien siirtymistä käyttämään uusia maanpäällisiä lähetysstandardeja ja pyritään välttämään sellaisten laitteiden toimittaminen, jotka eivät olisi yhteensopivia käyttöön otettavien standardien kanssa, sanotun kuitenkaan vaikuttamatta unionin oikeuden soveltamiseen.

(308) Jäsenvaltioiden olisi voitava asettaa perustellun yleisen edun nimissä oikeasuhteisia siirtovelvollisuuksia niiden lainkäyttövaltaan kuuluville yrityksille, mutta tällaisia velvollisuuksia olisi asetettava ainoastaan silloin, kun se on välttämätöntä jäsenvaltioiden unionin lainsäädännön mukaisesti selkeästi määrittämien yleisen edun mukaisten tavoitteiden saavuttamiseksi; velvollisuuksien olisi oltava oikeasuhteisia ja avoimia. Siirtovelvollisuuksia olisi voitava soveltaa tiettyjen mediapalvelun tarjoajien toimittamiin tiettyihin radio- ja televisiolähetyskanaviin sekä täydentäviin palveluihin. Jäsenvaltioiden asettamien velvollisuuksien olisi oltava kohtuullisia, eli niiden olisi oltava selkeästi määritellyt yleisen edun mukaiset tavoitteet huomioon ottaen oikeasuhteisia ja avoimia, minkä lisäksi niiden yhteydessä voidaan tarvittaessa määrätä kohtuullisesta korvauksesta. Jäsenvaltioiden olisi esitettävä kansallisessa lainsäädännössään asettamilleen siirtovelvollisuuksille puolueettomat perusteet sen varmistamiseksi, että velvollisuudet ovat avoimia, oikeasuhteisia ja selkeästi määriteltyjä. Velvollisuudet olisi suunniteltava siten, että tarjotaan riittävät kannustimet tehokkaille investoinneille infrastruktuuriin.

(309) Siirtovelvollisuuksia olisi tarkasteltava säännöllisesti uudelleen vähintään viiden vuoden välein, jotta ne voidaan pitää teknologian ja markkinoiden kehittymisen tasalla ja varmistaa niiden olevan jatkuvasti oikeassa suhteessa tavoitteisiin. Tällaisten velvollisuuksien yhteydessä voitaisiin tarvittaessa määrätä kohtuullisesta korvauksesta, joka olisi vahvistettava kansallisessa lainsäädännössä. Tällaisessa tapauksessa kansallisessa lainsäädännössä olisi määritettävä myös asianmukaisen korvauksen laskentaan sovellettava menetelmä. Menetelmässä olisi pyrittävä johdonmukaisuuteen sellaisten käyttöoikeuksia koskevien korjaavien toimenpiteiden kanssa, joita kansalliset sääntelyviranomaiset voivat määrätä lähetystoiminnassa käytettävien siirtopalvelujen tarjoajille, joilla katsotaan olevan huomattava markkinavoima. Tästä poiketen tilanteissa, joissa ennen … päivää …kuuta … [päivä, jona tämä direktiivi tulee voimaan] allekirjoitetussa määräaikaisessa sopimuksessa määrätään muusta menetelmästä, kyseistä menetelmää olisi voitava soveltaa sopimuksen keston ajan. Jos kansallista säädöstä korvauksista ei ole, radio- tai televisiokanavien tarjoajien ja kyseisten radio- tai televisiokanavien välittämiseen käytettävien sähköisten viestintäverkkojen tarjoajien olisi voitava tehdä sopimus oikeasuhteisesta korvauksesta.

(310) Radio- ja televisiolähetysten yleisölle lähettämiseen käytettäviin sähköisiin viestintäverkkoihin ja -palveluihin kuuluvat kaapelitelevisio, internetpohjainen televisio sekä satelliitti- ja maanpäälliset lähetysverkot. Niihin voi kuulua myös muita verkkoja sikäli kuin merkittävä määrä loppukäyttäjiä tällaisia verkkoja pääasiallisena keinona radio- ja televisiolähetysten vastaanottamiseen. Analogisia televisiolähetyksiä koskettavia siirtovelvollisuuksia olisi harkittava ainoastaan, jos tällaisen velvollisuuden puute aiheuttaisi merkittävää haittaa merkittävälle määrälle loppukäyttäjiä tai jos tiettyjen televisiolähetyskanavien tapauksessa ei voida käyttää muita lähetystapoja. Siirtovelvollisuuksiin voi sisältyä sellaisten palvelujen välittäminen, jotka mahdollistavat vastaavat käyttömahdollisuudet vammaisille loppukäyttäjille. Vastaavasti täydentäviin palveluihin sisältyy muun muassa palveluja, joilla parannetaan esteettömyyttä vammaisten loppukäyttäjien kannalta, kuten tekstitelevisio, tekstitys loppukäyttäjille, jotka ovat kuuroja tai kuulovammaisia, kuvailutulkkaus, puhuttu tekstitys ja viittomakielinen tulkkaus, ja niihin voi tarvittaessa sisältyä pääsy näihin liittyvään raakadataan. Hybriditelevisiopalvelujen tarjoamisen ja vastaanottamisen lisääntyessä ja sähköisten ohjelmaoppaiden säilyessä tärkeinä loppukäyttäjien valinnanvaran kannalta hybriditelevisiotoimintoja ja sähköisen ohjelmaoppaan toimintoja olennaisesti tukevan ohjelmiin liittyvän datan välittäminen voidaan sisällyttää siirtovelvollisuuksiin. Tällaisen ohjelmiin liittyvän datan olisi voitava sisältää tietoa ohjelman sisällöstä ja siitä, miten sisältöön pääsee, mutta ei itse ohjelman sisältöä.

(311) Kutsuvan tilaajan tunnistustoimintoja on tavallisesti saatavilla uudenaikaisissa puhelinkeskuksissa, ja näin ollen niitä voidaan tarjota yhä enemmän pienin kustannuksin tai kokonaan ilman kustannuksia. Jäsenvaltioita ei vaadita asettamaan näiden toimintojen tarjoamista koskevia velvollisuuksia, jos niitä on jo tarjolla. Direktiivissä 2002/58/EY turvataan käyttäjien yksityisyyden suoja eritellyn laskutuksen osalta siten, että käyttäjille annetaan kutsuvan tilaajan tunnistuksen yhteydessä keino suojella oikeuttaan yksityisyyteen. Näiden palvelujen kehittäminen Euroopan laajuisesti on kuluttajien edun mukaista, ja tämä direktiivi tukee sitä. Internetyhteyspalvelujen tarjoajat antavat yleisen käytännön mukaisesti asiakkaille sähköpostiosoitteen, jossa käytetään niiden liikenimeä tai tavaramerkkiä. Sen varmistamiseksi, että loppukäyttäjille ei aiheudu haittaa jumiutumisvaikutuksista, jotka liittyvät sähköposteihin pääsyn mahdolliseen menettämiseen internetyhteyspalveluja vaihdettaessa, jäsenvaltioiden olisi voitava asettaa tällaisten palvelujen tarjoajille velvollisuuksia antaa pyynnöstä joko pääsy niiden sähköposteihin tai siirtää lähetetyt sähköpostit asiaankuuluvaan sähköpostiosoitteeseen tai -osoitteisiin. Toiminto olisi tarjottava maksutta ja kansallisen sääntelyviranomaisen asianmukaiseksi katsomaksi ajaksi.

(312) Julkaisemalla tietoja jäsenvaltiot varmistavat, että markkinoilla toimivat yritykset ja mahdolliset markkinatulokkaat ymmärtävät oikeutensa ja velvollisuutensa ja tietävät, mistä löytää merkitykselliset yksityiskohtaiset tiedot. Julkaiseminen kansallisessa virallisessa lehdessä auttaa muissa jäsenvaltioissa olevia asianomaisia osapuolia löytämään merkitykselliset tiedot.

(313) Yleiseurooppalaisten sähköisen viestinnän markkinoiden olemassaolon ja tehokkuuden takaamiseksi komission olisi seurattava ja julkaistava tietoja kustannuksista, jotka osaltaan määräävät loppukäyttäjien maksamat hinnat.

(314) Jotta komissio voi todeta, että unionin oikeutta sovelletaan asianmukaisesti, sen on tiedettävä, millä yrityksillä on katsottu olevan huomattava markkinavoima ja mitä velvollisuuksia kansalliset sääntelyviranomaiset ovat asettaneet markkinoilla toimiville yrityksille. Tästä syystä sen lisäksi, että tällaiset tiedot julkaistaan kansallisella tasolla, on tarpeen, että jäsenvaltiot toimittavat tiedot komissiolle. Kun jäsenvaltioita vaaditaan lähettämään tietoja komissiolle, niiden olisi voitava toimittaa ne sähköisessä muodossa, kunhan asianmukaisista todentamismenettelyistä sovitaan.

(315) Markkinoiden, yhteiskunnan ja teknologian kehittymisen, mukaan lukien teknisten standardien kehitys, huomioon ottamiseksi, verkkojen ja palvelujen turvallisuuteen kohdistuvien riskien hallitsemiseksi ja sen turvaamiseksi, että hätäpalvelut ovat tosiasiallisesti käytettävissä hätäviestien välityksellä, komissiolle olisi siirrettävä valta hyväksyä SEUT 290 artiklan mukaisesti delegoituja säädöksiä, jotka koskevat, yhden yhtenäisen unioninlaajuisen terminointimaksun asettamista kiinteän verkon ja matkaviestinnän markkinoille, hätäviestintään unionissa liittyvien toimenpiteiden hyväksymistä ja tämän direktiivin liitteiden mukauttamista. On erityisen tärkeää, että komissio asiaa valmistellessaan toteuttaa asianmukaiset kuulemiset, myös asiantuntijatasolla, ja että kyseiset kuulemiset toteutetaan niiden periaatteiden mukaan, jotka on vahvistettu paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyssä toimielinten välisessä sopimuksessa[1]. Jotta voitaisiin erityisesti varmistaa tasavertainen osallistuminen delegoitujen säädösten valmisteluun, Euroopan parlamentille ja neuvostolle toimitetaan kaikki asiakirjat samaan aikaan kuin jäsenvaltioiden asiantuntijoille, ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asiantuntijoilla on järjestelmällisesti oikeus osallistua komission asiantuntijaryhmien kokouksiin, joissa valmistellaan delegoituja säädöksiä.

[1] EUVL L 123, 12.5.2016, s. 1.

(316) Tämän direktiivin yhtenäisten täytäntöönpanoedellytysten varmistamiseksi komissiolle olisi siirrettävä täytäntöönpanovalta hyväksyä päätöksiä jäsenvaltioiden välisten raja-alueiden haitallisiin häiriöihin puuttumiseksi; yksilöidä yhdenmukaistettu tai koordinoitu lähestymistapa, jolla puututaan kansallisten sääntelyviranomaisten harjoittaman yleisten sääntelytapojen epäyhdenmukaiseen täytäntöönpanoon sähköisen viestinnän markkinoiden sääntelyssä, sekä numerointiin, mukaan luettuina numeroalueet, numeroiden ja tunnisteiden siirrettävyys, numeron- tai osoitteenmuunnosjärjestelmät sekä yhteisen eurooppalaisen hätänumeron 112 käyttömahdollisuus; tehdä standardien tai erittelyjen noudattaminen pakolliseksi tai poistaa standardeja tai eritelmiä standardiluettelon pakollisesta osasta; mukauttaa tekniset ja organisatoriset toimenpiteet, jotta hallitaan asianmukaisesti verkkojen tai palvelujen turvallisuuteen kohdistuvia riskejä, sekä turvapoikkeamista ilmoittamiseen sovellettavat olosuhteet, muoto ja menettelyt; määrittää asian kannalta merkitykselliset tiedot, jotka koskevat vaihtokelpoisia yksittäisiä oikeuksia, jotka ovat julkisesti saatavilla vakioidussa sähköisessä muodossa, kun oikeudet luodaan jotta vahvistetaan pienalueen langattomien liityntäpisteiden käyttöönottoa koskevat säännöt; hyväksyä tai estää sen, että kansalliset sääntelyviranomaiset asettavat yrityksille, joilla katsotaan olevan huomattava markkinavoima, tiettyjä velvollisuuksia, jotka koskevat pääsyä tai yhteyttä; yhtenäistää tiettyjä numeroita tai numerointialueita, jotta puututaan vaikeuksiin tyydyttää valtioiden rajat ylittävä tai koko Euroopan laajuinen numeroiden kysyntä; ja määrittää kuluttajille annettava sopimustiivistelmä. Tätä valtaa olisi käytettävä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 182/2011[1] mukaisesti.

[1] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 182/2011, annettu 16 päivänä helmikuuta 2011, yleisistä säännöistä ja periaatteista, joiden mukaisesti jäsenvaltiot valvovat komission täytäntöönpanovallan käyttöä (EUVL L 55, 28.2.2011, s. 13).

(317) Lisäksi komission olisi voitava hyväksyä mahdollisimman pian ja BERECin lausunto mahdollisimman tarkasti huomioon ottaen suosituksia merkityksellisten tuote- ja palvelumarkkinoiden yksilöinnistä, sisämarkkinoiden vakiinnuttamismenettelyn mukaisista ilmoituksista ja sääntelykehyksen säännösten yhdenmukaistetusta soveltamisesta.

(318) Komission olisi tarkasteltava tätä direktiiviä säännöllisin väliajoin uudelleen erityisesti tekniikan ja markkinaolojen kehitykseen perustuvien muutostarpeiden selvittämiseksi.

(319) Tarkastellessaan tämän direktiivin toimivuutta komission olisi markkinoiden kehityksen perusteella sekä kilpailutilanne ja kuluttajansuoja huomioon ottaen arvioitava, tarvitaanko säännöksiä alakohtaisesta ennakkosääntelystä edelleen, vai olisiko näitä säännöksiä muutettava tai olisiko ne kumottava. Tässä direktiivissä otetaan käyttöön uusia toimintamalleja, jotka koskevat sähköisen viestinnän alan sääntelyä, kuten laajennettu mahdollisuus soveltaa käyttöoikeusvelvoitteita ja yhteisinvestointien sääntelykohtelua; siksi niiden toimivuutta olisi erityisesti syytä arvioida.

(320) Teknologian ja markkinoiden tuleva kehitys, erityisesti muutokset eri sähköisten viestintäpalvelujen käyttötavoissa ja niiden valmiuksissa varmistaa hätäpalvelujen tosiasiallinen saavutettavuus, voi vaarantaa tämän direktiivin loppukäyttäjien oikeuksia koskevien tavoitteiden saavuttamisen. BERECin olisi sen vuoksi seurattava tätä kehitystä jäsenvaltioissa ja julkaistava säännöllisesti lausunto, joka sisältää arvion tällaisen kehityksen vaikutuksesta tämän direktiivin loppukäyttäjiä koskevien säännösten soveltamiseen käytännössä. Komission olisi otettava mahdollisimman tarkasti huomioon BERECin lausunto ja julkaistava kertomus sekä annettava säädösehdotus, jos se katsoo tämän välttämättömäksi, jotta tämän direktiivin tavoitteet voidaan saavuttaa.

(321) Direktiivit 2002/19/EY, 2002/20/EY, 2002/21/EY ja 2002/22/EY ja päätöksen N:o 243/2012/EU 5 artikla olisi kumottava.

(322) Komission olisi seurattava siirtymistä nykyisestä järjestelmästä uuteen järjestelmään.

(323) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän direktiivin tavoitetta, joka on sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen ja niiden liitännäistoimintojen ja -palvelujen, verkkoja ja palveluja koskevien valtuutusten ehtojen, radiotaajuuksien ja numeroalueiden käytön, sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen ja niiden liitännäistoimintojen käyttöoikeuden ja yhteenliittämisen sääntelyn ja loppukäyttäjien suojelun yhdenmukaistetun ja yksinkertaistetun sääntelyjärjestelmän aikaansaaminen, vaan se voidaan toiminnan laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla. Sen vuoksi unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä direktiivissä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen tämän tavoitteen saavuttamiseksi.

(324) Jäsenvaltiot ovat selittävistä asiakirjoista 28 päivänä syyskuuta 2011 annetun jäsenvaltioiden ja komission yhteisen poliittisen lausuman[1] mukaisesti sitoutuneet perustelluissa tapauksissa liittämään ilmoitukseen toimenpiteistä, jotka koskevat direktiivin saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä, yhden tai useamman asiakirjan, joista käy ilmi direktiivin osien ja kansallisen lainsäädännön osaksi saattamiseen tarkoitettujen välineiden vastaavien osien suhde. Tämän direktiivin osalta lainsäätäjä pitää tällaisten asiakirjojen toimittamista perusteltuna.

[1] EUVL C 369, 17.12.2011, s. 14.

(325) Velvollisuus saattaa tämä direktiivi osaksi kansallista lainsäädäntöä olisi rajoitettava koskemaan ainoastaan niitä säännöksiä, joilla muutetaan kumottujen direktiivien sisältöä. Velvollisuus saattaa sisällöltään muuttumattomat säännökset osaksi kansallista lainsäädäntöä perustuu kumottuihin direktiiveihin.

(326) Tällä direktiivillä ei ole vaikutusta jäsenvaltioiden velvollisuuteen noudattaa liitteessä XII olevassa B osassa olevia määräaikoja, joiden kuluessa niiden on saatettava siinä mainitut direktiivit osaksi kansallista lainsäädäntöä, ja tuossa osassa mainittuja soveltamispäiviä,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I OSA

PUITTEET

(YLEISET SÄÄNNÖT ALAN JÄRJESTÄMISEKSI)

I OSASTO

SOVELTAMISALA, TARKOITUS JA TAVOITTEET, MÄÄRITELMÄT

I LUKU

KOHDE, TAVOITE JA MÄÄRITELMÄT

1 artikla

Kohde, soveltamisala ja tavoitteet

1. Tällä direktiivillä perustetaan yhdenmukaistettu järjestelmä sähköisten viestintäverkkojen, sähköisten viestintäpalvelujen, niiden liitännäistoimintojen ja -palvelujen sekä tiettyjen päätelaitteiden sääntelylle. Siinä säädetään kansallisten sääntelyviranomaisten ja tarvittaessa muiden toimivaltaisten viranomaisten tehtävistä ja määritellään joukko menettelyjä, joilla varmistetaan, että sääntelyjärjestelmää sovelletaan yhdenmukaisesti kaikkialla unionissa.

2. Tämän direktiivin tavoitteina on

a) toteuttaa sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen sisämarkkinat, mikä johtaa erittäin suuren kapasiteetin verkkojen käyttöönottoon ja hyödyntämiseen, kestävään kilpailuun ja sähköisten viestintäpalvelujen yhteentoimivuuteen, saatavuuteen, verkkojen ja palvelujen turvallisuuteen sekä tuo loppukäyttäjille hyötyjä.

b) varmistaa laadukkaiden, kohtuuhintaisten ja yleisesti saatavilla olevien palvelujen tarjoaminen kaikkialla unionissa todellisen kilpailun ja valinnanvaran avulla, antaa säännökset sellaisia tilanteita varten, joissa markkinat eivät tyydyttävästi täytä loppukäyttäjien, mukaan lukien vammaiset käyttäjät, joiden olisi voitava käyttää palveluja yhdenvertaisesti muiden kanssa, tarpeita, sekä vahvistaa loppukäyttäjien tarvittavat oikeudet.

3. Tällä direktiivillä ei rajoiteta:

a) unionin oikeuden mukaisesti kansallisessa oikeudessa eikä unionin oikeudessa asetettuja velvollisuuksia, jotka koskevat sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen avulla tarjottavia palveluja;

b) unionin tasolla tai kansallisella tasolla unionin oikeuden mukaisesti toteutettavia toimenpiteitä, joilla pyritään yleisen edun mukaisiin, erityisesti henkilötietojen ja yksityisyyden suojaan sekä sisällön sääntelyyn ja audiovisuaalialan politiikkaan liittyviin tavoitteisiin;

c) jäsenvaltioiden yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen sekä puolustukseen liittyviä tarkoituksia varten toteuttamia toimia;

d) asetusten (EU) No 531/2012 ja (EU) 2015/2120 ja direktiivin 2014/53/EU soveltamista.

4. Komissio, Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelin, jäljempänä 'BEREC', ja asianomaiset viranomaiset varmistavat, että henkilötietojen käsittelyssä noudatetaan unionin tietosuojasääntöjä.

2 artikla

Määritelmät

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

1) 'sähköisellä viestintäverkolla' siirtojärjestelmiä riippumatta siitä, perustuvatko ne pysyvään infrastruktuuriin vai keskitettyyn hallintokapasiteettiin, sekä soveltuvin osin kytkentä- tai reitityslaitteistoa ja muita välineitä – myös verkkoelementtejä, jotka eivät ole aktiivisia – joilla voidaan siirtää signaaleja johtojen välityksellä, radioteitse, optisesti tai muulla sähkömagneettisella tavalla, mukaan luettuina satelliittiverkot, kiinteät (piiri- ja pakettikytkentäiset, mukaan luettuna internet) ja matkaviestintäverkot, sähkökaapelijärjestelmät siinä määrin kuin niitä käytetään signaalinsiirtoon, radio- ja televisiolähetyksiin käytetyt verkot sekä kaapelitelevisioverkot riippumatta siitä, minkä tyyppistä informaatiota niissä siirretään;

2) 'erittäin suuren kapasiteetin verkolla' joko sähköistä viestintäverkkoa, joka koostuu kokonaan valokuituelementeistä vähintään paikassa, jonne palvelu suoritetaan, olevaan jakelupisteeseen asti tai sähköistä viestintäverkkoa, joka pystyy tarjoamaan tavanomaisissa ruuhka-aikaolosuhteissa vastaavan verkon suorituskyvyn laskevan ja nousevan siirtotien kaistanleveyden, selviytymiskyvyn, virheisiin liittyvien parametrien sekä vasteaikojen ja niiden varianssin osalta. Verkon suorituskykyä voidaan pitää vastaavana riippumatta siitä, vaihteleeko loppukäyttäjän kokemus siihen välineeseen erottamattomasti liittyvien eri ominaisuuksien vuoksi, jolla verkko lopulta yhdistyy verkon liityntäpisteeseen;

3) 'valtioiden rajat ylittävillä markkinoilla' 65 artiklan mukaisesti määritettyjä markkinoita, jotka kattavat unionin tai suuren osan siitä ja jotka sijaitsevat useammassa kuin yhdessä jäsenvaltiossa;

4) 'sähköisellä viestintäpalvelulla' tavallisesti korvausta vastaan sähköisen viestintäverkkojen kautta suoritettua palvelua, joka sisältää, sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen avulla siirrettyjä sisältöpalveluja tai sisältöä toimituksellisessa valvonnassaan pitäviä palveluja lukuun ottamatta, seuraavat palvelumuodot:

a) 'internetyhteyspalvelu', sellaisena kuin se on määritelty asetuksen (EU) 2015/2120 2 artiklan toisen kohdan 2 alakohdassa;

b) henkilöiden välinen viestintäpalvelu; ja

c) palvelut, jotka koostuvat kokonaan tai pääosin signaalien siirtämisestä, kuten siirtopalvelut, joita käytetään M2M-palvelujen tarjoamiseksi ja radio- ja televisiotoiminnassa;

5) 'henkilöiden välisellä viestintäpalvelulla' tavallisesti korvausta vastaan suoritettua palvelua, joka mahdollistaa henkilöiden välisen suoran interaktiivisen tietojenvaihdon sähköisillä viestintäverkoilla rajallisen henkilömäärän välillä ja jossa viestinnän aloittavat tai siihen osallistuvat henkilöt määrittelevät sen vastaanottajan/vastaanottajat; siihen eivät kuulu palvelut, jotka mahdollistavat henkilöiden välisen interaktiivisen viestinnän pelkästään toiseen palveluun olennaisesti liittyvänä vähäisenä liitännäistoimintona;

6) 'numeroihin perustuvalla henkilöiden välisellä viestintäpalvelulla' henkilöiden välistä viestintäpalvelua, joka yhdistyy yleiseen käyttöön osoitettujen numerovarojen eli kansallisessa tai kansainvälisessä numerointisuunnitelmassa olevan numeron tai olevien numeroiden avulla tai mahdollistamalla viestinnän kansallisessa tai kansainvälisessä numerointisuunnitelmassa olevan numeron tai olevien numeroiden kanssa;

7) 'numeroista riippumattomalla henkilöiden välisellä viestintäpalvelulla' henkilöiden välistä viestintäpalvelua, joka ei yhdisty yleiseen käyttöön osoitettujen numerovarojen eli kansallisessa tai kansainvälisessä numerointisuunnitelmassa olevan numeron tai olevien numeroiden avulla tai mahdollistamalla viestinnän kansallisessa tai kansainvälisessä numerointisuunnitelmassa olevan numeron tai olevien numeroiden kanssa;

8) 'yleisellä sähköisellä viestintäverkolla' sähköistä viestintäverkkoa, jota käytetään ainoastaan tai pääasiallisesti sellaisten yleisön saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tarjontaan, jotka tukevat tiedonsiirtoa verkon liityntäpisteiden välillä;

9) 'verkon liityntäpisteellä' konkreettista pistettä, jossa loppukäyttäjälle tarjotaan liittymä yleiseen sähköiseen viestintäverkkoon ja joka, kun kyse on verkoista, joissa käytetään kytkentää tai reititystä, määritellään tietyn verkko-osoitteen avulla ja voidaan yhdistää loppukäyttäjän numeroon tai nimeen;

10) 'liitännäistoiminnolla' liitännäispalveluja, fyysisiä infrastruktuureja ja muita toimintoja tai elementtejä, jotka liittyvät sähköiseen viestintäverkkoon tai sähköiseen viestintäpalveluun ja jotka mahdollistavat palvelujen tarjoamisen tai tukevat palvelujen tarjoamista kyseisen verkon tai palvelun kautta tai joilla on mahdollisuus toimia näin ja joihin sisältyy muun muassa rakennuksia tai rakennusten sisääntuloja, rakennusten kaapelointia, antenneja, torneja ja muita tukirakennelmia, kaapelikanavia, tyhjiä putkia, mastoja, kaapelikaivoja ja jakomoja;

11) 'liitännäispalvelulla' palveluja, jotka liittyvät sähköiseen viestintäverkkoon tai sähköiseen viestintäpalveluun ja jotka mahdollistavat palvelujen tarjoamisen, itsetuottamisen tai automaattisen tuottamisen tai tukevat näiden tarjoamista tai tuottamista kyseisen verkon tai palvelun kautta tai joilla on mahdollisuus toimia näin ja joihin sisältyy muun muassa numeronmuunnos- tai vastaavia toimintoja tarjoavia järjestelmiä, ehdollisen käyttöoikeuden järjestelmiä ja sähköisiä ohjelmaoppaita sekä muita palveluja, kuten tunnistamis-, paikantamis- ja tilatietopalveluja;

12) 'ehdollisen käyttöoikeuden (ehdollisen pääsyn) järjestelmällä' teknistä toimenpidettä, tunnistusjärjestelmää ja/tai järjestelyä, jossa oikeus käyttää suojattua ymmärrettävissä olevassa muodossa olevaa radio- tai televisiolähetyspalvelua edellyttää tilausta tai muunlaista yksittäistä ennakkolupaa;

13) 'käyttäjällä' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka käyttää tai pyytää käyttöönsä yleisesti saatavilla olevaa sähköistä viestintäpalvelua;

14) 'loppukäyttäjällä' käyttäjää, joka ei tarjoa käyttöön yleisiä sähköisiä viestintäverkkoja eikä yleisesti saatavilla olevia sähköisiä viestintäpalveluja;

15) 'kuluttajalla' luonnollista henkilöä, joka käyttää tai pyytää käyttöönsä yleisesti saatavilla olevaa sähköistä viestintäpalvelua muuhun tarkoitukseen kuin liiketoimintaan, elinkeinotoimintaan tai ammatinharjoittamiseen;

16) 'sähköisen viestintäverkon tarjoamisella' tarkoitetaan tällaisen verkon luomista, ylläpitoa, valvontaa tai saataville asettamista;

17) 'parannetuilla digitaalisilla televisiolaitteilla' tarkoitetaan televisiovastaanottimien liittämiseen tarkoitettuja tv-sovittimia tai integroituja digitaalisia televisiolaitteita, joilla voidaan vastaanottaa interaktiivisia digitaalitelevisiolähetyksiä;

18) 'sovellusrajapinnalla' (application programming interface, API) tarkoitetaan sovellusten välistä ohjelmistorajapintaa, jonka lähetystoiminnan harjoittajat tai palveluntarjoajat asettavat käyttöön, sekä kehittyneiden digitaalisten televisiolaitteiden resursseja digitaalisia televisio- ja radiopalveluja varten;

19) 'radiotaajuuksien varaamisella' tietyn radiotaajuusalueen osoittamista yhden tai useamman tyyppisen radioviestintäpalvelun käyttöön, tarvittaessa erityisin ehdoin;

20) 'haitallisella häiriöllä' häiriötä, joka vaarantaa radionavigointipalvelun tai muun turvallisuuspalvelun toiminnan tai joka muutoin vakavasti heikentää sellaista radioviestintäpalvelua, joka toimii sovellettavien unionin, kansainvälisten tai kansallisten säännösten mukaisesti, tai estää tai toistuvasti keskeyttää tällaisen palvelun toiminnan;

21) 'verkkojen ja palvelujen turvallisuudella' sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen kykyä suojautua tietyllä varmuudella toimilta, jotka vaarantavat kyseisten verkkojen ja palvelujen, kyseisiin sähköisiin viestintäverkkoihin tai palveluihin tallennettujen, siirrettyjen tai käsiteltyjen tietojen taikka muiden kyseisissä verkoissa ja palveluissa tarjottujen tai niiden välityksellä saatavilla olevien palvelujen saatavuuden, aitouden, eheyden tai luottamuksellisuuden;

22) 'yleisvaltuutuksella' tarkoitetaan jäsenvaltion vahvistamaa oikeudellista kehystä, jolla turvataan oikeus sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen tarjoamiseen ja jossa asetetaan alakohtaisia velvollisuuksia, joita voidaan soveltaa kaikkiin tai tietyntyyppisiin sähköisiin viestintäverkkoihin ja -palveluihin tämän direktiivin mukaisesti;

23) 'pienalueen langattomalla liityntäpisteellä' matalatehoista, pienikokoista ja lyhyellä kantamalla toimivaa langattoman verkkoyhteyden mahdollistavaa laitteistoa, joka käyttää toimiluvanvaraisia tai toimiluvista vapaita radiotaajuuksia tai näiden yhdistelmää ja joka voi olla osa yleistä sähköistä viestintäverkkoa, joka voi olla varustettu yhdellä tai useammalla, visuaaliselta vaikutukseltaan vähäisellä antennilla ja jonka kautta käyttäjillä on langaton pääsy sähköisiin viestintäverkkoihin riippumatta siitä, ovatko ne verkkotopologialtaan matkaviestintä- vai kiinteitä verkkoja;

24) 'langattomalla lähiverkolla' tai ilmauksella 'RLAN' langattoman yhteyden mahdollistavaa matalatehoista ja lyhyellä kantamalla toimivaa järjestelmää, josta aiheutuu vain vähäinen häiriöriski muille järjestelmille, joita muut käyttäjät käyttävät sen välittömässä läheisyydessä, ja jossa käytetään yksinoikeudettomia radiotaajuuksia;

25) 'yhdenmukaistetuilla radiotaajuuksilla' radiotaajuuksia, joiden saatavuutta ja tehokasta käyttöä koskevat yhdenmukaistetut ehdot on vahvistettu teknisellä täytäntöönpanotoimenpiteellä päätöksen N:o 676/2002/EY 4 artiklan mukaisesti;

26) 'radiotaajuuksien yhteiskäytöllä' yhden tai useamman käyttäjän pääsyä käyttämään kilpailulainsäädännön soveltamista rajoittamatta samoja radiotaajuusalueita määritellyn yhteiskäyttöjärjestelyn nojalla, joka on sallittu yleisvaltuutuksen tai yksittäisten käyttöä koskevien oikeuksien tai näiden yhdistelmän perusteella; tähän sisältyvät sääntelyratkaisut, muun muassa luvanvarainen yhteiskäyttö, jonka tarkoituksena on helpottaa radiotaajuusalueen yhteiskäyttöä kaikkia osapuolia sitovan sopimuksen nojalla radiotaajuusalueen käyttöä koskeviin oikeuksiin sisältyvien yhteiskäytön sääntöjen mukaisesti, jotta kaikille käyttäjille voida taata ennustettavissa olevat ja luotettavat yhteiskäyttöjärjestelyt;

27) 'käyttöoikeudella' tarkoitetaan järjestelmien tai palvelujen asettamista toisen yrityksen saataville määritellyin ehdoin joko yksinoikeudella tai muutoin sähköisten viestintäpalvelujen tarjoamista varten, myös silloin kun niitä käytetään tietoyhteiskunnan palvelujen taikka radio- ja televisiosisältöpalvelujen toimittamiseen. Se kattaa muun muassa verkkoelementtien ja niihin liittyvien toimintojen käyttöoikeuden, johon saattaa sisältyä laitteiden liittäminen kiinteää tai muuta kuin kiinteää tapaa käyttäen (tässä tarkoitetaan erityisesti tilaajayhteyksien sekä sellaisten toimintojen ja palvelujen käyttöoikeutta, joita tarvitaan palvelujen tarjoamiseksi tilaajayhteyksien kautta); fyysisten perusrakenteiden käyttöoikeuden, mukaan lukien rakennukset, kaapelikanavat ja mastot; asiaan liittyvien ohjelmistojen käyttöoikeuden, mukaan lukien käyttötukijärjestelmät; ennakkotilauksia, palvelun toimittamista, tilauksia, ylläpitoa, korjauspyyntöjä ja laskutusta koskevien tietojärjestelmien tai tietokantojen käyttöoikeuden; numeronmuuntoa tai vastaavia toimintoja tarjoavien järjestelmien käyttöoikeuden; kiinteiden ja matkaviestintäverkkojen käyttöoikeuden erityisesti verkkovierailua varten; digitaalitelevisiopalvelujen ehdollisen käyttöoikeuden järjestelmien käyttöoikeuden sekä virtuaaliverkkopalvelujen käyttöoikeuden;

28) 'yhteenliittämisellä' erityistä käyttöoikeuden tyyppiä, joka toteutetaan yleisten verkkojen operaattoreiden kesken saman tai eri yrityksen käyttämien yleisten viestintäverkkojen fyysisellä ja loogisella yhdistämisellä, jotta tietyn yrityksen käyttäjät voivat olla yhteydessä saman tai toisen yrityksen käyttäjien kanssa tai käyttää toisen yrityksen tarjoamia palveluja, silloin, kun tällaisia palveluja tarjoavat yhteenliitetyt osapuolet tai muut osapuolet, joilla on verkon käyttöoikeus;

29) 'operaattorilla' yritystä, joka tarjoaa tai jolla on valtuutus tarjota yleistä sähköistä viestintäverkkoa tai sen liitännäistoimintoa;

30) 'tilaajayhteydellä' sähköisten viestintäsignaalien käyttämää fyysistä polkua, joka yhdistää liityntäpisteen ristikytkentätelineeseen tai vastaavaan kiinteän yleisen sähköisen viestintäverkon verkkoelementtiin;

31) 'puhelulla' yleisesti saatavilla olevan henkilöiden välisen viestintäpalvelun avulla luotua yhteyttä, joka mahdollistaa kaksisuuntaisen puheviestinnän;

32) 'ääniviestinnällä' yleisesti saatavilla olevaa sähköistä viestintäpalvelua, jonka avulla voidaan ottaa ja vastaanottaa suoraan tai välillisesti kotimaanpuheluja tai kotimaan- ja ulkomaanpuheluja kansallisessa tai kansainvälisessä numerointisuunnitelmassa olevan numeron tai numeroiden avulla;

33) 'maantieteellisellä numerolla' tarkoitetaan kansallisen numerointisuunnitelman numeroa, jonka numerorakenteen osalla on maantieteellistä merkitystä reititettäessä puheluja verkon liityntäpisteen konkreettiseen sijaintipaikkaan;

34) 'muulla kuin maantieteellisellä numerolla' tarkoitetaan kansallisen numerointisuunnitelman numeroa, joka ei ole maantieteellinen numero, kuten matkapuhelinnumerot, ilmaisnumerot ja erityismaksulliset palvelunumerot;

35) 'eri viestintämuotojen täydelliseen interaktiivisuuteen perustuvilla palveluilla' reaaliaikaista multimediapalvelua, jolla toteutetaan liikkuvan videokuvan, reaaliaikaisen tekstin sekä äänen kaksisuuntainen, symmetrinen ja reaaliaikainen siirto kahdessa tai useammassa paikassa olevan käyttäjän välillä;

36) 'hätäkeskuksella tai ilmauksella 'PSAP' fyysistä paikkaa, jossa hätäviesti otetaan ensimmäisenä vastaan viranomaisen vastuulla tai jäsenvaltion hyväksymän yksityisen organisaation vastuulla;

37) 'sopivimmalla hätäkeskuksella' hätäkeskusta, jonka vastuuviranomaiset ovat määränneet vastaamaan tietyltä alueelta tulevista tai tietyntyyppisistä hätäviesteistä;

38) 'hätäviestillä' loppukäyttäjän ja hätäkeskuksen välistä viestintäpalvelujen avulla toteutettua viestintää, jonka tarkoituksena on pyytää ja saada hätäapua hätäpalvelulta;

39) 'hätäpalvelulla' jäsenvaltion sellaiseksi tunnustamaa palvelua, joka antaa kansallisen lainsäädännön mukaisesti välitöntä ja pikaista apua tilanteissa, joissa on erityisesti olemassa välitön hengenvaara tai loukkaantumisen vaara, vaara yksilön tai yleisön terveydelle tai turvallisuudelle, yksityiselle tai julkiselle omaisuudelle tai ympäristölle;

40) 'soittajan sijaintitiedoilla' yleisessä matkaviestinverkossa käsiteltäviä tietoja, jotka saadaan verkkoinfrastruktuurista tai mobiililaitteesta ja jotka ilmaisevat loppukäyttäjän matkaviestinnän päätelaitteen maantieteellisen sijainnin, ja yleisessä kiinteässä verkossa liityntäpisteen fyysistä osoitetta koskevia tietoja.

41) 'päätelaitteella' komission direktiivin 2008/63/EY[1] 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua laitetta;

42) 'turvapoikkeamalla' tapahtumaa, joka tosiasiassa vaikuttaa haitallisesti sähköisten viestintäverkkojen tai palvelujen turvallisuuteen.

[1] Komission direktiivi 2008/63/EY, annettu 20 päivänä kesäkuuta 2008, kilpailusta telepäätelaitemarkkinoilla (EUVL L 162, 21.6.2008, s. 20).

II LUKU
TAVOITTEET

3 artikla

Yleiset tavoitteet

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansalliset sääntely- ja muut toimivaltaiset viranomaiset toteuttavat tässä direktiivissä määriteltyjä sääntelytehtäviään hoitaessaan kaikki aiheelliset toimenpiteet, jotka ovat tarpeen ja oikeassa suhteessa 2 kohdassa säädettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi. Jäsenvaltioiden, komission, radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevän ryhmän ja BERECin on osaltaan vaikutettava kyseisten tavoitteiden saavuttamiseen.

   Kansallisten sääntely- ja muiden toimivaltaisten viranomaisten on toimivaltuuksiensa rajoissa osaltaan varmistettava, että toteutetaan toimintapolitiikkoja, joilla pyritään edistämään sananvapautta ja tiedonvälityksen vapautta, kulttuurista ja kielellistä moninaisuutta sekä tiedotusvälineiden moniarvoisuutta.

2. Tämän direktiivin yhteydessä kansallisten sääntely- ja muiden toimivaltaisten viranomaisten sekä BERECin, komission ja jäsenvaltioiden on pyrittävä kaikkiin seuraaviin yleisiin tavoitteisiin, joita ei ole lueteltu ensisijaisuusjärjestyksessä:

   a) edistetään erittäin suuren kapasiteetin verkkojen, mukaan lukien kiinteiden, langattomien ja matkaviestinverkkojen, yhteenliitettävyyttä ja käyttöoikeutta sekä käyttöönottoa kaikkien unionin kansalaisten ja yritysten keskuudessa;

b) edistetään kilpailua sähköisten viestintäverkkojen ja liitännäistoimintojen tarjonnassa, mukaan lukien tehokasta infrastruktuuriin perustuvaa kilpailua, ja sähköisten viestintäpalvelujen ja liitännäistoimintojen tarjonnassa;

c) kehitetään osaltaan sisämarkkinoita poistamalla jäljellä olevat esteet sähköisten viestintäverkkojen, sähköisten viestintäpalvelujen sekä niiden liitännäistoimintojen ja -palvelujen tarjonnalta koko unionissa, helpottamalla näihin sovellettavien edellytysten yhdenmukaistamista ja investointeja, kehittämällä yhteiset säännöt ja ennustettavissa olevat sääntelytavat, edistämällä radiotaajuuksien tehokasta ja koordinoitua käyttöä ja avointa innovointia, Euroopan laajuisten verkkojen luomista ja kehittämistä sekä yleiseurooppalaisten palvelujen tarjoamista, saatavuutta ja yhteentoimivuutta sekä päästä päähän -liitettävyyttä;

d) edistetään unionin kansalaisten etuja varmistamalla erittäin suuren kapasiteetin verkkojen, mukaan lukien kiinteiden, langattomien ja matkaviestinverkkojen, ja sähköisten viestintäpalvelujen yhteenliitettävyys ja kattava saatavuus ja käyttöönotto varmistamalla mahdollisimman suuri hyöty valinnanmahdollisuuksien, hintojen ja laadun suhteen todellisen kilpailun perusteella, säilyttämällä verkkojen ja palvelujen turvallisuus, varmistamalla korkeatasoinen ja yhtenäinen loppukäyttäjien suoja tarvittavin alakohtaisin säännöin sekä ottamalla huomioon muun muassa kohtuuhintaisuuteen liittyvät erityisryhmien ja erityisesti sellaisten loppukäyttäjien erityistarpeet, jotka ovat vammaisia tai ikääntyneitä tai joilla on erityisiä sosiaalisia tarpeita, sekä kiinnittämällä huomiota vammaisten loppukäyttäjien valinnanvaraan ja yhtäläisiin käyttömahdollisuuksiin.

3. Jäsenvaltioiden, kansallisten sääntelyviranomaisten, BERECin ja radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevän ryhmän on tarvittaessa autettava komissiota, kun se määrittelee vertailuarvoja ja laatii selvityksiä jäsenvaltioiden toimenpiteiden vaikutuksesta 2 kohdassa tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamisen kannalta.

4. Kansallisten sääntely-ja muiden toimivaltaisten viranomaisten on 2 kohdassa tarkoitettuihin ja tässä kohdassa täsmennettyihin toimintapoliittisiin tavoitteisiin pyrkiessään muun muassa:

a) edistettävä sääntelyn ennustettavuutta varmistamalla johdonmukainen sääntelytapa asianmukaisina tarkastelukausina ja tekemällä yhteistyötä keskenään sekä BERECin, radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevän ryhmän ja komission kanssa;

b) varmistettava, ettei sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen tarjoajien kohtelussa esiinny vastaavien olosuhteiden vallitessa syrjintää;

c) sovellettava unionin oikeutta teknologianeutraalisti siinä määrin kuin se on johdonmukaista 2 kohdassa asetettujen tavoitteiden saavuttamisen kanssa;

d) edistettävä uuteen ja parannettuun infrastruktuuriin tehtäviä tehokkaita investointeja ja siihen liittyvää innovointia muun muassa varmistamalla, että mahdollisissa käyttöoikeuksia koskevissa velvollisuuksissa otetaan asianmukaisesti huomioon investoivien yritysten ottamat riskit, ja sallimalla erilaiset investoijien ja käyttöoikeutta hakevien osapuolten väliset yhteistyöjärjestelyt investointiriskin hajauttamiseksi varmistaen samalla, että kilpailua markkinoilla ja syrjimättömyyden periaatetta pidetään yllä;

e) otettava asianmukaisesti huomioon jäsenvaltion eri maantieteellisillä alueilla vallitsevat vaihtelevat infrastruktuuri-, kilpailu-, loppukäyttäjä- ja kuluttajaolosuhteet, mukaan lukien luonnollisten henkilöiden voittoa tavoittelemattomalta pohjalta hallinnoima paikallinen infrastruktuuri;

f) asetettava ennakkosääntelyvelvoitteita vain siinä määrin kuin on tarpeen todellisen ja kestävän kilpailun turvaamiseksi loppukäyttäjien edun mukaisesti ja lievennettävä niitä tai poistettava velvoitteet heti, kun kyseinen edellytys täyttyy.

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansalliset sääntely- ja muut toimivaltaiset viranomaiset toimivat puolueettomasti, objektiivisesti, avoimesti, syrjimättömästi ja oikeasuhteisesti.

4 artikla

Radiotaajuuspolitiikan strateginen suunnittelu ja yhteensovittaminen

1. Jäsenvaltioiden on toimittava yhteistyössä keskenään ja komission kanssa unionin radiotaajuuksien käytön strategisen suunnittelun, yhteensovittamisen ja yhdenmukaistamisen osalta sähköisen viestinnän sisämarkkinoiden toteuttamista ja toimintaa koskevien unionin toimintapolitiikkojen mukaisesti. Tämän vuoksi niiden on otettava huomioon muun muassa unionin politiikan taloudelliset, turvallisuuteen ja terveyteen liittyvät, julkista etua ja sananvapautta koskevat sekä kulttuuriset, tieteelliset, sosiaaliset ja tekniset näkökohdat samoin kuin radiotaajuuksien käyttäjäyhteisöjen erilaiset edut siten, että tavoitteena on optimoida radiotaajuuksien käyttö ja torjua haitalliset häiriöt.

2. Jäsenvaltioiden on keskinäisen ja komission kanssa tehtävän yhteistyön kautta edistettävä radiotaajuuksia koskevien poliittisten toimintavaihtoehtojen yhteensovittamista unionissa ja tarvittaessa radiotaajuuksien saatavuutta ja tehokasta käyttöä koskevia yhdenmukaisia ehtoja. Tämä on tarpeen sähköisen viestinnän sisämarkkinoiden toteuttamisen ja toiminnan kannalta.

3. Jäsenvaltioiden on tehtävä radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevässä ryhmässä yhteistyötä keskenään ja komission kanssa 1 kohdan mukaisesti sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston kanssa näiden pyynnöstä radiotaajuuksia koskevien poliittisten toimintavaihtoehtojen strategisen suunnittelun ja yhteensovittamisen tukemiseksi

   a) kehittämällä parhaita käytäntöjä radiotaajuuksiin liittyvissä asioissa tämän direktiivin täytäntöönpanoa varten;

   b) helpottamalla jäsenvaltioiden välistä koordinointia tämän direktiivin ja unionin muun lainsäädännön panemiseksi täytäntöön ja sisämarkkinoiden kehittämisen edistämiseksi;

   c) sovittamalla yhteen menettelytapansa radiotaajuuksien jakamisessa ja valtuuttamisessa niiden käyttöön ja julkaisemalla selvityksiä tai lausuntoja radiotaajuuksiin liittyvistä asioista.

   BEREC osallistuu niiden toimivaltaa koskevien, radiotaajuuksiin liittyvää markkinasääntelyä ja kilpailua koskevien kysymysten käsittelyyn.

4. Komissio voi radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevän ryhmän lausunnon mahdollisimman tarkasti huomioon ottaen antaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle säädösehdotuksia monivuotisten radiotaajuuspolitiikkaa koskevien ohjelmien perustamiseksi ja yhdenmukaistettujen radiotaajuuksien vapauttamiseksi yhteiskäyttöön ja ilman toimilupaa tapahtuvaan käyttöön; kyseisissä ohjelmissa on vahvistettava toimintapoliittiset suuntaviivat ja tavoitteet radiotaajuuksien käytön strategista suunnittelua ja yhdenmukaistamista varten tämän direktiivin mukaisesti.

II OSASTO
INSTITUTIONAALINEN JA HALLINTORAKENNE

I LUKU
KANSALLISET SÄÄNTELY- JA MUUT TOIMIVALTAISET VIRANOMAISET

5 artikla

Kansalliset sääntely- ja muut toimivaltaiset viranomaiset

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kustakin tässä direktiivissä kansallisille sääntelyviranomaisille säädetystä tehtävästä huolehtivat toimivaltaiset viranomaiset.

Tätä direktiiviä sovellettaessa kansalliset sääntelyviranomaiset ovat vastuussa vähintään seuraavista tehtävistä:

a) markkinoiden ennakkosääntelyn täytäntöönpano, mukaan lukien käyttöoikeus- ja yhteenliittämisvelvollisuuksien asettaminen;

b) yritysten välisten riitojen ratkaisemisen varmistaminen;

c) radiotaajuuksien hallinnointi ja niitä koskeva päätöksenteko tai, jos kyseiset tehtävät on osoitettu muille toimivaltaisille viranomaisille, neuvonta, joka koskee markkinoiden muokkaamiseen ja kilpailuun liittyviä tekijöitä radiotaajuuksien käyttöoikeuksiin sähköisissä viestintäverkoissa ja -palveluissa liittyvien kansallisten menettelyjen osalta;

d) loppukäyttäjien oikeuksien suojeluun osallistuminen sähköisen viestinnän alalla yhteistyössä tarvittaessa muiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa;

e) avoimeen internetyhteyteen liittyvien markkinoiden muokkaamis- ja kilpailukysymysten arviointi ja tiivis seuranta;

f) kohtuuttoman taakan arvioiminen ja yleispalvelun tarjoamisen nettokustannusten laskeminen;

g) palveluntarjoajien välisen numeroiden siirrettävyyden varmistaminen;

h) muiden tästä direktiivistä kansallisille sääntelyviranomaisille johtuvien tehtävien suorittaminen.

Jäsenvaltio voi antaa kansallisille sääntelyviranomaisille muita tässä direktiivissä ja muualla unionin lainsäädännössä säädettyjä tehtäviä, erityisesti kilpailuun markkinoilla tai markkinoille pääsyyn liittyviä tehtäviä, kuten yleisvaltuutuksen ja BERECille mahdollisesti annettuun rooliin liittyvät tehtävät. Jos kyseiset kilpailuun markkinoilla tai markkinoille pääsyyn liittyvät tehtävät on osoitettu muille toimivaltaisille viranomaisille, niiden on pyrittävä kuulemaan kansallista sääntelyviranomaista ennen päätöksen tekemistä. BERECin tehtävien hoidon edistämiseksi kansallisilla sääntelyviranomaisilla on oikeus kerätä tarvittavia tietoja markkinatoimijoilta.

Jäsenvaltiot voivat osoittaa kansallisille sääntelyviranomaisille myös muita tehtäviä kansallisen lainsäädännön, myös unionin lainsäädännön täytäntöönpanosta annetun kansallisen lainsäädännön nojalla.

Saattaessaan tämän direktiivin osaksi kansallista lainsäädäntöä jäsenvaltioiden on erityisesti edistettävä kansallisten sääntelyviranomaisten toimivallan vakautta suhteessa unionin sähköisen viestinnän sääntelykehyksen, sellaisena kuin se on muutettuna vuonna 2009, yhteydessä osoitettuihin tehtäviin.

2. Saman jäsenvaltion tai eri jäsenvaltioiden kansalliset sääntely- ja muut toimivaltaiset viranomaiset tekevät tarvittaessa toistensa kanssa yhteistyöjärjestelyjä sääntely-yhteistyön edistämiseksi.

3. Jäsenvaltioiden on julkaistava tiedot kansallisille sääntely- ja muille toimivaltaisille viranomaisille kuuluvista tehtävistä helposti saatavilla olevassa muodossa varsinkin silloin, kun tehtävistä vastaa useampi kuin yksi elin. Jäsenvaltioiden on tarvittaessa varmistettava näiden viranomaisten keskinäinen sekä näiden viranomaisten ja kilpailulainsäädännön ja kuluttajalainsäädännön täytäntöönpanosta vastaavien kansallisten viranomaisten välinen kuuleminen ja yhteistyö niitä yhteisesti koskevissa kysymyksissä. Jos useampi kuin yksi viranomainen on tällaisissa asioissa toimivaltainen, jäsenvaltioiden on varmistettava, että tiedot kullekin viranomaiselle kuuluvista tehtävistä julkaistaan helposti saatavilla olevassa muodossa.

4. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle ne kansalliset sääntely- ja muut toimivaltaiset viranomaiset, joille on osoitettu tämän direktiivin mukaisia tehtäviä, sekä näiden viranomaisten vastuualueet, ja vastuualueisiin tehdyt muutokset.

6 artikla

Kansallisten sääntely- ja muiden toimivaltaisten viranomaisten riippumattomuus

1. Jäsenvaltioiden on taattava kansallisten sääntelyviranomaisten ja muiden toimivaltaisten viranomaisten riippumattomuus varmistamalla, että nämä viranomaiset ovat oikeudellisesti erillisiä ja toiminnallisesti riippumattomia kaikista sähköisiä viestintäverkkoja, -laitteita tai -palveluja tarjoavista luonnollisista tai oikeushenkilöistä. Niiden jäsenvaltioiden, joilla on omistusosuuksia tai päätäntävaltaa sähköisiä viestintäverkkoja tai -palveluja tarjoavissa yrityksissä, on varmistettava, että sääntelytoiminta ja omistajuuteen tai päätäntävaltaan liittyvä toiminta erotetaan rakenteellisesti tehokkaasti toisistaan.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansalliset sääntely- ja muut toimivaltaiset viranomaiset käyttävät toimivaltuuksiaan puolueettomasti, avoimesti ja viivytyksittä. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että niillä on riittävät tekniset ja taloudelliset resurssit sekä henkilöstöresurssit niille annettujen tehtävien hoitamiseen.

7 artikla

Kansallisten sääntelyviranomaisten jäsenten nimeäminen ja irtisanominen

1. Kansallisen sääntelyviranomaisen johtaja tai tätä tehtävää kansallisen sääntelyviranomaisen puitteissa hoitavan kollegiaalisen elimen jäsenet tai näiden varajäsenet on nimitettävä avoimella ja läpinäkyvällä valintamenettelyllä ansioiden, taitojen, tietämyksen ja kokemuksen perusteella vähintään kolmen vuoden ajaksi sellaisten henkilöiden keskuudesta, jotka ovat arvostetussa asemassa ja joilla on ammattikokemusta. Jäsenvaltioiden on varmistettava päätöksenteon jatkuvuus.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansallisen sääntelyviranomaisen johtaja tai tarvittaessa tätä tehtävää hoitavan kollegiaalisen elimen jäsenet tai hänen tai heidän varajäsenensä voidaan irtisanoa toimikautensa aikana ainoastaan, jos asianomainen henkilö ei enää täytä tehtäviensä suorittamiseen vaadittavia ehtoja, joista on säädetty kansallisessa lainsäädännössä ennen asianomaisen henkilön nimittämistä.

3. Asianomaisen kansallisen sääntelyviranomaisen johtajan tai tarvittaessa tätä tehtävää hoitavan kollegiaalisen elimen jäsenten irtisanomisesta tehty päätös on julkistettava irtisanomisen ajankohtana. Kansallisen sääntelyviranomaisen irtisanotulle johtajalle tai tarvittaessa tätä tehtävää hoitavan kollegiaalisen elimen jäsenille on annettava perustelut. Jos näitä perusteluja ei ole julkistettu, ne on julkistettava asianomaisen henkilön pyynnöstä. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kyseistä päätöstä valvoo tuomioistuin sekä tosiseikkojen että oikeudellisten seikkojen osalta.

8 artikla

Kansallisten sääntelyviranomaisten poliittinen riippumattomuus ja vastuuvelvollisuus

1. Kansallisten sääntelyviranomaisten on oltava toiminnassaan – myös sisäisten menettelyjen suunnittelussa ja henkilöstön organisoinnissa – riippumattomia ja puolueettomia, niiden on toimittava avoimesti ja vastuullisesti noudattaen unionin oikeutta eivätkä ne saa pyytää tai ottaa vastaan miltään muulta elimeltä ohjeita sellaisten tehtävien hoitamisessa, jotka niille on annettu unionin lainsäädännön täytäntöön panemiseksi annetun kansallisen lainsäädännön nojalla, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 10 artiklan soveltamista. Tämä ei estä kansallisen valtiosääntöoikeuden mukaista valvontaa. Ainoastaan 31 artiklan mukaisesti perustetuilla muutoksenhakuelimillä on toimivalta keskeyttää kansallisten sääntelyviranomaisten tekemien päätösten soveltaminen tai kumota ne.

2. Kansallisten sääntelyviranomaisten on raportoitava vuosittain muun muassa sähköisen viestinnän markkinoiden tilasta, tekemistään päätöksistä, henkilöresursseistaan ja taloudellisista resursseistaan sekä kyseisten resurssien jakamisesta, kuten myös tulevaisuuden suunnitelmista. Niiden raportit on julkistettava.

9 artikla

Kansallisten sääntelyviranomaisten sääntelyllinen kelpoisuus

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansallisilla sääntelyviranomaisilla on erilliset vuosibudjetit ja että ne toteuttavat itsenäisesti niille osoitettua talousarviota. Niiden budjetit on julkistettava.

2. Taloudellinen itsenäisyys ei estä kansallisen valtiosääntöoikeuden mukaista valvontaa, sanotun kuitenkaan rajoittamatta velvollisuutta varmistaa, että kansallisilla sääntelyviranomaisilla on riittävät taloudelliset ja henkilöresurssit, jotta ne voivat hoitaa niille osoitetut velvollisuudet. Kansallisten sääntelyviranomaisten talousarvioon kohdistuvan valvonnan on oltava avointa ja julkista.

3. Jäsenvaltioiden on myös varmistettava, että kansallisilla sääntelyviranomaisilla on riittävät taloudelliset resurssit ja henkilöstöresurssit, jotta ne voivat aktiivisesti osallistua BERECin toimintaan ja edistää sitä.

10 artikla

Kansallisten sääntelyviranomaisten osallistuminen BERECiin

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että vastaavat kansalliset sääntelyviranomaiset tukevat aktiivisesti BERECin tavoitteita parantaa sääntelyn koordinointia ja lisätä sen johdonmukaisuutta.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansalliset sääntelyviranomaiset ottavat mahdollisimman pitkälle huomioon BERECin hyväksymät ohjeet, lausunnot, suositukset, yhteiset kannat, parhaat käytännöt ja menetelmät tehdessään kansallisia markkinoita koskevia omia päätöksiään.

11 artikla

Yhteistyö kansallisten viranomaisten kanssa

Kansallisten sääntelyviranomaisten, muiden tämän direktiivin nojalla toimivaltaisten viranomaisten ja kansallisten kilpailuviranomaisten on annettava toisilleen tiedot, joita tämän direktiivin soveltaminen edellyttää. Vaihdettavien tietojen osalta sovelletaan unionin tietosuojasääntöjä, ja vastaanottavaa viranomaista sitoo sama luottamuksellisuus kuin tiedot lähettänyttä viranomaista.

II LUKU
YLEISVALTUUTUS

1 JAKSO
YLEINEN OSA

12 artikla

Sähköisiä viestintäverkkoja ja -palveluja koskeva yleisvaltuutus

1. Jäsenvaltioiden on taattava vapaus tarjota sähköisiä viestintäverkkoja ja -palveluja tässä direktiivissä vahvistettujen edellytysten mukaisesti. Tämän vuoksi jäsenvaltiot eivät saa estää yritystä tarjoamasta sähköisiä viestintäverkkoja ja -palveluja, ellei tämä ole tarpeen SEUT 52 artiklan 1 kohdassa määrätyistä syistä. Jokainen sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen tarjoamisvapauden rajoitus on perusteltava asianmukaisesti ja annettava tiedoksi komissiolle.

2. Sähköisten viestintäverkkojen tai -palvelujen, jotka ovat muita kuin numeroista riippumattomia henkilöiden välisiä viestintäpalveluja, tarjoajilta voidaan vaatia ainoastaan yleisvaltuus, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 13 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja erityisvelvollisuuksia tai 46 ja 94 artiklassa tarkoitettuja käyttöä koskevia oikeuksia.

3. Jos jäsenvaltio katsoo yleisvaltuutuksen alaisia yrityksiä koskevan ilmoitusvelvollisuuden olevan perusteltu, se voi edellyttää tällaisilta yrityksiltä ainoastaan ilmoituksen tekemistä kansalliselle sääntelyviranomaiselle tai muulle toimivaltaiselle viranomaiselle. Jäsenvaltio ei saa edellyttää tällaisilta yrityksiltä toimivaltaisen viranomaisen tai muun viranomaisen nimenomaisen päätöksen tai muun hallinnollisen toimenpiteen saamista ennen kuin yleisvaltuutukseen perustuvia oikeuksia voidaan käyttää.

Yritys voi aloittaa toiminnan tehtyään mahdollisesti edellytettävän ilmoituksen, noudattaen tarvittaessa kuitenkin tämän direktiivin mukaisten, käyttöä koskevista oikeuksista annettujen säännösten soveltamista.

4. Edellä 3 kohdassa tarkoitettu ilmoitus merkitsee vain sitä, että luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö ilmoittaa kansalliselle sääntelyviranomaiselle tai muulle toimivaltaiselle viranomaiselle aikomuksestaan aloittaa sähköisten viestintäverkkojen tai -palvelujen tarjonta ja niiden vähimmäistietojen toimittamista, jotka BEREC ja viranomainen tarvitsevat voidakseen pitää rekisteriä tai luetteloa sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen tarjoajista. Tietoihin on sisällyttävä ainoastaan

a) tarjoajan nimi;

b) tarjoajan oikeudellinen asema ja muoto sekä rekisterinumero, jos tarjoaja on rekisteröity unionissa kaupparekisteriin tai muuhun vastaavaan julkiseen rekisteriin;

c) tarjoajan mahdollisen unionissa sijaitsevan päätoimipaikan maantieteellinen osoite ja mahdollinen jäsenvaltiossa oleva sivutoimipaikka;

d) tarjoajan mahdollinen sähköisten viestintäverkkojen tai -palvelujen tarjoamiseen liittyvä verkkosivusto-osoite;

e) yhteyshenkilö ja yhteystiedot;

f) lyhyt kuvaus tarjottaviksi aiotuista verkoista tai palveluista;

g) asianomainen jäsenvaltio; ja

h) arvioitu toiminnan aloittamispäivä.

Jäsenvaltiot eivät saa asettaa ilmoitusta koskevia lisävaatimuksia tai erillisiä vaatimuksia.

Ilmoitusvaatimusten lähentämiseksi BEREC julkaisee ilmoitusmallia koskevat ohjeet ja ylläpitää unionin tietokantaa toimivaltaisille viranomaisille toimitetuista ilmoituksista. Tätä varten toimivaltaisten viranomaisten on ilman aiheetonta viivytystä välitettävä BERECille sähköisesti kaikki ilmoitukset, jotka ne ovat vastaanottaneet. Toimivaltaisille viranomaisille ennen … päivää …kuuta … [kaksi vuotta tämän direktiivin voimaantulosta] tehdyt ilmoitukset on välitettävä BERECille viimeistään … päivänä …kuuta … [kolme vuotta tämän direktiivin voimaantulosta].

13 artikla

Yleisvaltuutukseen sekä radiotaajuuksien ja numeroiden käyttöä koskeviin oikeuksiin sisällytettävät ehdot ja erityisvelvollisuudet

1. Sähköisten viestintäverkkojen tai -palvelujen tarjontaa koskevaan yleisvaltuutukseen sekä radiotaajuuksien ja numeroiden käyttöä koskeviin oikeuksiin voidaan soveltaa ainoastaan liitteessä I lueteltuja ehtoja. Näiden ehtojen on oltava syrjimättömiä, oikeasuhteisia ja avoimia, ja radiotaajuuksien käyttöä koskevien oikeuksien osalta niillä on varmistettava radiotaajuuksien toimiva ja tehokas käyttö, sekä niiden on oltava 45 ja 51 artiklan mukaisia; numeroiden käyttöä koskevien oikeuksien osalta niiden on oltava 94 artiklan mukaisia.

2. Tämän direktiivin 61 artiklan 1 ja 5 kohdan sekä 62 artiklan, 68 artiklan ja 83 artiklan mukaisesti sähköisten viestintäverkkojen tai -palvelujen tarjoajayrityksille tai yleispalveluvelvollisuuden alaisiksi nimetyille sähköisten viestintäverkkojen tai -palvelujen tarjoajayrityksille mahdollisesti asetetut erityisvelvollisuudet on oikeudellisesti erotettava yleisvaltuutukseen perustuvista oikeuksista ja velvollisuuksista. Jotta järjestelmä olisi avoin, yleisvaltuutuksessa on viitattava niihin perusteisiin ja menettelyihin, joita sovelletaan määrättäessä tällaisia erityisvelvollisuuksia yksittäisille yrityksille.

3. Yleisvaltuutus voi sisältää ainoastaan kyseistä alaa koskevia ehtoja, jotka luetellaan liitteessä I olevassa A, B ja C osassa, eikä siinä saa toistaa ehtoja, joita muun kansallisen lainsäädännön mukaisesti sovelletaan yrityksiin.

4. Jäsenvaltiot eivät myöntäessään radiotaajuuksien tai numeroiden käyttöä koskevia oikeuksia saa toistaa yleisvaltuutuksen ehtoja.

14 artikla

Järjestelmien asennusoikeuksien ja yhteenliittämisoikeuksien käyttöä helpottavat lausunnot

Toimivaltaisten viranomaisten on yrityksen pyynnöstä viikon kuluessa annettava standardimuotoinen lausunto, jossa tarvittaessa vahvistetaan, että yritys on tehnyt 12 artiklan 3 kohdan mukaisen ilmoituksen. Näissä lausunnoissa on eriteltävä, missä olosuhteissa sähköisiä viestintäverkkoja tai -palveluja yleisvaltuutuksen perusteella tarjoavalla yrityksellä on oikeus hakea oikeutta asentaa järjestelmiä, neuvotella yhteenliittämisestä ja saada käyttöoikeus tai yhteenliittäminen, ja jonka tarkoituksena on helpottaa näiden oikeuksien käyttöä esimerkiksi muilla hallinnon tasoilla tai suhteissa muihin. Silloin kun se on tarkoituksenmukaista, tällainen lausunto voidaan myös antaa ilman eri toimenpiteitä vastauksena 12 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuun ilmoitukseen.

2 JAKSO
YLEISVALTUUTUKSEEN LIITTYVÄT OIKEUDET JA VELVOLLISUUDET

Artikla 15

Luettelo yleisvaltuutuksesta johtuvista vähimmäisoikeuksista

1. Tämän direktiivin 12 artiklan mukaisesti yleisvaltuutuksen saaneilla yrityksillä on oikeus:

a) tarjota sähköisiä viestintäpalveluja ja -verkkoja;

b) saada järjestelmien asentamista varten tarvittavia oikeuksia koskevat hakemuksensa käsiteltäviksi 43 artiklan mukaisesti;

c) käyttää radiotaajuuksia sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen yhteydessä 13, 46 ja 55 artiklassa säädetyin edellytyksin;

d) saada numeroiden käyttöä varten tarvittavia oikeuksia koskevat hakemuksensa käsiteltäviksi 94 artiklan mukaisesti.

2. Jos kyseiset yritykset tarjoavat sähköisiä viestintäverkkoja tai -palveluja yleisölle, yleisvaltuutus antaa niille myös oikeuden:

a) neuvotella yhteenliittämisestä muiden tietyn yleisvaltuutuksen piiriin unionissa kuuluvien, yleisölle sähköisten viestintäverkkoja ja -palveluja ja tarjoavien yritysten kanssa ja tarvittaessa saada näiltä käyttöoikeus tai yhteenliittäminen tämän direktiivin mukaisesti;

b) saada mahdollisuus tulla nimetyiksi tarjoamaan yleispalveluvelvollisuuteen kuuluvia eri osatekijöitä tai kattamaan jäsenvaltion alueen eri osat 86 tai 87 artiklan mukaisesti.

16 artikla

Hallinnolliset maksut

1. Yleisvaltuutuksen mukaisesti sähköisten viestintäverkkoja ja -palveluja ja tarjoaville yrityksille tai käyttöä koskevan oikeuden saaneille asetetut hallinnolliset maksut on:

   a) määriteltävä niin, että ne kattavat kokonaisuudessaan ainoastaan yleisvaltuutusjärjestelmän, käyttöä koskevien oikeuksien ja 13 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen erityisvelvollisuuksien hallinnoinnista, valvonnasta ja toteuttamisesta aiheutuvat hallinnolliset kustannukset, joihin voivat sisältyä kustannukset, jotka aiheutuvat kansainvälisestä yhteistyöstä, yhdenmukaistamisesta ja standardisoinnista, markkina-analyyseista, ehtojen ja velvollisuuksien noudattamisen seurannasta sekä muusta markkinoiden valvonnasta, samoin kuin sekundäärilainsäädännön ja hallinnollisten päätösten, kuten käyttöoikeuksia ja yhteenliittämistä koskevien päätösten valmistelusta ja voimaan saattamisesta; ja

   b) määrättävä yksittäisille yrityksille puolueettomalla, avoimella ja oikeasuhteisella tavalla, jolla saadaan hallinnolliset lisäkustannukset ja niistä aiheutuvat maksut saadaan mahdollisimman pieniksi.

      Jäsenvaltiot voivat päättää olla soveltamatta hallinnollisia maksuja yrityksiin, joiden liikevaihto on tietyn kynnyksen alapuolella tai joiden toiminta ei johda vähimmäismarkkinaosuuteen tai joiden toiminta-alue on hyvin pieni.

2. Jos kansalliset sääntely- tai muut toimivaltaiset viranomaiset perivät hallinnollisia maksuja, niiden on julkaistava vuosikatsaus hallinnollisista kustannuksistaan ja perittyjen hallinnollisten maksujen kokonaismäärästä. Näitä maksuja on tarkistettava asianmukaisesti perittyjen hallinnollisten maksujen kokonaismäärän ja hallinnollisten kustannusten välinen erotus huomioon ottaen.

17 artikla

Kirjanpidon eriyttäminen ja tilinpäätökset

1. Jäsenvaltioiden on vaadittava yleisölle sähköisten viestintäverkkoja ja -palveluja ja tarjoavia yrityksiä, joilla on erityis- tai yksinoikeuksia palvelujen tarjoamiseen muilla aloilla samassa tai jossain toisessa jäsenvaltiossa

   a) pitämään erillistä kirjanpitoa sähköisten viestintäverkkojen tai -palvelujen tarjontaan liittyvän toiminnan osalta samassa laajuudessa, kuin se vaatisi siinä tapauksessa, että kyseistä toimintaa harjoittaisi oikeudellisesti itsenäinen yksikkö, jotta voidaan yksilöidä kaikki meno- ja tuloerät sekä niiden laskentaperuste ja käytetyt yksityiskohtaiset kohdentamismenetelmät, mukaan luettuna eritelty selvitys kiinteästä omaisuudesta ja rakenteellisista kustannuksista, tai

   b) erottamaan sähköisten viestintäverkkojen tai -palvelujen tarjontaan liittyvä toiminta rakenteellisesti muista toiminnoista.

   Jäsenvaltio voi päättää olla soveltamatta tämän artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuja vaatimuksia sellaisiin yrityksiin, joiden sähköisten viestintäverkkojen tai -palvelujen tarjontaan liittyvä vuosittainen liikevaihto kyseisessä jäsenvaltiossa on alle 50 miljoonaa euroa.

2. Jos yleisten viestintäverkkojen tai yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajayrityksiä eivät koske yhtiöoikeuden mukaiset vaatimukset eivätkä ne täytä unionin oikeuden kirjanpitosäännöissä olevia pieniä ja keskisuuria yrityksiä koskevia vaatimuksia, niiden tilinpäätökset on laadittava ja annettava riippumattoman tilintarkastajan tarkastettavaksi ja julkaistava. Tilintarkastuksen on tapahduttava asiaankuuluvien kansallisten ja unionin sääntöjen mukaisesti.

Tämän kohdan ensimmäistä alakohtaa sovelletaan myös 1 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohdassa vaadittuun erilliseen kirjanpitoon.

3 JAKSO
MUUTTAMINEN JA PERUUTTAMINEN

18 artikla

Oikeuksien ja velvollisuuksien muuttaminen

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että yleisvaltuutuksia, radiotaajuuksien tai numeroiden käyttöoikeuksia ja järjestelmien asennusoikeuksia koskevia oikeuksia, ehtoja ja menettelyjä voidaan muuttaa ainoastaan objektiivisesti perustelluissa tapauksissa ja oikeasuhteisesti, ottaen tarvittaessa huomioon radiotaajuuksien ja numeroiden siirrettäviin käyttöoikeuksiin sovellettavat erityisehdot.

2. Aikomuksesta tehdä tällaisia muutoksia on tehtävä ilmoitus asianmukaisella tavalla, ja asianomaisille osapuolille, myös käyttäjille ja kuluttajille, on annettava riittävä aikailmaista näkemyksensä ehdotetuista muutoksista, lukuun ottamatta tapauksia, joissa ehdotetut muutokset ovat vähäisiä ja niistä on sovittu oikeuksien tai yleisvaltuutuksen haltijan kanssa. Poikkeuksellisia tilanteita lukuun ottamatta tämä aika on vähintään neljä viikkoa,

Päätökseen tehtävät muutokset on julkaistava perusteluineen.

19 artikla

Oikeuksien rajoittaminen tai peruuttaminen

1. Jäsenvaltiot eivät saa rajoittaa tai peruuttaa järjestelmien asennusoikeuksia tai radiotaajuuksien tai numerovarojen käyttöoikeuksia ennen niiden voimassaoloajan päättymistä muutoin kuin 2 kohdan mukaisesti perustelluissa tapauksissa ja soveltuvin osin liitteen I sekä niiden kansallisten säännösten mukaisesti, jotka koskevat oikeuksien peruutusten johdosta myönnettävää korvausta, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 30 artiklan 5 ja 6 kohdan soveltamista.

2. Ottaen huomioon tarve varmistaa radiotaajuuksien tehokas käyttö tai päätöksen 676/2002/EY 4 artiklan nojalla hyväksyttyjen yhdenmukaisten edellytysten täytäntöönpano jäsenvaltiot voivat sallia radiotaajuuksien käyttöoikeuksien, mukaan lukien tämän direktiivin 49 artiklassa tarkoitettujen oikeuksien, rajoittamisen tai peruuttamisen etukäteen vahvistettujen ja selvästi määriteltyjen menettelyjen mukaisesti suhteellisuus- ja syrjimättömyysperiaatetta noudattaen. Tällaisessa tapauksessa kyseisten oikeuksien haltijoille voidaan tarvittaessa myöntää asianmukainen korvaus unionin oikeuden ja asiaa koskevien kansallisten säännösten mukaisesti.

3. Tämän direktiivin 45 artiklan 4 tai 5 kohdan soveltamisesta johtuva radiotaajuuden käytön muutos ei ole itsessään peruste radiotaajuuden käyttöoikeuden peruttamiselle.

4. Kaikista aikeista rajoittaa tai peruuttaa radiotaajuuksien tai numerovarojen käyttöä koskevaa yleisvaltuutusta tai yksittäisiä oikeuksia ilman oikeuksien haltijan suostumusta on kuultava asianomaisia osapuolia 23 artiklan mukaisesti.

III LUKU
TIEDONVAIHTO, KARTOITUKSET JA KUULEMISMENETTELY

20 artikla

Tietopyyntö yrityksille

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen tai liitännäistoimintojen tai -palvelujen tarjoajayritykset toimittavat kaikki tarvittavat tiedot, taloudelliset tiedot mukaan lukien, jotta kansalliset sääntelyviranomaiset, muut toimivaltaiset viranomaiset ja BEREC voivat varmistua siitä, että tämän direktiivin ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/…[1+] säännöksiä tai niiden mukaisesti hyväksyttyjä päätöksiä tai kannanottoja noudatetaan. Kansallisilla sääntelyviranomaisilla ja, jos muiden toimivaltaisten viranomaisten tehtävien hoitaminen sitä edellyttää, kyseisillä muilla viranomaisilla, on valtuudet vaatia näitä yrityksiä toimittamaan erityisesti tiedot sellaisista tulevista verkkojen tai palvelujen uudistuksista, joilla voi olla vaikutuksia tukkutason palveluihin, joita ne tarjoavat kilpailijoille, ja lisäksi sähköisiä viestintäverkkoja ja liitännäistoimintoja koskevia paikallistason tietoja, jotka ovat riittävän yksityiskohtaisia, jotta voidaan tehdä maantieteellinen kartoitus ja nimetä alueet 22 artiklan mukaisesti.

---

1 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/…, annettu ..., Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimen (BEREC) ja BERECin tukiviraston (BEREC-virasto) perustamisesta, asetuksen (EU) 2015/2120 muuttamisesta ja asetuksen (EY) N:o 1211/2009 kumoamisesta (EUVL L ..., ..., s. ...).

\+ EUVL: lisätään tekstiin asiakirjassa PE-CONS 51/18 (2016/0286(COD)) olevan asetuksen numero ja alaviitteeseen kyseisen asetuksen numero, päivämäärä, otsikko ja EUVL-viite.

Jos ensimmäisen alakohdan mukaisesti kerätyt tiedot eivät riitä kansallisen sääntelyviranomaisen, muiden toimivaltaisten viranomaisten ja BERECin sääntelytehtävien hoitamiseen unionin oikeuden mukaisesti, tietoja voidaan pyytää muilta asiaankuuluvilta yrityksiltä, jotka toimivat sähköisen viestinnän alalla tai siihen läheisesti liittyvillä aloilla.

Yrityksiä, joilla katsotaan olevan huomattava markkinavoima tukkumarkkinoilla, voidaan myös vaatia toimittamaan kirjanpitotietoa vähittäismarkkinoista, jotka liittyvät kyseisiin tukkumarkkinoihin.

Kansalliset sääntely- ja muut toimivaltaiset viranomaiset voivat pyytää tietoja toimenpiteistä direktiivillä 2014/61/EU perustetusta yhtenäisestä tiedotuspisteestä.

Tietopyynnön on oltava oikeassa suhteessa tehtävien suorittamiseen nähden ja se on perusteltava.

Yritysten on toimitettava pyydetyt tiedot viipymättä edellytetyn aikataulun mukaisesti ja vaaditulla tarkkuudella.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansalliset sääntely- ja muut toimivaltaiset viranomaiset toimittavat komissiolle sen perustellusta pyynnöstä tiedot, joita se tarvitsee suorittaessaan SEUT-sopimuksen mukaisia tehtäviään. Komission pyytämien tietojen on oltava oikeasuhteisia näiden tehtävien suorittamiseen nähden. Jos annetuissa tiedoissa viitataan tietoihin, joita yritykset ovat aiemmin toimittaneet viranomaisen pyynnöstä, näille yrityksille on ilmoitettava asiasta. Siinä määrin kuin se on tarpeen ja jollei tiedot antanut viranomainen nimenomaisesti ja perustellusti toisin pyydä, komissio asettaa tiedot myös muiden jäsenvaltioiden vastaavien viranomaisten saataville.

Jollei 3 kohdan vaatimuksista muuta johdu, jäsenvaltioiden on varmistettava, että tietylle viranomaiselle toimitetut tiedot voidaan perustellusta pyynnöstä asettaa saman tai muun jäsenvaltion jonkin vastaavan viranomaisen ja BERECin saataville, jos näiden viranomaisten tai BERECin unionin oikeuden mukaisten tehtävien hoitaminen sitä edellyttää.

3. Jos kansallinen sääntelyviranomainen tai muu toimivaltainen viranomainen katsoo, että 1 kohdan nojalla kerätyt tiedot, maantieteellisen kartoituksen yhteydessä kerätyt tiedot mukaan luettuna, ovat liikesalaisuuksia koskevien unionin ja kansallisten sääntöjen mukaisesti luottamuksellisia, komission, BERECin ja kaikkien muiden toimivaltaisten viranomaisten on turvattava tällainen luottamuksellisuus. Tällainen luottamuksellisuus ei saa estää tietojen oikea-aikaista jakamista toimivaltaisen viranomaisen, komission, BERECin ja muiden asianomaisten toimivaltaisten viranomaisten välillä tämän direktiivin soveltamisen tarkastelua, seurantaa ja valvontaa varten.

4. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansalliset sääntely- ja muut toimivaltaiset viranomaiset julkaisevat nämä tiedot, jos ne edistävät avoimia ja kilpailuun perustuvia markkinoita, kuitenkin niin, että yleisön oikeutta tutustua tietoihin koskevaa kansallista lainsäädäntöä sekä liikesalaisuuksia ja henkilötietojen suojaa koskevia kansallisia ja unionin sääntöjä noudatetaan.

5. Kansallisten sääntely-ja muiden toimivaltaisten viranomaisten on julkistettava 4 kohdassa tarkoitettujen tietojen yleistä saatavuutta koskevat ehdot sekä myös tiedonsaantiin liittyvät menettelyt.

21 artikla

Yleisvaltuutuksen, käyttöä koskevien oikeuksien
tai erityisvelvollisuuksien nojalla vaadittavat tiedot

1. Kansalliset sääntely- ja muut toimivaltaiset viranomaiset voivat, tämän kuitenkaan rajoittamatta 20 artiklan mukaisesti pyydettyjä tietoja ja muuhun kansalliseen lainsäädäntöön kuin yleisvaltuutukseen perustuvia raportointi- ja tiedonantovelvollisuuksia, vaatia yrityksiltä yleisvaltuutuksen, käyttöä koskevien oikeuksien tai 13 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen erityisvelvollisuuksien nojalla vain sellaisia tietoja, jotka ovat asiaankuuluvia ja objektiivisesti perusteltavissa erityisesti seuraavista syistä:

   a) liitteessä I olevan A osan 1 kohdan, D osan 2 ja 6 kohdan ja E osan 2 ja 7 kohdan ehtojen ja 13 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen velvollisuuksien noudattamisen tarkastaminen järjestelmällisesti tai tapauskohtaisesti;

   b) liitteen I ehtojen noudattamisen tapauskohtainen tarkastaminen, jos asiasta on tehty valitus tai jos toimivaltaisella viranomaisella on muita syitä olettaa, ettei jotain ehtoa noudateta, tai jos toimivaltainen viranomainen aloittaa tutkinnan omasta aloitteestaan;

   c) käyttöä koskevien oikeuksien myöntämiseen liittyvät menettelyt ja niitä koskevien pyyntöjen arviointi;

   d) palvelujen laatua ja hintoja koskevien, kuluttajien eduksi suoritettavien vertailevien katsausten julkaiseminen;

   e) selkeästi määriteltyjen tilastojen, raporttien tai tutkimusten kokoaminen;

f) tässä direktiivissä tarkoitetun markkina-analyysin tekeminen, mukaan lukien markkina-analyysin kohteena oleviin markkinoihin liittyviä tarjontaketjun loppupään markkinoita tai vähittäismarkkinoita koskevat tiedot;

g) radiotaajuuksien ja numerovarojen tehokkaan käytön ja tuloksellisen hallinnoinnin vahvistaminen;

h) sellaisten tulevien verkkojen tai palvelujen uudistusten arvioiminen, joilla voi olla vaikutuksia kilpailijoille tarjottaviin tukkutason palveluihin, alueen kattavuuteen, loppukäyttäjien käytettävissä oleviin yhteyksiin tai alueiden nimeämiseen 22 artiklan nojalla.

i) maantieteellisten kartoitusten tekeminen;

j) vastaaminen BERECin esittämiin perusteltuihin tietopyyntöihin.

Ensimmäisen alakohdan a, b ja d–j alakohdassa tarkoitettuja tietoja ei saa vaatia ennen markkinoille pääsyä eikä markkinoille pääsyn edellytyksenä.

BEREC voi tarvittaessa laatia tietopyyntöjen malleja, jotta saadut tiedot voidaan helpommin esittää yhteen koottuina ja analysoida ne.

2. Radiotaajuuksien käyttöä koskevien oikeuksien osalta 1 kohdassa tarkoitetut tiedot liittyvät erityisesti radiotaajuuksien tehokkaaseen käyttöön sekä radiotaajuuksien käyttöä koskeviin oikeuksiin liittyvien palvelun kattavuutta ja laatua koskeviin velvollisuuksiin sen varmistamiseksi, että niiden noudattaminen tarkastetaan.

3. Jos kansalliset sääntelyviranomaiset tai muut toimivaltaiset viranomaiset vaativat yrityksiltä 1 kohdassa tarkoitettuja tietoja, niiden on ilmoitettava yrityksille tietojen tarkka käyttötarkoitus.

4. Kansallinen sääntelyviranomainen tai muu toimivaltainen viranomainen ei saa toistaa tietopyyntöä, jonka BEREC on jo tehnyt asetuksen (EU) 2018/…[+] 40 artiklan nojalla, jos BEREC on asettanut vastaanottamansa tiedot kyseisten viranomaisten saataville.

22 artikla

Verkkojen käyttöönottoa koskevat maantieteelliset kartoitukset

1. Kansallisten sääntely- ja/tai muiden toimivaltaisten viranomaisten on tehtävä maantieteellinen kartoitus laajakaistan tarjoamiseen pystyvien sähköisten viestintäverkkojen, jäljempänä 'laajakaistaverkot', kattavuudesta viimeistään … päivänä …kuuta … [viiden vuoden kuluessa tämän direktiivin voimaantulosta], ja se on päivitettävä vähintään joka kolmas vuosi sen jälkeen.

   Maantieteellisessä kartoituksessa selvitetään laajakaistaverkkojen nykyinen maantieteellinen kattavuus kyseisten viranomaisten alueella, jotta kansalliset sääntely- ja/tai muut toimivaltaiset viranomaiset voivat suorittaa tässä direktiivissä vaaditut tehtävät ja tehdä valtiontukisääntöjen soveltamiseksi tarvittavia kartoituksia.

   Maantieteelliseen kartoitukseen voi sisältyä myös ennuste laajakaistaverkkojen, erittäin suuren kapasiteetin verkot mukaan lukien, kattavuudesta niiden alueella asiaankuuluvan viranomaisen määrittelemäksi ajanjaksoksi.

[+] EUVL: lisätään tekstiin asiakirjassa PE-CONS 51/18 (2016/0286(COD)) olevan asetuksen numero.

Tällaisen ennusteen on sisällettävä kaikki asiaankuuluvat tiedot, myös tiedot yritysten tai viranomaisten aikeista ottaa käyttöön erittäin suuren kapasiteetin verkkoja sekä verkkojen merkittävistä parannuksista tai laajennuksista vähintään 100 Mbps:n latausnopeuteen. Tätä varten kansallisten sääntelyviranomaisten ja/tai muiden toimivaltaisten viranomaisten on pyydettävä yrityksiltä ja viranomaisilta asianmukaiset tällaiset tiedot siltä osin kuin tällaisia tietoja on saatavilla ja ne voidaan toimittaa kohtuullisin toimin.

Kansallinen sääntelyviranomainen päättää sille tällä direktiivillä nimenomaisesti osoitettujen tehtävien osalta, miltä osin on asianmukaista turvautua kaikkiin tällaisen ennusteen yhteydessä kerättyihin tietoihin tai osaan kyseisistä tiedoista.

Jos kansallinen sääntelyviranomainen ei tee maantieteellistä kartoitusta, se tehdään yhteistyössä sen kanssa siltä osin kuin kartoitus voi liittyä sen tehtäviin.

Maantieteellisessä kartoituksessa kerättyjen tietojen on oltava paikallisesti riittävän yksityiskohtaisia ja sisällettävä riittävästi tietoa palvelun laadusta ja muuttujista; sitä on lisäksi käsiteltävä 20 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

2. Kansalliset sääntelyviranomaiset ja/tai muut toimivaltaiset viranomaiset voivat nimetä alueita, joiden aluerajat on tarkasti määritelty ja joilla 1 kohdan mukaisesti kerättyjen tietojen ja mahdollisesti laaditun ennusteen perusteella yksikään yritys tai viranomainen ei ole ottanut eikä suunnittele ottavansa asianomaisella ennustejaksolla käyttöön erittäin suuren kapasiteetin verkkoa taikka tekevänsä tai suunnittelevansa merkittäviä parannuksia tai laajennuksia, joilla verkon suorituskyky nostetaan vähintään 100 Mbps:n latausnopeuteen. Kansallisten sääntelyviranomaisten ja/tai muiden toimivaltaisten viranomaisten on julkaistava nimetyt alueet.

3. Asiaankuuluvat viranomaiset voivat pyytää nimetyllä alueella yrityksiä ja viranomaisia ilmoittamaan aikeistaan ottaa käyttöön erittäin suuren kapasiteetin verkkoja asianmukaisella ennustejaksolla. Jos tällaisen pyynnön tuloksena jokin yritys tai viranomainen ilmoittaa tällaisista aikeistaan, asianomainen viranomainen voi velvoittaa muut yritykset ja viranomaiset ilmoittamaan mahdollisista aikeistaan ottaa käyttöön erittäin suuren kapasiteetin verkkoja tai tehdä merkittäviä parannuksia tai laajennuksia, joilla verkon suorituskyky nostetaan vähintään 100 Mbps:n latausnopeuteen kyseisellä alueella. Asianomaisten viranomaisten on täsmennettävä tällaisiin ilmoituksiin sisällytettävät tiedot, jotta voidaan varmistaa vähintään sama yksityiskohtaisuustaso kuin se, joka on otettu huomioon mahdollisessa 1 kohdan mukaisessa ennusteessa. Sen on myös kerrottava kiinnostuksensa ilmaisseelle yritykselle tai viranomaiselle, onko nimetyllä alueella NGA-verkko, jonka latausnopeus on alle 100 Mbps, tai onko tällaisen verkon ilmaantuminen todennäköinen 1 kohdan perusteella kerättyjen tietojen perusteella.

4. Toteutettaessa toimenpiteitä 3 kohdan nojalla on noudatettava tehokasta, puolueetonta, avointa ja syrjimätöntä menettelyä, jossa yhtäkään yritystä ei lähtökohtaisesti suljeta menettelyn ulkopuolelle.

5. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansalliset sääntely- ja muut toimivaltaiset viranomaiset sekä paikallis-, alue- ja kansalliset viranomaiset, jotka ovat vastuussa julkisten varojen myöntämisestä sähköisten viestintäverkkojen käyttöönottamiseen, kansallisten laajakaistasuunnitelmien laatimisesta, radiotaajuuksien käyttöä koskeviin oikeuksiin liittyvien kattavuusvelvoitteiden määrittelemisestä ja yleispalveluvelvoitteen soveltamisalaan kuuluvien palvelujen saatavuuden tarkistamisesta alueellaan, ottavat huomioon tämän artiklan 1, 2 ja 3 kohdan nojalla toteutettujen maantieteellisten kartoitusten tulokset ja mahdolliset nimetyt alueet.

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että maantieteellisen kartoituksen tekevät viranomaiset antavat tällaiset tiedot sillä edellytyksellä, että vastaanottava viranomainen takaa saman luottamuksellisuuden ja liikesalaisuuksien suojelun tason kun tiedot antava viranomainen, sekä ilmoittavat tästä kyseiset tiedot antaneille osapuolille. Kyseiset tulokset on annettava pyynnöstä myös BERECin ja komission saataville samoin edellytyksin.

6. Jos merkitykselliset tiedot eivät ole saatavilla markkinoilla, toimivaltaisten viranomaisten on asetettava maantieteellisten kartoitusten tiedot, jotka eivät ole luottamuksellisia, suoraan saataville direktiivin 2003/98/EY mukaisesti, jotta mahdollistetaan tietojen uudelleenkäyttö. Jos tällaisia välineitä ei ole saatavilla markkinoilla, niiden on myös asetettava saataville tietovälineitä, joiden avulla loppukäyttäjät voivat tarkastella yhteyksien saatavuutta eri alueilla sellaisella yksityiskohtaisuustasolla, joka on hyödyllinen loppukäyttäjän valitessa operaattoria tai palveluntarjoajaa.

7. Maantieteellisten kartoitusten ja ennusteiden johdonmukaisen soveltamisen edistämiseksi BEREC vahvistaa viimeistään … päivänä …kuuta … [18 kuukautta tämän direktiivin voimaantulosta] sidosryhmiä kuultuaan ja tiiviissä yhteistyössä komission ja kansallisten viranomaisten kanssa suuntaviivat kansallisille sääntely- ja/tai muille toimivaltaisille viranomaisille tästä artiklasta johtuvien velvoitteiden johdonmukaisen täytäntöönpanon edistämiseksi.

23 artikla

Kuulemismenettelyt ja avoimuus

1. Lukuun ottamatta 26 tai 27 artiklan tai 32 artiklan 10 kohdan soveltamisalaan kuuluvia tapauksia jäsenvaltioiden on varmistettava, että jos kansalliset sääntely- tai muut toimivaltaiset viranomaiset aikovat tämän direktiivin mukaisesti toteuttaa sellaisia toimenpiteitä tai jos ne aikovat 45 artiklan 4 ja 5 kohdan mukaisesti säätää sellaisista rajoituksista, jotka vaikuttavat merkittävästi keskeisiin markkinoihin, ne antavat asianomaisille osapuolille mahdollisuuden esittää kohtuullisessa määräajassa lausuntonsa toimenpide-ehdotuksesta ottaen huomioon asian monitahoisuus ja joka tapauksessa 30 päivän kuluessa, poikkeuksellisia olosuhteita lukuun ottamatta.

2. Toimivaltaisten viranomaisten on 35 artiklan soveltamiseksi ilmoitettava radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevälle ryhmälle julkistamisen ajankohtana kaikista sellaisista ehdotetuista toimenpiteistä, jotka kuuluvat 55 artiklan 2 kohdan mukaisen vertailevan tai kilpailuun perustuvan valintamenettelyn soveltamisalaan ja jotka liittyvät päätöksen N:o 676/2002 mukaisilla teknisillä täytäntöönpanotoimenpiteillä yhdenmukaistettujen radiotaajuuksien käyttöön laajakaistan tarjoamiseen pystyvien langattomien sähköisten viestintäverkkojen ja palvelujen, jäljempänä 'langattomat laajakaistaverkot ja palvelut', käytön mahdollistamiseksi.

3. Kansallisten sääntely- ja muiden toimivaltaisten viranomaisten on julkaistava tiedot kansallisista kuulemismenettelyistään.

   Jäsenvaltioiden on varmistettava, että perustetaan keskitetty tietopiste, jonka kautta on mahdollista saada tietoa kaikista senhetkisistä kuulemisista.

4. Kuulemisten tulokset on annettava julkisesti saataville, jollei tietoja ole luokiteltu salassa pidettäviksi liikesalaisuuksia koskevan unionin ja kansallisen sääntöjen mukaisesti.

24 artikla

Asianomaisten osapuolten kuuleminen

1. Jäsenvaltioiden on, siinä määrin kuin se on asianmukaista, varmistettava, että toimivaltaiset viranomaiset ottavat, tarvittaessa yhteistyössä kansallisten sääntelyviranomaisten kanssa, huomioon loppukäyttäjien, erityisesti kuluttajien, ja vammaisten loppukäyttäjien, sekä valmistajien ja sähköisiä viestintäverkkoja tai -palveluja tarjoavien yritysten näkemykset kysymyksissä, jotka koskevat kaikkia loppukäyttäjien ja kuluttajien oikeuksia, myös vammaisten loppukäyttäjien vastaavia käyttömahdollisuuksia ja valinnanvaraa, yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen alalla, erityisesti silloin kun näillä kysymyksillä on huomattava vaikutus markkinoihin.

   Jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaiset viranomaiset, tarvittaessa yhteistyössä kansallisten sääntelyviranomaisten kanssa, perustavat vammaisille henkilöille esteettömän kuulemismekanismin, jolla varmistetaan, että niiden päätöksissä, jotka koskevat kysymyksiä, jotka liittyvät loppukäyttäjien ja kuluttajien oikeuksiin yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen alalla, otetaan asianmukaisesti huomioon kuluttajien edut sähköisen viestinnän alalla.

2. Asianomaiset osapuolet voivat kehittää toimivaltaisten viranomaisten johdolla, tarvittaessa yhteistyössä kansallisten sääntelyviranomaisten kanssa, järjestelmiä, joihin osallistuu kuluttajia, käyttäjäryhmiä ja palveluntarjoajia ja joiden tavoitteena on parantaa palvelujen yleistä laatua muun muassa kehittämällä käytännesääntöjä ja toimintastandardeja ja valvomalla niiden soveltamista.

3. Toimivaltaiset viranomaiset voivat edistää, tarvittaessa yhteistyössä kansallisten sääntelyviranomaisten kanssa, yhteistyötä sähköisten viestintäverkkojen tai -palvelujen tarjoajayritysten välillä sekä sellaisten alojen välillä, jotka pyrkivät tukemaan laillista sisältöä sähköisissä viestintäverkoissa ja -palveluissa, sanotun kuitenkaan rajoittamatta sellaisten kansallisten sääntöjen soveltamista, jotka ovat yhdenmukaisia kulttuuri- ja mediapolitiikan tavoitteita, kuten kulttuurista moninaisuutta ja monikielisyyttä sekä tiedotusvälineiden moniarvoisuutta, edistävän unionin oikeuden kanssa. Tällainen yhteistyö voi kattaa myös 103 artiklan 4 kohdan mukaisesti annettavien, yleiseen etuun liittyvien tietojen koordinoinnin.

25 artikla

Tuomioistuimen ulkopuoliset riitojenratkaisumenettelyt

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansallinen sääntelyviranomainen tai toimivaltainen viranomainen, joka vastaa tämän direktiivin 102–107 artiklan ja 115 artiklan soveltamisesta, tai vähintään yksi riippumaton elin, jolla on toteen näytettyä kokemusta kyseisten artiklojen soveltamisesta, sisällytetään direktiivin 2013/11/EU 20 artiklan 2 kohdan mukaisesti vaihtoehtoisten riidanratkaisuelinten luetteloon, jotta se voi toimia riitojenratkaisuelimenä palveluntarjoajien ja kuluttajien välisissä, tästä direktiivistä aiheutuvissa riidoissa, jotka liittyvät sopimusten täytäntöönpanoon. Jäsenvaltiot voivat laajentaa kyseisen viranomaisen tai elimen tarjoamien vaihtoehtoisten riidanratkaisumenettelyjen käyttöoikeutta muihin loppukäyttäjiin kuin kuluttajiin, erityisesti mikroyrityksiin ja pienyrityksiin.

2. Jos tällaisten riitojen osapuolet ovat eri jäsenvaltioista, jäsenvaltioiden on sovitettava toimintaansa yhteen riidan ratkaisemiseksi, sanotun kuitenkaan rajoittamatta direktiivin 2013/11/EU soveltamista.

26 artikla

Yritysten välisten riitojen ratkaisu

1. Mikäli jossakin jäsenvaltiossa syntyy tämän direktiivin nojalla asetettuihin olemassa oleviin velvoitteisiin liittyvä riita sähköisten viestintäverkkojen tai -palvelujen tarjoajien välille tai tällaisten yritysten ja sellaisten muiden jäsenvaltiossa toimivien yritysten välille, jotka hyötyvät käyttöoikeuksia tai yhteenliittämistä koskevista velvoitteista, tai jäsenvaltiossa toimivien sähköisten viestintäverkkojen tai -palvelujen tarjoajien ja liitännäistoimintojen tarjoajien välille, asianomaisen kansallisen sääntelyviranomaisen on jommankumman osapuolen pyynnöstä ja 2 kohdan säännösten soveltamista rajoittamatta tehtävä mahdollisimman pian selvien ja tehokkaiden menettelyjen pohjalta ja poikkeuksellisia olosuhteita lukuun ottamatta joka tapauksessa neljän kuukauden kuluessa sitova päätös riidan ratkaisemiseksi. Asianomaisen jäsenvaltion on vaadittava, että kaikki osapuolet toimivat täydessä yhteistyössä kansallisen sääntelyviranomaisen kanssa.

2. Jäsenvaltiot voivat säätää, että kansalliset sääntelyviranomaiset voivat päättää olla ratkaisematta riita-asiaa, jos on olemassa muita keinoja, kuten sovittelu, jotka edistävät paremmin riidan nopeaa ratkaisemista 3 artiklan tavoitteiden mukaisesti. Kansallisen valvontaviranomaisen on ilmoitettava tästä osapuolille mahdollisimman pian. Jos riitaa ei ole ratkaistu neljän kuukauden kuluessa ja jos muutosta hakeva osapuoli ei ole saattanut sitä tuomioistuimen käsiteltäväksi, kansallisen sääntelyviranomaisen on jommankumman osapuolen pyynnöstä tehtävä mahdollisimman pian ja joka tapauksessa neljän kuukauden kuluessa sitova päätös riidan ratkaisemiseksi.

3. Riitoja ratkaistessaan kansallisen sääntelyviranomaisen on tehtävä päätöksiä, joilla pyritään 3 artiklassa vahvistettujen tavoitteiden saavuttamiseen. Niiden velvollisuuksien, joita kansalliset sääntelyviranomaiset asettavat jollekin yritykselle riitaa ratkaistaessa, on oltava tämän direktiivin mukaisia.

4. Kansallisen sääntelyviranomaisen päätös on julkistettava liikesalaisuutta koskevia määräyksiä noudattaen. Kansallisten sääntelyviranomaisten on esitettävä asianomaisille osapuolille päätöksen täydelliset perustelut.

5. Tämän artiklan 1, 3 ja 4 kohdassa tarkoitettu menettely ei estä osapuolia panemasta vireille oikeudenkäyntiä tuomioistuimessa.

27 artikla

Rajat ylittävien riitojen ratkaisu

1. Tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvissa, eri jäsenvaltioista tulevien yritysten välisissä rajat ylittävissä riidoissa sovelletaan tämän artiklan 2, 3 ja 4 kohtaa. Kyseisiä säännöksiä ei sovelleta 28 artiklan soveltamisalaan kuuluviin radiotaajuuksien koordinaatiota koskeviin riitoihin.

2. Riidan osapuoli voi antaa riidan yhden tai useamman asianomaisen kansallisen sääntelyviranomaisen käsiteltäväksi. Jos riita vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, toimivaltaisten kansallisten sääntelyviranomaisten on ilmoitettava riidasta BERECille riidan ratkaisemiseksi johdonmukaisella tavalla 3 artiklassa säädettyjen tavoitteiden mukaisesti.

3. Kun tällainen ilmoitus on tehty, BERECin on annettava lausunto, jossa pyydetään yhtä tai useampaa asianomaista kansallista sääntelyviranomaista toteuttamaan riidan ratkaisemiseksi jokin toimenpide tai pidättäytymään toimenpiteestä, mahdollisimman lyhyessä ajassa ja joka tapauksessa neljän kuukauden kuluessa, lukuun ottamatta poikkeuksellisia olosuhteita.

4. Kansallisen sääntelyviranomaisen, jolla on toimivalta riidan jonkin näkökohdan suhteen, on odotettava BERECin lausuntoa ennen kuin se ryhtyy toimenpiteisiin. Jos kilpailun turvaamiseksi ja loppukuluttajien etujen suojaamiseksi on poikkeuksellisissa olosuhteissa toimittava kiireellisesti, kansallinen sääntelyviranomainen voi joko osapuolten pyynnöstä tai omasta aloitteestaan hyväksyä oikeasuhteiset ja tilapäiset toimenpiteet.

5. Niiden velvollisuuksien, jotka kansallinen sääntelyviranomainen asettaa yritykselle osana riidan ratkaisua, on oltava tämän direktiivin mukaisia, niissä on otettava BERECin antama lausunto mahdollisimman tarkasti huomioon ja ne on vahvistettava yhden kuukauden kuluessa tällaisesta lausunnosta.

6. Edellä 2 kohdassa tarkoitettu menettely ei estä osapuolia panemasta vireille oikeudenkäyntiä tuomioistuimessa.

28 artikla

Radiotaajuuksien koordinointi jäsenvaltioiden kesken

1. Jäsenvaltioiden ja niiden toimivaltaisten viranomaisten on varmistettava, että radiotaajuuksien käyttö on järjestetty niiden alueella niin, ettei millään muulla jäsenvaltiolla ole estettä sallia alueellaan yhdenmukaistettujen radiotaajuuksien käyttöä unionin lainsäädännön mukaisesti erityisesti jäsenvaltioiden rajat ylittävien haitallisten häiriöiden aiheutumisen vuoksi.

Jäsenvaltioiden on toteutettava tätä varten kaikki tarvittavat toimenpiteet, sanotun kuitenkaan rajoittamatta kansainvälisestä lainsäädännöstä ja asiaan kuuluvista kansainvälisistä sopimuksista, kuten ITU:n radio-ohjesäännöistä ja ITU:n radioviestinnän alueellisista sopimuksista, johtuvien velvoitteiden soveltamista.

2. Jäsenvaltioiden on tehtävä radiotaajuuksien käyttöä koskevan rajatylittävän koordinoinnin yhteydessä yhteistyötä keskenään ja tarvittaessa radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevän ryhmän kautta, jotta voidaan

   a) varmistaa 1 kohdan noudattaminen;

   b) ratkaista jäsenvaltioiden väliset sekä kolmansien maiden kanssa syntyvät ongelmat tai riidat, jotka liittyvät rajaylittävään koordinaatioon tai rajatylittäviin haitallisiin häiriöihin, jotka estävät jäsenvaltioita käyttämästä yhdenmukaistettuja radiotaajuuksia alueellaan.

3. Jäsenvaltio, jota asia koskee, voi 1 kohdan noudattamisen varmistamiseksi pyytää radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevältä ryhmältä tukea sellaisen ongelman tai riidan ratkaisemiseen, joka liittyy rajaylittävään koordinaatioon tai rajatylittäviin haitallisiin häiriöihin. Radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevä ryhmä voi tarvittaessa esittää lausunnossaan koordinoidun ratkaisun tällaiseen ongelmaan tai riitaan.

4. Jos tämän artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitetuilla toimilla ei ole saatu ratkaistua ongelmaa tai riitaa ja jos jäsenvaltio, jota asia koskee, sitä pyytää, komissio, joka ottaa mahdollisimman tarkasti huomioon radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevän ryhmän mahdollisen lausunnon, jossa suositellaan 3 kohdan mukaista koordinoitua ratkaisua, voi hyväksyä niille jäsenvaltioille, joita ratkaisematta olevat haitalliset häiriöt koskevat, osoitettuja päätöksiä sellaisten kahden tai useamman jäsenvaltion rajat ylittävien haitallisten häiriöiden poistamiseksi, jotka estävät jäsenvaltioita käyttämästä alueellaan yhdenmukaistettuja radiotaajuuksia.

   Nämä täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 118 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

5. Unionin on sellaisen jäsenvaltion pyynnöstä, jota asia koskee, annettava oikeudellista, poliittista ja teknistä tukea radiotaajuuksien koordinointikysymysten ratkaisemiseksi unionin naapurimaiden, myös jäsenehdokasmaiden ja liittyvien maiden, kanssa, niin, että jäsenvaltiot, joita asia koskee, voivat noudattaa unionin lainsäädännöstä johtuvia velvoitteitaan. Tällaista apua antaessaan unioni edistää unionin toimintapolitiikkojen toteuttamista.

III OSASTO
TÄYTÄNTÖÖNPANO

29 artikla

Seuraamukset

1. Jäsenvaltioiden on säädettävä seuraamuksista, mukaan lukien tarvittaessa sakot ja muut kuin rikosoikeudelliset ennalta vahvistetut seuraamukset tai uhkasakot, joita sovelletaan tämän direktiivin tai komission, kansallisen sääntelyviranomaisen tai muun toimivaltaisen viranomaisen tämän direktiivin nojalla antaman oikeudellisesti sitovan päätöksen täytäntöönpanemiseksi annettujen kansallisten säännösten rikkomiseen, ja toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet niiden soveltamisen varmistamiseksi. Kansalliset sääntely- ja muut toimivaltaiset viranomaiset voivat määrätä tällaisia seuraamuksia kansallisen lainsäädännön mukaisissa rajoissa. Seuraamusten on oltava asianmukaisia, tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia.

2. Jäsenvaltioiden on säädettävä 22 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuun menettelyyn liittyvistä seuraamuksista ainoastaan, jos yritys tai viranomainen tarkoituksellisesti tai törkeän huolimattomuuden vuoksi antaa harhaanjohtavia, virheellisiä tai puutteellisia tietoja.

Määriteltäessä yritykselle tai viranomaiselle määrätyn sakon tai uhkasakon määrää, jonka perusteena on tarkoituksellinen tai törkeästä huolimattomuudesta johtuva harhaanjohtavien, virheellisten tai puutteellisten tietojen antaminen 22 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun menettelyn yhteydessä, on otettava huomioon muun muassa, onko yrityksen tai viranomaisen toiminta vaikuttanut haitallisesti kilpailuun, ja erityisesti, onko yritys tai viranomainen alun perin toimittamiensa tai päivittämiensä tietojen vastaisesti ottanut käyttöön, parantanut tai laajentanut verkkoa tai ollut ottamatta sitä käyttöön esittämättä objektiivista perustetta tälle suunnitelman muutokselle.

30 artikla

Yleisvaltuutuksen tai radiotaajuuksien ja numerovarojen käyttöoikeuksien ehtojen ja erityisvelvollisuuksien noudattaminen

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että niiden asiaankuuluvat toimivaltaiset viranomaiset seuraavat ja valvovat yleisvaltuutuksen tai radiotaajuuksien ja numerovarojen käyttöoikeuksien ehtojen, 13 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen erityisvelvollisuuksien sekä velvollisuuden käyttää radiotaajuuksia tehokkaasti 4 artiklan, 45 artiklan 1 kohdan ja 47 artiklan mukaisesti noudattamista.

Toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet 21 artiklan mukaisesti edellyttää, että yritykset, jotka kuuluvat yleisvaltuutuksen piiriin tai joilla on radiotaajuuksien tai numerovarojen käyttöoikeuksia, antavat kaikki tarvittavat tiedot sen varmistamiseksi, että yleisvaltuutuksen tai radiotaajuuksien ja numerovarojen käyttöoikeuksien ehtoja ja 13 artiklan 2 kohdassa tai 47 artiklassa tarkoitettuja erityisvelvollisuuksia noudatetaan.

2. Jos toimivaltainen viranomainen toteaa, ettei yritys täytä yhtä tai useampaa yleisvaltuutuksen tai radiotaajuuksien ja numerovarojen käyttöoikeuksien ehtoa tai ei noudata 13 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja erityisvelvollisuuksia, sen on ilmoitettava tästä yritykselle ja annettava sille mahdollisuus esittää näkemyksensä kohtuullisen määräajan kuluessa.

3. Toimivaltaisella viranomaisella on valtuudet vaatia 2 kohdassa tarkoitetun laiminlyönnin lopettamista joko välittömästi tai kohtuullisen määräajan kuluessa ja sen on toteutettava tarpeelliset ja oikeasuhteiset toimenpiteet ehtojen ja velvollisuuksien noudattamisen varmistamiseksi.

Tältä osin jäsenvaltioiden on valtuutettava toimivaltaiset viranomaiset

a) määräämään tarvittaessa varoittavia taloudellisia seuraamuksia, joihin voi sisältyä takautuvia uhkasakkoja; ja

b) antamaan määräyksiä sellaisen palvelun tai palvelupaketin tarjoamisen lopettamisesta tai lykkäämisestä, joka jatkuessaan voisi aiheuttaa huomattavaa haittaa kilpailulle, kunnes direktiivin 67 artiklan mukaisen markkina-analyysin jälkeen asetettuja käyttöoikeuksia koskevia velvollisuuksia noudatetaan.

Toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava toimenpiteistä ja niiden perusteluista kyseiselle yritykselle viipymättä, ja yritykselle on tällöin asetettava kohtuullinen määräaika toimenpiteen noudattamiseksi.

4. Sen estämättä, mitä 2 ja 3 kohdassa säädetään, jäsenvaltioiden on valtuutettava toimivaltainen viranomainen määräämään tarvittaessa yritykselle taloudellisia seuraamuksia, jos se ei ole noudattanut velvollisuuttaan toimittaa 21 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan a tai b alakohdassa ja 69 artiklassa edellytetyt tiedot toimivaltaisen viranomaisen määräämän kohtuullisen ajan kuluessa.

5. Tapauksissa, joissa yleisvaltuutuksen tai radiotaajuuksien ja numerovarojen käyttöoikeuksien ehtoja tai 13 artiklan 2 kohdassa tai 47 artiklan 1 tai 2 kohdassa tarkoitettuja erityisvelvollisuuksia on rikottu vakavasti tai toistuvasti ja joissa tämän artiklan 3 kohdassa tarkoitetut ehtojen ja velvollisuuksien noudattamisen varmistamiseksi toteutettavat toimenpiteet ovat epäonnistuneet, jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaiset viranomaiset voivat estää yritystä jatkamasta sähköisten viestintäverkkojen tai -palvelujen tarjoamista taikka peruuttaa käyttöoikeudet toistaiseksi tai kokonaan. Jäsenvaltioiden on valtuutettava toimivaltainen viranomainen määräämään asianmukaisia, tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia seuraamuksia. Tällaisia seuraamuksia voidaan soveltaa minkä tahansa rikkomisen koko ajalta, vaikka se olisi sittemmin oikaistu.

6. Sen estämättä, mitä tämän artiklan 2, 3 ja 5 kohdassa säädetään, jos toimivaltaisella viranomaisella on näyttöä siitä, että yleisvaltuutuksen tai radiotaajuuksien ja numerovarojen käyttöoikeuksien ehtojen tai 13 artiklan 2 kohdassa tai 47 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen erityisvelvollisuuksien rikkomisesta aiheutuu välitöntä ja vakavaa vaaraa yleiselle järjestykselle tai turvallisuudelle tai kansanterveydelle tai aiheutuu vastedes vakavia taloudellisia tai toiminnallisia ongelmia muille sähköisten viestintäverkkojen tai -palvelujen tarjoajille tai käyttäjille tai muille radiotaajuuksien käyttäjille, se voi toteuttaa kiireellisiä väliaikaistoimenpiteitä tilanteen korjaamiseksi ennen lopullisen päätöksen tekemistä. Toimivalaisen viranomaisen on annettava kyseiselle yritykselle sen jälkeen kohtuullinen tilaisuus ilmaista kantansa ja ehdottaa ratkaisuja puutteiden korjaamiseksi. Tarvittaessa toimivaltainen viranomainen voi vahvistaa väliaikaistoimenpiteet, jotka ovat voimassa enintään kolme kuukautta, mutta joita voidaan jatkaa enintään kolmella kuukaudella tapauksissa, joissa täytäntöönpanotoimenpiteitä ei ole saatettu päätökseen.

7. Yrityksillä on oikeus hakea 31 artiklassa tarkoitetun menettelyn mukaisesti muutosta tämän artiklan mukaisesti toteutettuihin toimenpiteisiin.

31 artikla

Muutoksenhakuoikeus

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansallisella tasolla on käytössä tehokkaat järjestelmät, joiden avulla jokainen käyttäjä tai sähköisiä viestintäverkkoja tai -palveluja tai liitännäistoimintoja tarjoava yritys, johon toimivaltaisen viranomaisen tekemä päätös vaikuttaa, voi hakea muutosta päätökseen muutoksenhakuelimeltä, joka on riippumaton asianomaisista osapuolista ja ulkopuolisesta väliintulosta tai poliittisesta painostuksesta, joka voisi vaarantaa sen käsiteltäväksi tulevien asioiden riippumattoman arvioinnin. Tällä elimellä, joka voi olla tuomioistuin, on oltava tehtäviensä tehokkaan hoitamisen edellyttämä asiantuntemus. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tapaukseen liittyvät tosiseikat otetaan asianmukaisesti huomioon.

   Toimivaltaisen viranomaisen päätös on voimassa, kunnes muutoksenhakuprosessissa on annettu ratkaisu, jollei määrätä tilapäisiä toimenpiteitä kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

2. Jollei tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettu muutoksenhakuelin ole luonteeltaan tuomioistuin, sen on aina annettava päätökselleen kirjalliset perustelut. Päätöksestä on tällöin voitava lisäksi valittaa SEUT 267 artiklassa tarkoitettuun jäsenvaltion tuomioistuimeen.

   Jäsenvaltioiden on varmistettava, että käytettävissä on toimiva muutoksenhakujärjestelmä.

3. Jäsenvaltioiden on kerättävä tiedot muutoksenhakujen aiheista, muutoksenhakujen määrästä, muutoksenhakumenettelyjen kestosta ja tilapäisten toimenpiteiden määräämisestä tehtyjen päätösten määrästä. Jäsenvaltioiden on toimitettava nämä tiedot sekä päätökset tai tuomiot komissiolle ja BERECille niiden perustellusta pyynnöstä.

IV OSASTO
SISÄMARKKINAMENETTELYT

I LUKU

32 artikla

Sähköisen viestinnän sisämarkkinoiden vakiinnuttaminen

1. Kansallisten sääntelyviranomaisten on tämän direktiivin mukaisia tehtäviään toteuttaessaan otettava 3 artiklassa vahvistetut tavoitteet mahdollisimman tarkasti huomioon.

2. Kansallisten sääntelyviranomaisten on myötävaikutettava sisämarkkinoiden kehittymiseen toimimalla avoimella tavalla yhteistyössä sekä keskenään että komission ja BERECin kanssa, tämän direktiivin yhdenmukaisen soveltamisen varmistamiseksi kaikissa jäsenvaltioissa. Tätä varten niiden on erityisesti toimittava yhteistyössä komission ja BERECin kanssa sellaisten välineiden ja korjaavien toimien löytämiseksi, jotka soveltuvat parhaiten tietyntyyppisten markkinatilanteiden hoitoon.

3. Jollei 34 artiklan mukaisesti hyväksytyissä suosituksissa tai suuntaviivoissa toisin määrätä, jos kansallinen sääntelyviranomainen aikoo 23 artiklan nojalla mahdollisesti tarvittavan kuulemisen jälkeen toteuttaa toimenpiteitä, jotka

a) kuuluvat 61, 64, 67, 68 tai 83 artiklan soveltamisalaan; ja

b) vaikuttaisivat jäsenvaltioiden väliseen kauppaan,

sen on julkaistava toimenpide-ehdotus sekä ilmoitettava siitä perusteluineen samaan aikaan komissiolle, BERECille ja muiden jäsenvaltioiden kansallisille sääntelyviranomaisille 20 artiklan 3 kohdan mukaisesti. Kansallisilla sääntelyviranomaisilla, BERECillä ja komissiolla on mahdollisuus antaa lausuntonsa toimenpide-ehdotuksesta yhden kuukauden kuluessa. Tätä yhden kuukauden määräaikaa ei voida pidentää.

4. Tämän artiklan 3 kohdassa tarkoitetun toimenpide-ehdotuksen hyväksymistä on lykättävä vielä kahdella kuukaudella, jos kyseisellä toimenpiteellä pyritään

a) sellaisen merkityksellisen markkinan määrittelemiseen, joka eroaa 64 artiklan 1 kohdassa tarkoitetussa suosituksessa määritellyistä; tai

b) päättämään, onko jollakin yrityksellä joko yksin tai yhdessä muiden kanssa huomattava markkinavoima 67 artiklan 3 tai 4 kohdan mukaisesti,

ja jos toimenpide vahingoittaisi jäsenvaltioiden välistä kauppaa, ja komissio on ilmoittanut kansalliselle sääntelyviranomaiselle, että se katsoo toimenpide-ehdotuksen muodostavan esteen sisämarkkinoille tai että se epäilee vakavasti ehdotuksen yhteensopivuutta unionin oikeuden ja erityisesti 3 artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden kanssa. Tätä kahden kuukauden määräaikaa ei voida pidentää. Komissio ilmoittaa tässä tapauksessa BERECille ja kansallisille sääntelyviranomaisille varaumistaan ja julkaisee ne samanaikaisesti.

5. BEREC julkaisee 4 kohdassa tarkoitetusta komission varaumasta lausunnon, jossa se ilmaisee, pitääkö se tarpeellisena pitää toimenpide-ehdotus voimassa, muuttaa sitä tai peruuttaa se, ja esittää tältä osin tarvittaessa yksityiskohtaisia ehdotuksia.

6. Komissio voi 4 kohdassa tarkoitetun kahden kuukauden määräajan kuluessa joko

a) tehdä päätöksen, jolla asianomaista kansallista sääntelyviranomaista vaaditaan perumaan toimenpide-ehdotus; tai

b) päättää poistaa 4 kohdassa tarkoitetun varaumansa.

Komission on ennen päätöksen tekemistä otettava mahdollisimman tarkasti huomioon BERECin lausunto.

Ensimmäisen alakohdan a alakohdassa tarkoitettuun päätökseen on liitettävä yksityiskohtainen ja objektiivinen selvitys siitä, miksi komissio katsoo, että toimenpide-ehdotusta ei pidä hyväksyä, sekä yksityiskohtaiset muutosehdotukset.

7. Kansallisen sääntelyviranomaisen on muutettava toimenpide-ehdotusta tai peruttava se kuuden kuukauden kuluessa komission tämän artiklan 6 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohdan mukaisesti tekemästä päätöksestä, jolla komissio vaatii kansallista sääntelyviranomaista perumaan toimenpide-ehdotuksen. Jos toimenpide-ehdotusta muutetaan, kansallisen sääntelyviranomaisen on järjestettävä julkinen kuuleminen 23 artiklan mukaisesti ja tehtävä uusi ilmoitus muutetusta toimenpide-ehdotuksesta komissiolle tämän artiklan 3 kohdan mukaisesti.

8. Asianomaisen kansallisen sääntelyviranomaisen on otettava muiden kansallisten sääntelyviranomaisten, BERECin ja komission lausunnot mahdollisimman tarkasti huomioon ja se voi, 4 kohdassa ja 6 kohdan a alakohdassa tarkoitettuja tapauksia lukuun ottamatta, hyväksyä lopullisen toimenpide-ehdotuksen, jolloin sen on annettava mainittu lopullinen toimenpide-ehdotus tiedoksi komissiolle.

9. Kansallisen sääntelyviranomaisen on annettava komissiolle ja BERECille tiedoksi kaikki hyväksytyt lopulliset toimenpiteet, jotka kuuluvat 3 kohdan a ja b alakohdan soveltamisalaan.

10. Jos kansallinen sääntelyviranomainen poikkeuksellisissa olosuhteissa katsoo, että kilpailun turvaamiseksi ja kuluttajien etujen suojaamiseksi on toimittava kiireellisesti 3 ja 4 kohdassa säädetystä menettelystä poiketen, se voi hyväksyä oikeasuhteiset ja tilapäiset toimenpiteet välittömästi. Sen on viipymättä ilmoitettava näistä toimenpiteistä perusteluineen komissiolle, muille kansallisille sääntelyviranomaisille ja BERECille. Kansallisen sääntelyviranomaisen päätökseen tällaisten toimenpiteiden muuttamisesta pysyviksi tai niiden soveltamisajan pidentämiseen sovelletaan 3 ja 4 kohtaa.

11. Kansallinen sääntelyviranomainen voi peruuttaa toimenpide-ehdotuksen missä tahansa vaiheessa.

33 artikla

Menettely korjaavien toimien johdonmukaiseksi soveltamiseksi

1. Kun 32 artiklan 3 kohdassa tarkoitetulla aiotulla toimenpiteellä pyritään asettamaan, muuttamaan tai poistamaan yritystä koskeva velvollisuus soveltaen 61 artiklaa tai 67 artiklaa yhdessä 69–76 artiklan ja 83 artiklan kanssa, komissio voi 32 artiklan 3 kohdassa säädetyn yhden kuukauden määräajan kuluessa ilmoittaa asianomaiselle kansalliselle sääntelyviranomaiselle ja BERECille perusteet, joiden vuoksi se katsoo, että toimenpide-ehdotus muodostaisi esteen sisämarkkinoille, tai epäilee vakavasti ehdotuksen yhteensopivuutta unionin oikeuden kanssa. Tällöin toimenpide-ehdotuksen hyväksymistä on lykättävä vielä kolmella kuukaudella komission ilmoituksesta.

   Jos tällaista ilmoitusta ei tehdä, asianomainen kansallinen sääntelyviranomainen voi hyväksyä toimenpide-ehdotuksen ottaen mahdollisimman tarkasti huomioon komission, BERECin tai muun kansallisen sääntelyviranomaisen mahdollisesti esittämät huomautukset.

2. Tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetun kolmen kuukauden määräajan kuluessa komissio, BEREC ja asianomainen kansallinen sääntelyviranomainen tekevät läheistä yhteistyötä yksilöidäkseen 3 artiklassa säädettyjen tavoitteiden kannalta asianmukaisimman ja tehokkaimman toimenpiteen ottaen samalla huomioon markkinatoimijoiden näkemykset sekä tarpeen kehittää johdonmukaista sääntelykäytäntöä.

3. Kuuden viikon kuluessa 1 kohdassa tarkoitetun kolmen kuukauden määräajan alkamisesta BEREC antaa 1 kohdassa tarkoitetusta komission ilmoituksesta lausunnon, jossa se ilmaisee, pitääkö se tarpeellisena toimenpide-ehdotuksen muuttamista tai peruuttamista, ja esittää tältä osin tarvittaessa yksityiskohtaisia ehdotuksia. Lausunto on perusteltava ja julkaistava.

4. Jos BEREC yhtyy lausunnossaan komission esittämiin vakaviin epäilyihin, se tekee läheistä yhteistyötä asianomaisen kansallisen sääntelyviranomaisen kanssa yksilöidäkseen asianmukaisimman ja tehokkaimman toimenpiteen. Kansallinen sääntelyviranomainen voi ennen 1 kohdassa tarkoitetun kolmen kuukauden määräajan päättymistä joko

   a) muuttaa toimenpide-ehdotustaan tai perua sen ottaen mahdollisimman tarkasti huomioon 1 kohdassa tarkoitetun komission ilmoituksen sekä BERECin lausunnon; tai

   b) pitää toimenpide-ehdotuksensa voimassa.

5. Komissio voi kuukauden kuluessa 1 kohdassa tarkoitetun kolmen kuukauden määräajan päättymisestä ja ottaen mahdollisimman tarkasti huomioon BERECin mahdollisen lausunnon

   a) antaa suosituksen, jossa asianomaista kansallista sääntelyviranomaista vaaditaan muuttamaan toimenpide-ehdotusta tai perumaan se ja esitetään tältä osin yksityiskohtaisia ehdotuksia ja ilmoitetaan suosituksen perusteet varsinkin, jos BEREC ei yhdy komission esittämiin vakaviin epäilyihin;

   b) päättää poistaa 1 kohdan mukaisesti ilmoitetut varaumansa; tai

c) 61 artiklan 3 kohdan toisen alakohdan tai 76 artiklan 2 kohdan soveltamisalaan kuuluvien toimenpide-ehdotusten osalta tehdä päätöksen, jossa asianomaista kansallista sääntelyviranomaista vaaditaan perumaan toimenpide-ehdotus, jos BEREC yhtyy komission esittämiin vakaviin epäilyihin; päätökseen on liitettävä yksityiskohtainen ja objektiivinen selvitys siitä, miksi komissio katsoo, että toimenpide-ehdotusta ei pidä hyväksyä, sekä yksityiskohtaiset ehdotukset toimenpide-ehdotuksen muuttamiseksi. Tällöin sovelletaan 32 artiklan 7 kohtaa soveltuvin osin.

6. Asianomaisen kansallisen sääntelyviranomaisen on kuukauden kuluessa siitä, kun komissio on antanut suosituksen 5 kohdan a alakohdan mukaisesti tai poistanut varaumansa 5 kohdan b alakohdan mukaisesti, annettava komissiolle ja BERECille tiedoksi hyväksytty lopullinen toimenpide.

   Määräaikaa voidaan jatkaa, jotta kansallinen sääntelyviranomainen voi järjestää julkisen kuulemisen 23 artiklan mukaisesti.

7. Jos kansallinen sääntelyviranomainen päättää olla muuttamatta tai perumatta toimenpide-ehdotusta 5 kohdan a alakohdan mukaisesti annetun suosituksen perusteella, sen on ilmoitettava päätöksensä perusteet.

8. Kansallinen sääntelyviranomainen voi perua toimenpide-ehdotuksen missä tahansa menettelyn vaiheessa.

34 artikla

Täytäntöönpanosäännökset

Kuultuaan asiaan liittyviä tahoja ja kansallisia sääntelyviranomaisia julkisesti ja ottaen mahdollisimman tarkasti huomioon BERECin lausunnon komissio voi hyväksyä 32 artiklaan liittyviä suosituksia tai suuntaviivoja, joissa määritellään 32 artiklan 3 kohdan mukaisesti vaadittavissa ilmoituksissa annettavien tietojen muoto, sisältö ja yksityiskohtaisuuden taso, olosuhteet, joissa ilmoituksia ei vaadita, sekä määräaikojen laskenta.

II LUKU
RADIOTAAJUUKSIEN JOHDONMUKAINEN JAKAMINEN

35 artikla

Vertaisarviointiprosessi

1. Jos kansallinen sääntelyviranomainen tai muu toimivaltainen viranomainen aikoo toteuttaa 55 artiklan 2 kohdan mukaisen valintamenettelyn, joka liittyy päätöksen N:o 676/2002/EY mukaisesti teknisillä täytäntöönpanotoimenpiteillä yhdenmukaistettujen radiotaajuuksien käyttöön langattomien laajakaistaverkkojen ja -palvelujen käytön mahdollistamiseksi, sen on ilmoitettava 23 artiklan mukaisesti radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevälle ryhmälle kaikista toimenpide-ehdotuksista, joihin sovelletaan vertailevaa tai kilpailuun perustuvaa valintamenettelyä 55 artiklan 2 kohdan nojalla, ja ilmoitettava, pyytääkö se radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevää ryhmää kutsumaan koolle vertaisarviointifoorumin ja milloin.

Radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevän ryhmän on pyynnöstä järjestettävä vertaisarviointifoorumi toimitetuista toimenpide-ehdotuksista keskustelemiseksi ja sen on helpotettava kokemusten ja parhaiden käytäntöjen vaihtoa kansallisten toimenpide-ehdotuksista.

Vertaisarviointifoorumi koostuu radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevän ryhmän jäsenistä, ja sen järjestää ja sen puheenjohtajana toimii kyseisen ryhmän jäsen.

2. Viimeistään 23 artiklan mukaisesti toteutetun julkisen kuulemisen aikana radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevä ryhmä voi poikkeuksellisesti tehdä aloitteen vertaisarviointifoorumin koollekutsumiseksi sen järjestämistä koskevien menettelytapasääntöjen mukaisesti kokemusten ja parhaiden käytäntöjen vaihtamiseksi valintamenettelyyn liittyvästä toimenpide-ehdotuksesta, jos se katsoo, että toimenpide-ehdotus rajoittaisi merkittävästi kansallisen sääntelyviranomaisen tai muun toimivaltaisen viranomaisen valmiutta saavuttaa 3, 45, 46 ja 47 artiklassa vahvistetut tavoitteet.

3. Radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevä ryhmä määrittää etukäteen ja julkistaa objektiiviset kriteerit vertaisarviointifoorumin poikkeuksellista koollekutsumista varten.

4. Vertaisarviointifoorumin aikana kansallinen sääntelyviranomainen tai muu toimivaltainen viranomainen antaa selityksen siitä, kuinka toimenpide-ehdotus:

   a) edistää sisämarkkinoiden kehittämistä, palvelujen rajat ylittävää tarjoamista ja kilpailua sekä maksimoi kuluttajille koituvat hyödyt ja yleisesti ottaen saavuttaa tämän direktiivin 3, 45, 46 ja 47 artiklassa sekä päätöksissä N:o 676/2002/EY ja N:o 243/2012/EU säädetyt tavoitteet;

   b) varmistaa radiotaajuuksien tehokkaan käytön; ja

c) varmistaa radiotaajuuksien nykyisille ja tuleville käyttäjille vakaat ja ennustettavissa olevat investointiedellytykset otettaessa käyttöön verkkoja radiotaajuuksista riippuvaisten sähköisten viestintäpalvelujen tarjoamista varten.

5. Vertaisarviointifoorumiin saavat osallistua vapaaehtoisesti muiden toimivaltaisten viranomaisten ja BERECin asiantuntijat.

6. Vertaisarviointifoorumi kutsutaan koolle vain kerran koko kansallisen valmistelu- ja kuulemisprosessin aikana yhdessä valintamenettelyssä, joka koskee yhtä tai useampaa radiotaajuusaluetta, jollei kansallinen sääntelyviranomainen tai muu toimivaltainen viranomainen pyydä kutsumaan sitä koolle uudelleen.

7. Radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevä ryhmä voi kokousta pyytäneen kansallisen sääntelyviranomaisen tai muun toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä hyväksyä selvityksen, jossa esitetään, kuinka toimenpide-ehdotuksella saavutetaan 4 kohdassa vahvistetut tavoitteet ja jossa otetaan huomioon vertaisarviointifoorumissa esitetyt näkemykset.

8. Radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevä ryhmä julkaisee vuosittain helmikuussa kertomuksen toimenpide-ehdotuksista, joita on käsitelty 1 ja 2 kohdan mukaisesti. Kertomuksessa viitataan merkille pantuihin kokemuksiin ja parhaisiin käytäntöihin. Kertomus julkaistaan vuosittain helmikuussa.

9. Vertaisarviointifoorumin jälkeen radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevä ryhmä voi kokousta pyytäneen kansallisen sääntelyviranomaisen tai muun toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä hyväksyä lausunnon toimenpide-ehdotuksesta.

36 artikla

Radiotaajuuksien yhdenmukaistettu jakaminen

Jos radiotaajuuksien käyttö on yhdenmukaistettu, niiden käyttöä koskevien oikeuksien ehdoista ja menettelyistä on sovittu, ja yritykset, joille radiotaajuudet jaetaan, on valittu kansainvälisten sopimusten ja unionin sääntöjen mukaisesti, jäsenvaltioiden on myönnettävä tällaisten radiotaajuuksien käyttöä koskevat oikeudet sen mukaisesti. Edellyttäen, että kaikki kyseisten radiotaajuuksien käyttöä koskeviin oikeuksiin liittyvät kansalliset edellytykset on täytetty yhteisen valintaprosessin ollessa kyseessä, jäsenvaltiot eivät saa soveltaa muita ehtoja, lisäperusteita tai menettelyjä, jotka saattaisivat rajoittaa, muuttaa tai viivästyttää tällaisten radiotaajuuksien yhteistä jakamista asianmukaisella tavalla.

37 artikla

Yhteinen valtuutusprosessi

radiotaajuuksien yksittäisten käyttöoikeuksien myöntämiseksi

Kaksi tai useampi jäsenvaltio voi tehdä yhteistyötä toistensa ja radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevän ryhmän kanssa markkinatoimijoiden mahdollisesti osoittaman kiinnostuksen huomioon ottaen määrittelemällä yhdessä valtuutusprosessin yhteiset osatekijät ja tarvittaessa myös toteuttamalla yhdessä valintaprosessin radiotaajuuksien yksittäisten käyttöoikeuksien myöntämiseksi.

Yhteistä valtuutusprosessia suunnitellessaan jäsenvaltiot voivat ottaa huomioon seuraavat kriteerit:

a) kansalliset toimivaltaiset viranomaiset käynnistävät yksittäiset kansalliset valtuutusprosessit yhteisen aikataulun mukaisesti;

b) siinä on tarvittaessa määriteltävä asianomaisten jäsenvaltioiden yhteiset ehdot ja menettelyt radiotaajuuksien yksittäisten käyttöoikeuksien valinnalle ja myöntämiselle;

c) siinä on tarvittaessa määriteltävä asianomaisten jäsenvaltioiden yksittäisiin käyttöoikeuksiin liitettävät yhteiset tai vertailukelpoiset ehdot, joiden perusteella käyttäjille voidaan muun muassa myöntää samanlaisia radiotaajuuslohkoja;

d) sen on oltava aina avoinna muille jäsenvaltioille siihen asti, kun yhteinen valtuutusprosessi on saatettu päätökseen.

Jos jäsenvaltiot eivät markkinatoimijoiden osoittamasta kiinnostuksesta huolimatta toimi yhdessä, niiden on ilmoitettava kyseisille markkinatoimijoille päätöksensä perusteena olevat syyt.

III LUKU
YHDENMUKAISTAMISMENETTELYT

38 artikla

Yhdenmukaistamismenettelyt

1. Jos komissio toteaa, että eroavaisuudet kansallisten sääntely- tai muiden toimivaltaisten viranomaisten tavoissa panna täytäntöön tässä direktiivissä määritettyjä sääntelytehtäviä voivat luoda esteen sisämarkkinoille, komissio voi BERECin tai tapauksen mukaan radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevän ryhmän lausunnon mahdollisimman tarkasti huomioon ottaen hyväksyä suosituksia tai tämän artiklan 3 kohdan mukaisesti antaa täytäntöönpanosäädöksiä, joissa vahvistetaan päätökset tämän direktiivin soveltamisen yhdenmukaistamisen varmistamiseksi ja 3 artiklassa vahvistettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansalliset sääntelyviranomaiset ja muut toimivaltaiset viranomaiset ottavat 1 kohdassa tarkoitetut suositukset toiminnassaan mahdollisimman tarkasti huomioon. Jos kansallinen sääntely- tai muu toimivaltainen viranomainen päättää olla noudattamatta suositusta, sen on ilmoitettava asiasta komissiolle ja perusteltava kantansa.

3. Edellä olevan 1 kohdan mukaisesti tehdyissä päätöksissä saadaan ainoastaan yksilöidä yhdenmukaistettu tai koordinoitu lähestymistapa, jolla puututaan seuraaviin seikkoihin:

a) kansallisten sääntelyviranomaisten harjoittama yleisten sääntelytapojen epäyhdenmukainen täytäntöönpano sähköisen viestinnän markkinoiden sääntelyssä 64 ja 67 artiklaa sovellettaessa siltä osin kuin se muodostaa esteen sisämarkkinoille. Tämänkaltaisissa päätöksissä ei viitata kansallisten sääntelyviranomaisten 32 artiklan mukaisesti antamiin erityisiin ilmoituksiin; tällaisissa tapauksissa komissio tekee päätösehdotuksen

i) vasta kun komission samasta asiasta antaman suosituksen hyväksymisestä on kulunut vähintään kaksi vuotta, ja

ii) ottaen mahdollisimman tarkasti huomioon tällaisen päätöksen hyväksymistä koskevan BERECin lausunnon, jonka BEREC antaa kolmen kuukauden kuluessa komission pyynnöstä;

b) numerointi, mukaan luettuina numeroalueet, numeroiden ja tunnisteiden siirrettävyys, numeron- tai osoitteenmuunnosjärjestelmät sekä yhteisen eurooppalaisen hätänumeron 112 käyttömahdollisuus.

4. Tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettu täytäntöönpanosäädös hyväksytään 118 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

5. BEREC voi omasta aloitteestaan antaa komissiolle neuvoja sen suhteen, pitäisikö sen 1 kohdan mukaisesti hyväksyä jokin toimenpide.

6. Jos komissio ei ole hyväksynyt päätöstä tai suositusta vuoden kuluessa siitä, kun BEREC on hyväksynyt lausunnon, jossa todetaan, että kansallisten sääntely- tai muiden toimivaltaisten viranomaisten tavoissa panna täytäntöön tässä direktiivissä määritettyjä sääntelytehtäviä on eroavuuksia, jotka voisivat muodostaa esteen sisämarkkinoille, se ilmoittaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle ratkaisunsa perusteet ja julkistaa ne.

Jos komissio on hyväksynyt suosituksen 1 kohdan mukaisesti, mutta esteitä sisämarkkinoille muodostavaa epäyhdenmukaista täytäntöönpanoa esiintyy vielä kaksi vuotta suosituksen antamisen jälkeen, komissio hyväksyy täytäntöönpanosäädöksellä päätöksen 4 kohdan mukaisesti, jollei 3 kohdan soveltamisesta muuta johdu.

Jos komissio ei ole hyväksynyt päätöstä vuoden kuluessa toisen alakohdan nojalla hyväksytyn suosituksen antamisesta, se ilmoittaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle ratkaisunsa perusteet ja julkistaa ne.

39 artikla

Standardointi

1. Komissio laatii ja julkaisee *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* muista kuin pakollisista standardeista tai eritelmistä luettelon, joka toimii perustana sähköisten viestintäverkkojen, sähköisten viestintäpalvelujen ja niiden liitännäistoimintojen ja -palvelujen yhdenmukaisen tarjonnan edistämisessä. Tarvittaessa komissio voi direktiivillä (EU) 2015/1535 perustettua komiteaa kuultuaan pyytää eurooppalaisia standardisoimisjärjestöjä, joita ovat Euroopan standardointikomitea (European Committee for Standardisation, CEN), Euroopan sähkötekniikan standardointikomitea (European Committee for Electrotechnical Standardisation, Cenelec) ja Euroopan telealan standardointilaitos (European Telecommunications Standards Institute, ETSI), laatimaan standardeja.

2. Jäsenvaltioiden on edistettävä 1 kohdassa tarkoitettujen standardien tai eritelmien käyttöä palvelujen, teknisten rajapintojen tai verkkotoimintojen tarjoamiseksi siinä määrin kuin se on ehdottoman välttämätöntä palvelujen yhteentoimivuuden, päästä päähän -liitettävyyden varmistamiseksi, palveluntarjoajan vaihtamisen sekä numeroiden ja tunnisteiden siirrettävyyden helpottamiseksi sekä käyttäjien valinnanvapauden lisäämiseksi.

   Kunnes standardit tai eritelmät on 1 kohdan mukaisesti julkaistu, jäsenvaltioiden on edistettävä eurooppalaisten standardisoimisjärjestöjen hyväksymien standardien tai eritelmien käyttöä.

Jos tällaisia standardeja tai eritelmiä ei ole, jäsenvaltioiden on edistettävä kansainvälisen teleliiton (International Telecommunications Union, ITU), Euroopan radio-, tele- ja postihallintojen yhteistyökonferenssin (European Conference of Postal and Telecommunications Administrations, CEPT), kansainvälisen standardisoimisjärjestön (International Organisation for Standardisation, ISO) ja kansainvälisen sähkötekniikan toimikunnan (International Electrotechnical Committee, IEC) antamien kansainvälisten standardien tai suositusten käyttöä.

Jos kansainvälisiä standardeja on olemassa, jäsenvaltioiden on rohkaistava eurooppalaisia standardisoimisjärjestöjä käyttämään niitä tai niiden merkityksellisiä osia perustana standardeja kehittäessään, lukuun ottamatta tilanteita, joissa tällaiset kansainväliset standardit tai niiden merkitykselliset osat olisivat tehottomia.

Mikään 1 kohdassa tai tässä kohdassa tarkoitetuista standardeista tai eritelmistä ei saa estää tämän direktiivin mukaista käyttöoikeutta, silloin kun tämä on mahdollista.

3. Jos 1 kohdassa tarkoitettuja standardeja tai eritelmiä ei ole noudatettu riittävän hyvin, jotta palvelujen yhteentoimivuus yhdessä tai useammassa jäsenvaltiossa voitaisiin taata, kyseisten standardien tai eritelmien noudattaminen voidaan tehdä pakolliseksi 4 kohdassa säädettyä menettelyä noudattaen, jos tämä on ehdottoman välttämätöntä tällaisen yhteentoimivuuden varmistamiseksi ja käyttäjien valinnanvapauden lisäämiseksi.

4. Jos komissio aikoo säätää tiettyjen standardien tai eritelmien noudattamisen pakolliseksi, se julkaisee asiasta ilmoituksen *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* ja pyytää kaikkia asianomaisia osapuolia esittämään asiasta näkemyksensä. Komissio säätää täytäntöönpanosäädöksillä kyseessä olevien standardien noudattamisen pakolliseksi viittaamalla niihin pakollisina standardeina *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* julkaistavassa standardien ja eritelmien luettelossa.

5. Jos komissio katsoo, että 1 kohdassa tarkoitetut standardit tai eritelmät eivät enää edistä yhdenmukaistettujen sähköisten viestintäpalvelujen tarjontaa tai että ne eivät enää täytä kuluttajien tarpeita tai että ne estävät tekniikan kehittämistä, se poistaa ne 1 kohdassa tarkoitetusta standardien tai eritelmien luettelosta.

6. Jos komissio katsoo, että 4 kohdassa tarkoitetut standardit tai eritelmät eivät enää edistä yhdenmukaistettujen sähköisten viestintäpalvelujen tarjontaa tai että ne eivät enää täytä kuluttajien tarpeita tai että ne estävät tekniikan kehittämistä, se poistaa täytäntöönpanosäädöksillä nämä standardit tai eritelmät 1 kohdassa tarkoitetusta standardien tai eritelmien luettelosta.

7. Edellä tämän artiklan 4 ja 6 kohdassa tarkoitetut täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 118 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

8. Tätä artiklaa ei sovelleta niihin olennaisiin vaatimuksiin, rajapintojen eritelmiin tai yhdenmukaistettuihin standardeihin, joihin sovelletaan direktiiviä 2014/53/EU.

V OSASTO
TURVALLISUUS

40 artikla

Verkkojen ja palvelujen turvallisuus

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että yleisten sähköisten viestintäverkkojen tai yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajat toteuttavat tarvittavat ja oikeasuhteiset tekniset ja organisatoriset toimenpiteet hallitakseen asianmukaisesti verkkojen tai palvelujen turvallisuuteen kohdistuvia riskejä. Näillä toimenpiteillä on voitava varmistaa riskiin suhteutettu turvallisuustaso, ottaen huomioon uusin tekniikka. Erityisesti on toteutettava toimenpiteitä – tarvittaessa myös salaustoimenpiteitä – turvapoikkeamista käyttäjille ja muille verkoille ja palveluille aiheutuvien vaikutusten ehkäisemiseksi ja minimoimiseksi.

   Euroopan verkko- ja tietoturvaviraston (ENISA) on Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) No 526/2013[1] mukaisesti edistettävä jäsenvaltioiden koordinointia, jotta vältetään erilaiset kansalliset vaatimukset, jotka voivat aiheuttaa turvallisuusriskejä ja muodostaa esteitä sisämarkkinoille.

[1] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 526/2013, annettu 21 päivänä toukokuuta 2013, Euroopan unionin verkko- ja tietoturvavirastosta (ENISA) ja asetuksen (EY) N:o 460/2004 kumoamisesta (EUVL L 165, 18.6.2013, s. 41).

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että yleisten sähköisten viestintäverkkojen tai yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajat ilmoittavat toimivaltaiselle viranomaiselle viipymättä kaikki sellaiset turvapoikkeamat, joilla on ollut huomattava vaikutus verkkojen tai palvelujen toimintaan.

Turvallisuuden vaarantumistilanteen vaikutuksen merkityksen määrittelemiseksi on otettava huomioon saatavuuden mukaan erityisesti seuraavat muuttujat:

a) niiden käyttäjien lukumäärä, joita turvapoikkeama koski;

b) turvapoikkeaman kesto;

c) maantieteellinen levinneisyys alueella, johon turvapoikkeama vaikuttaa;

d) verkon tai palvelun toiminnan häiriintymisen laajuus;

e) talouden ja yhteiskunnan toimintoihin kohdistuvan vaikutuksen laajuus.

Asianomaisen toimivaltaisen viranomaisen on tarvittaessa ilmoitettava asiasta muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille ja ENISAlle. Asianomainen toimivaltainen viranomainen voi tiedottaa asiasta yleisölle tai vaatia tarjoajia tiedottamaan siitä, jos se katsoo turvapoikkeaman julkistamisen olevan yleisen edun mukaista.

Toimivaltaisen viranomaisen on kerran vuodessa toimitettava komissiolle ja ENISAlle tiivistelmäraportti vastaanotetuista ilmoituksista ja tämän kohdan mukaisesti toteutetuista toimista.

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kun yleisissä viestintäverkoissa tai yleisesti saatavilla olevissa sähköisissä viestintäpalveluissa on erityinen ja merkittävä turvallisuuspoikkeaman riski, tällaisten verkkojen tai palvelujen tarjoajat ilmoittavat niille käyttäjilleen, joihin kyseinen uhka mahdollisesti vaikuttaa, kaikista mahdollisista suojaavista tai korjaavista toimista, joita käyttäjät voivat toteuttaa. Tarjoajien on tarvittaessa tiedotettava käyttäjilleen myös itse uhasta.

4. Tämä artikla ei estä asetuksen (EU) 2016/679 ja direktiivin 2002/58/EY soveltamista.

5. Komissio voi ENISAn lausunnon mahdollisimman tarkasti huomioon ottaen hyväksyä täytäntöönpanosäädöksiä, joissa esitetään 1 kohdassa tarkoitetut tekniset ja organisatoriset toimenpiteet sekä 2 kohtaan perustuviin ilmoitusvelvollisuuksiin liittyvät olosuhteet, ilmoitusten muoto ja ilmoitusvelvollisuuksiin sovellettavat menettelyt. Niiden on mahdollisimman pitkälle perustuttava eurooppalaisiin ja kansainvälisiin standardeihin, eivätkä ne saa estää jäsenvaltioita hyväksymästä lisävaatimuksia 1 kohdassa tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

   Nämä täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 118 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

41 artikla

Täytäntöönpano ja sen valvonta

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaisilla viranomaisilla on valtuudet antaa sitovia ohjeita, myös turvallisuuspoikkeaman korjaamiseksi tai sellaisen ehkäisemiseksi, kun merkittävä uhka on havaittu, tarvittavista toimenpiteistä ja täytäntöönpanon määräajoista, yleisten viestintäverkkojen tai yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajille 40 artiklan täytäntöön panemiseksi.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaisilla viranomaisilla on valtuudet vaatia yleisten sähköisten viestintäverkkojen tai yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajia

   a) antamaan tiedot, jotka tarvitaan niiden verkkojen ja palvelujen turvallisuuden arvioimiseksi, mukaan luettuina dokumentoidut turvallisuusohjeet; ja

   b) teettämään pätevällä riippumattomalla elimellä tai toimivaltaisella viranomaisella turvallisuustarkastuksen ja toimittamaan sen tulokset toimivaltaiselle viranomaiselle; palveluntarjoaja maksaa tarkastuksen kustannukset.

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaisilla viranomaisilla on kaikki tarvittavat valtuudet tutkia määräysten noudattamatta jättämistä ja sen vaikutuksia verkkojen ja palvelujen turvallisuuteen.

4. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaisilla viranomaisilla on 40 artiklan täytäntöönpanemiseksi oikeus saada apua direktiivin 2016/1148/EU 9 artiklan nojalla nimetyiltä CSIRT-toimijoilta (Computer Security Incident Response Team) kysymyksissä, jotka kuuluvat CSIRT-toimijoiden tehtäviin kyseisen direktiivin liitteessä I olevan 2 kohdan mukaisesti.

5. Toimivaltaisten viranomaisten on tarvittaessa ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti kuultava asiaankuuluvia kansallisia lainvalvontaviranomaisia, direktiivin (EU) 2016/118 8 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja toimivaltaisia viranomaisia ja kansallisia tietosuojaviranomaisia sekä tehtävä yhteistyötä niiden kanssa.

II OSA

VERKOT

I OSASTO

MARKKINOILLE PÄÄSY JA KÄYTTÖÖNOTTO

I LUKU

MAKSUT

42 artikla

Radiotaajuuksien käyttöä koskevia oikeuksia

ja järjestelmien asennusoikeuksia koskevat maksut

1. Jäsenvaltiot voivat antaa toimivaltaiselle viranomaiselle mahdollisuuden asettaa maksuja radiotaajuuksien käyttöä koskevien oikeuksien johdosta tai maksuja oikeuksista asentaa julkisessa tai yksityisessä omistuksessa olevan omaisuuden yhteyteen järjestelmiä, joita käytetään sähköisten viestintäverkkojen tai -palvelujen ja liitännäistoimintojen tarjoamiseen, näiden voimavarojen mahdollisimman tehokkaan käytön varmistamiseksi. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että nämä maksut ovat objektiivisesti perusteltavissa, avoimia, syrjimättömiä ja tavoitteeseen nähden oikeasuhteisia, ja niiden on otettava huomioon tämän direktiivin yleiset tavoitteet.

2. Radiotaajuuksien käyttöoikeuksien osalta jäsenvaltioiden on pyrittävä varmistamaan, että sovellettavat maksut asetetaan sellaiselle tasolle, jolla varmistetaan radiotaajuuksien tehokas jakaminen ja käyttö, muun muassa seuraavin keinoin:

a) asetetaan radiotaajuuksien käyttöoikeuksien vähimmäismaksuiksi vahvistettavat rajahinnat ottaen huomioon oikeuksien arvo niiden mahdollisessa vaihtoehtoisessa käytössä;

b) otetaan huomioon lisäkustannukset, joita aiheutuu oikeuksiin liitetyistä ehdoista, ja

c) sovelletaan mahdollisimman pitkälle maksujärjestelyjä, jotka ovat suhteessa tosiasialliseen radiotaajuuksien käyttöön saamiseen.

II LUKU
MAA-ALUEIDEN KÄYTTÖOIKEUDEN SAAMINEN

43 artikla

Asennusoikeudet

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaisen viranomaisen käsitellessä hakemusta, joka koskee oikeuksien myöntämistä

– yritykselle, jolla on lupa tarjota yleisiä sähköisiä viestintäverkkoja, asentaa järjestelmiä julkisessa tai yksityisessä omistuksessa olevan omaisuuden yhteyteen,

– yritykselle, jolla on lupa tarjota sähköisiä viestintäverkkoja muille kuin yleisölle, asentaa järjestelmiä julkisessa tai yksityisessä omistuksessa olevan omaisuuden yhteyteen,

kyseinen toimivaltainen viranomainen

a) noudattaa yksinkertaisia, tehokkaita, avoimia ja yleisesti saatavilla olevia menettelyjä, joita sovelletaan syrjimättömästi ja viivytyksettä, ja tekee kaikissa tapauksissa päätöksensä kuuden kuukauden kuluessa hakemuksesta, pakkolunastustapauksia lukuun ottamatta, ja

b) noudattaa avoimuuden ja syrjimättömyyden periaatteita liittäessään ehtoja tällaisiin oikeuksiin.

Edellä a ja b alakohdassa tarkoitetut menettelyt voivat erota toisistaan riippuen siitä, tarjoaako hakija yleisiä sähköisiä viestintäverkkoja vai ei.

2. Jos valtion viranomaisilla tai paikallisviranomaisilla on omistusosuuksia tai päätäntävaltaa yleisiä sähköisiä viestintäverkkoja tai yleisesti saatavilla olevia sähköisiä viestintäpalveluja tarjoavissa yrityksissä, jäsenvaltioiden on varmistettava, että 1 kohdassa tarkoitettujen oikeuksien myöntämiseen liittyvät toiminnot erotetaan rakenteellisesti tehokkaasti omistajuuteen ja päätäntävaltaan liittyvistä toiminnoista.

44 artikla

Verkkoelementtien ja liitännäistoimintojen rinnakkain sijoittaminen ja yhteiskäyttö sähköisten viestintäverkkojen tarjoajien osalta

1. Jos operaattori on käyttänyt kansallisen lainsäädännön mukaista oikeutta asentaa järjestelmiä julkisessa tai yksityisessä omistuksessa olevan omaisuuden yhteyteen tai mahdollisuutta käyttää omaisuuden pakkolunastus- tai käyttöönottomenettelyä, toimivaltaiset viranomaiset voivat määrätä siltä pohjalta asennettujen verkkoelementtien ja liitännäistoimintojen rinnakkain sijoittamisesta tai yhteiskäytöstä ympäristön, kansanterveyden tai yleisen turvallisuuden suojelemiseksi tai kaupunki- ja aluesuunnittelun tavoitteiden toteuttamiseksi.

Asennettujen verkkoelementtien ja toimintojen rinnakkain sijoittamisesta ja yhteiskäytöstä ja omaisuuden yhteiskäytöstä saa määrätä vasta, kun on toteutettu kestoltaan asianmukainen julkinen kuuleminen, jonka kuluessa kaikille osapuolille, joita asia koskee, on annettava mahdollisuus esittää näkemyksensä, sekä ainoastaan tietyillä sellaisilla alueilla, joilla yhteiskäyttöä pidetään välttämättömänä ensimmäisessä alakohdassa vahvistettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Toimivaltaiset viranomaiset voivat määrätä tällaisten toimintojen tai omaisuuden yhteiskäytöstä, mukaan luettuina maa-alueet, rakennukset, rakennusten sisääntulot, rakennusten kaapelointi, mastot, antennit, tornit ja muut tukirakennelmat, kaapelikanavat, tyhjät putket, kaapelikaivot ja jakomot, tai toteuttaa julkisten töiden yhteensovittamista helpottavia toimenpiteitä. Tarvittaessa jäsenvaltio voi nimetä kansallisen sääntelyviranomaisen tai muun toimivaltaisen viranomaisen yhtä tai useampia seuraavia tehtäviä varten:

a) tässä artiklassa säädetyn menettelyn koordinoiminen,

b) keskitettynä tietopisteenä toimiminen,

c) sääntöjen vahvistaminen toimintojen tai omaisuuden yhteiskäytöstä ja yhdyskuntarakentamisen koordinoinnista aiheutuvien kustannusten jakamiseen.

2. Toimivaltaisen viranomaisen tämän artiklan mukaisesti toteuttamien toimenpiteiden on oltava puolueettomia, avoimia, syrjimättömiä ja oikeasuhteisia. Toimenpiteet on tarvittaessa toteutettava koordinoidusti kansallisten sääntelyviranomaisten kanssa.

III LUKU
RADIOTAAJUUKSIEN SAATAVUUS

1 JAKSO
VALTUUTUKSET

45 artikla

Radiotaajuuksien hallinnointi

1. Ottaen asianmukaisesti huomioon, että radiotaajuudet ovat julkinen hyödyke, jolla on tärkeä yhteiskunnallinen, kulttuurinen ja taloudellinen arvo, jäsenvaltioiden on varmistettava, että sähköisissä viestintäverkoissa ja -palveluissa niiden alueella käytettäviä radiotaajuuksia hallinnoidaan tehokkaasti 3 ja 4 artiklan mukaisesti. Niiden on varmistettava, että toimivaltaiset viranomaiset sähköisiin viestintäverkkoihin ja -palveluihin käytettäviä radiotaajuuksia varatessaan ja yleisvaltuutuksia tai yksittäisiä käyttöoikeuksia myöntäessään soveltavat puolueettomia, avoimia, kilpailua edistäviä, syrjimättömiä ja oikeasuhteisia perusteita.

   Jäsenvaltioiden on tätä artiklaa soveltaessaan noudatettava asiaankuuluvia kansainvälisiä sopimuksia, mukaan lukien ITU:n radio-ohjesäännöt ja muut ITU:n puitteissa hyväksytyt radiotaajuuksiin sovellettavat sopimukset, kuten vuoden 2006 alueellisessa radioviestintäkonferenssissa tehty sopimus, ja ne voivat ottaa huomioon yleiseen etuun liittyviä näkökohtia.

2. Jäsenvaltioiden on edistettävä radiotaajuuksien käytön yhdenmukaistamista sähköisissä viestintäverkoissa ja -palveluissa tapahtuvaa käyttöä varten unionissa ja otettava samalla huomioon tarve varmistaa niiden tehokas käyttö ja pyrittävä kuluttajille koituviin hyötyihin, joihin kuuluvat esimerkiksi kilpailu, mittakaavaedut sekä verkkojen ja palvelujen yhteentoimivuus. Tällöin niiden on toimittava tämän direktiivin 4 artiklan sekä päätöksen N:o 676/2002/EY mukaisesti muun muassa

a) pyrkimällä varmistamaan kansalliselle alueelleen ja väestölleen laadukkaat ja nopeat langattomat laajakaistayhteydet ja myös yhteydet tärkeimmillä kansallisilla ja eurooppalaisilla liikenneväylillä, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 1315/2013[1] tarkoitettu Euroopan laajuinen liikenneverkko mukaan lukien;

b) helpottamalla uuden langattoman viestintäteknologian ja -sovellusten nopeaa kehittämistä unionissa, tarvittaessa myös monialaisesti;

c) varmistamalla radiotaajuuksien käyttöoikeuksien myöntämistä, uusimista, muuttamista, rajoittamista ja peruuttamista koskeva ennakoitavuus ja johdonmukaisuus, jotta voidaan edistää pitkän aikavälin investointeja;

[1] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1315/2013, annettu 11 päivänä joulukuuta 2013, unionin suuntaviivoista Euroopan laajuisen liikenneverkon kehittämiseksi ja päätöksen N:o 661/2010/EU kumoamisesta (EUVL L 348, 20.12.2013, s. 1).

d) varmistamalla rajat ylittävien tai valtioiden sisäisten häiriöiden ehkäiseminen 28 ja 46 artiklan mukaisesti ja toteuttamalla sitä varten aiheellisia ennalta ehkäiseviä ja korjaavia toimenpiteitä;

e) edistämällä radiotaajuuksien yhteiskäyttöä taajuuksien samanlaisten tai erilaisten käyttötarkoitusten välillä kilpailulainsäädännön mukaisesti;

f) soveltamalla mahdollisimman asianmukaista ja yksinkertaista valtuutusjärjestelmää 46 artiklan mukaisesti siten, että voidaan maksimoida radiotaajuuksien käytön joustavuus, jakaminen ja tehokkuus;

g) soveltamalla radiotaajuuksien käyttöoikeuksien myöntämiseen, siirtämiseen, uusimiseen, muuttamiseen ja peruuttamiseen selkeästi ja läpinäkyvästi vahvistettuja sääntöjä, jotta voidaan turvata sääntelyn varmuus, yhdenmukaisuus ja ennakoitavuus;

h) pyrkimällä kaikkialla unionissa yhdenmukaisuuteen ja ennakoitavuuteen radiotaajuuksien käytön sallimisessa siten, että voidaan suojella kansanterveyttä, ottaen huomioon suositus 1999/519/EY.

Ensimmäisen alakohdan soveltamiseksi komissio voi päätöksen N:o 676/2002/EY mukaisten, radiotaajuuskaistaa koskevien teknisten täytäntöönpanotoimenpiteiden kehittämisen yhteydessä pyytää radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevältä ryhmältä lausunnon, jossa suositeltaisiin yhtä tai useampaa asianmukaisinta valtuutusjärjestelmää sovellettavaksi radiotaajuuksien käyttöön yhdenmukaistetulla radiotaajuuskaistalla tai sen osissa. Komissio voi kyseisen lausunnon mahdollisimman tarkasti huomioon ottaen antaa tarvittaessa suosituksen edistääkseen yhdenmukaisen lähestymistavan soveltamista unionissa radiotaajuuskaistan käyttöä koskevaan yhteen tai useampaan valtuutusjärjestelmään.

Kun komissio aikoo toteuttaa toimenpiteitä 39 artiklan 1, 4, 5 ja 6 kohdan mukaisesti, se voi pyytää radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevältä ryhmältä lausunnon kyseisten standardien tai eritelmien vaikutuksista radiotaajuuksien koordinointiin, yhdenmukaistamiseen ja saatavuuteen. Komission on otettava radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevän ryhmän lausunto mahdollisimman tarkasti huomioon mahdollisia jatkotoimia toteuttaessaan.

3. Jos yhdenmukaistetun radiotaajuuskaistan käytölle ei ole kysyntää kansallisilla tai alueellisilla markkinoilla, jäsenvaltiot voivat sallia kyseisen taajuuskaistan tai sen osan vaihtoehtoisen käytön, myös aikaisemman käytön, tämän artiklan 4 ja 5 kohdan mukaisesti edellyttäen, että

a) tällaisen taajuuskaistan markkinakysynnän puuttuminen on todettu 23 artiklan mukaisen julkisen kuulemisen perusteella sekä markkinakysyntää koskevan ennakoivan arvioinnin perusteella;

b) vaihtoehtoinen käyttö ei estä tai haittaa tällaisen taajuuskaistan saatavuutta tai käyttöä muissa jäsenvaltioissa; ja

c) asianomainen jäsenvaltio ottaa asianmukaisesti huomioon tällaisen taajuuskaistan pitkäaikaisen saatavuuden tai käytön unionissa sekä laitteistoihin liittyvät mittakaavaedut, joita on saatavilla yhdenmukaistettujen radiotaajuuksien käytöstä unionissa.

Päätöksiä vaihtoehtoisen käytön poikkeuksellisesta sallimisesta on tarkasteltava säännöllisesti uudelleen, ja niitä on joka tapauksessa tarkasteltava uudelleen heti, kun mahdollinen käyttäjä esittää toimivaltaiselle viranomaiselle asianmukaisesti perustellun pyynnön saada käyttää taajuuskaistaa teknisen täytäntöönpanotoimenpiteen mukaisesti. Jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle ja muille jäsenvaltioille tehdystä päätöksestä perusteluineen sekä mahdollisten uudelleentarkastelujen tuloksista.

4. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansallisissa radiotaajuussuunnitelmissa unionin oikeuden mukaisesti sähköisille viestintäpalveluille avoimiksi julistetuilla radiotaajuuksilla voidaan käyttää kaikentyyppistä sähköisten viestintäverkkojen tai -palvelujen tarjoamiseen käytettävää teknologiaa, sanotun kuitenkaan rajoittamatta toisen alakohdan soveltamista.

Jäsenvaltiot voivat kuitenkin määrätä sähköisiin viestintäpalveluihin käytettäviä radioverkko- tai langattoman liityntäteknologian tyyppejä koskevia oikeasuhteisia ja syrjimättömiä rajoituksia silloin, kun se on tarpeen

a) haitallisten häiriöiden välttämiseksi,

b) kansanterveyden suojelemiseksi sähkömagneettisilta kentiltä, ottaen mahdollisimman tarkasti huomioon neuvoston suositus1999/519/EY,

c) palvelun teknisen laadun varmistamiseksi,

d) radiotaajuuksien mahdollisimman laajan yhteiskäytön varmistamiseksi,

e) radiotaajuuksien tehokkaan käytön varmistamiseksi, tai

f) yleisen edun mukaisen tavoitteen saavuttamisen varmistamiseksi 5 kohdan mukaisesti.

5. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansallisissa radiotaajuussuunnitelmissa unionin oikeuden mukaisesti sähköisille viestintäpalveluille avoimiksi julistetuilla radiotaajuuksilla voidaan tarjota kaikentyyppisiä sähköisiä viestintäpalveluja, sanotun kuitenkaan rajoittamatta toisen alakohdan soveltamista. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin määrätä tarjottavien sähköisten viestintäpalvelujen tyyppejä koskevia oikeasuhteisia ja syrjimättömiä rajoituksia, tarvittaessa myös ITU:n radio-ohjesääntöjen mukaisen vaatimuksen täyttämiseksi.

Toimenpiteet, jotka edellyttävät sähköisen viestintäpalvelun tarjoamista tietyllä sähköisille viestintäpalveluille avoimella taajuusalueella, on perusteltava, jotta voidaan varmistaa jäsenvaltioiden unionin lainsäädännön mukaisesti vahvistaman yleisen edun mukaisen tavoitteen saavuttaminen. Näihin kuuluvat esimerkiksi:

a) ihmishengen turvaaminen,

b) sosiaalisen, alueellisen tai maantieteellisen yhteenkuuluvuuden edistäminen,

c) radiotaajuuksien tehottoman käytön välttäminen, tai

d) kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden ja tiedotusvälineiden moniarvoisuuden edistäminen, esimerkiksi radio- ja televisiopalvelujen tarjoaminen.

Toimenpiteeseen, jolla kielletään minkään muun sähköisen viestintäpalvelun tarjoaminen tietyllä taajuusalueella, voidaan ryhtyä ainoastaan silloin, kun se on perusteltavissa tarpeella suojata ihmishengen turvaamiseen liittyviä palveluja. Jäsenvaltiot voivat poikkeuksellisesti myös laajentaa tällaista toimenpidettä jäsenvaltioiden unionin oikeuden mukaisesti määrittelemien muiden yleisen edun mukaisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

6. Jäsenvaltioiden on tarkasteltava säännöllisesti uudelleen 4 ja 5 kohdassa tarkoitettujen rajoitusten tarpeellisuutta ja julkistettava kyseisten tarkastelujen tulokset.

7. Ennen 25 päivää toukokuuta 2011 asetettujen rajoitusten on oltava viimeistään … päivään …kuuta … [tämän direktiivin voimaantulopäivä] 4 ja 5 kohdan mukaisia.

46 artikla

Valtuutus radiotaajuuksien käyttöön

1. Jäsenvaltioiden on edistettävä yleisvaltuutuksen alaisten radiotaajuuksien käyttöä, yhteiskäyttö mukaan lukien, ja rajoitettava radiotaajuuksien käyttöä koskevien yksittäisten oikeuksien myöntäminen tilanteisiin, joissa tällaiset oikeudet ovat tarpeen käytön tehostamiseksi suhteessa kysyntään ja ottaen huomioon toisessa alakohdassa säädetyt perusteet. Kaikissa muissa tapauksissa niiden on vahvistettava radiotaajuuksien käyttöehdot yleisvaltuutuksessa.

   Sitä varten jäsenvaltioiden on valittava radiotaajuuksien käytön valtuuttamiseen sopivin järjestely ottaen huomioon

   a) kyseisten radiotaajuuksien erityispiirteet;

   b) tarve suojautua haitallisilta häiriöiltä;

   c) tarvittaessa varmojen radiotaajuuksien yhteiskäyttöä koskevien ehtojen laatiminen;

   d) tarve varmistaa viestinnän tai palvelun tekninen laatu;

e) jäsenvaltioiden unionin oikeuden mukaisesti vahvistamat yleisen edun mukaiset muut tavoitteet.

f) tarve taata radiotaajuuksien tehokas käyttö.

Harkitessaan, soveltaako yleisvaltuutusta tai myöntääkö yksittäisiä käyttöoikeuksia yhdenmukaistetuille radiotaajuuksille, ottaen huomioon päätöksen N:o 676/2002 4 artiklan mukaisesti hyväksytyt tekniset täytäntöönpanotoimenpiteet, jäsenvaltioiden on pyrittävä minimoimaan haitallisista häiriöistä aiheutuvat ongelmat, myös tapauksissa, joissa on kyse yleisvaltuutuksen ja yksittäisten käyttöoikeuksien yhdistelmään perustuvasta radiotaajuuksien yhteiskäytöstä.

Jäsenvaltioiden on tarvittaessa harkittava mahdollisuutta valtuuttaa radiotaajuuksien käyttöön yleisvaltuutuksen ja yksittäisten käyttöoikeuksien yhdistelmän perusteella ottaen huomioon yleisvaltuutusten ja yksittäisten käyttöoikeuksien eri yhdistelmien todennäköiset vaikutukset kilpailuun, innovointiin ja markkinoille pääsyyn ja ottaen huomioon vähittäiset luokasta toiseen tehtävät siirrot.

Jäsenvaltioiden on pyrittävä minimoimaan radiotaajuuksien käyttöä koskevat rajoitukset ottamalla asianmukaisesti huomioon tekniset ratkaisut haitallisten häiriöiden hallitsemiseksi, jotta valtuutusjärjestelmä olisi mahdollisimman yksinkertainen.

2. Kun toimivaltaiset viranomaiset tekevät 1 kohdan mukaisesti päätöksen radiotaajuuksien yhteiskäytön helpottamiseksi, niiden on varmistettava, että radiotaajuuksien yhteiskäyttöä koskevat ehdot esitetään selvästi. Kyseisillä ehdoilla on helpotettava radiotaajuuksien tehokasta käyttöä, kilpailua ja innovointia.

47 artikla

Radiotaajuuksien yksittäisiin käyttöoikeuksiin liitetyt ehdot

1. Toimivaltaisten viranomaisten on liitettävä radiotaajuuksien yksittäisiin käyttöoikeuksiin ehdot 13 artiklan 1 kohdan mukaisesti sen varmistamiseksi, että radiotaajuuksia käytetään optimaalisesti ja mahdollisimman tehokkaasti ja toimivasti. Niiden on ennen kyseisten käyttöoikeuksien jakamista tai uusimista määriteltävä selkeästi nämä ehdot, mukaan lukien vaadittu käytön taso sekä mahdollisuus harjoittaa kauppaa ja vuokrausta tämän velvollisuuden suhteen, jotta voidaan varmistaa ehtojen toteutuminen 30 artiklan mukaisesti. Radiotaajuuksien käyttöoikeuksien uusimiseen liitetyt ehdot eivät saa tuottaa ansaitsematonta hyötyä oikeuksien nykyisille haltijoille.

   Tällaisissa ehdoissa on määritettävä kaikki sellaiset sovellettavat muuttujat, oikeuksien käyttöönoton määräaika mukaan lukien, joiden täyttymättä jäämistä toimivaltainen viranomainen voi käyttää perusteena peruuttaa käyttöoikeus tai määrätä muista toimenpiteistä.

   Toimivaltaisten viranomaisten on hyvissä ajoin ja avoimella tavalla kuultava osapuolia, joita asia koskee, sekä annettava näille tiedot yksittäisiin käyttöä koskeviin oikeuksiin liitettävistä ehdoista ennen niiden asettamista. Niiden on läpinäkyvästi määritettävä ennalta ja tiedotettava osapuolille, joita asia koskee, näiden ehtojen täyttymisen arviointiperusteet.

2. Kun toimivaltaiset viranomaiset liittävät radiotaajuuksien yksittäisiin käyttöoikeuksiin ehtoja, ne voivat, erityisesti radiotaajuuksien tehokkaan ja toimivan käytön varmistamiseksi tai kattavuuden edistämiseksi, tarjota seuraavat mahdollisuudet:

a) radiotaajuuksien käyttöä edellyttävien passiivisen tai aktiivisen infrastruktuurin tai radiotaajuuksien yhteiskäyttö,

b) kaupalliset verkkovierailupalvelujen käyttöoikeussopimukset,

c) infrastruktuurien yhteinen käyttöönotto radiotaajuuksien käyttöä edellyttävien verkkojen tai palvelujen tarjoamista varten.

Toimivaltaiset viranomaiset eivät saa estää radiotaajuuksien yhteiskäyttöä radiotaajuuksien käyttöoikeuksiin liitetyissä ehdoissa. Tämän kohdan mukaisesti liitettyjen ehtojen toteuttamiseen yrityksissä sovelletaan edelleen kilpailulainsäädäntöä.

2 JAKSO
KÄYTTÖÄ KOSKEVAT OIKEUDET

48 artikla

Radiotaajuuksien yksittäisten käyttöä koskevien oikeuksien myöntäminen

1. Jos on välttämätöntä myöntää yksittäisiä radiotaajuuksien käyttöä koskevia oikeuksia, jäsenvaltioiden on myönnettävä tällainen oikeus pyynnöstä kaikille yrityksille, jotka tarjoavat 12 artiklassa tarkoitettuja yleisvaltuutuksen mukaisia palveluja tai sähköisen viestinnän verkkoja, jollei tämän direktiivin 13 artiklan, 21 artiklan 1 kohdan c alakohdan tai 55 artiklan säännöksistä ja muista tällaisten voimavarojen tehokkaan käytön tämän direktiivin mukaisesti varmistavista säännöistä muuta johdu.

2. Radiotaajuuksien käyttöoikeuksien myöntämismenettelyjen on oltava avoimia, puolueettomia, läpinäkyviä, syrjimättömiä ja oikeasuhteisia sekä 45 artiklan säännösten mukaisia, sanotun kuitenkaan rajoittamatta niiden erityisperusteiden ja -menettelyjen soveltamista, joita jäsenvaltiot ovat määritelleet radiotaajuuksien käyttöoikeuksien myöntämiseksi radio- tai televisio-ohjelmien sisältöpalvelujen tarjoajille yleistä etua koskevien tavoitteiden saavuttamiseksi unionin oikeuden mukaisesti.

3. Poikkeusta avoimia myöntämismenettelyjä koskevasta vaatimuksesta voidaan soveltaa tapauksissa, joissa radiotaajuuksien yksittäisten käyttöoikeuksien myöntäminen radio- tai televisio-ohjelmien sisältöpalvelujen tarjoajille on tarpeen jäsenvaltioiden unionin oikeuden mukaisesti vahvistaman yleisen edun mukaisen tavoitteen saavuttamiseksi.

4. Kun toimivaltaiset viranomaiset käsittelevät hakemuksia radiotaajuuksien yksittäisten käyttöä koskevien oikeuksien saamiseksi valintamenettelyssä, niiden on käytettävä puolueettomia, avoimia, oikeasuhteisia ja syrjimättömiä kelpoisuusperusteita, jotka on asetettava ennakolta ja joissa on otettava huomioon kyseisiin oikeuksiin liitetyt ehdot. Toimivaltaisen viranomaisten on voitava pyytää hakijoilta kaikki tarvittavat tiedot arvioidakseen edellä mainittujen kriteerien pohjalta hakijoiden kykyä noudattaa ehtoja. Jos toimivaltainen viranomainen katsoo, että hakijalla ei ole vaadittavaa kykyä, sen on tehtävä asiasta asianmukaisesti perusteltu päätös.

5. Radiotaajuuksien yksittäisiä käyttöä koskevia oikeuksia myöntäessään jäsenvaltioiden on ilmoitettava, voiko oikeuksien haltija siirtää tai vuokrata kyseiset oikeudet ja millä ehdoin. Radiotaajuuksien osalta sovelletaan 45 ja 51 artiklaa.

6. Toimivaltaisen viranomaisen on tehtävä päätökset radiotaajuuksien yksittäisten käyttöä koskevien oikeuksien myöntämisestä, ilmoitettava niistä ja julkistettava ne mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on saanut täydellisen hakemuksen, ja kansallisessa radiotaajuussuunnitelmassa sähköisille viestintäpalveluille avoimiksi julistettujen radiotaajuuksien tapauksessa kuuden viikon kuluessa. Tuo määräaika ei rajoita 55 artiklan 7 kohdan säännösten eikä radiotaajuuksien tai kiertoratapaikkojen käyttöä koskevien soveltuvien kansainvälisten sopimusten soveltamista.

49 artikla

Oikeuksien kesto

1. Jos jäsenvaltiot valtuuttavat radiotaajuuksien käyttöön yksittäisillä käyttöä koskevilla oikeuksilla määräajaksi, niiden on varmistettava, että käyttöä koskeva oikeus myönnetään ajaksi, joka on 55 artiklan 2 kohdan mukaisten tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukainen, ja siinä on otettava huomioon tarve turvata kilpailu samoin kuin tehokas ja toimiva radiotaajuuksien käyttö, innovoinnin ja tehokkaiden investointien edistäminen, myös jättämällä riittävästi aikaa investointien kuoletukselle.

2. Jos jäsenvaltiot myöntävät sellaisten radiotaajuuksien yksittäisiä käyttöoikeuksia, joille on päätöksen N:o 676/2002/EY mukaisesti teknisillä täytäntöönpanotoimenpiteillä vahvistettu yhdenmukaistetut edellytykset sen mahdollistamiseksi, että niitä käytetään langattomiin sähköisiin viestintäpalveluihin, jäljempänä 'langattomat laajakaistapalvelut', määräajaksi, niiden on taattava oikeudenhaltijalle sääntelyn ennustettavuus vähintään 20 vuoden ajaksi investointiedellytysten osalta infrastruktuureissa, jotka ovat riippuvaisia tällaisten radiotaajuuksien käytöstä, ottaen huomioon tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetut vaatimukset. Tähän artiklaan sovelletaan tarvittaessa kyseisten käyttöoikeuksien ehtoihin liittyviä muutoksia 18 artiklan mukaisesti.

   Tätä varten jäsenvaltioiden on varmistettava, että tällaiset oikeudet ovat voimassa vähintään 15 vuoden ajan ja niihin sisältyy tarvittaessa ensimmäisen alakohdan noudattamaiseksi asianmukainen oikeuksien jatkaminen tässä kohdassa vahvistettujen edellytysten mukaisesti.

Jäsenvaltiot asettavat kaikkien asianomaisten osapuolten avoimesti saataville yleiset perusteet käyttöoikeuksien jatkamiselle ennen käyttöoikeuksien myöntämistä osana 55 artiklan 3 ja 6 kohdassa vahvistettuja edellytyksiä. Nämä yleiset perusteet liittyvät

a) tarpeeseen varmistaa asianomaisten radiotaajuuksien tehokas ja toimiva käyttö, 45 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdassa vahvistetut tavoitteet tai tarpeeseen saavuttaa yleistä etua koskevat tavoitteet, jotka liittyvät ihmishengen turvaamiseen, yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen sekä puolustukseen; ja

b) tarpeeseen varmistaa vääristymätön kilpailu.

Viimeistään kaksi vuotta ennen alkuperäisen yksittäisen käyttöoikeuden päättymistä toimivaltainen viranomainen toteuttaa objektiivisen ja tulevaisuuteen suuntautuvan arvioinnin kyseisen käyttöoikeuden voimassaolon jatkamista koskevista yleisistä perusteista 45 artiklan 2 kohdan c alakohdan huomioon ottaen. Edellyttäen että toimivaltainen viranomainen ei ole pannut vireille täytäntöönpanotoimea 30 artiklan mukaisten käyttöoikeuksien ehtojen noudattamatta jättämisen takia, sen on myönnettävä jatkoa käyttöoikeuden voimassaololle, jollei se katso, että tällainen jatkaminen olisi vastoin tämän kohdan kolmannen alakohdan a ja b alakohdan mukaisesti asetettuja yleisiä perusteita.

Tämän arvioinnin perusteella toimivaltainen viranomainen ilmoittaa oikeudenhaltijalle, voidaanko käyttöoikeuden voimassaololle myöntää jatkoa.

Jos tällaista jatkoa ei voida myöntää, toimivaltainen viranomainen soveltaa 48 artiklaa käyttöoikeuksien myöntämiseen tälle nimenomaiselle radiotaajuuskaistalle.

Kaikki tämän kohdan perusteella toteutettavat toimenpiteet ovat oikeasuhteisia, syrjimättömiä, avoimia ja perusteltuja.

Poiketen siitä, mitä 23 artiklassa säädetään, asianomaisilla osapuolilla on oltava oikeus kommentoida toimenpide-ehdotuksia tämän kohdan kolmannen ja neljännen alakohdan mukaisesti vähintään kolmen kuukauden ajan.

Tämä kohta ei rajoita 19 ja 30 artiklan soveltamista.

Jäsenvaltioiden on käyttöoikeuksia koskevia maksuja määrittäessään otettava huomioon tässä kohdassa säädetty mekanismi.

3. Kun se on asianmukaisesti perusteltua, jäsenvaltiot voivat poiketa tämän artiklan 2 kohdassa säädetystä seuraavissa tapauksissa:

a) rajatuilla maantieteellisillä alueilla, joilla pääsy nopeisiin verkkoihin on erittäin rajallista tai sitä ei ole lainkaan, ja tämä on tarpeen 45 artiklan 2 kohdassa vahvistettujen tavoitteiden saavuttamiseksi;

b) erityisissä lyhytaikaisissa hankkeissa;

c) kokeellisessa käytössä;

d) sellaisten radiotaajuuksien käytössä, jotka 45 artiklan 4 ja 5 kohdan mukaisesti voivat esiintyä rinnakkain langattomien laajakaistapalvelujen kanssa; tai

e) radiotaajuuksien vaihtoehtoisessa käytössä 45 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

4. Jäsenvaltiot voivat mukauttaa tässä artiklassa vahvistettua käyttöä koskevien oikeuksien voimassaoloa määräajaksi, jos sillä voidaan varmistaa oikeuksien voimassaolon samanaikainen päättyminen yhdellä tai useammalla taajuuskaistalla.

50 artikla

Yksittäisten yhdenmukaistettujen radiotaajuuksien käyttöä koskevien oikeuksien uusiminen

1. Kansallisten sääntely- tai muiden toimivaltaisten viranomaisten on tehtävä päätös yhdenmukaistettujen radiotaajuuksien yksittäisten käyttöä koskevien oikeuksien uusimisesta hyvissä ajoin ennen kyseisten oikeuksien voimassaolon päättymistä; poikkeuksena tästä ovat tilanteet, joissa uusimismahdollisuus on jakamisen ajankohtana nimenomaisesti suljettu pois. Tätä varten näiden viranomaisten on arvioitava tarvetta tällaiseen uusimiseen, joka voi tapahtua niiden omasta aloitteesta tai oikeudenhaltijan pyynnöstä, jälkimmäisessä tapauksessa aikaisintaan viisi vuotta ennen kyseisten oikeuksien voimassaolon päättymistä. Tämä ei saa rajoittaa olemassa oleviin oikeuksiin sovellettavia uusimislausekkeita.

2. Tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettua päätöstä tehdessään toimivaltaisten viranomaisten on otettava huomioon muun muassa seuraavat:

   a) 3 artiklan, 45 artiklan 2 kohdan ja 48 artiklan 2 kohdan tavoitteiden samoin kuin unionin tai kansallisen lainsäädännön mukaisten yleisten tavoitteiden toteutuminen;

   b) päätöksen N:o 676/2002/EY 4 artiklan mukaisesti hyväksytyn teknisen täytäntöönpanotoimenpiteen täytäntöönpano;

   c) kyseiseen oikeuteen liitettyjen ehtojen asianmukaisen toteuttamisen uudelleentarkastelu;

d) tarve edistää kilpailua tai välttää sen vääristymistä 52 artiklan mukaisesti;

e) radiotaajuuksien käytön tehostamisen tarve teknologian tai markkinoiden kehittymisen myötä;

f) tarve välttää vakavia palveluhäiriöitä.

3. Jos toimivaltaiset viranomaiset harkitsevat sellaisten yhdenmukaistettujen radiotaajuuksien yksittäisten käyttöä koskevien oikeuksien uusimista, joiden osalta oikeuksien lukumäärä on tämän artiklan 2 kohdan nojalla rajoitettu, niiden on toteutettava avoin, läpinäkyvä ja syrjimätön menettely ja muun muassa:

a) annettava kaikille osapuolille, joita asia koskee, mahdollisuus ilmaista näkemyksensä julkisessa kuulemisessa 23 artiklan mukaisesti; ja

b) ilmoitettava selvästi tällaisen mahdollisen uusimisen syyt.

Kansallisen sääntely- tai muun toimivaltaisen viranomaisen on otettava huomioon kaikki sellainen tämän kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisen kuulemisen tuloksena saatu näyttö, jonka mukaan markkinoilla esiintyy kysyntää myös muiden yritysten kuin kyseisen taajuuskaistan taajuuksien käyttöä koskevien oikeuksien haltijoiden taholta, kun päätetään siitä, uusitaanko käyttöä koskevat oikeudet vai järjestetäänkö 55 artiklan nojalla uusi valintamenettely, jonka perusteella käyttöä koskevat oikeudet myönnetään.

4. Päätökseen yhdenmukaistettujen radiotaajuuksien yksittäisten käyttöä koskevien oikeuksien uusimisesta voidaan liittää selvitys siihen liittyvistä maksuista ja muista ehdoista. Kansallinen sääntelyviranomainen tai muut toimivaltaiset viranomaiset voivat tarvittaessa tarkistaa 42 artiklassa tarkoitettuja käyttöä koskeviin oikeuksiin liittyviä maksuja.

51 artikla

Radiotaajuuksien yksittäisten käyttöoikeuksien siirto tai vuokraus

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että yritykset voivat siirtää tai vuokrata radiotaajuuksien yksittäisiä käyttöoikeuksia muille yrityksille.

   Jäsenvaltiot voivat säätää, että tätä kohtaa ei sovelleta, jos yritys on alun perin saanut radiotaajuuksien yksittäisen käyttöoikeuden maksutta tai se on jaettu yleislähetystoimintaa varten.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tietyn yrityksen aikomuksesta siirtää tai vuokrata radiotaajuuksien käyttöoikeuksia samoin kuin niiden tosiasiallisesta siirrosta ilmoitetaan kansallisia menettelyjä noudattaen toimivaltaiselle viranomaiselle ja että asia julkistetaan. Yhdenmukaistettujen radiotaajuuksien osalta tällainen siirto ei saa olla ristiriidassa tämän yhdenmukaistetun käytön kanssa.

3. Jäsenvaltioiden on sallittava radiotaajuuksien käyttöä koskevien oikeuksien siirto tai vuokraus, jos käyttöä koskeviin oikeuksiin liitetyt alkuperäiset ehdot säilytetään. Rajoittamatta tarvetta varmistaa kilpailun vääristymisen välttäminen erityisesti 52 artiklan mukaisesti, jäsenvaltioiden on

   a) sovellettava siirtoihin ja vuokraukseen mahdollisimman yksinkertaista menettelyä;

   b) oltava epäämättä radiotaajuuksien käyttöoikeuksien vuokrausta, jos vuokralleantaja sitoutuu pysymään vastuussa käyttöoikeuksiin liitettyjen alkuperäisten ehtojen täyttämisestä;

   c) oltava epäämättä radiotaajuuksien käyttöoikeuksien siirtoa, paitsi jos on olemassa selvä riski, että uusi haltija ei kykene täyttämään käyttöoikeuksien alkuperäisiä ehtoja.

Yrityksiltä radiotaajuuksien käyttöoikeuksien siirtoa tai vuokrausta koskevan hakemuksen käsittelyn yhteydessä perittävien hallinnollisten maksujen on oltava 16 artiklan mukaisia.

Ensimmäisen alakohdan a, b ja c alakohdassa säädetty ei rajoita jäsenvaltioiden toimivaltaa valvoa käyttöä koskeviin oikeuksiin liitettyjen ehtojen noudattamista sekä vuokralleantajan että vuokraajan osalta kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti.

Toimivaltaisten viranomaisten on helpotettava radiotaajuuksien käyttöä koskevien oikeuksien siirtoa ja vuokrausta käsittelemällä ripeästi pyynnöt, jotka koskevat oikeuksiin liittyvien ehtojen mukauttamista sekä varmistamalla, että oikeudet tai niihin liittyvät radiotaajuudet voidaan mahdollisimman hyvin jakaa osiin tai erotella.

Radiotaajuuksien käyttöä koskevien oikeuksien siirtämiseksi tai vuokraamiseksi toimivaltaisten viranomaisten on annettava asian kannalta merkitykselliset tiedot vaihtokelpoisista yksittäisistä oikeuksista julkisesti saataville vakioidussa sähköisessä muodossa, kun oikeudet luodaan, sekä säilytettävä kyseiset tiedot niin pitkään kuin oikeudet ovat olemassa.

Komissio voi hyväksyä täytäntöönpanosäädöksiä tällaisten asian kannalta merkityksellisten tietojen yksilöimiseksi.

Nämä täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 118 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

52 artikla

Kilpailu

1. Kansallisten sääntely- ja muiden toimivaltaisten viranomaisten on edistettävä tosiasiallista kilpailua ja ehkäistävä kilpailun vääristymistä sisämarkkinoilla, kun ne päättävät myöntää, muuttaa tai uusia radiotaajuuksien käyttöoikeuksia sähköisiin viestintäverkkoihin ja -palveluihin tämän direktiivin mukaisesti.

2. Kun jäsenvaltiot myöntävät, muuttavat tai uusivat radiotaajuuksien käyttöä koskevia oikeuksia, niiden kansallinen sääntely- tai muu toimivaltainen viranomainen voi toteuttaa kansallista sääntelyviranomaista kuultuaan esimerkiksi seuraavanlaisia aiheellisia toimenpiteitä:

   a) rajoittaa radiotaajuusalueiden määrää, joiden käyttöoikeuksia myönnetään jollekin yritykselle, tai liittää perustelluissa tapauksissa tällaisiin käyttöoikeuksiin ehtoja, kuten tukkutason käyttöoikeuksien tai kansallisten tai alueellisten verkkovierailujen tarjoaminen tietyillä taajuuskaistoilla tai taajuuskaistojen ryhmillä, joilla on samanlaisia piirteitä;

   b) varata tietty osa radiotaajuusalueesta tai radiotaajuusalueiden ryhmästä myönnettäväksi uusille tulokkaille, jos se on asianmukaista ja perusteltua kansallisten markkinoiden erityistilanteen kannalta;

   c) olla myöntämättä uusia radiotaajuuksien käyttöoikeuksia tai olla sallimatta radiotaajuuksien uudenlaista käyttöä tietyillä taajuuskaistoilla tai asettaa edellytyksiä uusien radiotaajuuksien käyttöoikeuksien myöntämiselle tai uusien käyttötarkoitusten valtuuttamiselle, jotta vältetään kilpailun vääristyminen sen johdosta, että käyttöoikeuksia myönnetään tai siirretään tai että ne kasautuvat;

d) sisällyttää ehtoja, joilla estetään radiotaajuuksien käyttöoikeuksien siirto tai asettaa sille ehtoja, jos se ei kuulu unionin harjoittaman tai kansallisen yrityskeskittymien valvonnan piiriin ja jos se todennäköisesti haittaisi merkittävästi kilpailua;

e) tehdä olemassa oleviin oikeuksiin muutoksia tämän direktiivin mukaisesti, jos se on tarpeen radiotaajuuksien käyttöä koskevien oikeuksien siirtämisestä tai kasautumisesta aiheutuneen kilpailun vääristymisen korjaamiseksi jälkikäteen.

Kansallisten sääntely- ja muiden toimivaltaisten viranomaisten on markkinaolosuhteet ja käytettävissä olevat vertailukohteet huomioon ottaen perustettava päätöksensä puolueettomaan ja ennakoivaan arvioon markkinoiden kilpailuedellytyksistä, siitä, ovatko toimenpiteet tarpeen tosiasiallisen kilpailun säilyttämiseksi ja toteuttamiseksi, ja toimenpiteiden todennäköisistä vaikutuksista markkinatoimijoiden nykyisiin ja tuleviin investointeihin erityisesti verkon käyttöönoton osalta. Siinä yhteydessä niiden on otettava huomioon 67 artiklan 2 kohdassa säädetty lähestymistapa markkina-analyysiin.

3. Kansallisten sääntely- ja muiden toimivaltaisten viranomaisten on tämän artiklan 2 kohtaa soveltaessaan noudatettava 18, 19, 23 ja 35 artiklassa säädettyjä menettelyjä.

3 JAKSO
MENETTELYT

53 artikla

Jakamisen ajoituksen koordinointi

1. Jäsenvaltioiden on tehtävä yhteistyötä yhdenmukaistettuihin sähköisiin viestintäverkkoihin ja -palveluihin käytettävien radiotaajuuksien käytön koordinoimiseksi unionissa ottaen asianmukaisesti huomioon eri kansallisten markkinoiden tilanteet. Tähän voi sisältyä yhden tai tarvittaessa useamman määräpäivän vahvistaminen, johon mennessä tiettyjen yhdenmukaistettujen radiotaajuuksien käyttö on määrä valtuuttaa;

2. Sellaisen päätöksen N:o 676/2002/EY mukaisesti teknisillä täytäntöönpanotoimenpiteillä yhdenmukaistetun radiotaajuuden osalta, jolle on mahdollistettu, että sitä käytetään langattomiin laajakaistaverkkoihin ja -palveluihin, jäsenvaltioiden on sallittava kyseisen radiotaajuuden käyttö mahdollisimman pian ja viimeistään 30 kuukauden kuluttua kyseisen toimenpiteen hyväksymisestä, tai mahdollisimman pian sen jälkeen, kun on kumottu tämän direktiivin 45 artiklan 3 kohdan nojalla vaihtoehtoisen käytön poikkeuksellisesti salliva päätös. Tämä ei vaikuta päätöksen (EU) 2017/899 soveltamiseen ja komission aloiteoikeuteen ehdottaa säädöksiä.

3. Jäsenvaltio voi lykätä tietylle taajuusalueelle tämän artiklan 2 kohdassa säädettyä määräaikaa seuraavissa tilanteissa:

a) siinä määrin kuin se on perusteltua kyseisen taajuusalueen käyttöä koskevan, 45 artiklan 5 kohdan a tai d alakohdassa säädettyyn yleisen edun mukaiseen tavoitteeseen pohjautuvan rajoituksen perusteella; tai

b) ratkaisemattomissa rajatylittävää koordinointia koskevissa kysymyksissä, jotka johtavat haitallisiin häiriöihin kolmansien maiden kanssa, edellyttäen että asianomainen jäsenvaltio on tarvittaessa pyytänyt unionin apua 28 artiklan 5 kohdan mukaisesti:

c) kansallisen turvallisuuden ja puolustuksen turvaaminen; tai

d) ylivoimainen este.

Asianomaisen jäsenvaltion on tarkasteltava uudelleen tällaista lykkäystä vähintään joka toinen vuosi.

4. Jäsenvaltio voi lykätä tietylle taajuusalueelle 2 kohdassa säädettyä määräaikaa siinä määrin kuin se on tarpeellista ja enintään 30 kuukaudeksi seuraavissa tapauksissa:

a) ratkaisemattomissa rajatylittävää koordinointia koskevissa kysymyksissä, jotka johtavat haitallisiin häiriöihin jäsenvaltioiden välillä, edellyttäen että asianomainen jäsenvaltio toteuttaa kaikki tarvittavat toimenpiteet oikea-aikaisesti 28 artiklan 3 ja 4 kohdan mukaisesti;

b) tarve varmistaa ja vaikeus varmistaa kyseisen kaistan olemassa olevien käyttäjien tekninen migraatio.

5. Tämän artiklan 3 tai 4 kohdan mukaisen lykkäämisen osalta asianomaisen jäsenvaltion on ilmoitettava asiasta toiselle jäsenvaltiolle ja komissiolle oikea-aikaisesti ja annettava siihen perustelut.

54 artikla

Erityisten 5G-kaistojen jakamisen ajoituksen koordinointi

1. Jäsenvaltioiden on 31 päivään joulukuuta 2020 mennessä langattomien laajakaistapalvelujen tarjoamiseen kykenevien maanpäällisten järjestelmien osalta tarvittaessa toteutettava 5G-verkkojen käyttöönoton helpottamiseksi kaikki asianmukaiset toimenpiteet, jotta voidaan:

   a) järjestää uudelleen riittävän suuret lohkot taajuuskaistoista 3,4–3,8 GHz ja mahdollistaa niiden käyttö;

   b) mahdollistaa vähintään 1 GHz:n käyttö taajuuskaistalla 24,25–27,5 GHz edellyttäen, että markkinoiden kysynnästä on selkeitä todisteita ja että olemassa olevien käyttäjien tekniseen migraatioon ja taajuuden vapauttamiseen ei liity huomattavia rajoituksia.

2. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin perustelluissa tapauksissa pidentää tämän artiklan 1 kohdassa vahvistettua määräaikaa 45 artiklan 3 kohdan sekä 53 artiklan 2, 3 tai 4 kohdan mukaisesti.

3. Tämän artiklan 1 kohdan perusteella toteutettavien toimenpiteiden on oltava päätöksen N:o 676/2002/EY 4 artiklan mukaisesti hyväksytyissä teknisissä täytäntöönpanotoimenpiteissä vahvistettujen päätöksen N:o 676/2002/EY mukaisesti teknisillä täytäntöönpanotoimenpiteillä yhdenmukaistettujen edellytysten mukaisia.

55 artikla

Radiotaajuuksien käyttöä koskevien oikeuksien määrän rajoittamista koskeva menettely

1. Jäljempänä sanotun rajoittamatta 53 artiklan soveltamista, jos jäsenvaltio katsoo, että radiotaajuuksien käyttöä koskevaa oikeutta ei voida myöntää yleisvaltuutuksen perusteella ja harkitsee, onko myönnettävien radiotaajuuksien käyttöoikeuksien määrää rajoitettava, sen on muun muassa

   a) ilmoitettava selvästi käyttöoikeuksien rajoittamisen syyt erityisesti siten, että otetaan asianmukaisella tavalla huomioon tarve tarjota käyttäjille mahdollisimman suuri hyöty ja helpottaa kilpailun kehittymistä, sekä tarkasteltava tarvittaessa rajoittamista uudelleen säännöllisesti tai niiden yritysten, joihin asia vaikuttaa, kohtuullisesta pyynnöstä;

   b) annettava kaikille asianomaisille osapuolille, myös käyttäjille ja kuluttajille, mahdollisuus esittää näkemyksensä mahdollisista rajoituksista 23 artiklan mukaisen julkisen kuulemisen välityksellä.

2. Jos jäsenvaltio toteaa, että käyttöä koskevien oikeuksien määrää on rajoitettava, sen on määriteltävä selkeästi sekä perusteltava kilpailuun perustuvan tai vertailevan tämän artiklan mukaisen valintamenettelyn tavoitteet ja mahdollisuuksien mukaan ilmoitettava ne määrällisesti, ottaen huomioon tarve saavuttaa kansalliset ja sisämarkkinoiden tavoitteet. Tavoitteet, joita jäsenvaltiot voivat kilpailun edistämisen lisäksi asettaa tietyn valintamenettelyn määrittämiseksi, voivat olla vain yksi tai useampi seuraavista:

   a) kattavuuden parantaminen;

b) vaaditun palvelun laadun varmistaminen;

c) radiotaajuuksien tehokkaan käytön edistäminen, mukaan lukien ottamalla huomioon toimilupien käyttöehdot ja maksujen taso;

d) innovoinnin ja liiketoiminnan kehittämisen edistäminen.

Kansallisen sääntelyviranomaisen tai muun toimivaltaisen viranomaisen on määriteltävä selkeästi ja perusteltava valintamenettelyn valinta, mukaan lukien mahdolliset esivaiheet valintamenettelyyn pääsemiseksi. Lisäksi sen on ilmoitettava selvästi sellaisten asiaan liittyvien arviointien tulokset, jotka koskevat kilpailullista, teknistä ja taloudellista tilannetta markkinoilla sekä annettava syyt 35 artiklan mukaisten toimenpiteiden mahdolliselle käytölle ja valinnalle.

3. Jäsenvaltioiden on julkaistava mahdollinen päätös valitusta valintamenettelystä ja siihen liittyvistä säännöistä sekä esitettävä selkeästi sen perustelut. Sen on myös julkaistava käyttöä koskevaan oikeuteen liitettävät ehdot.

4. Valintamenettelystä päätettyään jäsenvaltion on kehotettava tekemään käyttöä koskevia oikeuksia koskevia hakemuksia.

5. Jos jäsenvaltio toteaa, että radiotaajuuksien käyttöä koskevia oikeuksia voidaan myöntää lisää tai että voidaan myöntää yleisvaltuutuksen ja yksilöllisten käyttöoikeuksien yhdistelmä, sen on julkaistava tämä tieto ja aloitettava tällaisten oikeuksien myöntämismenettely.

6. Jos radiotaajuuksien käyttöä koskevien oikeuksien myöntämistä on rajoitettava, jäsenvaltioiden on myönnettävä tällaiset oikeudet käyttäen valintaperusteita ja valintamenettelyjä, jotka ovat puolueettomia, avoimia, syrjimättömiä ja oikeasuhteisia. Valintaperusteissa on otettava asianmukaisesti huomioon 3, 4, 28 ja 45 artiklan tavoitteiden ja vaatimusten saavuttaminen.

7. Jos käytetään kilpailuun perustuvia tai vertailevia valintamenettelyjä, jäsenvaltiot voivat pidentää 48 artiklan 6 kohdassa tarkoitettua kuuden viikon enimmäisaikaa tarpeen mukaan enintään kahdeksalla kuukaudella varmistaakseen, että tällaiset menettelyt ovat tasapuolisia, kohtuullisia, selkeitä ja avoimia kaikille asianomaisille osapuolille ja jollei 53 artiklan mukaisesti vahvistetusta aikataulusta muuta johdu.

   Nämä määräajat eivät rajoita radiotaajuuksien käyttöä ja satelliittien koordinointia koskevien soveltuvien kansainvälisten sopimusten soveltamista.

8. Tämä artikla ei vaikuta radiotaajuuksien käyttöä koskevien oikeuksien siirtoon 51 artiklan mukaisesti.

IV LUKU
LANGATTOMAN VERKON LAITTEISTOJEN KÄYTTÖÖNOTTO JA KÄYTTÖ

56 artikla

Langattomien lähiverkkojen käyttöoikeus

1. Toimivaltaisten viranomaisten on mahdollistettava käyttöoikeuden tarjoaminen yleiseen sähköiseen viestintäverkkoon langattoman lähiverkon välityksellä sekä yhdenmukaistettujen radiotaajuuksien käyttö tähän tarjoamiseen, ellei sovellettavista 46 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista radiotaajuuksien käyttöön liittyvistä yleisvaltuutuksen ehdoista muuta johdu.

   Jos tällainen käyttöoikeuden tarjoaminen ei ole osa taloudellista toimintaa tai on sellaisen taloudellisen toiminnan tai julkisen palvelun oheispalvelu, joka ei ole riippuvainen signaalien siirtämisestä näihin verkkoihin, tällaista käyttöoikeutta tarjoavalta miltä tahansa yritykseltä, viranomaiselta tai loppukäyttäjältä ei edellytetä yleisvaltuutusta sähköisten viestintäverkkojen tai -palvelujen tarjoamiseen 12 artiklan mukaisesti, loppukäyttäjän oikeuksia koskevia velvoitteita tämän direktiivin III osan III osaston mukaisesti eikä velvoitetta liittää verkkonsa yhteen 61 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

2. Sovelletaan direktiivin 2000/31/EY 12 artiklaa.

3. Toimivaltaiset viranomaiset eivät saa estää yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäverkkojen tai yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajia antamasta yleisölle käyttöoikeutta verkkoihinsa langattomien lähiverkkojen kautta, jotka voivat sijaita loppukäyttäjän tiloissa, edellyttäen että yleisvaltuutuksen ehtoja noudatetaan ja loppukäyttäjältä on saatu tähän etukäteen tietoinen suostumus.

4. Toimivaltaisten viranomaisten on erityisesti asetuksen (EU) 2015/2120 3 artiklan 1 kohdan mukaisesti varmistettava, että yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäverkkojen tai yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajat eivät yksipuolisesti rajoita tai estä loppukäyttäjiä

   a) liittymästä valitsemiinsa kolmansien osapuolten tarjoamiin langattomiin lähiverkkoihin; tai

   b) sallimasta muille loppukäyttäjille vastavuoroisesti tai yleisemmin pääsyä tällaisten tarjoajien verkkoihin langattomien lähiverkkojen kautta, myös hyödyntäen sellaisia kolmansien osapuolten aloitteita, joilla eri loppukäyttäjien langattomia lähiverkkoja kootaan yhteen ja asetetaan yleisesti saataville.

5. Toimivaltaiset viranomaiset eivät saa rajoittaa tai estää loppukäyttäjiä antamasta muille loppukäyttäjille vastavuoroisesti tai muutoin käyttöoikeutta langattomiin lähiverkkoihinsa, myös hyödyntäen sellaisia kolmansien osapuolien aloitteita, joilla eri loppukäyttäjien langattomia lähiverkkoja kootaan yhteen ja asetetaan yleisesti saataville.

6. Toimivaltaiset viranomaiset eivät saa aiheettomasti rajoittaa yleisen käyttöoikeuden tarjoamista langattomiin lähiverkkoihin, kun

a) sitä tarjoavat julkisen sektorin elimet tai sitä tarjotaan kyseisten julkisen sektorin elinten omien tilojen läheisyydessä sijaitsevissa julkisissa tiloissa ja sitä tarjotaan näissä tiloissa tarjottavien julkisten palvelujen oheispalveluna;

b) sitä tarjotaan valtiosta riippumattomien järjestöjen tai julkisen sektorin elinten aloitteilla, joissa eri loppukäyttäjien langattomia lähiverkkoja kootaan yhteen ja tuodaan vastavuoroisesti tai yleisemmin saataville, mukaan lukien soveltuvin osin langattomat lähiverkot, joihin tarjotaan yleinen käyttöoikeus a alakohdan mukaisesti.

57 artikla

Pienalueen langattomien liityntäpisteiden käyttöönotto ja toiminta

1. Toimivaltaiset viranomaiset eivät saa aiheettomasti rajoittaa pienalueen langattomien liityntäpisteiden käyttöönottoa. Jäsenvaltioiden on pyrittävä varmistamaan, että pienalueen langattomien liityntäpisteiden käyttöönottoa koskevat säännöt ovat kansallisesti yhdenmukaiset. Tällaiset säännöt on julkaistava ennen niiden soveltamista.

Toimivaltaiset viranomaiset eivät etenkään saa edellyttää pienalueen langattomien liityntäpisteiden käyttöönotolta, jossa täyttyvät 3 kohdan mukaisesti vahvistetut ominaisuudet, erillistä kaavoituslupaa eikä muuta erillistä ennakkolupaa.

Poiketen siitä, mitä tämän kohdan toisessa alakohdassa säädetään, toimivaltaiset viranomaiset voivat vaatia lupia pienalueen langattomien liityntäpisteiden käyttöönotolta sellaisissa arkkitehtuuriltaan, historialtaan tai luonnoltaan arvokkaissa rakennuksissa tai paikoissa, jotka ovat kansallisen lainsäädännön mukaisesti suojeltuja, tai tarvittaessa yleiseen turvallisuuteen liittyvistä syistä. Lupia myönnettäessä sovelletaan direktiivin 2014/61/EU 7 artiklaa.

2. Komissio määrittää täytäntöönpanosäädöksillä pienalueen langattomien liityntäpisteiden fyysiset ja tekniset ominaisuudet, kuten suurimman sallitun koon, painon ja tarvittaessa lähetystehon.

Nämä täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 118 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

Ensimmäinen tällainen täytäntöönpanosäädös hyväksytään viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2020.

3. Tämä artikla ei vaikuta direktiivissä 2014/53/EU asetettuihin olennaisiin vaatimuksiin eikä asiaankuuluvien radiotaajuuksien käyttöä koskevaan lupajärjestelmään.

4. Jäsenvaltioiden on direktiivin 2014/61/EU mukaisesti hyväksyttyjä menettelyjä tarvittaessa soveltaen varmistettava, että operaattoreilla on oikeus käyttää mitä tahansa kansallisten, alueellisten tai paikallisten julkisten viranomaisten hallinnassa olevaa fyysistä infrastruktuuria, joka teknisesti soveltuu pienalueen langattomien liityntäpisteiden sijoittamiseen tai jota tarvitaan tällaisten liityntäpisteiden yhdistämiseen runkoverkkoon, mukaan lukien katukalusteet, kuten valaisinpylväät, katukilvet, liikennevalot, mainostaulut, linja-auto- ja raitiovaunupysäkit ja metroasemat. Viranomaisten on hyväksyttävä kaikki kohtuulliset käyttöoikeutta koskevat pyynnöt oikeudenmukaisin, kohtuullisin, avoimin ja syrjimättömin ehdoin, jotka asetetaan julkisesti saataville keskitetyssä tietopisteessä.

5. Pienalueiden langattomien liityntäpisteiden käyttöönotosta ei saa periä palkkioita tai maksuja, jotka ovat määrältään 16 artiklan mukaisia hallinnollisia maksuja suurempia, sanotun kuitenkaan rajoittamatta kaupallisia sopimuksia.

58 artikla

Sähkömagneettisia kenttiä koskevat tekniset määräykset

Direktiivissä (EU) 2015/1535 säädettyjä menettelyjä sovelletaan kaikkiin jäsenvaltioiden toimenpide-ehdotuksiin, joilla asetettaisiin sähkömagneettisten kenttien osalta erilaiset vaatimukset kuin pienalueiden langattomien liityntäpisteiden käyttöönottoa koskevassa suosituksessa 1999/519/EY.

II OSASTO
KÄYTTÖOIKEUS

I LUKU
YLEISET SÄÄNNÖKSET, KÄYTTÖOIKEUKSIEN PERIAATTEET

59 artikla

Käyttöoikeuksien ja yhteenliittämisen yleiset puitteet

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että samassa jäsenvaltiossa tai eri jäsenvaltioissa oleville yrityksille ei aseteta rajoituksia, jotka estävät niitä neuvottelemasta keskenään käyttöoikeuksien tai yhteenliittämisen teknisiä ja kaupallisia järjestelyjä koskevista sopimuksista unionin oikeuden mukaisesti. Käyttöoikeutta tai yhteenliittämistä hakevalla yrityksellä ei tarvitse olla valtuutusta toimia siinä jäsenvaltiossa, jossa käyttöoikeutta tai yhteenliittämistä haetaan, jollei se tarjoa palveluja eikä ylläpidä verkkoa kyseisessä jäsenvaltiossa.

2. Rajoittamatta 114 artiklan soveltamista jäsenvaltiot eivät saa pitää voimassa oikeudellisia tai hallinnollisia toimenpiteitä, jotka edellyttävät, että yritykset tarjoavat käyttöoikeuden tai yhteenliittämisen sallimisen yhteydessä eri yrityksille samankaltaisia palveluja erilaisin ehdoin ja edellytyksin, tai joilla asetetaan velvollisuuksia, jotka eivät liity varsinaisiin tarjottaviin käyttöoikeus- ja yhteenliittämispalveluihin, sanotun kuitenkaan rajoittamatta liitteessä I esitettyjen edellytysten soveltamista.

60 artikla

Yritysten oikeudet ja velvollisuudet

1. Yleisten sähköisten viestintäverkkojen operaattoreilla on oikeus ja, 15 artiklan mukaisesti valtuutetun toisen yrityksen sitä pyytäessä, velvollisuus neuvotella keskenään yhteenliittämisestä yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tarjoamiseksi, jotta varmistetaan palvelujen tarjonta ja yhteentoimivuus koko unionissa. Operaattoreiden on tarjottava käyttöoikeutta ja yhteenliittämistä muille yrityksille ehdoilla, jotka eivät ole ristiriidassa kansallisen sääntelyviranomaisen 61, 62 ja 68 artiklan nojalla asettamien velvollisuuksien kanssa.

2. Jäsenvaltioiden on vaadittava, että yritykset, jotka saavat tietoja toiselta yritykseltä ennen käyttöoikeus- tai yhteenliittämisjärjestelyistä käytäviä neuvotteluja, niiden aikana tai niiden jälkeen, käyttävät näitä tietoja ainoastaan siihen tarkoitukseen, johon niitä on annettu, ja pitävät luovutetut tai tallennetut tiedot aina luottamuksellisina, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 21 artiklan soveltamista. Tällaiset yritykset eivät saa välittää saatuja tietoja edelleen, varsinkaan yrityksen muille osastoille, tytäryhtiöille tai yhteistyökumppaneille, joille tällaiset tiedot saattaisivat antaa kilpailuetua.

3. Jäsenvaltiot voivat säätää, että neuvottelut on käytävä puolueettomia välittäjiä käyttäen, jos kilpailuolosuhteet sitä edellyttävät.

II LUKU
KÄYTTÖOIKEUDET JA YHTEENLIITTÄMINEN

61 artikla

Kansallisten sääntely- ja muiden toimivaltaisten viranomaisten toimivaltuudet ja tehtävät käyttöoikeuden ja yhteenliittämisen osalta

1. Kansallisten sääntely- tai tämän artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan b ja c alakohdan tapauksessa muiden toimivaltaisten viranomaisten on 3 artiklassa säädettyihin tavoitteisiin pyrkiessään edistettävä tämän direktiivin mukaisia riittäviä käyttöoikeuksia ja yhteenliittämistä sekä palvelujen yhteentoimivuutta ja tarvittaessa varmistettava ne täyttäen tehtävänsä tavalla, joka edistää tehokkuutta, kestävää kilpailua, erittäin suurikapasiteettisten yhteyksien käyttöönottoa, tehokkaita investointeja ja innovointia ja antaa mahdollisimman suuren hyödyn loppukäyttäjille.

   Niiden on annettava ohjeita ja asetettava yleisesti käytettäviksi menettelyt, joita sovelletaan käyttöoikeuden saamiseksi ja yhteenliittämiseksi, sen varmistamiseksi, että pienet ja keskisuuret yritykset ja operaattorit rajoitetulla maantieteellisellä alueella voivat hyötyä asetetuista velvollisuuksista.

2. Kansallisten sääntelyviranomaisten tai tämän alakohdan b ja c alakohdan tapauksessa muiden toimivaltaisten viranomaisten on, tämän kuitenkaan rajoittamatta toimenpiteitä, joita voidaan 68 artiklan nojalla toteuttaa sellaisten yritysten osalta, joilla katsotaan olevan huomattava markkinavoima, voitava erityisesti:

a) jos se on välttämätöntä päästä päähän -liitettävyyden varmistamiseksi, asettaa velvollisuuksia yleisvaltuutuksen alaisille yrityksille, joiden määräämisvallassa ovat yhteydet loppukäyttäjiin, mukaan lukien perustelluissa tapauksissa velvollisuus liittää verkkonsa yhteen, mikäli tätä ei ole vielä tehty,

b) asettaa perustelluissa tapauksissa, ja siinä määrin kuin se on välttämätöntä, yleisvaltuutuksen alaisille yrityksille, joiden määräämisvallassa ovat yhteydet loppukäyttäjiin, velvollisuus tehdä palveluistaan yhteentoimivia,

c) perustelluissa tapauksissa, joissa loppukäyttäjien päästä päähän -liitettävyys vaarantuu henkilöiden välisten viestintäpalvelujen yhteentoimivuuden puuttumisen vuoksi ja siinä määrin kuin on välttämätöntä loppukäyttäjien päästä päähän -liitettävyyden varmistamiseksi, asettaa kattavuudeltaan ja käyttäjäkunnaltaan merkittävän tasoisten, numeroista riippumattomien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen tarjoajille velvollisuus tehdä palveluistaan yhteentoimivia;

d) jos se on välttämätöntä sen varmistamiseksi, että jäsenvaltion määrittelemät digitaaliset radio- ja televisiolähetyspalvelut ja niihin liittyvät täydentävät palvelut saatetaan loppukäyttäjän saataville, asettaa operaattoreille velvollisuus tarjota käyttöoikeutta muihin liitteessä II olevassa II osassa tarkoitettuihin toimintoihin oikeudenmukaisin, kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin.

Ensimmäisen alakohdan c alakohdassa tarkoitetut velvollisuudet voidaan asettaa vain:

i) siltä osin kuin se on välttämätöntä henkilöiden välisten viestintäpalvelujen yhteentoimivuuden kannalta ja siten, että niihin voi sisältyä kyseisten palvelujen tarjoajille oikeasuhteisia velvollisuuksia, jotka koskevat viranomaisten ja muiden palveluntarjoajien antamien merkityksellisten tietojen julkaisemista, käytön sallimista, muuttamista ja levitystä, taikka velvollisuus käyttää tai panna täytäntöön 39 artiklan 1 kohdassa lueteltuja standardeja tai eritelmiä tai muita asiaa koskevia eurooppalaisia tai kansainvälisiä standardeja;

ii) tapauksissa, joissa komissio on BERECiä kuultuaan ja sen lausunnon mahdollisimman tarkasti huomioon otettuaan havainnut päästä päähän -liitettävyyden olevan merkittävästi uhattuna koko Euroopan unionissa tai vähintään kolmessa jäsenvaltiossa ja se on hyväksynyt täytäntöönpanotoimenpiteitä, joissa täsmennetään mahdollisesti asetettavien velvollisuuksien luonne ja soveltamisala.

Toisen alakohdan ii alakohdassa tarkoitetut täytäntöönpanotoimenpiteet hyväksytään 118 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

3. Kansalliset sääntelyviranomaiset voivat erityisesti kohtuullisesta pyynnöstä asettaa velvollisuuksia myöntää käyttöoikeus johtoihin ja kaapeleihin ja niiden liitännäistoimintoihin rakennuksissa tai kansallisen sääntelyviranomaisen määrittelemään ensimmäiseen rakennuksen ulkopuolella sijaitsevaan keskittimeen tai jakelupisteeseen saakka, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 1 kohdan ja 2 kohdan säännösten soveltamista. Tällaisia velvollisuuksia voidaan asettaa sähköisten viestintäverkkojen tarjoajille tai myös tällaisten johtojen ja kaapelien omistajille, vaikka ne eivät olisi sähköisten viestintäverkkojen tarjoajia, jos tämä on perusteltua siksi, että tämänkaltaisten verkkoelementtien toisintaminen olisi taloudellisesti tehotonta tai fyysisesti mahdotonta toteuttaa. Käyttöoikeuden ehtoihin voi sisältyä erityisiä sääntöjä tällaisten verkkoelementtien sekä niiden liitännäistoimintojen ja -palvelujenkäyttöoikeudesta, avoimuudesta ja syrjimättömyydestä ja käyttöoikeuden kustannusten jakamisesta sekä siitä, että niitä on mukautettava riskitekijöiden huomioon ottamiseksi.

Jos kansallinen sääntelyviranomainen toteaa, ottaen tarvittaessa huomioon asiaan liittyvästä markkina-analyysistä seuraavat velvollisuudet, että ensimmäisessä alakohdassa asetetut velvollisuudet eivät riitä vastaamaan nykyiseen tai syntymässä olevaan markkinatilanteeseen, jonka taustalla ovat toisintamiseen liittyvät suuret ja pysyväisluonteiset taloudelliset tai fyysiset esteet ja jonka lopputuloksena kilpailu vähenisi merkittävästi loppukäyttäjien kannalta, se voi asettaa tällaisia käyttöoikeutta koskevia velvollisuuksia oikeudenmukaisin ja kohtuullisin ehdoin ja edellytyksin myös ensimmäistä keskitintä tai jakelupistettä pidemmälle sellaiseen pisteeseen asti, jonka se katsoo olevan lähimpänä loppukäyttäjiä niistä pisteistä, joihin voi muodostaa yhteyden riittävä määrä loppukäyttäjiä, jotta piste olisi käyttöoikeuden hakijoiden kannalta kaupallisesti kannattava. Kansallinen sääntelyviranomainen ottaa mahdollisimman tarkasti huomioon BERECin asiaankuuluvat suuntaviivat määritellessään, kuinka paljon ensimmäistä keskitintä tai jakelupistettä pidemmälle se ulottaa nämä velvollisuudet. Kansalliset sääntelyviranomaiset voivat asettaa aktiivisia tai virtuaalisia käyttöoikeuksia koskevia velvollisuuksia, jos tämä on teknisesti tai taloudellisesti perusteltua.

Kansalliset sääntelyviranomaiset eivät saa asettaa sähköisten viestintäverkkojen tarjoajille velvollisuuksia toisen alakohdan mukaisesti, jos ne katsovat, että:

a) tarjoaja täyttää 80 artiklan 1 kohdassa luetellut edellytykset ja asettaa saataville oikeudenmukaisin, syrjimättömin ja kohtuullisin ehdoin ja edellytyksin toteutettavissa olevan samanlaisen vaihtoehdon, jonka kautta loppukäyttäjät saavat käyttöoikeuden minkä tahansa yrityksen erittäin suuren kapasiteetin verkkoon; kansalliset sääntelyviranomaiset voivat ulottaa tämän poikkeuksen muihin tarjoajiin, jotka tarjoavat käyttöoikeuden erittäin suuren kapasiteetin verkkoon oikeudenmukaisin, syrjimättömin ja kohtuullisin ehdoin ja edellytyksin; tai

b) velvollisuuksien asettaminen vaarantaisi uuden verkon käyttöönoton taloudellisen ja rahoituksellisen toteutettavuuden, erityisesti pienten paikallisten hankkeiden yhteydessä.

Poiketen kolmannen alakohdan a alakohdasta kansalliset sääntelyviranomaiset voivat asettaa velvollisuuksia sähköisten viestintäverkkojen tarjoajille, jotka täyttävät kyseisessä alakohdassa vahvistetut edellytykset, jos asianomainen verkko on julkisesti rahoitettu.

BEREC julkaisee viimeistään … päivänä …kuuta … [kaksi vuotta tämän direktiivin voimaantulosta] suuntaviivat, joiden tarkoituksena on edistää tämän kohdan säännösten johdonmukaista soveltamista vahvistamalla asianmukaiset perusteet seuraavien määrittelylle:

a) ensimmäinen keskitin tai jakelupiste;

b) ensimmäistä keskitintä tai jakelupistettä pidemmällä oleva piste, johon voi muodostaa yhteyden riittävän suuri määrä loppukäyttäjiä, jotta tehokas yritys voi poistaa toisintamisen liittyvät hyvin merkittävät esteet;

c) millaiset verkon käyttöönotot voidaan katsoa uusiksi;

d) millaiset hankkeet voidaan katsoa pieniksi; ja

e) mitkä toisintamiseen liittyvät taloudelliset tai fyysiset esteet ovat suuria ja pysyväisluonteisia.

4. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaisilla viranomaisilla on valtuudet asettaa sähköisiä viestintäverkkoja tarjoaville tai tarjoamaan valtuutetuille yrityksille passiivisen infrastruktuurin yhteiskäyttöön liittyviä velvollisuuksia tai velvollisuuksia tehdä paikallisia verkkovierailun käyttöoikeuksia koskevia sopimuksia edellyttäen näissä molemmissa tapauksissa, että se on välittömästi tarpeen radiotaajuuksien käyttöön perustuvien palvelujen tarjoamiseksi paikallisesti, unionin lainsäädäntöä noudattaen ja edellyttäen, ettei minkään yrityksen saatavilla ole toteutettavissa olevaa samanlaista vaihtoehtoa käyttöoikeuden saamiseksi loppukäyttäjille oikeudenmukaisin ja kohtuullisin ehdoin ja edellytyksin, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 1 ja 2 kohdan soveltamista. Toimivaltaiset viranomaiset voivat asettaa tällaisia velvollisuuksia vain, jos tämä mahdollisuus todetaan selkeästi radiotaajuuksien käyttöoikeuksia myönnettäessä, ja kun velvollisuudet ovat perusteltuja siksi, että niiden soveltamisalueella on ylitsepääsemättömiä taloudellisia tai fyysisiä esteitä radiotaajuuksia edellyttävien verkkojen tai palvelujen tarjoamiseen käytettävän infrastruktuurin markkinalähtöiselle käyttöönotolle, minkä vuoksi loppukäyttäjillä on erittäin rajalliset mahdollisuudet tai ei lainkaan mahdollisuutta päästä verkkoon tai käyttää palveluja. Kun käyttöoikeus ja passiivisen infrastruktuurin yhteiskäyttö eivät yksinään riitä tilanteen korjaamiseen, kansalliset sääntelyviranomaiset voivat velvoittaa aktiivisen infrastruktuurin yhteiskäyttöön.

Toimivaltaisten viranomaisten on otettava huomioon:

a) tarve maksimoida yhteydet kaikkialla unionissa, tärkeimmillä liikenneväylillä ja erityisesti erityisalueilla sekä mahdollisuus lisätä merkittävästi loppukäyttäjien saatavilla olevaa palveluvalikoimaa ja parantaa palvelujen laatua;

b) radiotaajuuksien tehokas käyttö;

c) yhteiskäytön tekninen toteutettavuus ja siihen liittyvät ehdot;

d) infrastruktuuri- ja palveluperusteisen kilpailun tilanne;

e) teknologinen innovointi;

f) ratkaiseva tarve luoda infrastruktuurin haltijalle kannustimia sen laajaan käyttöönottoon.

Riitojenratkaisutapauksissa toimivaltaiset viranomaiset voivat muun muassa asettaa yhteiskäyttö- tai käyttöoikeusvelvollisuuden edunsaajalle velvollisuuden antaa radiotaajuusalueensa infrastruktuurin haltijan yhteiskäyttöön kyseeseen tulevalla alueella.

5. Tämän artiklan 1–4 kohdan mukaisesti asetettavien velvollisuuksien ja ehtojen on oltava puolueettomia, avoimia, oikeasuhteisia ja syrjimättömiä, ja ne on pantava täytäntöön 23, 32 ja 33 artiklassa tarkoitettuja menettelyjä noudattaen. Tällaisia velvollisuuksia ja ehtoja asettaneiden kansallisten sääntely- ja muiden toimivaltaisten viranomaisten on viiden vuoden kuluttua samojen yritysten osalta hyväksytyn edellisen toimenpiteen hyväksymisestä arvioitava kyseisten velvollisuuksien ja ehtojen tuloksia, sekä sitä, olisiko aiheellista peruuttaa tai muuttaa niitä olosuhteiden kehittyessä. Kyseisten viranomaisten on ilmoitettava arviointinsa tulos 23, 32 ja 33 artiklassa tarkoitettuja menettelyjä noudattaen.

6. Tämän artiklan 1 ja 2 kohdan soveltamiseksi jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansallisella sääntelyviranomaisella on toimivalta puuttua asiaan omasta aloitteestaan, kun tämä on perusteltua 3 artiklassa säädettyjen tavoitteiden turvaamiseksi, tämän direktiivin ja erityisesti 23 ja 32 artiklassa tarkoitettujen menettelyjen mukaisesti.

7. Kansallisten sääntelyviranomaisten toteuttaman verkon liityntäpisteiden sijaintipaikan määrittelyn yhdenmukaistamiseksi BEREC antaa viimeistään … päivänä …kuuta … [18 kuukautta tämän direktiivin voimaantulopäivästä], sidosryhmiä kuultuaan ja tiiviissä yhteistyössä komission kanssa, suuntaviivat yhteiselle lähestymistavalle verkon liityntäpisteen yksilöintiin erilaisissa verkkotopologioissa. Kansallisten sääntelyviranomaisten on otettava kyseiset suuntaviivat mahdollisimman tarkasti huomioon määritellessään verkon liityntäpisteiden sijaintia.

62 artikla

Ehdollisen käyttöoikeuden järjestelmät ja muut toiminnot

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tarjottaessa unionissa digitaalitelevisio- ja -radiolähetyksiä katselijoille ja kuuntelijoille ehdollisen käyttöoikeuden järjestelmien avulla noudatetaan siirtotavasta riippumatta liitteessä II olevassa I osassa vahvistettuja ehtoja.

2. Jos kansallinen sääntelyviranomainen katsoo 67 artiklan 1 kohdan mukaisesti toteutetun markkina-analyysin tulosten osoittavan, että yhdellä tai useammalla yrityksellä ei ole huomattavaa markkinavoimaa merkityksellisillä markkinoilla, se voi muuttaa tai poistaa ehdot kyseisten yritysten osalta 23 ja 32 artiklassa tarkoitetun menettelyn mukaisesti vain siltä osin kuin:

   a) tällainen muuttaminen tai poistaminen ei vaikuta haitallisesti 114 artiklan mukaiseen loppukäyttäjien oikeuteen saada saatavilleen radio- ja televisiolähetyksiä eikä oikeuteen käyttää ohjelmakanavia sekä -palveluja; ja

   b) tällainen muuttaminen tai poistaminen ei vaikuta haitallisesti tehokkaan kilpailun mahdollisuuksiin

      i) digitaalitelevisio- ja digitaaliradiopalvelujen vähittäismarkkinoilla, ja

      ii) ehdollisen käyttöoikeuden järjestelmien ja muiden liitännäistoimintojen markkinoilla.

   Osapuolille, joita ehtojen muuttaminen tai poistaminen koskee, on ilmoitettava asiasta hyvissä ajoin.

3. Tämän artiklan mukaisesti sovellettavat ehdot eivät rajoita jäsenvaltioiden mahdollisuutta asettaa velvollisuuksia sähköisten ohjelmaoppaiden ja vastaavien luettelo- ja selailutoimintojen esitystavan osalta.

4. Sen estämättä, mitä tämän artiklan 1 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat sallia, että niiden kansalliset sääntelyviranomaiset arvioivat mahdollisimman pian …päivän …kuuta … [tämän direktiivin voimaantulopäivä] jälkeen ja sen jälkeen säännöllisin väliajoin uudelleen tämän artiklan mukaisesti sovellettavia ehtoja tekemällä markkina-analyysin 67 artiklan 1 kohdan mukaisesti sen määrittämiseksi, säilytetäänkö, muutetaanko vai poistetaanko sovellettavat ehdot.

III LUKU
MARKKINA-ANALYYSI JA HUOMATTAVA MARKKINAVOIMA

63 artikla

Yritykset, joilla on huomattava markkinavoima

1. Jos kansallisten sääntelyviranomaisten on tämän direktiivin mukaan määriteltävä 67 artiklassa tarkoitettua menettelyä noudattaen, onko tietyillä yrityksillä huomattava markkinavoima, sovelletaan tämän artiklan 2 kohtaa.

2. Tietyllä yrityksellä katsotaan olevan huomattava markkinavoima, jos sillä on yksin tai yhdessä muiden kanssa määräävää asemaa vastaava asema eli sellaista taloudellista vaikutusvaltaa, jonka turvin se voi toimia huomattavassa määrin riippumattomana kilpailijoista, asiakkaista ja viime kädessä kuluttajista.

Erityisesti arvioidessaan, onko kahdella tai useammalla yrityksellä yhteinen määräävä asema markkinoilla, kansallisten sääntelyviranomaisten on toimittava unionin oikeuden mukaisesti ja otettava erittäin tarkasti huomioon komission 64 artiklan nojalla julkaisemat markkina-analyysia ja huomattavan markkinavoiman arviointia koskevat suuntaviivat.

3. Jos yrityksellä on tietyillä markkinoilla huomattava markkinavoima, sillä voidaan katsoa olevan huomattava markkinavoima myös niihin tiiviissä yhteydessä olevilla muilla markkinoilla, jos näiden kaksien markkinoiden väliset yhteydet mahdollistavat tietyillä markkinoilla saavutetun markkinavoiman hyödyntämisen tiiviissä yhteydessä olevilla muilla markkinoilla siten, että yrityksen markkinavoima vahvistuu. Näin ollen tiiviissä yhteydessä olevilla muilla markkinoilla voidaan soveltaa tällaisen markkina-aseman hyväksikäytön estämiseen tähtääviä korjaavia toimia 69, 70, 71 ja 74 artiklan mukaisesti.

64 artikla

Markkinoiden yksilöinnissä ja määrittelyssä noudatettava menettely

1. Kuultuaan julkisesti asiaan liittyviä tahoja, muiden muassa kansallisia sääntelyviranomaisia, ja ottaen mahdollisimman tarkasti huomioon BERECin lausunnon, komissio antaa suosituksen merkityksellisistä tuote- ja palvelumarkkinoista, jäljempänä 'suositus'. Suosituksessa yksilöidään ne sähköisen viestinnän alan tuote- ja palvelumarkkinat, jotka ominaisuuksiensa perusteella saattavat edellyttää tässä direktiivissä vahvistettujen sääntelyvelvoitteiden asettamista, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tällaisten markkinoiden määrittelyä kilpailulainsäädännön mukaisesti yksittäisissä tapauksissa. Komissio määrittelee markkinat kilpailulainsäädännön periaatteiden mukaisesti.

   Komissio sisällyttää tuote- ja palvelumarkkinat suositukseen, jos se katsoo unionin yleisiä suuntauksia seurattuaan, että jokainen 67 artiklan 1 kohdassa luetelluista kolmesta perusteesta täyttyy.

   Komissio tarkastelee suositusta uudelleen viimeistään ... päivänä ...kuuta ... [kaksi vuotta tämän direktiivin voimaantulopäivästä], ja sen jälkeen säännöllisin väliajoin.

2. BERECiä kuultuaan komissio julkaisee markkina-analyysia ja huomattavan markkinavoiman arviointia koskevat suuntaviivat, jäljempänä 'huomattavaa markkinavoimaa koskevat suuntaviivat', jotka ovat sopusoinnussa asiaankuuluvien kilpailulainsäädännön periaatteiden kanssa. Huomattavaa markkinavoimaa koskeviin suuntaviivoihin sisällytetään kansallisille sääntelyviranomaisille tarkoitetut ohjeet huomattavan markkinavoiman käsitteen soveltamisesta sähköisen viestinnän markkinoiden ennakkosääntelyn erityisessä asiayhteydessä ottaen huomioon 67 artiklan 1 kohdassa luetellut kolme perustetta.

3. Kansallisten sääntelyviranomaisten on, ottaen suosituksen ja huomattavaa markkinavoimaa koskevat suuntaviivat mahdollisimman tarkasti huomioon, määriteltävä kilpailulainsäädännön periaatteiden mukaisesti kansallisia olosuhteita vastaavat merkitykselliset markkinat, erityisesti alueellaan vallitsevat merkitykselliset maantieteelliset markkinat ottaen huomioon muun muassa infrastruktuurikilpailun asteen kyseisillä alueilla. Kansallisten sääntelyviranomaisten on tarvittaessa myös otettava huomioon 22 artiklan 1 kohdan mukaisesti tehdyn maantieteellisen kartoituksen tulokset. Niiden on noudatettava 23 ja 32 artiklassa tarkoitettuja menettelyjä ennen kuin ne määrittelevät markkinoita, jotka poikkeavat suosituksessa yksilöidyistä.

65 artikla

Menettely valtioiden rajat ylittävien markkinoiden määrittelemiseksi

1. Jos komissio tai ainakin kaksi asianomaista kansallista sääntelyviranomaista toimittaa perustellun pyynnön ja näyttöä sen tueksi, BERECin on tehtävä analyysi mahdollisista valtioiden rajat ylittävistä markkinoista. Komissio voi sidosryhmiä kuultuaan ja BERECin analyysin mahdollisimman tarkasti huomioon ottaen hyväksyä päätöksiä, joissa määritellään valtioiden rajat ylittävät markkinat kilpailulainsäädännön periaatteiden mukaisesti ja ottaen mahdollisimman tarkasti huomioon 64 artiklan mukaisesti hyväksytyt suositus ja huomattavaa markkinavoimaa koskevat suuntaviivat.

2. Tämän artiklan 1 kohdan mukaisesti määriteltyjen valtioiden rajat ylittävien markkinoiden osalta asianomaisten kansallisten sääntelyviranomaisten on yhdessä suoritettava markkina-analyysi ottamalla huomattavaa markkinavoimaa koskevat suuntaviivat mahdollisimman tarkasti huomioon ja tehtävä yhteensovitetusti päätös 67 artiklan 4 kohdassa tarkoitettujen sääntelyvelvollisuuksien asettamisesta, voimassa pitämisestä, muuttamisesta tai poistamisesta. Kansallisten sääntelyviranomaisten, joita asia koskee, on ilmoitettava yhteisesti komissiolle markkina-analyysia koskevat toimenpide-ehdotuksensa ja mahdolliset sääntelyvelvollisuudet 32 ja 33 artiklan mukaisesti.

Vaikka valtioiden rajat ylittäviä markkinoita ei olisi, vähintään kaksi kansallista sääntelyviranomaista voivat ilmoittaa markkina-analyysia koskevat toimenpide-ehdotuksensa ja mahdolliset sääntelyvelvollisuudet yhdessä, jos ne katsovat markkinaolojensa lainkäyttöalueellaan olevan riittävän yhtenäiset.

66 artikla

Menettely valtioiden rajat ylittävän kysynnän määrittelemiseksi

1. BERECin on tehtävä analyysi valtioiden rajat ylittävästä loppukäyttäjien sellaisten tuotteiden ja palvelujen kysynnästä, joita tarjotaan unionissa yhdellä tai useammalla suosituksessa luetelluista markkinoista, jos se saa perustellun pyynnön ja sitä tukevaa näyttöä komissiolta tai vähintään kahdelta kansalliselta sääntelyviranomaiselta, jotka ilmoittavat vakavasta kysyntäongelmasta, johon on tarpeen puuttua. BEREC voi tehdä tällaisen analyysin myös, jos se saa markkinatoimijoilta perustellun pyynnön, jonka tueksi esitetään riittävästi näyttöä, ja katsoo, että kyseessä on vakava kysyntäongelma, jota on tarpeen käsitellä. BERECin analyysi ei rajoita valtioiden rajat ylittävien markkinoiden määrittelyä 65 artiklan 1 kohdan mukaisesti eikä kansallisen sääntelyviranomaisen toteuttamaa kansallisten tai alueellisten maantieteellisten markkinoiden määrittelyä 64 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

   Tämä analyysi valtioiden rajat ylittävästä loppukäyttäjien kysynnästä voi koskea myös tuotteita ja palveluja, joita toimitetaan yhden tai useamman kansallisen sääntelyviranomaisen kansalliset olosuhteet huomioon ottaen eri tavoin määrittelemillä tuote- tai palvelumarkkinoilla, jos nämä tuotteet ja palvelut ovat korvattavissa sellaisilla, joita toimitetaan jollakin suosituksessa luetelluista markkinoista.

2. Jos BEREC katsoo, että valtioiden rajat ylittävää loppukäyttäjien kysyntää esiintyy, että se on merkittävää ja että siihen ei pystytä riittävällä tavalla vastaamaan kaupallisilla tai säännellyillä toimituksilla, sen on sidosryhmiä kuultuaan ja tiiviissä yhteistyössä komission kanssa annettava suuntaviivoja yhteisistä lähestymistavoista, joiden pohjalta kansalliset sääntelyviranomaiset voivat vastata määriteltyyn valtioiden rajat ylittävään kysyntään, mukaan lukien tapauksen mukaan silloin, kun ne toteuttavat korjaavia toimia 68 artiklan mukaisesti. Kansallisten sääntelyviranomaisten on otettava nämä suuntaviivat mahdollisimman tarkasti huomioon suorittaessaan sääntelytehtäviä lainkäyttöalueellaan. Suuntaviivoissa voidaan esittää perusta tukkutason käyttöoikeustuotteiden yhteentoimivuudelle koko unionin alueella, ja niihin voidaan sisällyttää ohjeistus sellaisten tukkumarkkinoiden käyttöoikeustuotteiden teknisten eritelmien yhdenmukaistamiselle, joilla olisi mahdollista vastata kyseiseen määriteltyyn rajatylittävään kysyntään.

67 artikla

Markkina-analyysissä noudatettava menettely

1. Kansallisten sääntelyviranomaisten on määritettävä, voidaanko 64 artiklan 3 kohdan mukaisesti määritellyillä merkityksellisillä markkinoilla perustella tässä direktiivissä säädettyjen sääntelyvelvollisuuksien asettaminen. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tarvittaessa suoritetaan analyysi yhteistyössä kansallisten kilpailuviranomaisten kanssa. Kansallisten sääntelyviranomaisten on otettava mahdollisimman tarkasti huomioon huomattavaa markkinavoimaa koskevat suuntaviivat sekä noudatettava analyysia tehdessään 23 ja 32 artiklassa tarkoitettuja menettelyjä.

   Markkinoita voidaan käyttää perusteena tässä direktiivissä säädettyjen sääntelyvelvollisuuksien asettamiselle, jos kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät:

   a) markkinoille tulolle on suuria ja pysyväisluonteisia rakenteellisia, oikeudellisia tai sääntelyllisiä esteitä;

b) markkinarakenne ei ole omiaan johtamaan todelliseen kilpailuun merkityksellisellä aikavälillä, kun otetaan huomioon markkinoille pääsyn esteiden taustalla olevan infrastruktuuripohjaisen ja muun kilpailun tila;

c) pelkän kilpailulainsäädännön soveltaminen ei riitä korjaamaan todettuja markkinoiden toimintapuutteita.

Jos kansallinen sääntelyviranomainen tekee analyysin markkinoista, jotka sisältyvät suositukseen, sen on katsottava toisen alakohdan a, b ja c alakohdan edellytysten täyttyneen, ellei kansallinen sääntelyviranomainen totea, että yksi tai useampi edellytyksistä ei täyty kansallisissa erityisolosuhteissa.

2. Jos kansallinen sääntelyviranomainen tekee 1 kohdan mukaisesti vaadittavan analyysin, sen on tarkasteltava kehityssuuntia ennakoivasta näkökulmasta, jos kyseisille merkityksellisille markkinoille ei ole asetettu sääntelyä tämän artiklan perusteella, ja ottaen huomioon kaikki seuraavat:

a) markkinoiden kehityssuunnat, jotka vaikuttavat sen todennäköisyyteen, että merkitykselliset markkinat suuntautuvat kohti tosiasiallista kilpailua;

b) kaikki asiaan vaikuttavat kilpailun rajoitukset tukku- ja vähittäismyyntitasolla, riippumatta siitä, pidetäänkö tällaisten rajoitteiden lähteinä sähköisiä viestintäverkkoja, sähköisiä viestintäpalveluja tai muita palveluja tai sovelluksia, jotka ovat verrattavissa loppukäyttäjän näkökulmasta, ja riippumatta siitä, ovatko tällaiset rajoitukset osa merkityksellisiä markkinoita;

c) muunlainen sääntely tai toimenpiteet, joita asetetaan merkityksellisille markkinoille tai niihin liittyville vähittäismarkkinoille koko kyseeseen tulevan ajan ja jotka vaikuttavat niihin, mukaan lukien rajoituksetta 44, 60 ja 61 artiklan mukaisesti asetetut velvollisuudet;

d) muille merkityksellisille markkinoille tämän artiklan perusteella asetettu sääntely.

3. Jos kansallinen sääntelyviranomainen toteaa, että merkityksellisillä markkinoilla ei voida perustella sääntelyvelvollisuuksien asettamista tämän artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisella menettelyllä tai jos tämän artiklan 4 kohdassa säädetyt edellytykset eivät täyty, se ei saa asettaa eikä pitää voimassa minkäänlaisia 68 artiklan mukaisia erityisiä sääntelyvelvollisuuksia. Jos alakohtaisia sääntelyvelvollisuuksia on jo asetettu 68 artiklan mukaisesti, sen on poistettava tällaiset yrityksille merkityksellisillä markkinoilla asetetut velvollisuudet.

Kansallisten sääntelyviranomaisten on varmistettava, että osapuolille, joita tällaisten velvollisuuksien poistaminen koskee, ilmoitetaan hyvissä ajoin, mikä määritellään tasapainottamalla tarve turvata näiden velvollisuuksien edunsaajille ja loppukäyttäjille kestävä siirtymä, loppukäyttäjien valinnanvara sekä se, että sääntely ei jatku kauemmin kuin on tarpeen. Ilmoituksen määräaikaa määritettäessä kansalliset sääntelyviranomaiset voivat vahvistaa erityisedellytyksiä ja irtisanomisaikoja olemassa olevien käyttöoikeussopimusten osalta.

4. Jos kansallinen sääntelyviranomainen toteaa, että tämän artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisten sääntelyvelvollisuuksien asettaminen on perusteltua merkityksellisillä markkinoilla, sen on määriteltävä mahdolliset yritykset, joilla on yksin tai yhdessä kyseisillä markkinoilla huomattava markkinavoima 63 artiklan mukaisesti. Kansallisen sääntelyviranomaisen on asetettava tällaisille yrityksille 68 artiklan mukaisesti asianmukaisia erityisvelvoitteita tai, jos niitä jo on, pidettävä tällaiset velvoitteet edelleen voimassa tai muutettava niitä, jos se katsoo, että lopputuloksena ei tällaisten velvoitteiden puuttuessa olisi loppukäyttäjien kannalta todellista kilpailua.

5. Tämän artiklan 3 ja 4 kohdan mukaisia toimenpiteitä toteutettaessa on noudatettava 23 ja 32 artiklassa tarkoitettuja menettelyjä. Kansalliset sääntelyviranomaiset laativat markkina-analyysin asianomaisista markkinoista ja ilmoittavat niihin liittyvän toimenpide-ehdotuksensa 32 artiklan mukaisesti

   a) viiden vuoden kuluessa edellisen toimenpiteen hyväksymisestä, jos kansallinen sääntelyviranomainen on määritellyt merkitykselliset markkinat ja sen, millä yrityksillä on huomattava markkinavoima; poikkeuksellisesti tätä viiden vuoden ajanjaksoa voidaan pidentää enintään yhdellä vuodella, jos kansallinen sääntelyviranomainen on tehnyt komissiolle ilmoituksen perustellusta ehdotetusta pidentämisestä viimeistään neljä kuukautta ennen viisivuotisajanjakson päättymistä eikä komissio ole esittänyt eriävää mielipidettä kuukauden kuluessa pidentämistä koskevan ilmoituksen tekemisestä;

   b) kolmen vuoden kuluessa merkityksellisiä markkinoita koskevan tarkistetun suosituksen hyväksymisestä niiden markkinoiden osalta, joista ei ole aiemmin tehty ilmoitusta komissiolle; tai

   c) kolmen vuoden kuluessa unioniin liittymisestä äskettäin liittyneiden jäsenvaltioiden osalta.

6. Mikäli kansallinen sääntelyviranomainen katsoo, että se ei saa valmiiksi tai ei ole saanut valmiiksi suosituksessa yksilöityjen merkityksellisten markkinoiden analyysiään tämän artiklan 5 kohdassa säädetyn määräajan kuluessa, BEREC avustaa asianomaista kansallista sääntelyviranomaista tämän pyynnöstä saattamaan päätökseen erityisten markkinoiden analyysin ja asetettavat erityisvelvoitteet. Tämän avun saatuaan asianomainen kansallinen sääntelyviranomainen ilmoittaa toimenpide-ehdotuksen komissiolle 32 artiklan mukaisesti kuuden kuukauden kuluessa 5 kohdassa säädetystä aikarajasta.

IV LUKU
KÄYTTÖOIKEUKSIIN LIITTYVIEN KORJAAVIEN TOIMIEN ASETTAMINEN YRITYKSILLE, JOILLA ON HUOMATTAVA MARKKINAVOIMA

68 artikla

Velvollisuuksien asettaminen, muuttaminen tai poistaminen

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansallisilla sääntelyviranomaisilla on toimivalta asettaa 69–74 ja 76–81 artiklassa esitetyt velvollisuudet.

2. Jos yrityksellä katsotaan 67 artiklan mukaisesti suoritetun markkina-analyysin perusteella olevan huomattava markkinavoima tietyillä markkinoilla, kansallisten sääntelyviranomaisten on tapauksen mukaan asetettava mikä tahansa tämän direktiivin 69–74 sekä 76 ja 80 artiklassa säädetyistä velvollisuuksista. Kansallisen sääntelyviranomaisen on suhteellisuusperiaatteen mukaisesti valittava vähiten häiriötä aiheuttava keino markkina-analyysissa havaittujen ongelmien ratkaisemiseksi.

3. Kansallisten sääntelyviranomaisten on asetettava 69–74 sekä 76 ja 80 artiklassa tarkoitetut velvollisuudet ainoastaan yrityksille, joilla on katsottu olevan huomattava markkinavoima tämän artiklan 2 kohdan mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta:

   a) 61 ja 62 artiklan noudattamista,

   b) tämän direktiivin 44 ja 17 artiklan, liitteessä I olevassa D osassa esitetyn ehdon 7, sellaisena kuin sitä sovelletaan tämän direktiivin 13 artiklan 1 kohdan ja 97 ja 106 artiklan mukaisesti, tai niiden direktiivin 2002/58/EY asiaankuuluvien säännösten noudattamista, jotka sisältävät sellaisia yrityksiä koskevia velvollisuuksia, joilla ei katsota olevan huomattavaa markkinavoimaa, tai

   c) tarvetta noudattaa kansainvälisiä sitoumuksia.

   Jos kansallinen sääntelyviranomainen poikkeuksellisissa olosuhteissa aikoo asettaa yrityksille, joilla katsotaan olevan huomattava markkinavoima, muita kuin tämän direktiivin 69–74 sekä 76 ja 80 artiklassa asetettuja velvollisuuksia, jotka koskevat käyttöoikeuksia tai yhteenliittämistä, se esittää pyynnön komissiolle.

Komissio ottaa BERECin lausunnon mahdollisimman tarkasti huomioon ja hyväksyy täytäntöönpanosäädöksillä päätöksiä siitä, hyväksyykö vai estääkö se kansallisen sääntelyviranomaisen toimenpiteiden toteuttamisen.

Nämä täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 118 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua neuvoa-antavaa menettelyä noudattaen.

4. Tämän artiklan mukaisten velvollisuuksien

a) on perustuttava kansallisen sääntelyviranomaisen markkina-analyysissään havaitseman ongelman luonteeseen ottaen tarvittaessa huomioon valtioiden rajat ylittävän kysynnän yksilöinti 66 artiklan mukaisesti;

b) on oltava mahdollisuuksien mukaan oikeassa suhteessa kustannuksiin ja hyötyihin;

c) on oltava perusteltuja 3 artiklan tavoitteisiin nähden; ja

d) asettamisen edellä on järjestettävä 23 ja 32 artiklan mukainen kuuleminen.

5. Kansallisten sääntelyviranomaisten on tämän artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen kansainvälisten sitoumusten täyttämiseksi ilmoitettava 32 artiklassa tarkoitettua menettelyä noudattaen komissiolle päätöksistä asettaa, muuttaa tai poistaa yrityksiä koskevia velvollisuuksia.

6. Kansallisten sääntelyviranomaisten on tarkasteltava, millaisia vaikutuksia on kilpailudynamiikkaan vaikuttavilla markkinoiden uusilla kehityssuunnilla, jotka voivat liittyä esimerkiksi kaupallisiin sopimuksiin yhteisinvestointisopimukset mukaan lukien.

Jos nuo kehityssuunnat eivät ole riittävän merkittäviä edellyttääkseen uutta markkina-analyysiä 67 artiklan mukaisesti, kansallisen sääntelyviranomaisen on viipymättä arvioitava, onko tarpeen tarkastella uudelleen velvollisuuksia, joita on asetettu yrityksille, joilla katsotaan olevan huomattava markkinavoima, ja muuttaa aiempia päätöksiä, myös peruuttamalla velvollisuuksia tai asettamalla uusia velvollisuuksia, jotta voidaan varmistaa, että velvollisuudet täyttävät edelleen tämän artiklan 4 kohdassa säädetyt edellytykset. Tällaisia muutoksia voidaan tehdä ainoastaan 23 ja 32 artiklan mukaisen kuulemisen jälkeen.

69 artikla

Avoimuusvelvollisuus

1. Kansalliset sääntelyviranomaiset voivat 68 artiklan mukaisesti asettaa yhteenliittämistä tai käyttöoikeuksia koskevia avoimuusvelvollisuuksia, joiden mukaan yritysten on julkistettava määrätyt tiedot, kuten kirjanpitotiedot, tekniset eritelmät, verkon ominaisuudet ja odotettavissa oleva kehitys, tarjonnan ja käytön ehdot, mukaan lukien ehdot, jotka muuttavat palvelujen ja sovellusten käyttöoikeutta tai käyttöä erityisesti aikaisemmasta infrastruktuurista siirtymisen osalta, jos kyseiset ehdot ovat jäsenvaltioiden sallimia unionin oikeuden mukaisesti.

2. Erityisesti tilanteessa, jossa yrityksellä on syrjimättömyysvelvollisuuksia, kansalliset sääntelyviranomaiset voivat vaatia kyseistä yritystä julkaisemaan viitetarjouksen, jonka on oltava riittävästi eritelty sen varmistamiseksi, että yrityksiä ei vaadita maksamaan toiminnoista, jotka eivät ole halutun palvelun kannalta välttämättömiä. Mainitun tarjouksen on sisällettävä pyydetty palvelu eriteltynä markkinoiden tarpeiden mukaisiin osatekijöihin sekä siihen liittyvät ehdot, mukaan lukien hinnat. Kansallinen sääntelyviranomainen voi muun muassa vaatia muutoksia viitetarjouksiin tämän direktiivin perusteella asetettujen velvollisuuksien soveltamiseksi.

3. Kansalliset sääntelyviranomaiset voivat määritellä tarkemmin julkistettavat tiedot, niiden yksityiskohtaisuuden tason ja julkaisutavan.

4. Avoimuusvelvollisuuksien johdonmukaisen soveltamisen edistämiseksi BERECin on, sidosryhmiä kuultuaan ja tiiviissä yhteistyössä komission kanssa annettava viimeistään … päivänä …kuuta … [yhden vuoden kuluttua tämän direktiivin voimaantulopäivästä] suuntaviivat viitetarjouksen vähimmäisvaatimuksista sekä tarkasteltava niitä uudelleen aina tarpeen vaatiessa niiden mukauttamiseksi teknologian ja markkinoiden kehitykseen. Tällaisia vähimmäisvaatimuksia laatiessaan BERECin on toimittava 3 artiklassa esitettyjen tavoitteiden mukaisesti ja otettava huomioon useammassa kuin yhdessä jäsenvaltiossa toimivien käyttöoikeusvelvollisuuksien edunsaajien ja loppukäyttäjien tarpeet sekä BERECin mahdollisesti antamat suuntaviivat, joissa määritellään valtioiden rajat ylittävä kysyntä 66 artiklan mukaisesti, ja asiaan mahdollisesti liittyvä komission päätös.

Sen estämättä, mitä tämän artiklan 3 kohdassa säädetään, kansallisten sääntelyviranomaisten on varmistettava – ottaen mahdollisimman tarkasti huomioon BERECin suuntaviivat viitetarjouksen vähimmäisperusteista – viitetarjouksen julkaiseminen, jos yrityksellä on 72 tai 73 artiklan mukaisia tukkutason verkkoinfrastruktuurin käyttöoikeutta koskevia velvollisuuksia, ja niiden on varmistettava, että tarvittaessa keskeiset suorituskykyindikaattorit ja vastaavat palvelutasot määritellään, sekä valvottava niiden noudattamista ja varmistettava, että niitä noudatetaan. Lisäksi kansalliset sääntelyviranomaiset voivat tarvittaessa määritellä ennakolta tähän liittyvät taloudelliset seuraamukset unionin ja kansallisen oikeuden mukaisesti.

70 artikla

Syrjimättömyysvelvollisuudet

1. Kansallinen sääntelyviranomainen voi 68 artiklan mukaisesti asettaa yhteenliittämiseen tai käyttöoikeuksiin liittyviä syrjimättömyysvelvollisuuksia.

2. Syrjimättömyysvelvollisuuksilla on varmistettava erityisesti, että yritys soveltaa vastaavia ehtoja vastaavissa olosuhteissa muihin vastaavien palvelujen tarjoajiin sekä tarjoaa palveluja ja tietoja muille samoilla ehdoilla ja samanlaatuisina kuin omille yksiköilleen, tytäryhtiöilleen tai kumppaneilleen. Kansallinen sääntelyviranomainen voi asettaa kyseiselle yritykselle velvollisuuksia toimittaa käyttöoikeustuotteita ja -palveluja kaikille yrityksille, myös itselleen, samoilla aikatauluilla ja samoin ehdoin, myös hintojen ja palvelun tason osalta, sekä käyttäen samoja järjestelmiä ja prosesseja, jotta voidaan turvata käyttöoikeuden vastaavuus.

71 artikla

Kirjanpidon erillisyyttä koskeva velvollisuus

1. Kansallinen sääntelyviranomainen voi 68 artiklan mukaisesti asettaa yhteenliittämiseen tai käyttöoikeuksiin liittyvän tietyn toiminnon osalta kirjanpidon erillisyyttä koskevia velvollisuuksia.

   Kansallinen sääntelyviranomainen voi erityisesti vaatia vertikaalisesti integroitunutta yritystä saattamaan tietoon tukkuhintansa ja sisäiset siirtohintansa muun muassa 70 artiklan mukaisen syrjimättömyysvelvollisuuden noudattamisen varmistamiseksi tai tarvittaessa epärehellisen ristiintukemisen estämiseksi. Kansalliset sääntelyviranomaiset voivat määritellä käytettävän menettely- ja kirjanpitotavan.

2. Avoimuus- ja syrjimättömyysvelvollisuuksien noudattamisen tarkistamisen helpottamiseksi kansallisilla sääntelyviranomaisilla on oltava valtuudet vaatia, että kirjanpitotiedot, mukaan lukien tiedot kolmansilta saatuja tuloja koskevat, luovutetaan pyynnöstä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 20 artiklan noudattamista. Kansalliset sääntelyviranomaiset voivat julkaista sellaiset tiedot, jotka edistävät avoimia ja kilpailuun perustuvia markkinoita kuitenkin niin, että liikesalaisuutta koskevia unionin ja kansallisia sääntöjä noudatetaan.

72 artikla

Rakennusteknisen infrastruktuurin käyttöoikeus

1. Kansallinen sääntelyviranomainen voi 68 artiklan mukaisesti asettaa yrityksille velvollisuuksia täyttää kohtuullisina pidettävät pyynnöt, jotka koskevat rakennusteknisen infrastruktuurin käyttöoikeutta ja käyttöä, mukaan luettuina muun muassa rakennukset, rakennusten sisääntulot, rakennusten kaapelointi, myös mastot, antennit, tornit ja muut tukirakennelmat, kaapelikanavat, tyhjät putket, kaapelikaivot ja jakomot, jos se markkina-analyysia tarkasteltuaan katsoo, että käyttöoikeuden epääminen tai käyttöoikeuden antaminen saman vaikutuksen aiheuttavin kohtuuttomin ehdoin estäisi kestävien kilpailumarkkinoiden kehittymistä eikä olisi loppukäyttäjien edun mukaista.

2. Kansalliset sääntelyviranomaiset voivat asettaa yritykselle velvollisuuksia antaa käyttöoikeus tämän artiklan mukaisesti riippumatta siitä, onko velvollisuuden kohteena oleva omaisuus osa merkityksellisiä markkinoita markkina-analyysin mukaisesti, jos velvollisuus on tarpeellinen ja oikeassa suhteessa 3 artiklassa esitettyihin tavoitteisiin.

73 artikla

Erityisten verkkoelementtien ja niihin liittyvien toimintojen käyttöoikeuksia ja käyttöä koskevat velvollisuudet

1. Kansalliset sääntelyviranomaiset voivat 68 artiklan säännösten mukaisesti asettaa yrityksille velvollisuuksia toteuttaa kohtuulliset pyynnöt, jotka koskevat erityisten verkkoelementtien ja niihin liittyvien toimintojen käyttöoikeutta tai oikeutta hyödyntää niitä silloin, kun kansalliset sääntelyviranomaiset katsovat, että käyttöoikeuden epääminen tai saman vaikutuksen aiheuttavat kohtuuttomat ehdot estäisivät kestävien kilpailumarkkinoiden kehittymistä vähittäismyyntitasolla tai että se ei olisi loppukäyttäjien edun mukaista.

   Kansalliset sääntelyviranomaiset voivat vaatia yrityksiä muun muassa

   a) antamaan kolmansille osapuolille käyttöoikeus tiettyihin fyysisiin verkkoelementteihin ja tarvittaessa niihin liittyvien toimintoihin ja sallimaan niiden käyttö tilaajayhteyksien ja niiden osien eriytetty käyttöoikeus mukaan lukien;

   b) antamaan kolmansille osapuolille tiettyjen aktiivisten tai virtuaalisten verkkoelementtien ja palvelujen käyttöoikeus;

   c) neuvottelemaan käyttöoikeutta pyytävien yritysten kanssa vilpittömässä mielessä;

   d) olemaan peruuttamatta jo myönnettyä toimintojen käyttöoikeutta;

   e) tarjoamaan tiettyjä palveluja tukkumyynnissä kolmansille osapuolille jälleenmyyntiä varten;

f) myöntämään teknisten rajapintojen, yhteyskäytäntöjen tai muiden keskeisten palvelujen tai virtuaaliverkkopalvelujen yhteentoimivuuden kannalta välttämättömien tekniikkojen avoin käyttöoikeus;

g) tarjoamaan rinnakkain sijoittamista tai muita liitännäistoimintojen yhteiskäyttötapoja;

h) tarjoamaan tiettyjä sellaisia palveluja, joita tarvitaan palvelujen päästä päähän -yhteentoimivuuden varmistamiseksi käyttäjille, tai matkaviestinverkkojen verkkovierailuihin liittyviä toimintoja;

i) antamaan käyttötukijärjestelmien tai samankaltaisten ohjelmistojärjestelmien käyttöoikeus terveen kilpailun varmistamiseksi palvelujen tarjonnassa;

j) liittämään yhteen verkot tai verkkotoiminnot;

k) tarjoamaan liitännäispalvelujen, kuten tunnistamis-, paikantamis- ja tilatietopalvelujen, käyttöoikeuden.

Kansalliset sääntelyviranomaiset voivat liittää tällaisiin velvollisuuksiin vilpittömyyttä, kohtuullisuutta ja määräaikoja koskevia ehtoja.

2. Kun kansalliset sääntelyviranomaiset harkitsevat tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen mahdollisten erityisvelvollisuuksien asettamisen asianmukaisuutta ja erityisesti kun ne arvioivat suhteellisuusperiaatteen mukaisesti, olisiko velvollisuuksia asetettava ja miten se olisi tehtävä, niiden on analysoitava, olisivatko muunlaiset tukkutason hyödykkeiden käyttöoikeudet joko samoilla tai niihin liittyvillä vähittäismarkkinoilla riittävä keino käsitellä havaittua ongelmaa loppukäyttäjien etujen turvaamiseksi. Arvioinnissa on käsiteltävä kaupallisia käyttöoikeustarjouksia, 61 artiklan mukaista säänneltyä käyttöoikeutta taikka olemassa olevaa tai suunniteltua säänneltyä käyttöoikeutta muihin tukkutason hyödykkeisiin tämän artiklan mukaisesti. Kansallisten sääntelyviranomaisten on otettava huomioon erityisesti seuraavat seikat:

a) kilpailevien toimintojen käytön tai asentamisen tekninen ja taloudellinen kannattavuus markkinoiden kehitysasteen kannalta katsottuna, ottaen huomioon kyseessä olevan yhteenliittämisen tai käyttöoikeuden luonne ja laatu, sekä muiden alkuvaiheen käyttöoikeustuotteiden, kuten kaapelikanavien käyttöoikeuden, kannattavuus;

b) odotettavissa oleva teknologian kehitys, joka vaikuttaa verkon suunnitteluun ja hallintaan;

c) tarve varmistaa teknologianeutraalius, joka antaa osapuolille mahdollisuuden omien verkkojen suunnitteluun ja hallintaan;

d) tarjotun käyttöoikeuden toteuttamiskelpoisuus suhteessa käytettävissä olevaan kapasiteettiin;

e) toiminnon omistajan tekemät perusinvestoinnit ottaen huomioon tehdyt julkiset investoinnit ja investointeihin liittyvät riskit ja erityisesti erittäin suuren kapasiteetin verkkoon tehtävät investoinnit ja niihin liittyvät riskitasot;

f) tarve turvata kilpailu pitkällä aikavälillä ottaen erityisesti huomioon taloudellisesti tehokas infrastruktuurikilpailu ja kestävää kilpailua tukevat innovatiiviset liiketoimintamallit, kuten ne, jotka perustuvat verkkoihin tehtäviin yhteisinvestointeihin;

g) mahdolliset asiaan liittyvät teollis- ja tekijänoikeudet;

h) yleiseurooppalaisten palvelujen tarjoaminen.

Kun kansallinen toimivaltainen viranomainen harkitsee 68 artiklan mukaisesti velvollisuuksien asettamista 72 artiklan tai tämän artiklan perusteella, sen on tutkittava, olisiko pelkkä velvollisuuksien asettaminen 72 artiklan perusteella oikeasuhteinen keino edistää kilpailua ja loppukäyttäjän etuja.

3. Asettaessaan yritykselle velvollisuuden tarjota käyttöoikeus tämän artiklan mukaisesti kansalliset sääntelyviranomaiset voivat, jos se on verkon normaalin toimivuuden varmistamiseksi tarpeen, asettaa teknisiä tai käyttöä koskevia ehtoja tällaisen käyttöoikeuden tarjoajalle tai käyttöoikeuden saajalle. Erityisten teknisten standardien tai eritelmien noudattamisvelvoitteiden on oltava 39 artiklan mukaisesti säädettyjen standardien ja eritelmien mukaisia.

74 artikla

Hintavalvontaa ja kustannuslaskentaa koskevat velvollisuudet

1. Kansallinen sääntelyviranomainen voi 68 artiklan mukaisesti asettaa kustannusvastaavuutta ja hintavalvontaa koskevia velvollisuuksia, mukaan lukien hintojen kustannuslähtöisyyttä ja kustannuslaskentaa koskevat velvollisuudet, tietyntyyppisten yhteenliittämisten tai käyttöoikeuksien tarjonnassa, jos markkina-analyysi osoittaa, että todellinen kilpailu puuttuu ja tämä saattaa johtaa siihen, että kyseinen yritys saattaa pitää hintoja liian korkealla tasolla tai harjoittaa hintapainostusta loppukäyttäjien haitaksi.

Hintavalvontaa koskevien velvollisuuksien aiheellisuutta määrittäessään kansallisten sääntelyviranomaisten on otettava huomioon kilpailun edistämistarve ja loppukäyttäjien pitkän aikavälin edut, jotka liittyvät seuraavan sukupolven verkkojen ja erityisesti erittäin suuren kapasiteetin verkkojen käyttöönottoon. Erityisesti yritysten kannustamiseksi tekemään investointeja, myös seuraavan sukupolven verkkoihin, kansallisten sääntelyviranomaisten on otettava huomioon yrityksen tekemät investoinnit. Jos kansalliset sääntelyviranomaiset pitävät hintavalvontavelvollisuutta aiheellisena, niiden on sallittava yritykselle kohtuullinen tuotto sijoitetulle pääomalle, ottaen huomioon tiettyyn uuteen investointiverkkohankkeeseen mahdollisesti liittyvät riskit.

Kansallisten sääntelyviranomaisten on harkittava olla asettamatta tai olla pitämättä voimassa tämän artiklan mukaisia velvollisuuksia, jos ne havaitsevat osoitettavissa olevan vähittäishinnan rajoituksen ja toteavat, että 69–73 artiklan mukaisesti asetetut vaatimukset, mukaan lukien erityisesti 70 artiklan mukaisesti mahdollisesti asetettu taloudellisen toisinnettavuuden testi, turvaavat tosiasiallisen ja syrjimättömän käyttöoikeuden.

Jos kansalliset sääntelyviranomaiset pitävät aiheellisena asettaa hintavalvontavelvollisuuksia olemassa olevien verkkoelementtien käyttöoikeuksille, niiden on otettava huomioon myös hyödyt, joita voi koitua ennakoitavissa olevista ja vakaista tukkuhinnoista kaikkien yritysten tosiasialliselle markkinoille pääsylle ja riittäville kannustimille uusien ja parempien verkkojen käyttöönottoon.

2. Kansallisten sääntelyviranomaisten on varmistettava, että kaikki pakollisiksi määrättävät kustannusvastaavuusjärjestelmät tai hinnoittelumenetelmät edistävät uusien ja parempien verkkojen käyttöönottoa, tehokkuutta ja kestävää kilpailua sekä tuovat loppukäyttäjille mahdollisimman paljon kestäviä hyötyjä. Tässä yhteydessä kansalliset sääntelyviranomaiset voivat myös ottaa huomioon vastaavilla kilpailluilla markkinoilla käytössä olevan hintatason.

3. Jos yrityksen hinnoille on asetettu kustannuslähtöisyyttä koskeva velvollisuus, kyseisen yrityksen on osoitettava, että hinnat perustuvat kustannuksiin ja investoinneille saatavaan kohtuulliseen tuottoon. Palvelujen tehokkaasta tarjoamisesta aiheutuvien kustannusten selvittämiseksi kansalliset sääntelyviranomaiset voivat suorittaa yrityksen kustannuslaskennasta riippumattoman kustannuslaskennan. Kansalliset sääntelyviranomaiset voivat vaatia yritystä toimittamaan täydelliset perustelut hinnoilleen ja vaatia tarvittaessa hintojen tarkistamista.

4. Jos jonkin kustannuslaskentajärjestelmän käyttäminen määrätään hintavalvonnan tukemiseksi pakolliseksi, kansallisten sääntelyviranomaisten on varmistettava, että tästä kustannuslaskentajärjestelmästä julkistetaan kuvaus, josta käyvät ilmi vähintään kustannusten pääluokat ja säännöt, joiden mukaan kustannukset kohdennetaan. Hyväksytyn riippumattoman elimen on tarkastettava kustannuslaskentajärjestelmän noudattaminen ja julkaistava vuosittain lausunto sen noudattamisesta.

75 artikla

Terminointimaksut

1. Komissio hyväksyy 31 päivään joulukuuta 2020 mennessä, ottaen mahdollisimman tarkasti huomioon BERECin lausunnon, 117 artiklan mukaisesti delegoidun säädöksen, jolla täydennetään tätä asetusta asettamalla yhtenäinen unionin laajuinen matkaviestinverkon puheliikenteen enimmäismääräinen terminointimaksu ja yhtenäinen unionin laajuinen kiinteän verkon puheliikenteen enimmäismääräinen terminointimaksu, jäljempänä yhdessä 'unionin laajuiset puheliikenteen terminointimaksut', jotka koskevat kaikkia palveluntarjoajia, jotka tarjoavat missä tahansa jäsenvaltiossa matkaviestinverkon puheliikenteen terminointipalveluja tai kiinteän verkon terminointipalveluja.

   Tätä varten komissio

   a) noudattaa liitteessä III esitettyjä periaatteita, kriteerejä ja muuttujia;

   b) ensimmäistä kertaa unionin laajuisia puheliikenteen terminointimaksuja vahvistaessaan ottaa huomioon kiinteiden verkkojen ja matkaviestinverkkojen tosiasiallisten kustannusten painotetun keskiarvon, joka on määritelty liitteessä III esitettyjen, unionin laajuisesti sovellettavien periaatteiden mukaisesti; ensimmäisessä delegoidussa säädöksessä vahvistetut unionin laajuiset puheliikenteen terminointimaksut eivät saa olla suurempia kuin korkein jäsenvaltioissa kuutta kuukautta ennen delegoidun säädöksen hyväksymistä voimassa oleva terminointimaksu määritettynä tarvittavin mukautuksin poikkeuksellisten kansallisten olosuhteiden huomioon ottamiseksi;

c) ottaa huomioon loppukäyttäjien kokonaismäärän kussakin jäsenvaltiossa, jotta voidaan varmistaa terminointimaksujen enimmäismäärien asianmukainen painottaminen, sekä kansalliset olosuhteet, joista aiheutuu merkittäviä eroja jäsenvaltioiden välillä, kun määritetään terminointimaksujen enimmäismääriä unionissa;

d) ottaa huomioon markkinoita koskevat tiedot, joita on saatu BERECiltä, kansallisilta sääntelyviranomaisilta tai suoraan sähköisiä viestintäverkkoja ja -palveluja tarjoavilta yrityksiltä; ja

e) harkitsee, onko tarpeen myöntää korkeintaan 12 kuukauden siirtymäaika, jotta niissä jäsenvaltioissa voidaan tehdä mukautuksia, joissa se on välttämätöntä aiemmin määrättyjen maksujen määrän perusteella.

2. Komissio, joka ottaa mahdollisimman tarkasti huomioon BERECin lausunnon, tarkastelee tämän artiklan mukaisesti hyväksyttyjä delegoituja säädöksiä uudelleen joka viides vuosi ja pohtii siinä yhteydessä 67 artiklan 1 kohdassa lueteltuja arviointiperusteita soveltaen, onko edelleen tarpeen vahvistaa unionin laajuiset puheliikenteen terminointimaksut. Kun komissio päättää tämän kohdan mukaisen tarkastelun perusteella, ettei se määrää matkaviestinverkon puheliikenteen enimmäismääräistä terminointimaksua tai kiinteän verkon puheliikenteen enimmäismääräistä terminointimaksua tai ei näistä kumpaakaan, kansalliset sääntelyviranomaiset voivat tehdä markkina-analyysejä puheliikenteen terminointimarkkinoista 67 artiklan mukaisesti sen arvoimiseksi, onko tarpeen määrätä sääntelyyn perustuvia velvollisuuksia. Jos kansallinen sääntelyviranomainen määrää tällaisen analyysin tuloksena kustannuslähtöisiä terminointimaksuja merkityksellisillä markkinoilla, sen on noudatettava liitteessä III esitettyjä periaatteita, perusteita ja parametrejä ja sen määräämä toimenpide-ehdotus on toteutettava 23, 32 ja 33 artiklassa tarkoitettujen menettelyjen mukaisesti.

3. Kansallisten sääntelyviranomaisten on valvottava tiiviisti ja varmistettava, että puheliikenteen terminointipalvelujen tarjoajat soveltavat yhtenäisiä unionin laajuisia puheliikenteen terminointimaksuja. Kansalliset sääntelyviranomaiset voivat milloin tahansa vaatia puheliikenteen terminointipalvelujen tarjoajaa muuttamaan muilta yrityksiltä perimänsä maksun määrää, jos se ei ole 1 kohdassa tarkoitetun delegoidun säädöksen vaatimusten mukainen. Kansalliset sääntelyviranomaiset raportoivat vuosittain komissiolle ja BERECille tämän artiklan soveltamisesta.

76 artikla

Erittäin suuren kapasiteetin verkkojen uusien elementtien kohtelu sääntelyssä

1. Yritykset, joilla katsotaan olevan huomattava markkinavoima yhdellä tai useammalla merkityksellisellä markkinalla 67 artiklan mukaisesti, voivat 79 artiklassa esitetyn menettelyn sekä tämän kohdan toisen alakohdassa esitetyn mukaisesti tarjota sitoumuksia, joilla uusi käyttöön otettu erittäin suuren kapasiteetin verkko, joka koostuu valokuituelementeistä loppukäyttäjän tiloihin tai tukiasemaan asti, avataan yhteisinvestoinneille, esimerkiksi tarjoamalla muille sähköisten viestintäverkkojen tai palvelujen tarjoajille yhteisomistajuutta tai pitkän aikavälin riskinjakoa yhteisrahoituksella tai hankintasopimuksilla, jotka sisältävät erityisiä luonteeltaan rakenteellisia oikeuksia.

Arvioidessaan tällaisia sitoumuksia kansallisen sääntelyviranomaisen on selvitettävä erityisesti, täyttääkö yhteisinvestointitarjous kaikki seuraavat edellytykset:

a) tarjous on avoinna missä tahansa verkon käyttöiän vaiheessa mille tahansa sähköisten viestintäverkkojen tai palvelujen tarjoajalle,

b) tarjouksen mukaisesti muut yhteissijoittajina toimivat sähköisten viestintäverkkojen tai palvelujen tarjoajat voivat tosiasiallisesti ja kestävällä tavalla kilpailla pitkällä aikavälillä tuotantoketjun loppupään markkinoilla, joilla myös yritys, jolla katsotaan olevan huomattava markkinavoima, toimii, ehdoilla, joihin kuuluvat muun muassa

i) oikeudenmukaiset, kohtuulliset ja syrjimättömät ehdot, joissa niille myönnetään verkon täyden kapasiteetin käyttöoikeus siltä osin kuin verkko on yhteisinvestoinnin kohteena;

ii) yhteissijoittajat voivat osallistua yhteisinvestointiin arvoltaan ja ajoitukseltaan joustavalla osuudella;

iii) osuutta voidaan kasvattaa tulevaisuudessa; ja

iv) yhteissijoittajat saavat vastavuoroiset oikeudet sen jälkeen, kun yhteisinvestointeja saanut infrastruktuuri on otettu käyttöön;

c) yritys julkistaa tarjouksen hyvissä ajoin, ja jos yritys ei täytä 80 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa asetettuja edellytyksiä, vähintään kuusi kuukautta ennen kuin se ottaa käyttöön uuden verkon; kansallisten olosuhteiden perusteella tätä määräaikaa voidaan jatkaa;

d) käyttöoikeuden hakijat, jotka eivät osallistu yhteisinvestointeihin, saavat alusta alkaen saman laadun, nopeuden, edellytykset ja loppukäyttäjien saavutettavuuden, mitkä olivat saatavilla ennen käyttöönottoa; näitä täydennetään mekanismilla, jolla niitä mukautetaan ajan myötä ja jonka kansallinen sääntelyviranomainen vahvistaa asiaan liittyvien vähittäismarkkinoiden kehityksen huomioon ottaen ja joka säilyttää yhteisinvestointiin osallistumisen kannustimet; mekanismilla on varmistettava, että käyttöoikeuden hakijoilla on verkon erittäin suuren kapasiteetin elementtien käyttöoikeus sellaisena aikana ja sellaisten avointen ja syrjimättömien ehtojen perusteella, joissa otetaan asianmukaisesti huomioon osallistuneiden yhteissijoittajien kantamat riskit kussakin käyttöönoton vaiheessa ja kilpailutilanne vähittäismarkkinoilla;

e) tarjous täyttää vähintään liitteessä IV esitetyt kriteerit, ja se on tehty vilpittömässä mielessä.

2. Jos kansallinen sääntelyviranomainen katsoo 79 artiklan 2 kohdan mukaisesti tehdyn markkinatestin tulosten perusteella, että tarjottu yhteisinvestointia koskeva sitoumus täyttää tämän artiklan 1 kohdan edellytykset, sen on 79 artiklan 3 kohdan nojalla määrättävä kyseinen sitoumus sitovaksi ja oltava asettamatta muita 68 artiklan mukaisia velvollisuuksia, jotka liittyvät uuden erittäin suuren kapasiteetin verkon niihin osiin, joita sitoumukset koskevat, jos vähintään yksi potentiaalinen yhteissijoittaja on tehnyt yhteisinvestointisopimuksen yrityksen, jolla katsotaan olevan huomattava markkinavoima, kanssa.

Ensimmäinen alakohta ei saa rajoittaa sellaisten olosuhteiden kohtelua sääntelyssä, jotka eivät tämän artiklan 1 kohdan säännösten mukaisesti tehdyn markkinatestin tulosten perusteella täytä 79 artiklan 2 kohdan edellytyksiä mutta jotka vaikuttavat kilpailuun ja otetaan huomioon 67 ja 68 artiklan soveltamiseksi.

Tämän kohdan ensimmäisestä alakohdasta poiketen kansallinen sääntelyviranomainen voi asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa asettaa, pitää voimassa tai mukauttaa 68–74 artiklan mukaisia korjaavia toimenpiteitä, jotka koskevat uusia erittäin suuren kapasiteetin verkkoja, jotta se voi ratkaista merkittäviä kilpailuongelmia tietyillä markkinoilla, jos kansallinen sääntelyviranomainen toteaa, että kyseisiä kilpailuongelmia ei näiden markkinoiden erityispiirteiden takia voisi muuten ratkaista.

3. Kansallisten sääntelyviranomaisten on jatkuvasti valvottava 1 kohdassa säädettyjen vaatimusten noudattamista, ja ne voivat velvoittaa yrityksen, jolla katsotaan olevan huomattava markkinavoima, toimittamaan vuotuisia vaatimustenmukaisuusvakuutuksia.

Tämä artikla ei rajoita kansallisen sääntelyviranomaisen valtuuksia tehdä päätöksiä 26 artiklan 1 kohdan mukaisesti, jos yritysten välille syntyy riita sellaisesta yhteisinvestointisopimuksesta, jonka se katsoo täyttävän tämän artiklan 1 kohdassa säädetyt edellytykset.

4. BERECin on sidosryhmiä kuultuaan tiiviissä yhteistyössä komission kanssa julkaistava suuntaviivat, joilla edistetään sitä, että kansalliset sääntelyviranomaiset soveltavat johdonmukaisesti tämän artiklan 1 kohdassa säädettyjä edellytyksiä ja liitteessä IV esitettyjä kriteerejä.

77 artikla

Toimintojen eriyttäminen

1. Jos kansallinen sääntelyviranomainen päätyy siihen, että 69–74 artiklassa säädettyjen velvollisuuksien avulla ei ole saavutettu todellista kilpailua ja että havaitaan merkittäviä ja pysyviä kilpailuongelmia tai markkinahäiriöitä suhteessa tiettyjen käyttöoikeustuotteiden tukkumarkkinoilla tapahtuvaan tarjontaan, se voi poikkeuksellisena toimenpiteenä 68 artiklan 3 kohdan toisen alakohdan säännösten mukaisesti asettaa vertikaalisesti integroituneille yrityksille velvoitteen siirtää käyttöoikeustuotteiden tukkutarjontaan liittyvät toiminnot riippumattomasti toimivaan liiketoimintayksikköön.

   Tämän liiketoimintayksikön on tarjottava käyttöoikeustuotteita ja -palveluja kaikille yrityksille, myös emoyhtiön muille liiketoimintayksiköille, samoin aikatauluin ja ehdoin, mukaan lukien hinta- ja palvelutasoon liittyvät ehdot, sekä samoin järjestelmin ja prosessein.

2. Kun kansallinen sääntelyviranomainen aikoo asettaa toimintojen eriyttämistä koskevan velvoitteen, sen on toimitettava komissiolle pyyntö, johon sisältyy

   a) näyttöä kansallisen sääntelyviranomaisen 1 kohdassa tarkoitettujen johtopäätösten perustelemiseksi;

   b) perusteltu arvio siitä, että infrastruktuuriin perustuvan kilpailun syntymisestä kohtuullisessa aikataulussa on hyvin vähän tai ei lainkaan merkkejä;

c) analyysi odotetusta vaikutuksesta kansalliseen sääntelyviranomaiseen, yritykseen, erityisesti eriytetyn yrityksen työvoimaan ja koko sähköisen viestinnän alaan, ja kannustimiin investoida siihen, erityisesti sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden varmistamiseksi, sekä muihin sidosryhmiin, mukaan lukien erityisesti odotettu vaikutus infrastruktuurikilpailuun ja mahdolliset vaikutukset kuluttajiin;

d) analyysi syistä, joiden perusteella tämä velvoite olisi tehokkain keino ottaa käyttöön korjaavia toimia, joilla puututaan yksilöityihin kilpailuongelmiin tai markkinahäiriöihin.

3. Toimenpide-ehdotuksessa on oltava seuraavat elementit:

a) eriyttämisen tarkka luonne ja taso ja erityisesti erillisen liiketoimintayksikön oikeudellisen aseman määrittely;

b) erillisen liiketoimintayksikön omaisuuden yksilöinti ja sen tarjoamat tuotteet tai palvelut;

c) hallintojärjestelyt erillisen liiketoimintayksikön henkilöstön riippumattomuuden varmistamiseksi ja vastaava kannustinrakenne;

d) säännöt velvollisuuksien noudattamisen varmistamiseksi;

e) säännöt menettelyjen avoimuuden varmistamiseksi erityisesti suhteessa muihin sidosryhmiin;

f) valvontaohjelma määräysten noudattamisen varmistamiseksi, mukaan lukien vuosikertomuksen julkaiseminen.

Kun komissio on tehnyt toimenpide-ehdotuksesta päätöksen 68 artiklan 3 kohdan mukaisesti, kansallisen sääntelyviranomaisen on suoritettava koordinoitu analyysi liityntäverkkoon liittyvistä eri markkinoista 67 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti. Tekemänsä analyysin perusteella kansallisen sääntelyviranomaisen on asetettava, säilytettävä, muutettava tai peruutettava velvollisuuksia 23 ja 32 artiklassa säädettyjen menettelyjen mukaisesti.

4. Yritykselle, jolle on asetettu toimintojen eriyttämistä koskeva velvollisuus, voidaan asettaa mitä tahansa 69–74 artiklassa tarkoitettuja velvollisuuksia millä tahansa erityismarkkinoilla, joilla sillä on katsottu olevan huomattava markkinavoima 67 artiklan mukaisesti, tai muita komission 68 artiklan 3 kohdan nojalla hyväksymiä velvollisuuksia.

78 artikla

Vertikaalisesti integroituneen yrityksen suorittama vapaaehtoinen eriyttäminen

1. Yritysten, joilla on katsottu olevan huomattava markkinavoima yhdellä tai useammalla merkityksellisellä markkinalla 67 artiklan mukaisesti, on ilmoitettava kansalliselle sääntelyviranomaiselle vähintään kolme kuukautta etukäteen aikeesta siirtää paikallisliityntäverkko-omaisuutensa tai huomattava osa siitä erilliselle oikeushenkilölle, jolla on eri omistaja, tai perustaa erillinen liiketoimintayksikkö tarjotakseen kaikille vähittäistason tarjoajille, mukaan luettuna sen omat vähittäistason osastot, täysin samanarvoisia käyttöoikeustuotteita.

Kyseisten yritysten on myös ilmoitettava kansalliselle sääntelyviranomaiselle kaikista tätä aietta koskevista muutoksista sekä eriyttämisprosessin lopullisesta tuloksesta.

Tällaiset yritykset voivat myös tarjota sitoumuksia käyttöoikeusehdoista, joita sovelletaan niiden verkkoon täytäntöönpanokaudella ja sen jälkeen, kun ehdotettu eriyttämisen muoto on pantu täytäntöön, jotta voidaan turvata tosiasiallinen ja syrjimätön käyttöoikeus kolmansille osapuolille. Sitoumustarjoukseen on sisällyttävä riittävästi yksityiskohtia, myös täytäntöönpanon ajoituksesta ja kestosta, jotta kansallinen sääntelyviranomainen voi suorittaa tehtävänsä tämän artiklan 2 kohdan mukaisesti. Tällaiset sitoumukset voivat jatkua markkinakatsauksille 67 artiklan 5 kohdassa asetetun enimmäisajan jälkeen.

2. Kansallisen sääntelyviranomaisen on arvioitava aiotun toimen vaikutukset, tarvittaessa yhdessä tarjottujen sitoumusten kanssa, tämän direktiivin mukaisiin voimassa oleviin sääntelyvelvoitteisiin.

Tätä varten kansallisen sääntelyviranomaisen on suoritettava analyysi liityntäverkkoon liittyvistä eri markkinoista 67 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.

Kansallisen sääntelyviranomaisen on otettava huomioon yrityksen tarjoamat sitoumukset, ottaen erityisesti huomioon 3 artiklassa esitetyt tavoitteet. Näin tehdessään kansallisen sääntelyviranomaisen on kuultava kolmansia osapuolia 23 artiklan mukaisesti ja erityisesti niitä kolmansia osapuolia, joihin aiottu toimi välittömästi vaikuttaa.

Tekemänsä analyysin perusteella kansallisen sääntelyviranomaisen on asetettava, säilytettävä, muutettava tai peruutettava velvollisuuksia 23 ja 32 artiklassa säädettyjen menettelyjen mukaisesti, soveltaen tarvittaessa 80 artiklan säännöksiä. Kansallinen sääntelyviranomainen voi päätöksessään tehdä sitoumuksista sitovia kokonaan tai osittain. Poiketen siitä, mitä 67 artiklan 5 kohdassa säädetään, kansallinen sääntelyviranomainen voi tehdä sitoumuksista sitovia kokonaan tai osittain koko siksi ajaksi, jonka ne kattavat.

3. Oikeudellisesti tai toiminnallisesti eriytetylle yritykselle, jolla on katsottu olevan huomattava markkinavoima millä tahansa erityismarkkinoilla 67 artiklan mukaisesti, voidaan asettaa tarvittaessa mitä tahansa 69–74 artiklassa tarkoitettuja velvollisuuksia, tai muita komission 68 artiklan 3 kohdan nojalla hyväksymiä velvollisuuksia, jos mahdolliset tarjotut sitoumukset eivät riitä täyttämään 3 artiklassa esitettyjä tavoitteita, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 80 artiklan soveltamista.

4. Kansallisen sääntelyviranomaisen on seurattava yritysten tarjoamien sitoumusten, joista se on tehnyt sitovia 2 kohdan mukaisesti, täytäntöönpanoa ja harkittava niiden jatkamista, kun ajanjakso, jolle niitä alun perin tarjottiin, on päättynyt.

79 artikla

Sitoumusmenettely

1. Yritykset, joilla katsotaan olevan huomattava markkinavoima, voivat tarjota kansalliselle sääntelyviranomaiselle sitoumuksia, jotka koskevat niiden verkkoihin sovellettavia käyttöoikeus- tai investointiehtoja tai molempia, jotka voivat liittyä muun muassa seuraaviin:

   a) yhteistyöjärjestelyt, jotka koskevat 68 artiklan mukaisten asianmukaisten ja oikeasuhteisten velvollisuuksien arviointia;

   b) yhteisinvestoinnit erittäin suuren kapasiteetin verkkoihin76 artiklan nojalla; tai

   c) 78 artiklan mukainen kolmansien osapuolten tosiasiallinen ja syrjimätön käyttöoikeus sekä vertikaalisesti integroituneen yrityksen suorittaman vapaaehtoisen eriyttämisen toteuttamisen aikana että sen jälkeen, kun eriyttäminen on toteutettu ehdotetussa muodossa.

   Sitoumustarjouksen on oltava riittävän yksityiskohtainen, myös sitoumusten ajoituksen ja toteuttamislaajuuden sekä keston osalta, jotta kansallinen sääntelyviranomainen voi tehdä tämän artiklan 2 kohdan mukaisen arvionsa. Tällaiset sitoumukset voivat jatkua markkina-analyysien tekemiselle 67 artiklan 5 kohdassa säädetyn ajanjakson jälkeen.

2. Yritysten tämän artiklan 1 kohdan nojalla tarjoamien sitoumusten arvioimiseksi kansallisen sääntelyviranomaisen on, lukuun ottamatta tilanteita, joissa tällaiset sitoumukset selkeästi eivät täytä yhtä tai useampaa asiaan liittyvää ehtoa tai edellytystä, tehtävä markkinatesti erityisesti tarjotuille ehdoille kuulemalla julkisesti sidosryhmiä, joita asia koskee, erityisesti niitä kolmansia osapuolia, joihin asia vaikuttaa suoraan. Mahdolliset yhteissijoittajat tai käyttöoikeuksien hakijat voivat esittää näkemyksensä siitä, onko sitoumustarjous tapauksen mukaan 68, 76 tai 78 artiklassa säädettyjen ehtojen mukainen, ja ne voivat ehdottaa muutoksia.

Tämän artiklan nojalla tarjottujen sitoumusten osalta kansallisen sääntelyviranomaisen on 68 artiklan 4 kohdan mukaisia velvollisuuksia arvioidessaan otettava erityisesti huomioon

a) tarjottujen sitoumusten oikeudenmukaisuutta ja kohtuullisuutta koskeva näyttö,

b) sitoumusten avoimuus kaikille markkinaosallistujille,

c) käyttöoikeuksien asettaminen nopeasti saataville oikeudenmukaisin, kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin – myös erittäin suuren kapasiteetin verkkoihin – ennen näihin verkkoihin liittyvien vähittäispalvelujen käyttöönottoa sekä

d) tarjottujen sitoumusten yleinen riittävyys kestävän kilpailun mahdollistamiseen tuotantoketjun loppupään markkinoilla ja erittäin suuren kapasiteetin verkkojen yhteistyössä tapahtuvan käyttöönoton ja hyödyntämisen edistämiseen loppukäyttäjien edun mukaisesti.

Kansallisen sääntelyviranomaisen on otettava huomioon kaikki kuulemisissa ilmaistut näkemykset sekä se, miten hyvin ne edustavat eri sidosryhmiä, ja ilmoitettava yritykselle, jolla katsotaan olevan huomattava markkinavoima, alustavat päätelmänsä siitä, ovatko sitoumustarjoukset tässä artiklassa sekä tapauksen mukaan 68, 76 tai 78 artiklassa säädettyjen tavoitteiden, edellytysten ja menettelyjen mukaiset, ja siitä, millä ehdoilla kansallinen sääntelyviranomainen voi harkita määräävänsä sitoumukset sitoviksi. Yritys voi tarkistaa alkuperäistä tarjoustaan kansallisen sääntelyviranomaisen alustavien päätelmien perusteella täyttääkseen tässä artiklassa ja tapauksen mukaan 68, 76 tai 78 artiklassa säädetyt edellytykset.

3. Kansallinen sääntelyviranomainen voi antaa päätöksen, jolla sitoumukset kokonaan tai osittain määrätään sitoviksi, tämän kuitenkaan rajoittamatta 76 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan soveltamista.

Kansallinen sääntelyviranomainen voi 67 artiklan 5 kohdasta poiketen määrätä kaikki sitoumukset tai osan niistä sitoviksi tietyksi ajanjaksoksi, joka voi kattaa koko ajanjakson, jolle sitoumuksia tarjotaan; 76 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan nojalla sitoviksi määrätyt yhteisinvestointia koskevat sitoumukset sen on määrättävä sitoviksi vähintään seitsemän vuoden ajanjakson ajaksi.

Jollei 76 artiklasta muuta johdu, tämä artikla ei vaikuta 67 artiklan mukaisen markkina-analyysimenettelyn soveltamiseen eikä velvollisuuksien asettamiseen 68 artiklan nojalla.

Jos kansallinen sääntelyviranomainen määrää sitoumuksia tämän artiklan nojalla sitoviksi, sen on 68 artiklan mukaisesti arvioitava, miten päätös vaikuttaa markkinoiden kehitykseen ja miten asianmukaisia ovat velvollisuudet, jotka se on asettanut tai jotka se olisi ilman näitä sitoumuksia aikonut asettaa kyseisen artiklan tai 69–74 artiklan nojalla. Ilmoittaessaan asianomaisesta toimenpide-ehdotuksesta 68 artiklan perusteella 32 artiklan mukaisesti kansallinen sääntelyviranomainen liittää ilmoitettuun toimenpide-ehdotukseen sitoumuspäätöksen.

4. Kansallisen sääntelyviranomaisen on seurattava ja valvottava sitoumuksia, jotka se on määrännyt sitoviksi tämän artiklan 3 kohdan mukaisesti, ja varmistettava niiden noudattaminen samalla tavoin kuin se seuraa ja valvoo 68 artiklan mukaisesti asetettuja velvollisuuksia ja varmistaa niiden noudattamisen, ja sen on harkittava ajanjakson, jolle sitoumukset on määrätty sitoviksi, jatkamista, kun ensimmäinen ajanjakso päättyy. Jos kansallinen sääntelyviranomainen katsoo, että yritys ei ole noudattanut tämän artiklan 3 kohdan mukaisesti sitoviksi määrättyjä sitoumuksia, se voi määrätä tällaiselle yritykselle seuraamuksia 29 artiklan mukaisesti. Kansallisen sääntelyviranomainen voi arvioida uudelleen 68 artiklan 6 kohdan mukaisesti säädettyjä velvollisuuksia, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 30 artiklassa säädettyä menettelyä erityisvelvollisuuksien noudattamisen varmistamiseksi.

80 artikla

Ainoastaan tukkumarkkinoilla toimivat yritykset

1. Kansallisen sääntelyviranomaisen, joka katsoo, että yrityksellä, joka ei toimi millään sähköisten viestintäpalvelujen vähittäismarkkinoilla, on huomattava markkinavoima yksillä tai useammilla tukkumarkkinoilla 67 artiklan mukaisesti, on tarkasteltava, onko kyseisellä yrityksellä seuraavat ominaisuudet:

   a) kaikki yrityksen yhtiöt ja liiketoimintayksiköt, kaikki yhtiöt, jotka ovat saman lopullisen omistajan määräysvallassa mutta eivät välttämättä kokonaan näiden omistuksessa, ja kaikki osakkaat, jotka pystyvät käyttämään määräysvaltaa yrityksessä, harjoittavat joko nykyistä tai tulevaisuudessa suunniteltua toimintaa ainoastaan sähköisten viestintäpalvelujen tukkumarkkinoilla eivätkä sen vuoksi toimi millään vähittäismarkkinoilla, joilla tarjotaan sähköisiä viestintäpalveluja loppukäyttäjille unionissa;

   b) yritys ei ole sidottu toimimaan yhden erillisen ketjun loppupään toimintaa harjoittavan yrityksen kanssa, joka toimii millä tahansa vähittäismarkkinoilla, joilla tarjotaan sähköisiä viestintäpalveluja loppukäyttäjille, sen vuoksi, että se olisi tehnyt yksinoikeussopimuksen taikka tosiasiassa yksinoikeutta merkitsevän sopimuksen;

2. Jos kansallinen sääntelyviranomainen toteaa, että tämän artiklan 1 kohdassa säädetyt edellytykset täyttyvät, se saa ainoastaan asettaa kyseiselle yritykselle velvollisuuksia 70 ja 73 artiklan mukaisesti tai velvollisuuksia, jotka liittyvät oikeudenmukaiseen ja kohtuulliseen hinnoitteluun, jos se on perusteltua markkina-analyysin ja yrityksen, jolla katsotaan olevan huomattava markkinavoima, todennäköistä toimintaa koskevan ennakkoarvioinnin perusteella.

3. Kansallisen sääntelyviranomaisen on tarkasteltava yritykselle tämän artiklan mukaisesti asetettuja velvollisuuksia uudelleen milloin tahansa, jos se toteaa, että tämän artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa säädetyt edellytykset eivät enää täyty, ja sovellettava tarvittaessa 67–74 artiklaa. Yritysten on ilmoitettava kansalliselle sääntelyviranomaiselle ilman aiheetonta viivästystä tämän artiklan 1 kohdan a ja b alakohdan kannalta merkittävistä olosuhteiden muutoksista.

4. Kansallisen sääntelyviranomaisen on tarkasteltava yritykselle tämän artiklan mukaisesti asetettuja velvollisuuksia uudelleen myös silloin, jos se katsoo yrityksen ketjun loppupään asiakkailleen tarjoamia ehtoja ja edellytyksiä koskevan näytön perusteella, että on syntynyt tai voi todennäköisesti syntyä loppukäyttäjiin haitallisesti vaikuttavia kilpailuongelmia, jotka vaativat asettamaan yhden tai useamman 69, 71, 72 tai 74 artiklassa säädetyistä velvollisuuksista tai muuttamaan tämän artiklan 2 kohdan mukaisesti asetettuja velvollisuuksia.

5. Velvollisuuksien asettaminen ja niiden uudelleentarkastelu tämän artiklan mukaisesti on toteutettava 23, 32 ja 33 artiklassa tarkoitettuja menettelyjä noudattaen.

81 artikla

Siirtyminen aikaisemmasta infrastruktuurista

1. Yritysten, joilla on katsottu olevan huomattava markkinavoima yhdellä tai useammalla merkityksellisistä markkinoista 67 artiklan mukaisesti, on ilmoitettava ennalta ja hyvissä ajoin kansalliselle sääntelyviranomaiselle, milloin ne aikovat poistaa käytöstä tai korvata uudella infrastruktuurilla osia verkosta, mukaan luettuna kupariverkon toimintaan tarvittu aikaisempi infrastruktuuri, joita koskevat 68–80 artiklan mukaiset velvollisuudet.

2. Kansallisen sääntelyviranomaisen on varmistettava, että käytöstä poistamisen tai korvaamisen yhteydessä sovelletaan läpinäkyvää aikataulua ja ehtoja, myös asianmukaista irtisanomis- ja siirtymäaikaa, ja varmistetaan sellaisten vähintään vastaavanlaatuisten vaihtoehtoisten tuotteiden saatavuus, joilla voi saada käyttöoikeuden aiemmat verkkoelementit korvaavaan parannettuun verkkoinfrastruktuuriin, jos se on tarpeen kilpailun ja loppukäyttäjien oikeuksien turvaamiseksi.

Kansallinen sääntelyviranomainen voi peruuttaa velvollisuudet käytöstä poistettaviksi tai korvattaviksi esitettyjen omaisuuserien osalta todettuaan, että käyttöoikeuden tarjoaja:

a) on todistettavasti vahvistanut asianmukaiset edellytykset siirtymiselle, myös asettamalla saataville vähintään vastaavanlaatuisen vaihtoehtoisen käyttöoikeustuotteen, joka mahdollistaa samojen loppukäyttäjien saavuttamisen kuin olemassa olevassa infrastruktuurissa; ja

b) on noudattanut kansalliselle sääntelyviranomaiselle tämän artiklan mukaisesti säädettyjä edellytyksiä ja menettelyjä.

Tällainen peruuttaminen on toteutettava 23, 32 ja 33 artiklassa tarkoitettuja menettelyjä noudattaen.

3. Tämä artikla ei rajoita kansallisen sääntelyviranomaisen 67 ja 68 artiklan mukaisia menettelyjä noudattaen määräämää säänneltyjen tuotteiden saatavuutta parannetussa verkkoinfrastruktuurissa.

82 artikla

Erittäin suuren kapasiteetin verkkoja koskevat BERECin suuntaviivat

BEREC antaa sidosryhmiä kuultuaan ja tiiviissä yhteistyössä komission kanssa viimeistään … päivänä …kuuta … [kaksi vuotta tämän direktiivin voimaantulopäivästä] suuntaviivat vaatimuksista, jotka verkon on täytettävä, jotta sitä pidettäisiin erittäin suuren kapasiteetin verkkona, ja jotka liittyvät erityisesti laskevan ja nousevan siirtotien kaistanleveyteen, selviytymiskykyyn, virheisiin liittyviin parametreihin sekä vasteaikoihin ja niiden varianssiin. Kansallisten sääntelyviranomaisten on otettava suuntaviivat mahdollisimman tarkasti huomioon. BEREC saattaa suuntaviivat ajan tasalle viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2025 ja säännöllisin väliajoin sen jälkeen.

V LUKU
VÄHITTÄISPALVELUJEN SÄÄNTELY

83 artikla

Vähittäispalvelujen sääntely

1. Jäsenvaltiot voivat varmistaa, että kansalliset sääntelyviranomaiset asettavat asianmukaisia sääntelyvelvollisuuksia yrityksille, joilla on todettu olevan tietyillä vähittäismarkkinoilla huomattava markkinavoima 63 artiklan mukaisesti, jos

   a) kansallinen sääntelyviranomainen toteaa, että 67 artiklan mukaisesti tehdyn markkina-analyysin perusteella tietyillä 64 artiklan mukaisesti yksilöidyillä vähittäismarkkinoilla ei ole todellista kilpailua; ja

b) kansallinen sääntelyviranomainen toteaa, että 69–74 artiklan nojalla määrätyillä velvollisuuksilla ei saavuteta 3 artiklassa asetettuja tavoitteita.

2. Tämän artiklan 1 kohdassa asetettavien velvollisuuksien on perustuttava havaitun ongelman luonteeseen, ja niiden on oltava oikeasuhteisia ja perusteltuja 3 artiklassa vahvistettuihin tavoitteisiin nähden. Asetettaviin velvollisuuksiin voi sisältyä vaatimuksia siitä, että yritykset, joilla on todettu olevan huomattava markkinavoima, eivät peri kohtuuttomia hintoja, estä markkinoille pääsyä tai rajoita kilpailua asettamalla hinnat liian alhaisiksi, suosi epäasianmukaisesti tiettyjä loppukäyttäjiä tai niputa palveluja kohtuuttomasti yhteen. Kansalliset sääntelyviranomaiset voivat loppukäyttäjien etujen suojelemiseksi ja todellisen kilpailun edistämiseksi soveltaa tällaisiin yrityksiin asianmukaisia toimenpiteitä, joilla asetetaan vähittäishintakattoja, valvotaan yksittäisiä hinnoitteluja tai määritetään hintoja kustannuslähtöisesti tai vastaavilla markkinoilla käytettävän hinnoittelun mukaisesti.

3. Kansallisten sääntelyviranomaisten on varmistettava sellaisen yrityksen osalta, jonka vähittäishintoja säännellään tai jonka vähittäiskauppaa valvotaan muutoin, että sovelletaan tarpeellisia ja asianmukaisia kustannuslaskentajärjestelmiä. Kansalliset sääntelyviranomaiset voivat määritellä käytettävän menettely- ja kirjanpitotavan. Hyväksytyn riippumattoman elimen on tarkastettava kustannuslaskentajärjestelmän noudattaminen. Kansallisten sääntelyviranomaisten on varmistettava, että vuosittain julkaistaan lausunto, jossa todetaan, onko sitä noudatettu.

4. Kansalliset sääntelyviranomaiset eivät saa soveltaa tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja vähittäishintojen sääntelymenetelmiä maantieteellisiin markkinoihin eikä vähittäismarkkinoihin, jos ne ovat vakuuttuneet, että kyseisillä markkinoilla vallitsee todellinen kilpailu, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 85 ja 88 artiklan soveltamista.

III OSA

PALVELUT

I OSASTO

YLEISPALVELUVELVOITTEET

84 artikla

Kohtuuhintainen yleispalvelu

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kaikilla kuluttajilla niiden alueella on kansalliset erityisolosuhteet huomioon ottaen kohtuuhintainen käyttöoikeus saatavilla olevaan riittävään laajakaistayhteyspalveluun sekä ääniviestintäpalveluihin alueelle määritellyllä laatutasolla, varsinainen yhteys mukaan luettuna, kiinteässä sijaintipaikassa.

2. Jäsenvaltiot voivat lisäksi varmistaa sellaisten 1 kohdassa tarkoitettujen palvelujen kohtuuhintaisuuden, joita ei tarjota kiinteässä sijaintipaikassa, jos ne pitävät tätä tarpeellisena kuluttajien täysipainoisen sosiaalisen ja taloudellisen yhteiskuntaan osallistumisen kannalta.

3. Kunkin jäsenvaltion on, ottaen huomioon kansalliset olot ja kuluttajien enemmistön käytössä jäsenvaltion alueella oleva vähimmäiskaistanleveys sekä parhaita käytäntöjä koskeva BERECin raportti, määriteltävä riittävä laajakaistayhteyspalvelu 1 kohdan mukaisesti, jotta varmistettaisiin kaistanleveys, jota sosiaalinen ja taloudellinen osallistuminen yhteiskuntaan edellyttää. Riittävän laajakaistayhteyspalvelun on voitava tarjota kaistanleveys, joka tarvitaan tukemaan vähintään liitteessä V vahvistettuja vähimmäispalveluja.

   BERECin on osaltaan edistettävä tämän artiklan johdonmukaista soveltamista hyväksymällä – sidosryhmiä kuultuaan ja tiiviissä yhteistyössä komission kanssa sekä saatavilla olevat komission (Eurostat) tiedot huomioiden – viimeistään … päivänä …kuuta … [18 kuukautta tämän direktiivin voimaantulopäivästä] raportti jäsenvaltioiden parhaista käytännöistä, jotka tukevat ensimmäisen alakohdan mukaisen riittävän laajakaistayhteyspalvelun määrittelemistä. Raporttia on päivitettävä säännöllisesti niin, että siinä otetaan huomioon teknologian kehittyminen ja kulutustottumusten muutokset.

4. Kuluttajan pyynnöstä 1 kohdassa ja tarvittaessa 2 kohdassa tarkoitettu yhteys voidaan rajoittaa koskemaan ainoastaan ääniviestintäpalveluja.

5. Jäsenvaltiot voivat laajentaa tämän artiklan soveltamisalaa koskemaan loppukäyttäjiä, jotka ovat mikroyrityksiä ja pk-yrityksiä sekä voittoa tavoittelemattomia yhteisöjä.

85 artikla

Kohtuuhintaisen yleispalvelun tarjoaminen

1. Kansallisten sääntelyviranomaisten on yhteistyössä muiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa seurattava markkinoilla saatavilla olevien, 84 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen palvelujen vähittäishintojen kehitystä ja tasoa, erityisesti suhteessa kansallisiin hintoihin ja kansallisiin kuluttajien tuloihin.

2. Jos jäsenvaltiot katsovat, että 84 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen palvelujen vähittäishinnat eivät kansallisten edellytysten perusteella ole kohtuuhintaisia, koska pienituloisilla kuluttajilla tai kuluttajilla, joilla on sosiaalisia erityistarpeita, ei ole pääsyä tällaisiin palveluihin, niiden on toteutettava toimia, joilla varmistetaan, että riittävät laajakaistayhteys- ja ääniviestintäpalvelut – vähintään kiinteässä sijaintipaikassa – ovat tällaisille kuluttajille kohtuuhintaisia.

   Tätä varten jäsenvaltiot voivat varmistaa, että tällaisia kuluttajia tuetaan viestintätarkoituksessa, tai vaatia näiden palvelujen tarjoajia tarjoamaan kyseisille kuluttajille hintavaihtoehtoja tai -paketteja, jotka poikkeavat tavanomaisin kaupallisin ehdoin tarjotuista, tai molempia näistä. Tässä tarkoituksessa jäsenvaltiot voivat vaatia tällaisia palveluntarjoajia soveltamaan koko alueellaan yhteisiä tariffeja, mikä voi tarkoittaa myös maantieteellisiä keskiarvoja.

Poikkeusolosuhteissa, joissa tämän kohdan toisen alakohdan mukaisten velvollisuuksien asettaminen kaikille palveluntarjoajille aiheuttaisi kyseisille palveluntarjoajille tai jäsenvaltiolle liiallista hallinnollista tai taloudellista rasitetta, jäsenvaltio voi poikkeuksellisesti päättää asettaa erityisten hintavaihtoehtojen tai -pakettien tarjoamisvelvoitteen ainoastaan nimetyille yrityksille. Edellä olevaa 86 artiklaa sovelletaan tällaisissa tilanteissa soveltuvin osin. Jos jäsenvaltio nimeää yrityksiä, sen on varmistettava, että kaikkien sellaisten kuluttajien, jotka ovat pienituloisia tai joilla on erityistarpeita, saatavilla on yrityksiä, jotka tarjoavat heidän tarpeisiinsa sopivia hintavaihtoehtoja, paitsi jos vaihtoehtojen tarjoaminen aiheuttaisi jäsenvaltiolle liiallisen organisatorisen tai taloudellisen lisärasitteen.

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tällaisiin hintavaihtoehtoihin tai -paketteihin oikeutetuilla kuluttajilla on oikeus tehdä sopimus 84 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja palveluja tarjoavan palveluntarjoajan tai tämän kohdan mukaisesti nimetyn yrityksen kanssa ja että niiden numerolla on riittävä saatavuusaika ja että palvelun tarpeetonta keskeyttämistä vältetään.

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että yritykset, jotka 2 kohdan mukaisesti tarjoavat hintavaihtoehtoja tai -paketteja kuluttajille, jotka ovat pienituloisia tai joilla on sosiaalisia erityistarpeita, tiedottavat kansallisille sääntely- ja muille toimivaltaisille viranomaisille tällaisten tarjousten yksityiskohdista. Kansallisten sääntelyviranomaisten on yhteistyössä muiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa varmistettava, että edellytykset, joilla yritykset tarjoavat hintavaihtoehtoja tai -paketteja 2 kohdan mukaisesti, ovat täysin avoimia ja että ne julkistetaan ja niitä sovelletaan syrjimättömyysperiaatteen mukaisesti. Kansalliset sääntelyviranomaiset voivat yhteistyössä muiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa vaatia tällaisten hintavaihtoehtojen tai -pakettien muuttamista tai lopettamista.

4. Jäsenvaltioiden on kansalliset olosuhteet huomioon ottaen varmistettava, että tarvittaessa tuetaan vammaisia kuluttajia ja että tarvittaessa toteutetaan muita erityistoimenpiteitä sen varmistamiseksi, että päätelaitteita ja vastaavia käyttömahdollisuuksia edistäviä erityislaitteita ja erityispalveluja – tarvittaessa myös eri viestintämuotojen täydelliseen interaktiivisuuteen perustuvia palveluja ja välityspalveluja – on saatavilla kohtuulliseen hintaan.

5. Jäsenvaltioiden on tätä artiklaa soveltaessaan pyrittävä minimoimaan markkinoiden vääristyminen.

6. Jäsenvaltiot voivat laajentaa tämän artiklan säännökset koskemaan loppukäyttäjiä, jotka ovat mikroyrityksiä ja pk-yrityksiä sekä voittoa tavoittelemattomia yhteisöjä.

86 artikla

Yleispalvelun saatavuus

1. Jos jäsenvaltio on osoittanut 22 artiklan 1 kohdan mukaisesti toteutetun maantieteellisen kartoituksen mahdolliset tulokset sekä tarvittaessa mahdollisen lisänäytön huomioon ottaen, että 84 artiklan 3 kohdan mukaisesti määritellyn riittävän laajakaistayhteyspalvelun saatavuutta tietyssä sijaintipaikassa ja ääniviestintäpalvelujen saatavuutta ei voida varmistaa tavallisissa kaupallisissa olosuhteissa tai mahdollisesti muilla julkisen politiikan välineillä kyseisen jäsenvaltion alueella tai sen eri osissa, se voi asettaa aiheellisia julkisen palvelun velvoitteita kaikkiin kyseisten palvelujen käyttöoikeuden saamista koskeviin kohtuullisina pidettäviin loppukäyttäjien pyyntöihin vastaamiseksi alueellaan.

2. Jäsenvaltioiden on määritettävä tehokkain ja asianmukaisin lähestymistapa 84 artiklan 3 kohdan mukaisesti määritellyn riittävän laajakaistayhteyspalvelun sekä ääniviestintäpalvelujen saatavuuden turvaamiseksi tietyssä sijaintipaikassa siten, että noudatetaan puolueettomuuden, avoimuuden, syrjimättömyyden ja oikeasuhteisuuden periaatteita. Jäsenvaltioiden on pyrittävä pitämään markkinoiden vääristyminen ja erityisesti palvelujen tarjonta sellaiseen hintaan tai sellaisin ehdoin, jotka poikkeavat tavanomaisista kaupallisista ehdoista, niin vähäisenä kuin mahdollista, ja samalla niiden on turvattava yleinen etu.

3. Erityisesti jos jäsenvaltiot päättävät asettaa velvollisuuksia turvata loppukäyttäjille 84 artiklan 3 kohdan mukaisesti määritellyn riittävän laajakaistayhteyspalvelun sekä ääniviestintäpalvelujen saatavuus kiinteässä sijaintipaikassa, ne voivat nimetä yhden tai useampia yrityksiä turvaamaan kyseinen saatavuus koko kansallisella alueella. Jäsenvaltiot voivat nimetä eri yrityksiä tai yritysten ryhmiä tarjoamaan riittäviä laajakaistayhteyspalveluja ja ääniviestintäpalveluja kiinteässä sijaintipaikassa tai kattamaan eri osia kansallisesta alueesta.

4. Kun jäsenvaltiot nimeävät yrityksiä, joilla on koko kansallisella alueella tai osalla siitä velvollisuus turvata palvelujen saatavuus tämän artiklan 3 kohdan mukaisesti, niiden on käytettävä tehokasta, puolueetonta, avointa ja syrjimätöntä nimeämismekanismia, jossa yhtäkään yritystä ei lähtökohtaisesti suljeta pois nimeämisen piiristä. Tällaisilla nimeämismenettelyillä on varmistettava, että riittäviä laajakaistayhteyspalvelu ja ääniviestintäpalveluja kiinteässä sijaintipaikassa tarjotaan kustannustehokkaasti, ja niitä voidaan käyttää keinona määrittää yleispalveluvelvoitteen nettokustannukset 89 artiklan mukaisesti.

5. Kun tämän artiklan 3 kohdan mukaisesti nimetty yritys aikoo luovuttaa koko paikallisliityntäverkko-omaisuutensa tai huomattavan osan siitä erilliselle oikeushenkilölle, jolla on eri omistaja, sen on ilmoitettava asiasta kansalliselle sääntelyviranomaiselle tai muulle toimivaltaiselle viranomaiselle hyvissä ajoin etukäteen, jotta tämä viranomainen voi arvioida suunnitellun liiketoimen vaikutukset 84 artiklan 3 kohdan mukaisesti määritellyn riittävän laajakaistayhteyspalvelun sekä ääniviestintäpalvelujen tarjoamiseen kiinteässä sijaintipaikassa. Kansallinen sääntelyviranomainen tai muu toimivaltainen viranomainen voi asettaa, muuttaa tai peruuttaa erityisvelvollisuuksia 13 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

87 artikla

Olemassa olevien yleispalvelujen tilanne

Jäsenvaltiot voivat jatkaa muiden, ennen … päivä …kuuta … [tämän direktiivin voimaantulopäivä] voimassa olleiden palvelujen kuin 84 artiklan 3 kohdan mukaisesti määritellyn riittävän laajakaistayhteyspalvelun ja ääniviestintäpalvelun saatavuuden kiinteässä sijaintipaikassa sekä kohtuuhintaisuuden turvaamista, jos on todettu tarve tällaisille palveluille kansallisissa olosuhteissa. Kun jäsenvaltiot nimeävät yrityksiä tarjoamaan tällaisia palveluja koko kansallisella alueella tai osalla siitä, sovelletaan 86 artiklaa. Näiden velvollisuuksien rahoittamisessa on noudatettava 90 artiklaa.

Jäsenvaltioiden on tarkasteltava uudelleen tämän artiklan mukaisesti asetettuja velvollisuuksia viimeistään … päivänä …kuuta … [kolme vuotta tämän direktiivin voimaantulopäivästä] ja sen jälkeen kolmen vuoden välein.

88 artikla

Kulujen valvonta

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tarjottaessa 84 artiklassa tarkoitettujen lisäksi muita toimintoja ja palveluja, 84–87 artiklan mukaisten laajakaistayhteys- ja ääniviestintäpalvelujen tarjoajat määrittelevät ehtonsa siten, ettei loppukäyttäjän tarvitse maksaa tarpeettomista tai pyydetyn palvelun kannalta aiheettomista toiminnoista tai palveluista.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 84 artiklassa tarkoitettujen riittävien laajakaistayhteys- ja ääniviestintäpalvelujen tarjoajat sekä 85 artiklan mukaisten palvelujen tarjoajat tarjoavat tarvittaessa liitteessä VI olevassa A osassa lueteltuja erikoistoimintoja ja -palveluja, jotta kuluttajat voivat seurata ja tarkkailla kulujaan. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että palveluntarjoajat ottavat käyttöön järjestelmän, jolla ääniviestintäpalveluun tai riittävään laajakaistayhteyspalveluun oikeutetut 85 artiklassa tarkoitetut kuluttajat voivat välttää ääniviestintäpalvelun tai riittävän laajakaistayhteyspalvelun tarpeettoman keskeyttämisen, sekä myös asianmukaisen mekanismin, jolla voidaan tarkistaa jatkuva kiinnostus palvelun käyttämiseen.

Jäsenvaltiot voivat laajentaa tämän kohdan soveltamisalaa koskemaan loppukäyttäjiä, jotka ovat mikroyrityksiä ja pk-yrityksiä sekä voittoa tavoittelemattomia yhteisöjä.

3. Kunkin jäsenvaltion on varmistettava, että toimivaltainen viranomainen voi jättää soveltamatta 2 kohdan vaatimuksia valtion koko alueella tai joissakin sen osassa, jos se katsoo, että toiminto on laajalti saatavilla.

89 artikla

Yleispalveluvelvollisuuksista aiheutuvat kustannukset

1. Jos kansalliset sääntelyviranomaiset katsovat, että 84 artiklan 3 kohdan mukaisesti määritellyn riittävän laajakaistayhteyspalvelun ja ääniviestintäpalvelun tarjoaminen siten kuin 84, 85 ja 86 artiklassa säädetään tai olemassa olevien yleispalvelujen jatkaminen siten kuin 87 artiklassa säädetään voi muodostaa kohtuuttoman rasitteen tällaisten palvelujen tarjoajille, jotka pyytävät korvausta, kansallisten sääntelyviranomaisten on laskettava tällaisen tarjoamisen nettokustannukset.

Tätä tarkoitusta varten kansallisten sääntelyviranomaisten on:

a) laskettava yleispalveluvelvollisuuksista aiheutuvat nettokustannukset ottamalla huomioon palveluntarjoajan, joka tarjoaa 84 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun riittävän laajakaistayhteyspalvelun käyttöoikeutta ja ääniviestintäpalvelua siten kuin 84, 85 ja 86 artiklassa säädetään tai olemassa olevien yleispalvelujen jatkamista siten kuin 87 artiklassa säädetään, mahdollisesti saamat markkinaedut liitteen VII mukaisesti; tai

b) käytettävä nimeämismenettelyn avulla 86 artiklan 4 kohdan mukaisesti määritettyjä yleispalvelun tarjoamisen nettokustannuksia.

2. Edellä 1 kohdan toisen alakohdan a alakohdassa tarkoitetun yleispalveluvelvollisuuksien nettokustannusten laskennan pohjana käytettävien tilien ja muiden tietojen on oltava kansallisen sääntelyviranomaisen tai asianomaisista osapuolista riippumattoman elimen tarkastamat tai varmistamat ja kansallisen sääntelyviranomaisen hyväksymät. Kustannusten laskennan tulosten ja tarkastuksen päätelmien on oltava yleisesti saatavilla.

90 artikla

Yleispalveluvelvollisuuksien rahoittaminen

1. Jos kansalliset sääntelyviranomaiset toteavat 89 artiklassa tarkoitetun nettokustannusten laskennan perusteella, että palveluntarjoajalle aiheutuu kohtuuton rasite, jäsenvaltion on kyseisen palveluntarjoajan pyynnöstä päätettävä tehdä jompikumpi tai molemmat seuraavista:

a) ottaa käyttöön järjestelmä, joka korvaa määritetyt nettokustannukset kyseiselle palveluntarjoajalle julkisista varoista siten, että korvauksen saamisen edellytykset ovat julkisia;

b) jakaa yleispalveluvelvollisuuksien nettokustannukset sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen tarjoajien kesken.

2. Jos nettokustannukset jaetaan tämän artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti, jäsenvaltioiden on perustettava kustannusten jakojärjestelmä, jota hallinnoi kansallinen sääntelyviranomainen tai edunsaajista riippumaton elin kansallisen sääntelyviranomaisen valvonnassa. Rahoittaa voidaan ainoastaan 84–87 artiklassa säädettyjen velvollisuuksien nettokustannukset, jotka on määritetty 89 artiklan mukaisesti.

Kustannusten jakojärjestelmässä on noudatettava liitteessä IV olevassa B osassa esitettyjä avoimuuden, markkinoiden mahdollisimman vähäisen vääristymisen, syrjimättömyyden ja oikeasuhteisuuden periaatteita. Jäsenvaltiot voivat päättää, etteivät ne vaadi maksuja yrityksiltä, joiden liikevaihto alittaa tietyn rajan.

Yleispalveluvelvollisuuksien kustannusten jakamiseen mahdollisesti liittyvät maksut on eriytettävä ja yksilöitävä erikseen kunkin yrityksen osalta. Näitä maksuja ei saa määrätä yrityksille eikä periä yrityksiltä, jotka eivät tarjoa palveluja kustannusten jakomekanismin perustaneen jäsenvaltion alueella.

91 artikla

Avoimuus

1. Jos yleispalveluvelvollisuuksien nettokustannukset on laskettava 89 artiklan mukaisesti, kansallisten sääntelyviranomaisten on varmistettava, että nettokustannusten laskennan periaatteet, mukaan lukien yksityiskohtaiset tiedot käytettävistä menetelmistä, ovat yleisesti saatavilla.

Jos 90 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu yleispalveluvelvollisuuksien nettokustannusten jakojärjestelmä perustetaan, kansallisten sääntelyviranomaisten on varmistettava, että kustannusten jakoperiaatteet ja nettokustannusten korvaukset ovat yleisesti saatavilla.

2. Kansallisten sääntelyviranomaisten on julkaistava vuosikertomus, jossa ilmoitetaan yksityiskohtaiset tiedot yleispalveluvelvollisuuksien lasketuista kustannuksista ja yksilöidään kaikkien asianosaisten yritysten osuudet, mukaan lukien mahdolliset markkinaedut, joita yritys on voinut saada 84–87 artiklassa säädettyjen yleispalveluvelvollisuuksien johdosta, jollei liikesalaisuutta koskevista kansallisista ja unionin säännöistä muuta johdu.

92 artikla

Pakolliset lisäpalvelut

Jäsenvaltiot voivat päättää saattaa alueellaan julkisesti saataville 84–87 artiklassa tarkoitettujen yleispalveluvelvollisuuksiin kuuluvien palvelujen lisäksi muita palveluja. Tällöin ei saa säätää tiettyjä yrityksiä koskevasta korvausjärjestelmästä.

II OSASTO
NUMEROVARAT

93 artikla

Numerovarat

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansalliset sääntelyviranomaiset tai muut toimivaltaiset viranomaiset valvovat kaikkien kansallisten numerovarojen käyttöä koskevien oikeuksien myöntämistä ja kansallisten numerointisuunnitelmien hallinnointia ja että ne tarjoavat riittävät numerovarat yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tarjoamista varten. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että käyttöön otetaan puolueettomat, avoimet ja syrjimättömät menettelyt kansallisten numerovarojen käyttöoikeuksien myöntämistä varten.

2. Kansalliset sääntelyviranomaiset tai muut toimivaltaiset viranomaiset voivat myös myöntää kansallisista numerointisuunnitelmista oikeuksia numerovarojen käyttöön erityispalvelujen tarjoamiseksi muille kuin sähköisiä viestintäverkkoja tai -palveluja tarjoaville yrityksille, jos saatavilla on riittävästi asianmukaisia numerovaroja nykyiseen ja ennakoitavissa olevaan tulevaan kysyntään vastaamiseksi. Kyseisten yritysten on osoitettava, että ne pystyvät hallinnoimaan numerovaroja ja noudattamaan 94 artiklan nojalla asetettuja asiaankuuluvia vaatimuksia. Kansalliset sääntelyviranomaiset tai muut toimivaltaiset viranomaiset voivat keskeyttää lisäoikeuksien myöntämisen numerovarojen käyttöön tällaisille yrityksille, jos osoitetaan olevan olemassa riski numerovarojen loppumisesta.

Tämän kohdan johdonmukaisen soveltamisen edistämiseksi BEREC antaa, sidosryhmiä kuultuaan ja tiiviissä yhteistyössä komission kanssa, viimeistään … päivänä …kuuta … [18 kuukautta tämän direktiivin voimaantulosta] suuntaviivat yhteisille perusteille numerovarojen hallinnointikyvyn ja numerovarojen loppumisriskin arvioimiseksi.

3. Kansallisten sääntelyviranomaisten tai muiden toimivaltaisten viranomaisten on varmistettava, että kansallisia numerointisuunnitelmia ja -menettelyjä sovelletaan tavalla, joka kohtelee yhdenvertaisesti kaikkia yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajia ja yrityksiä, joita pidetään kelpoisina 2 kohdan mukaisesti. Jäsenvaltioiden on erityisesti varmistettava, että yritys, jolle on myönnetty oikeus numerovarojen käyttöön, ei syrji muita sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajia niiden palvelujen käyttöön tarvittavien numerovarojen osalta.

4. Kunkin jäsenvaltion on varmistettava, että kansallinen sääntelyviranomainen tai muut toimivaltaiset viranomaiset asettavat saataville muiden kuin maantieteellisten numeroiden alueen, jota voidaan käyttää muiden sähköisten viestintäpalvelujen kuin henkilöiden välisen viestinnän tarjoamiseen kaikkialla unionissa, sanotun kuitenkaan rajoittamatta asetuksen (EU) N:o 531/2012 ja tämän direktiivin 97 artiklan 2 kohdan soveltamista. Jos numerovarojen käyttöä koskevia oikeuksia on annettu tämän artiklan 2 kohdan mukaisesti muille yrityksille kuin sähköisten viestintäverkkojen tai -palvelujen tarjoajille, tätä kohtaa on sovellettava niihin palveluihin, joiden tarjoamista varten oikeudet on myönnetty.

Kansallisten sääntelyviranomaisten tai muiden toimivaltaisten viranomaisten on varmistettava, että liitteessä I olevassa E osassa luetellut edellytykset, jotka voidaan liittää sellaisten numerovarojen käyttöä koskeviin oikeuksiin, joita käytetään palvelujen tarjoamiseen maatunnuksen jäsenvaltion ulkopuolella, mukaan lukien näiden edellytysten valvonta, ovat yhtä tiukat kuin edellytykset ja niiden noudattamisen valvonta, joita tämän direktiivin mukaisesti sovelletaan maatunnuksen jäsenvaltion sisällä tarjottaviin palveluihin. Kansallisten sääntelyviranomaisten tai muiden toimivaltaisten viranomaisten on 94 artiklan 6 kohdan mukaisesti myös varmistettava, että palveluntarjoajat, jotka käyttävät maatunnuksensa numerovaroja muissa jäsenvaltioissa, noudattavat numerovarojen käyttöön liittyviä kuluttajansuojaa koskevia ja muita kansallisia sääntöjä, joita sovelletaan jäsenvaltioissa, joissa numerovaroja käytetään. Tämä velvollisuus ei rajoita kyseisten jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten lainvalvontavaltuuksia.

BERECin on avustettava kansallisia sääntely- tai muita toimivaltaisia viranomaisia näiden pyynnöstä toimintansa koordinoinnissa sellaisten numerovarojen tehokkaan hallinnan varmistamiseksi, joita on oikeus käyttää oman alueen ulkopuolella unionissa.

Jotta helpotetaan kansallisten sääntelyviranomaisten tai muiden toimivaltaisten viranomaisten suorittamaa tämän kohdan mukaisten vaatimusten noudattamisen valvontaa, BERECin on perustettava tietokanta numerovaroista, joita on oikeus käyttää oman alueen ulkopuolella unionissa. Tätä varten kansallisten sääntely- tai muiden toimivaltaisten viranomaisten on toimitettava asiaa koskevat tiedot BERECille. Jos kansallinen sääntelyviranomainen ei myönnä numerovaroja, joita on oikeus käyttää oman alueen ulkopuolella unionissa, niiden myöntämisestä ja hallinnoinnista vastaava toimivaltainen viranomainen kuulee kansallista sääntelyviranomaista.

5. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tunnus 00 on vakiomuotoinen ulkomaanpuhelutunnus. Erityisjärjestelyjä numeroihin perustuvien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen käyttöä varten eri jäsenvaltioissa sijaitsevien vierekkäisten alueiden välillä voidaan toteuttaa tai jatkaa.

   Jäsenvaltiot voivat sopia yhteisen numerointisuunnitelman käytöstä kaikissa tai tietyissä numeroluokissa.

   Tällaisista järjestelyistä tai sopimuksista on ilmoitettava loppukäyttäjille, joihin tällaiset järjestelyt tai sopimukset vaikuttavat.

6. Jäsenvaltioiden on edistettävä langatonta toimittamista – jos se on teknisesti toteutettavissa – jotta loppukäyttäjien, erityisesti koneiden välisten palvelujen tarjoajien ja loppukäyttäjien, olisi helpompi vaihtaa sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen tarjoajaa, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 106 artiklan soveltamista.

7. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansalliset numerointisuunnitelmat ja niihin tehtävät lisäykset ja muutokset julkaistaan, jolloin julkaisemista voidaan rajoittaa ainoastaan kansallisen turvallisuuden perusteella.

8. Jäsenvaltioiden on tuettava erityisnumeroiden tai numerointialueiden yhdenmukaistamista unionissa silloin, kun se edistää sekä sisämarkkinoiden toimintaa että yleiseurooppalaisten palvelujen kehittämistä. Jos valtioiden rajat ylittävään tai koko Euroopan laajuiseen numerovarojen kysyntään ei pystytä vastaamaan, komissio hyväksyy tarvittaessa ja BERECin lausunnon mahdollisimman tarkasti huomioon ottaen täytäntöönpanosäädöksiä, joilla yhdenmukaistetaan tietyt numerot tai numerointialueet.

Nämä täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 118 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

94 artikla

Numerovarojen käyttöä koskevien oikeuksien myöntämismenettely

1. Jos on välttämätöntä myöntää yksittäisiä numerovarojen käyttöä koskevia oikeuksia, kansallisten sääntelyviranomaisten tai muiden toimivaltaisten viranomaisten on myönnettävä tällainen oikeus pyynnöstä kaikille yrityksille, jotka tarjoavat 12 artiklassa tarkoitettuja yleisvaltuutuksen mukaisia sähköisiä viestintäverkkoja tai -palveluja, jollei 13 artiklan ja 21 artiklan 1 kohdan c alakohdasta ja muista tällaisten numerovarojen tehokkaan käytön tämän direktiivin mukaisesti varmistavista säännöistä muuta johdu.

2. Numerovarojen käyttöä koskevien oikeuksien myöntämismenettelyjen on oltava avoimia, puolueettomia, läpinäkyviä, syrjimättömiä ja oikeasuhteisia.

   Numerovarojen käyttöä koskevia oikeuksia myöntäessään kansallisten sääntelyviranomaisten tai muiden toimivaltaisten viranomaisten on ilmoitettava, voiko oikeuksien haltija siirtää kyseiset oikeudet ja millä ehdoin.

   Jos kansalliset sääntelyviranomaiset tai muut toimivaltaiset viranomaiset myöntävät määräaikaisia numerovarojen käyttöä koskevia oikeuksia, määräajan on oltava tarjottavan palvelun kannalta tarkoituksenmukainen tavoiteltavaan päämäärään nähden, ja siinä on otettava huomioon tarve jättää riittävästi aikaa investointien kuoletukselle.

3. Kansallisten sääntelyviranomaisten tai muiden toimivaltaisten viranomaisten on tehtävä päätökset numerovarojen käyttöä koskevien oikeuksien myöntämisestä mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne ovat saaneet täydellisen hakemuksen, ja kolmen viikon kuluessa sellaisten numerovarojen osalta, jotka on kansallisessa numerointisuunnitelmassa varattu tiettyihin tarkoituksiin. Tällaiset päätökset on julkistettava.

4. Jos kansalliset sääntelyviranomaiset tai muut toimivaltaiset viranomaiset ovat asianomaisten osapuolten 23 artiklan mukaisesti tapahtuneen kuulemisen jälkeen todenneet, että taloudelliselta arvoltaan poikkeuksellisten numerovarojen käyttöä koskevat oikeudet on myönnettävä kilpailuun perustuvalla tai vertailevalla valintamenettelyllä, kansalliset sääntelyviranomaiset tai muut toimivaltaiset viranomaiset voivat pidentää tämän artiklan 3 kohdassa tarkoitettua kolmen viikon enimmäismääräaikaa enintään kolmella viikolla.

5. Kansalliset sääntelyviranomaiset tai muut toimivaltaiset viranomaiset eivät saa rajoittaa myönnettävien yksilöllisten käyttöoikeuksien määrää, paitsi jos tämä on välttämätöntä numerovarojen tehokkaan käytön varmistamiseksi.

6. Jos numerovarojen käyttöä koskeviin oikeuksiin sisältyy niiden oman alueen ulkopuolinen käyttö unionissa 93 artiklan 4 kohdan mukaisesti, kansallisen sääntelyviranomaisen tai muun toimivaltaisen viranomaisen on liitettävä käyttöä koskevaan oikeuteen erityisehtoja, jotta voidaan varmistaa jäsenvaltiossa, jossa numerovaroja käytetään, sovellettavien kansallisten kuluttajansuojasääntöjen ja kaikkien numerovarojen käyttöä koskevien kansallisten lakien noudattaminen.

Jos sellaisen jäsenvaltion kansallinen sääntelyviranomainen tai muu toimivaltainen viranomainen, jossa kyseisiä numerovaroja käytetään, esittää pyynnön, jossa se osoittaa asiaa koskevien kuluttajansuojasääntöjen tai numerovarojen käyttöä koskevan kyseisen jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön rikkomisen, sen jäsenvaltion kansallisen sääntelyviranomaisen tai muun toimivaltaisen viranomaisen, jossa numerovarojen käyttöä koskevat oikeudet on myönnetty, on toteutettava tämän kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisesti liitettyjen ehtojen noudattamisen varmistamiseksi toimia 30 artiklan mukaisesti, myös vakavissa tapauksissa peruuttamalla oikeus kyseiselle yritykselle myönnettyjen numerovarojen oman alueen ulkopuoliseen käyttöön.

BERECin on helpotettava ja koordinoitava tietojen vaihtamista asiaan liittyvien eri jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välillä ja varmistettava työskentelyn asianmukainen koordinointi niiden kesken.

7. Tätä artiklaa sovelletaan myös silloin, kun kansalliset sääntelyviranomaiset tai muut toimivaltaiset viranomaiset myöntävät numerovarojen käyttöä koskevia oikeuksia muille yrityksille kuin sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen tarjoajille 93 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

95 artikla

Numerovarojen käyttöä koskevia oikeuksia koskevat maksut

Jäsenvaltiot voivat antaa kansalliselle sääntely- tai muulle toimivaltaiselle viranomaiselle mahdollisuuden asettaa maksuja numerovarojen käyttöä koskevien oikeuksien johdosta, tarkoituksena näiden varojen mahdollisimman tehokkaan käytön varmistaminen. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että nämä maksut ovat objektiivisesti perusteltavissa, avoimia, syrjimättömiä ja tavoitteeseen nähden oikeasuhteisia, ja niiden on otettava huomioon 3 artiklassa esitetyt tavoitteet.

96 artikla

Kadonneita lapsia koskeva vihjepuhelinnumero ja lasten auttava puhelin

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että loppukäyttäjillä on mahdollisuus käyttää maksutta vihjepuhelinnumeropalvelua kadonneista lapsista ilmoittamiseksi. Vihjepuhelimen on oltava käytettävissä numerossa 116 000.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että vammaiset loppukäyttäjät voivat käyttää 116 000-numerossa tarjottuja palveluja mahdollisimman suuressa määrin. Sen edistämiseksi, että vammaiset loppukäyttäjät voivat käyttää mainittuja palveluja matkustaessaan muissa jäsenvaltioissa, toteutettavien toimenpiteiden on perustuttava 39 artiklassa säädettyjen asiaankuuluvien standardien tai eritelmien noudattamiseen.

3. Jäsenvaltioiden on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että viranomainen tai yritys, jonka käyttöön 116 000 -numero on osoitettu, varaa tarvittavat resurssit vihjepuhelimen toimintaan.

4. Jäsenvaltiot ja komissio varmistavat tarvittaessa, että kansalaisille tiedotetaan riittävästi numeroissa 116 000 ja 116 111 tarjottavien palvelujen olemassaolosta ja käytöstä.

97 artikla

Numerojen ja palvelujen käyttöoikeus

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansalliset sääntelyviranomaiset tai muut toimivaltaiset viranomaiset toteuttavat kaikki tarpeelliset toimenpiteet – jos ne ovat taloudellisesti toteutettavissa ja lukuun ottamatta tilannetta, jossa loppukäyttäjä on kaupallisista syistä rajoittanut tietyiltä maantieteellisiltä alueilta tulevia puheluja – sen varmistamiseksi, että loppukäyttäjät voivat:

   a) saada ja käyttää palveluja käyttäen unionin alueella muita kuin maantieteellisiä numeroita; ja

   b) operaattorin käyttämästä tekniikasta ja laitteista riippumatta käyttää kaikkia unionissa tarjottuja numeroita, kuten jäsenvaltioiden kansallisiin numerointisuunnitelmiin sisältyviä numeroita ja kansainvälisiä ilmaisnumeroita (UIFN).

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansalliset sääntelyviranomaiset tai muut toimivaltaiset viranomaiset voivat vaatia yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäverkkojen tai yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajia estämään tapauskohtaisesti numeroiden tai palvelujen käytön, jos tämä on perusteltua petosten tai väärinkäytösten vuoksi, ja vaatia, että tällaisissa tapauksissa sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajat pidättävät kyseisestä yhteenliittämisestä tai muista palveluista saadut tulot.

III OSASTO
LOPPUKÄYTTÄJIEN OIKEUDET

98 artikla

Tiettyjä mikroyrityksiä koskeva poikkeus

Tätä osastoa ei 99 ja 100 artiklaa lukuun ottamatta sovelleta numeroista riippumattomia henkilöiden välisiä viestintäpalveluja tarjoaviin mikroyrityksiin, elleivät ne tarjoa muita sähköisiä viestintäpalveluja numeroista riippumattomien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen lisäksi.

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että loppukäyttäjät saavat tiedon ensimmäisen alakohdan mukaisesta poikkeuksesta ennen kuin ne tekevät sopimuksen mikroyrityksen kanssa, jota tällainen poikkeus koskee.

99 artikla

Syrjimättömyys

Sähköisten viestintäverkkojen tai -palvelujen tarjoajat eivät saa soveltaa loppukäyttäjiin verkkojen tai palvelujen käyttöoikeuksiin tai käyttöön liittyviä erilaisia vaatimuksia tai yleisehtoja loppukäyttäjän kansalaisuuteen, asuinpaikkaan tai sijoittautumispaikkaan liittyvistä syistä, paitsi jos erilainen kohtelu on objektiivisesti perusteltua.

100 artikla

Perusoikeuksien suoja

1. Loppukäyttäjille tarkoitettujen sähköisissä viestintäverkoissa tarjottavien palvelujen ja sovellusten käyttöoikeutta tai käyttöä koskevissa kansallisissa toimenpiteissä on kunnioitettava unionin perusoikeuskirjaa, jäljempänä 'perusoikeuskirja', ja unionin oikeuden yleisiä periaatteita.

2. Kaikkia toimenpiteitä, jotka koskevat loppukäyttäjien käyttöoikeutta palveluihin ja sovelluksiin sähköisissä viestintäverkoissa taikka tällaista käyttöä ja joilla todennäköisesti rajoitetaan perusoikeuskirjassa tunnustettujen oikeuksien tai vapauksien harjoittamista, saa toteuttaa ainoastaan, jos niistä säädetään laissa sekä kyseisiä oikeuksia ja vapauksia kunnioittaen ja jos ne ovat oikeasuhteisia ja välttämättömiä ja vastaavat tosiasiallisesti unionin oikeuden tunnustamia yleisen edun mukaisia tavoitteita tai tarvetta suojella muiden henkilöiden oikeuksia ja vapauksia perusoikeuskirjan 52 artiklan 1 kohdan ja unionin oikeuden yleisten periaatteiden mukaisesti, mukaan lukien oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin ja puolueettomaan tuomioistuimeen. Sen vuoksi näitä toimenpiteitä saadaan toteuttaa ainoastaan ottamalla asianmukaisella tavalla huomioon syyttömyysolettaman periaate ja oikeus yksityisyyteen. On taattava etukäteen tapahtuva, oikeudenmukainen ja puolueeton käsittely, mukaan lukien asianomaisen henkilön tai asianomaisten henkilöiden oikeus tulla kuulluksi, ottaen huomioon asianmukaisten edellytysten ja menettelyllisten järjestelyjen tarve asianmukaisesti osoitetuissa kiireellisissä tapauksissa perusoikeuskirjan mukaisesti.

101 artikla

Yhdenmukaistamisen taso

1. Ellei tässä osastossa toisin säädetä, jäsenvaltiot eivät saa kansallisessa lainsäädännössään pitää voimassa tai ottaa käyttöön 102–115 artiklasta poikkeavia loppukäyttäjän suojaa koskevia säännöksiä eivätkä myöskään tiukempia tai sallivampia säännöksiä suojan erilaisen tason varmistamiseksi.

2. Jäsenvaltiot voivat … päivään …kuuta … [3 vuotta tämän direktiivin voimaantulopäivästä] saakka soveltaa tiukempia kansallisia kuluttajansuojasäännöksiä, jotka poikkeavat 102–115 artiklassa vahvistetuista säännöksistä, edellyttäen että kyseiset säännökset olivat voimassa ennen … päivää …kuuta … [tämän direktiivin voimaantulopäivä] ja että niiden sisämarkkinoille muodostamat rajoitukset ovat kuluttajansuojatavoitteeseen nähden oikeasuhteisia.

   Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle viimeistään … päivänä …kuuta … [12 kuukautta tämän direktiivin voimaantulopäivästä] tämän kohdan perusteella sovellettavista kansallisista säännöksistä.

102 artikla

Sopimuksiin liittyvät tietovaatimukset

1. Ennen kuin sopimus tai sitä vastaava tarjous sitoo kuluttajaa, yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen, jotka eivät ole laitteiden välisen viestinnän palvelujen tarjontaan liittyviä siirtopalveluja, tarjoajien on annettava direktiivin 2011/83/EU 5 ja 6 artiklassa tarkoitetut tiedot ja lisäksi tiedot, jotka luetellaan tämän direktiivin liitteessä VIII, siltä osin kuin kyseiset tiedot koskevat niiden tarjoamia palveluja.

   Kyseiset tiedot on ilmoitettava selkeästi ja ymmärrettävästi direktiivin 2011/83/EU 2 artiklan 10 alakohdassa määritellyllä pysyvällä välineellä tai jos tämä ei ole mahdollista, palveluntarjoajan on annettava tiedot käyttäjän saataville asetetussa asiakirjassa, joka on helppo ladata. Palveluntarjoajan on nimenomaisesti kiinnitettävä kuluttajan huomio kyseisen asiakirjan saatavuuteen ja siihen, että sen lataaminen on tärkeää dokumentaatiota ja myöhempää käyttöä varten sekä tallennettujen tietojen jäljentämiseksi muuttumattomina.

   Tiedot on pyynnöstä annettava vammaisten loppukäyttäjien käyttöön soveltuvassa muodossa tuotteiden ja palvelujen esteettömyysvaatimukset yhdenmukaistavan unionin lainsäädännön mukaisesti.

2. Edellä olevissa 1, 3 ja 5 kohdassa tarkoitetut tiedot on annettava myös loppukäyttäjille, jotka ovat mikroyrityksiä tai pieniä yrityksiä ja voittoa tavoittelemattomia järjestöjä, elleivät ne ole nimenomaisesti sopineet jättäytyvänsä kokonaan tai osittain kyseisten säännösten ulkopuolelle.

3. Yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen, jotka eivät ole laitteiden välisen viestinnän palvelujen tarjonnassa käytettäviä siirtopalveluja, tarjoajien on annettava kuluttajille ytimekäs ja helppolukuinen sopimustiivistelmä. Sopimustiivistelmässä on esitettävä keskeiset osat 1 kohdan mukaisista tietovaatimuksista. Näihin keskeisiin osiin on sisällyttävä vähintään:

a) palveluntarjoajan nimi, osoite ja yhteystiedot sekä yhteystiedot mahdollisia valituksia varten, jos nämä tiedot ovat erilaiset;

b) kunkin tarjottavan palvelun keskeiset ominaisuudet;

c) sähköisen viestintäpalvelun aktivoinnin sekä mahdollisten toistuvien tai kulutukseen perustuvien maksujen hinnat, jos palvelu tarjotaan suoraa rahallista maksua vastaan;

d) sopimuksen voimassaoloaika sekä ehdot sen uusimiselle ja irtisanomiselle;

e) tieto siitä, missä määrin tuotteet ja palvelut on suunniteltu vammaisille loppukäyttäjille;

f) internetyhteyspalvelujen osalta yhteenveto asetuksen (EU) 2015/2120 4 artiklan 1 kohdan d ja e alakohdan mukaisesti vaadittavista tiedoista.

Komissio antaa BERECiä kuultuaan viimeistään … päivänä …kuuta … [12 kuukautta tämän direktiivin voimaantulopäivästä] täytäntöönpanosäädöksiä, joissa täsmennetään sopimustiivistelmän malli, jota palveluntarjoajien on määrä käyttää täyttääkseen tämän kohdan mukaiset velvollisuutensa.

Nämä täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 118 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

Palveluntarjoajien, joihin sovelletaan 1 kohdan mukaisia velvollisuuksia, on täytettävä vaadittavat tiedot asianmukaisesti sopimustiivistelmän malliin ja annettava sopimustiivistelmä maksutta kuluttajille, ennen sopimuksen, mukaan lukien etäsopimusten, tekemistä. Jos objektiivisista teknisistä syistä on mahdotonta antaa sopimustiivistelmää tuossa vaiheessa, se on annettava ilman aiheetonta viivytystä sen jälkeen, ja sopimus tulee voimaan silloin, kun kuluttaja on vahvistanut hyväksyvänsä sen saatuaan sopimustiivistelmän.

4. Edellä 1 ja 3 kohdassa tarkoitetuista tiedoista tulee olennainen osa sopimusta, eikä niitä saa muuttaa, elleivät sopimuspuolet nimenomaisesti sovi toisin.

5. Kun internetyhteyspalveluja tai yleisesti saatavilla olevia henkilöiden välisiä viestintäpalveluja laskutetaan joko käytetyn ajan tai määrän perusteella, niiden tarjoajien on tarjottava kuluttajille mahdollisuus seurata ja hallita kunkin tällaisen palvelun käyttöä. Tähän on sisällyttävä oikeus saada ajan tasalla olevat tiedot hinnoittelumalliin sisältyvien palvelujen käytöstä. Palveluntarjoajien on erityisesti ilmoitettava kuluttajille ennen kuin palveluntarjoajien hinnoittelumalliin sisältyvä toimivaltaisten viranomaisten, tarvittaessa yhteistyössä kansallisten sääntelyviranomaisten kanssa etukäteen vahvistama käyttömäärän yläraja täyttyy ja kun palveluntarjoajien hinnoittelumalliin sisältyvä palvelu on käytetty kokonaan.

6. Jäsenvaltiot voivat pitää voimassa tai ottaa käyttöön kansallisessa lainsäädännössään säännöksiä, joilla palveluntarjoajia vaaditaan antamaan lisätietoja palvelun kulutuksesta ja joilla tilapäisesti estetään palvelun käyttö toimivaltaisen viranomaisen määrittämän rahallisen tai määrään perustuvan käyttörajan tultua täyteen.

7. Jäsenvaltiot voivat pitää voimassa tai ottaa käyttöön kansallisessa lainsäädännössään sellaisia seikkoja koskevia säännöksiä, joita ei säädellä tässä artiklassa, erityisesti uusien esiin tulevien asioiden käsittelemiseksi.

103 artikla

Avoimuus, tarjousten vertailu ja tietojen julkaiseminen

1. Toimivaltaisten viranomaisten on varmistettava, tarvittaessa yhteistyössä kansallisten sääntelyviranomaisten kanssa, että jos internetyhteyspalvelujen tai yleisesti saatavilla olevien henkilöiden välisten sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajat asettavat näiden palvelujen tarjoamiselle ehtoja ja edellytyksiä, kaikki tällaiset palveluntarjoajat tai toimivaltainen viranomainen itse, tarvittaessa yhteistyössä kansallisen sääntelyviranomaisen kanssa, julkaisee liitteessä IX tarkoitetut tiedot selkeässä, kattavassa, koneellisesti luettavassa ja vammaisten loppukäyttäjien käyttöön soveltuvassa muodossa, tuotteiden ja palvelujen esteettömyysvaatimukset yhdenmukaistavan unionin lainsäädännön mukaisesti. Kyseiset tiedot on saatettava säännöllisesti ajan tasalle. Toimivaltaiset viranomaiset, tarvittaessa yhteistyössä kansallisten sääntelyviranomaisten kanssa voivat asettaa lisävaatimuksia, jotka koskevat julkaistavien tietojen muotoa. Nämä tiedot on pyynnöstä toimitettava toimivaltaiselle viranomaiselle ja tarvittaessa kansalliselle sääntelyviranomaiselle ennen niiden julkaisemista.

2. Toimivaltaisten viranomaisten on varmistettava tarvittaessa yhteistyössä kansallisten sääntelyviranomaisten kanssa, että loppukäyttäjillä on maksuton käyttöoikeus vähintään yhteen riippumattomaan vertailuvälineeseen, jonka avulla he voivat vertailla ja arvioida eri internetyhteyspalvelujen ja yleisesti saatavilla olevien, numeroihin perustuvien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen ja tarvittaessa yleisesti saatavilla olevien, numeroista riippumattomien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen seuraavia tekijöitä:

a) toistuvia tai kulutukseen perustuvia suoria rahallisia maksuja vastaan tarjottavien palvelujen hintoja ja tariffeja; sekä

b) suorituksen laatua, kun tarjotaan laadun vähimmäistasoa tai yritystä vaaditaan julkaisemaan tällaiset tiedot 104 artiklan mukaisesti.

3. Edellä 2 kohdassa tarkoitetun vertailuvälineen on

a) oltava toiminnallisesti riippumaton tällaisten palvelujen palveluntarjoajista siten, että näillä palveluntarjoajilla on tasapuolinen asema hakutuloksia käytettäessä;

b) ilmoitettava selvästi vertailuvälineen omistajat ja operaattorit;

c) asetettava selkeät ja puolueettomat vertailuperusteet;

d) käytettävä selkeää ja yksiselitteistä kieltä;

e) annettava täsmällisiä ja ajantasaisia tietoja sekä ilmoitettava viimeinen päivitysajankohta;

f) oltava avoin kaikille internetyhteyspalvelujen tai yleisesti saatavilla olevien, henkilöiden välisten viestintäpalvelujen tarjoajille, jotka asettavat asiaankuuluvia tietoja saataville, ja sisällettävä monia erilaisia tarjouksia, jotka kattavat merkittävän osan alan markkinoista, ja mikäli esitetyt tiedot eivät anna täyttä käsitystä markkinoista, siitä on ilmoitettava selkeästi ennen tulosten esittämistä;

g) tarjottava tehokas menettely vääristä tiedoista ilmoittamiseksi.

h) sisällettävä mahdollisuus vertailla hintoja, tariffeja ja palvelun suorituksen laatua kuluttajille saatavilla olevien tarjousten välillä ja, jos jäsenvaltiot sitä edellyttävät, kyseisten tarjousten ja muille loppukäyttäjille tarkoitettujen yleisesti saatavilla olevien vakiotarjousten välillä.

Toimivaltaisten viranomaisten on tarvittaessa yhteistyössä kansallisten sääntelyviranomaisten kanssa välineen tarjoajan pyynnöstä sertifioitava vertailuvälineet, jotka täyttävät a–h alakohdan vaatimukset.

Kolmansilla osapuolilla on oltava oikeus käyttää veloituksetta ja avoimissa tietomuodoissa internetyhteyspalvelujen tai yleisesti saatavilla olevien, henkilöiden välisten viestintäpalvelujen tarjoajien julkaisemia tietoja tällaisten riippumattomien vertailuvälineiden saataville asettamiseksi.

4. Jäsenvaltiot voivat vaatia, että internetyhteyspalvelujen tai yleisesti saatavilla olevien numeroihin perustuvien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen tai näiden molempien tarjoajat tarjoavat yritykset jakavat tarvittaessa veloituksetta yleiseen etuun liittyvää tietoa olemassa oleville ja uusille loppukäyttäjille käyttäen niitä keinoja, joita ne käyttävät tavanomaisesti loppukäyttäjien kanssa viestiessään. Tällaisessa tapauksessa asiaankuuluvien viranomaisten on tuotettava tieto vakiomuodossa, ja sen on sisällettävä muun muassa seuraavat asiat:

a) tavallisimmat tavat käyttää internetyhteyspalveluja ja yleisesti saatavilla olevia numeroihin perustuvia henkilöiden välisiä viestintäpalveluja laittomaan toimintaan tai haitallisen sisällön levittämiseen etenkin, jos se voi haitata muille kuuluvien oikeuksien ja vapauksien noudattamista, mukaan lukien tietosuojaa koskeviin oikeuksiin sekä tekijänoikeuteen ja lähioikeuksiin kohdistuvat rikkomukset ja niiden oikeudelliset seuraukset; ja

b) keinot henkilöturvallisuutta, yksityisyyden suojaa ja henkilötietoja uhkaavilta riskeiltä suojautumiseksi käytettäessä internetyhteyttä ja yleisesti saatavilla olevia numeroihin perustuvia henkilöiden välisiä viestintäpalveluja.

104 artikla

Internetyhteyspalvelujen ja yleisesti saatavilla olevien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen laatu

1. Kansalliset sääntelyviranomaiset voivat yhteistyössä muiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa vaatia internetyhteyspalvelujen ja yleisesti saatavilla olevien, henkilöiden välisten viestintäpalvelujen tarjoajia julkaisemaan loppukäyttäjien käyttöön kattavia, vertailukelpoisia, luotettavia, käyttäjäystävällisiä ja ajantasaisia tietoja palvelujensa laadusta siltä osin kuin ne hallitsevat vähintään joitakin verkon osia joko suoraan tai asiaa koskevan palvelutasosopimuksen perusteella, sekä toimenpiteistä, joilla on pyritty varmistamaan vammaisten loppukäyttäjien yhtäläiset käyttöoikeudet. Kansalliset sääntelyviranomaiset voivat yhteistyössä muiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa myös vaatia yleisesti saatavilla olevien, henkilöiden välisten viestintäpalvelujen tarjoajia ilmoittamaan kuluttajille, jos niiden tarjoamien palvelujen laatu on riippuvainen ulkoisista tekijöistä, kuten signaalien siirron hallinnasta tai verkkoyhteydestä.

   Nämä tiedot on pyynnöstä toimitettava kansalliselle sääntelyviranomaiselle ja tarvittaessa muille toimivaltaisille viranomaisille ennen niiden julkaisemista.

   Palvelun laadun varmistamista koskevien toimenpiteiden on oltava asetuksen (EU) 2015/2120 mukaisia.

2. Kansallisten sääntelyviranomaisten on yhteistyössä muiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa, ottaen mahdollisimman tarkasti huomioon BERECin suuntaviivat, yksilöitävä palvelun laatua koskevat mitattavat muuttujat sekä julkaistavien tietojen sisältö, muoto ja julkaisutapa, mukaan lukien mahdolliset laadunvarmistusmekanismit. Tarvittaessa on käytettävä liitteessä X mainittuja muuttujia, määritelmiä ja mittausmenetelmiä.

Tämän kohdan ja liitteen X johdonmukaisen soveltamisen edistämiseksi BEREC antaa viimeistään ... päivänä …kuuta … [18 kuukautta tämän direktiivin voimaantulopäivästä] sidosryhmiä kuultuaan ja tiiviissä yhteistyössä komission kanssa suuntaviivat, joissa määritetään yksityiskohtaisesti asiaankuuluvat palvelun laatua koskevat muuttujat vammaisia loppukäyttäjiä koskevat muuttujat mukaan lukien, sovellettavat mittausmenetelmät, julkaistavien tietojen sisältö ja muoto sekä laadunvarmistusmekanismit.

105 artikla

Sopimusten kesto ja irtisanominen

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, etteivät sopimuksen irtisanomista koskevat ehdot ja menettelyt estä palveluntarjoajan vaihtamista ja että kuluttajien ja yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen, jotka ovat muita kuin numeroista riippumattomia henkilöiden välisiä viestintäpalveluja sekä muita kuin laitteiden välisen viestinnän palvelujen tarjontaan liittyviä siirtopalveluja, tarjoajien välisissä sopimuksissa ei määrätä sitoumusajasta, joka ylittää 24 kuukautta. Jäsenvaltiot voivat hyväksyä tai pitää voimassa säännöksiä, joilla valtuutetaan vaatimaan lyhyempiä enimmäiskestoisia sopimukseen perustuvia sitoumusaikoja.

Tätä kohtaa ei sovelleta sellaisen osamaksusopimuksen kestoon, jossa kuluttaja on erillisellä sopimuksella sopinut maksavansa erissä yksinomaan sellaisen fyysisen yhteyden käyttöönoton, joka liitetään erityisesti erittäin suuren kapasiteetin verkkoon. Fyysisen yhteyden käyttöönottoa koskevaan osamaksusopimukseen ei sisälly päätelaitteita, kuten reititintä tai modeemia, eikä se estä kuluttajaa käyttämästä tämän artiklan mukaisia oikeuksiaan.

2. Edellä olevaa 1 kohtaa sovelletaan myös loppukäyttäjiin, jotka ovat mikroyrityksiä, pieniä yrityksiä tai voittoa tavoittelemattomia järjestöjä, elleivät ne ole nimenomaisesti sopineet jättäytyvänsä kyseisten säännösten ulkopuolelle.

3. Jos sopimuksen tai kansallisen lainsäädännön mukaan sähköisten viestintäpalvelujen, jotka ovat muita kuin numeroista riippumattomia henkilöiden välisiä viestintäpalveluja sekä muita kuin laitteiden välisen viestinnän palvelujen tarjonnassa käytettäviä siirtopalveluja, määräaikaista sopimusta jatketaan automaattisesti, jäsenvaltioiden on varmistettava, että loppukäyttäjillä on tällaisen automaattisen jatkamisen jälkeen oikeus irtisanoa sopimus milloin tahansa jäsenvaltioiden määrittämällä enintään kuukauden irtisanomisajalla ja joutumatta vastaamaan muista kustannuksista kuin maksuista, jotka peritään palvelun vastaanottamisesta irtisanomisaikana. Ennen sopimuksen automaattista jatkamista palveluntarjoajien on ilmoitettava loppukäyttäjille selvästi ja hyvissä ajoin pysyvällä välineellä sopimukseen perustuvan sitoumuksen päättymisestä ja keinoista irtisanoa sopimus. Lisäksi ja samalla palveluntarjoajien on annettava loppukäyttäjille palveluihinsa liittyvää edullisimpia hintoja koskevaa neuvontaa. Palveluntarjoajien olisi myös annettava tietoja parhaimmista hinnoista vähintään kerran vuodessa loppukäyttäjille.

4. Loppukäyttäjillä on oltava oikeus sanoa sopimus irti ilman lisäkuluja, kun muiden yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen kuin numeroista riippumattomien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen tarjoaja ilmoittaa sopimusehtojen muuttamisesta, paitsi jos ehdotetuista muutoksista on yksinomaan etua loppukäyttäjälle, tai ne ovat luonteeltaan puhtaasti hallinnollisia eikä niillä ole kielteisiä vaikutuksia loppukäyttäjiin tai jos unionin oikeudessa tai kansallisessa lainsäädännössä suoraan edellytetään niitä.

Palveluntarjoajien on ilmoitettava sopimusehtojen muutoksista loppukäyttäjille vähintään kuukausi etukäteen ja ilmoitettava näille samanaikaisesti, että heillä on oikeus sanoa sopimuksensa irti ilman lisäkuluja, jos he eivät hyväksy uusia ehtoja. Oikeutta sopimuksen irtisanomiseen voidaan käyttää kuukauden kuluessa ilmoituksesta. Jäsenvaltiot voivat pidentää tätä oikeuden käyttöaikaa kolmella kuukaudella. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että ilmoitus tehdään selkeästi ja ymmärrettävästi pysyvällä välineellä.

5. Kaikkia sähköisen viestintäpalvelun, joka on muu kuin internetyhteyspalvelu tai muu kuin numeroista riippumaton henkilöiden välinen viestintäpalvelu, tosiasiallisen suorituskyvyn merkittäviä ja jatkuvia tai usein toistuvia poikkeamia sopimuksessa ilmoitetusta suorituskyvystä on pidettävä pohjana sille, että kuluttaja voi turvautua kansallisen lainsäädännön mukaisesti käytettävissään oleviin oikeussuojakeinoihin, mukaan lukien oikeuteen irtisanoa sopimus kuluitta.

6. Jos loppukäyttäjällä on oikeus irtisanoa yleisesti saatavilla olevaa sähköistä viestintäpalvelua, joka on muu kuin numeroista riippumaton henkilöiden välinen viestintäpalvelu, koskeva sopimus tämän direktiivin, unionin oikeuden muiden säännösten tai kansallisen lainsäädännön mukaisesti ennen sovitun sopimuskauden päättymistä, loppukäyttäjältä ei peritä muuta korvausta kuin korvaus hänen haltuunsa jäävästä sopimukseen kuuluneesta päätelaitteesta.

Jos loppukäyttäjä sopimuksen päättyessä haluaa pitää itsellään sopimuksen tekemisen yhteydessä siihen liitetyn päätelaitteen, tästä mahdollisesti perittävä korvaus ei saa ylittää sopimuksen tekohetkellä sovittua laitteen arvoa suhteutettuna kuluneeseen aikaan (*pro rata temporis*) tai jäljellä olevalta sopimusajalta perittävää palvelumaksua sen mukaan, kumpi näistä rahamääristä on pienempi.

Jäsenvaltiot voivat määrittää muita menetelmiä korvauksen laskemiseksi, edellyttäen, ettei korvaus ole tuollaisen menetelmän johdosta suurempi kuin toisen alakohdan mukaisesti laskettu korvaus.

Palveluntarjoajan on poistettava maksutta mahdolliset ehdot, jotka koskevat päätelaitteiden käyttöä muissa verkoissa, jäsenvaltioiden määrittelemänä ajankohtana ja viimeistään silloin kun kyseinen korvaus maksetaan.

7. Laitteiden välisen viestinnän palvelujen tarjonnassa käytettävien siirtopalvelujen osalta edellä 4 ja 6 kohdassa mainituista oikeuksista hyötyvät vain loppukäyttäjät, jotka ovat kuluttajia, mikroyrityksiä, pienyrityksiä tai voittoa tavoittelemattomia järjestöjä.

106 artikla

Palveluntarjoajan vaihtaminen ja numeron siirrettävyys

1. Internetyhteyspalvelun tarjoajaa vaihdettaessa palveluntarjoajien, joita asia koskee, on annettava loppukäyttäjälle riittävästi tietoja ennen vaihtoa ja sen aikana sekä varmistettava internetyhteyspalvelun jatkuvuus, paitsi jos tämä on teknisesti mahdotonta toteuttaa. Vastaanottavan palveluntarjoajan on varmistettava, että internetyhteyspalvelu aktivoidaan mahdollisimman lyhyessä ajassa loppukäyttäjän kanssa nimenomaisesti sovittuna päivänä ja ajankohtana. Luovuttavan palveluntarjoajan on jatkettava internetyhteyspalvelujensa toimittamista entisillä ehdoilla siihen asti, kun vastaanottavan palveluntarjoajan palvelut aktivoidaan. Palvelu ei saa vaihdon aikana olla poissa käytöstä kauempaa kuin yhden työpäivän.

   Kansallisten sääntelyviranomaisten on varmistettava, että vaihto sujuu loppukäyttäjän kannalta tehokkaasti ja yksinkertaisesti.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kaikilla loppukäyttäjillä, joilla on kansalliseen numerointisuunnitelmaan sisältyvä numero, on pyynnöstä oltava oikeus säilyttää numeronsa liitteessä VI olevan C osan säännösten mukaisesti riippumatta siitä, mikä yritys palvelun tarjoaa.

3. Kun loppukäyttäjä irtisanoo sopimuksen, jäsenvaltioiden on varmistettava, että loppukäyttäjä voi säilyttää oikeuden siirtää kansalliseen numerointisuunnitelmaan sisältyvä numero toiselle palveluntarjoajalle vähintään kuukauden irtisanomispäivästä, ellei loppukäyttäjä luovu tästä oikeudesta.

4. Kansallisten sääntelyviranomaisten on varmistettava, että numeron siirrettävyyteen liittyvä hinnoittelu palveluntarjoajien välillä on kustannuslähtöistä ja että loppukäyttäjille ei aiheudu välittömiä kustannuksia.

5. Numeroiden siirtäminen ja niiden aktivointi siirron jälkeen on toteutettava mahdollisimman nopeasti loppukäyttäjän kanssa nimenomaisesti sovittuina yhtenä tai useampana päivänä. Loppukäyttäjien, jotka ovat tehneet sopimuksen numeron siirtämisestä toiselle palveluntarjoajalle, on joka tapauksessa saatava numeronsa aktivoiduksi yhden työpäivän kuluessa loppukäyttäjän kanssa sovitusta päivästä. Jos siirtäminen ei toteudu, luovuttavan palveluntarjoajan on aktivoitava loppukäyttäjän numero ja siihen liittyvät palvelut uudelleen siihen asti, kunnes siirtäminen saadaan toteutettua. Luovuttavan palveluntarjoajan on jatkettava palvelujensa toimittamista entisillä ehdoilla siihen asti, kunnes vastaanottavan palveluntarjoajan palvelut aktivoidaan. Palvelu ei saa palveluntarjoajan vaihtamisen ja numeron siirtämisen aikana missään tapauksessa olla poissa käytöstä kauempaa kuin yhden työpäivän. Operaattorien, joiden liityntäverkkoja tai -toimintoja käyttää joko luovuttava tai vastaanottava palveluntarjoaja tai molemmat näistä, on varmistettava, ettei mikään palvelun keskeytyminen viivästytä palveluntarjoajan vaihtamista ja numeron siirtämistä.

6. Vastaanottavan palveluntarjoajan on johdettava 1 ja 5 kohdassa esitettyä vaihto- ja siirtämisprosessia, ja sekä vastaanottavan että luovuttavan palveluntarjoajan on tehtävä yhteistyötä vilpittömässä mielessä. Ne eivät saa viivästyttää eivätkä käyttää väärin vaihto- ja siirtämisprosessia eivätkä siirtää numeroita tai vaihtaa loppukäyttäjiä ilman näiden nimenomaista suostumusta. Loppukäyttäjän sopimukset luovuttavan palveluntarjoajan kanssa päättyvät automaattisesti vaihtoprosessin päättyessä.

Kansalliset viranomaiset voivat määrätä numeroiden yleisestä vaihto- ja siirtämisprosessista, ottaen huomioon sopimuksia koskevat kansalliset säännökset, teknisen toteutettavuuden ja tarpeen varmistaa palvelujen jatkuvuus loppukäyttäjälle Tähän on sisällytettävä, jos se on teknisesti mahdollista, vaatimus, jonka mukaan siirto on saatettava päätökseen langattomana toimituksena, jollei loppukäyttäjä toisin pyydä. Kansallisten sääntelyviranomaisten on myös toteutettava aiheelliset toimenpiteet varmistaakseen asianmukaisen tiedottamisen loppukäyttäjille ja loppukäyttäjien suojan koko vaihto- ja siirtämisprosessin ajan ja sen varmistamiseksi, että loppukäyttäjän palveluntarjoaja ei vaihdu hänen tahtomattaan.

Luovuttavan palveluntarjoajan on palautettava kuluttajalle tämän pyynnöstä mahdollinen käyttämättä jäänyt saldo ennalta maksetuista palveluista. Palauttamisesta voidaan periä maksu vain, jos sopimuksessa niin määrätään. Tällaisen maksun on oltava oikeasuhteinen ja vastattava todellisia kustannuksia, joita luovuttavalle palveluntarjoajalle aiheutuu palauttamisesta.

7. Jäsenvaltioiden on vahvistettava säännöt asianmukaista seuraamuksista sekä velvoitteesta maksaa loppukäyttäjille korvauksia, jos palveluntarjoaja jättää noudattamatta tässä artiklassa säädettyjä vaatimuksia, mukaan lukien niitä, jotka koskevat viivästyksiä numeroiden siirtämisessä tai tilanteita, joissa siirtämisen yhteydessä tapahtuu väärinkäytöksiä näiden yritysten toimesta tai niiden nimissä.

8. Jäsenvaltioiden on vahvistettava säännöt sellaisista palveluntarjoajien korvaustoimenpiteistä loppukäyttäjille, jotka voidaan toteuttaa helposti ja viipymättä, jos palveluntarjoaja ei täytä tässä artiklassa säädettyjä velvollisuuksia ja jos numeroiden siirtämisen tai vaihtamisen yhteydessä tapahtuu viivästyksiä tai väärinkäytöksiä ja jos palvelua tai asentamista varten sovittuun tapaamiseen jätetään tulematta.

9. Liitteen VIII mukaisesti vaadittujen tietojen lisäksi jäsenvaltioiden on varmistettava, että loppukäyttäjille tiedotetaan riittävästi tästä heillä olevasta 7 ja 8 kohdassa tarkoitetusta oikeudesta korvauksiin.

107 artikla

Yhdistetyt tarjoukset

1. Jos kuluttajalle tarjottuun palvelujen tai palvelujen ja päätelaitteiden yhdistelmään sisältyy vähintään internetyhteyspalvelu tai yleisesti saatavilla oleva numeroihin perustuva henkilöiden välinen viestintäpalvelu, 102 artiklan 3 kohtaa, 103 artiklan 1 kohtaa, 105 artiklaa ja 106 artiklan 1 kohtaa sovelletaan koko yhdistelmään mukaan lukien soveltuvin osin ne osat, joihin kyseisiä säännöksiä ei muutoin sovellettaisi.

2. Jos kuluttajalla on unionin oikeuden tai unionin oikeuden mukaisen kansallisen lainsäädännön nojalla oikeus irtisanoa mikä tahansa 1 kohdassa tarkoitetuista yhdistelmän osista sillä perusteella, että kyseinen yhdistelmän osa ei ole ollut sopimuksen mukainen tai sitä ei ole toimitettu, jäsenvaltioiden on säädettävä, että kuluttajia on oikeus irtisanoa sopimus kaikkien yhdistelmän osien osalta.

3. Saman palveluntarjoajan, joka tarjoaa internetyhteyspalveluja tai yleisesti saatavilla olevia numeroihin perustuvia henkilöiden välisiä viestintäpalveluja, tarjoamien tai välittämien lisäpalvelujen tai päätelaitteiden tilaaminen ei saa pidentää sen voimassa olevan sopimuksen alkuperäistä sopimuskautta, johon kyseiset palvelut tai päätelaitteet lisätään, ellei kuluttaja nimenomaisesti toisin sovi tilatessaan lisäpalvelut tai päätelaitteet.

4. Edellä olevia 1 ja 3 kohtaa sovelletaan myös loppukäyttäjiin, jotka ovat mikroyrityksiä, pieniä yrityksiä tai voittoa tavoittelemattomia yhteisöjä, elleivät ne ole nimenomaisesti sopineet jättäytyvänsä kaikkien kyseisten säännösten tai osan niistä ulkopuolelle.

5. Jäsenvaltiot voivat myös soveltaa 1 kohtaa muiden tämän osaston säännösten osalta.

108 artikla

Palvelujen saatavuus

Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että ääniviestintä- ja internetyhteyspalvelut, joita tarjotaan yleisiä sähköisiä viestintäverkkoja käyttäen, ovat mahdollisimman kattavasti käytettävissä laajamittaisissa verkon toiminnan keskeytyksissä tai ylivoimaisen esteen sattuessa. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että ääniviestintäpalvelujen tarjoajat toteuttavat kaikki tarvittavat toimenpiteet taatakseen keskeytymättömän pääsyn hätäpalveluihin ja yleisten vaarailmoitusten keskeytymättömän toimittamisen.

109 artikla

Hätäviestintä ja eurooppalainen hätänumero

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kaikki 2 kohdassa tarkoitettujen palvelujen loppukäyttäjät, maksullisten yleisöpuhelinten käyttäjät mukaan luettuina, voivat tavoittaa hätäpalvelut hätäviesteillä veloituksetta ja ilman, että heidän tarvitsee käyttää minkäänlaista maksuvälinettä, käyttämällä yhteistä eurooppalaista hätänumeroa 112 ja jäsenvaltioiden määrittelemiä kansallisia hätänumeroita.

Jäsenvaltioiden on edistettävä hätäpalvelujen saavutettavuutta yhteisellä eurooppalaisella hätänumerolla 112 muista kuin yleisesti saatavilla olevista sähköisistä viestintäverkoista, joiden kautta voidaan välittää puheluja julkisiin verkkoihin, erityisesti kun kyseisestä verkosta vastaava yritys ei tarjoa vaihtoehtoista ja helppoa pääsyä hätäpalveluun.

2. Jäsenvaltioiden on kansallisia sääntelyviranomaisia ja hätäpalveluja sekä sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajia kuultuaan varmistettava, että sellaisten yleisesti saatavilla olevien, numeroihin perustuvien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen tarjoajat, joiden avulla loppukäyttäjät voivat voidaan soittaa kansallisessa tai kansainvälisessä numerointisuunnitelmassa olevaan numeroon, tarjoavat mahdollisuuden käyttää hätäpalveluja hätäviesteillä sopivimpaan hätäkeskukseen.

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kaikkeen yhteiseen eurooppalaiseen hätänumeroon 112 tulevaan hätäviestintään vastataan asianmukaisesti ja että viestit käsitellään kansallisen hätäpalvelun organisaatioon parhaiten sopivalla tavalla. Näihin hätäviesteihin on vastattava ja ne on käsiteltävä vähintään yhtä nopeasti ja tehokkaasti kuin hätäviestit kansallisiin hätänumeroihin, jos kansalliset hätänumerot ovat edelleen käytössä.

4. Komissio antaa viimeistään … päivänä …kuuta … [kaksi vuotta tämän direktiivin voimaantulopäivästä] Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen yhteisen eurooppalaisen hätänumeron 112 toteuttamisen tehokkuudesta.

5. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että hätäpalvelut ovat hätäviestien välityksellä vammaisten loppukäyttäjien saatavilla muiden loppukäyttäjien käyttömahdollisuuksia vastaavalla tavalla tuotteiden ja palvelujen esteettömyysvaatimukset yhdenmukaistavan unionin lainsäädännön mukaisesti. Komissio ja kansalliset sääntelyviranomaiset tai muut toimivaltaiset viranomaiset toteuttavat asianmukaiset toimenpiteet, joilla varmistetaan, että matkustaessaan toisessa jäsenvaltiossa vammaiset loppukäyttäjät voivat käyttää hätäpalveluja vastaavin edellytyksin kuin muut loppukäyttäjät, mahdollisuuksien mukaan ilman ennakkorekisteröintiä. Näillä toimenpiteillä pyritään varmistamaan yhteentoimivuus kaikissa jäsenvaltioissa, ja toimenpiteiden on perustuttava mahdollisimman suuressa määrin 39 artiklan mukaisesti vahvistettuihin eurooppalaisiin standardeihin tai eritelmiin. Tällaiset toimenpiteet eivät saa estää jäsenvaltiota hyväksymästä lisävaatimuksia tässä artiklassa esitettyjen tavoitteiden toteuttamiseksi.

6. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että soittajan sijaintia koskevat tiedot asetetaan sopivimman hätäkeskuksen saataville viipymättä, kun hätäviestiyhteydenotto on tehty. Niihin on sisällyttävä verkkoperusteiset sijaintitiedot ja mahdollisuuksien mukaan mobiililaitteesta saatavat soittajan sijaintitiedot. Jäsenvaltioiden on kaikkien yhteiseen eurooppalaiseen hätänumeroon 112 hätäviestillä tehtyjen yhteydenottojen osalta varmistettava, että soittajan sijaintia koskevien tietojen vahvistamisesta ja siirtämisestä ei seuraa kustannuksia loppukäyttäjälle eikä hätäkeskukselle. Jäsenvaltiot voivat laajentaa tämän velvoitteen koskemaan myös hätäviestejä kansallisiin hätänumeroihin. Toimivaltaisten sääntelyviranomaisten on, tarvittaessa BERECiä kuultuaan, vahvistettava annettujen soittajan sijaintitietojen täsmällisyyttä ja luotettavuutta koskevat perusteet.

7. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että loppukäyttäjille tiedotetaan riittävästi yhteisen eurooppalaisen hätänumeron 112 olemassaolosta ja käytöstä sekä sen saavutettavuuteen liittyvistä ominaisuuksista, myös aloitteilla, jotka on erityisesti suunnattu jäsenvaltioiden välillä matkustaville henkilöille ja vammaisille loppukäyttäjille. Nämä tiedot on esitettävä esteettömissä muodoissa ottaen huomioon erilaiset toimintarajoitteet. Komissio tukee ja täydentää jäsenvaltioiden toimia.

8. Sen varmistamiseksi, että hätäpalvelut ovat tosiasiallisesti jäsenvaltioissa saavutettavissa hätäviestillä yhteiseen eurooppalaiseen hätänumeroon 112, komissio antaa BERECiä kuultuaan 117 artiklan mukaisesti tämän artiklan 2, 5 ja 6 kohtaa täydentäviä delegoituja säädöksiä toimenpiteistä, joilla varmistetaan hätäviestinnän yhteensopivuus, yhteentoimivuus, laatu, luotettavuus ja jatkuvuus unionissa soittajan sijaintitietoja koskevien ratkaisujen, vammaisten loppukäyttäjien palvelun saavuttamisen ja sopivimpaan hätäkeskukseen ohjaamisen osalta. Ensimmäiset tällaiset delegoidut säädökset hyväksytään viimeistään … päivänä …kuuta … [neljä vuotta tämän direktiivin voimaantulopäivästä].

   Näiden delegoitujen säädösten hyväksyminen ei saa kuitenkaan vaikuttaa hätäpalvelujen organisointiin, joka kuuluu edelleen jäsenvaltioiden yksinomaiseen toimivaltaan.

   BEREC ylläpitää tietokantaa jäsenvaltioiden hätäpalvelujen suosituksen E.164 mukaisista numeroista, mikäli jokin muu organisaatio ei ylläpidä tällaista tietokantaa, sen varmistamiseksi, että eri jäsenvaltioiden hätäpalvelut pystyvät ottamaan toisiinsa yhteyttä.

110 artikla

Julkinen varoitusjärjestelmä

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava viimeistään… päivänä …kuuta … [42 kuukautta tämän direktiivin voimaantulopäivästä], että uhkaavista tai odotettavissa olevista suurista hätätilanteista ja katastrofeista varoittavia julkisia varoitusjärjestelmiä käytettäessä numeroihin perustuvien henkilöiden välisten matkaviestintäpalvelujen tarjoajat välittävät julkiset varoitukset asianomaisille loppukäyttäjille.

2. Sen estämättä, mitä 1 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat määrittää, että julkiset varoitukset välitetään muiden kuin 1 kohdassa tarkoitettujen yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen kautta ja muiden kuin radio- ja televisiolähetyspalvelujen kautta tai internetyhteyspalveluun perustuvan mobiilisovelluksen kautta, edellyttäen että tämä julkinen varoitusjärjestelmä soveltuu kattavuutensa ja kapasiteettinsa osalta yhtä hyvin saavuttamaan loppukäyttäjät, mukaan lukien kyseisellä alueella tilapäisesti olevat loppukäyttäjät, ottaen mahdollisimman tarkasti huomioon BERECin suuntaviivat. Julkisten varoitusten on oltava helposti loppukäyttäjien vastaanotettavissa.

   BERECin on hätäkeskuksista vastaavia viranomaisia kuultuaan ja viimeistään … päivänä …kuuta … [18 kuukautta tämän direktiivin voimaantulopäivästä] julkaistava suuntaviivat siitä, kuinka arvioidaan, vastaavatko tässä kohdassa tarkoitetut julkiset varoitukset soveltuvuudeltaan 1 kohdassa tarkoitettuja julkisia varoituksia.

111 artikla

Vammaisten loppukäyttäjien vastaavat käyttö- ja valinnanmahdollisuudet

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaiset viranomaiset määrittävät vaatimukset, jotka yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajien on täytettävä sen varmistamiseksi, että vammaiset loppukäyttäjät

   a) voivat käyttää sähköisiä viestintäpalveluja, myös tutustua 102 artiklan mukaisesti annettaviin asiaankuuluviin sopimustietoihin, vastaavalla tavalla kuin suurin osa loppukäyttäjistä; ja

   b) hyötyvät mahdollisuudesta valita yritykset ja palvelut samalla tavalla kuin suurin osa loppukäyttäjistä.

2. Tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä toteuttaessaan jäsenvaltioiden on kannustettava noudattamaan 39 artiklan mukaisesti vahvistettuja asiaankuuluvia standardeja ja eritelmiä.

112 artikla

Numerotiedustelupalvelut

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kaikki numerointisuunnitelmasta puhelinnumeroita jakavien numeroihin perustuvien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen tarjoajat täyttävät kaikki kohtuulliset pyynnöt, jotka koskevat asianmukaisten tietojen asettamista saataville yleisesti saatavilla olevien numerotiedotuspalvelujen ja luettelojen tarjontaa varten sovitussa muodossa oikeudenmukaisin, puolueettomin, kustannuslähtöisin ja syrjimättömin ehdoin.

2. Kansalliset sääntelyviranomaiset voivat asettaa numerotiedotuspalvelujen tarjoamiseen liittyviä velvollisuuksia ja ehtoja yrityksille, joiden määräämisvallassa ovat yhteydet loppukäyttäjiin, 61 artiklan mukaisesti. Tällaisten velvollisuuksien ja ehtojen on oltava puolueettomia, tasapuolisia, syrjimättömiä ja avoimia.

3. Jäsenvaltiot eivät saa pitää sääntelyn avulla voimassa rajoituksia, jotka estävät jonkin jäsenvaltion loppukäyttäjiä käyttämästä suoraan toisen jäsenvaltion numerotiedotuspalvelua soittamalla puhelun tai lähettämällä tekstiviestin, ja niiden on 97 artiklan mukaisesti ryhdyttävä toimenpiteisiin tällaisen käyttömahdollisuuden varmistamiseksi.

4. Tätä artiklaa sovelletaan, jollei henkilötietojen ja yksityisyyden suojaa koskevan unionin oikeuden vaatimuksista ja erityisesti direktiivin 2002/58/EY 12 artiklan säännöksistä muuta johdu.

113 artikla

Autoradiovastaanottimien, kuluttajille tarkoitettujen radiovastaanottimien ja digitaalitelevisiolaitteiden yhteentoimivuus

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava autoradiovastaanottimien ja kuluttajille tarkoitettujen digitaalitelevisiolaitteiden yhteentoimivuus liitteen XI mukaisesti.

2. Jäsenvaltiot voivat toteuttaa toimenpiteitä, joilla varmistetaan muiden kuluttajille tarkoitettujen radiovastaanottimien yhteentoimivuus ja rajoitetaan edullisten radiovastaanottimien vaikutusta markkinoihin, mutta niiden on myös varmistettava, että tällaisia toimenpiteitä ei sovelleta tuotteisiin, joissa radiovastaanotin on pelkästään liitännäistoiminto, kuten älypuhelimiin, eikä radioamatöörien käyttämiin laitteisiin.

3. Jäsenvaltioiden on kannustettava digitaalitelevisiopalvelujen tarjoajia varmistamaan tarvittaessa, että niiden loppukäyttäjilleen tarjoamat digitaalitelevisiolaitteet ovat yhteentoimivia siten, että päätelaitteita voidaan käyttää uudelleen muiden digitaalitelevisiopalvelujen tarjoajien palvelujen hyödyntämiseen, kun se on teknisesti mahdollista.

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kun loppukäyttäjät päättävät sopimuksensa, he voivat palauttaa digitaalitelevisiolaitteet helposti ja veloituksetta, jollei palveluntarjoaja osoita, että laite on täysin yhteentoimiva muiden palveluntarjoajien digitaalitelevisiopalvelujen kanssa, mukaan lukien palvelut, joihin loppukäyttäjä on vaihtanut, sanotun kuitenkaan rajoittamatta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2012/19/EU[1] 5 artiklan 2 kohdan soveltamista.

Jos digitaalitelevisiolaite vastaa yhdenmukaistettuja standardeja, joiden viitetiedot on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, tai osaa niistä, se on katsottava kyseisten standardien tai osan niistä kattamassa toisessa alakohdassa vahvistetun yhteentoimivuusvaatimuksen mukaiseksi.

[1] Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2012/19/EU, annettu 4 päivänä heinäkuuta 2012, sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta (EUVL L 197, 24.7.2012, s. 38).

114 artikla

Siirtovelvollisuudet

1. Jäsenvaltiot voivat asettaa tiettyjen radio- ja televisiolähetyskanavien ja niihin liittyvien täydentävien palvelujen, erityisesti vammaisten loppukäyttäjien asianmukaiselta palvelujen saatavuudelta esteitä poistavien palvelujen sekä hybriditelevisiopalveluja ja sähköisiä ohjelmaoppaita tukevan datan, välittämistä koskevia kohtuullisia siirtovelvoitteita lainkäyttövaltaansa kuuluville sellaisia sähköisiä viestintäverkkoja ja -palveluja tarjoaville yrityksille, joita käytetään radio- ja televisiolähetyskanavien välittämiseen yleisölle, jos merkittävä määrä kyseisten verkkojen ja palvelujen loppukäyttäjiä käyttää niitä pääasiallisena keinonaan vastaanottaa radio- ja televisiolähetyskanavia. Tällaisia velvoitteita voidaan asettaa ainoastaan, jos se on välttämätöntä kunkin jäsenvaltion selkeästi määrittelemien yleisen edun mukaisten tavoitteiden saavuttamiseksi, ja niiden on oltava oikeasuhteisia ja avoimia.

2. Jäsenvaltioiden on arvioitava uudelleen 1 kohdassa tarkoitettuja velvollisuuksia viimeistään … päivänä …kuuta … [vuosi tämän direktiivin voimaantulopäivästä], paitsi jos jäsenvaltiot ovat tehneet tällaisen uudelleenarvioinnin neljän edeltävän vuoden aikana.

3. Tämän artiklan 1 kohta tai 59 artiklan 2 kohta eivät rajoita jäsenvaltioiden mahdollisuutta määrittää asianmukainen korvaus tämän artiklan mukaisesti toteutettujen toimenpiteiden osalta, samalla kun ne varmistavat, että sähköisten viestintäverkkojen ja palvelujen tarjoajia ei kohdella syrjivästi samankaltaisissa olosuhteissa. Jos korvaus suoritetaan, jäsenvaltioiden on varmistettava, että korvausvelvollisuus esitetään selkeästi kansallisessa lainsäädännössä, mukaan lukien tarvittaessa perusteet tällaisen korvauksen laskemiselle. Jäsenvaltioiden on myös varmistettava, että sitä sovelletaan oikeasuhteisella ja avoimella tavalla.

115 artikla

Lisätoimintojen tarjoaminen

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaiset viranomaiset, tarvittaessa yhteistyössä kansallisten sääntelyviranomaisten kanssa, voivat vaatia kaikkia internetyhteyksien tai yleisesti saatavilla olevien numeroihin perustuvien, henkilöiden välisten viestintäpalvelujen tarjoajia asettamaan maksutta osittain tai kokonaan saataville liitteessä VI olevassa B osassa luetellut lisätoiminnot, jos ne ovat teknisesti toteutettavissa, sekä liitteessä VI olevassa A osassa luetellut lisätoiminnot, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 88 artiklan 2 kohdan soveltamista.

2. Jäsenvaltiot voivat 1 kohtaa soveltaessaan laajentaa liitteessä VI olevissa A ja B osassa esitettyä lisätoimintojen luetteloa varmistaakseen korkeatasoisemman kuluttajansuojan.

3. Jäsenvaltio voi päättää olla soveltamatta 1 kohtaa koko alueellaan tai sen osassa, jos se asianomaisten osapuolten näkemykset huomioon otettuaan katsoo, että tällaisia toimintoja on riittävästi saatavilla.

116 artikla

Liitteiden mukauttaminen

Siirretään komissiolle valta antaa 117 artiklan mukaisesti delegoituja säädöksiä liitteiden V, VI, IX, X ja XI muuttamiseksi teknisen ja yhteiskunnallisen kehityksen tai markkinakysynnän muutosten huomioon ottamiseksi.

IV OSA
LOPPUSÄÄNNÖKSET

117 artikla

Siirretyn säädösvallan käyttäminen

1. Komissiolle siirrettyä valtaa antaa delegoituja säädöksiä koskevat tässä artiklassa säädetyt edellytykset.

2. Siirretään komissiolle … päivästä …kuuta … [tämän direktiivin voimaantulopäivä] viiden vuoden ajaksi 75, 109 ja 116 artiklassa tarkoitettu valta antaa delegoituja säädöksiä. Komissio laatii siirrettyä säädösvaltaa koskevan kertomuksen viimeistään yhdeksän kuukautta ennen tämän viiden vuoden kauden päättymistä. Säädösvallan siirtoa jatketaan ilman eri toimenpiteitä samanpituisiksi kausiksi, jollei Euroopan parlamentti tai neuvosto vastusta tällaista jatkamista viimeistään kolme kuukautta ennen kunkin kauden päättymistä.

3. Euroopan parlamentti tai neuvosto voi milloin tahansa peruuttaa 75, 109 ja 116 artiklassa tarkoitetun säädösvallan siirron. Peruuttamispäätöksellä lopetetaan tuossa päätöksessä mainittu säädösvallan siirto. Peruuttaminen tulee voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, tai jonakin myöhempänä, kyseisessä päätöksessä mainittuna päivänä. Peruuttamispäätös ei vaikuta jo voimassa olevien delegoitujen säädösten pätevyyteen.

4. Ennen kuin komissio hyväksyy delegoidun säädöksen, se kuulee kunkin jäsenvaltion nimeämiä asiantuntijoita paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyssä toimielinten välisessä sopimuksessa vahvistettujen periaatteiden mukaisesti.

5. Heti kun komissio on antanut delegoidun säädöksen, komissio antaa sen tiedoksi yhtäaikaisesti Euroopan parlamentille ja neuvostolle.

6. Edellä olevien 75, 109 ja 116 artiklan nojalla annettu delegoitu säädös tulee voimaan ainoastaan, jos Euroopan parlamentti tai neuvosto ei ole kahden kuukauden kuluessa siitä, kun asianomainen säädös on annettu tiedoksi Euroopan parlamentille ja neuvostolle, ilmaissut vastustavansa sitä tai jos sekä Euroopan parlamentti että neuvosto ovat ennen mainitun määräajan päättymistä ilmoittaneet komissiolle, että ne eivät vastusta säädöstä. Euroopan parlamentin tai neuvoston aloitteesta tätä määräaikaa jatketaan kahdella kuukaudella.

118 artikla

Komitea

1. Komissiota avustaa komitea, jäljempänä 'viestintäkomitea'. Tämä komitea on asetuksessa (EU) N:o 182/2011 tarkoitettu komitea.

2. Edellä 28 artiklan 4 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettujen täytäntöönpanosäädösten osalta komissiota avustaa päätöksen N:o 676/2002/EY 3 artiklan 1 kohdan mukaisesti perustettu radiotaajuuskomitea. Tämä komitea on asetuksessa (EU) N:o 182/2011 tarkoitettu komitea.

3. Kun viitataan tähän kohtaan, sovelletaan asetuksen (EU) N:o 182/2011 4 artiklaa.

Kun komitean lausunto on määrä hankkia kirjallista menettelyä noudattaen, tämä menettely päätetään tuloksettomana, jos komitean puheenjohtaja lausunnon antamiselle asetetussa määräajassa niin päättää tai komitean jäsen sitä pyytää. Tällaisessa tapauksessa puheenjohtaja kutsuu komitean koolle kohtuullisen ajan kuluessa.

4. Kun viitataan tähän kohtaan, sovelletaan asetuksen (EU) N:o 182/2011 5 artiklaa ottaen huomioon mainitun asetuksen 8 artikla.

Kun komitean lausunto on määrä hankkia kirjallista menettelyä noudattaen, tämä menettely päätetään tuloksettomana, jos komitean puheenjohtaja lausunnon antamiselle asetetussa määräajassa niin päättää tai komitean jäsen sitä pyytää. Tällaisessa tapauksessa puheenjohtaja kutsuu komitean koolle kohtuullisen ajan kuluessa.

119 artikla

Tiedonvaihto

1. Komissio antaa viestintäkomitealle kaikki merkitykselliset tiedot verkko-operaattorien, palveluntarjoajien, käyttäjien, kuluttajien, laitevalmistajien ja ammattiyhdistysten sekä kolmansien maiden ja kansainvälisten järjestöjen edustajien kanssa käytyjen säännöllisten neuvottelujen tuloksista.

2. Viestintäkomitean on sähköistä viestintää koskevan unionin politiikan mukaisesti edistettävä jäsenvaltioiden sekä jäsenvaltioiden ja komission välistä tiedonvaihtoa sähköisiä viestintäverkkoja ja -palveluja koskevien sääntelytoimien tilanteesta ja kehityksestä.

120 artikla

Tietojen julkistaminen

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että ajantasaiset tiedot tämän direktiivin täytäntöönpanosta ovat yleisesti saatavilla tavalla, joka takaa, että ne ovat helposti kaikkien asianomaisten osapuolten käytettävissä. Jäsenvaltioiden on julkaistava virallisessa lehdessään ilmoitus siitä, miten ja missä tiedot julkaistaan. Ensimmäinen tällainen ilmoitus on julkaistava ennen … päivää …kuuta … [kaksi vuotta tämän direktiivin voimaantulopäivästä] ja sen jälkeen ilmoitus on julkaistava, kun sen sisältämiin tietoihin tulee muutoksia.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle jäljennös tällaisista ilmoituksista niiden julkaisuajankohtana. Komissio toimittaa tiedot tarpeen mukaan viestintäkomitealle.

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että yleisvaltuutuksiin, käyttöoikeuksiin ja järjestelmien asennusoikeuksiin liittyviä oikeuksia, ehtoja, menettelyjä, hallinnollisia ja muita maksuja sekä päätöksiä koskevat tiedot julkistetaan ja pidetään ajan tasalla, jotta ne ovat helposti kaikkien asianomaisten osapuolten saatavilla.

4. Jos 3 kohdassa tarkoitetut tiedot, erityisesti järjestelmien asennusoikeuksia koskevia menettelyjä ja ehtoja koskevat tiedot, ovat hallinnon eri tasojen hallussa, toimivaltaisen viranomaisen on järjestelmien asennusoikeuksien hakemista helpottaakseen kustannukset huomioon ottaen pyrittävä kaikin asianmukaisin keinoin laatimaan käyttäjäystävällinen yhteenveto kaikista näistä tiedoista mukaan lukien toimivaltaisia hallinnon tasoja ja niiden viranomaisia koskevat tiedot.

5. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että yrityksille tämän direktiivin mukaisesti asetettavat erityisvelvollisuudet julkaistaan ja että tuote- ja palvelumarkkinat sekä maantieteelliset markkinat yksilöidään. Niiden on varmistettava, että ajantasaiset tiedot ovat yleisesti ja helposti kaikkien asianomaisten osapuolten saatavilla, jollei liikesalaisuuksien suojaamisen tarpeesta muuta johdu.

6. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle jäljennös kaikista tiedoista, jotka ne asettavat julkisesti saataville 5 kohdan nojalla. Komissio julkaisee mainitut tiedot helposti saatavilla olevassa muodossa ja toimittaa ne tarvittaessa viestintäkomitealle.

121 artikla

Ilmoittaminen ja seuranta

1. Kansallisten sääntelyviranomaisten on ilmoitettava komissiolle viimeistään … päivänä …kuuta … [kaksi vuotta tämän direktiivin voimaantulopäivästä] ja tämän jälkeen välittömästi kaikkien muutosten jälkeen niiden yritysten nimet, jotka on nimetty 85 artiklan 2 kohdan, 86 artiklan tai 87 artiklan mukaisesti yleispalveluvelvollisuuksien alaisiksi yrityksiksi.

2. Kansallisten sääntelyviranomaisten on ilmoitettava komissiolle niiden yritysten nimet, joilla katsotaan olevan huomattava markkinavoima tässä direktiivissä tarkoitetulla tavalla, ja niille tämän direktiivin mukaisesti asetetut velvollisuudet. Kaikki muutokset, jotka vaikuttavat operaattoreille asetettuihin velvollisuuksiin, tai muutokset yrityksissä, joita tämän direktiivin säännökset koskevat, on ilmoitettava komissiolle viipymättä.

122 artikla

Uudelleentarkastelua koskevat menettelyt

1. Komissio tarkastelee säännöllisesti uudelleen tämän direktiivin toimintaa ja antaa siitä kertomuksen Euroopan parlamentille ja neuvostolle ensimmäisen kerran viimeistään … päivänä …kuuta … [7 vuotta tämän direktiivin voimaantulopäivästä] ja tämän jälkeen viiden vuoden välein.

   Uudelleentarkasteluissa on arvioitava erityisesti 61 artiklan 3 kohdan, 76, 78 ja 79 artiklan markkinavaikutuksia sekä sitä, ovatko tämän direktiivin mukaiset ennakko- ja muut sääntelyvaltuudet riittävät, jotta kansalliset sääntelyviranomaiset voivat puuttua kilpailun vastaisiin oligopolistisiin markkinarakenteisiin ja voidaan varmistaa, että kilpailu toimii sähköisen viestinnän markkinoilla edelleen loppukäyttäjien hyväksi.

   Tätä varten komissio voi pyytää jäsenvaltioilta tietoja, jotka niiden on toimitettava ilman aiheetonta viivytystä.

2. Komissio tarkastelee viimeistään… päivänä …kuuta … [7 vuotta tämän direktiivin voimaantulopäivästä] ja sen jälkeen viiden vuoden välein uudelleen yleispalvelun laajuutta tarkoituksenaan erityisesti ehdotusten tekeminen Euroopan parlamentille ja neuvostolle yleispalvelun laajuuden muuttamisesta tai uudelleenmäärittelystä.

Uudelleentarkastelu perustuu yhteiskunnalliseen, taloudelliseen ja tekniseen kehitykseen, ja siinä otetaan muun muassa huomioon liikkuvuus ja siirtonopeudet, jotka perustuvat niihin vallitseviin tekniikoihin, jotka ovat loppukäyttäjien enemmistön käytössä. Komissio antaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen uudelleentarkastelun tuloksista.

3. BERECin on viimeistään … päivänä …kuuta … [kolme vuotta tämän direktiivin voimaantulopäivästä] ja sen jälkeen kolmen vuoden välein julkaistava lausunto yleisvaltuutuksen kansallisesta täytäntöönpanosta ja toiminnasta ja niiden vaikutuksesta sisämarkkinoihin.

Komissio voi, ottaen mahdollisimman tarkasti huomioon BERECin lausunnon, julkaista kertomuksen I osan II osaston II luvun ja liitteen I soveltamisesta sekä antaa säädösehdotuksen näiden säännösten muuttamiseksi, jos se katsoo tämän olevan välttämätöntä sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan esteisiin puuttumiseksi.

123 artikla

Loppukäyttäjien oikeuksien uudelleentarkastelua koskeva erityismenettely

1. BERECin on seurattava markkinoiden ja teknologian kehitystä erityyppisten sähköisten viestintäpalvelujen osalta ja julkaistava viimeistään … päivänä …kuuta … [kolme vuotta tämän direktiivin voimaantulopäivästä] ja sen jälkeen kolmen vuoden välein tai vähintään kahden jäsenvaltioista tulevan jäsenensä perustellusta pyynnöstä lausunto tällaisesta kehityksestä ja sen vaikutuksesta III osan III osaston soveltamiseen.

Lausunnossaan BERECin on arvioitava, miten hyvin III osan III osaston säännökset täyttävät 3 artiklassa esitetyt tavoitteet. Lausunnossa on otettava erityisesti huomioon III osan III osaston soveltamisala sen kattamien sähköisten viestintäpalvelujen tyyppien osalta. BERECin on lausuntonsa perustaksi analysoitava erityisesti seuraavia:

a) miten hyvin kaikkien sähköisten viestintäpalvelujen loppukäyttäjät voivat tehdä vapaita ja tietoon perustuvia valintoja, myös täydellisten sopimustietojen perusteella, ja miten helposti he voivat vaihtaa sähköisten viestintäpalvelujensa tarjoajaa;

b) missä määrin a alakohdassa tarkoitettujen mahdollisuuksien puuttuminen on vääristänyt markkinoita tai haitannut loppukäyttäjiä;

c) missä määrin hätäpalvelujen tosiasiallisen saatavuuden jäsenvaltioissa voidaan katsoa olevan tuntuvasti uhattuna, erityisesti numeroista riippumattomien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen käytön lisääntymisen, yhteentoimivuuden puutteen tai teknologian kehittymisen myötä;

d) millaisia kustannuksia III osan III osaston velvollisuuksien mahdolliset muutokset todennäköisesti aiheuttaisivat sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajille tai miten ne vaikuttaisivat näiden innovointiin.

2. Komissio ottaa mahdollisimman tarkasti huomioon BERECin lausunnon ja julkaisee kertomuksen tämän osastonsoveltamisesta sekä antaa säädösehdotuksen III osan III osaston muuttamiseksi, jos se katsoo tämän olevan välttämätöntä sen varmistamiseksi, että 3 artiklassa esitetyt tavoitteet täyttyvät jatkossakin.

124 artikla

Saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä

1. Jäsenvaltioiden on annettava ja julkaistava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset viimeistään … päivänä …kuuta … [kaksi vuotta tämän direktiivin voimaantulopäivästä]. Niiden on viipymättä toimitettava nämä säännökset kirjallisina komissiolle.

   Jäsenvaltioiden on sovellettava näitä säännöksiä … päivästä …kuuta … [kaksi vuotta tämän direktiivin voimaantulopäivästä]

   Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne julkaistaan virallisesti. Niissä on myös mainittava, että voimassa olevissa lakeissa, asetuksissa ja hallinnollisissa määräyksissä olevat viittaukset tällä direktiivillä kumottuihin direktiiveihin on katsottava viittauksiksi tähän direktiiviin. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset ja maininta tehdään.

2. Poiketen siitä, mitä tämän artiklan 1 kohdassa säädetään, tämän direktiivin 53 artiklan 2, 3 ja 4 kohtaa sovelletaan … päivästä …kuuta … [tämän direktiivin voimaantulopäivästä], kun päätöksen N:o 676/2002/EY mukaisesti täytäntöönpanotoimenpiteillä yhtenäistetyille radiotaajuuksille on mahdollistettu käyttö langattomiin laajakaistaverkkoihin ja -palveluihin. Sellaisten radiotaajuuksien osalta, joille tällaisia yhtenäistettyjä edellytyksiä ei ole vahvistettu viimeistään … päivänä ...kuuta … [tämän direktiivin voimaantulopäivä], tämän direktiivin 53 artiklan 2, 3 ja 4 kohtaa sovelletaan teknisten täytäntöönpanotoimenpiteiden hyväksymispäivästä päätöksen N:o 676/2002/EY 4 artiklan mukaisesti.

Poiketen siitä, mitä tämän artiklan 1 kohdassa säädetään, jäsenvaltioiden on sovellettava 54 artiklan noudattamisen edellyttämiä toimenpiteitä 31 päivästä joulukuuta 2020.

3. Jäsenvaltioiden on toimitettava hyväksymänsä tässä direktiivissä säännellyistä kysymyksistä antamansa keskeisimmät kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

125 artikla

Kumoaminen

Kumotaan ... päivästä... kuuta … [kaksi vuotta tämän direktiivin voimaantulopäivästä] liitteessä XII olevassa A osassa luetellut direktiivit 2002/19/EY, 2002/20/EY, 2002/21/EY ja 2002/22/EY, sanotun kuitenkaan vaikuttamatta jäsenvaltioiden velvollisuuteen noudattaa liitteessä XII olevassa B osassa olevia määräaikoja, joiden kuluessa niiden on saatettava mainitut direktiivit osaksi kansallista lainsäädäntöä, ja tuossa osassa mainittuja soveltamispäiviä.

Kumotaan päätöksen N:o 243/2012/EU 5 artikla ... päivästä ...kuuta … [kaksi vuotta tämän direktiivin voimaantulopäivästä].

Viittauksia kumottuihin direktiiveihin pidetään viittauksina tähän direktiiviin liitteessä XIII olevan vastaavuustaulukon mukaisesti.

126 artikla

Voimaantulo

Tämä direktiivi tulee voimaan kolmantena päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

127 artikla

Osoitus

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Strasbourgissa

Euroopan parlamentin puolesta	*Neuvoston puolesta*
Puhemies	*Puheenjohtaja*

LIITE I

LUETTELO EHDOISTA, JOTKA VOIDAAN LIITTÄÄ YLEISVALTUUTUKSIIN, RADIOTAAJUUKSIEN KÄYTTÖÄ KOSKEVIIN OIKEUKSIIN JA NUMEROVAROJEN KÄYTTÖÄ KOSKEVIIN OIKEUKSIIN

Tässä liitteessä säädetään niiden enimmäisehtojen luettelosta, jotka voidaan sisällyttää sähköisiä viestintäverkkoja ja -palveluja, henkilöiden välisiä numeroista riippumattomia viestintäpalveluja lukuun ottamatta, koskeviin yleisvaltuutuksiin (A osa), sähköisiin viestintäverkkoihin (B osa), sähköisiin viestintäpalveluihin henkilöiden välisiä numeroista riippumattomia viestintäpalveluja lukuun ottamatta (C osa), radiotaajuuksien käyttöä koskeviin oikeuksiin (D osa) ja numerovarojen käyttöä koskeviin oikeuksiin (E osa).

A. Yleiset ehdot, jotka voidaan liittää yleisvaltuutukseen

1. Tämän direktiivin 16 artiklan mukaiset hallinnolliset maksut.

2. Erityisesti sähköisen viestinnän alaa koskeva henkilötietojen ja yksityisyyden suoja direktiivin 2002/58/EY mukaisesti.

3. Tämän direktiivin 12 artiklan mukaisen ilmoitusmenettelyn nojalla annettavat ja 21 artiklassa mainittuihin muihin tarkoituksiin vaadittavat tiedot.

4. Toimivaltaisten kansallisten viranomaisten mahdollisuus lailliseen telekuunteluun asetuksen (EU) 2016/679 ja direktiivin 2002/58/EY mukaisesti.

5. Viestinnän käyttöehdot tilanteissa, joissa kansalliset sääntelyviranomaiset varoittavat yleisöä uhkaavista vaaratilanteista, ja tilanteissa, joissa pyritään lieventämään suuronnettomuuksien seurauksia.

6. Käyttöehdot suuronnettomuuksissa tai kansallisissa hätätilanteissa hätäpalvelujen ja viranomaisten välisen viestinnän turvaamiseksi.

7. Muut kuin 13 artiklassa tarkoitetut käyttöoikeuteen liittyvät velvollisuudet, joita sovelletaan sähköisiä viestintäverkkoja tai -palveluja tarjoaviin yrityksiin.

8. Toimenpiteet, joiden tarkoituksena on varmistaa 39 artiklassa tarkoitettujen standardien tai eritelmien noudattaminen.

9. Avoimuusvelvollisuudet yleisesti saatavilla olevia sähköisiä viestintäpalveluja tarjoaville yleisen sähköisen viestintäverkon tarjoajille päästä päähän -liitettävyyden varmistamiseksi, noudattaen 3 artiklan tavoitteita ja periaatteita ja, jos se on tarpeen ja oikeasuhteista, toimivaltaisten viranomaisten oikeus tällaiseen tietoon, jota tarvitaan näiden ilmoitusten oikeellisuuden tarkastamiseen.

B. Erityisehdot, jotka voidaan liittää sähköisten viestintäverkkojen tarjoamista koskevaan yleisvaltuutukseen

1. Verkkojen yhteenliitettävyys tämän direktiivin mukaisesti.

2. Tämän direktiivin mukaiset siirtovelvollisuudet.

3. Toimenpiteet yleisön suojelemiseksi sähköisistä viestintäverkoista aiheutuvilta sähkömagneettisilta kentiltä unionin oikeuden mukaisesti ottaen mahdollisimman tarkasti huomioon suositus 1999/519/EY.

4. Yleisten sähköisten viestintäverkkojen eheyden ylläpito tämän direktiivin sekä asettamalla ehtoja sähkömagneettisten häiriöiden ehkäisemiseksi sähköisten viestintäverkkojen tai -palvelujen välillä direktiivin 2014/30/EU mukaisesti.

5. Julkisten verkkojen turvaaminen luvatonta käyttöä vastaan direktiivin 2002/58/EY mukaisesti.

6. Edellytykset radiotaajuuksien käytölle direktiivin 2014/53/EU 7 artiklan 2 kohdan mukaisesti, jos tähän käyttöön ei tämän direktiivin 46 artiklan 1 kohdan ja 48 artiklan mukaisesti sovelleta yksittäisten käyttöä koskevien oikeuksien myöntämistä.

C. Erityisehdot, jotka voidaan liittää sähköisten viestintäverkkojen tarjoamista koskevaan yleisvaltuutukseen lukuun ottamatta numeroista riippumattomia henkilöiden välisiä viestintäpalveluja

1. Palvelujen yhteentoimivuus tämän direktiivin mukaisesti.

2. Loppukäyttäjien mahdollisuus käyttää kansalliseen numerointisuunnitelmaan sisältyviä numeroita, kansainvälisiä ilmaisnumeroita ja, jos se on teknisesti ja taloudellisesti toteutettavissa, toisten jäsenvaltioiden kansallisiin numerointisuunnitelmiin sisältyviä numeroita sekä tämän direktiivin mukaiset ehdot.

3. Erityisesti sähköisen viestinnän alaa koskevat kuluttajansuojasäännöt.

4. Laittoman sisällön välittämistä koskevat rajoitukset direktiivin 2000/31/EY mukaisesti ja rajoitukset suhteessa haitallisen sisällön välittämiseen direktiivin 2010/13/EU mukaisesti.

D. Ehdot, jotka voidaan liittää radiotaajuuksien käyttöä koskeviin oikeuksiin

1. Velvollisuus tarjota direktiivin 45 artiklan rajoissa palvelua tai käyttää teknologiatyyppiä, mukaan lukien tarpeen mukaan palvelun kattavuus- ja laatuvaatimukset.

2. Radiotaajuuksien tosiasiallinen ja tehokas käyttö tämän direktiivin mukaisesti.

3. Tekniset ja toiminnalliset edellytykset, jotka ovat tarpeen, jotta voidaan välttää haitallisia häiriöitä ja suojata yleisöä sähkömagneettisilta kentiltä ottaen mahdollisimman tarkasti huomioon suositus N:o 1999/519/EY, jos nämä edellytykset eroavat yleisvaltuutukseen sisältyvistä edellytyksistä.

4. Enimmäisvoimassaoloaika 49 artiklan mukaisesti, jollei kansallisen taajuussuunnitelman muutoksista muuta johdu.

5. Oikeuksien siirto tai vuokraus oikeudenhaltijan aloitteesta ja tällaisen siirron ehdot tämän direktiivin mukaisesti.

6. Käyttöoikeusmaksut 42 artiklan mukaisesti.

7. Mahdolliset sitoumukset, jotka käyttöä koskevan oikeuden saava yritys on tehnyt valtuutuksen yhteydessä tai valtuutuksen uusintamenettelyn yhteydessä ennen valtuutuksen myöntämistä tai tapauksen mukaan ennen kuin kehotetaan tekemään käyttöä koskevia oikeuksia koskevia hakemuksia.

8. Velvollisuudet yhdistää tai jakaa radiotaajuuksia tai antaa muille käyttäjille radiotaajuuksien käyttöä koskeva oikeus tietyillä alueilla tai kansallisella tasolla.

9. Radiotaajuusalueiden käyttöä koskevien asiaankuuluvien kansainvälisten sopimusten mukaiset velvollisuudet.

10. Radiotaajuusalueiden kokeellista käyttöä koskevat erityisvelvollisuudet.

E. Ehdot, jotka voidaan liittää numerovarojen käyttöä koskeviin oikeuksiin

1. Sen palvelun osoittaminen, johon numeroa käytetään, mukaan lukien kaikki kyseisen palvelun tarjoamista koskevat vaatimukset, ja epäilyjen välttämiseksi hinnoitteluperiaatteet ja enimmäishinnat, joita voidaan soveltaa erityisiin numeroalueisiin kuluttajansuojan varmistamiseksi tämän direktiivin 3 artiklan 2 kohdan d alakohdan mukaisesti.

2. Numerovarojen tosiasiallinen ja tehokas käyttö tämän direktiivin mukaisesti.

3. Numeron siirrettävyyttä koskevat vaatimukset tämän direktiivin mukaisesti.

4. Velvollisuus tarjota julkisissa luetteloissa loppukäyttäjiä koskevia tietoja 112 artiklan mukaisesti.

5. Enimmäisvoimassaoloaika 94 artiklan mukaisesti, jollei kansallisen numerointisuunnitelman muutoksista muuta johdu.

6. Oikeuksien siirto tai vuokraus oikeudenhaltijan aloitteesta ja tällaisen siirron ehdot tämän direktiivin mukaisesti, mukaan lukien se, että kaikkien numeron käyttöoikeuteen liitettyjen ehtojen olisi oltava myös niitä oikeudenhaltijoita sitovia, joille oikeudet on siirretty.

7. Käyttöoikeusmaksut 95 artiklan mukaisesti.

8. Mahdolliset sitoumukset, jotka käyttöä koskevan oikeuden saava yritys on tehnyt tarjouskilpailuun perustuvassa tai vertailevassa valintamenettelyssä.

9. Numeroiden käyttöä koskevien asiaankuuluvien kansainvälisten sopimusten mukaiset velvollisuudet.

10. Velvollisuudet, jotka liittyvät numeroiden käyttöoikeuteen oman alueen ulkopuolella unionissa niiden jäsenvaltioiden, jotka ovat muita kuin maatunnuksen jäsenvaltio, kuluttajansuojan ja muiden numeroihin liittyvien sääntöjen noudattamisen varmistamiseksi.

LIITE II

KATSELIJOILLE JA KUUNTELIJOILLE UNIONISSA LÄHETETTÄVIEN DIGITAALITELEVISIO- JA RADIOPALVELUJEN KÄYTTÖOIKEUKSIA KOSKEVAT EHDOT

I osa:
Ehdollisen käyttöoikeuden järjestelmien ehdot,
joita sovelletaan 62 artiklan 1 kohdan mukaisesti

Katselijoille ja kuuntelijoille unionissa lähetettävien digitaalitelevisio- ja -radiopalvelujen ehdollisen käyttöoikeuden järjestelmissä jäsenvaltioiden on siirtotavasta riippumatta 62 artiklan mukaisesti varmistettava, että seuraavia ehtoja noudatetaan:

a) Kaikkien ehdollisia käyttöoikeuspalveluja tarjoavien yritysten, jotka tarjoavat digitaalitelevisio- ja -radiopalvelujen käyttöoikeuspalveluja ja joiden käyttöoikeuspalveluja käyttävät lähetystoiminnan harjoittajat ovat toiminnassaan riippuvaisia minkä tahansa mahdollisen katselija- tai kuuntelijaryhmän saavuttamisesta, on siirtotavasta riippumatta:

   – tarjottava kaikille lähetystoiminnan harjoittajille oikeudenmukaisin, kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin ja unionin kilpailuoikeutta noudattaen teknisiä palveluja, joiden avulla katselijat tai kuuntelijat voivat vastaanottaa lähetystoiminnan harjoittajien digitaalisesti lähettämiä palveluja palveluoperaattoreiden hallinnoimien dekoodereiden avulla, ja noudatettava unionin kilpailuoikeutta,

   – pidettävä erillistä kirjanpitoa toiminnastaan ehdollisen käyttöoikeuden tarjoajina.

b) Ehdollisen käyttöoikeuden tuotteiden ja järjestelmien teollisoikeuksien haltijoiden on lisenssejä kuluttajalaitteiden valmistajille myöntäessään varmistettava, että tämä tapahtuu oikeudenmukaisin, kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin. Tekniset ja kaupalliset tekijät huomioon ottaen oikeudenhaltijat eivät saa asettaa lisenssien myöntämiselle ehtoja, joilla kielletään, estetään tai hankaloitetaan sisällyttämästä samaan tuotteeseen:

– yhteistä rajapintaa, joka mahdollistaa yhteyden useisiin muihin liityntäjärjestelmiin, tai

– toiselle liityntäjärjestelmälle yksilöllisiä ominaisuuksia edellyttäen, että lisenssinsaaja noudattaa asiaan liittyviä ja kohtuullisia ehtoja ja varmistaa omalta osaltaan ehdollisen käyttöoikeuden järjestelmien operaattoreiden välisten toimintojen turvallisuuden.

II osa:
Muut toiminnot, joihin voidaan soveltaa
ehtoja 61 artiklan 2 kohdan D alakohdan mukaisesti

a) Pääsy sovellusrajapintoihin (API).

b) Pääsy sähköisiin ohjelmaoppaisiin (EPG).

LIITE III

KRITEERIT PUHELIIKENTEEN TUKKUTASON
TERMINOINTIMAKSUJEN MÄÄRITTELEMISEKSI

Periaatteet, kriteerit ja muuttujat 75 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen puheliikenteen tukkutason terminointimaksujen määrittelemiseksi kiinteissä verkoissa ja matkaviestinverkoissa:

a) maksujen on perustuttava tehokkaan operaattorin kustannusten kattamiseen; tosiasiallisten kustannusten arvioinnin on perustuttava nykyarvoon; kustannusmetodologian todellisten kustannusten laskemisen on perustuttava alhaalta ylöspäin suuntautuvan mallintamisen lähestymistapaan, jossa käytetään tukkuhintaisen laskevan puheensiirtopalvelun kolmansille osapuolille toimittamisen liikenneperusteisia pitkän aikavälin lisäkustannuksia;

b) puheliikenteen tukkutason terminointipalvelun asianmukaiset lisäkustannukset muodostuvat erosta, joka syntyy kun verrataan koko palveluvalikoimaansa tarjoavan operaattorin pitkän aikavälin kokonaiskustannuksia ja kyseisen operaattorin pitkän aikavälin kokonaiskustannuksia, mikäli se ei tarjoaisi kolmansille osapuolille puheliikenteen tukkutason terminointipalvelua;

c) kyseiselle terminointipalvelulle olisi kohdennettava ainoastaan ne liikenneperusteiset kustannukset, jotka vältettäisiin, jos puheliikenteen tukkutason terminointipalvelua ei tarjottaisi;

d) lisäverkkokapasiteettiin liittyvät kustannukset otetaan huomioon ainoastaan siinä määrin kuin ne johtuvat tarpeesta lisätä kapasiteettia lisääntyneen puheliikenteen tukkutason terminointiliikenteen välittämiseksi;

e) radiotaajuusmaksuja ei lueta matkaviestinverkon puheliikenteen terminointikustannuksiin;

f) huomioon otetaan ainoastaan kolmansille osapuolille tukkutasolla tarjottavan puheliikenteen terminointipalvelun tarjoamisesta suoraan aiheutuvat tukkutason kaupalliset kustannukset;

g) kaikkien kiinteiden verkkojen operaattoreiden koosta riippumatta katsotaan tarjoavan puheliikenteen terminointipalveluja samaan yksikköhintaan kuin tehokas operaattori;

h) matkaviestinverkon operaattoreilla tehokkuuden vähimmäistasoksi on vahvistettava vähintään 20 prosentin markkinaosuus;

i) omaisuuseristä tehtäviin poistoihin on asianmukaista käyttää taloudellista arvonalennusmallia; ja

j) mallinnettuja verkkoja koskevan teknologisen valinnan on oltava tulevaisuuteen suuntautuva ja perustuttava IP-runkoverkkoon ottaen huomioon eri teknologiat, joita todennäköisesti käytetään enimmäismaksujen voimassaoloaikana. Kun kyseessä ovat kiinteät verkot, puheluja pidetään yksinomaan pakettikytkentäisinä.

LIITE IV

YHTEISINVESTOINTITARJOUSTEN ARVIOINTIKRITEERIT

Kansallisen sääntelyviranomaisen on 76 artiklan 1 kohdan mukaisesti yhteisinvestointitarjousta arvioidessaan tarkistettava, täyttyvätkö vähintään seuraavat kriteerit. Kansalliset sääntelyviranomaiset voivat harkita lisäkriteerejä siinä määrin kuin ne ovat tarpeen, jotta voidaan varmistaa potentiaalisten investoijien pääsy yhteisinvestointeihin, ottaen huomioon paikalliset erityisolosuhteet ja markkinarakenteen:

a) Yhteisinvestointitarjousten on oltava syrjimättömästi avoimia kaikille yrityksille yhteisinvestointitarjouksen puitteissa rakennettavan verkon elinkaaren ajan. Yritys, jolla katsotaan olevan huomattava markkinavoima, voi sisällyttää tarjoukseen yritysten taloudellisia valmiuksia koskevia kohtuullisia ehtoja, joiden mukaan mahdollisten yhteisinvestoijien on esimerkiksi osoitettava kykynsä suorittaa vaiheittaisia maksuja, joiden perusteella käyttöönotto suunnitellaan, tai on hyväksyttävä strateginen suunnitelma, jonka perusteella keskipitkän aikavälin käyttöönottosuunnitelmat laaditaan, ja niin edelleen.

b) Yhteisinvestointitarjouksen on oltava läpinäkyvä:

– tarjouksen on oltava saatavilla ja helposti havaittavissa yrityksen, jolla katsotaan olevan huomattava markkinavoima, verkkosivulla;

– yksityiskohtaiset tiedot on asetettava viipymättä kiinnostuksensa ilmaisseen potentiaalisen tarjouksentekijän saataville, mukaan lukien yhteisinvestointisopimuksen oikeudellinen muoto ja tapauksen mukaan yhteisinvestointivälineen hallintosääntöjen aiekirje; ja

– yhteisinvestointihankkeen perustamista ja kehittämistä koskeva prosessi ja etenemissuunnitelma on vahvistettava etukäteen, ja se on selitettävä selkeästi kirjallisena potentiaalisille yhteisinvestoijille, ja kaikki merkittävät välietapit on annettava syrjimättä selkeästi tiedoksi kaikille yrityksille.

c) Yhteisinvestointitarjouksessa on oltava potentiaalisiin yhteisinvestoijiin sovellettavat ehdot, joissa asetetaan etusijalle pitkän aikavälin kestävä kilpailu, ja erityisesti on otettava huomioon seuraavat seikat:

– Kaikille yrityksille on tarjottava oikeudenmukaiset, kohtuulliset ja syrjimättömät yhteisinvestointisopimukseen osallistumisen ehdot ja edellytykset liittymisajankohdan huomioon ottaen esimerkiksi seuraavien osalta: erityisten oikeuksien hankintaan tarvittavat taloudelliset korvaukset, kyseisistä oikeuksista yhteisinvestoijille johtuva suoja sekä rakennus- että käyttövaiheessa, esimerkiksi myöntämällä luovuttamattomia käyttöoikeuksia (IRU) yhteisinvestointeja saaneen verkon odotetulle elinkaarelle, sekä yhteisinvestointisopimukseen osallistumista ja sen mahdollista irtisanomista koskevat edellytykset. Syrjimättömillä ehdoilla ei tässä yhteydessä tarkoiteta sitä, että kaikille mahdollisille yhteisinvestoijille on tarjottava täsmälleen samat ehdot, taloudelliset ehdot mukaan lukien, vaan sitä, että tarjottujen ehtojen kaikkien vaihtoehtojen on oltava perusteltuja samoin puolueettomin, avoimin, syrjimättömiin ja ennakoitavissa olevin kriteerein, kuten loppukäyttäjien linjojen lukumäärä, johon sitoudutaan.

– Tarjouksissa on oltava joustovaraa kunkin yhteisinvestoijan tekemän sitoumuksen arvon ja ajoituksen suhteen; voidaan esimerkiksi sopia tietyllä alueella loppukäyttäjien linjojen mahdollisesti kasvavasta kokonaisprosenttiosuudesta, johon yhteisinvestoijat voivat sitoutua asteittain ja joka vahvistetaan yksikkötasolla, jolloin pienemmät ja resursseiltaan rajalliset yhteisinvestoijat voivat ryhtyä yhteisinvestointiin kohtuullisella vähimmäistasolla ja asteittain lisätä osallistumistaan kunhan ensin varmistetaan alkuperäisen sitoumuksen riittävät tasot. Kullekin yhteisinvestoijalle kuuluvan taloudellisen korvauksen määrittelyssä on otettava huomioon, että varhaisvaiheen yhteisinvestoijat hyväksyvät suuremmat riskit ja tuovat pääomaa aiemmin.

– Myöhemmissä vaiheissa tehtäviin sitoumuksiin ja yhteisinvestointiin hankkeen käynnistämisen jälkeen liittyviin uusiin yhteisinvestoijiin on perusteltua soveltaa ajan myötä suurenevaa maksua, koska riskit pienenevät ja näin voidaan estää, että pääomaa jätettäisiin varhaisissa vaiheissa antamatta.

– Yhteisinvestointisopimuksessa on sallittava, että yhteisinvestoijat jakavat saavutettuja oikeuksia toisille yhteisinvestoijille tai kolmansille osapuolille, jotka haluavat liittyä yhteisinvestointisopimukseen, siten että oikeuden saavan yrityksen on noudatettava kaikkia yhteisinvestointisopimuksesta oikeuden siirtäjälle johtuvia alkuperäisiä velvoitteita.

– Yhteisinvestoijien on annettava toisilleen keskinäiset oikeudet oikeudenmukaisin ja kohtuullisin ehdoin ja edellytyksin käyttää yhteisinvestointeja saanutta infrastruktuuria tarjotakseen loppupään palveluja, myös loppukäyttäjille, läpinäkyvin edellytyksin, jotka on ilmaistava läpinäkyvästi yhteisinvestointitarjouksessa ja sitä seuraavassa sopimuksessa erityisesti silloin kun yhteisinvestoijat ovat yksittäin ja erikseen vastuussa verkon tiettyjen osien käyttöönotosta. Jos luodaan yhteisinvestointiväline, siinä on oltava verkon käyttöoikeus kaikille yhteisinvestoijille joko suoraan tai välillisesti käyttäen perustana tuotantopanosten vastaavuutta sekä oikeudenmukaisin ja kohtuullisin ehdoin ja edellytyksin, mukaan lukien taloudelliset edellytykset, joissa otetaan huomioon yksittäisten yhteisinvestoijien hyväksymät erilaiset riskitasot.

d) Yhteisinvestointitarjouksessa on varmistettava kestävä investointi, joka todennäköisesti vastaa tuleviin tarpeisiin, ottamalla käyttöön uusia verkkoelementtejä, jotka edistävät merkittävästi erittäin suuren kapasiteetin verkkojen käyttöönottoa.

LIITE V

VÄHIMMÄISPALVELUT, JOITA
RIITTÄVÄN LAAJAKAISTAINTERNETYHTEYSPALVELUN
ON TUETTAVA 84 ARTIKLAN 3 KOHDAN MUKAISESTI

1) sähköposti

2) hakukoneet, jotka pystyvät hakemaan ja löytämään kaikenlaista tietoa

3) verkkopohjaiset perusvälineet koulutukseen

4) verkkolehdet tai -uutiset

5) tavaroiden tai palvelujen ostaminen tai tilaaminen verkossa

6) työnhaku ja työhakuvälineet

7) ammatillinen verkostoituminen

8) verkkopankki

9) sähköisten viranomaispalvelujen käyttö

10) sosiaalinen media ja pikaviestintä

11) puhelut ja videopuhelut (vakiolaatua)

LIITE VI

88 ARTIKLASSA (KULUJEN VALVONTA),
115 ARTIKLASSA (LISÄTOIMINNOT) JA
106 ARTIKLASSA (PALVELUNTARJOAJAN VAIHTAMINEN
JA NUMEROIDEN SIIRRETTÄVYYS)
TARKOITETTUJEN TOIMINTOJEN JA PALVELUJEN KUVAUS

A osa:
88 ja 115 artiklassa tarkoitetut toiminnot ja palvelut

A osaa sovelletaan 88 artiklan perusteella kuluttajiin ja muihin loppukäyttäjien ryhmiin, jos jäsenvaltiot ovat laajentaneet tiettyjen A osan säännösten soveltamista niihin.

Tämän direktiivin 115 artiklan perusteella A osaa sovelletaan näihin jäsenvaltioiden määrittelemiin loppukäyttäjien ryhmiin, lukuun ottamatta ennakkomaksujärjestelmien, liittymämaksujen suorittamisen maksuerinä ja vain kuluttajiin sovellettavan kustannusseurannan osalta.

a) Eritelty laskutus

Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että toimivaltaiset viranomaiset, tarvittaessa yhteistyössä kansallisten sääntelyviranomaisten kanssa, voivat henkilötietojen ja yksityisyyden suojaa koskevan lainsäädännön vaatimusten mukaisesti säätää eritellyn laskun perustasosta, jota palveluntarjoajien on tarjottava loppukäyttäjille veloituksetta, jotta tilaajat voivat:

i) Tarkistaa internetyhteyspalvelun tai ääniviestintäpalvelujen tai 115 artiklaa sovellettaessa numeroihin perustuvien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen käytöstä aiheutuneet kulut sekä valvoa niitä; ja

ii) seurata puhelimen käyttöään ja puhelinkulujaan riittävästi ja näin valvoa kohtuullisessa määrin laskujaan.

Tarvittaessa loppukäyttäjille voidaan tarjota tarkempia erittelyjä kohtuullisin hinnoin tai veloituksetta.

Tällaisessa eritellyssä laskussa on erikseen mainittava palveluntarjoajan tunnistetiedot sekä lisämaksullisista numeroista loppukäyttäjältä veloitettujen palvelujen kesto, jollei hän ole pyytänyt olemaan mainitsematta näitä tietoja.

Soittavalle loppukäyttäjälle maksuttomia puheluja, kuten puheluja auttavaan puhelimeen, ei tarvitse yksilöidä soittavan loppukäyttäjän eritellyssä laskussa.

Kansalliset sääntelyviranomaiset voivat edellyttää, että operaattorit tarjoavat maksutta soittavan tilaajan tunnistuspalvelua.

b) Valikoiva lähtevien puhelujen tai erityismaksullisten teksti- tai multimediaviestien esto veloituksetta tai muiden samankaltaisten sovellusten esto veloituksetta, jos se on teknisesti mahdollista

Tehtyään ääniviestintäpalveluja tai 115 artiklaa sovellettaessa henkilöiden välisiä numeroihin perustuvia viestintäpalveluja tarjoavalle palveluntarjoajalle asiaa koskevan pyynnön loppukäyttäjä voi tämän toiminnon avulla velvoituksetta estää tietyntyyppisistä numeroista tai tietyntyyppisiin numeroihin lähtevät puhelut taikka erityismaksulliset teksti- tai multimediaviestit tai muut samankaltaiset sovellukset.

c) Ennakkomaksujärjestelmät

Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että toimivaltaiset viranomaiset, tarvittaessa yhteistyössä kansallisten sääntelyviranomaisten kanssa, voivat vaatia palveluntarjoajia tarjoamaan kuluttajille mahdollisuuden maksaa yleisen sähköisen viestintäverkon liittymästä ja ääniviestintäpalvelujen tai internetyhteyspalveluiden tai 115 artiklaa sovellettaessa numeroihin perustuvien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen käytöstä ennakkoon.

d) Liittymämaksujen suorittaminen maksuerinä

Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että toimivaltaiset viranomaiset, tarvittaessa yhteistyössä kansallisten sääntelyviranomaisten kanssa, voivat vaatia palveluntarjoajia tarjoamaan kuluttajille mahdollisuuden maksaa yleisen sähköisen viestintäverkon liittymämaksut maksuerinä.

e) Laskujen laiminlyönti

Jäsenvaltioiden on annettava lupa toteuttaa palveluntarjoajien esittämien laskujen maksamatta jättämisen johdosta erityisiä toimenpiteitä, joiden on oltava oikeasuhteisia ja syrjimättömiä ja jotka on julkaistava. Näiden toimenpiteiden avulla varmistetaan, että loppukäyttäjää varoitetaan asianmukaisesti ennalta palvelun mahdollisesta keskeyttämisestä tai verkkoyhteyden katkaisemisesta. Lukuun ottamatta petoksia ja tapauksia, joissa laskun maksu myöhästyy toistuvasti tai se jätetään toistuvasti maksamatta, edellä mainittujen toimenpiteiden avulla on varmistettava, sikäli kuin se on teknisesti toteutettavissa, että palvelun keskeyttäminen koskee ainoastaan kyseistä palvelua. Verkkoyhteys olisi voitava katkaista maksamattomien laskujen vuoksi vasta sen jälkeen, kun loppukäyttäjälle on annettu asianmukainen varoitus. Jäsenvaltiot voivat sallia, että ennen verkkoyhteyden täydellistä katkaisua tarjotaan jonkin aikaa rajoitettua palvelua, jolloin on mahdollista soittaa ainoastaan sellaisia puheluja, joista ei aiheudu maksuja loppukäyttäjälle (esimerkiksi hätäpuhelut numeroon 112) ja jäsenvaltioiden internetyhteyspalveluiden osalta kansallisten olosuhteiden perusteella määrittämää palvelujen vähimmäistasoa.

f) Hintaneuvonta

Loppukäyttäjät voivat tämän toiminnon avulla pyytää palveluntarjoajaa antamaan tietoa mahdollisesti tarjolla olevista vaihtoehtoisista edullisemmista hinnoista.

g) Kustannusseuranta

Palveluntarjoajat tarjoavat tämän toiminnon avulla muita, toimivaltaisten viranomaisten, tarvittaessa yhteistyössä kansallisten sääntelyviranomaisten kanssa, aiheellisiksi katsomia keinoja ääniviestintäpalvelujen tai internetyhteyspalvelun tai 115 artiklaa sovellettaessa numeroihin perustuvien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen kustannusseurantaan, mukaan luettuina maksuttomat ilmoitukset kuluttajille, jos kulutus on tavanomaisesta poikkeavaa tai liiallista.

h) Toiminto kolmannen osapuolen laskutuksen poistamiseksi

Loppukäyttäjille suunnattu toiminto, jolla kolmansina osapuolina olevilta palveluntarjoajilta voidaan poistaa mahdollisuus käyttää internetyhteyspalvelun tarjoajan tai yleisesti saatavilla olevan henkilöiden välisen viestintäpalvelun tarjoajan laskua niiden tuotteista tai palveluista veloittamiseen.

B osa:

Direktiivin 115 artiklassa tarkoitetut toiminnot

a) Kutsuvan tilaajan tunnistus

Tämän toiminnon avulla puhelun vastaanottaja näkee soittajan numeron ennen vastaamista.

Tätä toimintoa olisi tarjottava asiaankuuluvan henkilötietojen ja yksityisyyden suojaa koskevan lainsäädännön, erityisesti direktiivin 2002/58/EY mukaisesti.

Operaattoreiden olisi annettava tietoja ja signaaleja helpottamaan kutsuvan tilaajan tunnistuksen ja äänitaajuusvalinnan tarjoamista jäsenvaltioiden rajojen yli siinä määrin kuin se on teknisesti mahdollista.

b) Sähköpostien edelleenlähetys tai pääsy sähköpostiin internetyhteyspalvelun tarjoajan kanssa tehdyn sopimuksen irtisanomisen jälkeen

Toiminto, jolla internetyhteyspalvelun tarjoajan kanssa sopimuksensa irtisanoneet loppukäyttäjät voivat pyynnöstä ja maksutta päästä sähköposteihin, jotka on vastaanotettu entisen palveluntarjoajan liikenimeen tai tavaramerkkiin perustuvaan sähköpostiosoitteeseen (-osoitteisiin) kansallisen sääntelyviranomaisen tarpeelliseksi ja oikeasuhteiseksi katsoman ajanjakson ajan, tai siirtää siihen osoitteeseen (niihin osoitteisiin) lähetetyt sähköpostit kyseisen ajanjakson ajan loppukäyttäjän ilmoittamaan uuteen sähköpostiosoitteeseen.

C osa:

106 artiklassa tarkoitettujen numeron siirrettävyyttä koskevien

säännösten täytäntöönpano

Vaatimusta, jonka mukaan kaikki loppukäyttäjät, joilla on kansalliseen numerointisuunnitelmaan sisältyvä numero, voivat halutessaan säilyttää numeronsa riippumatta siitä, mikä yritys palveluja tarjoaa, sovelletaan:

a) maantieteellisten numeroiden osalta määritellyssä sijaintipaikassa; ja

b) muiden kuin maantieteellisten numeroiden osalta missä tahansa sijaintipaikassa.

Tätä osaa ei sovelleta numeroiden siirtämiseen kiinteitä palveluja tarjoavien verkkojen ja matkapuhelinverkkojen välillä.

LIITE VII

YLEISPALVELUVELVOLLISUUKSIEN MAHDOLLISTEN
NETTOKUSTANNUSTEN LASKEMINEN JA NIIDEN
KATTAMIS- TAI JAKOJÄRJESTELMIEN KÄYTTÖÖN OTTAMINEN
89 JA 90 ARTIKLAN MUKAISESTI

A osa:

Nettokustannusten laskeminen

Yleispalveluvelvollisuuksilla tarkoitetaan jäsenvaltion yritykselle asettamia velvollisuuksia, jotka koskevat 84–87 artiklassa säädettyä yleispalvelua.

Kansallisten sääntelyviranomaisten on harkittava kaikkia kannustimia, joilla yritykset (yleispalvelun tarjoajiksi nimetyt tai muut) saadaan tarjoamaan yleispalveluvelvollisuuksiin kuuluvia palveluja kustannustehokkaasti. Yleispalveluvelvollisuuksien nettokustannuksia laskettaessa nämä kustannukset muodostuvat erotuksesta, joka syntyy, kun lasketaan yrityksen toiminnan nettokustannukset yleispalveluvelvollisuuksien alaisena ja ilman yleispalveluvelvollisuuksia. On kiinnitettävä asianmukaista huomiota niiden kustannusten todenmukaiseen arviointiin, jotka yritys olisi päättänyt välttää, jos sillä ei olisi yleispalveluvelvollisuuksia. Nettokustannusten laskennassa on otettava huomioon yleispalvelua tarjoavan palveluntarjoajan saamat, myös aineettomat hyödyt.

Laskennan on perustuttava kustannuksiin, jotka aiheutuvat:

i) yksilöityjen palvelujen osatekijöistä, jos näitä palveluja voidaan tarjota ainoastaan tappiolla tai tavanomaisista kaupallisista ehdoista poikkeavin kustannuksin.

Tämän kustannusluokan osapalveluihin voi kuulua hätäpuhelinpalvelujen käyttöoikeus, tiettyjen maksullisten yleisöpuhelimien tarjonta, tiettyjen palvelujen tai laitteiden tarjonta vammaisille loppukäyttäjille, ja niin edelleen.

ii) tiettyjen loppukäyttäjien tai -käyttäjäryhmien palvelemisesta, jos heille voidaan tarjota palveluja ainoastaan tappiolla tai tavanomaisista kaupallisista ehdoista poikkeavin kustannuksin, kun otetaan huomioon tietyn verkon ja palvelun tarjoamisesta aiheutuvat kustannukset, siitä syntyneet tulot ja jäsenvaltion mahdollisesti asettama velvollisuus laskea hintojen keskiarvo maantieteellisin perustein.

Tähän kustannusluokkaan kuuluvat ne loppukäyttäjät tai -käyttäjäryhmät, joille yleispalveluvelvollisuuksista vapaa kaupallinen palveluntarjoaja ei tarjoaisi palvelua.

Yleispalveluvelvollisuuksien tiettyjen osien nettokustannukset lasketaan erikseen, jottei mahdollisia suoria tai epäsuoria etuja ja kustannuksia lasketa kahteen kertaan. Yleispalveluvelvollisuuden yritykselle aiheuttamat kokonaisnettokustannukset on laskettava siten, että yleispalveluvelvollisuuksien erityisistä osatekijöistä aiheutuvat nettokustannukset lasketaan yhteen ja kaikki aineettomat hyödyt otetaan huomioon. Vastuu nettokustannusten tarkistamisesta on kansallisella sääntelyviranomaisella.

B osa:

Yleispalveluvelvollisuuksien nettokustannusten kattaminen

Yleispalveluvelvollisuuksista mahdollisesti aiheutuvien nettokustannusten kattaminen tai rahoittaminen voi edellyttää, että tällaisten velvollisuuksien alaiset yritykset saavat korvauksen palvelujen tarjoamisesta muin kuin kaupallisin ehdoin. Koska tällainen korvaus merkitsee varojen siirtoja, jäsenvaltioiden on varmistettava, että ne toteutetaan puolueettomasti, avoimesti, syrjimättömästi ja oikeasuhteisesti. Tämä tarkoittaa, että varojen siirrosta saa aiheutua mahdollisimman vähän kilpailun tai käyttäjien kysynnän vääristymistä.

Rahastoon perustuvan jakojärjestelmän toiminnassa olisi 90 artiklan 3 kohdan mukaisesti käytettävä avointa ja neutraalia maksujenkeräämistapaa, jolla vältetään vaara, että yrityksiltä peritään maksuja sekä panoksista että tuotoksista.

Rahastoa hallinnoivan riippumattoman elimen tehtävänä on periä maksut yrityksiltä, joiden on arvioitu kyseisessä jäsenvaltiossa olevan velvollisia osallistumaan yleispalveluvelvollisuuksien nettokustannuksiin. Lisäksi elimen tehtävänä on valvoa varojen siirtoa tai hallinnollisia maksuja yrityksille, joilla on oikeus saada niitä rahastosta.

LIITE VIII

102 ARTIKLAN (SOPIMUKSIIN LIITTYVÄT TIETOVAATIMUKSET) MUKAISESTI TOIMITETTAVIA TIETOJA KOSKEVAT VAATIMUKSET

A. Tietovaatimukset yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen, jotka eivät ole laitteiden välisen viestinnän palvelujen tarjontaan liittyviä siirtopalveluja, tarjoajille.

Yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen, jotka eivät ole laitteiden välisen viestinnän palvelujen tarjontaan liittyviä siirtopalveluja, tarjoajien on annettava seuraavat tiedot:

1) osana kunkin tarjottavan palvelun keskeisiä ominaisuuksia palvelujen laadun vähimmäistasot siinä määrin kuin näitä tarjotaan ja muiden palvelujen kuin internetyhteyspalvelujen osalta varmistetut erityiset laatumuuttujat.

   Jos palvelun laadun vähimmäistasoja ei tarjota, tästä on ilmoitettava.

2) osana hintatietoja sähköisen viestintäpalvelun aktivoinnin ja mahdollisten toistuvien tai kulutukseen perustuvien maksujen hinnat, sikäli ja siinä määrin kuin niitä peritään,

3) osana tietoja sopimuksen kestosta ja sen uusimista ja irtisanomista koskevista ehdoista, mahdolliset terminointimaksut mukaan lukien, siltä osin kuin tällaisia ehtoja on voimassa:

   i) kaikki edullisempien ehtojen saamiseksi tarvittavat vähimmäiskäyttöä tai vähimmäiskestoa koskevat vaatimukset,

   ii) kaikki palveluntarjoajan vaihtamiseen liittyvät maksut sekä korvaus- ja hyvitysjärjestelyt vaihtoon liittyvän viivästymisen tai väärinkäytösten varalta sekä tiedot asiaankuuluvista menettelyistä;

   iii) tiedot ennalta maksettuja palveluja käyttävien kuluttajien oikeudesta saada pyynnöstä mahdollisen käyttämättä jääneen saldon palautus vaihdon yhteydessä 106 artiklan 6 kohdan mukaisesti;

   iv) sopimuksen ennenaikaisen irtisanomisen johdosta mahdollisesti perittävät maksut, mukaan lukien tiedot päätelaitteiden lukituksen avaamisesta ja päätelaitteista mahdollisesti perittävistä maksuista;

4) mahdolliset korvaus- ja hyvitysmenettelyt – tapauksen mukaan myös nimenomainen viittaus kuluttajien oikeuksiin – joita sovelletaan, jos palvelun laatu ei ole sovitun tasoinen tai jos palveluntarjoaja ei reagoi riittävällä tavalla turvallisuuteen liittyvään vaaratilanteeseen, uhkaan tai haavoittuvuuteen;

5) toimet, joita palveluntarjoaja voi toteuttaa tietoturvan vaarantuessa taikka uhkien tai haavoittuvuuksien johdosta.

B. Tietovaatimukset internetyhteyspalvelujen ja yleisesti saatavilla olevien, henkilöiden välisten viestintäpalvelujen tarjoajille

I A osassa esitettyjen vaatimusten lisäksi internetyhteyspalvelujen ja yleisesti saatavilla olevien, henkilöiden välisten viestintäpalvelujen tarjoajien on annettava seuraavat tiedot:

1) osana kunkin tarjottavan palvelun keskeisiä ominaisuuksia

i) palvelujen laadun vähimmäistasot siinä määrin kuin niitä tarjotaan ja ottaen mahdollisimman tarkasti huomioon 104 artiklan 2 kohdan mukaisesti annetut BERECin suuntaviivat seuraavien seikkojen osalta:

– internetyhteyspalvelujen osalta vähintään tiedot vasteajasta tiedot viivevaihtelusta ja pakettihävikistä,

– yleisesti saatavilla olevien, henkilöiden välisten viestintäpalvelujen osalta, siltä osin kuin palveluntarjoajat hallitsevat vähintään joitakin verkon osia tai niillä on sitä koskeva palvelutasosopimus sellaisten yritysten kanssa, jotka tarjoavat verkon käyttöoikeutta, vähintään perusliittymän toimitusaika, vian todennäköisyys ja puhelun merkinannon viiveet liitteen IX mukaisesti; ja

ii) palveluntarjoajan toimitettujen päätelaitteiden käytölle mahdollisesti asettamat ehdot, mukaan lukien maksut, sanotun rajoittamatta loppukäyttäjien oikeutta käyttää valitsemiaan päätelaitteita asetuksen (EU) 2015/2120 3 artiklan 1 kohdan mukaisesti;

2) osana hintatietoja sähköisen viestintäpalvelun aktivoinnin ja mahdollisten toistuvien tai kulutukseen perustuvien maksujen hinnat, sikäli ja siinä määrin kuin niitä peritään,

   i) yksityiskohtaiset tiedot sopimukseen sisältyvästä yhdestä tai useammasta erityisestä hinnastosta ja kunkin hinnaston osalta tarjottavien palvelujen tyypeistä, mukaan lukien tarvittaessa viestintämäärät (MB, minuutit ja viestit), myös laskutuskausittain, ja lisäviestintäyksikköjen hinta,

   ii) hinnaston tai hinnastojen perustuessa ennalta määritettyyn viestintämäärään kuluttajan mahdollisuus siirtää edellisellä laskutuskaudella käyttämättä jäänyt määrä seuraavalle laskutuskaudelle, jos tämä mahdollisuus sisältyy sopimukseen,

   iii) toiminnot, joilla turvataan laskujen läpinäkyvyys ja seurataan kulutuksen määrää,

   iv) hintatiedot kaikista numeroista ja palveluista, joihin sovelletaan erityisiä hinnoitteluehtoja; yksittäisten palveluluokkien osalta toimivaltaiset viranomaiset, tarvittaessa yhteistyössä kansallisten sääntelyviranomaisten kanssa, voivat lisäksi vaatia, että tällaiset tiedot annetaan välittömästi ennen puhelun yhdistämistä tai ennen yhdistämistä palveluntarjoajalle,

   v) palveluyhdistelmien ja sekä palveluja että päätelaitteita sisältävien palvelukokonaisuuksien tapauksessa kokonaisuuden yksittäisten osien hinta, jos niitä markkinoidaan myös erikseen,

vi) mahdollisia myynnin jälkeisiä palveluja, ylläpitopalveluja ja asiakastukea koskevat yksityiskohtaiset tiedot sekä niihin liitetyt ehdot maksut mukaan lukien, ja

vii) menetelmät, joiden avulla voi saada ajantasaisia tietoja kaikista sovellettavista tariffeista ja ylläpitomaksuista;

3) osana tietoja palveluyhdistelmää koskevan sopimuksen kestosta ja sen uusimista ja irtisanomista koskevista ehdoista tapauksen mukaan palvelukokonaisuuden tai sen osien irtisanomisehdot;

4) tiedot siitä, mitä henkilötietoja tarvitaan ennen palvelun suorittamista tai kerätään palvelun tarjoamisen yhteydessä, sanotun rajoittamatta asetuksen (EU) 2016/679 13 artiklan soveltamista,

5) yksityiskohtaiset tiedot tuotteista ja palveluista, jotka on suunniteltu vammaisia loppukäyttäjiä varten, ja siitä, miten näiden tietojen päivitykset voi saada;

6) keinot riitojen, myös kansallisten ja valtioiden rajat ylittävien riitojen, ratkaisumenettelyn aloittamiseksi 25 artiklan mukaisesti;

II A osassa ja I Kohdassa esitettyjen vaatimusten lisäksi yleisesti saatavilla olevien, numeroihin perustuvien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen tarjoajien on annettava seuraavat tiedot:

1) teknisen toteuttavuuden puutteista mahdollisesti johtuvat rajoitukset hätäpalvelujen tai soittajan sijaintitietojen saatavuudessa, sikäli kuin loppukäyttäjät voivat näiden palvelujen avulla soittaa kansallisessa tai kansainvälisessä numerointisuunnitelmassa olevaan numeroon;

2) loppukäyttäjän oikeus päättää, mainitaanko hänen henkilötietonsa luettelossa ja mitkä tiedot siinä mainitaan, direktiivin 2002/58/EY 12 artiklan mukaisesti;

III A osassa ja I kohdassa esitettyjen vaatimusten lisäksi internetyhteyspalvelujen tarjoajien on annettava seuraavat tiedot asetuksen (EU) 2015/2120 4 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

LIITE IX

103 ARTIKLAN MUKAISESTI JULKAISTAVAT TIEDOT
(AVOIMUUS JA TIETOJEN JULKAISEMINEN)

Toimivaltaisen viranomaisen, tarvittaessa yhteistyössä kansallisen sääntelyviranomaisen kanssa, vastaa tässä liitteessä tarkoitettujen tietojen julkaisemisesta 103 artiklan mukaisesti. Toimivaltaisen viranomaisen, tarvittaessa yhteistyössä kansallisen sääntelyviranomaisen kanssa, on päätettävä, mitkä merkitykselliset tiedot internetyhteyspalvelujen tarjoajien tai yleisesti saatavilla olevien, henkilöiden välisten viestintäpalvelujen tarjoajien on julkaistava ja mitkä tiedot toimivaltainen viranomainen itse, tarvittaessa yhteistyössä kansallisen sääntelyviranomaisen kanssa julkaisee itse, jotta varmistetaan, että kaikki loppukäyttäjät voivat tehdä tietoisia valintoja. Toimivaltaiset viranomaiset, tarvittaessa yhteistyössä kansallisen sääntelyviranomaisten kanssa, voivat edistää itsesääntely- tai yhteissääntelytoimia ennen velvoitteiden asettamista, jos tämä katsotaan tarkoituksenmukaiseksi.

1. Yrityksen yhteystiedot

2. Tarjottujen palvelujen kuvaus

2.1. Tarjottujen palvelujen laajuus ja kunkin tarjotun palvelun pääominaisuudet mukaan lukien palvelujen laadun vähimmäistaso, mikäli tällaista tarjotaan, ja kaikki toimitettavan päätelaitteen käyttöä koskevat rajoitukset, jotka palveluntarjoaja on määrännyt.

2.2. Tarjottavien palvelujen hinnasto, mukaan lukien tiedot erityishinnastojen viestintämääristä (esimerkiksi datankäyttöä, puheminuuttien määrää ja viestien määrää koskevat rajoitukset) sekä ylimääräisten viestintäyksikköjen hinnoista, numeroista tai palveluista, joihin sovelletaan erityisiä hinnoitteluehtoja, liittymien ja ylläpitopalvelujen maksuista, kaikentyyppisistä käyttömaksuista, erityishintajärjestelmistä ja kohdennetuista hintajärjestelmistä ja mahdollisista lisämaksuista sekä päätelaitteesta aiheutuvista kustannuksista.

2.3. Tarjottavat myynnin jälkeiset palvelut, ylläpitopalvelut ja asiakastukipalvelut sekä näiden yhteystiedot.

2.4. Sopimusten vakioehdot, mukaan lukien tarvittaessa sopimuksen kesto, sopimuksen ennenaikaisesta irtisanomisesta perittävät maksut, palvelupakettien tai niiden osien irtisanomiseen liittyvät oikeudet sekä numeroiden ja muiden tunnisteiden siirrettävyyteen liittyvät menettelyt ja välittömät kustannukset.

2.5. Jos yritys on numeroihin perustuvien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen tarjoaja, tiedot hätäpalvelujen käyttömahdollisuudesta ja pääsystä soittajan sijaintitietoihin tai mahdollisista rajoituksista viimeksi mainittuun. Jos yritys on numeroista riippumattomien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen tarjoaja, tieto siitä, voidaanko ja missä määrin tukea hätäpalvelujen käyttömahdollisuutta.

2.6. Yksityiskohtaiset tiedot sellaisista tuotteista ja palveluista, mukaan lukien toiminnoista, käytännöistä, toimintaperiaatteista, menettelyistä ja muutoksista palvelujen toiminnassa, jotka on suunniteltu vammaisille loppukäyttäjille tuotteiden ja palvelujen esteettömyysvaatimukset yhdenmukaistavan unionin lainsäädännön mukaisesti.

3. Riitojenratkaisumenettelyt, mukaan lukien ne, jotka yritys on itse luonut.

LIITE X

PALVELUN LAATUA KOSKEVAT MUUTTUJAT

104 artiklassa tarkoitetut palvelun laatua koskevat muuttujat, määritelmät ja mittausmenetelmät

Palveluntarjoajille, jotka tarjoavat liittymän yleiseen sähköiseen viestintäverkkoon

MUUTTUJA (huomautus 1)	MÄÄRITELMÄ	MITTAUSMENETELMÄ
Perusliittymän toimitusaika	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Vikojen määrä liittymälinjaa kohden	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Vian korjausaika	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057

Henkilöiden välisten viestintäpalvelujen tarjoajille, jotka hallitsevat vähintään joitakin verkon osia tai joilla on sitä koskeva palvelutasosopimus sellaisten yritysten kanssa, jotka tarjoavat verkon käyttöoikeutta

MUUTTUJA (huomautus 2)	MÄÄRITELMÄ	MITTAUSMENETELMÄ
Puhelunmuodostusaika	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Laskutuksen oikeellisuutta koskevat valitukset	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Ääniyhteyden laatu	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Katkenneiden puhelujen määrä	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Epäonnistuneiden puhelujen määrä (huomautus 2)	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Vian todennäköisyys		
Puhelun merkinannon viiveet		

ETSIn asiakirjan EG 202 057-1:n versionumero v. 1.3.1 (heinäkuu 2008).

Internetyhteyspalvelujen tarjoajille

MUUTTUJA	MÄÄRITELMÄ	MITTAUSMENETELMÄ
Vasteaika (viive)	ITU-T Y.2617	ITU-T Y.2617
Viivevaihtelu	ITU-T Y.2617	ITU-T Y.2617
Pakettihävikki	ITU-T Y.2617	ITU-T Y.2617

Huomautus 1

Muuttujien avulla olisi voitava analysoida suorituskyky alueellisesti (eli vähintään Eurostatin laatiman maantieteellisiä yksikköjä koskevan NUTS-nimikkeistön (Nomenclature of Territorial Units for Statistics) mukaisella tasolla 2).

Huomautus 2

Jäsenvaltiot voivat päättää, ettei näitä kahta muuttujaa koskevia ajantasaisia tietoja tarvitse koota, jos saatavilla on selvitys siitä, että palvelun laatu näiden muuttujien osalta on tyydyttävä.

LIITE XI

13 ARTIKLASSA TARKOITETTU AUTORADIOVASTAANOTTIMIEN JA KULUTTAJILLE TRAKOITETTUJEN DIGITAALITELEVISIOLAITTEIDEN YHTEENTOIMIVUUS

1. Yhteinen salausalgoritmi ja ilmaislähetysten vastaanottaminen

Digitaalitelevisiosignaalien (eli maa-, kaapeli- tai satelliittilähetykset) vastaanottamiseen tarkoitettujen kuluttajille myytävien, vuokrattavien tai muulla tavoin unionissa saatavilla olevien laitteiden, jotka pystyvät purkamaan salattua digitaalitelevisiosignaalia, on pystyttävä:

a) purkamaan kyseiset signaalit sellaisen yhteisen eurooppalaisen salausalgoritmin mukaisesti, jota hallinnoi tunnustettu eurooppalainen standardointiorganisaatio (nykyisin ETSI),

b) vastaanottamaan salaamattomina lähetetyt signaalit sillä edellytyksellä, että vuokralaitetta käytettäessä laitteen vuokraaja noudattaa kyseistä vuokrasopimusta.

2. Digitaalisten televisiovastaanottimien yhteentoimivuus

Kaikkiin digitaalisiin televisiovastaanottimiin, joiden kuvaruudun näkyvissä olevan osan läpimitta on suurempi kuin 30 cm ja jotka saatetaan unionin markkinoille myytäviksi tai vuokrattaviksi, on asennettava vähintään yksi avoin pistokeliitäntä (joko tunnustetun eurooppalaisen standardointiorganisaation standardoima tai sellaisen organisaation vahvistaman standardin mukainen tai alalla yleisesti tunnustetun eritelmän mukainen), johon voidaan helposti liittää oheislaitteita ja joka pystyy välittämään asiaankuuluvat digitaalitelevisiosignaalin osat, mukaan lukien interaktiivisiin ja ehdollisen käyttöoikeuden palveluihin liittyvät tiedot.

3. Autoradiovastaanottimien yhteentoimivuus

Kaikissa autoradiovastaanottimissa, jotka integroidaan unionin markkinoilla myytäviksi tai vuokrattaviksi saataville asetettaviin uusiin luokan M autoihin viimeistään … päivästä …kuuta … [kaksi vuotta tämän direktiivin voimaantulosta], täytyy olla vastaanotin, jolla voidaan vastaanottaa ja toistaa ainakin digitaalisina maalähetyksinä lähetettäviä radiopalveluja. Vastaanottimet, jotka vastaavat yhdenmukaistettuja standardeja, joiden viitetiedot on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, tai osaa niistä, on katsottava kyseisten standardien tai osan niistä kattamassa mainitun vaatimuksen mukaiseksi.

LIITE XII

A osa:

Kumotut direktiivit

ja luettelo niiden muutoksista

(125 artiklassa tarkoitettu)

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/21/EY (EYVL L 108, 24.4.2002, s. 33)	
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/140/EY (EUVL L 337, 18.12.2009, s. 37)	1 artikla
Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 544/2009 (EUVL L 167, 29.6.2009, s. 12)	2 artikla
Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 717/2007 (EUVL L 171, 29.6.2007, s. 32)	10 artikla
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/20/EY (EYVL L 108, 24.4.2002, s. 21)	
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/140/EY (EUVL L 337, 18.12.2009, s. 37)	3 artikla ja liite
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/19/EY (EYVL L 108, 24.4.2002, s. 7)	
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/140/EY (EUVL L 337, 18.12.2009, s. 37)	2 artikla

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/22/EY

(EYVL L 108, 24.4.2002, s. 51)

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/136/EY (EUVL L 337, 18.12.2009, s. 11)	1 artikla ja liite I
Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2015/2120 (EUVL 310, 26.11.2015, s. 1)	8 artikla

B osa:

Määräajat saattamiselle osaksi kansallista lainsäädäntöä ja soveltamispäivät

(125 artiklassa tarkoitetut)

Direktiivi	Määräpäivä saattamiselle osaksi kansallista lainsäädäntö	Soveltamispäivä
2002/19/EY	24. heinäkuuta 2003	25. heinäkuuta 2003
2002/20/EY	24. heinäkuuta 2003	25. heinäkuuta 2003
2002/21/EY	24. heinäkuuta 2003	25. heinäkuuta 2003
2002/22/EY	24. heinäkuuta 2003	25. heinäkuuta 2003

LIITE XIII

Vastaavuustaulukko

Direktiivi 2002/21/EY	Direktiivi 2002/20/EY	Direktiivi 2002/19/EY	Direktiivi 2002/22/EY	Tämä direktiivi
1 artiklan 1, 2 ja 3 kohta				1 artiklan 1, 2 ja 3 kohta
1 artiklan 3 a kohta				1 artiklan 4 kohta
1 artiklan 4 ja 5 kohta				1 artiklan 5 ja 6 kohta
2 artiklan a alakohta				2 artiklan 1 alakohta
–	–	–	–	2 artiklan 2 alakohta
2 artiklan b alakohta				2 artiklan 3 alakohta
2 artiklan c alakohta				2 artiklan 4 alakohta
–	–	–	–	2 artiklan 5 alakohta
–	–	–	–	2 artiklan 6 alakohta
–	–	–	–	2 artiklan 7 alakohta
2 artiklan d alakohta				2 artiklan 8 alakohta
2 artiklan d a alakohta				2 artiklan 9 alakohta
2 artiklan e alakohta				2 artiklan 10 alakohta
2 artiklan e a alakohta				2 artiklan 11 alakohta

Direktiivi 2002/21/EY	Direktiivi 2002/20/EY	Direktiivi 2002/19/EY	Direktiivi 2002/22/EY	Tämä direktiivi
2 artiklan f alakohta				2 artiklan 12 alakohta
2 artiklan g alakohta				–
2 artiklan h alakohta				2 artiklan 13 alakohta
2 artiklan i alakohta				2 artiklan 14 alakohta
2 artiklan j alakohta				–
2 artiklan k alakohta				–
2 artiklan l alakohta				–
2 artiklan m alakohta				2 artiklan 15 alakohta
2 artiklan n alakohta				2 artiklan 16 alakohta
2 artiklan o alakohta				2 artiklan 17 alakohta
2 artiklan p alakohta				2 artiklan 18 alakohta
2 artiklan q alakohta				2 artiklan 19 alakohta
2 artiklan r alakohta				2 artiklan 20 alakohta
2 artiklan s alakohta				2 artiklan 31 alakohta
–	–	–	–	2 artiklan 22 alakohta
3 artiklan 1 kohta				5 artiklan 1 kohta
–	–	–	–	5 artiklan 2 kohta

Direktiivi 2002/21/EY	Direktiivi 2002/20/EY	Direktiivi 2002/19/EY	Direktiivi 2002/22/EY	Tämä direktiivi
3 artiklan 2 kohta				6 artiklan 1 kohta
3 artiklan 3 kohta				6 artiklan 2 kohta
3 artiklan 3 a kohdan ensimmäinen alakohta				8 artiklan 1 kohta
–	–	–	–	8 artiklan 2 kohta
–	–	–	–	7 artiklan 1 kohta
3 artiklan 3 a kohdan toinen alakohta				7 artiklan 2 ja 3 kohta
3 artiklan 3 a kohdan kolmas alakohta				9 artiklan 1 ja 3 kohta
–	–	–	–	9 artiklan 2 kohta
3 artiklan 3 b alakohta				10 artiklan 1 kohta
3 artiklan 3 c alakohta				10 artiklan 2 kohta
3 artiklan 4 kohta				5 artiklan 3 kohta
3 artiklan 5 kohta				11 artikla
3 artiklan 6 kohta				5 artiklan 4 kohta
4 artikla				31 artikla
5 artikla				20 artikla

Direktiivi 2002/21/EY	Direktiivi 2002/20/EY	Direktiivi 2002/19/EY	Direktiivi 2002/22/EY	Tämä direktiivi
–	–	–	–	22 artikla
6 artikla				23 artikla
7 artikla				32 artikla
7 a artikla				33 artikla
–	–	–	–	33 artiklan 5 kohdan c alakohta
8 artiklan 1 ja 2 kohta				3 artiklan 1 ja 2 kohta
8 artiklan 5 kohta				3 artiklan 3 kohta
8 a artiklan 1 ja 2 kohta				4 artiklan 1 ja 2 kohta
–	–	–	–	4 artiklan 3 kohta
8 a artiklan 3 kohta				4 artiklan 4 kohta
–	–	–	–	29 artikla
9 artiklan 1 ja 2 kohta				45 artiklan 1 ja 2 kohta
–	–	–	–	45 artiklan 3 kohta
9 artiklan 3 kohta				45 artiklan 4 kohta
9 artiklan 4 ja 5 kohta				45 artiklan 5 ja 6 kohta
9 artiklan 6 ja 7 kohta				–
9 a artikla				–

Direktiivi 2002/21/EY	Direktiivi 2002/20/EY	Direktiivi 2002/19/EY	Direktiivi 2002/22/EY	Tämä direktiivi
9 b artiklan 1 ja 2 kohta				51 artiklan 1 ja 2 kohta
9 b artiklan 3 kohta				51 artiklan 4 kohta
–	–	–	–	51 artiklan 3 kohta
10 artiklan 1 kohta				95 artiklan 1 kohta
10 artiklan 2 kohta				95 artiklan 3 kohta
–	–	–	–	95 artiklan 2 kohta
–	–	–	–	95 artiklan 4 kohta
–	–	–	–	95 artiklan 5 kohta
–	–	–	–	95 artiklan 6 kohta
10 artiklan 3 kohta				95 artiklan 7 kohta
10 artiklan 4 kohta				95 artiklan 8 kohta
10 artiklan 5 kohta				–
11 artikla				43 artikla
12 artiklan 1 kohta				44 artiklan 1 kohta
12 artiklan 2 kohta				–
12 artiklan 3 kohta				61 artiklan 2 kohta
12 artiklan 4 kohta				–

Direktiivi 2002/21/EY	Direktiivi 2002/20/EY	Direktiivi 2002/19/EY	Direktiivi 2002/22/EY	Tämä direktiivi
12 artiklan 5 kohta				44 artiklan 2 kohta
13 artikla				17 artikla
13 a artiklan 1, 2 ja 3 kohta				40 artiklan 1, 2 ja 3 kohta
13 a artiklan 4 kohta				–
–				40 artiklan 5 kohta
–	–	–	–	40 artiklan 4 kohta
13 b artiklan 1, 2 ja 3 kohta				41 artiklan 1, 2 ja 3 kohta
–	–	–	–	41 artiklan 4 kohta
13 b artiklan 4 kohta				41 artiklan 7 kohta
–	–	–	–	41 artiklan 5 kohta
–	–	–	–	41 artiklan 6 kohta
14 artikla				63 artikla
15 artiklan 1, 2 ja 3 kohta				64 artiklan 1, 2 ja 3 kohta
15 artiklan 4 kohta				–
–	–	–	–	
–	–	–	–	66 artikla
16 artikla				67 artikla

Direktiivi 2002/21/EY	Direktiivi 2002/20/EY	Direktiivi 2002/19/EY	Direktiivi 2002/22/EY	Tämä direktiivi
17 artikla				39 artikla
18 artikla				–
19 artikla				38 artikla
20 artikla				26 artikla
21 artiklan 1 kohta				27 artiklan 1 kohta
21 artiklan 2 kohdan ensimmäinen ja toinen alakohta				27 artiklan 2 kohta
21 artiklan 2 kohdan kolmas alakohta				27 artiklan 3 kohta
21 artiklan 2 kohdan neljäs ja viides alakohta				27 artiklan 4 kohta
–				27 artiklan 5 kohta
21 artiklan 3 kohta				–
21 artiklan 4 kohta				27 artiklan 6 kohta
21 a artikla				29 artikla
22 artiklan 1 kohta				118 artiklan 1 kohta
22 artiklan 2 kohta				118 artiklan 3 kohta
22 artiklan 3 kohta				118 artiklan 4 kohta

Direktiivi 2002/21/EY	Direktiivi 2002/20/EY	Direktiivi 2002/19/EY	Direktiivi 2002/22/EY	Tämä direktiivi
–	–	–	–	11 artiklan 2 kohta
–	–	–	–	118 artiklan 5 kohta
–	–	–	–	117 artikla
23 artikla				119 artikla
24 artikla				120 artiklan 1 ja 2 kohta
25 artikla				122 artiklan 1 kohta
26 artikla				125 artikla
28 artikla				124 artikla
29 artikla				127 artikla
30 artikla				128 artikla
Liite II				–
	1 artikla			1 artiklan 1 kohta
	2 artiklan 1 kohta			–
	2 artiklan 2 kohta			2 artiklan 22 alakohta
–	–	–	–	2 artiklan 23 alakohta
–	–	–	–	2 artiklan 24 alakohta
–	–	–	–	2 artiklan 25 alakohta

Direktiivi 2002/21/EY	Direktiivi 2002/20/EY	Direktiivi 2002/19/EY	Direktiivi 2002/22/EY	Tämä direktiivi
–	–	–	–	2 artiklan 26 alakohta
	3 artiklan 1 kohta			12 artiklan 1 kohta
	3 artiklan 2 kohdan ensimmäinen virke			12 artiklan 2 kohta
	3 artiklan 2 kohdan 2., 3. ja 4. virke			12 artiklan 3 kohta
	3 artiklan 3 kohta			12 artiklan 4 kohta
–	–	–	–	
	4 artikla			15 artikla
	5 artiklan 1 kohta			46 artiklan 1 kohta
–	–	–	–	46 artiklan 2 ja 3 kohta
	5 artiklan 2 kohdan ensimmäinen alakohta			48 artiklan 1 kohta
	5 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan ensimmäinen virke			48 artiklan 2 kohta
	5 artiklan 2 kohdan kolmas alakohta			48 artiklan 5 kohta
	5 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan toinen virke			48 artiklan 3 kohta

Direktiivi 2002/21/EY	Direktiivi 2002/20/EY	Direktiivi 2002/19/EY	Direktiivi 2002/22/EY	Tämä direktiivi
–	–	–	–	48 artiklan 4 kohta
	5 artiklan 3 kohta			48 artiklan 6 kohta
	5 artiklan 4 ja 5 kohta			93 artiklan 4 ja 5 kohta
	5 artiklan 6 kohta			52 artikla
–	–	–	–	93 artikla
	6 artiklan 1, 2, 3 ja 4 kohta			13 artikla
–	–	–	–	47 artikla
	7 artikla			–
	–			55 artikla
	8 artikla			36 artikla
	9 artikla			14 artikla
	10 artikla			30 artikla
–	–	–	–	
	11 artikla			21 artikla
	12 artikla			16 artikla
	13 artikla			42 artikla
–	–	–	–	94 artikla

Direktiivi 2002/21/EY	Direktiivi 2002/20/EY	Direktiivi 2002/19/EY	Direktiivi 2002/22/EY	Tämä direktiivi
	14 artiklan 1 kohta			18 artikla
	14 artiklan 2 kohta			19 artikla
	15 artikla			120 artiklan 3 ja 4 kohta
	16 artikla			–
	17 artikla			–
	18 artikla			–
	19 artikla			–
	20 artikla			–
	Liite			Liite I
		1 artiklan 1 ja 2 kohta		1 artiklan 2 ja 3 kohta
		2 artiklan a alakohta		2 artiklan 27 alakohta
		2 artiklan b alakohta		2 artiklan 28 alakohta
		2 artiklan c alakohta		2 artiklan 29 alakohta
		2 artiklan d alakohta		–
		2 artiklan e alakohta		2 artiklan 30 alakohta
		3 artikla		59 artikla
		4 artikla		60 artikla

Direktiivi 2002/21/EY	Direktiivi 2002/20/EY	Direktiivi 2002/19/EY	Direktiivi 2002/22/EY	Tämä direktiivi
		5 artikla		61 artikla
		6 artikla		62 artikla
				–
		8 artikla		68 artikla
		9 artikla		69 artikla
		10 artikla		70 artikla
		11 artikla		71 artikla
–	–	–	–	72 artikla
		12 artikla		73 artikla
		13 artikla		74 artikla
–	–	–	–	75 artikla
–	–	–	–	76 artikla
		13 a artikla		77 artikla
		13 b artikla		78 artikla
–	–	–	–	80 artikla
–	–	–	–	81 artikla
		14 artikla		–

Direktiivi 2002/21/EY	Direktiivi 2002/20/EY	Direktiivi 2002/19/EY	Direktiivi 2002/22/EY	Tämä direktiivi
		15 artikla		120 artiklan 5 kohta
		16 artiklan 1 kohta		–
		16 artiklan 2 kohta		121 artiklan 4 kohta
		17 artikla		–
		18 artikla		–
		19 artikla		–
		20 artikla		–
		Liite I		Liite II
		Liite II		–
–	–	–	–	Liite III
			1 artikla	1 artiklan 4 ja 5 kohta
			2 artiklan a alakohta	–
			2 artiklan c alakohta	2 artiklan 32 alakohta
			2 artiklan d alakohta	2 artiklan 33 alakohta
			2 artiklan f alakohta	2 artiklan 34 alakohta
–	–	–	–	2 artiklan 35 alakohta
–	–	–	–	2 artiklan 37 alakohta

Direktiivi 2002/21/EY	Direktiivi 2002/20/EY	Direktiivi 2002/19/EY	Direktiivi 2002/22/EY	Tämä direktiivi
–	–	–	–	2 artiklan 38 alakohta
–	–	–	–	2 artiklan 39 alakohta
–	–	–	–	84 artikla
–	–	–	–	85 artikla
			3 artikla	86 artiklan 1 ja 2 kohta
			4 artikla	–
			5 artikla	–
			6 artikla	–
			7 artikla	–
			8 artiklan 1 kohta	86 artiklan 3 kohta
			8 artiklan 2 kohta	86 artiklan 4 kohta
			8 artiklan 3 kohta	86 artiklan 5 kohta
			9 artikla	–
–	–	–	–	87 artikla
			10 artikla	88 artikla
			11 artikla	–
			12 artikla	89 artikla

Direktiivi 2002/21/EY	Direktiivi 2002/20/EY	Direktiivi 2002/19/EY	Direktiivi 2002/22/EY	Tämä direktiivi
			13 artikla	90 artikla
			14 artikla	91 artikla
			15 artikla	122 artiklan 2 ja 3 kohta
			17 artikla	–
–	–	–	–	99 artikla
–	–	–	–	101 artikla
			20 artiklan 1 kohta	102 artikla
			20 artiklan 2 kohta	105 artiklan 3 kohta
			21 artikla	103 artikla
			22 artikla	104 artikla
			23 artikla	108 artikla
			23 a artikla	111 artikla
			24 artikla	113 artikla
			25 artikla	112 artikla
			26 artikla	109 artikla
			27 artikla	–
			27 a artikla	96 artikla

Direktiivi 2002/21/EY	Direktiivi 2002/20/EY	Direktiivi 2002/19/EY	Direktiivi 2002/22/EY	Tämä direktiivi
			28 artikla	97 artikla
			29 artikla	115 artikla
			30 artiklan 1 kohta	106 artiklan 2 kohta
			30 artiklan 2 kohta	106 artiklan 4 kohta
			30 artiklan 3 kohta	106 artiklan 4 kohta
			30 artiklan 4 kohta	106 artiklan 5 kohta
			30 artiklan 5 kohta	105 artiklan 1 kohta
			31 artikla	114 artikla
			32 artikla	92 artikla
			33 artikla	24 artikla
			34 artikla	25 artikla
			35 artikla	116 artikla
			36 artikla	121 artikla
			37 artikla	–
			38 artikla	–
			39 artikla	–
			40 artikla	–

Direktiivi 2002/21/EY	Direktiivi 2002/20/EY	Direktiivi 2002/19/EY	Direktiivi 2002/22/EY	Tämä direktiivi
			Liite I	Liite V
			Liite II	Liite VII
			Liite III	Liite IX
			Liite IV	Liite VI
			Liite V	–
			Liite VI	Liite X
				Liite IV